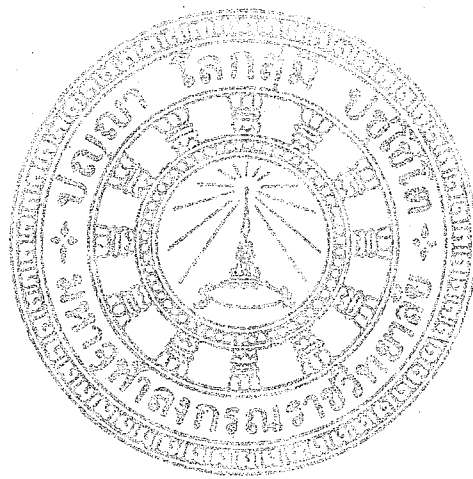

คุณ แม่สมบัติ กอบจิตติ พร้อมบุตรธิดา
อุทิศให้ นายสุนทร กอบจิตติ

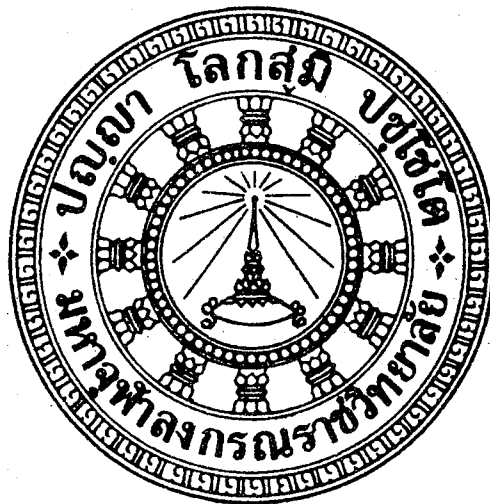

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สุตตตันตปิฎก ขุททกนิกาย

ชาตกปาฐ

(ปจฺมภาค)

ไทย - ธรรมะ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปกาสิตา

อนุสรณ์

พุทธวโร ๒๕๐๐

นิทานพจน์

คำว่า เตปิฎก หรือเรียกในภาษาไทยว่า พระไตรปิฎก นั้น หมายถึงเอกสารของพระพุทธเจ้าที่เรียกว่า พระพุทธพจน์

พระพุทธพจน์นั้น ท่านนับเป็น ๓ ตอน คือ ปฐมพุทธพจน์ ๑ มัชฌิมพุทธพจน์ ๑ ปัจฉิมพุทธพจน์ ๑

พระอุทานที่พระพุทธเจ้าตรัสเปล่งออกครั้งแรก ขณะทีพระองค์ตรัสรู้ใหม่ๆ มหาโพธิ์บัลลังก์ว่า “ขทา หเว ปาตุภวนติ ธมฺมา ฯเปฯ สุริโยว โอภาสยมนตฺตลิกฺข” ดังนี้ จัดเป็นปฐมพุทธพจน์

คำสอนที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนครั้งสุดท้าย เมื่อทรงบรรทมอยู่ระหว่างคันรับทั้งคู่นี้ สมัยจะเสด็จปรินิพพานว่า “หนุตทานิ ภิกฺขเว อามนฺตยา มิโว วยธมฺมา สงฺขารว อปฺปมาเทน สมฺปาเทต” ดังนี้ จัดเป็น ปัจฉิมพุทธพจน์

พระสังฆกรรมอันประกาศอมตธรรม ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ตลอดเวลา ๔๕ พระวัสสา ซึ่งอยู่ในระหว่างกลางปฐมพุทธพจน์และปัจฉิมพุทธพจน์ทั้ง ๒ นั้น จัดเป็น มัชฌิมพุทธพจน์

พระพุทธพจน์ทั้งหมดนั้นนั้น เมื่อว่าโดย ปิฎก ท่านจัดเป็น ๓ ปิฎก คือ วินยปิฎก ๑ สุตตันตปิฎก ๑ อภิธรรมปิฎก ๑ เมื่อว่าโดย นิกาย ท่านจัดเป็น ๕ นิกาย คือ ทีฆนิกาย ๑ มัชฌิมนิกาย ๑ สังยุตตนิกาย ๑ อังคุตตรนิกาย ๑ ขุททกนิกาย ๑ เมื่อว่าโดย องค์ ท่านจัดเป็น ๔ องค์ คือ สุตตะ ๑ เกยยะ ๑ เวยยาकरणะ ๑ กถา ๑ อุทานะ ๑ อิติวุตตกะ ๑ ชาตกะ ๑ อัปภุตธัมมะ ๑ เวทลละ ๑ เมื่อว่าโดย ธรรมชั้นที่ท่านจัดเป็น ๘๔,๐๐๐ ธรรมชั้น

พระพุทธพจน์นั้น แม้จะได้บัญญัติให้มีชื่อต่าง ๆ เช่นนั้น ก็เป็นเพียงสมมติไปตามโลกไวยาหารเพื่อประโยชน์และสะดวกในการเรียกขานตามความประสงค์ของชาวโลกเท่านั้น ส่วนอรรถสาระแห่งพระพุทธพจน์นั้นยังคงความยืนประกาศอมตธรรมอันหนึ่ง

(ข)

อันเดียวกัน มิได้เปลี่ยนแปลงไปตามสมมติโวหารนั้น ๆ ในนามเหล่านั้น ที่นิยมใช้เรียกกันเป็นส่วนมากจนรู้จักกันคืออย่างแพร่หลายในวงพุทธศาสนิกทั่วไปนั้นในนามว่า เตปิฎก หรือ พระไตรปิฎก ที่หมายความว่า ปิฎก ๓ คือ วินัยปิฎก สุตตันตปิฎก อภิธรรมปิฎก

วินัยปิฎก เป็นที่รวบรวมไว้ซึ่งพระพุทธรพจน์ที่ทรงบัญญัติแต่งตั้งขึ้นไว้ด้วยให้เป็นพุทธอาณัติ คือ กฎข้อบังคับสำหรับเป็นเครื่องรักษาพุทธบริษัทให้ประพฤติเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ทำตนและหมู่คณะให้เกิดความวิปริสารเดือดร้อน สุตตันตปิฎก เป็นที่รวบรวมไว้ซึ่งพระพุทธรพจน์ที่ทรงแสดงไว้โดยโวหารเทศนาเป็นส่วนมาก คือ ทรงแสดงธรรมอนโลมตามสมมติบัญญัติของโลก อภิธรรมปิฎก เป็นที่รวบรวมไว้ซึ่งพระพุทธรพจน์ที่ทรงแสดงไว้ โดยปรมัตถเทศนาเป็นส่วนมาก โดยทรงแสดงธรรมมุ่งชี้สภาวะ คือ ความจริงเป็นใหญ่ ใจความก็คือ วินัยปิฎก ได้แก่ พระพุทธรพจน์ที่ทรงสอนให้มีศีลสมบัติ สุตตันตปิฎก ได้แก่ พระพุทธรพจน์ที่ทรงสอนให้มีสมาธิสมบัติ อภิธรรมปิฎก ได้แก่ พระพุทธรพจน์ที่ทรงสอนให้มีปัญญาสมบัติ บุคคลผู้มีศีลสมบัตีย่อมละความชั่วอย่างหยาบทางกายวาจาได้ เป็นตทังคปหาน บุคคลผู้มีสมาธิสมบัตีย่อมละความชั่วอย่างกลาง ที่กลุ้มรุมทำให้เศร้าหมองได้ เป็น วิกขัมภนปหาน บุคคลผู้มีปัญญาสมบัติ ย่อมละความชั่วอย่างละเอียด คือออนุสยักเลสที่นอนนิ่งอยู่ในสันดานได้ เป็น สมุจเฉทปหาน

การเรียนรู้พระพุทธรพจน์ คือ พระไตรปิฎกนั้นเรียกว่า ปริยัติธรรม การปฏิบัติตามที่รู้ คือ เจริญสมถภาวนา และ วิปัสสนาภาวนา เรียกว่า ปฏิบัติธรรม การได้บรรลุดังผลแห่งการปฏิบัติ คือ มรรค ผล นิพพาน อันเป็นที่พ้นจากทุกข์ทั้งปวงเรียกว่า ปฏิเวธธรรม

พระพุทธรพจน์ คือ พระไตรปิฎก มีคุณค่ายิ่งกว่าสิ่งอื่นใดด้วยเป็นเหตุปัจจัยให้ได้บรรลุดังผลอันสุดยอดคือพระนิพพานดังกล่าวมา ชาวพุทธจึงได้ช่วยกันเทิดทูนและรักษาไว้เป็นอย่างดีช่วยการศึกษาให้รู้ที่เรียกว่า คัมภีระ และการปฏิบัติตามให้ได้ผลที่เรียกว่า วิปัสสนาธุระ เป็นมรรคตกทอดสืบ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน อันเป็นเวลา นานถึง ๒๕๐๐ ปีแล้ว

มรรค ผล นิพพาน จะปรากฏมีขึ้นได้ก็ด้วยการปฏิบัติถูกปฏิบัติชอบ การปฏิบัติถูกปฏิบัติชอบจะเป็นไปได้ก็ด้วยอาศัยการเรียนรู้พระพุทธรพจน์คือ พระไตรปิฎก

(ก)

ด้วยเหตุนี้ พระไตรปิฎกจึงเป็นสิ่งจำเป็นโดยแท้ ที่นักศึกษาพระพุทธศาสนาชั้นสูงจะพึงศึกษาเล่าเรียนให้รู้แจ้งจัดเจน เพื่อเป็นมูลฐานแห่งสัมมาปฏิบัติและมรรค ผล นิพพาน

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ปรารภถึงเหตุ ๓ ประการ คือ

๑. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อันเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้สถาปนาขึ้นไว้ให้เป็นสถานที่ศึกษาวิชาพุทธศาสนาชั้นสูงของคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ตั้งแต่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๒ ก็มีรายละเอียดปรากฏอยู่ในพระราชปรารภ เรื่องประกาศสร้างสังฆิกเสนาสน์ราชวิทยาลัย ลงวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๔ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ถาวรและพัฒนามาโดยลำดับสมพระราชประสงค์ ดังปรากฏเห็นเป็นประจักษ์ในปัจจุบัน ก็การศึกษาวิชาพุทธศาสนาชั้นสูงนั้น โดยตรงก็คือศึกษาพระไตรปิฎกภาษาบาลีอันเป็นพุทธวจนะจากพระโอษฐ์เป็นส่วนมาก แต่ขณะนี้ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไม่มีพระไตรปิฎกภาษาบาลี สำหรับเป็นหลักสูตรของนักศึกษาเป็นส่วนของตนโดยเฉพาะ และถึงเวลาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้นหนังสือพระไตรปิฎกภาษาบาลี เป็นหลักสูตรของนักศึกษาชั้นสูงของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแล้ว

๒. หนังสือพระไตรปิฎกภาษาบาลีของไทยเรานั้น ครั้งโบราณใช้จารลงในใบลานด้วยอักษรขอมบ้าง ด้วยอักษรไทยพม่าและไทยอีสานบ้าง ต่อมาได้ตีพิมพ์เป็นเล่มสมุดด้วยตัวอักษรไทย ๒ ครั้ง ครั้งแรกพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์ในมณฑลสมัยทรงดำรงสิริราชสมบัติครบ ๒๕ ปี เมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๑ ครั้งที่ ๒ พุทธศักราช ๒๔๓๖ มีพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระประมุขให้พิมพ์อุทิศถวายพระราชกุศลแก่ พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้เริ่มทำตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๖๔ ปัจจุบันพระไตรปิฎกเล่มสมุดอักษรไทยทั้ง ๒ สมัยนั้น สมัยแรกได้หมดสิ้นไปไม่มีจำหน่าย ที่เหลืออยู่กระดากก็เสื่อมคุณภาพไม่สามารถที่จะนำมาศึกษาเล่าเรียน สมัยที่ ๒ ยังเหลืออยู่ แต่มีจำนวนน้อย

(ม)

ไม่พอที่จะจำหน่ายจ่ายแจกและนำมาศึกษาเล่าเรียน ในมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้เพียงพอแก่ความประสงค์

๓. ประจวบมหามงคลสมัย ๒๕ แห่งพุทธศตวรรษ ซึ่งมาบรรจบครบปีโดยศาสนจักรนิยมในเดือนพฤษภาคม (วันเพ็ญเดือน ๖) พ.ศ. ๒๕๐๐ พุทธศาสนิกชนชาวไทยทั้งมวล อันมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและคณะรัฐบาลเป็นประมุข ได้ร่วมกุศลจิตพร้อมใจกันประกอบพิธีการเฉลิมฉลองเป็นการเอิกเกริกมโหฬาร ซึ่งยังไม่เคยมีมาในส่วนอดีตกาลภาคไหนหลัง ดังที่ทางราชการประกาศให้ทราบและเชิญชวนให้ร่วมบำเพ็ญมหากุศลอยู่แล้วนั้น เนื่องในงานมหามงคลสมัยอันหาได้ยากยิ่งครั้งนี้ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในฐานะเป็นมหาวิทยาลัยฝ่ายพระพุทธศาสนา มีกุศลเจตนาอันแรงกล้าในอันที่จะสร้างสิ่งอันเป็นมงคลไว้เป็นอนุสรณ์สำหรับอนุชนสักอย่างหนึ่ง และให้เป็นสิ่งที่เหมาะสมกับเหตุการณ์อันสำคัญครั้งนี้ด้วย จึงเห็นว่าสิ่งอันเป็นมิ่งมงคลและเหมาะสมที่สุดนั้นคือ หนังสือพระไตรปิฎกภาษาบาลี

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงตกลงให้ชำระและตีพิมพ์พระไตรปิฎกภาษาบาลีขึ้นเป็นอนุสรณ์ในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ โดยให้ชื่อว่า มหาจุฬาเตปิฎก หรือเรียกในภาษาไทยว่า พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๒๕๐๐ จบ เท่ากับจำนวนพุทธศักราช ๒๕๐๐ จบหนึ่งจัดเป็นเล่มสมุดจำนวน ๔๕ เล่ม เท่ากับระยะเวลาประกาศพระศาสนาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือพระวินัยปิฎก ๘ เล่ม พระสุตตันตปิฎก ๒๕ เล่ม พระอภิธรรมปิฎก ๑๒ เล่ม เมื่อพิมพ์ ๒๕๐๐ จบ จึงเป็นหนังสือทั้งสิ้น ๑๑๒,๕๐๐ เล่ม

การชำระและตีพิมพ์พระไตรปิฎกนั้น ได้ตั้งศาสนบัณฑิตทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์เป็นกรรมการตรวจทานชำระอรรถพยานุชนะให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ถูกต้องที่สุด โดยตรวจสอบเทียบเคียงกับฉบับต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประู่งแต่งวางรูปลักษณะอักษรวงกลมและกึ่งวง โดยพิจารณาย่อหน้าให้มากและยกชื่อวรรค, ชื่อสูตร, เป็นต้น ขึ้นตั้งให้ปรากฏชัด ตีพิมพ์และเย็บเล่มอย่างประณีตสวยงามตามแบบสากลนิยม โดยเลือกใช้กระดาษตีพิมพ์และกระดาษปกอย่างประณีตและถาวร ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับหนังสือที่มีคุณค่าและเป็นที่สักการบูชาของมวลพุทธบริษัท

ทุนในการชำระและการพิมพ์ ได้ตั้งคณะกรรมการจัดหาทุนสร้างพระไตรปิฎกขึ้น ประกอบด้วยบรรพชิตและคฤหัสถ์ตามสมควร ประกาศแจ้งวัตถุประสงค์และเจริญศรัทธาไปยังพุทธศาสนิกชน นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์เอกอัครศาสนูปถัมภก พระบรมวงศานุวงศ์และคณะรัฐบาล ข้าราชการ พ่อค้า กหบดี ตลอดจนถึงประชาชนเป็นที่สุด ตามแต่จะเจริญศรัทธาบริจาคเงินสมทบทุนเป็นจำนวนเท่าไร

ส่วนการตีพิมพ์จะสำเร็จบริบูรณ์ครบทั้ง ๔๕ เล่มเมื่อไรนั้น ขึ้นอยู่ที่กำลังทุนทรัพย์ค่าตีพิมพ์เป็นประการสำคัญ ถือหลักค่อยทำค่อยไปตามควรแก่วิสัยสามารถ โดยมีความหวังอยู่ว่าจักสำเร็จลงในเวลาอันสมควร

นับว่าเป็นมหากุศลอันประเสริฐยิ่งของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อโครงการสร้างพระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยนี้ ได้ทราบถึงพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช องค์เอกอัครศาสนูปถัมภก สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทั้ง ๓ พระองค์ ได้ทรงเจริญพระราชศรัทธา มีพระราชประสงค์จะทรงอุปถัมภ์การสร้างพระไตรปิฎกให้สำเร็จตามความมุ่งหมายของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานการอุปถัมภ์เป็นมูลฐาน โดยทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานทุนสำหรับพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระองค์ละ ๗๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๒๑๐,๐๐๐ บาท มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอันประเสริฐ ทั้งนี้อย่างหาสิ่งเปรียบมิได้ พร้อมทั้งเป็นที่หวังได้ว่า พระบรมราชูปถัมภ์ธรรมวิद्याทานทั้งนี้จักสำเร็จเป็นมหาสิริมงคลกลั่นกาลให้ประชาชนชาวพุทธเจริญศรัทธา โดยเสด็จตามพระราชจริยาวัตรส่วนธรรมวิद्याทาน เป็นมูลฐานให้การสร้างพระไตรปิฎกฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ในเวลาอันสมควรโดยแท้

บัดนี้ พุทธศาสนิกชนจำนวนมากด้วยกัน โดยคำชักชวนของพระครูประกาศสมาริคุณ (สังเวียน ฉานเสวี) วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ และโดยความร่วมมือของสถานวิทยุกระจายเสียงกรมการรักษาดินแดน มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์เพื่อสมทบทุนสร้างพระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมได้จำนวน ๖๒๕,๑๕๒ บาท นำขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศลในการนี้ ทรงพระมหากรุณาพระราชทาน

(จ)

แก่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้บริจาค
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้จัดเป็นทุนสร้างพระไตรปิฎก ๑๐ เล่ม คือ วินัยปิฎก
๗ เล่ม สุตตันตปิฎก ๒ เล่ม และอภิธรรมปิฎก ๑ เล่ม สำเร็จแล้ว สำหรับพระสุตตันตปิฎก
ขุททกนิกาย ชาตกปาติ (ปจมภาค) นี้ นางเจริญศรี ชื่นประสิทธิ์ และนายสุขสมิทธิ์
ชื่นประสิทธิ์ ได้บริจาคทรัพย์สร้างถวายไว้ในพระพุทธศาสนา

ขออานุภาพพระศรีรัตนตรัยและมหากุศลส่วนธรรมวิद्याทานทั้งนี้ จงสำเร็จ
เป็นพลวปัจจัยอำนวยการวิบากสมบัติ คลบันดาลให้ นางเจริญศรี ชื่นประสิทธิ์ และ
นายสุขสมิทธิ์ ชื่นประสิทธิ์ ที่มีส่วนในการสร้างพระไตรปิฎกนี้ปราศจากสรรพภัยพิบัติ
อุปัทวันตราย มีความประสงค์จำนงหมายสิ่งใดในทางที่ชอบ ขอให้สำเร็จสมมโนในทุก
ประการ และมีความเกษมสำราญขึ้นบานภายใต้ร่มพระศัทธรรม ในกาลทุกเมื่อ เทอญ

“จิรั ตัญญตฺ สทรมโม”

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในพระบรมราชูปถัมภ์

วักมหาราตุ พระนคร

Transliteration of the Thai Alphabet and Signs

as used in the Pali text of

MAHĀCULĀ TEPITAKA

VOWELS

ก a กา ā อี i อี ī อุ u อุ ū เอ e โอ o

CONSONANTS

ก ka	ข kha	ก ga	ฆ gha	ง ṅa
จ ca	ฉ cha	ช ja	ฌ jha	ญ ña
ฎ ṭa	ฐ ṭha	ฑ ḍa	ฒ ḍha	ณ ṇa
ต ta	ถ tha	ด da	ธ dha	น na
ป pa	ผ pha	บ ba	ภ bha	ม ma
ย ya	ร ra	ล la	ว va	ศ sa
ห ha	ฬ ḥa	อ °	ม̐ ṃ	

COMBINATIONS

ก ka	กา kā	กิ ki	กิ kī	กุ ku	กุ kū	เก ke	โก ko
ข kha	ขา khā	กิ khi	กิ khī	ขุ khu	ขุ khū	เข khe	โข kho

CONJUNCT-CONSONANTS

The Pali conjunct-consonants are printed in their full forms but marked by either sign [.] or [̣] under them. The sign [.] is used to denote unsounded consonant; [̣] is used to join two sounded consonants

For example :

กตมํ ทสฺมี สมเย โสมนสฺสอินฺद्रียํ หติ ?

katamaṃ tasmīṃ samaye somanassindriyaṃ hoti ?

FIGURES

๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

ชาตกปาลิ

(ปจฺมภาค)

สงฺเกตวิธานปณิ

ก.	=	เกตุจิ สยามไปศุทธเกตุ	ทิสฺสฺมานปาโจ
กมฺ.	=	กมฺโพธิไปศุทธเก	ทิสฺสฺมานปาโจ
ณ.	=	ณฺชฺสงฺคํคิปปิฏฺเฐ	ทิสฺสฺมานปาโจ
ม.	=	มรฺมมไปศุทธเก	ทิสฺสฺมานปาโจ
ต.	=	ตํพไปศุทธเก	ทิสฺสฺมานปาโจ
อ.	=	อํกตฺตไปศุทธเก	ทิสฺสฺมานปาโจ

มาติกา

ဝံ့ဂေ

[illegible]

มาติกา

ອະນຸເກ

[illegible]

มาติกา

ខង្គរ

๒. ทุกนิပါတ

๑. ทพหูกุค								๓๘
๑. ราโชวาทชาตก	(๑๕๑)							๓๘
๒. สิงคาลชาตก	(๑๕๒)							๓๘
๓. สุนทรชาตก	(๑๕๓)							๓๙
๔. อรุณชาตก	(๑๕๔)							๓๙
๕. ภคชาตก	(๑๕๕)							๓๙
๖. อลีนจิตตชาตก	(๑๕๖)							๓๙
๗. คุณชาตก	(๑๕๗)							๔๐
๘. สุนทรชาตก	(๑๕๘)							๔๐
๙. โมรชาตก	(๑๕๙)							๔๐
๑๐. วินิลกชาตก	(๑๖๐)							๔๑
๒. สุนทรหูกุค								๔๒
๑. อินทสมานโคตตชาตก(๑๖๑)								๔๒
๒. สุนทรชาตก	(๑๖๒)							๔๒
๓. สุนทรชาตก	(๑๖๓)							๔๓
๔. คิขณชาตก	(๑๖๔)							๔๓
๕. นกุลชาตก	(๑๖๕)							๔๓
๖. อุปสาพหูกชาตก	(๑๖๖)							๔๔
๗. สมิตินชาตก	(๑๖๗)							๔๔
๘. สกุนคณินชาตก	(๑๖๘)							๔๔
๙. อรกชาตก	(๑๖๙)							๔๔
๑๐. กกณภูกชาตก	(๑๗๐)							๔๕
๓. กลยาณหูกุค								๔๕
๑. กลยาณธมมชาตก	(๑๗๑)							๔๕

มาติกา

ខុណ

๕.	ปพฺพตฺตชาตก	(๑๙๕)						๕๓
๖.	วลาหกสฺสชาตก	(๑๙๖)						๕๔
๗.	มิตฺตามิตฺตชาตก	(๑๙๗)						๕๔
๘.	ราชชาตก	(๑๙๘)						๕๔
๙.	คหปติชาตก	(๑๙๙)						๕๔
๑๐.	สารฐีสึลชาตก	(๒๐๐)						๕๕
๖. นัตถพฺพทก								
๑.	พนฺธนาการชาตก	(๒๐๑)						๕๕
๒.	เกฬีสึลชาตก	(๒๐๒)						๕๖
๓.	ขนฺธชาตก	(๒๐๓)						๕๖
๔.	วีรกชาตก	(๒๐๔)						๕๖
๕.	คงฺเคยฺยชาตก	(๒๐๕)						๕๗
๖.	กุรุณคมิกชาตก	(๒๐๖)						๕๗
๗.	อสุสกชาตก	(๒๐๗)						๕๗
๘.	สํสูมารชาตก	(๒๐๘)						๕๘
๙.	กุกฺกุฏชาตก	(๒๐๙)						๕๘
๑๐.	กนฺทคลกชาตก	(๒๑๐)						๕๘
๗. พีรณมภกาวก								
๑.	โสमतตฺตชาตก	(๒๑๑)						๕๙
๒.	อุจฺฉิฏฺฐาทตฺตชาตก	(๒๑๒)						๕๙
๓.	ภรรุราชชาตก	(๒๑๓)						๕๙
๔.	ปุณฺณนนทิจาตก	(๒๑๔)						๖๐
๕.	กัจจนปชาตก	(๒๑๕)						๖๐
๖.	มจฺจุชาตก	(๒๑๖)						๖๐
๗.	เสกคุชาตก	(๒๑๗)						๖๐
๘.	ภูฏวานิชชาตก	(๒๑๘)						๖๑

มาตรา

องก์

๙. กรหิตชาตก (๒๑๙) ๖๑

๑๐. ฐมมพุทธชาตก (๒๒๐) ๖๒

๘. กาสาววคฺค ๖๒

๑. กาสาวชาตก (๒๒๑) ๖๒

๒. จุฬนุทตชาตก (๒๒๒) ๖๒

๓. ปุฏฏกตชาตก (๒๒๓) ๖๒

๔. กุมภีลชาตก (๒๒๔) ๖๓

๕. ขนฺตีวณฺณชาตก (๒๒๕) ๖๓

๖. โกสิยชาตก (๒๒๖) ๖๔

๗. คุธปาลนชาตก (๒๒๗) ๖๔

๘. กามนีตชาตก (๒๒๘) ๖๔

๙. ปลายิตชาตก (๒๒๙) ๖๕

๑๐. ทุตติยปลายิตชาตก (๒๓๐) ๖๕

๙. อุปาหนวคฺค ๖๖

๑. อุปาหนชาตก (๒๓๑) ๖๖

๒. วิณฺดาณฺณชาตก (๒๓๒) ๖๗

๓. วิกณฺณนชาตก (๒๓๓) ๖๗

๔. อสิตานุชาตก (๒๓๔) ๖๗

๕. วจฺจนนชาตก (๒๓๕) ๖๘

๖. พกชาตก (๒๓๖) ๖๘

๗. สาเกตชาตก (๒๓๗) ๖๘

๘. เอกปทชาตก (๒๓๘) ๖๘

๙. หริตมาตชาตก (๒๓๙) ๖๙

๑๐. มหาปิงฺกลชาตก (๒๔๐) ๖๙

ខ្សែ

๑๐.	สิ่งกลางคอก								๗๐
๑.	สพพหาจิชาตก	(๒๔๑)							๗๐
๒.	สุนขชาตก	(๒๔๒)							๗๐
๓.	คุตุติลชาตก	(๒๔๓)							๗๐
๔.	วิกติจุนชาตก	(๒๔๔)							๗๑
๕.	มูลปริยายชาตก	(๒๔๕)							๗๑
๖.	พาโลวาทชาตก	(๒๔๖)							๗๑
๗.	ปาทณฺชลิชาตก	(๒๔๗)							๗๑
๘.	กีสุโกปมชาตก	(๒๔๘)							๗๒
๙.	สาลกชาตก	(๒๔๙)							๗๒
๑๐.	กปิชาตก	(๒๕๐)							๗๒

๓. ตึกนิปาต

[illegible]

มาติกา

ອະນຸເກ

២. បញ្ចូលពុទ្ធ

ปฐมวฤค								๗๘
๑. ปฐมชาติก	(๒๖๑)							๗๘
๒. มทุปาณิชาติก	(๒๖๒)							๗๙
๓. จุฬปโลภนชาติก	(๒๖๓)							๗๙
๔. มหาปนาทชาติก	(๒๖๔)							๗๙
๕. ขรุปรุปชาติก	(๒๖๕)							๘๐
๖. วาตคุคสินธุชาติก	(๒๖๖)							๘๐
๗. สุวณฺณภูกกฏกชาติก(๒๖๗)								๘๑
๘. อารามทูลุกชาติก	(๒๖๘)							๘๒
๙. สุขตาชาติก	(๒๖๙)							๘๒
๑๐. อุลกชาติก	(๒๗๐)							๘๒

๓. อุทปानวัตถุ

[illegible]

๔. อพบนุตราวดุค

พฤษภาคม								๘๗
๑. อพฤษภาคมขาดก	(๒๘๑)							๘๗
๒. เสี่ยงขาดก	(๒๘๒)							๘๗

มาตรา	อรรถ
๗. กากวดีชาตก (๓๒๗)	๑๐๙
๘. อนนุโสจยชาตก (๓๒๘)	๑๑๐
๙. กภาพพนาชาตก (๓๒๙)	๑๑๐
๑๐. สีสวีมสชาตก (๓๓๐)	๑๑๑
๔. โกกิลลวคค	๑๑๒
๑. โกกิลชาตก (๓๓๑)	๑๑๒
๒. รณญจชาตก (๓๓๒)	๑๑๒
๓. โคธชาตก (๓๓๓)	๑๑๓
๔. ราโชวาทชาตก (๓๓๔)	๑๑๓
๕. ชมพูชาตก (๓๓๕)	๑๑๔
๖. พรุหณตตชาตก (๓๓๖)	๑๑๔
๗. ปิจชาตก (๓๓๗)	๑๑๕
๘. กุสชาตก (๓๓๘)	๑๑๖
๙. พาเวรชาตก (๓๓๙)	๑๑๖
๑๐. วิสยหชาตก (๓๔๐)	๑๑๖
๕. จุพพณาลวคค	๑๑๗
๑. กุณฺทลิกชาตก (๓๔๑)	๑๑๗
๒. วานรชาตก (๓๔๒)	๑๑๘
๓. กุณฺตินีชาตก (๓๔๓)	๑๑๙
๔. อมพชาตก (๓๔๔)	๑๑๙
๕. คชกมุขชาตก (๓๔๕)	๑๑๙
๖. เกสวชาตก (๓๔๖)	๑๒๐
๗. อยญชาตก (๓๔๗)	๑๒๐
๘. อรณฺยชาตก (๓๔๘)	๑๒๑
๙. สนฺธิเนทชาตก (๓๔๙)	๑๒๒
๑๐. เทวตปณชาตก (๓๕๐)	๑๒๒

มดึกา

องุเก

๙. รุรุมิคราชชาตก (๔๘๒)	๒๘๔
๑๐. สรรมิคชาตก (๔๘๓)	๒๘๖

๑๔. ปกิณณกนิปต

๑. สาลิเกทราชชาตก (๔๘๔)	๒๙๐
๒. จนุทกิณนรีชาตก (๔๘๕)	๒๙๒
๓. มหาอุกุกุสชาตก (๔๘๖)	๒๙๔
๔. อุททาลกชาตก (๔๘๗)	๒๙๗
๕. ภิสชาตก (๔๘๘)	๒๙๙
๖. สุรุจิชาตก (๔๘๙)	๓๐๓
๗. ปญจุโปสติกชาตก (๔๙๐)	๓๐๕
๘. มหาโมรชาตก (๔๙๑)	๓๐๘
๙. ตจจนสุกรชาตก (๔๙๒)	๓๑๑
๑๐. มหาวาณิชชาตก (๔๙๓)	๓๑๓
๑๑. สารินราชชาตก (๔๙๔)	๓๑๕
๑๒. ทสพฐาหมณชาตก (๔๙๕)	๓๑๘
๑๓. ภิกษาปรมุปรชาตก (๔๙๖)	๓๒๒

๑๕. วิสตินิปต

๑. มาตงคชาตก (๔๙๗)	๓๒๕
๒. จิตตสมภูตชาตก (๔๙๘)	๓๒๙
๓. สิวีราชชาตก (๔๙๙)	๓๓๓
๔. สิริมนุตชาตก (๕๐๐)	๓๓๖
๕. โรหณมิคชาตก (๕๐๑)	๓๔๑
๖. จุฬหังสชาตก (๕๐๒)	๓๔๔
๗. สตุติคุมพชาตก (๕๐๓)	๓๔๖
๘. ภลุลลาติยชาตก (๕๐๔)	๓๔๙

ចង្កៀ

๑๖. ตีสตินิपाต

๑๗. จตุรทาลีสนิปาต

[illegible]

สุตตตันตปิฎก ขุททกนิกาย

ชาตกปาติ

(ปจฺมภาค)

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส.

๑. เอกกนิปาต

๑. อปฺปณฺณกขุค

๑. อปฺปณฺณกชาตก (๑)

- [๑] อปฺปณฺณกํ จานเมเก ทุติยํ อานํ ทกฺกิกา
 เอตทณฺณาย เมธาวิ ตํ กณฺเฑหฺ ยทปณฺณกนฺตํ.
 อปฺปณฺณกชาตกํ ปจฺมํ.

๒. วณฺณปถชาตก (๒)

- [๒] อภิลาสฺโน วณฺณปถเ ชณฺณตา
 อุทฺทกณฺเ ตตฺถ ปเป อวินฺทํ
 เอวํ มุนี วิริยพลฺลปฺนโน
 อภิลาสฺ วณฺณปถเ ททฺยสฺส สนฺทินฺตํ.
 วณฺณปถชาตกํ ทุติยํ.

๓. เสรีวณฺณชาตก (๓)

- [๓] อิธ เจ นํ วิราเชติ สทฺธมฺมสฺส นียามํ
 จิรํ ทวํ อนฺตปฺเปติ เสรีวณฺณํ วณฺณโชติ.
 เสรีวณฺณชาตกํ ตติยํ.

๕. มณฑลชาติก (๕)

- [๙] อุตตมกรรหา มยุห์ อิมะ ชาติา วโยหระ
ปาตุภยา เทวทูตา ปพพชชาสมโย มมาติ.
มณฑลชาติก นวม.

๑๐. สุขวิหาริชาติก (๑๐)

- [๑๐] ยฉจ อฉฉะ น รกษนติ โย จ อฉฉะ น รกษติ
ส เว ราช สขั เสดิ กามะสุ อนเปกขวาติ.
สุขวิหาริชาติกั ทสม.
อปฉฉกวกคโค ปจโม.

ตสสุททานิ

วราปฉฉก วฉฉปถ เสริวโร
สวัจกษณ ทฉฉทูลนาพิกสสา
หิริ ปุคฺคาวรุตตามฉฉนา
โย จ น รกษติ เทน ทสาคิ.

๒. สัตวค

๑. ลักษณะชาติก (๑๑)

- [๑๑] โหติ สัตวคั อตุโก ปฐิสนุถารวคฺคินิ
ลกษณั ปสฺส อายนคั ฉาติสงฆปรกฺขคั
อถ ปสฺสสิมิ กากิ สฺวิหิณว ฉาติภิติ.
ลกษณชาติกั ปจมิ.

๒. นิโครธมิกชาตก (๑๒)

- [๑๒] นิโครธเมว เสเวยฺย น สาขํ อุปสํวเส
 นิโครธสมิ มตํ เสยฺโย ยญฺเจ สาขสมิ ชีวิตนฺติ.
 นิโครธมิกชาตกํ ทตฺติยํ.

๓. กณฺฐชาตก (๑๓)

- [๑๓] ธีรตฺถุ กณฺฐิณํ สลฺลํ ปุริสํ กภาพุเวธินํ
 ธีรตฺถุ คํ ชนปทํ ยตฺถิตฺถิ ปริณายิกา
 เท จาปี ธีรกกิตา สตฺถา เย อิตฺถินํ วสํกทาติ.
 กณฺฐชาตกํ ทตฺติยํ.

๔. วาตมิกชาตก (๑๔)

- [๑๔] น กิรตฺถิ รเสหิ ปาปีโย
 อาวาเสหิ ว สนฺถเวหิ วา
 วาตมิกํ เกหนิสฺสิตํ^๑
 วสฺมานะสิ รเสหิ สญฺชโยติ.
 วาตมิกชาตกํ จตฺตมํ.

๕. ขราทียชาตก (๑๕)

- [๑๕] อญฺจุขุรํ ขราทียะ มิคํ วฏฺกาทิวงฺกินํ
 สตฺถกาเลหติกกนฺตํ^๒ น นํ โอวาทิสฺสเสหิ.
 ขราทียชาตกํ ปญฺจมํ.

๑ ส. อ. เกหนิสฺสิตํ

๒ จ.ม. สตฺถาหิ กาลาติกกนฺตํ, อ. สตฺถาหิ กาลาหติกกนฺตํ, ส. กาลาหติกกนฺติ

๖. ตีปุลลุตตมิกชาตก (๑๖)

[๑๖]

มิกัง ตีปุลลุตตมเนกมัย
อฏฺฐกขุรํ อทฺธมรททาปายี^๑
เอเกน โสเทน จมาสฺสสนฺโต
จหิ กลาหิติโกติ^๒ ภากิเนยฺโยติ.
ตีปุลลุตตมิกชาตกํ จฏฺฐํ.

๗. มาลุตชาตก (๑๗)

[๑๗]

กาเพ วา ยทิ วา ชฺเณหฺ ยทา วายติ มาลุโต
วาทธานี หิ สีสถานิ อุกฺกตฺตมปราชิตาติ.
มालุตชาตกํ สตฺตมํ.

๘. มตกกตฺตชาตก (๑๘)

[๑๘]

เอวญฺเจ สตฺตา ชานเยยฺยํ ทฺกฺขายํ ชาติสมฺภโว
น ปาโณ ปาณินํ หญฺเณ ปาณฆาตี หิ โสจตีติ.
มตกกตฺตชาตกํ อฏฺฐมํ.

๙. อายาจิตกตฺตชาตก (๑๙)

[๑๙]

สเจ มุจฺเจ^๓ เปจฺจ มุจฺเจ มุจฺจมาโน หิ พชฺฉสิ
น เหวํ ธีรฺวา มุจฺจนฺติ มุตฺติ พาลสฺส พนฺธนฺนฺติ.
อายาจิตกตฺตชาตกํ นวมํ.

๑๐. นพปานชาตก (๒๐)

[๒๐]

ทิสฺวา ปทมนฺตฺตินฺณํ ทิสฺวาโนทริทํ ปทํ
นเพน วาริ ปิวิสฺสาม^๔ เนว มํ ทฺวํ วสิสฺสสีติ.
นพปานชาตกํ ทสมํ.
สี่ลวกโก ทฺติโย.

๑ สี่.อ. อทฺธมรททาปายี ๒ ก. กลาหิติโกติ ๓ ก. มุญฺเจ ๔ จ.ม. ปีสฺสาม

ตสุตฺถทานิ

อถ ลกฺขณ สาท ธีรตฺถ ปุณ
 น กิรตฺถิ รเสหิ ขวาทิยา
 อติโกติ รส มาลุต^๑ ปาณ
 มุจฺเจน นพอวฺหฺยเนน ภวนฺติ ทสสตี.

๓. กุรุํกวกฺก

๑. กุรุํคมิกษาทก (๒๑)

[๒๑] ฉาทเมตํ กุรุํกสฺส ยํ ทวํ เสปณฺณิ เสยฺยสิ^๒
 อณฺณํ เสปณฺณิ^๓ กจฺฉามิ น เม เท รุจฺจเต ผลนฺติ.
 กุรุํคมิกษาทกํ ปจฺมี.

๒. กุกฺกุรชาตก (๒๒)

[๒๒] เย กุกฺกุรา ราชกุลสฺมิ วฑฺฒา
 โกละยฺยกา วณฺณพฺลุปปนา
 เทเม น วฑฺฒา มยฺมสฺม วฑฺฒา
 นายํ สจฺจจา ทพฺพผลมฺภาติกายนฺติ.
 กุกฺกุรชาตกํ ทุตฺติยํ.

๓. โกชาขานียชาตก (๒๓)

[๒๓] อปี ปสฺสเสน เสมาโน สลฺลเกหิ สลฺลล็กโต
 เสยฺโยว วพฺวา โกชโล^๔ ยฺยช มณฺเฑว สารตฺถิ.
 โกชาขานียชาตกํ^๕ ตุตฺติยํ.

๑ จ.ม. วร มาลุต

๒ จ.ม. สียฺยสิ

๓ จ.ม. เสปณฺณิ

๔ จ.ม. โกโช

๕ จ.ม. โกชาขานียชาตกํ

๔. อาชนธชาตก (๒๔)

[๒๔] ยทา ยทา ยตถ ยทา ยตถ ยตถ ยทา ยทา
อาชนธโย กรุงเต เวคิ หายนติ ตตถ วาพวาติ.
อาชนธชาตก จตตถ.

๕. ติตถชาตก (๒๕)

[๒๕] อณณมณเณหิ ติตถเณหิ อสฺส ปาเยหิ สารถิ
อจฺจาสนสฺส ปุริโส ปายาสสปี ทปตฺติ.
ติตถชาตก ปณจมิ.

๖. มหิพามุขชาตก (๒๖)

[๒๖] ปุราณโจราน วโจ นิสम्म
มหิพามุโข โปถยมานุจาริ
สฺสณณทานํ หิ วโจ นิสम्म
คชุตฺตโม สพฺพกุณฺเณสุ อฏฺฐจาติ.
มหิพามุขชาตก จฏฺฐ.

๗. อภินฺทชาตก (๒๗)

[๒๗] นาลิ กพฺพ ปทาตเว
น ปิณฺฑ^๒ น กุเส น มฺลิตฺตุ
มณณามิ อภินฺทสฺสนา
นาโค สินฺหนมกาสี^๓ กุกฺกุเรติ.
อภินฺทชาตก สทตฺม.

๘. นนทิวีสาลชาตก (๒๘)

[๒๘] มนฺณณเมว ภาเสยฺย นามนฺณณํ กุทาจนํ
มนฺณณํ ภาสมานสฺส กรุํ ภารุํ อุกทฺธวิ
ธนณจ นํ อลาเภสิ เทน จตฺตมโน อหฺนฺติ.
นนทิวีสาลชาตก อฏฺฐ.

๑ จ. โปถยมนุจาริ ๒ จ.ม. น จ ปิณฺฑ ๓ จ.ม. เสนุหนมกาสี

๕. กณฺหาชาตก (๒๕)

[๒๕] ยโต ยโต กรุ ฐรํ ยโต กมฺภีรวตฺตํ
 ททาสุสฺส กณฺหํ ยถุชฺชนฺติ สุวาสุสฺส ตํ วทเต ฐรณฺติ.
 กณฺหาชาตกํ นวมํ.

๑๐. มุณิกชาตก (๓๐)

[๓๐] มา มุณิกสุส ปิหิ อาตุรณฺนํ ภูชฺชติ
 อปโปสฺสกุโก ภูสํ ขาท เอตํ ทิฆายลภุชฺชนฺติ.
 มุณิกชาตกํ ทสมํ.
 กุรุณฺทวคฺโค ตติโย.

ตสฺสทฺธานํ

กุรุณฺทสุส กุณฺทกร โภชาวโร^๑
 ปน วาพวสุสสิริวฺหโน
 มหิพามุข นามนฺณวโร
 วทเต ฐร มุณิเกน ทสาคิ.

๔. กุลาวกวคฺค

๑. กุลาวกชาตก (๓๑)

[๓๑] กุลาวกา มาตลิ สิมฺพลิสฺสมี
 อีสามุเชน ปรีวชฺชยสุส
 กามํ จชาม อสุเรสุ ปาณํ
 มายิเม^๒ ทิชา วิกุลวา อเหสนฺติ.
 กุลาวกชาตกํ ปจฺมํ.

๒. นจจชาตก (๓๒)

[๓๒]

รุท มนุญญ รุจิรา จ ปิฏจิ
เวฬุริยวณฺณปนิภา^๑ จ ทิวา
พยามมคฺคานิ จ เปชณานิ
นจฺเจเน เต ธิตฺว โน ททามิตฺติ.
นจจชาตกํ ทตฺติยํ.

๓. สมโมทมานชาตก (๓๓)

[๓๓]

สมโมทมานา กจฺจนฺติ ชาตมาทาย ปกฺขิโน
ยทา เต วิวทิสฺสนฺติ ททา เอหิณฺติ เม วสนฺติ.
สมโมทมานชาตกํ ทตฺติยํ.

๔. มจจชาตก (๓๔)

[๓๔]

น มํ สีสํ น มํ อญฺหํ น มํ ชาตสฺมิ พารณํ
ยญฺจ มํ มนฺยเต มจฺฉิ อญฺหํ โส รติยา คโตติ.
มจจชาตกํ จตฺตมํ.

๕. วฏฏกชาตก (๓๕)

[๓๕]

สนฺติ ปกฺขา อปตนา สนฺติ ปาทา อวญฺจนา
มาตา ปิตา จ นิภฺชนฺตา ชาตเวท ปฏิกฺกมาติ.
วฏฏกชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. สกุนชาตก (๓๖)

[๓๖]

ยन्नิสฺสิตา ชคฺติรุทํ วิทงฺกมา สุวายํ อคฺคิ ปมฺพจติ
ทิสา ภชถ วฏฺกกา^๒ ชาตํ สรณโต ภยณฺติ.
สกุนชาตกํ จฏฺฐิ.

๓. ติตติรชาตก (๓๗)

[๓๗] เย วุฑฒมปจายนฺติ นรา ฌมฺมสฺส โกวิทา
 ทิฏฺฐเจ ฌมฺเม^๑ จ ปาสฺสา สมฺปราโย^๑ จ สุกฺกตฺติ.
 ติตติรชาตกํ สุตตมํ.

๔. พกชาตก (๓๘)

[๓๘] นาจฺจนฺตํ นิกฺคิปปณฺโณ นิกฺคยา สุขเมธติ
 อาราธติ นิกฺคิปปณฺโณ พโก กกฺกฏฺฐกามิวาติ.
 พกชาตกํ อฏฺฐมํ.

๕. นนทชาตก (๓๙)

[๓๙] มณฺเฑ โสวณฺณโย ราสี โสวณฺณมาลา จ นนฺทโก
 ยตฺถ ทาโส อามชาโต จิโต ญฺลลานิ^๒ คชฺชตฺติ.
 นนทชาตกํ นวมํ.

๑๐. ขทิจฺจการชาตก (๔๐)

[๔๐] กามํ ปตฺตามิ นิรยํ อุทฺธปาโท อวฺสโร
 นานริยํ กริสฺสามิ หนฺนท ปิณฺฑํ ปฏฺฐิคุหาติ.
 ขทิจฺจการชาตกํ ทสมํ.
 กุลาวกฺวคฺโค จตฺตโก.

ตสฺสสุทฺธานํ

สิริมาตลฺลิตฺถ ปกฺขิวิโร
 รติยาโคโต มาตาปีตา จ ปุณ
 ชกตฺติริห วุฑฺฒ สุกฺกฏฺฐโก
 ตถา นนฺทก ปิณฺฑาวเรณ ทสาคิ.

๕. อตฺถกามวคฺค

๑. โสสกชาตก (๔๑)

[๔๑]

โย อตฺถกามสฺส หิตานุกมฺปิโน
โอวชฺชมานโน น กโรติ สาสนํ
อชฺชียา ปาทโมลฺมพ^๑
มิตฺตโก วีย โสจตีติ.

โสสกชาตกํ ปจฺม.

๒. กโปตกชาตก (๔๒)

[๔๒]

โย อตฺถกามสฺส หิตานุกมฺปิโน
โอวชฺชมานโน น กโรติ สาสนํ
กโปตกสฺส วจฺนํ อกฺทฺวา
อมิตฺตทนต์ตฺถกโตว เสตีติ.

กโปตกชาตกํ ทฺติย.

๓. เวพฺพกชาตก (๔๓)

[๔๓]

โย อตฺถกามสฺส หิตานุกมฺปิโน
โอวชฺชมานโน น กโรติ สาสนํ
เอวํ โส นินฺโท เสตี
เวพฺพกสฺส ยถา ปีตาติ.

เวพฺพกชาตกํ ตฺติย.

๔. มกฺสชาตก (๔๔)

[๔๔]

เสยฺโย อมิตฺโต มติยา อฺเปโต
น เทวฺว มิตฺโต มติวิปฺปหิโน
มกฺสํ วริสฺสนฺติ หิ เอพฺมุโค
ปฺตฺโต ปิตุ อพฺภิกา อุตฺตมกฺคนฺติ.

มกฺสชาตกํ จตุตฺถ.

๕. โรหิณีชาตก (๔๕)

- [๔๕] เสยโย อมิตโต เมธาวิ ยญฺเจ พาลานุกมฺปโก
 ปสฺส โรหิณิกํ ชมฺมํ มาตรํ หนฺตฺวาน โสจตฺติ.
 โรหิณีชาตกํ ปมฺจํ.

๖. อารามทสฺกชาตก (๔๖)

- [๔๖] น เว อนตฺถกฺสเลน อตฺถจริยา สุขาวหา
 หาเปติ อตฺถํ ทุมฺเมโธ กปฺปี อารามิกิ ยถาคิ.
 อารามทสฺกชาตกํ จมฺมํ.

๗. วารุณทสฺกชาตก (๔๗)

- [๔๗] น เว อนตฺถกฺสเลน อตฺถจริยา สุขาวหา
 หาเปติ อตฺถํ ทุมฺเมโธ โกณฺทญฺโฆ วารุณิ ยถาคิ.
 วารุณทสฺกชาตกํ สตฺตมํ.

๘. เวทพุพฺพชาตก (๔๘)

- [๔๘] อนฺปาเยน โย อตฺถํ อิจฺจติ โส วิทญฺณติ
 เจตา หนิํสุ เวทพุพฺพ^๑ สพฺเพ เต พฺยสนมฺมชฺฌกฺคฺนฺติ.
 เวทพุพฺพชาตกํ อมฺมํ.

๙. นกฺขตฺตชาตก (๔๙)

- [๔๙] นกฺขตฺตํ ปฏฺิมาเนนฺตํ อตฺถโก พาลํ อฺปฺจจกา
 อตฺถโก อตฺถสฺส นกฺขตฺตํ กิ ภิรสิสฺสนฺติ ทารกาคิ.
 นกฺขตฺตชาตกํ นวมํ.

๑๐. ทุมเมธชาตก (๕๐)

- [๕๐] ทุมเมธานํ สหสฺเสน ยณฺโณ เม อุปยาจิตฺ
อิทานิ ไหํ ยชิสฺสามิ พหุ อธมฺมิโก ชโนติ.
ทุมเมธชาตกํ ทสมํ.
อตุตถกามวคฺโค ปณฺจโม.

ตสฺสทุทานํ

อถ มิตฺตทมาตฺถกโปตฺวโร
ตถา เวพฺพเอยฺมโค โรหิณฺ
กปฺปาวุณฺณิเจตฺตวรา จ ปุณ
ตถา ทารกยณฺณวเรน ทสฺสาคิ.
ปจฺโม ปณฺณาสโก.

๖. อาสีสวคค

๑. มหาสีสวชาตก (๕๑)

- [๕๑] อาสีสเณว^๑ ปุริโส น นิพฺพินฺนํทฺเอยฺย ปณฺธุติโต
ปสฺสามิ ไหํ อตฺตทานํ ยถา อิจฺฉิ ตถา อหฺมฺ.
มหาสีสวชาตกํ ปจฺมํ.

๒. จุพฺพนกชาตก (๕๒)

- [๕๒] วายเมเณว ปุริโส น นิพฺพินฺนํทฺเอยฺย ปณฺธุติโต
ปสฺสามิ ไหํ อตฺตทานํ อุกฺกา ถลมฺพภทฺตํ.
จุพฺพนกชาตกํ ทฺติยํ.

๓. ปุณณปาติชาตก (๕๓)

- [๕๓] ทเณว ปุณณปาติโย อณฺณายํ วตฺตเต กถา
อาการเณน^๒ ชานามิ น จายํ ภทฺทกา^๓ สุราติ.
ปุณณปาติชาตกํ ทฺติยํ.

๔. ผลชาตก (๕๔)

- [๕๔] นาย รุกโข ทูรารุโ นปี คามโต อารกา
 อาการเกน ชานามิ นาย สาทุผโล ทุโมติ.
 ผลชาตก^๑ จตุตถ.

๕. ปณจาวุธชาตก (๕๕)

- [๕๕] โย อลีนเน จิตฺเตน อลีนมนโส นโร
 ภาเวติ กุสลํ ธมฺมํ โยคกฺเขมสฺส ปตฺติยา
 ปาปญฺเ อณุปฺพเพน สพฺพสํโยชนกฺขยณฺติ.
 ปณจาวุธชาตกํ ปณฺจม.

๖. กณจนกฺขนฺธชาตก (๕๖)

- [๕๖] โย ปหฺมฺเจน จิตฺเตน ปหฺมฺจมนโส นโร
 ภาเวติ กุสลํ ธมฺมํ โยคกฺเขมสฺส ปตฺติยา
 ปาปญฺเ อณุปฺพเพน สพฺพสํโยชนกฺขยณฺติ.
 กณจนกฺขนฺธชาตกํ ญฺจ.

๗. วานรินฺทชาตก (๕๗)

- [๕๗] ยสฺเสเต จตุโร ธมฺมา วานรินฺท ยถา ทว
 สจฺจํ ธมฺโม ธิติ^๒ จาโก ทิกฺขจํ โส อติวตฺตตฺติ.
 วานรินฺทชาตกํ สตฺตม.

๘. ตโยธมฺมชาตก (๕๘)

- [๕๘] ยสฺเสเต^๓ จ ตโย ธมฺมา วานรินฺท ยถา ทว
 ทกฺขิยํ สุริยํ ปณฺณา ทิกฺขจํ โส อติวตฺตตฺติ.
 ตโยธมฺมชาตกํ อญฺจม.

๑ จ.ม. ก็ผลชาตก

๒ ส.อ. ธิติ

๓ ส.อ. ยสฺส เอเต

๕. เกรีวาทกชาตก (๕๕)

[๕๕] ฐเม ฐเม นาทิฐเม อติธนํ หิ ปาปํ
 ธนุเทน หิ สํ ลทํ อติธนุเทน นาสินนติ.
 เกรีวาทกชาตกํ นวม.

๑๐. สงฺขมชาตก (๖๐)

[๖๐] ฐเม ฐเม นาทิฐเม อติธนํ หิ ปาปํ
 ธนุเทนาริกตา โภกา เต ताโต วิธมि ธมฺนติ.
 สงฺขมชาตกํ ทสม.
 อาสสวโก จฺญโ.

ตสฺสํทหานํ

ยถา อิจฺฉิ ตถาหุทกา ถลา
 สฺรสาทุผลโ จ อลีนมโน
 สมฺปญฺจมนโน จตุโร จ ตโย
 สทลทฺรภโกธเนน ทสาคิ.

๗. อิตถีวค

๑. อสัทมนตชาตก (๖๑)

[๖๑] อสํ โลกิตฺติโย นาม เวลา तासं न विशति
 सारत्ता ज पक्कवा ज सिं सप्पम्मसो यถา
 ता हित्वा पप्पชิสसामิ विवेकमनुपूरयन्ति.
 อสัทมนตชาตกํ ปจฺม.

๒. อนุทกตชาตก (๖๒)

- [๖๒] ยํ พุราหฺมโน อวาทสิ วิจารณ์ สมุชเวจิโต
 อนุทกตชาตก ภวาท ภวาท ภาสโก โภ ชาท วิสเสสสิ.
 อนุทกตชาตกํ ทุตติ.

๓. ตกกปณฺธิตชาตก (๖๓)

- [๖๓] โกธนา อกตณฺณ จ ปิสุณา จ วิภทิก้า
 พุทฺธมจริยํ จร ภิกขุ โส สฺขํ น วิหาสิสฺสี^๒
 ตกกปณฺธิตชาตกํ ตุตติ.

๔. ทุราชานชาตก (๖๔)

- [๖๔] มา สฺ นนฺธิ อิจฺฉติ มํ มา สฺ โสจิ น อิจฺฉติ^๓
 ถีนํ ภาโว ทุราชานโน มจฺฉสฺเสโวทเก คคณฺติ.
 ทุราชานชาตกํ จตุตฺถ.

๕. อนภิริตชาตก (๖๕)

- [๖๕] ยถา นที จ ปนฺโท จ ปานาคาวํ สภา ปปา
 เอวํ โลกิตฺติโย นาม นาสํ กุชฺฌนฺติ ปณฺธิตาทิ.
 อนภิริตชาตกํ ปณฺจม.

๖. มุทฺถกฺกชณฺชาตก (๖๖)

- [๖๖] เอกา อิจฺฉา ปุเร อาสิ อลทฺธา มุทฺถกฺกชณฺ
 ยโต ลทฺธา อพารกฺชี อิจฺฉา อิจฺฉํ วิชายถาติ.
 มุทฺถกฺกชณฺชาตกํ ฉฏฺฐ.

๖. อุจจนฺกชาตก (๖๗)

[๖๗] อุจจนฺเค เทว เม ปุคฺโต ปถ ธารนฺติยา ปติ
 ทณฺจ เทสํ น ปสฺสามิ ยโต โสทรียมานเยติ.
 อุจจนฺกชาตกํ สุตตมํ.

๘. สาเกตชาตก (๖๘)

[๖๘] ยสฺมี มโน นิเวสฺติ จิตฺตณฺจาปี ปสฺสํ
 อธิฏฺฐจฺปพฺเพ โปเส กามํ ทสฺมีปี วิสฺสเสติ.
 สาเกตชาตกํ อฏฺฐมํ.

๙. วิสวณฺตชาตก (๖๙)

[๖๙] ธีรตฺถํ ตํ วิสํ วณฺตํ ยมหนํ ชีวิตการณา
 วณฺตํ ปจฺจาวมิสฺสามิ มตํ เม ชีวิตา วรณฺติ.
 วิสวณฺตชาตกํ นวมํ.

๑๐. กุฑทาลชาตก (๗๐)

[๗๐] น ตํ ชิตํ สารุ ชิตํ ยํ ชิตํ อวชียติ
 ตํ โข ชิตํ สารุ ชิตํ ยํ ชิตํ นาวชียตีติ.
 กุฑทาลชาตกํ ทสฺม.
 อิติถิวคโค สุตตโม.

ตสฺสสุทฺธานํ

สิขี สพฺพมโสปี จ วิณฺวโร
 ปิสุณฺวา มิตฺตเมทิกกา นนฺที นที
 มุทฺตกฺขณฺ โสทรียา จ มโน
 วิส สารุชิตฺเทน ภวนฺติ ทสฺสตี.

๘. วรรณวคฺค

๑. วรรณชาตก (๗๑)

- [๗๑] โย ปุพฺเพ กรณีนานิ ปจฺฉา โส กาคุมิจฺฉติ
 วรรณกฺกฺจ ภิณฺโขอ ส ปจฺฉา อนฺตปฺปตฺติ.^๑
 วรรณชาตกํ ปจฺฉม.

๒. สีสวนาถชาตก (๗๒)

- [๗๒] อกตณฺณสฺส โปสฺสส นิจฺจํ วิวรทสฺสีโน
 สพฺพญฺเจ ปจฺวี ทชฺชา เวน นํ อภิรทเยติ.
 สีสวนาถชาตกํ^๒ ทฺติย.

๓. สจฺจกิริชาตก (๗๓)

- [๗๓] สจฺจํ กิเรวมาหฺมํ นรํ เอกจฺจฺยา อิต
 กฺกฺจํ นิปลฺลวิตฺ^๓ เสโย น เทวเวกฺกฺจโย นโรติ.
 สจฺจกิริชาตกํ ทฺติย.

๔. รุกฺขธมฺมชาตก (๗๔)

- [๗๔] สารุ สมฺพหฺลฺลา ฉาตี อปี รุกฺขา อรณฺณชา
 วาโต วหฺติ เอกกฺกฺจํ พฺรหฺมณฺมปี วนปฺปตฺตินฺติ.
 รุกฺขธมฺมชาตกํ จตฺตม.

๕. มจฺฉชาตก (๗๕)

- [๗๕] อภิตฺถนฺนํ ปชฺชุนฺนํ นิธี กากสฺส นาสย
 กากํ โสกาย รนฺธเรติ มจฺฉา โสกา ปโมจฺยาติ.
 มจฺฉชาตกํ ปณฺจม.

๑ ส. อ. วรรณกฺกฺจ..

๒ จ. ม. มนฺตปฺปตฺติ.

๓ จ.ม. ส. อ. สีสวนทฺติชาตกํ

๔ ส. อ. วิปลาวิตํ

๖. อสงกียชาตก (๗๖)

[๗๖] อสงกียโมหิ กามมหิ อรณเณ นตฺถิ เม ภยํ
อชฺชํ มกฺกํ สมารุโฬห เมตฺตทาย กรุณาย จาติ.
อสงกียชาตกํ จญฺจ.

๗. มหาสุป็นชาตก (๗๗)

[๗๗] อุตฺถา รุกฺขา คาวิโย กวา จ
อสุโส กํโส สิงฺคาลิ จ กุมฺโภ
โปกฺขรณิ จ อปากจนฺทนํ
ลาพฺพนํ สีทนฺติ สีลา ปลวฺนฺติ.
มณฺฑุกิโย กณฺหสฺสเป กิลนฺติ
กาทํ สุวณฺณา^๑ ปริวารยฺนฺติ
ตฺสา วกา เอพฺกานํ ภยา หิ
วิปริยาโส^๒ วตฺตติ นยิธ มตฺถิติ.
มหาสุป็นชาตกํ สตฺถม.

๘. อิลลิสชาตก (๗๘)

[๗๘] อฺโห ขณฺธา อฺโห กุณิ อฺโห วิสมจฺจุชฺชา
อฺภินนํ ปิพฺภา ชาทา นานํ ปลฺลสฺสามิ อิลลิสฺสนฺติ.
อิลลิสชาตกํ อญฺจมน.

๙. ขรสุสรวชาตก (๗๙)

[๗๙] ยโต วิลฺลุตฺตา จ หตา จ กาโว
ททฺฒานิ เกหานิ ชโน จ นีโต
อถากมา ปุตฺตทหาย ปุตฺโต
ขรสุสรว เทณฺทิม^๓ วาทยนฺโตติ.
ขรสุสรวชาตกํ นวมน.

๑ จ. สุปณฺณา ๒ ก.ม.วิปริยาโย ๓ จ. ทินทิม, ม. ทินทิม

๑๐. ภิรมเสนชาตก (๘๐)

[๘๐]

ยมนเต ปวิกตฺถิตํ ปุเร
 อถ เต ปฐิสฺรา สชนฺติ ปจฺฉา
 อภฺยํ น สเมติ ภิรมเสน
 ยุตฺตกถา จ อิทฺถจ เต วิทฺถณฺนติ.
 ภิรมเสนชาตกํ ทสมํ.
 วรฺณวคฺโค อฏฺฐโม.

ตสฺสสุทฺธานํ

วรฺณา อกตถณฺนุเว ตุ สจฺจวํ
 สวณฺนปฺปติฺนา จ อภิตฺถนฺน
 กรุณฺยา สติลาปลวฺวอิลฺลิสฺสโต
 ปุณฺ เทถฺทิม ปุติสฺเรน ทสฺสติ.

๕. อปายิมฺหวกฺก

๑. สุราปานชาตก (๘๑)

[๘๑]

อปายิมฺหุ อนจฺจิมฺหุ อคายิมฺหุ รุทิมฺหุ จ
 วิสณฺณิกฺกรณํ ปิตฺวา ทิฏฺฐา นานุมฺหุ วานราติ.
 สุราปานชาตกํ ปจฺมํ.

๒. มิตฺตวินฺทชาตก (๘๒)

[๘๒]

อติภฺกมฺม รณณกํ สทามตฺตถจฺ ทูภกํ
 สุวาสี ปาสาณมาสีโน ยสฺมา ชีวํ น โมกฺขสฺสิติ.
 มิตฺตวินฺทชาตกํ ทุตฺติยํ.

๓. กาพกณณิชาตก (๘๓)

[๘๓]

มิตโต ทเว สตุตปแทน โหติ
 สหาโย ปน ทวาทสเกน โหติ
 มาสทุมมาเสน จ ฉาติ โหติ
 ตตุตตุตรี อตุตสโมปี โหติ
 โสทํ กถํ อตุตสขสฺส เหตุ
 จิรสนฺตํ^๑ กาพกณณิ ชเหยนฺติ.
 กาพกณณิชาตกํ ตถียํ.

๔. อตุตสสทวารชาตก (๘๔)

[๘๔]

อาโรกฺยมิจฺเจ ปรมญฺจ ลาภํ
 สีสฺสญฺจ วุฑฺฒานํ สุตญฺจ
 ธรรมมานุสฺสํ จ อลีนตา จ
 อตุตสส ทวารา ปมุชา จเพเตติ.
 อตุตสสทวารชาตกํ จตุตถํ.

๕. กิมฺปกกชาตก (๘๕)

[๘๕]

อายตี โทสํ นาณญาย โย กาเม ปฏฺิเสวติ
 วิปากนฺเต หนนฺติ นํ กิมฺปกกมฺิว ภกฺขิตนฺติ.
 กิมฺปกกชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. สี่ลวีมัสกชาตก (๘๖)

[๘๖]

สี่ลํ กิเรว กลฺยาณํ สี่ลํ โลเก อนฺตฺตวํ
 ปสฺส โฆรวิสฺโส นาโก สี่ลวาติ น หณฺณตฺติ.
 สี่ลวีมัสกชาตกํ ฉฎฺฐํ.

๓. มงคลชาตก (๘๗)

[๘๗]

ยสฺส มงฺคลา สมฺมุตฺตา เส
 อุปฺปาทา^๑ สุปฺปินา จ ลกฺขณา จ
 โส มงฺคลโทสวีสวาทุโต
 ยุกโยคาริกโต น ชาตุเมตฺติ.
 มงฺคลชาตกํ สุตตมํ.

๔. สารมกชาตก (๘๘)

[๘๘]

กลฺยาณิเมว มุญฺเจยฺย น ทิ มุญฺเจยฺย ปาปิกํ
 โมกฺโข กลฺยาณียา สารุ มุตฺวา ตปฺปติ ปาปิกนฺติ.
 สารมกชาตกํ อฏฺฐมํ.

๕. กุหกชาตก (๘๙)

[๘๙]

วาจาว กิร เท อาสิ สณฺหา สขิลภาณินโน
 ทินฺมตฺเต อสฺสชิตฺโต โน จ นิกุขสตํ หรณฺติ.
 กุหกชาตกํ นวมํ.

๑๐. อกตญฺญชาตก (๙๐)

[๙๐]

โย ปุพฺเพ กตกลฺยาณเ กตฺตโต นาวพฺพตฺติ
 ปจฺฉา กิจฺเจ สมุปฺปนฺเน กตฺตารํ นาริกจฺจนฺตฺติ.
 อกตญฺญชาตกํ ทสมํ.
 อปายิมฺหวกุโค นวโม.

ตสฺสสุทฺธานํ

อปายิมฺห จ ทฺวณฺณ สุตตปทํ
 ฉพฺพทวาร จ อายตฺตนา จ ปุณ
 อหิสฺสว มงฺกลิ ปาปิกสฺสา
 สทํนิกุข กตฺตถวเรณ ทสฺสตี.

๑๐. ลิตฺตวคฺค

๑. ลิตฺตชาตก (๕๑)

[๕๑]

ลิตฺตํ ปฺรเมน เทชสา
กิลมกฺขํ ปฺริโส น พุชฺฌติ
กิล เร กิล ปาปฺรุตฺตก
ปจฺฉา เท กญฺจํ ภวิสฺสตีติ.
ลิตฺตชาตกํ ปจฺฉม.

๒. มหาสารชาตก (๕๒)

[๕๒]

อุกกญฺเจ สุรมิจฺฉนฺติ มนฺตีสํ อุกฺคหฺลํ
ปิยญฺจ อนฺนปानมฺหิ อตฺเต ชาเต จ ปณฺทิตนฺติ.
มหาสารชาตกํ ทตฺติย.

๓. วิสฺสาสโกชนชาตก (๕๓)

[๕๓]

น วิสฺสเส อวิสฺสเถ วิสฺสเถปี น วิสฺสเส
วิสฺสาสา ภยมเนวฺติ สีนํ มิกมาตฺถกาติ.^๑
วิสฺสาสโกชนชาตกํ ทตฺติย.

๔. โลมหัสชาตก (๕๔)

[๕๔]

โสตฺตโต โสสีโต^๒ เจว เอโก ภิสฺนเก วเน
นคฺโค น จกฺกิมาสีโน เอสนาปฺสฺสโต มฺนฺตี.
โลมหัสชาตกํ จตฺตถ.

๕. มหาสุทฺตสนชาตก (๕๕)

[๕๕]

อนิจฺจา วต สงฺขารา อุปฺปาทวयरฺมมิโน
อุปฺปชฺชิตฺวา นิรุชฺฌนฺติ เตสํ วุปฺสโม สฺสชิตี.
มหาสุทฺตสนชาตกํ ปจฺฉม.

๖. เกลปตตชาตก (๕๖)

[๕๖]

สมตฺตํ อโนวเสกํ

เกลปตฺตํ ยถา ปรีหเรยฺย

เอวํ สจฺจํ นนฺทํ เว สติยา^๑

ปตฺตยาโน ทิสํ อคตปุพฺพนฺติ.

เกลปตตชาตกํ จมฺ.

๗. นามสัทธีชาตก (๕๗)

[๕๗]

ชีวกญฺจ มตํ ทิสฺวา ธนปาลิญฺจ ทฺถกํ

ปนฺนถกญฺจ วเน มฺพหุํ ปาปโก ปุนฺรเวทิตฺ.

นามสัทธีชาตกํ สจฺจํ.

๘. กุฎฺฐวาณิชาตก (๕๘)

[๕๘]

สาธุ โข ปณฺธุติโต นาม น เทวํ อติปณฺธุติโต

อติปณฺธุติเตน ปฺตฺเตน มนฺมहि อฺปฺกุฎฺฐิตฺ.^๒

กุฎฺฐวาณิชาตกํ จมฺ.

๙. ปโรสทสฺสชาตก (๕๙)

[๕๙]

ปโรสทสฺสํ สมากทานํ

กนฺทเยยฺยํ เท วสฺสสํ อปฺปญฺญา

เอโกว เสยฺโย ปรีโส สปฺปญฺโ

โย ภาสิตสฺส วิชานาติ อคฺคณฺติ.

ปโรสทสฺสชาตกํ นวํ.

๑ จ. ม. ส. อิทํ ปทํ นตฺติ

๒ จ. อฺปฺกุฎฺฐิตฺ, ม. อฺปฺกุฎฺฐิตฺ, ส. อฺปฺกุฎฺฐิตฺ

๑๐. อสตรูปชาตก (๑๐๐)

[๑๐๐]

อสาห์ สาสตรูปเน ปิยรูปเน อปฺปิยํ
ทุกขํ สุขสฺส รูปเน ปมตฺตมทิวทุกตฺตติ.
อสาตรูปชาตกํ ทสม.
ลิตฺตวุกโก ทสโม.

ตสฺสทฺทานํ

กิลมกฺข กุญฺหล มาตฺตกสฺสา
มุนินา จ อนิจฺจต ปตฺตาวรํ
ธนฺปาฬิวโร อติปณฺฑิตโก
สปโรสทสฺส อสาค ทสาค.
มชฺฌิโม ปณฺณาสโก.

๑๑. ปโรสทวุก

๑. ปโรสทชาตก (๑๐๑)

[๑๐๑]

ปโรสทํ เจปิ สมากทานํ
ฉาเยยฺยํ เต วสฺสสทํ อปฺปญฺญา
เอโกว เสยฺโย ปุริโส สปฺปญฺโณ
โย ภาสิตสฺส วิชานาติ อตฺตณฺทติ.
ปโรสทชาตกํ ปจฺม.

๒. ปณณิกชาตก (๑๐๒)

[๑๐๒]

โย ทฺวักขมฺมจาย ภเวยฺย ทาณํ
โส เม ปิตา ทฺวักขิ วเน กโรติ
สา กสฺส กนฺทามิ วนสฺส มชฺฌเ
โย ทายิทา โส สหสา^๒ กโรตฺติ.
ปณณิกชาตกํ ทฺวักขิ.

๓. เจริชาตก (๑๐๓)

- [๑๐๓] ยตถ เจริ นวิสติ^๑ น วเส ทตถ ปณฺทิตो
 เอกรตฺถํ ทวิรตฺถํ वा ทุกฺขํ วสติ เจริสฺสติ.
 เจริชาตกํ ทตฺถิ.

๔. มิตฺตวินฺทชาตก (๑๐๔)

- [๑๐๔] จตุพฺภี อฏฺฐชฺฌคมา อฏฺฐาภิปี จ โสฬส
 โสฬสภี จ พตฺตีส อตฺตริจํ จกฺกมาสโท
 อิจฺฉาหตสฺส ปสฺสส จกฺกํ ภมฺมิตี มตฺตเกติ.
 มิตฺตวินฺทชาตกํ จตฺตถิ.

๕. ทพฺพผลกฏฺฐชาตก (๑๐๕)

- [๑๐๕] พหุเมตํ วเน กฏฺฐํ วาโต ภณฺชติ ทพฺพผลํ
 ทสฺส เจ ภายสี นาค ก็โส นฺน ภวิสฺสสฺสตี.
 ทพฺพผลกฏฺฐชาตกํ ปณฺจมนิ.

๖. อุทฺถจฺฉนชาตก (๑๐๖)

- [๑๐๖] สุขํ วท มํ ชีวนํ^๒ ปจมานา อุทฺถจฺฉน
 โจริ ชายปฺปวาเทน เกลํ โลณฺณจ ยาจตีติ.
 อุทฺถจฺฉนชาตกํ จฏฺฐจํ.

๗. สาลิตฺตกชาตก (๑๐๗)

- [๑๐๗] สารุ ไซ สิปฺปกนฺนาม อปี ยาทิสกัทิสํ
 ปสฺส ขมฺชปฺปหาเรน ลทฺธา กามา จตฺตทิสาติ.
 สาลิตฺตกชาตกํ สทฺถมนิ.

๘. พาหิยชาตก (๑๐๘)

[๑๐๘] สิกฺขะเยยฺย สิกฺขิตพฺพานิ สนฺติ ตจฺจนฺทิโน ชนา
พาหิยา หิ สุนฺนเนน ราชานํ อภิราชยิตฺติ.
พาหิยชาตกํ อฏฺฐมํ.

๙. กุณฺฑปฺปวชาตก (๑๐๙)

[๑๐๙] ยถนฺโน ปุริโส โหติ ตถนฺนา ตสฺส เทวตา
อาหเรตํ กุณฺฑปฺปว^๒ มา เม ภากํ วินาสยาติ.
กุณฺฑปฺปวชาตกํ นวมํ.

๑๐. สัพพสํหารกปณฺหชาตก (๑๑๐)

[๑๑๐] สัพพสํหารโก นตฺถิ สุตฺธํ กงฺค ปวายติ
อลิกํ ภายติย^๓ ฐตฺถิ สจฺจมาห มหฺลลิกาทิ.
สัพพสํหารกปณฺหชาตกํ ทสมํ.
ปโรสทวคฺคโค เอกาทสโม.

ตลฺลสฺสทฺธานํ

สปโรสททายิตเวรี ปน
ภมฺจกุกถ นาคสิริวฺหโยโน
สุชกณฺจ วต สิปฺปกพาหิยา
กุณฺฑปฺปวมหฺลลิกกา จ ทสชาติ.

๑๒. หังวักก

๑. กทรวปณฺหชาตก (๑๑๑)

[๑๑๑] หัง^๑ ทฺว เหว มณฺเณสิ เสยฺโย
ปุตฺเตน ปิตาติ ราชเสฏฺฐ
หนฺนทสฺสตรสฺส เท อยฺ
อสฺสตรสฺส หิ กทฺวโก ปิตาติ.
กทรวปณฺหชาตกํ ปจฺม.

๒. อมราเทวปณฺหชาตก (๑๑๒)

[๑๑๒] เยน สตฺตฺพิลลกา จ
ทิกฺขณฺปลาโส จ ปุปฺผิโต
^๒เยนาทามิ เทน วทามิ
เยน นาทามิ น เทน วทามิ^๒
เอส มกฺโก ยววมชฺชกสฺส
เอตํ จนนฺปถิ วิชานาหิตี.
อมราเทวปณฺหชาตกํ ทฺทีย.

๓. สิงฺคาลชาตก (๑๑๓)

[๑๑๓] สทฺทหาสิ สิงฺคาลสฺส สุวาทสฺส พฺราหฺมณ
สิปปิกานํ สทํ นตฺถิ กุโต กัสสทา ทฺเวติ.
สิงฺคาลชาตกํ ทฺทีย.

๔. มิตฺจินฺตฺติชาตก (๑๑๔)

[๑๑๔] พหุจฺินฺตฺติ อปฺปจฺินฺตฺติ อุกฺโก ชาเล อพฺชฺชเว
มิตฺจินฺตฺติ ปโมเจสิ^๓ อุกฺโก ตตฺถ สมากทาทิ.
มิตฺจินฺตฺติชาตกํ จตฺตถ.

๑ จ. ม.อิ. หังจิ ๒-๒ จ.ม. เยน ททามิ เทน วทามิ เยน น ททามิ น เทน วทามิ

๓ ก. อโมเจสิ

๕. อนุสาสิกชาตถ (๑๑๕)

- [๑๑๕] ยายณณณาสติ^๑ สย โลอุปจารินี
 สย วิปักษิกา เสติ หตา จกเคน สาสิกาติ.^๒
 อนุสาสิกชาตถ ปณจมน.

๖. ทุพพชาตถ (๑๑๖)

- [๑๑๖] อติกรมกรารยิ มยุมเปต น รุจติ
 จตุตเถ ลงขมิทวาน ปณจมายสิ อาวุโตติ.
 ทุพพชาตถ นมจ.

๗. ติตติรชาตถ (๑๑๗)

- [๑๑๗] อจจุกุกตา ทิลปทา อติเวล ปกาสิทา
 วาจา นนติ ทุมเมธ ติตติรวิวัตติสนติ.
 ติตติรชาตถ สตตม.

๘. วฏฏกชาตถ (๑๑๘)

- [๑๑๘] นาจินทยนโต ปุริโส วิเสตมริจจติ
 จินตีสส ผล ปสส มุตโตสมิ วรพณณนาติ.
 วฏฏกชาตถ อมจมน.

๙. อภิลลาวิชาตถ (๑๑๙)

- [๑๑๙] อมาทาปีตส์วทุโธ^๓ อนาเจรกุลเล วส
 นายน กาลมกัล วา อภิขานาติ กุกกโฏติ.
 อภิลลาวิชาตถ นวม.

๑ ม. ยายณณ... ๒ ก. สาสิกาติ

๓ จ.ม. อมาทาปีตส์วทุโธ,
 ส.อ. อมาทาปีตส์วทุโธ

๑๐. พนฺธนโมกฺขชาตก (๑๒๐)

[๑๒๐] อพฺพธา ตตฺถ พชฺฌนฺติ ยตฺถ พาลา ปภาสเร
 พทฺธาปึ ตตฺถ มุจฺจนฺติ ยตฺถ ธีรา ปภาสเรติ.

พนฺธนโมกฺขชาตกํ ทสมํ.

หังสฺวโก^๑ ทฺวาทสโม.

ตสฺสํทฺธานํ

อถ กทฺฐภสฺสทฺวํกสฺสทํ
 พหุจฺินฺติสาสิกายาติกร
 อภิเวลวิเสสมนฺจวิโยว
 ธีราปภาสเรเทน ทสฺสาคิ.

๑๓. กุสฺนาฬิวคฺค

๑. กุสฺนาฬิชาตก (๑๒๑)

[๑๒๑] กเร สวิกฺโข อถวาทึ เสฏฺโง
 นิหีนโก วาปี กรายฺย เอโก
 กรายฺยเมเต^๒ พยฺสเน อุตฺตมตฺถํ
 ยถา อหํ กุสฺนาฬิ รุจายนฺติ.
 กุสฺนาฬิชาตกํ ปจฺมํ.

๒. ทุมฺเมธชาตก (๑๒๒)

[๑๒๒] ยถํ ลทฺธาน ทุมฺเมโธ อนตฺถํ จรติ อุตฺตโน
 อุตฺตโน จ ปเรสญจ หิสาย ปฏฺิปปชฺชตฺติ.
 ทุมฺเมธชาตกํ ทฺติยํ.

๑ จ.ม. หังสฺวโก ๒ ส. อ. กรายฺยํ เท

๓. นงคีสชาตก (๑๒๓)

[๑๒๓] อสพพตคามี วาจิ พาลิ สพพตถ ภาสติ
 นาย ทธิ เวที น นงคีส
 ทธิปัย มณณติ นงคีสสนติ.
 นงคีสชาตก ตติย.

๔. อมพชาตก (๑๒๔)

[๑๒๔] วายเมถว ปุริโส น นิพพินทยอย ปณทิต
 วายามสส ผล ปสส ภุตตา อมพา อนีติหนติ.
 อมพชาตก จตุตถ.

๕. กฏาหกชาตก (๑๒๕)

[๑๒๕] พหุมี โส วิกตถอย อณณ ชนปท คโต
 อนวากนทวาน ทูเสย ภุช โภเค กฏาหกาทิ.
 กฏาหกชาตก ปณจมี.

๖. อสิลกขณชาตก (๑๒๖)

[๑๒๖] ตเถเวกสส^๒ กลยาณ ตเถเวกสส^๒ ปาปก
 ตสฺมา สพพ น กลยาณ สพพ วาปี น ปาปกนติ.
 อสิลกขณชาตก ฉฏฐ.

๗. กลณทุกชาตก (๑๒๗)

[๑๒๗] เท เทสา ทานิ วตฺถุณี อหณจ วนโจโร
 อนวิจฺจ โข ต คณฺเฬยฺย ปิว^๓ ชีว กลณทุกาทิ.
 กลณทุกชาตก สप्तม.

๘. พินารวตชาตก (๑๒๘)

[๑๒๘] โย เว ธมฺมํ ธชฺชํ กตฺวา นิกฺโขพุทฺธ ปาปมาจเร
 วิสฺสาสยิตฺวา ภุทฺธานิ พินารํ นามํ ตํ วตฺถนฺติ.
 พินารวตชาตกํ^๑ อภฺจมนํ.

๙. อภฺจิกขาตก (๑๒๙)

[๑๒๙] นายํ สีชา ปุณฺณเหตุ ฆาสเหตุ อโย สีชา
 นนฺทกุญฺจกณฺณํ ยาทิ อถนฺเต โหตุ อภฺจิกกาติ.
 อภฺจิกขาตกํ^๒ นวมนํ.

๑๐. โกสิยชาตก (๑๓๐)

[๑๓๐] ยถา วาจา จ ภุชฺชสฺส ยถา ภุชฺชตฺถจ พยาหาร
 อภฺยนฺเต น สเมติ วาจา ภุชฺชตฺถจ โกสิเยติ.
 โกสิยชาตกํ ทสมํ.
 กุสฺนาฬิวกุโค เทรสโม.

ตสฺสทฺธานํ

กุสฺนาฬิสิริวฺหฺยโน จ ยสํ
 ทริมฺมพฺภกฺขาหฺกปณฺจมโก
 อถ ปาปกชีรพินารวตํ
 สิชฺชโกสิยสวฺหฺยเนน ทสาคิ.

๑๔. อสมปทานวคฺค

๑. อสมปทานชาตก (๑๓๑)

[๑๓๑]

อสมปทานนิตริทฺรสฺส
 พาลสฺส มิตฺตานิ กลี ภาวนฺติ
 ทสฺมา หรามิ ภุสฺมทฺพฺพมานํ
 มา เม มิตฺติ ภิชฺชิตฺถ^๑ สฺสสฺสทายนฺติ.
 อสมปทานชาตกํ ปจฺม.

๒. ปญจกรุทชาตก (๑๓๒)

[๑๓๒]

กุสฺลุปเทสฺส ธิตฺติยา ทพฺพหยา จ
 อวตฺตติทตฺตาทภยกรุทฺทาย^๒ จ
 น รกฺขสฺสํ วสฺมาคมิมฺหเส
 ส โสตุติภาโว มหฺตา ภเยน เมติ.
 ปญจกรุทชาตกํ^๓ ทฺติยํ.

๓. ฆตาสนชาตก (๑๓๓)

[๑๓๓]

เขมํ ยถี ทตฺถ อรี อฺทฺริโต
 ทกฺสฺส มชฺฌเ ชลเท ฆตาสโน
 น อชฺช วาโส มหฺยา มหฺริเห
 ทิสฺวา ภชฺวโห สฺรณชฺช โน ภยนฺติ.
 ฆตาสนชาตกํ ทฺติยํ.

๔. ฌานโสธนชาตก (๑๓๔)

[๑๓๔]

เย สญฺญโน เทปํ ทฺกฺกทา
 เยปิ อสญฺญโน เทปํ ทฺกฺกทา
 เอทํ อุกฺกํ วิวชฺชย
 ทํ สฺมาปตฺติสฺสํ อนนฺถณฺนติ.
 ฌานโสธนชาตกํ จตฺตํ.

สตฺตฺตนต. ๑๕/๕ ๑ จ.ม. ชียิตฺถ ๒ จ.ม. อนินฺวตฺตติทตฺตา...
 ๓ จ.ม. กรุทชาตกํ, ส. อ. ปญจกรุทชาตกํ

๕. จันทภชาตก (๑๓๕)

- [๑๓๕] จันทภ สุธิยาภณจ โยธ ปณณาย คารติ
อวิตกเกน ฌาเนน โหติ อากุสสุปปโคติ.
จันทภชาตกํ ปณณม.

๖. สุธณณหิชาตก (๑๓๖)

- [๑๓๖] ยํ ลหุํ เตน ญฺญพฺพํ อติโลโก หิ ปาปโก
หิสรราชํ คเหตฺวาน สุธณฺณา ปริหายถาคิ.^๑
สุทธณณหิชาตกํ ญฺญจ.

๗. พพฺพชาตก (๑๓๗)

- [๑๓๗] ยตฺถโก ลภเต พพฺพํ ทุติโย ตตฺถ ชายติ
ตติโย จ จตฺตโก จ อิทนฺเต พพฺพกา พิลนฺติ.
พพฺพชาตกํ สตฺถม.

๘. โคธชาตก (๑๓๘)

- [๑๓๘] กิณฺเต ชฎาหิ ทุมฺเมธ กิณฺเต อชินฺสาฎิยา
อพฺพนฺตรนฺเต กหนํ พาหิรํ ปริมฺชชสีติ.
โคธชาตกํ อญฺจม.

๙. อุกโตภญฺจชาตก (๑๓๙)

- [๑๓๙] อุกฺชี ภินฺนา ปญฺเญ นฺนฺโจ สชีเคเห จ ภณฺทนํ
อุกฺโต ปทุญฺจา กมฺมฺนตา^๒ อุกมฺมฺหิ ถลมฺหิ จาคิ.
อุกโตภญฺจชาตกํ นวฺม.

๑๐. กากชาตก (๑๔๐)

- [๑๔๐] นิจฺจํ อุกฺพิณฺคททยา สพฺพโลกวิหเสกา
ตสฺมา เนสํ วสา นตฺถิ กากานมฺหากิ^๓ ฌาตินนฺติ.
กากชาตกํ ทสม.

อสมฺปทานวคฺโค จุฑทสโม.

๑ ก. ปริหายตีติ

๒ ส. ปทุญฺจกมฺมฺนโต, อ. ปทุญฺโจ กมฺมฺนโต

๓ ก. ส. อ. กากานสมฺมาก

ตสฺสทฺทานํ

อิทรีตฺรกรฺขสิ เขมิโย จ

ปโรสทปณฺเณน อากฺขสโร ปุณ

อถ หัสฺวรุตฺตมพพฺพชฺฌํ

ปฏฺนญฺจกกาเวน ทสฺสาคิ.

๑๕. กกณฺณกาวกุก

๑. โครชาตก (๑๔๑)

[๑๔๑] น ปาปชนสฺสเวิ อจฺจนตฺสขเมธติ
โครากุลํ กกณฺณาว กสิ ปาเปติ อตฺตณฺนติ.
โครชาตกํ ปจฺม.

๒. สิงฺคาลชาตก (๑๔๒)

[๑๔๒] เอตํ หิ เท ทฺวราชานํ ยํ เสสิ มตฺสายิตํ^๑
ยสฺส เท กทฺธมฺมานสฺส หตฺถา ทณฺโฑ น มุจฺจตีติ.
สิงฺคาลชาตกํ ทฺติยํ.

๓. วิโรจนชาตก (๑๔๓)

[๑๔๓] ลสี จ เท นิปฺพลิตา มตฺถโก จ ปทาลิตไ^๒
สพฺพา เท ผาสฺสกา ภคฺคา อชฺช ชโย ติวํ วิโรจสีติ.
วิโรจนชาตกํ ทฺติยํ.

๔. นงฺคุญจชาตก (๑๔๔)

[๑๔๔] พหฺมเปตํ อสพฺภิ ชาตเวท
ยนฺตํ วาลธินาภิปุชฺยาม
มัสฺสารหสฺส นตฺถชฺช มัส
นงฺคุญจมปี ภวํ ปฏฺธิกฺกหาตฺติ.
นงฺคุญจชาตกํ จตฺตมํ.

๕. ราชชาตก (๑๔๕)

- [๑๔๕] น ทวํ ราช วิชานาสี อทุสมรตเต อนากเต
 อพฺยายตํ^๑ วิลปสี วิตฺตทา^๒ โกสิยายเนติ.
 ราชชาตกํ ปณฺจมนํ.

๖. กากชาตก (๑๔๖)

- [๑๔๖] อปี น หนฺกา สนฺตา มุขมฺจ ปริสฺสสฺสตี
 โอรัมม น ปาเรม ปฺรเตว มโหทธิตี.
 กากชาตกํ^๓ จญฺจํ.

๗. ปุปฺผรตฺตชาตก (๑๔๗)

- [๑๔๗] นยิทํ ทุกฺขํ อทํ ทุกฺขํ ยํ มํ ตุกฺกิ วายโส
 ยํ สามา ปุปฺผรตฺเตน กตฺतिकํ นานโกสฺสสฺสตี.
 ปุปฺผรตฺตชาตกํ สกฺกมํ.

๘. สิงฺคาลชาตก (๑๔๘)

- [๑๔๘] นาทํ ปุณฺ น จ ปุณฺ น จาปี อปฺนปฺปุนํ
 หตฺถิโพนฺที ปเวกฺขามิ ตถา หิ ภยตฺตชฺชิตฺติ.
 สิงฺคาลชาตกํ อญฺจมนํ.

๑๔๙. เอกปณฺณชาตก (๑๔๙)

- [๑๔๙] เอกปณฺโณ อยํ รุกฺโข น ภูมฺยา จตฺตฺตฺตฺตโล
 ผเลน วิสกปฺเปน มหํยํ กิ ภาวิสฺสสฺสตี.
 เอกปณฺณชาตกํ นวมนํ.

๑๐. สณฺชีวชาตก (๑๕๐)

- [๑๕๐] อสนฺทํ โย ปกฺคณฺหาติ อสนฺทํ จุปฺเสวติ
 ตเมว มาสํ กุรุเต พฺยคุโฆ สณฺชีวโก ยถาติ.
 สณฺชีวชาตกํ ทสมํ.
 กกณฺฏกวกฺโก ปณฺณรสม.

๑ จ.ม. อพฺยตํ

๒ ก. วิตฺเต

๓ จ.ม. สมฺมทากากชาตกํ

ตสสุททานิ

สุขเมทธิ ทณฺทวโร จ ปุณ
 ลสิวลธิปณฺจมราฐวโร
 สมโหทธิกตฺติกโพนฺทิกิ ปุณ
 จตุรํกุลพยุคฺฆวเรน ทสฺสํ.
 (อุปริโม ปณฺณาสโก)^๑

อถ วคฺคททานิ

อปณฺณกํ สีลวคฺคกฺขรํ
 กุลาวกํ อตฺถกามาเนน ปณฺจํ
 อาสีโส อิตฺติวรุณํ อปายิ
 ลิตฺทวคฺเคน เท ทส.
 ปโรสคํ หสิ สวิกฺขิ^๒
 อสมปทํ กกณฏกาวคโค
 เอกกนิปาตมฺหิลงกตํ.
 เอกกนิปาตํ นิฏฺฐิตํ.

๒. ทุกนิปาต

๑. ทพฺพหฺวคฺค

๑. ราโชวาทชาตก (๑๕๑)

- [๑] ทพฺพํ ทพฺพสฺส ชีปติ พลฺลิกโก^๑ มุทฺตา มุทฺ
 สาธุมฺปิ สาธฺนา เขตติ อสาธุมฺปิ อสาธฺนา
 เอตาทีโส อโย ราชชา มคฺคา อุตฺตยาหิ สารถิ.
- [๒] อโกโธเรน ชินเ โกรธํ อสํธํ สาธฺนา ชินเ
 ชินเ กทริยํ ทาเนน สจฺเจนาถิกวาทินํ
 เอตาทีโส อโย ราชชา มคฺคา อุตฺตยาหิ สารถิตฺติ.

ราโชวาทชาตกํ ปจฺม.

๒. สิงฺกาสชาตก (๑๕๒)

- [๓] อสเมกฺขิตกมฺมนตํ ตฺริตาณินิปาตินํ
 ธานิ^๒ กมฺมานิ ทปฺเปเนติ อณฺ्हวชฺโฆหิตํ มุเช.
- [๔] สีโห จ สีหนาเทน ททฺทํ อภินาทยิ
 สุตฺวา สีหสฺส นิกฺโขสํ สิงฺกาโล ททฺทเว วสํ
 ภีโต สนฺตาสมาปาติ หทยจฺจสฺส อปฺพลีตฺติ.

สิงฺกาสชาตกํ ทุตฺติ.

๓. สุตฺรชาตก (๑๕๓)

- [๕] จตฺตปโป อหํ สมฺม ทวฺมปปี สมฺม จตฺตปโป
เอหิ สมฺม^๑ นินฺนตฺตสฺส กิณฺนุ ภีโต ปลายสิ.
[๖] อสฺสจิ ปุติโลโมสิ ทฺวคฺคฺนโร วาสิ สฺสกร
สเจ ยฺยชฺฌิตฺกามาสิ ชยํ สมฺม ททามิ เทติ.

สุตฺรชาตกํ ทติยํ.

๔. อรฺกชาตก (๑๕๔)

- [๗] อธิรฺรคานํ ปวโร ปวิญฺโจ
เสลสฺส วณฺณเนน ปโมกฺขมิจฺจ
พฺรหฺมณฺจ วณฺณํ อปจายมาโน
พฺภกฺขิโต โน วิสทามิ^๒ โภตฺตํ.
[๘] โส พฺรหฺมคฺคฺโต จิรเมว ชีว
ทิพฺพยา จ เท ปาตฺตภวณฺตํ ภกฺขา
โส^๓ พฺรหฺมวณฺณํ อปจายมาโน
พฺภกฺขิโต โน วิตราสิ โภตฺตุนฺติ.

อรฺกชาตกํ จตฺตตฺถ.

๕. ภกฺกชาตก (๑๕๕)

- [๙] ชีว วสฺสสทํ ภกฺก^๔ อปรานิ จ วิสทิตฺ^๕
มา มํ ปีสํจา ขาทนฺตํ ชีว ทวํ สรโทสทํ.
[๑๐] ทวฺมปปี วสฺสสทํ ชีว อปรานิ จ วิสทิตฺ^๕
วิสํ ปีสํจา ขาทนฺตํ ชีว ทวํ สรโทสทนฺติ.

ภกฺกชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. อถินจิตฺตชาตก (๑๕๖)

- [๑๑] อถินจิตฺตํ นิสฺสาย ปนฺนุจา มหตี จมฺ
โกสลํ เสนาสนทฺถุจํ ชีวคฺคานํ อคานฺธิ.

๑ ส.อ. ส.ห
๕ น. วิสทิต

๒ น.ม. วิตรามิ

๓ น.ม. โย

๔. ส.อ. ภกฺก

- [๑๒] เหวํ นิสฺสยสมฺปนฺโน ภิกฺขุ อารทฺธวโร
 ภาวํ กุสลํ ฐมํ โยคกฺเขมสฺส ปตฺติยา
 ปาปุณฺเณ อนุปฺพุเพน สพฺพสฺสโยชนกฺขณนฺติ.
 อลฺลิฉิตฺตชาตกํ จญฺจํ.

๑. คุณชาตก (๑๕๗)

- [๑๓] เยน กามํ ปณาเมติ ฐมโม พลวตํ มิตฺติ
 อุนฺนทนต์ วิชานาหิ ชาตํ สรณโต ภยํ.
 [๑๔] อปี เจปํ ทุพฺพโส มิตฺโต มิตฺตธมฺเมสฺส ติฏฺฐติ
 โส ฌาตโก จ พนฺธุ จ โส มิตฺโต โส จ เม สขา
 ทาจิณี มาติมณฺณิโวหิ^๑ สิงฺกาโล มม ปาณโทติ.
 คุณชาตกํ สกฺกตมํ.

๒. สุนฺหชาตก (๑๕๘)

- [๑๕] นยิทํ วิสมสฺสเณน โสณฺเณ สุนฺหํ สห
 สุนฺหปฺปี ตาภิโสเยว โย โสณฺสสฺส สโกจโร.
 [๑๖] ปกฺขนฺทินา ปคฺคพฺเพน นิจฺจํ สนฺทานชาทินา
 สเมติ ปาปํ ปาเปน สเมติ อสฺตา อสนฺติ.^๒
 สุนฺหชาตกํ อญฺจมํ.

๓. โมรชาตก (๑๕๙)

- [๑๗] อุเทยญฺจกฺขมา เอกราชา
 หริสฺสวณฺโณ ปจฺวิปฺภาโส
 ทํ ทํ นมสฺสามิ หริสฺสวณฺโณ ปจฺวิปฺภาสํ
 ทยชฺช กุตุตา วิหเรมฺ ทัวสํ.

เย พุราหมณา เวทกุ สพพรมเม
เต เม นโม เต จ มํ ปาลยนตุ
นมตตุ พุทธานํ นมตตุ โพธิยา
นโม วิมุตตานํ นโม วิมุตตยา
อิมํ โส ปริตํ กตวา โมโร จรติ เอสนา.

[๑๘]

อเปตยณฺจกฺขมา เอกราชา
หริสฺสวณฺเณ ปจฺวิปฺภาโส
ตํ ตํ นมสฺสามิ หริสฺสวณฺเณ ปจฺวิปฺภาสํ
ตยชฺช^๑ กุตฺตา วิหเรมฺ รตฺติ.

เย พุราหมณา เวทกุ สพพรมเม
เต เม นโม เต จ มํ ปาลยนตุ
นมตตุ พุทธานํ นมตตุ โพธิยา
นโม วิมุตตานํ นโม วิมุตตยา
อิมํ โส ปริตํ กตวา โมโร วาสมกปฺปยิติ.
โมรชาตกํ นวม.

๑๐. วินีลกชาตก (๑๖๐)

[๑๙]

เอวเมว นฺน ราชานํ เวเทหํ มิถิลกฺกหํ
อสฺสา วหนฺติ อาชณฺณา ยถา หํสา วินีลก.

[๒๐]

วินีลํ กุกฺกํ ภชฺสี อญฺมํ ทาท เสวสี
กามนฺตกานิ^๒ เสวสฺสุ เอตํ มาตาลยํ ทวาติ.

วินีลกชาตกํ^๓ ทสม.

ทพหุภค ปจโม.

สุตฺตตนฺต. ๑๕/๖

๑ จ.ม. ตยชช

๒ ส. กามนฺติกานิ, ม. กามนฺตรานิ

๓ จ.ม. วินีลชาตก

ตสฺสทุทานํ

วรวลฺลิกททฺทสรุโก
 อรฺกคฺคตมปณฺจมภกฺกวโร
 มหตฺถิมยาว สิงฺคาลวโร
 สุนฺทตมโมรวินฺลํ ทสสฺสทิ.

๒. สนววกฺก

๑. อินฺทสมานโกตฺตชาตก (๑๖๑)

[๒๑] น สนวํ กาปริเสน กยิรา
 อริโยนริเยน ปชานมคฺคํ
 จิรานุญฺโจปํ กโรติ ปาปํ
 กโช ยถา อินฺทสมานโกตฺตํ.

[๒๒] ยเทว^๑ ชณฺเฒา สทิสฺส มมนฺติ
 สีสฺเสน ปณฺเฒาย สฺสฺเสน จาปิ
 เทเนว เมตฺตํ กยิราถ สทฺธิ
 สฺสฺโซ หเว^๒ สปริเสน สงฺกโมติ.
 อินฺทสมานโกตฺตชาตกํ ปจฺฉม.

๒. สนวชาตก (๑๖๒)

[๒๓] น สนวสฺมา ปรมคฺคิ ปาปิโย
 โย สนวโว กาปริเสน โหติ
 สนฺตปปีโต สปริณา ปายาเสน^๓
 กิจฺฉา กตํ ปณฺณกฺกํ อทฺยหิ.^๔

๑ ฉ.ม. ยํ เทว

๒ ส. สุขาวโ

๓ ฉ.ม. ปายเสน

๔ ก. อทฺทณฺหิ, อ. อทฺทจฺหิ

[๒๔]

น สนฺตวสฺมา ปรมตฺถิ เสโย
โย สนฺตโว สปปริเสน โหติ
สีหสฺส พยฺยคฺขสฺส จ ทิปฺปโน จ
สามา มุขํ เลหติ สนฺตเวนาติ.
สนฺตวชาตกํ ทตฺติยํ.

๓. สุตฺติมชาตก (๑๖๓)

[๒๕]

กาฬา มิกา เสตทฺนฺตา ตวีเม
ปโรสทํ เหมชาลาภิฉนฺนา^๑
เต เต ททามิตฺติ สุตฺติม พุรุสํ
อนฺตฺสรวํ เปตฺติปิตามหานํ.

[๒๖]

กาฬา มิกา เสตทฺนฺตา มมีเม
ปโรสทํ เหมชาลาภิฉนฺนา
เต เต ททามิตฺติ วทามิ มาณว
อนฺตฺสรวํ เปตฺติปิตามหานนฺติ.
สุตฺติมชาตกํ ทตฺติยํ.

๔. กิษฺณชาตก (๑๖๔)

[๒๗]

ยนฺนํ คิษฺโณ โยชนสทํ กุณฺปาณิ อเวกฺขติ
กสฺมา ชาลณฺจ ปาสณฺจ อาสขฺชาปี น พุชฺฌติ.

[๒๘]

ยทา ปราภโว โหติ โปโส ชีวิทสงฺขเย
อถ ชาลณฺจ ปาสณฺจ อาสขฺชาปี น พุชฺฌตฺติ.
กิษฺณชาตกํ จตฺตถํ.

๕. นกฺลชาตก (๑๖๕)

[๒๙]

สนฺธี กตฺวา อมิตฺเตน อณฺทฺชาเชน ชลาพฺพ
วิวริย ทาจํ เสสิ^๒ กุโตะ เต ภยมากทํ.

๑ สี่. เหมชาลาภิสฺสฉนฺนา

๒ ก. สี่. อ. สยสิ

- [๓๐] สงฺเกถว อมิตฺตสฺมี มิตฺตสฺมีมปี น วิสฺสเส
 อภยา ภยมปฺปนฺนํ อปี มฺลานิ กนฺตํตีติ.^๑
 นกุลชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. อุปสาพฺหกชาตก (๑๖๖)

- [๓๑] อุปสาพฺหกนามานํ^๒ สหสฺसानิ จตฺตทส
 อสฺมี ปเทเส ททฺฑมานิ นตฺถิ โลเก อนามตํ.
 [๓๒] ยมฺหิ สจฺจญฺจ ฐมฺโม จ อหิสา สญฺญโม ทโม
 เอตทริยา เสวนฺติ เอตํ โลเก อนามตฺนติ.
 อุปสาพฺหกชาตกํ จญฺจํ.

๗. สมิทฺธิชาตก (๑๖๗)

- [๓๓] อภฺตฺวา ภิกฺขฺสึ ภิกฺขุ น หิ ภฺตฺวาน ภิกฺขฺสึ
 ภฺตฺวาน ภิกฺขุ ภิกฺขฺสฺสุ มา ตํ กาโล อุปฺจจฺกา.
 [๓๔] กาลํ ไวหํ น ชานามิ จนนฺ กาโล น ทิสฺสตี
 ทสฺมา อภฺตฺวา ภิกฺขามิ มา มํ กาโล อุปฺจจฺกาติ.
 สมิทฺธิชาตกํ สตฺตมํ.

๘. สกฺกณฺณิชาตก (๑๖๘)

- [๓๕] เสโน พลสา ปตฺมานโน ลาปํ โจรภูจายินํ
 สหสา อชฺฌปตฺโตว มรณํ เทนฺปากมิ.
 [๓๖] โสหํ นเยน สมฺปนฺโน เปตฺติเก โจรเร รโต
 อเปตสฺสตุ โมทามิ สมฺปสฺสํ อตฺถมตฺตโนติ.
 สกฺกณฺณิชาตกํ อญฺจมํ.

๙. อรกชาตก (๑๖๙)

- [๓๗] โย เว เมตฺเตน จิตฺเตน สพฺพโลกานุกมฺปติ
 อทุธํ อโร จ ติริยํ อปฺปมาเนน สพฺพโส.

๑ ส. มฺลํ นิกนฺตํตีติ

๒ จ.ม. อุปสาพฺหกนามานิ

- [๓๘] อปฺปมาณํ หิตํ จิตฺตํ ปริปฺพณฺณํ สุภาวิตํ
 ยํ ปมาณกตํ กมฺมํ น ตํ ตตฺตวราวสึสฺสตีติ.
 อรกชาตกํ นวม.

๑๐. กกณฺณกชาตก (๑๗๐)

- [๓๙] นายํ ปุเร อุณฺณมฺติ โตรณกฺเก กกณฺณโก
 มโหสฺส วิชานาหิ เกณ ฌทฺธโร กกณฺณโก.
[๔๐] อลฺลทฺธปฺพุพฺพํ ลทฺธาน อทฺถมมาสํ กกณฺณโก
 อติมณฺณติ ราชา­นํ เวเทหํ มิณฺณลคฺคหนฺติ.
 กกณฺณกชาตกํ ทสมํ.
 สนฺถววคฺโค ทฺติโย.

ตสฺสสุทฺธานํ

อถ อีนฺทสมานสฺสปลฺลณฺณกฺกฺก
สุสฺมิตฺตมกิชฺชณฺณชาลพฺพโก
อุปฺสาพฺพหกฺกิกฺขุ สลาปวโร
อถ เมตฺตวโร ทสฺสปลฺลณฺณมตีติ.

๓. กลยฺยาณวคฺค

๑. กลยฺยาณธมฺมชาตก (๑๗๑)

- [๔๑] กลยฺยาณธมฺโมติ ยทา ชนินฺท
 โลเก สมนฺณํ อณฺุปาปฺณาติ
 ตสฺมา น หิยฺเยถ นโร สปลฺลโณ
 หิริยาปํ สนฺโต ฐรฺมาทียนฺติ.

- [๔๒] สายํ สมณเณร อธิ มชฺช ปตฺตา
 กลฺยาณธมฺโมติ ชนินฺท โลเก
 ตาหํ สมเภา อธิ ปพฺพชิสฺสํ
 น หิ มตฺถิ จนฺโท อธิ กามโกเกติ.
 กลฺยาณธมฺมชาตกํ ปจฺม.

๒. ทททราชาตก (๑๗๒)

- [๔๓] โก นุ สทฺเทน มหาตา อภินาเทติ ทททํ
 ตํ^๑ สีหา นปฺปฏินทนฺติ โก นามโส มิคาริภู.^๒
 อธโม มิคชาตานํ สิงคาโล ตาต วสฺสติ
 ชาติมสฺส ชิกฺขจฺจนฺตา ตุนฺหิ สีหา สมจฺจนเรติ.
 ทททราชาตกํ ทฺติย.

๓. มกฺกฏชาตก (๑๗๓)

- [๔๕] ตาต มาณวโก เอโส ตาลมฺลํ อปสฺสโต
 อการกญฺจิทํ อตฺถิ หนฺนท เทมสฺสการกํ.
 [๔๖] มา โข ตวํ ตาต ปกฺโกสิ ทฺยเยยฺย โน อการกํ
 เนตาทิสํ มุขํ โหติ พฺรหฺมณฺสสฺส สฺสลิโนติ.
 มกฺกฏชาตกํ ทฺติย.

๔. ทพฺภิมกฺกฏชาตก (๑๗๔)

- [๔๗] อทมฺหฺ เต วาริ ปหฺตฺรปํ
 หฺมมฺมาภิตตฺตสฺส ปิปาติตสฺส
 โสทานิ ปิตฺวาน กิริงฺกโรสิ^๓
 น สงฺคโม^๔ ปาปชเนน เสยฺโย.

๑ ส.อ. กิ

๒ ก. มิคาริภู

๓ ก.ส.อ. กิกริโรสิ

๔ จ.ม. อสงฺคโม

- [๔๘] โก เท สุโต วา ทิฏฐโวจ วา สีสวา นาม มกุกโฏ
อิทานิ โข ตํ โอหจํ เอสา อสมาก รมมตาคิ.
ทุพภิกขมกุกชาตกํ จตฺตํ.

๕. อาทิจจุปฏิจานชาตก (๑๑๕)

- [๔๙] สพฺเพสุ กิร ภูเตสุ สนฺติ สีสสมาหิตา
ปสฺส สาขามิกํ^๑ ชมมํ อาทิจจุปฏิจจติ.
[๕๐] นาสฺส สีสํ วิชานาถ อนนฺตํ ปสฺส
อภฺธิหุตตฺถ อุหนฺ^๒ เทว จ ภินฺนา กมณฺทลฺลติ.
อาทิจจุปฏิจานชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. กพายมฺภูจิชตก (๑๑๖)

- [๕๑] พาโล วตฺถํ ทุมสาชโคจโร
ปณฺณา ชนินฺท นยิมสฺส วิชฺชติ
กพายมฺภูจิ อวภิรีย เกวลํ
เอกํ กพายํ ปตฺติํ คเวสฺติ.
[๕๒] เอวเมว มยํ ราช เย จญฺเญ อติโลภิโน
อปฺเปน พหุํ ชยฺยาม กพายเณว วานโรติ.
กพายมฺภูจิชตกํ จญฺจํ.

๗. ตินทุกชาตก (๑๑๗)

- [๕๓] ธนฺตฺถกฺกลาเปหิ เนตฺติสฺวรวาริภิ
สมนฺตา ปรีกฺขณฺมฺหา กถํ .โมกฺโข ภวิสฺสติ.
[๕๔] อปฺเปว พหุกิจฺจํ อตฺโถ ชาเยถ โกจิ นํ
อตฺถิ รุกฺขสฺส อจฺฉินฺนํ ชชฺชตตฺถเวว^๓ ตินทุกนฺติ.
ตินทุกชาตกํ สตฺตมํ.

๑ ก. สาขมิกํ

๒ ฉ. อุหนฺ, ม. อุหนํ

๓ ก. ชชฺช ตตฺถเวว

๘. กัจฉปชาตก (๑๗๘)

- [๕๕] ชนิตฺตํ เม ภวิตฺตํ เม อิติ ปงฺเก อวสฺสยํ
 ตํ มํ ปงฺโก อชฺฌภวํ ยถา ทุพฺพลกํ ตถา
 ตํ ตํ วทามิ ภคฺคว สฺสโนหิ วจัน มม.
- [๕๖] คาเม วา ยถิ วา รณฺเณ สฺสํ ยตฺตวาทิจฺฉนฺติ
 ตํ ชนิตฺตํ ภวิตฺตญจ ปริสฺสสฺส ปชานโต
 ยมฺหิ ชีเว ตมฺหิ คจฺजे น นิเกตฺตโต สียาติ.
 กัจฉปชาตกํ อญฺจม.

๙. สตธมฺมชาตก (๑๗๙)

- [๕๗] ตณฺจ อปฺปณฺจ อจฺฉินฺทจํ ตณฺจ กิจฺเณ น อทา
 โสฬํ พฺราหฺมณชาติโก ยํ ภุทฺตํ ตมฺปิ อุกฺกตํ.
- [๕๘] เอวํ ธมฺมํ นีรํภคฺวา โย อธมฺเมน ชีวติ
 สตธมฺโมว ลาเภन ลทฺธเรนาปิ น นนฺทสฺสิติ.
 สตธมฺมชาตกํ นวม.

๑๐. ทุทฺตทชาตก (๑๘๐)

- [๕๙] ทุทฺตทํ ททมานัน ทุกฺกรํ กมฺมกฺขุพฺพตํ
 อสนโต นานุกฺขุพฺพนฺติ สตํ ธมฺโม ทฺรณฺนโย.
- [๖๐] ตสฺมา สตณฺจ อสฺตํ นานา โหติ อิตฺถ คติ
 อสนโต นีรยํ ยนฺติ สนฺโต สกฺกปรายนาติ.
 ทุทฺตทชาตกํ ทสม.
- กถยาณวคฺโค ตติโย.

ตสฺสทฺธานํ

สฺสสมณฺณมิการิฏฺฐ มาณวโก
 วาริพฺหุตรูปาทิจฺจุปฺปจฺจนา
 สกฺกายสฺสทินฺนทุกฺปงฺก ปุณ
 สตธมฺมสฺสทฺตททเกน ทสฺสати.

๔. อสทิสวคฺค

๑. อสทิสชาตก (๑๘๑)

- [๖๑] ธนุคฺคโห อสทิสโ ราชปฺตฺโต มหพฺพโล
 ทูเรปาทิ อุกฺขนเวธิ มหากายปฺปทาสโน.
- [๖๒] สพฺพามิตฺเต รณํ กตฺวา น จ กิณฺจิ วิเหจฺย
 ภาตรํ โสตุถิ กตฺวาน สณฺณมํ อชฺฌุปากมิตฺติ.
- อสทิสชาตกํ ปจฺม.

๒. สงฺคามาวจรชาตก (๑๘๒)

- [๖๓] สงฺคามาวจโร สุโร พลฺว อิติ วิสฺสุโต
 กิณฺนุ ไตรณมาสชฺช ปฏิกฺกมฺสฺส กุณฺชร.
- [๖๔] โอมทฺท ขิปปํ ปลิฆํ เอลิกานิ จ อฺพพฺห^๑
 ไตรณานิ จ มทฺทิตฺวา ขิปปํ ปวิส กุณฺชวาทิ.
- สงฺคามาวจรชาตกํ ทุตฺติย.

๓. วาโลทกชาตก (๑๘๓)

- [๖๕] วาโลทกํ อปฺปรสํ นิหิณํ
 ปิตฺวา มโท ชายติ คทฺฐภานํ
 อิมญฺจ ปิตฺวาน รสํ ปณฺเฑ^๑
 มโท น สยชายติ สินฺธวาน.
- [๖๖] อปฺปมปฺปิตฺวาน นิหิณชฺชจฺโจ
 โส มชฺชตี เตน ชนินฺท มฺภูโจ^๒
 โรรยฺหฺสฺสึ จ กุลมฺหิ ชาโต
 น มชฺชตี อกฺกรสํ ปิตฺวาติ.
- วาโลทกชาตกํ ตุตฺติย.

๔. กิริยตตชาตก (๑๘๔)

- [๖๗] ทุสฺสโต กิริยตเตน หโย สามลฺลส ปณฺทโว
 ไปราณํ ปกฺกํ หิตฺวา คสฺสเสวานุวิริยฺยติ^๑
- [๖๘] สเจ จ ทนฺโท ไปโส สิงฺการาการกปฺปีโต^๒
 อานเน ทํ คเหตฺวาน มณฺทเล ปวีรตฺตเย
 ขิปปเมว ปหนฺตฺวาน คสฺสเสวานุวิริยฺยตีติ.

กิริยตตชาตกํ จตฺตถํ.

๕. อนภิริตชาตก (๑๘๕)

- [๖๙] ยโถทเก อาวิเล อปฺปสนฺเน
 น ปสฺสตี สิปฺปิกสมฺพุทฺถจ
 สกฺขรํ วาลุกํ มจฺจนฺตุมํ
 เอวํ อาวิลมฺหิ^๓ จิตฺเต
 น ปสฺสตี อตฺตทตฺถํ ปรตฺถํ.
- [๗๐] ยโถทเก อจฺเจ วิปฺปสนฺเน
 โส ปสฺสตี สิปฺปิกสมฺพุทฺถจ
 สกฺขรํ วาลุกํ มจฺจนฺตุมํ
 เอวํ อนาวิลมฺหิ จิตฺเต
 โส ปสฺสตี อตฺตทตฺถํ ปรตฺถนฺติ.
 อนภิริตชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. ทธีวาทนชาตก (๑๘๖)

- [๗๑] วณฺณคนฺธรรสฺสเปโต อมฺโพนํ อหฺวา ปุเร
 ทเมว ปุชฺฌํ ลภมาโน เกณมฺโพ กฏฺฏกปฺผโล.

๑ ส. อี...นวิริยติ ๒ ฉ.ม. ส. สิงฺการาการกปฺปีโต ๓ ส. อาวิเล หิ

- [๗๒] ปุจิมนุทปรีวาโร อมโพ เต ทริวาทน
มุลล์ มุเลน สัสฏจํ สาขา สาขา นิเสวเร
อสาตสนนิวาเสน เตนมโพ กฏกปมโลติ.
ทริวาทนชาตกํ ญจจ.

๗. จตุมฏฐชาตก (๑๕๗)

- [๗๓] อจุเจ วิฎฐิมารุห มนตยโวห รโหคตา
นีเจ โอริยุห มนตโวห มิคราซาปี โสสุสติ.
[๗๔] ยํ สุปนฺโน สุปนฺเนน เทโว เทเวน มนตเย
กํ เทตถ จตุมฏฐสส วิลํ ปวิส ชมพกาติ.
จตุมฏฐชาตกํ สกตม.

๘. สีนโกตถชาตก (๑๕๘)

- [๗๕] สีนกุลลี สีนนโข สีนปาทปติฏฐิโต
โส สีนโ สีนสงฆมฺหิ เอโก นทติ อญญถา.
[๗๖] มา ตวํ นทติ ราชปุตฺต อปฺปสทฺโท วเน วส
สเวน โข ตํ ชาเนยฺยํ น ทิ เต เปตฺติโก สโรติ.
ซีนโกตถชาตกํ อญจม.

๙. สีนจุมมชาตก (๑๕๙)

- [๗๗] เนตํ สีนสฺส นทิตํ น พยฺยคฺขมฺสส น ทิปฺโป
ปารุโต สีนจุมเมน ชมโม นทติ คทฺรโก.
[๗๘] จิรมฺปิ โข ตํ ชาเทยฺย คทฺรโก หริตํ ยวํ
ปารุโต สีนจุมเมน รวมาโนว ทุสยฺยติ.
ซีนจุมมชาตกํ นวม.

๑๐. สีนานิสสชาตก (๑๕๐)

- [๗๙] ปสฺส สทฺธาย สีนสฺส จากสฺส จ อยํ ผลํ
นาโค นาวาย วณฺเณน สทฺธํ วทฺตปาสกํ.

- [๘๐] สพฺภิรว สมาเสถ สพฺภิ กุพฺเพถ สนฺถวํ
 สํ หิ สนนฺนิวาเสน โสตุถิ อจฺจุตฺติ นหํปิตฺติ.
 สีสานิสฺสชาตกํ ทสมํ.
 อสทิสวคฺโค จตฺตโก.

ตสฺสสุทฺธานํ

ธนฺตฺถ กุณฺธชฺร อปฺปโรโส
 อิริทตฺต มนาวิลจฺจิตฺตวํ
 ทริวาทน ชมฺพุทฺถ สีนฺโฆ
 หริตฺยว นาควเรน ทสฺสตี.

๕. รุทกวกุค

๑. รุทกชาตก (๑๕๑)

- [๘๑] อมฺโก^๑ รุทก จินฺนหํปี ชียา สนฺธิยเต ปุณ
 สนฺธิยสฺส ปุราณียา มา โภธสฺส วสํ คมิ.
 [๘๒] วิชฺชมานสฺ วาเกสฺ^๒ วิชฺชมานสฺ การิสฺ
 อณฺณํ ชียํ กริสฺสามิ อลฺลเนว ปุราณียาติ.
 รุทกชาตกํ ปจฺม.

๒. สิริกาพกณฺธิชาตก (๑๕๒)

- [๘๓] อิตฺถิ สียา รูปวตฺติ สฺวา จ สีสวตฺติ สียา
 ปุริโส ตํ น อิจฺเจยฺย สทฺทหาติ มโหสฺส.
 [๘๔] สทฺทหามิ มหาราช ปุริโส ทฺพุทฺโธ สียา
 สิริ จ กาทกณฺเณี จ น สเมนฺติ กุทาจนฺนติ.
 สิริกาพกณฺธิชาตกํ ทฺติย.

๑ จ.ม.ส. อปี ๒ ส. วิชฺชมานาสฺ มรฺวาสฺ, อ. วิชฺชมานาสฺ มรฺทฺวาสฺ

๓. จุฬปทุมชาตก (๑๕๓)

[๘๕]

ออยเมว สาทอหมบิ์ โส อนนฺโณ
ออยเมว โส หตฺถจฺฉินฺโน อนนฺโณ
ยมาห โกมารปติ มมนฺติ
วชฺฉิตฺติโย นตฺถิ อิตฺถิสฺส สจฺจํ.

[๘๖]

อิมญจ ชมฺมํ มุสเสน หนตฺวา
ลฺลทํ จวํ ปรหารุสเสว
อิมิสฺสา จ นํ ปาปปติพฺพทาย
ชีวนฺตียา จินฺทถ กณฺณนาสนฺติ.
จุฬปทุมชาตกํ ทตฺติยํ.

๔. มณิโจรชาตก (๑๕๔)

[๘๗]

น สนฺติ เทวา ปวสฺสนฺติ นุน
น หิ นุน สนฺติ อีธ โลกปาสา
สทฺสา กโรนฺตานมสฺสจฺเจตานํ
น หิ นุน สนฺติ ปฏฺฐิเสธิตาโร.

[๘๘]

อกาเล วสฺสตี ตสฺส กาเล ตสฺส น วสฺสตี
สคฺกกา จ จวติ จานา นนฺ โส ทาวทา หโตติ.
มณิโจรชาตกํ จตฺตฤคํ.

๕. ปพพตฺตฤทธชาตก (๑๕๕)

[๘๙]

ปพพตฺตฤทธเร รมเม ชาตา โปกฺขรณิ ลีวา
ตํ สิงฺกาโล อปาปาสี^๑ ชานํ สีเหณ รกฺขิตํ.

[๙๐]

ปฺวินฺติ เจ^๒ มหาราช สาทฺพานิ มหานที
น เตน อนทึ โหติ ชมฺสฺส ยทิ เต ปียาติ.

ปพพตฺตฤทธชาตกํ^๓ ปณฺจมํ.

๑ จ.ม. อปาปายิ ๒ สี. ปวินฺติ เว, อ. ปวินฺติว ๓ ส. อ. ก. ปพพตฺตฤทธชาตกํ

๖. วลาหกสฺสชาตก (๑๕๖)

- [๙๑] เย น กาหฺนติ โอวาทํ นรา พุทฺเธน เทสิตํ
 พยฺสํ เต คมิสฺสํนฺติ รกฺขสึหิ วาณิชา.
 [๙๒] เย จ กาหฺนติ โอวาทํ นรา พุทฺเธน เทสิตํ
 โสภณํ ปารํ คมิสฺสํนฺติ วลาเหเนว^๑ วาณิชาติ.
 วลาหกสฺสชาตก^๒ จญฺจ.

๗. มิตฺตามิตฺตชาตก (๑๕๗)

- [๙๓] น นํ อุมฺหฺยเต ทิสฺวา น จ นํ ปฏินนฺทติ
 จกฺขุณี จสฺส น ททาติ ปฏิลोมนฺจ วตฺตติ.
 [๙๔] เอเต ภวฺนฺติ อาการํ อมิตฺตสฺมิ ปฏิจฺฉา
 เยหิ อมิตฺตํ ชาเนยฺย ทิสฺวา สฺสฺวา จ ปณฺเฑติโตติ.
 มิตฺตามิตฺตชาตกํ สุตฺตม.

๘. ราชชาตก (๑๕๘)

- [๙๕] ปวสา อากโต ตาต อิทานิ น จิรํคโต
 กจฺจิ นฺ ตาต เต มาตา น อณฺณมฺปเสวติ.
 [๙๖] น โข ปเนตํ สฺสณฺณํ คิรํ สจฺจุปฺสณฺณํ
 สยฺเย ปฏฺฐาปาโท มมฺมเร อุกฺกุสฺสโตติ.^๓
 ราชชาตกํ อญฺจม.

๙. กหปติชาตก (๑๕๙)

- [๙๗] อุกฺกํ เม น ขมฺติ อุกฺกํ เม น รุจฺจติ
 ยา จายํ โกฏฺฐโมติณฺณา นาทุสํ อิติ ภาสฺติ.
 [๙๘] ตํ ตํ คามปติ พุรุมิ กทเร อปฺปสฺมิ ชีวเต
 เทว มาเส สงฺครํ กตฺวา มิสํ ชรคฺควํ กิสํ
 อปฺปตฺตกาเล โจเทสิ ตมปี มยฺหํ น รุจฺจติ.
 กหปติชาตกํ นวม.

๑ ส.อี. วลาเหเนว ๒ ส.อี. วลาหกสฺสชาตก

๓ จ. อุกฺกุสฺสโต, ม. อุกฺกุสฺสโต

๑๐. สารสัถชาตก (๒๐๐)

- [๔๙] สรวิรทพญ วุฑฒพญ โสชจํ สารสัถีย
พราหมณนเทว ปุจฉาม กนฺน เตสํ วณิมฺหเส.^๑
- [๑๐๐] อตฺถิ อตฺถิ สรวิรสมิ วุฑฒพญสฺส นโม กร
อตฺถิ อตฺถิ สุชาตสมิ สิลํ อสฺมากร รุจฺจติ.
สารสัถชาตกํ ทสม.
รหวกุโโค ปณฺจโม.

คตฺสสุทฺธานํ

อปริทก รูปวตฺติ มฺสโล
ปวณฺติ สปณฺจมโปกฺขรณิ
อถ มุตฺติมวณฺชิ อุมฺหยเต
จิรอาคต โกฏจ สรวิร ทสสํ.

๖. นตัทพหูก

๑. พนธนาการชาตก (๒๐๑)

- [๑๐๑] น ตํ ทพฺหํ พนฺธนมาหุ ธีรา
ยทาสํ ทารุชปพฺพชฺฌ^๒
สวตฺตรตฺตา มณฺนิกุฏทเลสุ
ปฺตฺเตสุ ทาเรสุ จ ยา อเปกฺขา.
- [๑๐๒] เอตํ ทพฺหํ พนฺธนมาหุ ธีรา
โอหารินํ สติลํ ทปฺปมฺมจํ
เอตมฺปิ เจตฺวาน วชณฺติ ธีรา
อนเปกฺขิโน กามสฺสํ ปหายาติ.
พนธนาการชาตกํ ปจฺม.

๒. เกฬีสลชาตก (๒๐๒)

- [๑๐๓] หัสสา โภณจา มยุรา จ หตุติโย^๑ ปสทา มิกา
 สพเพ สีหสฺส ภาณนฺติ นตฺติ ภาณสฺมิ ตุลยฺทา.
 [๑๐๔] เอวเมว มนุสฺเสสฺสุ ททโร เจปปี ปณฺณวา
 โส หิ ตตฺถ มหา โหติ เนว พาโล สวีรวาติ.
 เกฬีสลชาตกํ ทุตฺติยํ.

๓. ขนธชาตก (๒๐๓)

- [๑๐๕] วิรูปฺกุเขหิ เม เมตฺตํ เมตฺตํ เอวาปเถหิ เม
 จพฺยาปฺพุตฺเตหิ เม เมตฺตํ เมตฺตํ กณฺหาโกตมเกหิ จ
 อปาทเกหิ เม เมตฺตํ เมตฺตํ ทิปาทเกหิ เม
 จตฺตปฺเปหิ เม เมตฺตํ เมตฺตํ พหุปฺเปหิ เม
 มา มํ อปาทโก หีสฺสิ มา มํ หีสฺสิ ทิปาทโก
 มา มํ จตฺตปฺปโท หีสฺสิ มา มํ หีสฺสิ พหุปฺปโท
 สพเพ สตฺตา สพเพ ปาณา สพเพ ภูตา จ เกวลา
 สพเพ ภทฺธานิ ปสฺสณฺตุ มา กิลฺลิจิ^๒ ปาปมากมา.
 [๑๐๖] อปฺปมาโน พุทฺโธ อปฺปมาโน ธมฺโม
 อปฺปมาโน สํโฆ ปมาณวนฺตานิ สิริสฺปานิ^๓
 อหิ วิจฺฉิกา สตปฺที อุณฺณนาภี^๔ สรพฺพ มุสิกา
 กตา เม รกฺขา กตา เม ปริตฺตา ปฏิกฺกมณฺตุ ภูตานิ
 โสหนํ นโม ภกฺวโต นโม สตฺตณฺนํ สมฺมาสมฺพุทฺธานนฺติ.
 ขนธชาตกํ ตุตฺติยํ.

๔. วีรกชาตก (๒๐๔)

- [๑๐๗] อปี วีรก ปสฺเสสฺสิ สกฺกนํ มณฺชฺรภาณกํ
 มยฺวเรวฺสงฺกาสํ ปตี มยฺหํ สวิฏฺฐกํ.

๑ จ.ม. หตุติโย, ส. หตุติโน

๒ จ.ม. ส.อิ. กณฺจิ

๓ จ.ม. สิริสฺปานิ

๔ จ.ม. อุณฺณนาภิ

๕ จ.ม. ขณฺธชาตกํ

[๑๐๘] อุทกถจฺรสฺส ปกฺขิโน
 นิจํ อามกมจฺณโกชิโน
 ตสฺสํนํกรํ สวิฏฺฐโก
 เสวาเลหิ^๑ ปลิคุณฺจิตโต มโตติ.
 วัชรกชาตกํ จตฺตถิ.

๕. กงฺเกยฺยชาตก (๒๐๕)

[๑๐๙] โสภติ มจฺโณ กงฺเกยโย อโถ โสภติ ยามโน
 จตฺตปฺปโทยํ ปุริโส นิโคธฺรปริมณฺฑโล
 อีสํกายตฺถิโว จ สพฺเพว อติโรจติ.
 [๑๑๐] ยํ ปุจฺฉิตโต นํ ทํ อภฺชาสี อมฺภํ อภฺชาสี ปุจฺฉิตโต
 อตฺตปฺปสฺสโก โปโส นํยํ อสฺมาก รุจฺจตีติ.
 กงฺเกยฺยชาตกํ ปณฺณมํ.

๖. กุรุณฺณมิกชาตก (๒๐๖)

[๑๑๑] อิงฺฆม วทฺธมยฺ^๒ ปาสํ จินฺท ทนฺเตหิ กจฺนป
 อหํ ตถา กริสฺสามิ ยถา เนหิติ ลุทฺทโก.
 [๑๑๒] กจฺนโป ปาวิสี วาริ กุรุณฺโณ ปาวิสี วณํ
 สตปฺปโต ทุมฺภุคฺคมหา ทูเร ปุตฺเต อปานยิตฺติ.
 กุรุณฺณมิกชาตกํ ฌณฺฑจํ.

๗. อสฺสกชาตก (๒๐๗)

[๑๑๓] อยมสฺสกรวาชน เทโส วิจฺริโต มยา
 อนุกามย กาเมน^๓ ปิเยน ปตินา สห.
 [๑๑๔] นเวน สุขทุกฺขเชน โปราณํ อปปีถยิตี^๔
 ตสฺมา อสฺสกรณฺณาว กิโฏ ปิยตโร มมาติ.
 อสฺสกชาตกํ สทฺธมํ.

๘. สุตุมารชาตก (๒๐๘)

- [๑๑๕] อลัมเมเทหิ อมเพหิ ชมพุหิ ปนเสหิ จ
 ยานิ ปาริ สมุททสฺส วรํ มยฺหํ อุมพโร.
[๑๑๖] มหตี วต เต โพนฺทิ น จ ปณฺณา ตทูปฺปกา
 สุตุมาร^๑ วณฺณิโต เมสิ คจฺจน ทานิ ยถาสุขนฺติ.
 สุตุมารชาตกํ อญฺจม.

๙. กุกกุฏชาตก (๒๐๙)

- [๑๑๗] ทิจฺฐา มยา วเน รุกฺขา อสฺสกณฺเณ วิภทฺทา^๒
 น ทานิ เอวํ สกฺกนฺติ ยถา ตวํ รุกฺข สกฺกสิ.
[๑๑๘] ปุราณกุกฺกุฏโณ อยํ ภทฺทวา ปณฺชรมาคโต
 กุสโล วาลปาสานํ อปฺกมฺมตี ภาสตีติ.
 กุกกุฏชาตกํ นวม.

๑๐. กนฺทกลกชาตก (๒๑๐)

- [๑๑๙] อมฺโห โก นาม-ยํ รุกฺโข สินฺนปฺตโต^๓ สกณฺโณโก
 ยตฺถ เอกปฺปหารเณ อุตฺตมมํคํ วิสาฏีตํ.^๔
[๑๒๐] อจาริ วตายํ วิตุทํ วนานิ
 กญฺจจฺจรฺกฺเขสุ อสฺสารเกสุ
 อถาสทา ขทิวํ ชาตสสารํ
 ยตฺถพฺพิทา กรุโฬ อุตฺตมมํคนฺติ.
 กนฺทกลกชาตกํ ทสม.

นตํทพฺพหฺวคฺโค นญฺโจ.

ตสฺสทุทฺธานํ

ทพฺพพนฺธนํ หํสวโร จ ปุณ
วิรูปฺภว สวิฏฺฐจก มจฺจนวโร
สกรฺรจฺจก สอสนฺน อมฺพวโร
ปุณ กุกฺกุฏโก กรุเพณ ทสชาติ.

๗. ปรณอมภกวกุค

๑. โสมทตฺตชาตก (๒๑๑)

[๑๒๑]

อกาสิ โยคํ ฐมฺปมฺตโต
 สํวจฺรํ ปรณอมภกสมิ
 พยาภาสิ สณฺณํ ปริสํ วิคฺยห
 น นิยมโม ทายติ อปฺปปณฺณํ.

[๑๒๒]

ทวฺยํ ยาจนโก ตาท โสมทตฺต นิกฺกจฺติ
 อลาภํ ธนลาภํ วา เอวํ ฐมฺมา ทิ ยาจนาติ.
 โสมทตฺตชาตกํ ปจฺมํ.

๒. อัจฉินฺจภตฺตชาตก (๒๑๒)

[๑๒๓]

อณฺโณ อปฺริโม วณฺโณ อณฺโณ วณฺโณ จ เหมฺจิม
 พฺรหฺมณฺนิ เทวํ ปุจฺฉามิ ทิ เหมฺจจา ทิณฺจ อปฺปริ.

[๑๒๔]

อหํ นโฆสฺมิ ภทฺทนฺเต ภิกฺขโกสฺมิ อิศาคโต
 อยํ ทิ โภฏฺจโมติณฺโณ อยํ โส ยํ คเวสสีติ.
 อัจฉินฺจภตฺตชาตกํ ทฺติยํ.

๓. ภรรวาชชาตก (๒๑๓)

[๑๒๕]

อิสินฺมนฺตรํ กตฺวา ภรรวาชติ^๑ เม สฺตํ
 อัจฉินฺโน สห รฏฺเฐหิ ส ราชา วิภวํ คโต.

[๑๒๖]

ทสฺมา ทิ จนนฺทาคมนํ นปฺปสฺสํติ ปณฺทิตา
 อทฺฏฺจจิตฺโต ภาเสยฺย ทิรํ สจฺจูปสฺสณฺทิตนฺติ.
 ภรรวาชชาตกํ^๒ ตฺติยํ.

๑ ม. ภรรวาชติ ๒ จ. ภรรวาทกํ, ม. ภรรวาทกํ

๔. ปุณณที่ชาตก (๒๑๔)

[๑๒๗] ปุณณํ นที เยน จ เปยฺยมาหุ
 ชาตํ ยวํ เยน จ คฺยุหฺมาหุ
 ทูรํ คตํ เยน จ อวฺหยนฺติ
 โส ตยฺยาภโต^๑ หนฺนท จ ภุณฺช พฺราหฺมณ.

[๑๒๘] ยโต มํ สรตี ราชา วายสมฺปิ ปเททเว
 หัสสา โภณฺจา มยฺวรา จ อสฺติเยว ปาปียาติ.
 ปุณณที่ชาตกํ จตุตฺถํ.

๕. กจฺจนปชาตก (๒๑๕)

[๑๒๙] อวธี วต อตฺตานํ กจฺจนป พฺยาหรั กิรี^๒
 สุกฺคหิตสฺมี กจฺจนสฺมี วาจา ย สกียาวรี.
 [๑๓๐] เอตมฺปิ ทิสฺวา นรวิริยเสฏฺฐ^๓ วาจํ ปมฺมุเจ กุสฺลํ นาติเวลํ
 ปสฺสสฺสิ พหฺภาณฺเนน กจฺจนป พยฺสนํ คตฺนติ.
 กจฺจนปชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. มจฺจนชาตก (๒๑๖)

[๑๓๑] น มายมกฺกิ ทปติ น สฺสโต สารุทจฺจนโต
 ยณฺจ มํ มณฺณเต มจฺจํ อณฺณํ โส รติยา คโต.
 [๑๓๒] โส มํ ทหติ รากกฺกิ จิตฺตณฺจปฺตเปติ มํ
 ชาลิโน มณฺณจายีรา มํ น กามะ หณฺณเต กวฺจิจิ.
 มจฺจนชาตกํ จฏฺฐํ.

๗. เสกฺคุชาตก (๒๑๗)

[๑๓๓] สพฺโพ โลโก อตฺตมโน อโหสิ
 อโกวิทฺทา คามธมฺมสฺส เสกฺคุ
 โกมาริ โก นาม ทวชฺช ธมฺโม
 ยํ ตวํ กหิตา ปวเน ปโรทสิ.

๑ จ.ม. ตยฺยาภโต

๒ ก. กจฺจนปว พฺยาหรั, ม. กจฺจนปโส พฺยาหรั

๓ จ.ม. นรวิริยเสฏฺฐ

[๑๓๔]

โย ทุกขพญฺจาย ภเวยฺย ตาณํ
 โส เม ปิตา ทุพฺภิ วเน กโรติ
 สว กสฺส กนฺทามิ วนฺตฺส มชฺฌเ
 โย ตายิตา โส สหสํ กโรตฺติ.
 เสถคุชาตกํ สตฺตมํ.

๘. กุฎวาณิชชาตก (๒๑๘)

[๑๓๕]

สจฺจสฺส สวเจยฺยมิทํ สจฺจินฺทิตํ
 ปจฺจโจทฺทิตํ ปฏิกุฎฺฐสฺส กุฎฺ
 ผาลํ เจ ขาเทยฺยํ มุสสิกา
 กสฺมา กุมารํ กุลลา โน^๒ หเรยฺยํ.

[๑๓๖]

กุฎฺฐสฺส หิ สนฺติ กุฎฺฐกุฎฺฐา
 ภวติ ปโร^๓ นิกฺกิตฺโน นิกฺกุตฺตา
 เทหิ ปุตุตฺตนาจฺจ ผาลนฺนกุฎฺฐสฺส ผาลํ
 มา เต ปุตุตฺตมหาสิ ผาลนฺนกุโจติ.
 กุฎฺฐวาณิชชาตกํ อฏฺฐมํ.

๙. กรหิตชาตก (๒๑๕)

[๑๓๗]

หิรณฺณํ เม สวณฺณํ เม เอสว รตฺตินฺทิตฺวา กถา
 ทุมฺเมธานํ มนฺตฺสถานํ อริยธมฺมํ อปสฺสตํ.

[๑๓๘]

เทว เทว คหปตโย เกเห เอโก ตตฺถ อมสฺสโก
 ลมฺพตฺถโน เวณิกโต อโธ องฺกิตกณฺณโก
 กิโต ธเนน พหฺนนา โส ตํ วิตุทฺเต ชนฺนติ.
 กรหิตชาตกํ นวมํ.

๑๐. ธรรมบทชาตก (๒๒๐)

- [๑๓๙] สุขัง ชีวiturโปสิ ภูฏา วีนมกโต
 โส เอกโก รุกขมุเล^๑ กปโณ วีย ฉายสิ.
 [๑๔๐] สุขัง ชีวiturโปสมิ ภูฏา วีนมกโต
 โส เอกโก รุกขมุเล กปโณ วีย ฉายามิ.
 สत्ถัม ธรรมัง อนุสฺสเรตฺติ.

ธรรมบทชาตกํ ทสมํ.

พีรณณภกาวโค สุตฺตโม.

ตสฺสทฺธานํ

อถ พีรณณภวโร จ นโฏ
 ภรฺราชวรุฑฺทม ปุณฺณนที
 พหุภาณิ อคฺคิ ปวเน มฺลิกา
 สหฺลุมพตฺตโน กปเณน ทสฺสตี.

๘. กาสาวกค

๑. กาสาวชาตก (๒๒๑)

- [๑๔๑] อนิกฺกสาโว กาสาวํ โย วุตฺตํ ปรีทิสฺสตี^๒
 อเปโต ทมสฺสเจเน น โส กาสาวมรหิตี.
 [๑๔๒] โย จ วนฺตกาสาวสฺส สึเลสฺส สฺสมาหิตो
 อูเปโต ทมสฺสเจเน ส เว กาสาวมรหิตี.

กาสาวชาตกํ ปจฺม.

๒. จูพนนทียชาตก (๒๒๒)

- [๑๔๓] อิทํ ตทาจริยวโจ ปาราสริโย ยทพฺพวิ
 มาสฺส ตวํ อกริ^๓ ปาปํ ยํ ตวํ ปจฺจนา กตฺตเป.

๑ ก. ส. อ. อรณฺณสฺมึ ๒ ส. อ. ปรีทิสฺสตี ๓ ส. อ. อกรา

[๑๔๔]

ยานิ กรุติ ปริโส

ตานิ อตุตฺติ ปสฺสติ

กลฺยาณการี กลฺยาณ

ปาปการี จ ปาปํ

ยาทิสํ วปะเต พิชํ

ตาทิสํ ลปะเต^๑ ผลนฺติ.

จุพนนฺทียชาตํ ทฺติยํ.

๓. ปุณฺณตฺตชาตก (๒๒๓)

[๑๔๕]

นเม นมนตฺสฺส ภาเช ภชนฺตํ

กิจฺจานุกุพฺพสฺส กรายฺย กิจฺจํ

นानตฺถกามสฺส กรายฺย อตฺถํ

อสมฺภชนฺตมปิ น สมฺภเชยฺย.

[๑๔๖]

จเช จชนฺตํ วนถํ น กยิรา

อปะตฺติจิตฺเตน น สมฺภเชยฺย

ทิสฺส ทุมํ ชีณผลนฺติ ฌตฺวา

อณฺณํ สมภเชยฺย มหา ทิ โลโกติ.

ปุณฺณตฺตชาตํ ทฺติยํ.

๔. กุมฺภีลชาตก (๒๒๔)

[๑๔๗]

ยสฺสเสเต จตุโร ฐมฺมา

วานรินฺท ยถา ทว

สจฺจํ ฐมโม ฐิติ จาโก

ทิกฺขจํ โส อตฺตวตฺตติ.

[๑๔๘]

ยสฺส เจเต น วิชฺชนฺติ

กฺุณา ปรมภทฺทกา

สจฺจํ ฐมโม ฐิติ จาโก

ทิกฺขจํ โส นาตฺตวตฺตติ.

กุมฺภีลชาตํ จตฺตถํ.

๕. ขนฺตีวณฺณชาตก (๒๒๕)

[๑๔๙]

อตุติ เม ปริโส เทว

สพฺพกิจฺเจสุ พยฺวาโฏ

ตสฺส เจโกปราชตฺติ

ตตฺถ ตวํ กิณฺติ มณฺณสิ.

- [๑๕๐] อมหากมุปัตติ ปุริโส เอทิส อธิ วิชชติ
 ทุลลโก อองคสมุปนโน ขนฺติ อสมากิ^๑ รุจจติติ.
 ขนฺติวณฺณชาตก^๒ ปณฺจม.

๖. โกสียชาตก (๒๒๖)

- [๑๕๑] กาเล นิกุขมนา สารุ นากาเล สารุ นิกุขโม
 อกาเลน หิ นิกุขมม เอกกมปิ พนฺชชโน
 น กิณฺจิ อตุถํ โชเตติ ธงฺกเสนาว โกสีย.
 [๑๕๒] ธีโร จ วิธวิธานญญุ ปเรสํ วิวรานุ
 สพฺพามิตฺเต วสีกถฺวา โกสียเวย สฺสึ สียาติ.
 โกสียชาตกํ จญฺจ.

๗. กุตปาลกชาตก (๒๒๗)

- [๑๕๓] สุโร สุเรน สงฺกมม วิกุกฺกนฺเตน ปหารินา
 เอหิ นาก นีวตฺตสฺสุ กิณฺนุ ภีโต ปลายสิ,
 ปสฺสณฺตุ อองฺกมคฺธา มมํ อญฺญจ วิกุกฺกม.
 [๑๕๔] น ทํ ปาทา วริสฺสามิ น ทนฺเตหิ น โสณฺทียา
 มีเพฺหน ทํ วริสฺสามิ ปุติ หญฺญตฺถ ปุตินาติ.
 กุตปาลกชาตก^๓ สจฺจตม.

๘. กามนีตชาตก (๒๒๘)

- [๑๕๕] ตโย คิริ อนฺตรํ กามยามี
 ปณฺจาลา กุรุโย เกกเก^๔ จ
 ตตฺตฺตริ พฺราหฺมณ กามยามี
 ติกิจฺฉ มํ พฺราหฺมณ กามนีต.

๑ จ.ม. ขนฺติรสุมก ๒ จ.ม. ขนฺติวณฺณชาตก ๓ จ.ม. กุตปาลกชาตก
 ๔ ส. กุรุโย เกกเย

[๑๕๖]

กณฺหาหิทญฺจสฺส กโรนฺติ เหนเก
อมนุสฺสปฏิญฺจสฺส กโรนฺติ ปณฺทิตา
น กามนีตสฺส กโรติ โกจิ
โอกฺกนฺตสฺส กโรติ กา ติกิञฺจติ.
กามนีตชาตกํ อญฺจมนํ.

๙. ปลายิตชาตก (๒๒๕)

[๑๕๗]

คชคฺคเมเมหิ หยคฺคมาลิกิ
รณฺุมิชาเตภิ สรภาวิสเสภิ
ถรฺกคฺคหาฏฺฐทพฺพปฺปหาริณิ^๒
ปรีวาริตา ตกฺกสึลา สมฺนตโต.

[๑๕๘]

อภิธาวถ จุปฺปธาวถ จ
วิวิธา วินาทิตา วทนฺตภิกิ
วตฺตคฺคชฺช ตมฺโถ โฆโส ยถา
วิชฺชุตฺตา ชลธวสฺส คชฺชโตติ.
ปลายิตชาตกํ^๓ นวมนํ.

๑๐. ทุติยปลายิตชาตก (๒๓๐)

[๑๕๙]

ธชฺชปรีมิตํ อนนฺตปารํ
ทฺฐปฺปสทฺ ฐงฺเกหิ สาครมิว
คิริมิว อนิเลน ทฺฐปฺปสทฺ^๔
ทฺฐปฺปสทฺ อหฺมชฺช ตาทิเสน.

สตฺตฺตฺนต. ๑๕/๕ ๑ ก. อมฺนุสฺสปฏิญฺจสฺส, ส.อ. อมฺนุสฺสวทฺธสฺส

๒ ก.ม. ธนฺคฺคหา.....

๓ ก. ปลายิตชาตก

๔ จ.ม. ทฺฐปฺปสทฺ

[๑๖๐]

มา พาลิย์ วิปปลปี^๑ น หิสฺส ตาทิสํ
 วิทยุเส น หิ ลภเส นิสฺสํ
 อาสชชสี กชมิว เอกจารินํ
 โย ตํ ปทา นพมิว ปโยยิสฺสตีติ.
 ทุติยปลายิตชาตกํ ทสมํ.
 กาสาววโก อฏฺฐโม.

ตสฺสทฺธานํ.

วรวตฺถ วโจ ทุมขีณผลํ
 จตุโรธมมวํ ปุริสฺสุตม
 ธงก มคธา จ ตโยคิริ นาม
 กชกฺกวโร ธชวเรน ทสาคี.

๕. อุปาหนวกุค

๑. อุปาหนชาตก (๒๓๑)

[๑๖๑]

ยถาปี กิตา ปุริสฺสอุปาหนา
 สฺขสฺส อตฺถาย ทุขํ อุตพุพเพ
 มมฺมาภิตตฺตา ถลสา ปปีฬิตา
 ตสฺสเสว ปาเท ปุริสฺสฺส ชาทเร.

[๑๖๒]

เอวเมว โย ทุกฺกุลีโน อนริโย
 ตุมฺหาก^๒ วิชฺชณฺจ สุตณฺจ อาทีย
 ตเมว โส ตตฺถ สฺเตน ชาทคิ
 อนริโย วุจฺจติ ทุปาหนูปโมติ.^๓
 อุปาหนชาตกํ ปจฺม.

๒. วัฒณฐชาตก (๒๓๒)

- [๑๖๓] เอกจินตโตยมตโก พาลอ อปริญายโก
 น หิ ชุชเชน วาเมน โภติ สงฺคนฺตุมรหสิ.
 [๑๖๔] ปุริสฺสภํ มณฺณมานา อหํ ชุชฺชมกามยํ
 โสยํ สงฺกฺกฺโกโต เสติ ฉินฺนตฺนฺติ ยถา วัฒติ.^๑
 วัฒณฐชาตกํ ทฺติยํ.

๓. วิกณฺณกชาตก (๒๓๓)

- [๑๖๕] กามํ ยถิ อิจฺฉสิ เทน กจฺจ
 วิทฺธโรสิ มมฺมมฺหิ วิกณฺณเกน
 หโตสิ ภตฺเตน สวาทิตฺเตน^๒
 โลโล จ มจฺเจ อนฺนพฺนฺธมาโน.
 [๑๖๖] เหวมฺปิ โลกามิสโมปตฺนฺโต
 วิหฺวตฺติ จิตฺตวสานฺวตฺติ
 โส หฺวตฺติ ฌาติสฺซาน มชฺฌ
 มจฺฉานฺโค โสริว สฺสฺมาโรติ.
 วิกณฺณกชาตกํ ตฺติยํ.

๔. อสิตาภูชาตก (๒๓๔)

- [๑๖๗] ทฺวเมวทานิมกริ^๓ ยํ กาโม พฺยคฺมา ตฺย
 โสยํ อปฺปฏิสฺนฺธิโก ขรฉินฺนํ เรนํ.^๔
 [๑๖๘] อตฺวิจฺฉ^๕ อติโลเกน อติโลภมฺเทน จ
 เอวํ หายติ อตฺตมฺหา อหํ อสิตาภฺยาติ.
 อสิตาภฺยาตกํ จตฺตํ.

๑ ฉ. ฤณาทิ

๒ ฉ.ม. สฺวาทิตฺเตน

๓ ฉ.ม....มกร

๔ ส.อิ. เรวํ

๕ ก. อตฺวิจฺฉา

๕. วจฺจนชชาตก (๒๓๕)

- [๑๖๙] สฺชา มฺรา วจฺจนช สหิรณฺเณ สโกชนา
 ยถถ ภูตฺวา ปวีตฺวา จ สเยยฺยาสิ^๑ อนฺตฺสสุโก.
 [๑๗๐] มฺรา นานีหฺมานสฺส มฺรา นานณฺโตะ มฺสา
 มฺรา นาทินฺนทณฺทสฺส ปเรสฺส อนิกฺขพฺโต
 เอวํ จิตฺทํ ทฺวริสฺสมภาว^๒ โก มรํ ปฏิปชฺชตฺติ.

วจฺจนชชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. พกชาตก (๒๓๖)

- [๑๗๑] ภทฺทโก วทายํ ปกฺขี ทิโช กุมฺภทสนฺนิโก
 วุปฺสนฺเตหิ ปกฺเขหิ มนฺทมนฺโทว ฉายติ.
 [๑๗๒] นาสฺส สีสํ วิชานาถ อนนฺดาเย ปสฺสถ
 อเมหฺ ทิโช น ปาเลติ เตน ปกฺขี น ผนฺทตฺติ.

พกชาตกํ ฉฎฺฐํ.

๗. สากฺเตชาตก (๒๓๗)

- [๑๗๓] โก นุ โช ภควา เหตุ เอกจฺเจ อิทฺ ปุคฺคเล
 อตฺถิ หทยํ นิพฺพาติ จิตฺตฺตฺตฺวาปี ปสฺสทฺติ.
 [๑๗๔] ปุพฺเพว สนฺนิวาเสน ปจฺจุปปนฺนํ หิเตน วา
 เอวณฺตํ ชายเต เปมํ อุปลวํ ยโตทเกติ.

สากฺเตชาตกํ สทฺตมํ.

๘. เอกปทชาตก (๒๓๘)

- [๑๗๕] อิงฺฆ เอกปทํ ทาท อเนกตฺถปทสฺสิตํ
 กิณฺจิ สงฺคาหิํ พฺรหฺมิ เยนตฺถเต สารเยมเส.

[๑๗๖] ทกฺเขยฺเยกปทํ ตาท อเนกตฺถปทสฺสิตํ
 ตมฺจ สึเลนํ สยฺยตํ ขนฺติยา อุปปาทิตํ
 อลํ มิตฺเต สฺสาเปตํ อมิตฺตานํ ทุขาย วาติ.
 เอกปทชาตกํ อฏฺฐมํ.

๕. หริตมาตชาตก (๒๓๕)

[๑๗๗] อาสึวิสมปปี มํ สนฺทํ ปวิฏฺฐํ กุมินามุขํ
 รุจฺเจเต หริตมาตา ยํ มํ ขาทนฺติ มจฺจนฺกา.
 [๑๗๘] วิลุมฺปเตว ปุริโส ยาวสฺส อุปกปฺปติ
 ยทา จณฺเณ วิลุมฺปนฺติ โส วิลฺลุตฺโต วิลุมฺปตฺติ.
 หริตมาตชาตกํ^๑ นวมํ.

๑๐. มหาปิงกลชาตก (๒๔๐)

[๑๗๙] สพฺโพ ชโน หีสิโต ปิงฺกลเลน
 ตสฺมี มเต ปจฺจยา^๒ เวทยนฺติ
 ปิโย นุ เต อาสิ อกณฺหเนตฺโต
 กสฺมา นุ ตวํ โรทสิ ทวารปาล.
 [๑๘๐] น เม ปิโย อาสิ อกณฺหเนตฺโต
 ภายามิ ปจฺจจากมนาย ตสฺส
 อิตฺโต กโต หีเสยฺย มจฺจุราชํ
 โส หีสิโต อาเนยฺย ปุณฺ อีธ.
 [๑๘๑] ททฺโธ วาหสฺสเสหิ สิตฺโต ฆฏฺฐเตหิ โส
 ปริกฺขตา^๓ จ สทา ภูมि มา ภายิ นาคมิสฺสตีติ.^๔
 มหาปิงฺกลชาตกํ ทสมํ.
 อุปาหนวคโค นวโม.

๑ จ.ม. หริตมณฺฑกชาตกํ ๒ ก. ปจฺจยํ ๓ ก. ปริกฺขิตฺตา

๔ อยํ ปจฺจิมกาถา ส. ปโตตฺเต น หีสฺสตี

ตสฺสทุทานํ.

วรฺพาหน ชุชฺช วิกฺกณฺณโก
 อสฺสิทากุญฺญ ปณฺจมวจฺจนโฆ
 ทิช เปมวรฺรตฺตม เอกปทํ
 กุณินามุช ปิณฺณคณฺเณ ทสฺสาคิ.

๑๐. สิงฺกาลวคฺค

๑. สฬพพทาจิชฺชาตก (๒๔๑)

- [๑๘๒] สิงฺกาคโล มานถทฺโร จ ปรีวเรน อตฺถิโก
 ปาปฺปณิ มหฺตี ภูมึ ราชาสี สฬพพทาจินํ.
 [๑๘๓] เอวเมว มนุสฺสเสสฺส โย โหติ ปรีวารว
 โส หิ ตตฺถ มหฺา โหติ สิงฺกาคโล วีย ทาจินนฺติ.
 สฬพพทาจิชฺชาตกํ ปจฺม.

๒. สุนฺชชาตก (๒๔๒)

- [๑๘๔] พาโล วทายํ สุนฺชโย วรตฺตํ น ชาหติ
 พนฺธนา จ ปโมเจยฺย อสฺสิทาว มรฺว วเช.
 [๑๘๕] อฏฺฐิจิํ เม มนฺธมฺมี เม อโก เม หทฺเย กตํ
 กาลณฺจ ปฏฺฐิกงฺขามิ ยาว ปสฺสฺสปตฺต ชโนติ.^๑
 สุนฺชชาตกํ ทตฺติยํ.

๓. กุตฺตติลชาตก (๒๔๓)

- [๑๘๖] สทฺธตทณฺฑี สุมฺมรฺว รามณฺเอยํ อวากยํ
 โส มํ รงฺกมฺหิ อเวหฺติ สรณํ เม โหติ โกสฺย.
 [๑๘๗] อหํ ทํ สรณํ สมฺม อหฺมาจริยปฺชโก
 น ทํ ชยิสฺสติ สิสฺโส สิสฺสฺมาจริย เชสฺสสฺสํ.

กุตฺตติลชาตกํ ทตฺติยํ.

๑ ก. ปสฺสฺสปตฺตชโน

๔. วิคติจฺจนชาตก (๒๔๔)

- [๑๘๘] ยํ ปสฺสติ น ตํ อิจฺจนติ ยถา น ปสฺสติ ตํ กิริจฺจนติ
มณฺณามิ จิรํ จริสฺสติ น หิ ตํ ลจฺจนติ ยํ ส อิจฺจนติ.
- [๑๘๙] ยํ ลภติ น เทน ตสฺสติ ยํ จ ปตฺถเกติ ลทฺธํ หิเพติ
อิจฺจนํ หิ อนนฺตโกจรา วิคติจฺจนํ^๑ นโม กโรมเสติ.
วิคติจฺจนชาตกํ จตฺตมํ.

๕. มุลปริยายชาตก (๒๔๕)

- [๑๙๐] กาโล ชสฺติ ภูตานิ สพฺพาเนว สหตฺตนา
โย จ กาลชฺโส ภูโต ส ภูตปจฺนี ปจิ.
- [๑๙๑] พหฺนุ นรสีตานิ โลมฺตานิ พฺรหฺมานิ จ
คิवासฺ ปฏิมุกฺกานิ โกจิเทเวตฺถ กณฺณวาติ.
มุลปริยายชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. พาโลวาทชาตก (๒๔๖)

- [๑๙๒] หนฺตฺวา ชตฺวา^๒ วริตฺวา จ เทติ ทานํ อสณฺณโต
อีทิสํ ภตฺตํ ภูชฺชมาโน ส ปาปมฺปฺลิมฺปติ.^๒
- [๑๙๓] ปุตฺตทวารมฺปิ เจ หนฺตฺวา เทติ ทานํ อสณฺณโต
ภูชฺชมาโน^๑ สปฺปญฺโณ น ปาปมฺปฺลิมฺปตฺติ.^๓
พาโลวาทชาตกํ^๔ ฉฏฺฐมํ.

๗. ปาทนฺชลิชาตก (๒๔๗)

- [๑๙๔] อทฺธา ปาทนฺชลิ สพฺเพ ปณฺณาย อติโรจติ
ตถา หิ โอฏฺฐํ ภาชฺติ อุตฺถริ นฺน ปสฺสติ.
- [๑๙๕] นายํ ฐมํ อฐมํ วา อตฺถานตฺถญฺจ พุชฺฌติ
อณฺณตฺร โอฏฺฐนิพฺโปคา นายํ ชานาติ กิณฺณนฺนติ.
ปาทนฺชลิชาตกํ สตฺตมํ.

๑ ส. อ. วิคติจฺจนํ

๒ ฉ.ม. เจตฺวา

๓ ส. ปาเปนฺปฺลิมฺปติ

๔ ส. เทโลวาทชาตกํ

๘. กัสโกปมชาตก (๒๔๘)

- [๑๙๖] สพเพหิ กัสโก ทัญโจ ก็ เนวตถ วิจิจฺจนถ
 น หิ สพเพสฺส จานสฺส สารถิ ปริปุจฺจิตโต.
 [๑๙๗] เอวํ สพเพหิ ณาณเหติ เยสํ ธมฺมา อชานิกา
 เต เว ธมฺเมสฺส กงฺขนฺติ กัสกสฺสํว ภาตโรติ.
 กัสโกปมชาตกํ อฏฺฐมํ.

๙. สาลกชาตก (๒๔๙)

- [๑๙๘] เอกปุตฺตโก ภวิสฺสตี
 ทวญฺจ โน เหสฺสตี อัสสโร กุเล
 โอโรห ทมฺสมา สาลก
 เอหิ ทานี ฆรกํ วเชมเส.
 [๑๙๙] นนุ มํ สุทฺทโยติ มณฺณสิ
 ยญฺจ มํ หนฺตี เวพฺพญฺจียา
 ปกฺกมฺพวเน รามมเส
 คจฺฉ ตวํ ฆรกํ ยถาสฺขนฺติ.
 สาลกชาตกํ นวมํ.

๑๐. กปฺปชาตก (๒๕๐)

- [๒๐๐] อยํ อีสึ อุปสมฺมณฺณเม รโต
 ส ตัญฺจติ สีสิริภเยน อฏฺฐิตไ^๑
 หนนฺท อยํ ปวิสฺสํ อการกํ
 วิเนตฺถ สีสํ ทรณฺณจ เกวลํ.

[๒๐๑]

นาย อิติ อุปสมตฺตเม รโต
 กปี อัย ทมฺวรสวโคจโร
 โส ทฺสโก โรสโก จาปี ชมโม
 สเจวเช อิมมปี ทฺสเย ฌรณฺที. (๓๕๐)
 กปีชาตกํ ทสมํ.
 สิงคาลวคฺโค ทสโม.

ตสฺสทฺทหานํ

อถ ราชํ สิงคาลวโร สุนโข
 ตถา โกสิย อิจฺฉติ กาลมฺโส
 อถ ทานวโรจฺจปี สารณินา
 ปนฺมพฺพนนฺจ สิริรกฺปี ทสาคิ.

วคฺคทฺทหานํ

ทพฺพนฺจ วคฺคํ อปเรน สนนวํ
 กลฺยาณวคฺคาสทิสํ จ รุหํ
 นตฺทพฺพหิรณฺณมฺภา ปน
 กาสาวุปาหนสิงคาลเกน ทสาคิ.

ทุกนิปาทํ นิฏฺฐิตํ.

๓. ติกนิปาต

๑. สงกุปฺปวคฺค

๑. สงกุปฺปราคชาตก (๒๕๑)

[๑]	สงกุปฺปราคโรเตน	วิตกกนฺธิเตน จ
	นาตฺถกเตน ภเทรฺน	อุสฺสการากเตน จ.
[๒]	น กณฺณายตมฺตเตน	นปฺปี โมรฺปเสวินา
	เตนมหฺมฺหิ หทฺเย วิทฺโธ	สพฺพวงฺกปริทาหิโน.
[๓]	อาเวธณฺจ น ปสฺสामी	ยโต รุหิรมสฺสเว
	ยาว อโยนิโส จิตฺตํ	สยํ เม ทุกฺขมาภทนฺติ.

สงกุปฺปราคชาตกํ ปจฺม.

๒. ติลมฺภูจฺฉาตก (๒๕๒)

[๔]	อชฺชปฺปํ เม ทํ มนฺสิ	ยํ มํ ตวํ ติลมฺภูจฺฉา
	พาหาญํ มํ กเหตุวาน	ตฺถจฺฉา อนฺตาทฺธิ.
[๕]	นนฺ ชีวฺเต น รมฺสิ	เยนาสฺสิ พฺราหฺมณากโก
	ยํ มํ พาหา กเหตุวาน	ติภฺขตฺถํ อนฺตาทฺธิ.
[๖]	อริโย อนริโย กุพฺพํ	โย ทณฺเฑน นิสฺเรตฺติ
	สาสนํ ตํ น ตํ เวรํ	อิตฺติ นํ ปณฺทิตา วิทฺติ.

ติลมฺภูจฺฉาตกํ ทฺติยํ.

๓. มณิกณฺฐชาตก (๒๕๓)

[๗] มมนนฺปานํ วิปลํ อุมาริ
อุปฺปชฺชติมฺสฺส มณิสฺส เหตุ
ตนฺเต น ทสฺสํ อติยาจโกสิ
น จาปี เต อสฺสมมากมิสฺสํ.

[๘] สฺสฺส ยถา สกฺขรโรตปาณิ
ทาเสติ มํ เสถํ ยาจมาโน
ตนฺเต น ทสฺสํ อติยาจโกสิ
น จาปี เต อสฺสมมากมิสฺสํ.

[๙] น ตํ ยาเจ ยสฺส ปิยํ ชิกิเส^๑
เทสฺโส โหติ อติยานาย
นาโก มณิ ยาจิโต พฺรหฺมณฺเณ
อทสฺสนํเยว ตทชฺฌคมาติ.

มณิกณฺฐชาตกํ ทติยํ.

๔. กุณฺทกกุณฺฉินฺธวชาตก (๒๕๔)

[๑๐] กุตุวา ตินฺตปริมาสํ กุตุวา อาจามกุณฺฑกํ
เอตํ เต โกชนํ อาสิ กสฺมาทานิ น กุณฺชสิ.

[๑๑] ยตุถ โปถํ น ชานนฺติ ชาติยา วินยฺเณ วา
ปหุ^๒ ตตุถ มหาพฺรหฺม อปปี อาจามกุณฺฑกํ.

[๑๒] คุวฺลจ โข มํ ปชานาสิ ยาทิสายํ หยฺตุตโม
ชานนฺโต ชานมากมฺม น เต ภกฺขามิ กุณฺฑกนฺติ.

กุณฺฑกกุณฺฉินฺธวชาตกํ จตุตฺถํ.

๕. สุกชาตก (๒๕๕)

- [๑๓] ยาว โส มตฺตมณฺเฑสึ โภชนสฺมิ วิหังกโม
 ทาว อทฺธานมาปาที มาตฺรณฺจ อโปสยิ.
- [๑๔] ยโต จ โข พหุทฺรํ โภชนํ อชฺฌวาหริ^๑
 ตโต ตตฺถเว สํสึทึ อมตฺตมณฺเฑ หิ โส อหุ.
- [๑๕] ตสฺมา มตฺตมณฺเฑตา สารุ โภชนสฺมิ อภิทฺธิตา^๒
 อมตฺตมณฺเฑ หิ สีนฺนํติ มตฺตมณฺเฑว^๓ น สีนฺนเรติ.
- สุกชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. ชรุตปณชาตก (๒๕๖)

- [๑๖] ชรุตปณํ ชนฺมานา วาณิชา อุกทฺตติกา
 อชฺฌกมฺ อยสํ โลหํ ทิปฺปัสสณฺจ วาณิชา
 รชทํ ชาตฺรปณฺจ มุตฺตา เวฬุริยา พหุ.
- [๑๗] เท จ เทน อสนฺตฺตฺตา ภิโย ภิโย อชาณิสฺสุ
 เท ตตฺถาสีวิโส โฆโร เทชสฺสึ เทชสา นน.
- [๑๘] ตสฺมา ชเน นาทิกฺชเน อติกฺขาทํ หิ ปาปํ
 ชาเตน จ ธนํ ลทฺธํ อติกฺขาเตน นาสิตนฺติ.
- ชรุตปณชาตกํ จณฺญํ.

๗. กามฉินทชาตก (๒๕๗)

- [๑๙] นายนํ ฆรณํ กุสโล โลโล อยํ วลิมฺโข
 กตํ กตํ โข ทุสเยยฺ เหวธมฺมมิตํ กุล.
- [๒๐] นยิทํ จิตฺตวโต โลมํ นายนํ อสฺสาสิโก มิโก
 สิกฺขจฺ^๔ เม ชนฺสนฺเรน นายนํ กิณฺจิ วิชานติ.

๑ ส. อ. อชฺฌปาหริ ๒ จ.ม. อภิทฺธิตา ๓ จ.ม. มตฺตมณฺเฑ จ

๔ ก. ส. อ. อชฺฌกมฺ อโย โลหํ ๕ ส. อ. สกตํ

- [๒๑] น มาตร์ ปิตร์ วา ภาตร์ ภคินี สกั
ภเรยย ทาทิโส ไปโส สิกฺขจํ ทสเรน เมติ.
คามณฺจินทชาตกํ สกตมํ.

๙. มนฺธาทุราชชาตก (๒๕๘)

- [๒๒] ยาวทา จนมิมสฺริยา ปริหรนฺติ ทิสา ภนฺติ วิโรจนา
สพฺพเว ทาสา มนฺธาทุ เย ปาณา ปจฺวิสฺสิตา.
[๒๓] น กหาปณฺวสฺเสน ทิตฺติ กาเมสฺ วิชฺชติ
อปฺปสฺสทา ทุชา กามา อิตฺติ วิณฺณาย ปณฺทิตฺโต.
[๒๔] อปฺป ทิพฺเพสฺ กาเมสฺ รตฺติ โส นาริกจฺจติ
ทณฺหุขยฺรโต โหติ สมฺมาสมฺพุทฺธสาวโกติ.
มนฺธาทุราชชาตกํ อฏฺฐมํ.

๑๐. ติริฏวจุณฑก (๒๕๙)

- [๒๕] นยิมสฺส วิชฺชามยฺมตฺถิ กิณฺจ
น พนฺธโว โน ปน เท สหาโย
อด เกน วณฺณเนน ติริฏวจุณฺโ
เตทณฺทิกโก ภูณฺชติ อกฺกปฺปณฺทํ.
[๒๖] อาปาสฺ เม ยฺยทฺธปราชิตสฺส
เอกสฺส กตฺวา วิวนสฺมิ โฆเร
ปสฺสายี กิจฺจกตสฺส ปาณํ
เตนฺททาริ ทุชฺสมฺปเรโต.
[๒๗] เอตสฺส กิจฺจเนน อิทานฺตฺโต
เวสายิโน วิสยา ชีวโลเก
ลาภารโห ทาท ติริฏวจุณฺ
เทตสฺส โภคํ ยชฺชณฺจ^๒ ยณฺณนฺติ.
ติริฏวจุณฑกํ นวมํ.

๑๐. ภูตชาตก (๒๖๐)

- [๒๘] ยสฺสตุถา ทูรมายนฺติ อมิตฺตมปปี ยาจิตํ
 ตสฺสทฺธรตฺสํ ทูโต มา เม กุชฺฌ รเถสภ.
- [๒๙] ยสฺส ทิวา จ รตฺโต จ วสมายนฺติ มาณวา
 ตสฺสทฺธรตฺสํ ทูโต มา เม กุชฺฌ รเถสภ.
- [๓๐] ททามิ เต พฺราหฺมณ โรหิณีนํ
 ควํ สหสฺสํ สห ปงฺกเวน
 ทูโต หิ ทูตสฺส กถํ น ทชฺชํ
 มยฺมปปี ตสฺสเสว ภวาม ทูตาทิ.
 ทูตชาตกํ ทสมํ.
 สงฺกปฺปวคฺโค ปจฺโม.

ตสฺสทฺธทานํ

อุสฺสการวโร ติลมฺภุจํ มณิ
 หยราช วิหงฺกม อาสีวิโส
 ชนสนฺธ กหาปนวสฺส ปุณ
 ติริภูํ ปุณ ทูตวเรน ทสฺสาทิ.

๒. ปทุมวคฺค

๑. ปทุมชาตก (๒๖๑)

- [๓๑] ยถา เกสา จ มสฺสฺส จ จินฺนํ จินฺนํ วิรุหติ
 เอวํ รุหฺตฺส เต นาสา ปทุมํ เทหิ ยาจิต.
- [๓๒] ยถา สารทิกํ พิชํ เขตฺเตว วุตฺตํ วิรุหติ
 เอวํ รุหฺตฺส เต นาสา ปทุมํ เทหิ ยาจิต.

- [๓๓] อุโกปปี วีสปนเตเต^๑ อปี ปทุมานิ ทสฺสติ
 วชฺชํ วั เท น วั วชฺชํ นตฺถิ นาสาย รุหน
 เทหิ สมม ปทุมานิ ปทุมมา เม เทหิ ยาจิโตติ.^๒
 ปทุมชาตกํ ปจฺม.

๒. มุกฺขปาณิชาตก (๒๖๒)

- [๓๔] ปาณิ เจ มุกฺโก จสฺส นาโค จสฺส สฺสการิโต
 อนธกาโร จ วสฺสเสยฺย อถ นฺน ตทา สียา.
 [๓๕] อนลา มุกฺกสมฺภาสา ทปฺปุรา ตา นทิสฺมา
 สีนฺติ นํ วิทิตฺวาน อารกา ปรีวชฺชเย.
 [๓๖] ยํ เอตา อุปฺเสวนฺติ จนฺทสา วั ธเนน วั
 ชาตเวโทว สํ จานํ จิปปํ อนฺทหนฺติ นนฺติ.
 มุกฺขปาณิชาตกํ ทฺติยํ.

๓. จูฬปโลภนชาตก (๒๖๓)

- [๓๗] อภิขุชฺชมานะ วาริสฺมึ สยํ อากมฺม อิทฺธิยา
 มิสฺสึภาวิทฺติยา กนฺทฺวา สํสํทสิ มหณฺณเว.
 [๓๘] อาวกฺกฺขณํ มหามายา พฺรหฺมจฺริยวิโกปนา
 สีนฺติ นํ วิทิตฺวาน อารกา ปรีวชฺชเย.
 [๓๙] ยํ เอตา อุปฺเสวนฺติ จนฺทสา วั ธเนน วั
 ชาตเวโทว สํ จานํ จิปปํ อนฺทหนฺติ นนฺติ.
 จูฬปโลภนชาตกํ ทฺติยํ.

๔. มหาปนาทชาตก (๒๖๔)

- [๔๐] ปนาโท นาม โส ราชา ยสฺส ยฺโย สุวณฺณโย^๓
 ติริยํ โสฬสฺสพฺพะโร อจฺจมาหุ^๔ สหสฺสธา.

๑ จ. ส. อ. ปลปนเตเต ๒ จ.ม. อหํ ยาจามิ ยาจิโต ๓ จ.ม. สุวณฺณโย
 ๔ จ.ม. อจฺจมาหุ

- [๔๑] สหสฺสกณฺโฑ สทฺเถณฺท^๑ ฐชาลฺ ฐริตามโย
 อนจฺจุ ตตฺถ กนฺธพฺพา จ สหสฺसानิ สทฺตธา.
 [๔๒] เอวเมทํ ททา อาสิ ยถา ภาสสิ ภทฺทชิ
 สกฺโก อหํ ททา อาสิ เวยฺยวจฺจโร ทวาติ.
 มหาปนาทชาตกํ จตฺตถิ.

๕. ขุรปฺปชาตก (๒๖๕)

- [๔๓] ทิสฺวา ขุรปฺเป ฐนฺเวกนฺนเน
 ขกฺเค กหิเต ติจิเณ เทลฺโธเต
 ทสฺมี ภยสฺมี มรเณ วิยฺญเพห
 กสฺมา นฺ เต นาหุ จมฺภิตฺตํ.
 [๔๔] ทิสฺวา ขุรปฺเป ฐนฺเวกนฺนเน
 ขกฺเค กหิเต ติจิเณ เทลฺโธเต
 ทสฺมี ภยสฺมี มรเณ วิยฺญเพห
 เวทํ อลตฺถิ วิปลํ อุพารํ.
 [๔๕] โส เวทชาโต อชฺฌณฺวิ อมิตฺเต
 ปุพฺพเพว เม ชีวิตฺมาสิ จตฺถํ
 น หิ ชีวิตฺเต อาลยํ กุพฺพมาโน
 สุโร กยิรา สฺสุรฺกจฺจํ กทาจิตฺติ.
 ขุรปฺปชาตกํ ปณฺจมี.

๖. วาตคฺคณฺธินฺทชาตก (๒๖๖)

- [๔๖] เยนาสิ กิสิยา ปณฺฑุ เยน ภตฺตํ น รุจฺจติ
 อยํ โส อากโต ภทฺทา^๒ กสฺมาทานิ ปลายสิ.

๑ ส. อ. สทฺเถโ

๒ ส. ทาโต

[๔๗] สเจ ปนาทิกเนว สนฺถโว นาม ชายติ
ยโส หายติ อิตฺถินํ ทสฺมา ทาท ปลาโยหิ.

[๔๘] ยสฺสสินํ กุเล ชาตํ อากตํ ยา น อิจฺฉติ
โสจติ จิรฺรตฺตาย วาตคฺคมิว ภทฺทลิตฺติ.^๑
วาตคฺคสินฺธวชาตกํ ญฺจ.

๓. สุวณฺณกกฺกฏกชาตก (๒๖๙)

[๔๙] สิงฺคี มิโค อายตจฺกฺขเนตฺโต
อฏฺฐจิตฺตโจ วาริสโย อโลโม
เตนาภิกฺขโต กปณํ รุทามิ
มา เทว มํ ปาณสมํ ชเหยย.

[๕๐] อยฺย น ทํ ชหิสฺสามิ กุณฺธชฺรํ สฺมฺมจฺหายนํ
ปจฺพยา จาตุรฺนตฺตาย สุปฺปิโย โหสิ เม ตฺวํ.

[๕๑] เย กุฬีรา สมฺมทฺทสฺมี กงฺกาย ยมฺมนาย จ
เตสํ ตฺวํ วาริโช เสฏฺโฐ มุณฺจ โรทนฺติยา ปตินฺติ.
สุวณฺณกกฺกฏกชาตกํ^๒ สตฺตมํ.

๔. อารามทุสฺสกาตก (๒๖๘)

[๕๒] โย เว สพฺพสเมตฺตานํ อหฺวา เสฏฺฐสฺสมโต
ทสฺสายํ เอทิสฺสี ปณฺณา กิเมว อิตฺรา ปชา.

[๕๓] เอวเมว ตฺวํ พฺรเหฺม อนนฺดณาย วินินฺทสิ
กถํ มฺลํ อทิสฺวาน รุกฺขํ ชณฺณา ปตฺติจฺจิตํ.

[๕๔] นาทํ ตฺเมหฺ วิณินฺทามิ เย จณฺเณ วานฺรา วเน
วิสฺสเสโนว การโยหฺ ยสฺสสตฺถา รุกฺขโรปกาคิ.

อารามทุสฺสกาตกํ อญฺจมํ.

๕. สุชาตาชาตก (๒๖๕)

- [๕๕] น หิ วรรณเน สมปณฺนา มณฺชกา ปิยทสฺสนา
 ขรวาจา ปิยา โหนฺติ อสฺมี โลเก ปรมฺหิ จ.
- [๕๖] นนฺ ปสฺสสํ กาฬิ ทพฺพณฺณํ คิลกาหํ
 โกกิลํ สณฺหฺวาเจน พหฺนํ ปาณินํ ปิยํ.
- [๕๗] ทสฺมา สขิลวาจสฺส มนฺตภาณิ อนฺทุรโต
 อตฺถํ ฌมฺมณฺจ ทิเปติ มรฺรณฺตสฺส ภาสิตนฺติ.

สุชาตาชาตกํ นวมํ.

๑๐. อุลูกชาตก (๒๗๐)

- [๕๘] สพฺเพหิ กิร ฉาตีหิ โกสิโย อิสฺสโร กโต
 สเจ ฉาตีหิ อนฺนฺวาโต ภณฺเญยฺหาํ เอกวาจิกํ.
- [๕๙] ภณฺ สมฺม อนฺนฺวาโต อตฺถํ ฌมฺมณฺจ เกวลํ
 สนฺติ หิ ทหฺรา ปกฺขี ปณฺณวณฺโต ชฺตินฺธฺรา.
- [๖๐] น เม รุจฺจติ ภทฺทํ ไว อุลูกสฺสํภิเสจัน
 อกฺกทฺธสฺส มุขํ ปสฺส กถํ กุทฺโธ กริสฺสตีติ.

อูลูกชาตกํ ทสมํ.

ปทุมวคฺโค ทุติโย.

ตสฺสทุทธานํ

ปทุมุตฺตม นาคสิริวฺหฺยโน
 สมฺมณฺณว ยฺย ขรปฺปวโร
 อถ ภทฺทลึ กุญฺชร รุกฺข ปุณ
 ขรวาจ อุลูกวเรน ทสาคิ.

๓. อุทปानวคฺค

๑. อุทปานทุสภชาตก (๒๗๑)

- [๖๑] อารณณิกสฺส อิตฺติโน จิรํ รตฺตํ ทปสฺสึโน
 กิจฺจํกตํ อุทปานํ กถํ สมนํ อวาทสิ.^๑
- [๖๒] เอส ธมฺโม สิงฺคาลานํ ยํ ปิตุวา โอนทามเส
 ปิตุปิตามหํ ธมฺโม น ตํ อชฺฌาตุมรหสิ.
- [๖๓] เยสํ โว เอทิสฺโส ธมฺโม อธมฺโม ปน กิทิสฺโส
 มา โว ธมฺมํ อธมฺมํ วา อทฺทสาม กุทาจนนฺติ.
 อุทปานทุสภชาตกํ ปจฺมํ.

๒. พยฺยภุมชาตก (๒๗๒)

- [๖๔] เยน มิตฺเตน สํสคฺคา โยคกฺเขโม วิหียฺยติ
 ปุพฺพเพชฺฌภวณฺตสฺส รกฺเข อกฺขีว ปณฺทิตฺโต.
- [๖๕] เยน มิตฺเตน สํสคฺคา โยคกฺเขโม ปวทฺธมฺมิ
 กเรยฺยตฺตสฺมํ วุตฺติ สพฺพกิจฺเจสฺส ปณฺทิตฺโต.
- [๖๖] เอต พยฺยภุมา นีวตฺตโวหํ ปจฺจุเปถ มหาวนํ
 มา โน วนํ จินฺนํ นิพยฺยภุมา พยฺยภุมา มาเหสฺส นิพฺพนาตี.
 พยฺยภุมชาตกํ ทุตฺติยํ.

๓. กจฺฉปชาตก (๒๗๓)

- [๖๗] โก นุ วทฺธมิตฺถกฺกโต^๒ ปุรหตฺโตว พฺราหฺมโณ
 กหนฺนุ ภิกฺขุ อจฺริ กํ สทฺธํ อุปสงฺกมิ.
- [๖๘] อหํ กปิสฺสุมิ ทุมฺเมโร อนามาตานิ อามสึ
 ตวํ มํ โมจย ภทฺทนฺเต มุตฺโต กจฺเจยฺย ปพฺพตํ.

๑ ก. อุปาทสิ, ส. อ. อวาทสิ ๒ จ.ม. อุทฺธิตภทฺโตว

- [๖๕] กจฺฉปา กสฺสปา โหนฺติ โภณฺทณฺณมา โหนฺติ มกฺกฏา
มฺลฺลจ กสฺสป โภณฺทณฺณมา กตฺถิ เมถุนํ ตยาติ.
กจฺฉปชาตํ ตติยํ.

๔. โสธชาตก (๒๗๔)

- [๗๐] กายํ พลาภา สิจฺฉิํ โจรี ลฺงฺมิปิตามหา
โอรํ พลาเก อากจฺฉ จณฺโท เม วายโส สขา.
[๗๑] นาทํ พลาภา สิจฺฉิํ อหํ โสธสฺมิ วายโส
อกทฺวา วจฺนํ ตฺยหํ ปสฺส ตฺวโนสฺมิ อากโต.
[๗๒] ปุณฺปาปชฺชสฺสึ สมฺม สึลํ หิ ทว ทาทิสํ
น หิ มานุสสา โภคา สฺสฺสฺสา โหนฺติ ปกฺขินาติ.
โสธชาตํ จตฺตมํ.

๕. รุจิรชาตก (๒๗๕)

- [๗๓] กายํ พลาภา รุจิรา กากนฺพิสฺสุมิ มจฺฉติ
จณฺโท กาโก สขา มยฺหํ ยสฺส เจตํ กุลาวกํ.
[๗๔] นนฺ มํ สมฺม ชานาสิ ทิชฺช สามากโฆชนํ
อกทฺวา วจฺนํ ตฺยหํ ปสฺส ตฺวโนสฺมิ อากโต.
[๗๕] ปุณฺปาปชฺชสฺสึ สมฺม สึลํ หิ ทว ทาทิสํ
น หิ มานุสสา โภคา สฺสฺสฺสา โหนฺติ ปกฺขินาติ.
รุจิรชาตํ ปณฺจมํ.

๖. กุรุทรมฺมชาตก (๒๗๖)

- [๗๖] ทว สทฺธธฺจ สึลธฺจ วิทิตฺวาน ชนาริป
วณฺณํ ธมฺมชฺชนวณฺณเนน กาลิงฺคสฺสึ วินิมฺหเส.^๑
[๗๗] อนนฺภจฺจา จภจฺจา จ โยธ อุตฺทิสฺส คจฺฉติ
สพฺเพ เต อปฺปฏิกฺขิปปา ปุพฺพาจริยาโจ อิทํ.

๑ ฉ. นิมิทฺทส, ม. วนิมฺหเส

[๗๘]

ททามิ ไว พฺราหฺมณา นาคเมตํ
 ราชารหํ ราชโกคฺคํ ยสฺสสินํ
 อลงฺกตํ เหมชาลาภินฺนํ
 สสารถิ กจฺจนฺต ยေနํมณฺติ.
 กุรุมฺมชาตกํ^๑ จมฺภุจ.

๗. โรมชาตก (๒๗๙)

[๗๙]

วสุธานิ ปณฺณาส สมาริธานิ
 วสิมฺหุ เสลลสฺส กุหาเย โรมก
 อสงฺกมํนา อภินิพฺพุตฺตทา
 หตฺตตฺตมายนฺติ มมณฺทชา ปุเร.

[๘๐]

เต ทานิ วกกฺกตฺ กิมตฺถมฺมสุตฺตกา
 ภชฺชนฺติ อณฺณํ คิริกนฺทํ ทิชา
 นนฺ น มณฺณนฺติ มมํ ยถา ปุเร
 จิรปฺปวฺตฺตา อถวา น เท อิม.

[๘๑]

ชานามํ ทํ น มยํ สมปฺมพฺพุทา
 โสเยว ทวํ เต มยฺมสมฺ นาวญฺเ
 จิตฺตญฺจ เต อสฺมิ ชเน ปทฺฐจํ
 อาชีวิกา^๒ เทน ตมฺมตฺตสามาติ.

โรมชาตกํ สทฺตมํ.

๘. มหิสาตก (๒๗๘)

[๘๒]

กิมตฺถมภิสนฺธาย ^๓	ลหุจิตฺตสฺส ทฺวพฺภิโน
สพฺพกามททสฺเสว ^๔	อิมํ ทฺวชํ ทิตฺติกฺขล.

๑ จ.ม. กุรุมฺมชาตกํ ๒ ก. อาชีวก. อ. อาชีวิก ๓ ส.อ. กมฺมตฺถ....

๔ ก...ทฺทสฺเสว, ม....รทฺสเสว

- [๘๓] สิงเคน นินนาหัตถ์ ปทสา จ อธิจฺจห
 ภิชฺชโย พาลา ปกฺขณฺเณยฺยัง โน จสฺส ปฏิสฺสโก.
 [๘๔] มเมวายํ มณฺเณมาโน อณฺณเปวํ กริสฺสติ
 เท นํ ตทฺถ วรฺสสนฺติ สฺวา เม มุตฺติ ภวิสฺสตีติ.
 มหิสชาตก^๒ อญฺจม.

๘. สตปตฺตชาตก (๒๗๕)

- [๘๕] ยถา มาณวโก ปนฺเต สิงคาลิ วนโจจรี
 อตฺตกามํ ปเวเทนฺตี^๓ อนตฺตกามาติ มณฺณติ
 อนตฺตกามํ สตปตฺตํ อตฺตกาโมติ มณฺณติ.
 [๘๖] เอวเมว อธิเรจฺจโจ ปุคฺคโล โหติ ตาทีโส
 หิเตภี วจัน วุฑฺโฒ ปฏิกุณฺหาติ วามโต.
 [๘๗] เย จ โช นํ ปสฺสนฺติ ภยา อุกฺกัสนฺติ วา
 ตณฺหิ โส มณฺณเต มิตฺตํ สตปตฺตํว มาณโวติ.
 สตปตฺตชาตกํ นวม.

๑๐. ปุฏฺฐสกชาตก (๒๘๐)

- [๘๘] อทฺธา หิ นฺน มิกราชา ปุฏฺฐมฺมสฺส โกวิโท
 ตถาหิ ปุฏฺฐํ ทุสฺสตี อณฺณํ นฺน กริสฺสติ.
 [๘๙] น เม ปิตา วา มาตา วา ปุฏฺฐมฺมสฺส โกวิโท
 กตํ กตํ โช ทุสฺสม เอวํ ฐมฺมมิตํ กุลํ.
 [๙๐] เยสํ โว เอทีโส ฐมฺโม อฐมฺโม ปน กิธีโส
 มา โว ฐมฺมํ อฐมฺมํ วา อทฺทสาม กุทาจนฺนติ.
 ปุฏฺฐสกชาตกํ ทสม.
 อทฺทปาวกโก ตติโย.

ตสฺสทฺธานํ

อุทฺทปฺปาวรํ วนพฺยุคฺช กปฺปี
 สิจิณี จ พฺลากฺกรุจิริวโร
 สฺซุขนาธิป โรมก ทฺวส ปุณ
 สตปตฺตวโร ปฏกมฺม ทสฺสาคิ.

๔. อพณฺตรวคฺค

๑. อพณฺตรชาตก (๒๘๑)

[๔๑]	อพณฺตรโร นาม ทฺวโม ภุทฺวา โทหพิณี นารี	ยสฺส ทิพฺยุมิทํ ผลํ จกฺกวตฺถิ วิชยติ.
[๔๒]	ทฺวุมปี ภทฺเท มหีสฺสิ อหริสฺสติ เต วาชา	สา จาปํ ^๑ ปติโน ปิยา อิทํ อพณฺตรํ ผลํ.
[๔๓]	ภทฺตฺรตฺถเต ปฺรภกฺกนโต สฺสุโร อตฺตปฺริจจาคี	ยํ จานมฺริคฺจจฺจติ ลภมาโน ภวามหนฺติ.

อพณฺตรชาตกํ ปจฺม.

๒. เสยฺยชาตก (๒๘๒)

[๔๔]	เสยฺยโส เสยฺยโส โหติ เอเกน สนฺธิ กทฺวาน	โย เสยฺยมุปเสวติ สํ วชฺเฒ อโมจยิ.
[๔๕]	ตสฺมา สพฺเพน โลเกน เปจฺจ สกฺกํ นิกฺขเจยฺย	สนฺธิ กทฺวาน เอกโก ^๒ อิทํ สฺสณฺณ กาสิยา.
[๔๖]	อิทํ วทฺวา มหาราชา ธนํ ทฺวณฺณจ ^๓ นิกฺขิปฺป	กํโส พาราณสฺสคฺคโห สมนฺณมํ อชฺฌปาคมิติ.

เสยฺยชาตกํ ทฺติย.

๓. วาฏกีสักรชาตก (๒๘๓)

[๙๗] วรํ วรํ ฑูวํ นิหนํ ปุเร จริ
 อสมิ ปเทเส อภิภุชย สุกเร
 โสทานิ เอโก พยุปคมม ฌายสิ
 พลนํ เต พยุคม น จชช วิชชติ.

[๙๘] อิเม สุกํ ยนฺติ ทิสฺสทิสํ ปุเร
 ภยภูติกา เลณคเวสินิ ปถ
 เต ทานิ สงฺกมม วสนฺติ เอกโต
 ยตถภูติกา ทปฺปสทชฺชิเม มยา.

[๙๙] นมตถุ สงฺมาน สมากทานํ
 ทิสฺวา สยํ สงฺชย วทามิ อพฺภุทํ
 พยุคมํ มิกา ยตถ ชินฺสํ ทาจินิ
 สามกฺคิยา ทาจพลเส มุจฺจเวติ.
 วาฏกีสักรชาตกํ ทติยํ.

๔. สิริชาตก (๒๘๔)

[๑๐๐] ยํ อุตฺตสุกกา สงฺฆรณฺติ อลกฺขิกา พหุํ ธนํ
 สิปฺปวนฺโต อสิปฺปา วา ลกฺขิกา^๑ ทานิ ภุชฺเช.^๒

[๑๐๑] สพฺพตฺถ กตปฺปญฺสส อติจฺฉณฺเวย ปาณินิ
 อุปฺปชฺชนฺติ พหุํ โภกา อปฺปนายตเนสุปี.

[๑๐๒] กุกฺกุฏฺโฆ มณฺโโย ทณฺโท ถิโย จ ปุณฺณลกฺขณา
 อุปฺปชฺชนฺติ อปฺปาสฺส กตปฺปญฺสส ชนฺตุนฺติ.
 สิริชาตกํ จตฺตถุ.

๑ ส. ลกฺขีว, จ.ม. ลกฺขีวา

๒ จ.ม. ส. ภุชฺชติ

๕. มณีสุกรชาตก (๒๘๕)

- [๑๐๓] ทริยา สตุต วสุธานี ตีสมตฺตา วสามเส
 หณฺณาม^๑ มณิโน อากั อิติ โน มนฺตํ^๒ อหุ.
 [๑๐๔] ยาวตา มณี ฌสาม^๓ ภียโย โวทายเต มณิ
 อิทฺถจทานิ ปุจฺฉาม กิ กิจจํ อิต มณฺณสิ.
 [๑๐๕] อยํ มณิ เวฬุริโย อกาใจ วิมโล สุโก
 นาสุส สกฺกา สิริ หนฺตํ อปภกมถ สุกฺราติ.

มณีสุกรชาตกํ ปณฺจมี.

๖. สาลูกชาตก (๒๘๖)

- [๑๐๖] มา สาลูกสุส ปิหิ อาตุรนนานิ ภูชฺชติ
 อปโปสฺสูกโก ภูสํ ขาท เอตํ ทิฆายลฺกฺขณํ.
 [๑๐๗] อิทานิ โส อิทาคนฺตฺวา อติดี ยุตฺตเสวโก
 อถ ทกฺขสิ สาลูกํ สยฺนํ มุสฺสทฺตฺร.
 [๑๐๘] วิกฺกตํ^๔ สุกฺรํ ทิสฺวา สยฺนํ มุสฺสทฺตฺร
 ชรคฺควา อจินฺเตตฺส^๕ วรรณํ ภูสามิวาติ.

สาลูกชาตกํ จญฺจ.

๗. ลาภกรหชาตก (๒๘๗)

- [๑๐๙] นานมฺมตโต นาสฺสโน นานโฏ นากฺคุทโล
 มุเพหฺสฺส ลภเต ลาภํ เอสา เต อนฺนาสนี.
 [๑๑๐] อิริตฺถํ ตํ ยสฺสาภํ ธนลาภญจ พฺราหฺมณ
 ยา วุตฺติ วินิปาเทน อธมฺมจริยา^๖ วา.

สุตฺตฺนต. ๑๕/๑๒

๑ ส. อ. หณฺณม ๒ จ.ม.มนฺตํ ๓ ส. อ. ยาว ยาว นิฆสาม
 ๔ ส. วิกตํ ๕ จ.ม. วิจินเตตฺส ๖ จ.ม. อธมฺมจรณน

๑๐. สีสวีสกชาตก (๒๕๐)

- [๑๑๘] สีสํ กิเรว กลฺยาณํ สีสํ โลเก อนฺตฺตํ
ปสฺส โฆรวิสฺโส นาโค สีสฺวาติ น หณฺณติ.
- [๑๑๙] โสฬํ สีสํ สฺมาทิสฺสํ โลเก อนฺมคํ สิวํ
อริยวฺทฺติสฺมาจาโร เยน วุจฺจติ สีสฺวา.
- [๑๒๐] ฉาตฺตีนฉจฺ ปิโย โหติ มิทฺเตสฺส จ วิโรจติ
กายสฺส เภทา สุกฺตี อุปฺปชฺชติ สีสฺวาติ.

สีสวีสกชาตกํ ทสมํ.

อพฺภนฺตรวคฺโค จตฺตฺโต.

คตฺตฺตฺตฺตฺตฺ

ทุมกํสฺวรฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺ
มณฺโโย มณฺนิ สาลฺลุมวฺทฺตฺ
อนฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺ จ มจฺจวโร
มณฺนิเกฏฺทลเกน กิเรน ทสฺสาคิ.

๕. กุมภวคฺค

๑. ภทฺรขณฺณเภทกชาตก (๒๕๑)

- [๑๒๑] สพฺพกามทํ กุมฺภํ กุณฺโณ ลทฺธาน ฐตฺตโก
ยาว นํ อนฺนปาลติ ทาว โส สฺขเมธติ.
- [๑๒๒] ยทา มตฺโต จ ทิตฺโต จ ปมาทา กุมฺภมพฺพิทา
ตทา นคฺโค จ ปิตฺโต จ ปจฺฉา พาลो วิหณฺณติ.
- [๑๒๓] เอวเมว โย ธนํ ลทฺธา ปมตฺโต^๑ ปริณฺชติ
ปจฺฉา ทปติ ทุมเมโธ กุณฺโณ ภิตฺตว^๒ ฐตฺตโกติ.

ภทฺรขณฺณเภทกชาตกํ^๓ ปจฺม.

๑ ส. อมตฺตา, อ. อมตฺโต

๒ ส.อ. ภินฺโนว

๓ จ.ม. สฺวามฺมชาตกํ

๒. สุปตฺตชาตก (๒๕๒)

- [๑๒๔] พารานสฺย^๑ มหาราช กากราชา นีวาสโก^๒
 อสฺติยา สหสฺเสหิ สุปตฺโต ปริวาริโต.
 [๑๒๕] ตสฺส โทหฬิณี ภริยา สุปสฺสา^๓ ภกฺขิตฺตุมิจฺฉิตฺติ^๔
 รณฺโณ มหานเส ปกุกํ ปจฺจุณฺหํ ราชโกชนํ.
 [๑๒๖] เทสํ ปหิโต ทูโต รณฺโณ จมฺหิ อีธาคโต
 ภตฺตํ อปจิตฺติ กุมฺมิ นาสายมกรํ วนนฺติ.
 สุปตฺตชาตกํ ทุตฺติยํ.

๓. กายนิพฺพินฺทชาตก (๒๕๓)

- [๑๒๗] ผุฏฺฐสฺส เม อณฺณตเรน พุยาธินา
 โรเคน พาพฺหํ ทุชิตสฺส รุปฺปโต
 ปริสฺสสฺสตี ขิปปมิตํ กเพวรํ
 ปุပ္ผํ ยถา ปัสฺสนิ อาตเป กตํ.
 [๑๒๘] อชณฺณํ ชณฺณสงฺฆาตํ อสฺสจี สฺสจฺจสมฺมตํ
 นานากุณฺณปปริปุรํ ชณฺณรูปํ อปฺปสฺสโต.
 [๑๒๙] ธีรตฺถมํ อาตุรํ ปุตฺติกาย
 เชคฺคจฺฉินฺย^๕ อสฺสจี พุยาธิมมํ
 ยตฺถปฺปมตฺตา อธิมฺจฺฉิตฺตา ปชา
 หาเปนฺติ มกฺกํ สุกตฺตูปตฺตียาติ.
 กายนิพฺพินฺทชาตกํ ตุตฺติยํ.

๔. ชมฺพฺพาทกชาตก (๒๕๔)

- [๑๓๐] โกยํ พินฺทุสฺสโร วคฺคํ สรวนฺตํ นมฺมตฺตโม^๖
 อจฺจุโต ชมฺพฺสาขาย โมรจฺฉาโปว กุชฺติ.

๑ ส.อ. พารานสฺส ๒ ส.อ. นีวาสิโก ๓ จ.ม. สฺสสฺสา ๔ ส. มจฺฉมิจฺฉิตฺติ
 ๕ ก. ชิคฺคจฺฉินฺย ๖ ส.อ. ปวทณฺตํ นมฺมตฺตโม

- [๑๓๑] กุลปุตโต ปชานาติ^๑ กุลปุตตํ ปัสสิตุ^๒
 พยคุชฌาปสทิสวณณ^๒ ภูณช สมม ททามิ เท.
 [๑๓๒] จิรสฺสํ วต ปสฺสสามิ มุสาวาทิ สมกเต
 วนฺตาทํ กุณปาทญจ อณฺณมณฺณํ ปัสสเกติ.
 ชมฺพุชาทกชาตกํ จตฺตถํ.

๕. อนตชาตก (๒๕๕)

- [๑๓๓] อุตฺถสฺสเสว เท ชนฺโธ สีสฺสเสว วิชฺฌมิตํ
 มิกฺกราช นโม ตยฺยตฺถ อปี กิณฺจิ ลภามเส.
 [๑๓๔] กุลปุตโต ปชานาติ^๑ กุลปุตตํ ปัสสิตุ^๒
 มยฺรทิวสงฺกาส อิตฺโต ปริยาหิ วายส.
 [๑๓๕] มิคานํ โกฎฺจุโก^๓ อนฺโต ปกฺขินํ ปน วายโส
 เอรณฺโท อนฺโต รุกฺขานํ ตโย อนฺตา สมกตาทิ.
 อนตชาตกํ ปณฺจมนํ.

๖. สมุททชาตก (๒๕๖)

- [๑๓๖] โก นวฺย^๔ โธณฺโตยฺสฺมี สมฺนตา ปรีธาวติ
 มจฺเณ มกฺเร จ วาเรติ อุมฺิสฺ จ วิหณฺณติ.
 [๑๓๗] อนนฺตปายี สกฺโค อติทฺโตติ ทิสาสฺสโต
 สมุทฺทํ ปาตุมิจฺฉามิ สากฺรํ สริตฺตปตี.
 [๑๓๘] โส อยํ หายตี เจว ปุรฺเตว มโหทฺธิ
 นาสฺส นายติ ปีตฺนโต อเปยฺโย กิรฺ สากโรติ.
 สมุททชาตกํ ฉนฺนํ.

๗. กามวิลาปชาตก (๒๕๗)

- [๑๓๙] อจฺเจ สกฺกณ เทมาน ปตฺตยฺยาน วิหงฺกม
 วชฺชาสิ โข ทวํ วามฺรุ จิรํ โข สทา กริสฺสติ.^๕

๑ ฉ.ม. กุลปุตโตว ชานาติ

๒ ฉ.ม. พยคุชฌาปสทิสวณณ

๓ ส. อ. โกฎฺจุโก, ฉ.ม. สิงคาโล

๔ ฉ.ม. นาย

๕ ม. สริสฺสติ

- [๑๔๐] อิทํ โข สา น ชานาติ อสึ สุตติมฺหา โอชาทิทํ
 สา จณฺทึ กาทฺธิ โกรํ ตํ เม ตปฺปติ โน อีธ.^๑
- [๑๔๑] เอส อุปฺปตฺตนาโห นิภฺขณฺจฺจุสฺสเก กตํ^๒
 กาสิกณฺจ มุกฺโก วตฺถํ ตปฺเปตฺถ ธนคามียาติ.^๓
 กามวิลาปชาตกํ สุตตมํ.

๘. อุทุมฺพรชาตก (๒๕๘)

- [๑๔๒] อุทุมฺพรา จิเม ปกฺกา นิโครฺธา จ กปฺปีตฺถนา
 เอहि นิภฺขมํ ภูมฺชตฺส กิ ชิมฺหาเย มียฺยสิ.
- [๑๔๓] เอวํ โส สฺหิโต โหติ โย วุทฺตมฺพจายติ
 ยถาหมฺชช สฺหิโต ทุมฺปกฺกานิ มาสีโต.
- [๑๔๔] ยํ วเนโฆ วเนชตฺส วณฺเจยฺย กปฺปีโน กปฺปี
 ทโร กปฺปี สทฺเธยฺย^๔ น หิ ชินฺโน ชรากปฺปีติ.
 อุทุมฺพรชาตกํ อฏฺฐมํ.

๙. โกมาริยปฺตฺตชาตก (๒๕๙)

- [๑๔๕] ปุเร ตฺวํ สึลวตํ สกาเส
 โอภฺกนฺทิกํ^๕ กิฬฺสี อสฺสมฺมฺหิ
 กโรหเร มกฺกภูมฺยานิ มกฺกฏ
 น ตํ มยํ สึลวตํ รามม.
- [๑๔๖] สุตฺตา หิ มยฺหํ ปรมฺมา วิสฺสุทฺธิ
 โกมาริยปฺตฺตสฺส^๖ พหุสฺสทฺตสฺส
 มาทานิ มํ มณฺณิ ตฺวํ ยถา ปุเร
 ฌานานฺนุยฺยตฺโต วิหฺรามิ^๗ อาวุโส

๑ จ.ม. อิทํ ๒ จ. สึสโกทิตํ ๓ จ.ม. ธนิกา ปิยาติ, สึ. ธนคามิกาทิ
 ๔ ก. ทโรปิ น สทฺเธยฺย, สึ. ทโรปิ ตํ น สทฺเธยฺย ๕ จ.ม. โอภฺกนฺทิกํ
 ๖ จ.ม. โกมาร..... ๗ ก. ฌานานฺนุยฺยตฺตา วิหฺราม

[๑๔๗]

สเจปี เสดสฺมิ วเปยฺย พิชํ
เทโว จ วสฺเส น หิ ตํ วิรุเพห^๑
สุตา หิ เต सा प्रमा विस्तृति
อวรา ตวํ มกฺกญฺ ฌานญฺมียาติ.
โกมาริยปุตฺตชาตก^๒ นวม.

๑๐. พกชาตก (๓๐๐)

[๑๔๘]

ปรปาณมาเท^๓ ชีวนโต มัสโสหิตโกชโน
พโก วตํ สมหาย อุปปชฺชิ อุปสถ.

[๑๔๙]

ตสฺส สกโก วตญฺาย อชฺฐเปนนฺปากมิ
วีสทโป อชฺฐปฺปตโต ภณฺธิ โลหิตโป ตป.

[๑๕๐]

เอวเมว อิเรกฺจโจ^๔ สมหานสฺมิ ทพฺพล
ลหํ กโรติ^๕ อุตฺตานํ พโกว อชการณาติ. (๕๐๑)

พกชาตก^๕ ทสม.

กุมภกุกโค ปณฺจโม.

ตสฺสทฺธานํ

วรกฺมภ สุปตฺตสิริวฺหฺยโน
สุจิตฺมมต พินฺทุสฺสโร จุสโก
สวิตํปติ จณฺทิ ชรากปึนา
อถ มกฺกญฺยา พกเกน ทสาติ.

อถ วคฺคทฺธานํ

สงฺกปโป ปทฺโม เจว อุทปาเนน ตติยํ
อพฺภนฺตรํ ฆญฺเภทํ ติกนิปาตมฺหิลงฺกตนฺติ.

ติกนิปาตํ นิฏฺฐิตํ.

๑ ส.อ. เนว หิ ตํ รุเพยฺย ๒ จ.ม. โกมารปุตฺตชาตก ๓ จ.ม. ปรปาณโรธา, ม. ปรปาณโรธ
๔ จ.ม. อิเรกฺจเจ....ทพฺพลา....กโรนฺติ ๕ จ.ม. พกชาตก

๔. จตุกกนิปาต

๑. กาลิงกคฺค

๑. จุฬกาลิงกชาตก (๓๐๑)

[๑] วิวรติมาสี ทวารํ นครํ ปวิสนตุ อรुณราชสฺส
สีเหเน สฺสสิฏฺเฐน สฺสรุกขิตํ นนฺทิสเเนน.

[๒] ชโย กาลิงกานมสยฺหสฺสาคินํ
ปราชโย อนโย^๑ อสฺสกาณํ
อิจฺเจว เต ภาสิตํ พุทฺทมจาริ
น อชฺชชฺฐตา วิตถํ ภณฺณติ.

[๓] เทวา มุสสวาทมฺปาทิวตฺตา
สจฺจํ ธนํ ปรมํ เทสฺส สกฺก^๒
ตณฺเฑ มุสสา ภาสิตํ เทวราช
กิ วา ปฏิจฺจุ มชฺวา มหิณฺท.^๓

[๔] นนฺ เตะ สฺสจฺ พุทฺธาหฺมณฺ ภณฺณมาเน
เทวา น อิสฺสสนฺติ ปุริสปรกฺกมสฺส
ทโม สมาริ มนฺโส อเกชฺไช^๔
อพยฺยคฺคตา^๕ นิกฺกมฺนญฺจ กาลเ
ทพฺพญฺจ วิริยํ ปุริสปรกฺกโม จ
เตเนว อาสิ วิชโย อสฺสกาณนฺติ.

จุฬกาลิงกชาตกํ ปจฺมํ.

๑ ก. อชโย

๒ ก. ตถํ ปรมํ กรํ นฺ สกฺก, ม. ตถํ เปมกรํ นฺ สกฺก

๓ สී. ชนินฺท

๔ ม. อภิชฺไช, สී. อ. อเทชฺไช

๕ สී. อพยฺยคฺคตา

๒. มหาอสุสาโรหชาตก (๓๐๒)

- [๕] อเทยเยสุ ทท ทาน เทยเยสุ นปเวจติ
 อาปาสุ พุสนัน ปตโต สหาย นาริศจติ.
- [๖] อเทยเยสุ อทท^๑ ทาน เทยเยสุ โย ปเวจติ
 อาปาสุ พุสนัน ปตโต สหาย อริศจติ.
- [๗] สณโฆสสมโภกวิเสสทสนัน
 อนริยธมเมสุ สเจสุ นสฺสติ
 กตณฺจ อริเยสุ จ อชฺชเวสุ
 มหปฺพลํ โหติ อณุมฺปิ ตาทิสฺ.
- [๘] โย ปุพฺเพ กตกลฺยาณ อกา โลเก สฺทุกฺกร
 ปจฺจา กรียา น วา กยิรา อจฺจนตํ ปุชฺนารโหติ.
 มหาอสุสาโรหชาตกํ ทุตฺติย.

๓. เอกราชชาตก (๓๐๓)

- [๙] อนุตฺตเร กามกฺเณ สมิทฺเธ
 ภุตฺวาน ปุพฺเพ วสฺสิ เอกราช
 โสทานิ ทฺศเค นรกมฺหิ จิตฺโต
 นปฺปชฺชเห วณฺณพฺลํ ปฺราณ.
- [๑๐] ปุพฺเพว ชนฺตี จ ตโป จ มยฺห
 สมฺปตฺติตา ทฺพฺภิสฺเสน^๒ อโหสิ
 ตนฺทานิ ลทฺธาน กถนฺนุ ราช
 ชเห อหํ วณฺณพฺลํ ปฺราณ.
- [๑๑] สพฺพา กิเรวํ ปรีณฺญิจฺจานิ
 ยสฺสสินํ ปณฺณวณฺตํ วิสยฺห
 ยโส จ ลทฺธา ปรีมํ อุพาร
 นปฺปชฺชเห วณฺณพฺลํ ปฺราณ.

- [๑๒] ปนุชช ทุกเขน สฺขํ ชนินท
 สฺขเณ วา ทุกขมสยฺหสํหา
 อุกยฺกถ สนฺโต อภินิพฺพุตฺตกา
 สฺখে จ ทุกเข จ ภวนฺติ ตฺลยฺยาติ.
 เอกราชชาตกํ ตติยํ.

๔. ทททราชาตก (๓๐๔)

- [๑๓] อิมานิ มํ ทททท ตาปยนฺติ
 วาจาทุรุตฺตานิ มนุสฺสโลเก
 มณฺฑกุกกขา อุกกนฺตเสว
 อาสีวีสํ มํ อวิสา สปนฺติ.
- [๑๔] สกา รมฺมา ปพฺพาชิตอ อณฺโณ ชนปทํ คโต
 มหนฺตํ โกฏฺฐํ กยิราถ ทุรุตฺตานํ นิเชตเว.
- [๑๕] ยตถ ไปสํ น ชานนฺติ ชาตียา วินยฺเณ วา
 น ตตฺถ มานํ กยิราถ วสํ อณฺณาตเก ชเน.
- [๑๖] วิเทสวาสํ วสโต ชาตเวทสเมนปี
 ขมิตพฺพํ สปญฺเณน อปี ทาสสฺส ตชฺชิตนฺติ.
 ทททราชาตกํ จตฺตถํ.

๕. สี่ลวีสชาตก (๓๐๕)

- [๑๗] นตฺถิ โลเก รโห นาม ปาปกมมํ ปกฺกพฺพโต
 ปสฺสณฺติ วณฺณุตฺตานิ ตํ พาโล มณฺณตี รโห.
- [๑๘] อหํ รโห น ปสฺสามิ สฺสณฺณํ วาปี น วิชฺชติ
 ยตถ สฺสณฺณํ น ปสฺสามิ อสฺสณฺณํ โหติ ตํ มยา.
- [๑๙] ทุชฺชจฺโจ จ สฺชจฺโจ จ นนฺโท จ สฺชวจฺจโน^๒
 วชฺฌเ^๓ อทฺธวสีโล จ เต ฐมมํ ชหมตฺถิกา.

๑ จ. อณฺโณ

๒ จ.ม. สฺชวทฺถลิตโต, ส. สฺชวจฺจโนโก

๓ จ.ม. เวชฺโซ

[๒๐] พราหมณเณ จ กถํ ชเห สพฺพธมฺมาน ปารกฺข
โย ธมฺมํ อนฺนปาลเตติ ธิตฺติมา สจฺจจฺนิกกโมติ.
สึลวีสชาตกํ^๑ ปณฺจมํ.

๖. สฺสาตาชาตก (๓๐๖)

[๒๑] กิมนฺตกา อิมเ ทเว นิกฺขิตฺตา กัสมฺลลเก
อุปโลหิตกา วคฺคฺชํ ตํ เม อกฺขาหิ ปุจฺฉิตฺโต.
[๒๒] ยานิ ปุเร ตวํ เทว ภาณฺตุ นนฺตควาสินี
อุจฺจนฺตทตฺตา ปจฺฉินาสี ตสฺสา เท โกลียํ ผลํ.
[๒๓] อุทฺยฺยเต น รมตี โภคา วิปฺปชฺชนฺติ ตํ
ตตฺถเววํ ปฏฺฐเนถ ยตฺถ โกลํ ปจฺฉิสฺสติ.
[๒๔] โหนฺติ เทเต มหาราช อธิธิปฺปตฺตํ นาริยา
ขม เทว สฺสาตํ มาสฺสา กุชฺฌ รเถสฺสาติ.
สฺสาตาชาตกํ จญฺจํ.

๗. ปลาสชาตก (๓๐๗)

[๒๕] อเจตนํ พฺราหมณฺ อสฺสณฺนํ
ชาโน อชานนฺตมิมํ ปลาสํ
อารทฺธวิโร ชฺวมนฺตปมฺตโต
สฺสเสยฺยํ ปุจฺฉสิ กิสฺส เท.
[๒๖] ทูเร สฺสโต เจว พฺรหา จ รุกฺโข
เทเส จิตฺโต ภูตนิวาสรูปํ
ตสฺมา นมสฺสามิ อิมํ ปลาสํ
เย จตฺถ ภูตา เท ธนฺตสฺส เท.
[๒๗] โส เท กริสฺสามิ ยถาณฺภาวํ
กตญฺญตํ พฺราหมณฺ เปกฺขมาโน
กถํ หิ อากมฺม สํ สกาเส
โมฆานิ เท อสฺสํ ปริผนฺทิตานิ.

- [๒๘] โย คินุทฺรูกฺขสฺส ปโร ปิลกฺโข
 ปริวาริโต ปุพฺพยณฺโฆ อุพาโร
 ตสฺสเสสฺส มุลสฺมิ นิธิ นิชาโต
 อทายาโท กจฺฉํ ทํ อุทฺธราหิติ.
 ปลาสชาตกํ สตฺตมํ.

๘. ขวสกุณชาตก (๓๐๘)

- [๒๙] อกรมฺหสฺส เท กิจฺจํ ยํ พลํ อหฺวมนฺเส
 มิกฺกราช นโม ตยฺยตฺถ อปี กิณฺจิ ลภามเส.
 [๓๐] มม โลหิตกฺกฺขสฺส นิจฺจํ ลุทฺธานิ กุพฺพโต
 ทนฺตนาทรคโต สนฺโต ทํ พหุํ ยมปี ชีวสิ.
 [๓๑] อกตญฺญมกตฺตารํ กตสฺส อปปฏิการกํ
 ยสฺมิ กตญฺญตา นตฺถิ นิริตฺตา ตสฺส เสวนา.
 [๓๒] ยตฺถ สมฺมุจฺฉิณฺเณน มิตฺตธมฺโม น ลพฺภติ
 อนุสฺสย มนฺกโกสํ สณฺธิกํ ตมฺหา อปฺภกเมติ.
 ขวสกุณชาตกํ^๑ อจฺจมํ.

๙. จวชาตก (๓๐๙)

- [๓๓] สพฺพมิตฺถํ จริมํ กตํ อุโภ ฐมฺมํ น ปสฺสเร
 อุโภ ปกฺติยา จุตฺตา โย จายํ มนฺเตชฺฌาเปติ.
 โย จ มนฺตํ อธิยติ.
 [๓๔] สาลีนํ โอทณํ ภูณฺเช สฺสิจฺจํ มํสฺสฺสเจจฺฉนํ
 ตสฺมา เอตํ น เสวามิ ฐมฺมํ อีสึภิ เสวิตํ.
 [๓๕] ปริพฺพช มหา โลโก ปจฺนตฺตญฺเฒปี ปาณินโน
 มา ทํ อธมฺโม อาจริโต อสฺมา กุมฺภมิววิภา.

- [๓๖] ธีรตฤ ตํ ยสลาภํ ฐนลาภญจ พุราหมณ
 ยา วุตติ วินิปาเตน อธมมจรณน วาติ.
 จวชาตกํ นวม.

๑๐. สยฺหชาตค (๓๑๐)

- [๓๗] สสมุทฺทปริยายํ มหิ สาคกรกฺขุทลํ
 น อิจฺเจ สห นินฺทาย เหวํ สยฺห^๑ วิชานหิ.
 [๓๘] ธีรตฤ ตํ ยสลาภํ ฐนลาภญจ พุราหมณ
 ยา วุตติ วินิปาเตน อธมมจรณน วา.
 [๓๙] อปี เจ ปตฺตมาทาย อนาคาโร ปริพฺพเช
 สาเยว ชีวิกา เสยฺโย ยาจารมฺเมเน เอสนา.
 [๔๐] อปี เจ ปตฺตมาทาย อนาคาโร ปริพฺพเช
 อณฺณํ อหิสฺสํ โลเก อปี รชฺเชน ตํ วรฺนติ.

สยฺหชาตก^๒ ทสม.

กาลิงควคโค ปจโม.

ตสฺสสุทฺธานํ

วิวรํ จ อเทยฺย สมิทฺธวรํ
 อถ ททฺทราปมฺหาติรโ
 อถ โกติปฺลาสวรวฺจกร
 จริมิ สสมุทฺทวเรน ทสฺสาคิ.

๒. ปุจฉิมนทวคค

๑. ปุจฉิมนทชาตค (๓๑๑)

- [๔๑] อญฺเฐจิ จโร กิ สฺเสสิ โก อตฺถโส สุปเนน เต
 มา ตํ กเหสฺส^๓ ราชาโน คาเม กิพฺพิสการกํ.

- [๔๒] นนุ^๑ โจړ คเหตฺสนฺติ คามะ กิฬฺพิสการกั
 กิ ตตฺถ ปุจิมฺนฺทสฺส วเน ชาตสฺส ติฏฺฐโต.
- [๔๓] น ทฺวํ อสฺสทฺถ ชานาสิ มม โจړสฺส จนฺตรั
 โจړ คเหตุว ราชานอ คามะ กิฬฺพิสการกั
 อปฺเปเนติ^๒ นิมฺพสฺสสฺมี ตสฺมี เม สงฺกเต มโน.
- [๔๔] สงฺเกยฺย สงฺกิตพฺพานิ รกฺเขยฺยานาคตํ ภยั
 อนาคตภยา ธีโร อุโก โสเก อเวกฺขตฺติ.
- ปุจิมฺนฺทชาตกํ ปจฺม.

๒. กสฺสปมฺนํทียชาตก (๓๑๒)

- [๔๕] อปี กสฺสป มนฺทียา ยฺวํ สปติ หนฺติ วา
 สพฺพหนฺตํ ขมเต ธีโร ปณฺทิตอ ตํ ติตฺติกฺขติ.
- [๔๖] สเจปี สนฺโต วิวทฺหนฺติ จิปปํ สนฺธิยเร ปุณ
 พาลา ปตฺตาว ภิขฺชนฺติ น เต สมถมฺขณฺญ.
- [๔๗] เอเต ภิยโย สมายนฺติ สนฺธิ เตสํ น ชีวติ
 โย จาธิปนฺนํ ชานาติ โย จ ชานาติ เทสน.
- [๔๘] เอโส หิ อุตฺตริตโร ภารวโห ฐรฺนฺธโร^๓
 โย ปเรสํธิปนฺนํ สยํ สนฺธํธาตุมรทฺตติ.
- กสฺสปมฺนํทียชาตกํ ทฺติย.

๓. ขนฺตีวาทิชาตก (๓๑๓)

- [๔๙] โย เต หตฺถเถ จ ปาเท จ กณฺณนาสณฺจ เณทยิ
 ตสฺส กุชฺฌ มหาวีร มา รฏฺฐํ วินสฺส^๔ อิท.
- [๕๐] โย เม หตฺถเถ จ ปาเท จ กณฺณนาสณฺจ เณทยิ
 จิรํ ชีวตุ โส ราชา นหิ กุชฺฌนฺติ มาทิสวา.

- [๕๑] อหุ อตีตมทธาน^๑ สมโน ขนฺติทีปโน
 ตํ ขนฺติยาเยว จิตํ กาสีราชา อเจทยิ.
 [๕๒] ทสฺส กมฺมผรุตสฺส วิปาโก กฏฺโก อหุ
 ยํ กาสีราชา เวเทสิ นริยมฺหิ สมปปีโตติ.
 ขนฺติวาทิตาตํ ตติยํ.

๔. โลหกฺกมิชาตก (๓๑๔)

- [๕๓] ทุชฺชิวิตมชีวิมฺห เยสนเต น ททามเส
 วิชฺชมานสฺส โภเกสฺส ทิปํ นากมฺห อตฺตโน.
 [๕๔] สญฺจิ วสฺสสทฺธานิ ปริปฺณณานิ สพฺพโส
 นิริเย ปจฺจมานานํ กทา อนฺโต ภวิสฺสติ.
 [๕๕] นตฺถิ อนฺโต กุโต อนฺโต น อนฺโต ปฏฺิทิสฺสติ.
 ททา หิ ปกตํ ปาปํ มม ตฺยฺหฺนฺจ มาริส.
 [๕๖] โสหํ นฺน อิตฺถ คณฺตฺวา โยนี ลทฺธาน มานุสี
 วทญฺญู สีสสมฺปนฺโน กาหามิ กุสลํ พหฺนฺติ.
 โลหกฺกมิชาตกํ จตุตฺถํ.

๕. มัสชาตก (๓๑๕)

- [๕๗] ผรุตฺวา วต เต วาจา มํสํ ยาจฺนโก อสิ
 กิโถมสทิสฺสี วาจา กิโถมํ สมฺม ทมฺมิ เต.
 [๕๘] องฺกเมตฺม มนฺตฺสฺสานํ ภาตา โลเก ปวฺจจติ
 องฺกสฺส สทิสฺสี วาจา องฺกํ สมฺม ททามิ เต.
 [๕๙] ทาทาติ ปุตฺโต วทมาโน กมฺปติ ททํ ปิตุ
 ททยสฺส สทิสฺสี วาจา ททํ สมฺม ทมฺมิ เต.
 [๖๐] ยสฺส คามे สขา นตฺถิ ยถารณฺณํ ตเถว ตํ
 สพฺพสฺส สทิสฺสี วาจา สพฺพํ สมฺม ททามิ เตติ.
 มัสชาตกํ^๒ ปณฺจมํ.

๖. สสปลนุทิตชาตก (๓๑๖)

- [๖๑] สตฺต เม โรหิตา มจฺณา อุทกา ถลมุพฺภตา
อิทํ พฺราหฺมณ เม อตฺถิ เอตํ ภุตฺวา วเน วส.
- [๖๒] ทสฺส เม เขตฺตปาลสฺส รตฺติ ภตฺตํ อปภตฺตํ
มัสฺสลา จ เทว โคธา เอกญฺจ ทริวารกํ
อิทํ พฺราหฺมณ เม อตฺถิ เอตํ ภุตฺวา วเน วส.
- [๖๓] อมฺพปุกกํ ทกํ สิตํ สิตจฺฉายํ มโนรมํ^๑
อิทํ พฺราหฺมณ เม อตฺถิ เอตํ ภุตฺวา วเน วส.
- [๖๔] น สสสฺส ทิลา อตฺถิ น มคฺคา นปฺปี ตณฺฑุลา
อิมินา อคฺคินา ปุกกํ มมํ ภุตฺวา วเน วสาคิ.

สสปลนุทิตชาตกํ จฏฺจ.

๗. มตโรทนชาตก (๓๑๗)

- [๖๕] มตมตเมว^๒ โรทถ น หิ ตํ โรทถ โย มริสฺสติ
สพฺเพว^๓ สรีรธาริโน อนฺนุพฺพเพน ชนฺหติ ชีวิทํ.
- [๖๖] เทวา มนุสฺสา จตฺตปฺพา ปกฺขิณฺหา อูรฺคา จ โภคิโน
สมฺหิ^๔ สรีเร อนิสฺสรา รมมานาว ชนฺหติ ชีวิทํ.
- [๖๗] เอวํ จลิตํ อสณฺจิตํ สุขทฺทขํ มนุเชสฺส อเปกฺขิยํ
กนฺทิตฺตํ^๕ นีรตฺถกํ กิ โว โสกคณฺาภิกรเร.
- [๖๘] ธตฺตา โสณฺฑา จ อกฺกา พาลา สุรา อโยคิโน
ธีรํ มถฺยณฺติ พาโลติ ये ธมฺมสฺส อโกวิทาคิ.

मतโรทนชาตกํ สत्तม.

๑ จ.ม. สิตจฺฉายา มโนรมา ๒ จ.ม. มตํ มตํ เอว ๓ จ.ม. สพฺเพปิ
๔. ก. ยมฺหิ ๕ ก. กนฺทิตํ รุณฺทํ

๘. กณเวรชาตก (๓๑๘)

- [๖๙] ยนํ วนสฺสสมเย กณเวเรสุ ภานุสุ
สามํ พาทาย ปิเพสิ สาทํ อารุกฺขมพฺพวิ.
- [๗๐] อมฺโภ น กิร สทฺธเรยํ ยํ วาโต ปพฺพทํ วเห
ปพฺพทณฺเฑ วเห วาโต สพฺพมฺปิ ปจฺวี วเห
ยตฺถ สามา กาลกทา สามํ อารุกฺขมพฺพวิ.
- [๗๑] น เจว สาท กาลกทา น จ สาท อยฺฉมิจฺฉติ
เอกภตฺตา กิรํ สามา ตเมว อภิกงฺขติ.
- [๗๒] อสนฺนํ มํ จิรสนฺนํ
นิมีนํ สามา อธฺวํ ฐเวณ
มยาปิ สามา นิมีเนยฺย อยฺฉมํ
อิโต อหํ ทูรทํ คมิสฺสสนฺติ.
กณเวรชาตกํ อฏฺฐมํ.

๙. ติตฺติรชาตก (๓๑๕)

- [๗๓] สุตฺตํ วต ชีวามิ ลภามิ เจว ภุชฺชิตํ
ปริปนฺนํ เทว ติฏฺฐามิ กา นุ ภนฺเต คตฺติ มม.
- [๗๔] มโน เจ เต นปฺปนฺนํ ปกฺขิ ปาปสฺส กมฺมโน
อพฺยวฏฺฐสฺส ภทฺทสฺส น ปาปมฺปฺลิปฺติ.
- [๗๕] ฆาตโก โน นิสินฺโนติ พหุ อากฺขณฺเต ชโน
ปฏฺิจฺจ กมฺมํ ผุสฺสติ ตสฺมี เม สงฺกเต มโน.
- [๗๖] น ปฏฺิจฺจ กมฺมํ ผุสฺสติ มโน เจ นปฺปทฺสฺสติ
อปฺโปสฺสทฺทกฺกสฺส ภทฺทสฺส น ปาปมฺปฺลิปฺตติ.
ติตฺติรชาตกํ นวมํ.

๑๐. สัจจชาตก (๓๒๐)

- [๗๗] สัจจํ วัต นัจจํ วาจา ยถา คีรี
 กิ หิตสฺส จนนฺตสฺส วาจา ยถา ปพฺพตํ.
- [๗๘] ยณฺเฑ กยิรา ตณฺเฑ วเท ยํ น กยิรา น ตํ วเท
 อกรโณตํ ภาสमानํ ปริชานนฺติ ปณฺทิตา.
- [๗๙] ราชปุตฺตา นโม ตยฺยตฺถ สจฺเจ ธมฺเม จิโตวสี^๑
 ยสฺส เต พยฺสนํ ปตฺโต สจฺจสฺมี รมเต มโน.
- [๘๐] ยา ทลิตฺถ ทลิตฺถสฺส อทฺธมา อทฺธสฺส กิตฺติมา^๒
 สหิ สฺส ปรมา ภริยา สหิรณฺณสฺส อิตฺติโยติ.

สัจจชาตกํ ทสมํ.

ปจิมนทวคฺโค ทติโย.

ตสฺสทฺธานํ

อด ใจร สกสฺสป ขนฺตีวโร
 ทุชฺชิวิตฺตา จ วรา ผรฺสา
 อด สส มตํ จ วสนฺตสฺสํ
 สจฺจจวตฺตนัจจินา จ ทสฺสตี.

๓. กุฎฐุสทกคฺค

๑. กุฎฐุสทกชาตก (๓๒๑)

- [๘๑] มนุสฺสสฺสเว เต สีลํ หตฺถปาทา จ วานร
 อด เกน น วณฺณเณน อการนฺเต น วิชฺชติ.
- [๘๒] มนุสฺสสฺสเว เม สีลํ หตฺถปาทา จ สิงฺกิล
 ยาหุ เสฏฺฐจา มนุสฺสเสสุ สห เม ปญฺญา น วิชฺชติ.

๑ ฉ.ม. จิโต จลี

๒ ฉ.ม. กิตฺติม

- [๘๓] อนนวจิตตจิตตสส ลหุจิตตสส ทุพภินโน
 นิจํ อทฐวสีลสส สุขภาโว^๑ น วิชชติ.
- [๘๔] โส กรสส อานภาวํ วิทิตตสส สีสยํ
 สีสวาทปริตฺตณํ กรสส กุฎิกิ^๒ กปิติ.
- กุฎิพุทธกถกํ ปจมนํ.

๒. ทุททภายชาตก (๓๒๒)

- [๘๕] ทุททภายติ^๓ ภทฺทเท ยสฺมี เทเส วสามหํ
 อหมเปตํ น ชานามิ กิเมตํ ทุททภายติ.
- [๘๖] เพธวํ ปตฺติํ สุตฺวา ทุททภนฺติ^๔ สโส ชวิ
 สสสส วณํ สุตฺวา สนฺตตฺตา มิกฺวาหิเน.
- [๘๗] อปฺปตฺวา ปทวิญฺเฒาณํ พรโฆสฺสานุสฺสริโน
 ปนาทปรมา พาลา เต โหนฺติ ปรปตฺติยา.
- [๘๘] เย จ สีสเลน สมฺปนฺนา ปญฺญาปฺสเม รตา
 อารกา วิรตา ธีรา น โหนฺติ ปรปตฺติยาติ.
- ทุททภายชาตกํ^๕ ทฺติยํ.

๓. พรหมมุตตชาตก (๓๒๓)

- [๘๙] ทวฺยํ ยาจโนโก ราช พรหมมุตฺต นิกฺจจฺติ
 อลาภํ ธนลาภํ वा เอวํ ธมฺมา ทิ ยาจนา.
- [๙๐] ยาจนํ โรทหนํ อาหุ ปญฺจาลาณํ รเถสฺส
 โย ยาจนํ ปจฺจกฺขาติ ตมาหุ ปฏฺิโรทหนํ.
- [๙๑] มา มทฺทสฺส โรทหนํ ปญฺจาลา สุตฺมาศฺสา
 ตฺวํ वा ปฏฺิโรทหนํ ตสฺมา อิจฺฉามหํ รโห.

๑ ส. สุกฺภาโว ๒ น.ม. กุฎวํ ๓ ส.อิ. ทททภายติ ๔ ส. ทททภนฺติ
 ๕ ส. อิ. ทุททภายชาตกํ

- [๙๒] ททามิ เต พุราหมณ โรหิณีนํ
 ควํ สหสฺสํ สห ปุํกเวน
 อริโย หิ อริยสฺส กถํ น ทชฺชา^๑
 สุตฺวาน กาถา ทว ธมฺมยุตฺตาคิ.
 พุทฺธมฺมทตฺตชาตกํ ตติยํ.

๔. จมมสาฎกชาตก (๓๒๔)

- [๙๓] กลฺยาณรูปโป วตยํ จตฺตปโป
 สุกฺกาทโก เจว สฺสเปสโล จ
 โย พุราหมณํ ชาติมนฺตฺตปฺปนํ
 อปจายติ เมณฺฑาวโร ยสฺสสี.
 [๙๔] มา พุราหมณ อิตฺตฺรทสฺสเนน
 วิสฺสาสมปชฺช จตฺตปฺทสฺส
 ทพฺพปฺปหารํ อภิกงฺขมาโน
 อวสกฺกตํ ทสฺสติ สฺสปฺปหารํ.
 [๙๕] อรุญฺจิ^๒ ภคฺคํ ปติโต^๓ ชาริภาโร
 สพฺพญจ ภณฺทํ พุราหมณสฺสเว^๔ ภินฺนํ
 อโกปี พาหา ปคฺคเยว^๕ กนฺทติ
 อภิธาวถ หนฺนเต พุทฺธมฺมจาริ.
 [๙๖] เอวํ โส นิหโต เสติ โย อปฺปํ ปสฺสตี^๖
 ยถาหมชฺช ปหโต หโต เมณฺฑาเนน ทุมฺมตฺติ.
 จมฺมสาฎกชาตกํ จตฺตถํ.

๕. โภธชาตก (๓๒๕)

- [๙๗] สมณฺณํ มณฺณมาโน อฺปกณฺธิ อสณฺณํ
 โส มํ ทณฺฑาเนน ปาหาสิ ยถา อสฺสสมฺโน ตถา.

๑ ส. ทชฺเช ๒ ส. อรุญฺจิ ๓ จ.ม. ปวญฺญิตโต ๔ จ.ม. พุราหมณสฺส
 ๕ จ.ม. ปคฺคยฺห ๖ อ. นมสฺสติ

- [๙๘] กิณเต ชฎาหิ ทุมเมธ กิณเต อชินสาฎิยา
อพภนตรนเต กหนั พาหิรี ปริมชชติ.
- [๙๙] เอหิ โคร นีวตตสสุ ภุช สาลีนโมทนั
เตลั โฉณญจ เม อตุถิ ปหุต มยห ปิปปลิต.
- [๑๐๐] เอส ภียโย ปเวกขามิ วมมิกั สทปปริส
เตลั โฉณญจ กิตเตลิต อหิต มยห ปิปปลิต.
โครชาตกั ปณจมี.

๖. กกการุชาตก (๓๒๖)

- [๑๐๑] กาเยน โย นาวหเร วาจาเย น มุสา ภณ
ยโส ลทฐา น มชเชยเย สเว กกการุมรหติ.
- [๑๐๒] ฐมเมเน วิตตเมเสยเย น นิกตยา ธนั หเร
โกเค ลทฐา น มชเชยเย สเว กกการุมรหติ.
- [๑๐๓] ยสส จิตตัม อหาลิทัม สทฐา จ อวิราคินิ
เอโก สาทุ น ภุชเชยเย สเว กกการุมรหติ.
- [๑๐๔] สมมุขวา วา ติโรกขา^๒ วา โย สนเต น ปริภาสตี
ยถาวาที ตถาการิ สเว กกการุมรหติ.

กกการุชาตกั ญจ.

๗. กากวตชาตก (๓๒๗)

- [๑๐๕] วาติ จายั ตโต คนุโธ ยตุถ เม วสตี ปิยา
ทุเร อิตो หิ กากวตี^๓ ยตุถ เม นิโรโต มโน.
- [๑๐๖] กถั สมุททมตริ กถั อตริ เกปุกั^๔
กถั สตต สมุททานิ กถั สิมพลิมารุหิ.
- [๑๐๗] ตยา สมุททมตริ ตยา อตริ เกปุกั^๔
ตยา สตต สมุททานิ ตยา สิมพลิมารุหิ.

๑ จ.ม. โครราชชาตกั

๒ อ. ปโรกขา, ม. ปรมมุขวา

๓ ก. กากาตี

๔ ส. อ. เกพุกั

- [๑๐๘] ธีรตุณ ม^๑ มหากาย ธีรตุณ ม^๑ อเจตน^๑
 ยตุณ ชายายห^๑ ชาร^๑ อวahami วahami จาติ.
 กากวต^๑ชาตก^๒ สุตตม^๑.

๘. อนนุโสจียชาตก (๓๒๘)

- [๑๐๙] พุณ^๑ วิชชตี โภที เตหิ เม กิ ภาวิสสติ
 ทสุม^๑ เอต^๑ น โสจามิ บิย^๑ สมมิลลหาสิน^๑.
 [๑๑๐] ต^๑ ตณ^๑เจ อน^๑โสเจยย ย^๑ ย^๑ ตส^๑ส น วิชชติ
 อต^๑ตณ^๑มณ^๑โสเจยย สทา มจ^๑จว^๑ส ปต^๑.
 [๑๑๑] น เหว จิต^๑ นาสิน^๑ น สยาน^๑ น ปท^๑รค^๑
 ยาว พยา^๑ติ นิมิต^๑ติ ตต^๑ราปี สร^๑ตี^๑ วโย.
 [๑๑๒] ตต^๑ตต^๑ต^๑นิ วต^๑ป^๑น^๑เด^๑ วินาภาเว อส^๑สเย
 ภู^๑ต^๑ เสส^๑ พยิต^๑พ^๑ วิ^๑ต^๑ อน^๑น^๑โสจีย^๑น^๑ติ.^๖

อนนุโสจียชาตก อฏ^๑จ^๑ม^๑.

๙. กาฬพาหุชาตก (๓๒๙)

- [๑๑๓] ย^๑ อน^๑น^๑ป^๑น^๑ส^๑ส ป^๑เร ลภ^๑าม
 ทน^๑ทานิ สา^๑ช^๑ม^๑ิก^๑เม^๑ว ก^๑จ^๑จ^๑ติ
 ก^๑จ^๑ณ^๑าม^๑ทานิ ว^๑น^๑เม^๑ว ราช^๑
 อส^๑ก^๑ก^๑ทา จ^๑ส^๑ม ฐ^๑น^๑ณ^๑ช^๑ย^๑าย.
 [๑๑๔] ลา^๑โก อลา^๑โก ย^๑โส อย^๑โส จ
 นิน^๑ทา ป^๑ส^๑สา จ ส^๑ข^๑ จ ท^๑ก^๑ข^๑
 เอ^๑เต อน^๑ิจ^๑จา ม^๑น^๑เช^๑ส^๑ ฐ^๑ม^๑มา
 มา โส^๑จิ กิ โส^๑จ^๑สิ โป^๑ฏ^๑จ^๑ปา^๑ท.

๑ จ.ม. ธีรตุณ^๑ ๒ ก. กากาติชาตก^๑ ๓ ก. ป^๑ต^๑รค^๑

๔ จ.ม. รส^๑ตี

๕ จ.ม. วต^๑ป^๑น^๑เด^๑, ม. วต^๑พ^๑น^๑เด^๑ ๖ ม. ม^๑ต^๑น^๑ต^๑ น^๑น^๑โส^๑จ^๑ย^๑

๔. โกกิลลวคฺค

๑. โกกิลลชาตก (๓๓๑)

- [๑๒๑] โย เว กาเล อสมปฺตเต อติเวลํ ปภาสติ
เอวํ โส นิหโต เสติ โกกิลายิว อตฺวโร.^๑
- [๑๒๒] น หิ สตถํ สุนิสิตํ วิสํ หลาหลามิว^๒
เอวํ นิภฏฺเฐ^๓ ปาเตติ วาจา ทฺพภาสิตา ยถา.
- [๑๒๓] ตสฺมา กาเล อกาเล จ^๔ วาจํ รกฺเขยฺย ปณฺหิตโต
นาติเวลํ ปภาเสยฺย อปฺปี อตฺตสมมฺหิ วา.
- [๑๒๔] โย จ กาเล มิตํ ภาเส มติปฺพุโป วิจกฺขณเ
สพฺเพ อมิตฺเต อาเทติ สฺสฺสณฺโณ อฺรคฺคามิวาติ.^๕
โกกิลลชาตกํ^๕ ปจฺม.

๒. รตถฏฺฐิชาตก (๓๓๒)

- [๑๒๕] อปฺปี หนฺตฺวา หโต พฺรุติ เชตฺวา ชิตฺติ ภาสติ
ปฺพุพฺพกฺขายินอ^๖ ราช อณฺณทตฺถ^๗ น สทฺทเห.
- [๑๒๖] ตสฺมา ปณฺหิตชาตโย สฺสฺสณฺเอยฺย อิตฺรสฺสปี
อุภินนํ วจฺนํ สฺสฺสฺวา ยถา ธมฺโม ตถา กเร.
- [๑๒๗] อลฺโส คิหิ กามโกถิ น สารุ
อสนฺณโต ปฺพุพฺพิโต น สารุ
ราชา น สารุ อนิสฺมมการี
โย ปณฺหิตโก โกรโณ ทํ น สารุ.
- [๑๒๘] นิสฺมม ชตฺติโย กยิรา นานิสฺมม ทิสฺมปติ
นิสฺมมการิโน ราช^๘ ยโส กิตฺติ จ วทฺสฺสทิติ.

รตถฏฺฐิชาตกํ ทฺติยํ.

๑ ก. หลาหลอิว ๒ ก.ม. นิกฺกฺขเม ๓ จ.ม. วา ๔ ก. อฺรคฺคมิวาติ
๕ ก.ม. สี่.อี. โกกิลลชาตกํ ๖ จ.ม. ปฺพุพฺพกฺขายินอ ๗ อ.สี่. เอกทตฺถ ๘ สี่. รณฺโณ

๓. โคธชาตก (๓๓๓)

[๑๒๙] ตเทว เม ทวํ วิทิตํ วณมชฺเฌ รณสภ
ยสฺส เต ชคฺคพทฺธสฺส สนนทฺธสฺส ติริฏฺเณ
อสฺสตุตฺถมฺมสาขาย ปกฺกา โครธา ปลายถ.

[๑๓๐] นเม นมฺนตฺสส ภเช ภชนํ
กิจฺจานุกุพฺพสฺส กเรยฺย กิจจํ
นानตฺถกามสฺส กเรยฺย อตฺถํ
อสมฺภชนตฺมปี น สมฺภเชยฺย.

[๑๓๑] จเช จชนํ วนถํ น กยิรา
อเปตจิตฺเตน น สมฺภเชยฺย
ทิสฺส ทุมํ ชีณผลนฺติ อยฺว
อณฺณํ สเมกฺขเยยฺย มหา ทิ โลโก.

[๑๓๒] โส เต กริสฺสามิ ยถาณฺภาวํ
กตณฺณํ ชตฺติโย^๑ เปกฺขมาโน
สพฺพญฺจ เต อิสฺสรียํ ททามิ
ยสฺสิจฺจสฺสึ ตสฺส ทวํ ททามิตฺติ.
โคธชาตกํ^๒ ตติยํ.

๔. ราโชวาทชาตก (๓๓๔)

[๑๓๓] ควณฺเจ ตรมานานํ ชิมฺหํ กจฺจนฺติ ปุณฺคโว
สพฺพา คาวี^๓ ชิมฺหํ ยนฺติ^๓ เนตฺเต ชิมฺหํ กเต สติ.

[๑๓๔] เอวเมว มนุสฺสสฺส โย โหติ เสฏฺฐสมฺมโต
โส เจ อธมฺมํ จรติ ปเกว อิตรา ปชา
สพฺพํ รณฺณํ ทฺขํ เสติ ราชา เจ โหติ อธมฺมิโก.

สตฺตฺตฺต. ๑๕/๑๕ ๑ ฉ. ส.อ. ชตฺติโย ๒ ฉ.ม. ปกฺกโคธชาตกํ
๓ ส.อ. ชิมฺหํ กจฺจนฺติ

- [๑๓๕] กวญเจ ธรรมานัน อรุํ กจฺนติ ปุํกโว
 สพฺพา กาวี อรุํ ยนฺติ เนตฺเต อรุํ กเต สติ.
 [๑๓๖] เอวเมว มนุสฺเสสฺส โย โหติ เสฏฺฐสมฺมโต
 โส เจปํ รมํ จรติ ปเคว อิตฺรา ปชา
 สพฺพํ ภูจํ สฺขํ เสติ ราชา เจ โหติ รมมิโกติ.
 ราโชวาทชาตกํ จตุกกํ.

๕. ชมฺพุกชาตก (๓๓๕)

- [๑๓๗] พฺรหา ปวตฺตกาโย โส ทิฆมาโจ จ ชมฺพุก
 น ตวํ ตมฺหิ กุเล ชาโต ยตฺถ คณฺหนฺติ กุญฺชริ.
 [๑๓๘] อสฺสโห สฺสึมาเนน โย อตฺตानํ วิกุพฺพติ
 กุตฺถว กชฺมาสชฺช เสติ ภูมฺยา อนฺตฺถนํ.
 [๑๓๙] ยสฺสสฺสโน อุตฺตมปฺกถสฺส
 สยฺชาตชนฺธสฺส มหพฺพลสฺส
 อสเมกฺขิย งามพฺลปตฺตี
 ส เสติ นาเคน หโตยํ ชมฺพุโก.
 [๑๔๐] โย จิธ กมํ กุรุเต ปมาย
 งามพฺพลํ อตฺตนิ สํวิทฺฐวา
 ชปฺเปน มนฺเตน สุภาสิตฺเตน
 ปริกฺขวา โส วิปลํ ชินาตีติ.
 ชมฺพุกชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. พฺรหานตฺตชาตก (๓๓๖)

- [๑๔๑] ตินํ ตินฺนติ ลปฺสิ โก นฺ เต ตินฺมาหริ
 กิณฺนุ เต ตินฺนิจฺจตฺติ ตินฺเมว ปภาสสิ.

- [๑๔๒] อิธากมา พุรัมหารี พุทธาณโต พุทธสุโต
 โส เม^๑ สพพํ สมายาย ตินํ นิภูชิปป กจฺจติ.
- [๑๔๓] เอเวถํ โหติ กตฺตพพํ อปฺเปเน พหฺมิจฺจตา
 สพพํ ลกฺขสฺส อาทานํ อนาทานํ ตินสฺส จ
 ๒ ตินสฺส จาภีสุ คโต^๒ ตตฺถ กา ปริเทวนา.
- [๑๔๔] สีลวนฺโต น กุพฺพนฺติ พาลो สีลานิ กุพฺพติ
 อนิจฺจสีลํ ทสฺสียํ ก็ ปณฺทิจํ กวิสฺสตีติ.
 พุทธาณตฺตชาตกํ จญฺจ.

๗. ปิจชาตก (๓๓๗)

- [๑๔๕] น เท ปิจฺจทายิมฺหา น ปานํ นปี โภชนํ
 พุรัมหารี ชมฺมสฺส เม เอถํ ปสฺสามิ อจฺจยํ.
- [๑๔๖] เนวภิสฺสชฺชามิ น จาปี กุปฺเป
 น จาปี เม อปฺปิยมาสี กิณฺจ
 อโถปี เม อาสี มโนวิทฺกโก
 เอตาทีโส นฺน กุลลสฺส รมฺโม.
- [๑๔๗] เอสสมากํ กุเล รมฺโม ปีตุปีตามโห สทา
 อาสนํ อุทกํ ปชฺชํ สพฺเพถํ นิปทามเส.
- [๑๔๘] เอสสมากํ กุเล รมฺโม ปีตุปีตามโห สทา
 สกฺกจํ อุปฺทิจฺจาม อุทกมํ วีย ฌาตกนฺติ.
 ปิจชาตกํ สกฺกมํ.

๘. ฤทธชาตก (๓๓๘)

- [๑๔๙] วิทิต์ ฤตฺ อุนฺทฺรณํ วิทิต์ ปน ตณฺฑลํ
 ฤตฺ ฤตฺ วิชฺเชตฺวา ตณฺฑลํ ปน ชาทเร.
- [๑๕๐] ยา มนฺตนา อรณฺณสฺมี ยา จ คาเม นิกฺกณิกา
 ยณฺเจตฺ อิติ จิตฺ จ เอตมปิ วิทิต์ มยา.
- [๑๕๑] ธมฺเมณ กิร ชาตสฺส ปิตา ปุตฺตสฺส มกฺกโฏ
 ททสฺเสว สนฺตสฺส ทนฺเตหิ ผลมจฺจิทา.
- [๑๕๒] ยเมตํ ปริสฺสปลิ อชกาณฺเว สาสเป
 โยปายํ เหฏฺฐโต เสติ เอตมปิ วิทิต์ มยาติ.
- ฤทธชาตกํ อฏฺฐมํ.

๙. พาเวรฺชาตก (๓๓๙)

- [๑๕๓] อทสฺสเนน โมรสฺส สิจิโน มณฺชฺภาณิโน
 กากํ ทตฺถ อปฺปเชตฺ มํเสน จ ผเลน จ.
- [๑๕๔] ยทา จ สรสมฺปนฺโน โมโร พาเวรฺมาคมา
 อถ ลาโภ จ สกฺกาโร วายสฺส อหายน.
- [๑๕๕] ยาว นุปฺปชฺชตี พุทฺโธ ธมฺมราชา ปภงฺกโร
 ทาว อณฺเณ อปฺปเชตฺ ปุณฺณ สมณพฺรหฺมणे.
- [๑๕๖] ยทา จ สรสมฺปนฺโน พุทฺโธ ธมฺมํ อเทสยิ
 อถ ลาโภ จ สกฺกาโร จิตฺติยานํ อหายน.
- พาเวรฺชาตกํ นวมํ.

๑๐. วิสยฺหาตก (๓๔๐)

- [๑๕๗] อทาสี ทานานิ ปฺเร วิสยฺหา
 ททโต จ เต ขยธมฺโม อโหสิ
 อโธ ปรณฺเจ น ทเทยฺย ทานํ
 ตัญญุเจยฺยํ เต สยฺมณฺตสฺส โภคา.

[๑๕๘]

อนริยมริเยน สหสฺสเนตฺต
 สุกฺกเตนาปี อภิจฺจมาหุ
 มา โว ธนํ ตํ อีห วา ชนินฺท^๑
 ยํ โภคเหตุ วิชเหม สทฺธ.

[๑๕๙]

เยน เอโก รโถ ยาตี ยาตี เตน ปโร รโถ
 ไปราณํ นิหิตํ วตฺถํ วตฺตตถญฺเฒว วาสว.

[๑๖๐]

ยทิ เหสฺสติ ทสฺสาม อสนฺเต กิ ททามฺหเส
 เอวํ ญฺทาปี ทสฺสาม มา ทานํ ปมทมฺหเสติ.
 วิสยฺหชาตกํ ทสมํ.
 โกกิลวฺกโค จตฺตโก.

คสฺสทหานํ

อติเวลํ ปภาสติ ชีตวโร
 วณฺมชฺฌ รเถสภ ชิมฺหคโม
 อถ ชมฺพุ ตินาสนปิจฺจวํ
 อถ ตณฺฑลํ โมร วิสยฺห ทสาคิ.

๕. จุฬญาณาลวฤก

๑. กุณฺฑลิกชาตก (๓๔๑)

[๑๖๑]

นรานมารามกราสฺ นาริสฺ
 อเนกจิตฺตาสฺ อนิภฺคหาสฺ จ
 สพฺพตฺถ นาทิกฺกราปี เจ สียา^๒
 น วิสฺสเส ติตฺถสฺมา หิ นาริโย.

- [๑๖๒] ยณฺจ^๑ ทิสฺวา กิณฺนรกีณฺนรนี^๒
 สพฺพิตฺติโย น รมนฺติ อคาเร
 ตํ ทาทิสํ มจฺจํ จชิตฺวา ภริยา
 อณฺณํ ทิสฺวา ปุริสํ ปิจฺสปปิ.
- [๑๖๓] พกฺสฺส จ พาวริกฺสฺส รณฺโณ
 อจฺจนฺตคามานุกตฺสฺส ภริยา
 อจฺจาจริ^๓ พทฺธวสานุกฺสฺส^๔
 กิ วาปี อิตฺถิ นาทิจเร ททณฺณ.
- [๑๖๔] ปึงฺคิยานี^๕ สพฺพลอกิตฺสฺสรสฺส
 รณฺโณ ปิยา พุหมฺมทตฺสฺส ภริยา
 อจฺจาจริ^๓ พทฺธวสานุกฺสฺส^๔
 ตํ วาปี สานาชฺฌกา กามกามินีติ.
 กุณฺฑลิกชาตก^๖ ปจฺม.

๒. วานรชาตก (๓๔๒)

- [๑๖๕] อสฺสกี วต อตฺถานํ อฏฺฐาตุ^๗ อุกกา ถลํ
 นทานาห์ ปุณฺ คฺยุห์ วสํ กจฺฉามิ วาริช.
- [๑๖๖] อตฺเมเตหิ อมฺเพหิ ชมฺพุหิ ปนฺเสหิ จ
 ยานิ ปาริ สมฺมทสฺส วรํ มยฺหํ อุกฺมฺพโร.
- [๑๖๗] โย จ อูปฺปิตํ อตฺถํ น ชิปปมนฺนุพฺพตฺติ
 อมิตฺตวสฺสมเนวฺติ ปจฺฉา จ อนฺตปฺปติ.
- [๑๖๘] โย จ อูปฺปิตํ อตฺถํ ชิปปเมว นิโพรตฺติ
 มุจฺจเต สตฺตสมฺพาธา น จ ปจฺฉานฺตปฺปิตฺติ.
 วานรชาตกํ ทฺติย.

๑ ฉ. ยํ เว ๒ ฉ. กณฺฑกรีกิณฺนรานํ, ม. กิณฺนรกีณฺนรานํ ๓ ฉ. อวาจริ, ม. อนาจริ
 ๔ ฉ. ปฏฺฐวสานุกฺสฺส ๕ ก. ปึงฺคยานี ๖ ฉ. กณฺฑกริชชาตกํ ๗ ฉ.ม. อุกฺฐาตุ

๓. กุณฺตินีชาตก (๓๔๓)

- [๑๖๙] อวสฺมิหิ ทฺวาคาเร นิจฺจํ สกุกตปฺปชิตา
 ทฺวเมว ทานิมกฺวิ หนฺนท ราช วชามหํ.
 [๑๗๐] โย เว กเต ปฏิกเต กิพฺพิเส ปฏิกิพฺพิเส
 เวนฺนํ สมนฺตี เวรํ วส กุณฺตินิ มาคมา.
 [๑๗๑] น กตสฺส จ กตฺตา จ เมตฺติ สนฺธิยเต ปุณ
 หนฺยํ นานฺชานาติ กจฺจณฺเณว รเถสภ.
 [๑๗๒] กตสฺส เจว กตฺตา จ เมตฺติ สนฺธิยเต ปุณ
 ธีรานํ โน จ พาลานํ วส กุณฺตินิ มากมาติ.
 กุณฺตินีชาตกํ ทติยํ.

๔. อมฺพชาตก (๓๔๔)

- [๑๗๓] โย นีลียํ มณฺชยติ สณฺหาเสน วิหณฺยติ
 ตสฺส สว สมนฺเนวตฺ ยา เต อมฺเพ อวาทริ.
 [๑๗๔] วิสํ วา ปญฺจวิสํ วา อุนฺทิสํวํ ชาติยา
 ตาทิสฺวา ปติ มา ลทฺธา ยา เต อมฺเพ อวาทริ.
 [๑๗๕] ที่มฺหํ กจฺจตุ อทฺธานํ เอกิกกา อภิสาริกา
 สงฺเกเต ปติ มาทฺทส^๑ ยา เต อมฺเพ อวาทริ.
 [๑๗๖] อลงฺกตา สฺวสนา มาลินี จนฺทนฺตสฺสทา
 เอกิกกา สยเน เสตฺ ยา เต อมฺเพ อวาทริ.
 อมฺพชาตกํ^๒ จตฺตถ.

๕. กชกมุภชาตก (๓๔๕)

- [๑๗๗] วนํ ยทกฺกิ ทหติ ปาวโก กณฺหวตฺตนิ
 กถํ กโรสิ ปจลก เหวํ ทนฺธปรกฺกโม.

- [๑๗๘] พหุณี รุกขนิทานิ ปจพฺพยา วิวรานิ จ
 ตานิ เจ นากิสมฺโหม โหติ โน กาลปริยาโย.
- [๑๗๙] โย ทนฺธกาเล ตรติ ตรณฺเีย จ ทนฺธิ
 สุขุขปณฺณวํ อุกกมฺม อตฺถํ ภณฺชติ อตฺตโน.
- [๑๘๐] โย ทนฺธกาเล ทนฺเธติ ตรณฺเีย จ ทารยิ
 สสึว รตฺตี วิภชํ ตสฺสตุโถ ปริปรตฺติ.

กชกมฺมชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. เกสวชาตก (๓๔๖)

- [๑๘๑] มนุสฺสสินุทํ ชหิตฺวาน สพฺพกามสมิทฺธินํ
 กถํ นุ ภควา เกสึ กปฺปสฺส รมติ อสฺสเม.
- [๑๘๒] สารฺฐนิ รมณฺเียนิ สนฺติ วุทฺธา มโนรมา
 สุภาสิตานิ กปฺปสฺส นารท รมยนฺติ มํ.
- [๑๘๓] สาลีนํ โอทณํ ภุญฺเช สฺจิมํสฺสฺสฺสจณํ
 กถํ สามากนฺนิวาร์ อโลณํ ชาทยนฺติ ตํ.
- [๑๘๔] สารฺฐํ วา ยทิวาสารฺฐํ อปฺปํ วา ยทิวา พหุ
 วิสฺสตุโถ ยตฺถ ภุญฺเชยฺย วิสฺสาสปรมา รสชาติ.

เกสวชาตกํ ๑ ฦจํ.

๗. อยญฺฐชาตก (๓๔๗)

- [๑๘๕] สพฺพายสํ กุญฺมตฺติปปมาณํ
 ปคฺคยฺห โย^๒ติญฺจสิ อนฺตลิกฺเข
 รุกฺขาย เม^๓ ตวํ วิหิตฺโถ นุสฺสช
 อุทาท เม วายมเส^๔ วธาย.

[๑๘๖] ทุโต อหํ ราชธิ รกฺขสํ
 วราย ตฺยหํ ปหิโตหฺมสมิ
 อินฺโท จ ตํ รกฺขติ เทวราชา
 เทนฺตุตมํกํ น เติ ฬาลยามี.

[๑๘๗] สเจ จ มํ รกฺขติ เทวราชา
 เทวานมินฺโท มพฺวา สฺซมฺปติ
 กามํ ปีสํจา วินทฺตุ สพฺเพ
 น สนฺตเส รกฺขสิยา ปชาย.

[๑๘๘] กามํ กณฺทนต์^๒ กุมฺภณฺหา สพฺเพ ปสฺสปีสํจกา
 นาลํ ปีสํจา ยฺยทฺธาย มหฺติ สฯ วิเวสิกาติ.^๓
 อยฺยภูชาตํ สตุตฺม.

๘. อรณฺณชาตก (๓๔๘)

[๑๘๙] อรณฺเภา กามมํคมม กิสิลํ กิวกํ อหํ
 ปฺริสํ ทาท เสเวยฺยํ ตํ เม อกฺขาหิ ปฺจุจฺจิโต.

[๑๙๐] โย ตํ วิสฺสาสเย ทาท วิสฺสาสญฺจ ขเมยฺย เท
 สฺสสฺสึ จ ติติกฺขี จ ตํ ภเชหิ อิตฺโต คโต.

[๑๙๑] ยสฺส กาเยน วาจาย มนฺสา นตฺถิ ทุกฺกฏํ
 อรฺสึว ปตฺติฏฺจาย ตํ ภเชหิ อิตฺโต คโต.

[๑๙๒] หลฺลทฺทิวรํ^๔ กปฺปิจฺจุตํ ปฺริสํ วากฺวิวากินํ
 ทาทิสํ ทาท มา เสวิ นิมนฺนุสฺสมปฺปี เจ สียาติ.

อรณฺณชาตํ อฏฺฐม.

สุตฺตฺนต. ๑๕/๑๖ ๑ ส.อ. น หิ ๒ ฉ.ม. กณฺทนต์ ๓ ฉ.ม. วิเวสิกาติ, อ. วิเวสิกาติ

๔ ก. หลฺลทฺทิวรํ

๕. สันธิเภชาตก (๓๔๕)

- [๑๙๓] เนว อิตฺถิสฺส สามณฺณํ นาปี ภกฺขเสฏฺฐํ สारถิ
 อถสฺส สันธิเภทสฺส ปสฺส ยาว สฺจินฺติตํ.
- [๑๙๔] อสิ ทิกฺโขว มํสมฺหิ เปสฺสณฺณํ ปริวตฺตติ
 ยตฺถสฺสณฺณจ สึหณฺจ ภกฺขยณฺติ มิคารมา.
- [๑๙๕] อิมํ โส สยณํ เสติ ยมิมํ ปสฺสสิ สारถิ
 โย วาจํ สันธิเภทสฺส ปิสฺสนสฺส นินฺโพธิ.
- [๑๙๖] เท ชนา สุขเมธนฺติ นวา สกฺกตทาวี
 ये วาจํ สันธิเภทสฺส นาวโพนฺติ สारถิ.
- สันธิเภชาตกํ นวม.

๑๐. เทวตาปณฺหชาตก (๓๕๐)

- [๑๙๗] หนฺติ หตฺถเถหิ ปาเทหิ มุขณฺจ ปริสฺสมุภฺติ
 สเว ราช ปิโย โหติ กนฺเตน ตฺวามิปสฺสสิ.
- [๑๙๘] อกฺโกสฺติ ยถากามํ อากมฺมจสฺส อิจฺฉติ
 สเว ราช ปิโย โหติ กนฺเตน ตฺวามิปสฺสสิ.
- [๑๙๙] อพฺภกฺขชาติ อญฺเตน อลิเกนาภิสารเย
 สเว ราช ปิโย โหติ กนฺเตน ตฺวามิปสฺสสิ.
- [๒๐๐] หรี อนุณฺณจ ปาณณฺจ วตฺถเสนาสนานิ จ
 อณฺณทตฺถุหฺรา สนฺตา เต เว ราชปิยา โหนฺติ
 กนฺเตน ตฺวามิปสฺสสิ. (๗๐๑)

เทวตาปณฺหชาตกํ ทสม.

จุฬกณฺณาลวคฺโค ปณฺจโม.

นิปาท]

๕. จุพพณาลวค ๑๐. เทวทาปญชาตก (๓๕๐)

๑๒๓

ตสสุททาน์

นรณํ อสทชีวสิมฺหวโร

นีลิมภคิรวรณจ ปุณ

ปุณ รสยสญฺญวโร

ตถารณญ สารถิ หนฺติ ทสาคิ.

อถ วคฺคททาน์

วิวร^๑ ปุจิมนฺทณจ

กุกฺกุทสํ พหุภานก^๒

จุพพณาลวคโค โส

ปณฺจโม สุปฺปภาสิตฺติ.

จตุกฺกนิปาทํ นิฏฺฐิตํ.

๕. ปณฺจกนิปาต

๑. มณิกุลทลวคฺค

๑. มณิกุลทลชาตก (๓๕๑)

- [๑] ชีโน รตฺสํ มณิกุลทเล จ
ปฺกฺเต จ ทาเว จ ทเถว ชีโน
สพฺเพสุ โกเกสุ อสเสเกสุ^๑
ทสฺมา น สนฺตปฺปติ โสกกาเล.
- [๒] ปฺพเพว มจฺจํ วิชฺชนฺติ โกคา
มจฺใจ วา เท^๒ ปฺพพทฺรํ ชหาติ
อสฺสสฺสา โกคิโน กามกามิ
ทสฺมา น โสจามหํ โสกกาเล.
- [๓] อฺเทติ อปรฺติ ชียติ^๓ จฺนฺโท
อตุํ ตเปตฺวาน ปเลติ สุริโย
วิทฺทา มยา สตฺตฺก โลภมฺมา
ทสฺมา น โสจามหํ โสกกาเล.
- [๔] อลฺโส คิหิ กามโกคิ น สารุ
อสนฺนโต ปพฺพชิตฺโต น สารุ
ราชา น สารุ อนิสฺสมการี
โย ปณฺทิตฺโต โกธโน ตํ น สารุ.

๑ ตี. ยิ. อสเสทีเสสุ

๒ ยิ. จ เน

๓ จ.ม. เวติ

- [๕] นิสมม ชตติโย กยิรา นานิสมม ทิสมปติ
 นิสมมการิโน รณโณ ยโส กิตติ จ วาฏมตติ.
 มณิกุลทลวคค ปจมี.

๒. สุชาตชาตก (๓๕๒)

- [๖] กิณฺณ สนฺตรมาโนว ลายิตฺวา หริทํ ทิณฺ
 ขาท ขาทาติ ลปฺสิ คตสทํ ชรคฺคว.
 [๗] น หิ อนฺเนน ปาเนน มโต โกลเณ สมฺภูจฺเห
 ทฺวณฺจ ทฺวจฺฉํ วิลปฺสิ ยถาทํ ทุมฺมตี ตถา.
 [๘] ทเถว ทิฏฺฐจฺจิ สีสํ หตฺถปาทา จ วาธิ
 โสตา ทเถว ทิฏฺฐจฺนฺติ มณฺเฒ โกลเณ สมฺภูจฺเห.
 [๙] เวนฺนยฺยกสฺส สีสํ จ^๒ หตฺถปาทา จ ทิสฺสเร
 รุทํ มตฺติกถฺยปฺสมี นนฺ ทฺวณฺเฒว ทุมฺมตี.
 [๑๐] อาทิตฺตํ วท มํ สนฺทํ ขตฺติตฺตํ ปาวกํ
 วารินา วีย โยสฺสจํ สพฺพํ นิพฺพาเปย ทว.
 [๑๑] อพฺพุพฺพุ^๓ วท เม สลฺลํ โสกํ ททยนิสฺสิต^๔
 โย เม โสกปเรตสฺส ปิตุโสกํ อปานฺทิ.
 [๑๒] โสทํ อพฺพุพฺพุสฺสโลสฺมิ วิทโสโก อนาวิโล
 น โสจามิ น โรทามิ ทว สุตฺวาน มาณว.
 [๑๓] เอวํ กโรนฺติ สปปณฺณา เย โหนฺติ อนุกมฺปกา
 วินิเวตฺเตนฺติ โสกมฺหา สุชาโต ปิตวํ ยถาติ.
 สุชาตชาตกํ ทฺติยํ.

๑ จ.ม. ราช

๒ ก. ส.อ. วา

๓ จ.ม. อพฺพุ

จ.ม. ยมาตี ททยนิสฺสิตํ

- [๒๐] ทยหฺมาโน น ชานาติ ฌาตินํ ปริเทวิตํ
 ตสฺมา เอตํ น โสจามิ คโต โส ตสฺส ยา คติ.
 [๒๑] อนวฺหิตี^๑ คโต อากา นานญฺจมาโต อิตो คโต
 ยถาคโต ตถา คโต ตตฺถ กา ปริเทวนา.
 [๒๒] ทยหฺมาโน น ชานาติ ฌาตินํ ปริเทวิตํ
 ตสฺมา เอตํ น โสจามิ คโต โส ตสฺส ยา คติ.
 [๒๓] สเจ โรเท กิสฺสา อสฺสํ ตสฺสา เม ก็ ผลํ สียา
 ฌาติมิคฺคตฺสฺหชฺชานํ ภิโย โน อรตี สียา.
 [๒๔] ทยหฺมาโน น ชานาติ ฌาตินํ ปริเทวิตํ
 ตสฺมา เอตํ น โสจามิ คโต โส ตสฺส ยา คติ.
 [๒๕] ยถาปี ทารโก จนฺทํ กจฺจนฺตํ อนโรทติ
 เอวํ สมฺปทเมเวตํ โย เปตมนุโสจติ.
 [๒๖] ทยหฺมาโน น ชานาติ ฌาตินํ ปริเทวิตํ
 ตสฺมา เอตํ น โสจามิ คโต โส ตสฺส ยา คติ.
 [๒๗] ยถาปี อุกทกฺกุโม ภิโน อปฺปฏิสนฺธิโย
 เอวํ สมฺปทเมเวตํ โย เปตมนุโสจติ.
 [๒๘] ทยหฺมาโน น ชานาติ ฌาตินํ ปริเทวิตํ
 ตสฺมา เอตํ น โสจามิ คโต โส ตสฺส ยา คติ.
 อรคชาตกํ จตฺตติ.

๕. ฆฏชาตก (๓๕๕)

- [๒๙] อณฺเณ โสจนฺติ โรทนฺติ อณฺเณ อสฺสุมฺชา ชนา
 ปสนฺนํมุขวณฺโณสิ กสฺมา ฆฏ น โสจสิ.
 [๓๐] นาทุทิตฺทโร โสโก นานาคตฺสฺชาวโ
 ตสฺมา ธงฺก น โสจามิ นตฺติ โสเก ทฺติยตา.

- [๓๑] โสจํ ปลูกุทโกโส โหติ ภตฺตณฺจสฺส น รุจฺจติ
 อมิตฺตา^๑ สมนฺนา โหนฺติ สลฺลวฺทฺธสฺส รุปฺปโต.
- [๓๒] กาเม วา ยถิ วารณฺเณ นินฺเน วา ยถิ วา ถเล
 จิตฺมํ นาคมิสฺสตี^๒ เอวํ ทิฏฺฐปโท อหิ.
- [๓๓] ยสฺสสตฺตา นาลเมโกว สพฺพกามรสาหโร
 สพฺพปาปํ ปจฺวี ตสฺส น สฺขํ อวทิสฺสตีติ.
- มฺหุชาตกํ^๒ ปลูกมํ.

๖. การนุทียชาตก (๓๕๖)

- [๓๔] เอโก อรณฺเณ คิริกนฺทรายํ
 ปคฺคยฺห มหนฺตลิลํ^๓ ปเวจฺฉสิ
 ปุณฺณปุณฺณํ สนฺตรมานรฺูป
 การนุทีย^๔ โก นุ ทว ยิธตฺโต.
- [๓๕] อหณฺทิมํ สาคเรวตฺตนํ
 สมนํ กริสฺสามิ ยถาปี ปาณิ
 วิกีริย สานฺนํ จ ปพฺพตานิ
 ตสฺมา ลิลํ ทริยา ปกฺขิปามิ.
- [๓๖] นยิมํ มหิ อรหติ ปาณิกปฺป
 สมนํ มนุสฺโส กรณาย เมโก
 มณฺณามิมณฺเณว ทรี ชิตฺถํ
 การนุทีย หาสสิ ชีวโลกํ.

๑ ส. น มํ ตํ อากมิสฺสตี

๓ จ.ม. ปคฺคยฺห ปคฺคยฺห ลิลํ

๒ ก. ธงฺกชาตกํ

๔ จ.ม. โกรณฺทีย

[๓๗]

๑ สเจ อัย ภูตธรร น สกโก^๑
สม มนุสโส กรณายเวโก
เอวเมว จวั พรหมเม อิเม มนุสเส
นानาทิฏฐิกเก นานยิสฺสตี เต.

[๓๘]

สงฺฆิตฺตฺตฺรเพน ภว มมตถ
อกุชาสี การนุทีย เอวเมต
ยถา น สกกา ปจวี สมาย
กาตุ มนุสฺสเสน ตถา มนุสฺสชาติ.
การนุทียชาตก^๒ ญจ.

๗. ลฎกิกษาทก (๓๕๗)

[๓๙]

วนุทามิ ตํ กุณฺชร สฏฺฐิจิหายน
อารญญกํ ยุตฺตํ ยสฺสสี
ปกุเขหิ ตํ ปณฺชลิํ กโรมิ
มา เม วธี ปุตุตฺเท ทุพฺพลาย.

[๔๐]

วนุทามิ ตํ กุณฺชร เอกจารี
อารญญกํ ปพฺพตฺตานุโกจรี
ปกุเขหิ ตํ ปณฺชลิํ กโรมิ
มา เม วธี ปุตุตฺเท ทุพฺพลาย.

[๔๑]

วริสฺสามิ เต ลฎฺกิกเก ปุตุตฺตกาณิ
กึ เม จวั กาทฺสี ทุพฺพลาสี
สตํ สหสฺसानิปี ทาทิสฺสนํ
วาเมน ปาเทน ปโปถเยยฺย.

[๔๒]

นเหว สพฺพตฺต พเลน กิจจํ
พลํ หิ พาลสฺส วธาย โหติ
กริสฺสามิ เต นาคราช อนตฺถํ
โย เม วธี ปุตุตฺเท ทุพฺพลาย.

- [๔๓] กากณฺจ ปสฺส ลมฺภิกํ มณฺฑกํ นิลมกฺขิกํ
 เอเต นาคํ อฆาเตสฺส ปสฺส เวรสฺส เวนฺ
 ตสฺมา หิ เวนํ น กยิราถ อปฺปิเยนปิ เกณจีติ.
 ลมฺภิกขาตํ สตฺตมํ.

๔. จุฬธมฺมปาลชาตก (๓๕๘)

- [๔๔] อหเมว ทูสียา ภูนฺหตา รณฺโฆ มหาปตาปสฺส
 เอตํ มุณฺจตุ ธมฺมปาลํ หตุเถ เม เทว เจตฺหิ.^๑
- [๔๕] อหเมว ทูสียา ภูนฺหตา รณฺโฆ มหาปตาปสฺส
 เอตํ มุณฺจตุ ธมฺมปาลํ ปาเท เม เทว เจตฺหิ.^๑
- [๔๖] อหเมว ทูสียา ภูนฺหตา รณฺโฆ มหาปตาปสฺส
 เอตํ มุณฺจตุ ธมฺมปาลํ สีสํ เม เทว เจตฺหิ.^๑
- [๔๗] น หิ นฺนิมสฺส รณฺโฆ มิตฺตามจฺจา จ วิชฺชเร สุหทา
 เย น วทฺนฺติ ราชาณํ มา ฆาตยิ โอรสํ ปุตฺตํ
- [๔๘] น หิ นฺนิมสฺส รณฺโฆ ฌาตี มิตฺตา จ วิชฺชเร สุหทา
 เย น วทฺนฺติ ราชาณํ มา ฆาตยิ อตรุชฺชํ ปุตฺตํ.
- [๔๙] จนฺทนสฺสวานฺลิตฺตา พาหา จิชฺชนฺติ ธมฺมปาลสฺส
 ทายาทสฺส ปจฺพยา ปาณา เม เทว รุชฺฌนฺตฺติ.
 จุฬธมฺมปาลชาตกํ อฏฺฐมํ.

๕. สุวณฺณมิกชาตก (๓๕๙)

- [๕๐] วิกฺกมฺ เว มหามิก^๒ วิกฺกมฺ เว หรีปท^๓
 จินฺนุท วรตฺติก^๔ปาลํ นาหํ เอกา วเน รเม.
- [๕๑] วิกฺกมามิ น ปาเรมิ ภูมี สุมฺภามิ เวกฺสา
 ทโปห วรตฺติโก ปาโส ปาหํ เม ปริกนฺตฺติ.

๑ จ.ม. เจตฺหิ

๒ จ.ม. หรีปาท

๓ จ.ม. มหามิก

๔ จ.ม. วรตฺติก

- [๕๒] อตฺถรสฺส ปฺลาสานิ อสี นิพฺพาห ลุทฺทก
ปจฺมํ มํ วรฺชิตฺวาน หน ปจฺจนา มหามิกิ.
- [๕๓] น เม สุตํ วา ทิฏฺฐจํ วา ภาสฺนตี มาณสี มิคิ
ทฺวณฺจ ภทฺเต สฺซี โหติ เอโส จาปี มหามิกิ.
- [๕๔] เอวํ ลุทฺทก นนฺทสฺส สห สพฺเพหิ ฌาติภิ
ยถาหมชฺช นนฺทามิ มุตฺตํ ทิสฺวา มหามิกนฺติ.
- สฺวณฺณมิกชาตกํ นวมิ.

๑๐. สุตตนิชาตก (๓๖๐)

- [๕๕] วาติ คนฺโธ ทิมิรํ กุสมฺมทฺโหว^๑ โฆสวา
ทฺูเร อิตฺโต หิ สุตตนิ^๒ ตมฺพ กามา ตฺุทฺนติ มํ.
- [๕๖] กถํ สมฺมทฺมตฺริ กถํ อทฺทกฺขิ เสรมฺ^๓
กถํ ทสฺสา จ ตฺุยฺหณฺจ อหุ อคฺค^๔ สมากโม.
- [๕๗] ภรฺกฺจจา^๕ ปยาทานํ วาณิชา นฺธเนสินํ
มกเรหิ ภิทา นาวา ผลเกณามปฺลวํ.
- [๕๘] สวา มํ สณฺเฬน มุทฺหนา นิจฺจํ จนฺทนคฺคณฺธิ
องฺเคน^๖ อทฺธรี ภทฺทา มาตา ปุทฺทวํ โอรัส.
- [๕๙] สวา มํ อนฺเนน ปาเนน วตฺเตน สยเนน จ
อตฺตนาปี จ มนฺทกฺขิ เอวํ ตมฺพ วิชา นฺทิติ.
- สุตตนิชาตกํ^๗ ทสมํ.

มณิกุณฑลวคค โปจโม.

๑ จ.ม. จ ๒ จ.ม. สฺโยนนฺทิติ ๓ จ.ม. เสทฺมํ ๔ จ.ม. สกฺค
๕ จ.ม. ภรฺกฺจจา ๖ ก. องฺเคน ๗ จ.ม. สฺโยนนฺทิตฺชาตกํ

ตสฺสสุทฺธานํ

อถ ชินวโร หริตํ ติณโก
 อถ ภินฺนปฺลโว อฺรโคว มฺโห
 ทริยา ปฺน กุณฺชร ภูนฺหตา
 มิกมฺมุตฺตมสฺสกุวเรน ทสฺสาคิ.

๒. วรรณารโหวกุค

๑. วรรณารโหชาตก (๓๖๑)

- [๖๐] วรรณารโหเนน ชาตียา พลนิกุมเนน จ
 สฺพาหุ น มยา เสโย สฺพาจ อิติ ภาสสิ.
- [๖๑] วรรณารโหเนน ชาตียา พลนิกุมเนน จ
 สฺพาโจ น มยา เสโย สฺพาหุ อิติ ภาสสิ.
- [๖๒] เหวณฺเจ มํ วิหรนฺตํ สฺพาหุ สมฺม ทฺพภฺติ
 นทานาหํ ตยา สทฺธิ สฺวาสมภิโรจเย.
- [๖๓] โย ปเรสํ วจฺนานิ สทฺทเหตุ^๑ ยถาคถํ
 ชิปปํ ภิชฺเชถ มิตฺตสฺมิ เหวณฺจ ปสเว พหุ.
- [๖๔] น โส มิตฺโต โย สทา อปฺปมตฺโต
 เกหาสงฺกิ รนฺธเมวณฺปสฺสิ
 ยสฺมิณฺจ เสตี อฺรสีว ปฺตฺโต
 สเว มิตฺโต โย อเกชฺโช ปเรภฺติ.
 วรรณารโหชาตกํ ปจฺม.

๒. สีสวีสชาตก (๓๖๒)

- [๖๕] สีสํ เสโย สฺตํ เสโย อิติ เม สํสโย อหุ
 สีสเมว สฺตา เสโย อิติ เม นตฺติ สํสโย.

- [๖๖] โมฆา ชาคิ จ วนฺโณ จ สีสเมว กิรุตฺตมํ
 สีสเณ อนฺเปตฺตสฺส สฺเตนฺตโก น วิชฺชติ.
- [๖๗] ขตฺติโย จ อธมฺมฺภูโจ เวสฺโส จาธมฺมนิสฺสโต
 เต ปริจฺจชฺชโก โลเก อุปฺปชฺชนฺติ ทุกฺคที.
- [๖๘] ขตฺติยา พฺรหฺมณา เวสฺสา สุกฺทา จณฺทาลปฺกุกฺสา
 อีธ ธมฺมํ จริตฺวาน ภวนฺติ ติทิเว สมา.
- [๖๙] น เวทา สมฺปรายาย น ชาคิ นปี พนฺธวา
 สกณฺจ สีสํ สํสฺสฺรํ^๑ สมฺปรายสฺสขาวหนฺติ.
- สีสวีสชาตกํ ทุตฺติยํ.

๓. หิริชาตก (๓๖๓)

- [๗๐] หิริณฺตรนํ วิชิตฺจณฺมานํ
 ทวาทมฺสฺมี อิติ ภาสฺमानํ
 เสยฺยานิ กมฺมานิ อนาทิยนํ
 เนโส มมนฺติ อิติ น วิชณฺณา.
- [๗๑] ยณฺหิ กยิรา ตณฺหิ วเท ยํ น กยิรา น ตํ วเท
 อกโรนํ ภาสฺमानํ ปริชานนฺติ ปณฺทิตา.
- [๗๒] น โส มิตฺโต โย สทา อปฺปมตฺโต
 เกหาสงฺกิ รนฺธเมวณฺปสฺสึ
 ยสฺมิณฺจ เสตี อรฺสฺสว ปฺตฺโต
 สเว มิตฺโต โย อเกชฺโซ ปเรภิ.
- [๗๓] ปาโมชฺชกรณํ จานํ ปสฺสวณฺ สฺสํ
 ผลานิสฺโส ภาเวติ วหนฺโต โปริสํ ฐวํ.

- [๗๔] ปวิเวกรส ปิตฺวา รสํ อุปสมฺมสฺส จ
 นิทฺทโร โหติ นิปฺปาโป รมฺมปีติรสํ ปิวนฺติ.
 หิริชาตกํ ททียํ.

๔. ขชฺโชปนกชาตก (๓๖๔)

- [๗๕] โกณฺ์ สนฺตมฺหิ ปชฺโชเต อคฺคิปริเยสนํ จรํ
 อทฺทกฺขิ รตฺตี^๑ ขชฺโชตํ ชาตเวทํ อมฺลฉณฺณ.
 [๗๖] สุวสฺส โคมยจฺจนฺณานิ อภิมฺตํ ตินฺนํ จ
 วิปริตํ สณฺณาย นาสกฺขิ ปชฺชเสตเว.
 [๗๗] เอวมปิ อนฺปาเยน อตฺถํ น ลภเต มฺหิโก^๒
 วิสาณโต กวํ โทหนํ ยตฺถ ชีรํ น วินฺนฺติ.
 [๗๘] วิวิเรหิ อุปาเยหิ อตฺถํ ปปฺโปนฺติ มาณวา
 นิกฺคเหณ อมิตฺตานํ มิตฺตานํ ปคฺคเหณ จ.
 [๗๙] เสนีโมกฺขปฺลาเนน^๓ วลฺลภานํ นเยน จ
 ชคฺคิ ชคฺคิปาลา อวสฺสนฺติ วสฺนฺธรรนฺติ.

ขชฺโชปนกชาตกํ จตฺตถ.

๕. อหิตฺตฺตฺกชาตก (๓๖๕)

- [๘๐] ฐตฺโตมฺหิ สมฺม สฺมฺช ชฺเช อกฺขปฺราชิโต
 หเรหิ^๔ อมฺพปฏฺกานิ วีริยนฺเต ภกฺขยามเส.
 [๘๑] อลิกํ วท มํ สมฺม อญฺเฏน ปสฺสตี
 โก เต สฺสโต วา ทิฏฺฐโจะ วา สฺมฺช นาม มกฺกโฏ.
 [๘๒] อชฺชาปี เม ตํ มนสิ^๕ ยํ มํ ทวํ อหิตฺตฺตฺก
 ธมฺมาปณํ ปวิสิตฺวา มตฺโต^๖ ฉาตํ หนาสี มํ.

๑ จ.ม. รตฺติ

๒ จ.ม. มิโก

๓ จ.ม. เสนาโมกฺขปฺลาเนน

๔ ส. อ. เสเวหิ

๕ ม. เท มํ สรตี

๖ ม. มตฺโต

- [๘๓] ตาหํ สรํ ทุกฺขเสยฺยํ อปปี รชฺชมปปี การเย
เนวาทํ ยาจิโต ทชฺชํ ตถา หิ ภยตชฺชิตฺโต.
- [๘๔] ยณฺจ ชณฺณมา กุเล ชาตํ กพฺเภ ติตฺตํ อมจฺฉริ
เตน สขิณฺจ มิตฺตณฺจ ธีโร สนฺธาทุมรหตฺติ.
อหิตฺตุนฺทิกชาตกํ ปณฺจมนํ.

๖. คุมฺพิยชาตก (๓๖๖)

- [๘๕] มรฺชวณฺณํ มรฺชรํ มรฺชกนฺธํ วิสํ อหุ
กุมฺพิโย ฆาสเมสฺสโน อรณฺเณ โอทหี วิสํ.
- [๘๖] มรฺช อิติ มณฺณมานา เย ตํ วิสฺมสยิสฺสํ
เตสนํ กฏฺฏกํ อาสิ มรณํ เตนฺปาณมํ.
- [๘๗] เย จ โข ปฏิสงฺขาย วิสฺนํ ปริวชฺชยํ
เต อาตุเรสฺส สฺขิตา ทยฺหฺมาเนสฺส นิพฺพุตา.
- [๘๘] เอวเมว มนฺตฺสเสสฺส วิสํ กามา สโมหิตา
อามิสฺสํ พนฺธนณฺเจตํ มจฺจุวโส^๑ กุหาสโย.
- [๘๙] เอวเมว อิเม กามา อาตุรา ปริจาริกะ
เย สทา ปริวชฺชนฺติ สงฺกํ โลเก อฺปจฺจุณฺติ.
กุมฺพิยชาตกํ จณฺจํ.

๗. สาลิยชาตก (๓๖๗)

- [๙๐] ยวฺวยํ สาลิยจฺญาโปติ กณฺหสฺสปฺปํ อคาหยิ
เตน สปฺเปณยํ ทฏฺโฐ หโต ปาปานุสาสโก.
- [๙๑] อหนฺตรมหนฺตาร^๒ โย นโร หนฺตุมิจฺฉติ
เอวํ โส นิหโต เสติ ยถายํ ปุริโส หโต.

๑ จ.ม. วิสฺมชาทิสฺสํ ๒ จ.ม. มจฺจุเวโส ๓ จ.ม. อหนฺตาร...,อี. อหนฺนต....

- [๕๒] อहनฺตมชาเตนตํ^๑ โย นโร หนฺตุมิจฺฉติ
 เอวํ โส นิหโต เสติ ยถายํ ปุริโส หโต.
- [๕๓] ยถา ปัสสุมฺภิจิ ปุริโส ปฏิวาตํ ปฏิกฺขเป
 ตเมว โส รโซ หนฺติ ยถายํ ปุริโส หโต.
- [๕๔] โย อปฺปทฺตฺจสฺส นรสฺส ทสฺสติ
 สฺสทฺธสฺส ปสฺสสฺส อนนฺตณฺตสฺส
 ตเมว พาลํ ปจฺเจติ ปาปํ
 สฺสขโม รโซ ปฏิวาตํ ชิตฺโตติ.
 สาลิยชาตกํ สกฺกตมํ.

๘. ตจสารถาตก (๓๖๘)

- [๕๕] อมิตฺตทตฺตทตฺตคคา .ตจสารถสมปปีทา
 ปสฺสนนฺมฺขวณฺณตฺต กสฺมา ตฺเมห น โสจถ.
- [๕๖] น โสจนาย ปริเทวนาย
 อตุโธ จ ลพฺโก^๒ อปี อปฺปโกปี
 โสจนตฺเมเน ทฺชิตํ วิทิตฺวา
 ปจฺจตฺติกา อตฺตมฺนา ภวนฺติ.
- [๕๗] ยโต จ โข ปณฺทิตฺโต อาปทาสุ
 น เวทตี อตฺตวินิจฺฉยณฺณ
 ปจฺจตฺติกาสฺส^๓ ทฺชิตา ภวนฺติ
 ทิสฺวา มุขํ อวิการํ ปุราณํ.
- [๕๘] ชปฺเปน มนฺเตน สฺภาสึเตน
 อนฺนปฺปทาเนน ปเวณียา วา
 ยถา ยถา ยตฺถ ลภเถ อตฺถํ
 ตถา ตถา ตตฺถ ปรรกฺกเมยฺย.

[๔๙] ยโต จ ชานะย อลพพะเนโย
 มยา วา^๑ อณเณ วา เอส อตุโธ
 อโสจมาโน อธิวาสเยย
 กมัม ทพหุ กิณติ กโรมิทานิติ.
 ตจสารชาตกั อฏฐมัม.

๕. มิตตวินทุกชาตก (๓๖๕)

[๑๐๐] กุยาห์ เทวานมกร์ ก็ ปาป ปกตัม มยา
 ยัม เม สิริสมี โหจ^๒ จกัม ภมทิ มตถเก.
 [๑๐๑] อติกกมม รณณกัม สทามตตณจ ทูภกัม
 พรหมตตณจ ปาสาท เกณตถเนน อธิธาตโต.
 [๑๐๒] อิติ พหุตรา โภคา อตุร มณเณ ภวิสสเร
 อิติ เอตาย สณเณย ปสส มัม พยสนัน คคัม.
 [๑๐๓] จตุพภิ อฏฐชฎคมา อฏฐาภิ จาปี^๓ โสพส
 โสพสาภิ จ ทวตติส อตวิจัน จกมมาสโท
 อิจฉาหตสส ปสสส จกัม ภมทิ มตถเก.
 [๑๐๔] อปริวิศาลา ทุปปุรา^๔ อิจฉา วิสฏคามินี^๕
 เย จ ตัม อนนุชฌนติ เต โหนติ จกฐาริไนติ.
 มิตตวินทุกชาตกัม^๖ นวมัม.

๑๐. ปลาสชาตก (๓๗๐)

[๑๐๕] หัส ปลาสมวจ นิโครโธ สมม ชายติ
 อณุสมี เต นิสินโนว โส เต มมมานิ เจจจติ.

สตฺตฺตฺนต. ๑๕/๑๘ ๑ ฉ.ม. มยาว ๒ ส. อูหจ ๓ ฉ. อฏฐาภิ จ
 ๔ ส. อปริ วิศาล ทุปปุร ๕ ก.ส. อิจฉา วิสฏคามินี ๖ ฉ.ม. มิตตวินทุกชาตกัม

- [๑๐๖] วฑฒตาเมว นิโครโธ ปฏิญฺจสฺส ภวามหํ
 ยถา ปีตา จ มาตา จ เอวํ เม โส ภวิสฺสติ.
- [๑๐๗] ยํ ทวํ องฺกสฺมี วฑฒสิ ชีรฺรกุขํ ภยานกํ
 อามนฺต โข ตํ กจฺฉาม วฑฺฒิ มสฺส น รุจฺจติ.
- [๑๐๘] อิทานิ โข มํ ภายติ มหาเนรฺนทสฺสนํ
 หัสสฺส อนภิญฺญา ย มหา เม ภยมากตํ.
- [๑๐๙] น ทสฺส วฑฺฒิ กุสลปฺปสฺสตา
 โย วฑฺฒมาโน อสฺสเท ปฏิญฺจํ
 ตสฺสโปโรหิ ปริตฺถกมาโน
 ปตารยํ มุลวธาย ธีโรติ.
 ปลาสชาตกํ ทสมํ.
 วณฺณาโรหวกุโละ ทุติโย.^๑

๓. อฑฒวคฺค

๑. ทีฆีติโกสลชาตก (๓๗๑)

- [๑๑๐] เอวํภุทสฺส เท ราช อากทสฺส วเส มม^๒
 อตฺถิ นุ โกจิ ปริยาโย โย ตํ ทุกฺขา ปโมจเย.
- [๑๑๑] เอวํภุทสฺส เม ทาท อากทสฺส วเส ทว
 นตฺถิ โน โกจิ ปริยาโย โย มํ ทุกฺขา ปโมจเย.
- [๑๑๒] นานฺถํ สุจริตํ ราช นานฺถํ ราช สุภาสิตํ
 ทายเต มรณกาเล เอวเมวิตฺรํ ธนํ.

๑ อิมสฺสสุทฺธานํ ตติยวคฺคปริโยสํเน ภวิสฺสติ

๒ อ.ม. วโส

- [๑๑๓] ออกโกจุณิ มํ อวริ มํ อชินิ มํ อหาสิ เม
เย จ ตํ อุนยหนฺติ เวรํ เกลสํ น สมฺมทฺติ.
- [๑๑๔] ออกโกจุณิ มํ อวริ มํ อชินิ มํ อหาสิ เม
เย จ ตํ อุนยหนฺติ เวรํ เกลสฺสสมฺมทฺติ.
- [๑๑๕] น หิ เวเรน เวรานิ สมฺมทฺติธ กุทาจนํ
อเวเรน จ สมฺมทฺติ เอส ธมฺโม สนนฺตโนติ.
หิมีติโกตลชาตกํ ปจฺม.

๒. มิกโปตกชาตก (๓๗๒)

- [๑๑๖] อคารา ปจฺจุเปตสฺส อนการสฺส เท สโต
สมณสฺส น ตํ สารุ ยํ เปตมฺนุโสจสิ.
- [๑๑๗] สํวาเสน หเว สกฺก มนฺตสฺส มิกสฺส วา
หทยเต ชายเต เปมํ น ตํ สกฺกา อโสจิตํ.
- [๑๑๘] มํทํ มริสฺสํ โรทฺทนิ เย รุทฺทนิ ลปนฺติ จ
ทสฺมา ตวํ อิติ มา โรทฺติ โรทิตํ โมฆมาหุ สนฺโต.
- [๑๑๙] โรทฺติเคน หเว พฺรหม มโต เปโต สมฺภูจฺเห
สพฺเพ สงฺกมฺม โรทาม อณฺณมณฺณสฺส ฌาตเก.
- [๑๒๐] อาทิตฺตํ วต มํ สนฺตํ มตฺตสิทฺตํ ปาวกํ
วารินา วีย โอสิณฺจํ สพฺพํ นิพฺพاپเย ทฺร.
- [๑๒๑] อพฺพพฺพํ วต เม สลฺลํ ยมาสิ หทยสฺสิตํ
โย เม โสภปเรตสฺส ปุทฺตโสภํ อปานฺติ.
- [๑๒๒] โสหนํ อพฺพพฺพสฺสโลสมิ วีตโสโก อนาวิโล
น โสจามิ น โรทามิ ทว สุตฺวาน วาสวาทิ.
มิกโปตกชาตกํ ทุตฺติ.

๓. มุสิกชาตก (๓๗๓)

- [๑๒๓] กุหิ คทา กตุล คทา อิติ ลาลปตฺติ ชโน
 อหเมเวโก ชานามิ อุกปาเน มุสิกาทตา.
- [๑๒๔] ยถเจตฺ^๑ อิติ จิตฺ จ กทฺฐโกว นีวตฺตสิ
 อุกปาเน มุสิกํ หนตฺวา ยวํ ภกฺขิตฺตมิจฺจสิ.
- [๑๒๕] ททโร จาสิ ทมฺเมธ ปจฺมุปฺปตฺติโก^๒ สฺส
 ทิฆมฺเจตฺ^๓ สฺมาปชฺช^๔ น เต ทสฺสามิ ชีวิทํ.
- [๑๒๖] นานตฺถิกขภวเนน นางุคฺคตฺตสิเรน^๕ วา
 ปุคฺคเตน หิ ปตฺตยฺโต สิลเกหิ ปโมจฺโต.
- [๑๒๗] สพฺพํ สฺตมฺมรียเยถ หีนมฺกุกฺกจฺมชฺฉิมํ
 สพฺพสฺส อตฺถํ ชานเยย น จ สพฺพํ ปโยชเย
 โหติ ทาทิสโก กาโล ยตฺถ อตฺถาวหํ สฺตมฺมตฺติ.
- มุสิกชาตกํ ทติยํ.

๔. จุพฺพนุกฺคชาตก (๓๗๔)

- [๑๒๘] สพฺพํ ภณฺทํ สฺมาทาย ปารํ ตินฺโนสฺสิ พฺรหฺมณ
 ปจฺจาคจฺฉ ลหุํ ขิปปํ มมฺปิ ทาเรหิทานิ โก.^๖
- [๑๒๙] อสนฺนตฺตํ มํ จิรสนฺนตฺเทน
 นิมีนํ โภทํ อทฺฐวํ ฐเวน
 มยาปิ โภทํ นิมิเนยฺย อณฺณํ
 อิตฺโธ ทูรทวํ คมิสฺส.
- [๑๓๐] กายํ เอพฺพคณฺณคฺคฺมเพ^๗ กโรติ อหฺนุหาสยํ
 นยฺยํ นจฺจํ กิตฺถํ วา ทาฬํ วา สฺสฺมาหิตํ
 อนนฺนทฺทิกาลเ^๘ สฺสฺสฺสเณ กิณฺณํ ชคฺคฺมสิ โสภเน.

๑ อ. ยถเจตํ, ม. ยเวตํ ๒ ส. อิ.....ปตฺติโต ๓ อ. ทิฆเมตํ ๔ จ. สมาสชช
 ๕ จ.ม. นางุคฺคตฺตปิเนน ๖ จ.ม. ทานีโต ๗ จ. เอพฺพคณฺณคฺคฺมเพ, ม. เอพฺพคณฺณคฺคฺมเพ
 ๘ อ. อนนฺนทฺทิกาล

- [๑๓๑] สิงฺกาส พาล ทุมฺเมธ อปฺปปญฺโณสิ ชมฺพุท
 ซีโน มจฺจนฺจ เปสฺสิจ กปฺโณ วีย ฌายสิ.
- [๑๓๒] สุตฺตํ วชฺชมนฺณเวสํ อตฺตโน ปน ทฺวทฺสํ
 ซีนา ปตฺติจ ชารณฺจ มมปิ^๑ ทฺวณฺณเว ฌายสิ.
- [๑๓๓] เอวเมตํ มิกฺกราช ยถา ภาสสิ ชมฺพุท
 สา นฺนนาหํ อิตฺโต กนฺตฺวา ภตฺตฺว เทสฺสํ วสานฺกคา.
- [๑๓๔] โย หเร มตฺตํ ภาสํ กัสสาลมฺปิ โส หเร
 กตฺตเยว^๒ ทยา ปาปํ ปฺนเปวํ กริสฺสตีติ.

จฺพณฺณกฺกชาตกํ จตฺตํ.

๕. กโปตกชาตก (๓๗๕)

- [๑๓๕] อิทานิ โขมฺหิ สฺสฺสฺส อโรโค
 นิภกฺกณฺณโก นิปฺปติโต กโปโต
 กาหามิทานิ หทยสฺส ตฺวญฺจิ
 ตถาหิมํ มัสสากํ พลลลิต.
- [๑๓๖] กายํ พลาภา สฺสฺสฺส โจริ ลฺงฺขมฺปิตามหา
 โอริ พลาเก อากฺขณ จณฺโท เม วายโส สขา.
- [๑๓๗] อลฺลยฺหิ เต ชคฺชิตาเย มมํ ทิสฺวาน เอทิสํ
 วิธุนํ สฺสฺสฺสฺส ปิฏฺฐมณฺเฑน^๓ มกฺกชิตํ.
- [๑๓๘] สฺสนฺหาโต สฺสฺสฺสฺส อนฺนปนาเนน ทปฺปิโต
 กณฺเฑ จ เต เวฬุริโย อคฺมาสิ กชฺชกฺลํ
- [๑๓๙] มา เต มิตฺโต อมิตฺโต วา อคฺมาสิ กชฺชกฺลํ
 ปิณฺณานิ ทตฺถ ลายิตฺวา กณฺเฑ พนฺธนฺติ วฏฺฏณฺ.

๑ จ.ม. มณฺเฑ ๒ จ.ม. กตํ เจว ๓ ก. ปิฏฺฐมณฺเฑน, ส.อ. ปิฏฺฐมทฺเทน

[๑๔๐] ปุณฺณปาปชฺชสี สมฺม สीलํ หิ ทว ทาทิสํ
 น หิ มานุสฺสา โภคา สุกฺกฺชา โหนฺติ ปกฺขิโนติ^๑(๘๔๑)
 กโปตกชาตกํ ปญฺจมํ.
 อทฺทวคฺโค ตติโย.

ตสฺสสุทฺธานํ

อถ วณฺณ สสีลํ หิริ ลมฺเต
 สมฺมา วิสฺส สาลิยมิตฺตวโร
 อถ จกฺก ปลาสฺส สฺราชฺ สโต
 ยว พาล กโปตก ปณฺณรสาติ.

อถ วคฺคสุทฺธานํ

ชินฺณจ วณฺณํ อสมํวคฺคปฺปริ
 สฺสเทสิตา ชาตกนฺติ สนฺติ วิสฺสติ
 มเหสฺสิโน พุรฺหมจฺริตฺตมฺมตฺต
 มโวจ คาคา อตฺถวตี สฺสพฺพญฺชนาติ.
 ปณฺจกนิปาทํ นิฏฺฐิจฺฉ.

๖. จกุกนิปาต

๑. อวาริยวคฺค

๑. อวาริยชาตก (๓๗๖)

- [๑] มาสฺส กุชฺฌ ภูมิปติ มาสฺส กุชฺฌ รกเสภ
 กุทฺธํ อปฺปฏิกุชฺฌนฺโต ราชา รกฺขสฺส ปุชฺชิตो.
[๒] คาเม วา ยถิ วารณฺเณ นินฺเน วา ยถิ วา ถเล
 สพฺพตฺถ อนุสาสามิ มาสฺส กุชฺฌ รกเสภ.
[๓] อวาริยปีตา นาม อหุ กงฺกาย นาวิก
 ปุพฺเพ ชนํ ทารยิตฺวา^๑ ปจฺจนา ยาจติ เวตนํ
 เทนสฺส ภณฺฑนํ โหติ น จ โภเกหิ วาฑณฺติ.
[๔] อติณฺณณฺเณว ยาจสฺส อปารํ ตาต นาวิก
 อณฺโณ หิ ติณฺณสฺส มโน อณฺโณ โหติ ติเรสินฺ.^๒
[๕] คาเม วา ยถิ วารณฺเณ นินฺเน วา ยถิ วา ถเล
 สพฺพตฺถ อนุสาสามิ มาสฺส กุชฺฌิตฺถ นาวิก.
[๖] ยายewanฺตานิยา ราชา คามวํ อทา
 ตายewanฺตานิยา นาวิกอ ปหรี มุขํ.
[๗] ภตฺตํ ภินฺนํ หตา ภริยา กพฺโภ จ ปติโต จมา
 มิโกว ชาตรูปเณ น เทนตฺถํ อวาทณฺติ.^๓

อวาริยชาตกํ ปจฺม.

๑ จ.ม. ทาเรตฺวาน ๒ จ.ม. ปาเรสิน, ส.อ. ตเรสิน ๓ จ.ม. อพณฺธิ สุตติ

๒. เสตเกตุชาตก (๓๗๗)

- [๘] มา ทาท กุชฌิ น หิ สารุ โกโร
 พหุมนปี เต อภิภูจมสฺสตณฺจ
 มาตา ปิตา ทิสทา^๑ เสตเกตุ
 อจริยมาหุ ทิสทํ ปสฺสตา.
- [๙] อการิโน อนนฺปานวตฺตทา
 อวฺหายิกา ตมฺปิ ทิสํ วทนฺติ
 เอสา ทิสา ปรมา เสตเกตุ
 ยํ ปตฺวา ทุกฺขี สฺสฺชินโน ภวนฺติ.
- [๑๐] ขราชีนา ชฎิลา ปงฺกทนฺตา
 ทุมฺมกฺขรฺปา^๒ เยเม ชปฺนฺติ มนฺเต
 กจฺจิ นฺ เต มานสฺสเก ปโยเค
 อิทํ วิทฺฐ ปริมฺตฺตา อปายา.
- [๑๑] ปาปานิ กมฺมานิ กตฺวาน ราช
 พหุสฺสโต เจ น จเรยฺย ธมฺมํ
 สหสฺสเวโทปี น ตํ ปฏิจฺจ
 ทุกฺขา ปมฺมฺเจ จรณํ อปตฺวา.
- [๑๒] สหสฺสเวโทปี น ตํ ปฏิจฺจ
 ทุกฺขา ปมฺมฺเจ จรณํ อปตฺวา
 มณฺณามิ เวทา อผลา ภวนฺติ
 สสฺยํ จรณเมว สจฺจํ.

๑ ก. ทิสา ทาท, อี. ทิสา ทา

๒ ส. ก. ทุมฺมกฺขรฺปา, อี.ม. ทุมฺมกฺขรฺปา

[๑๓]

น เหว เวทา อผลา ภวนฺติ
 สสยํ จรณญเณว สจฺจํ
 กิตฺติยจ ปปโปติ อธิจฺจ เวเท
 สนฺตี ปุณฺเนติ จรณน ทนฺโตติ.
 เสตเกตฺตชาตกํ ทฺติยํ.

๓. ทรีมฺชชาตก (๓๗๘)

[๑๔]

ปงฺโก จ กามา ปลิโป จ กามา
 ภยญจ เมตํ ทิมฺลํ ปวตฺตํ
 รโห จ ฐโม จ มยา ปกาสิตา
 หิตฺวา ตฺวํ ปพฺพช พฺรหฺมทตฺต.

[๑๕]

คฺริโต^๑ จ รตฺโต จ อธิมฺจฺฉิตฺโต จ
 กาเมสฺวหํ พฺรหฺมณ ภิสรูปํ
 ตํ นุตฺสเห ชีวิกตฺโต ปหาตุํ
 กาหามิ ปญฺณานิ อนปฺปกาณิ.

[๑๖]

โย อตฺถกามสฺส หิตานุกมฺปิโน
 โอวชฺชมาโน น กโรติ สาสนํ
 อิทเมว เสยฺโย อิติ มนฺณมาโน
 ปนฺปฺปนํ กพฺภมฺเปติ มนฺโท.

[๑๗]

โส โฆรรูปํ นิริยํ อูเปติ
 สุภาสุภํ มุตฺตกวีรฺสปูริ
 สกฺตฺตา สกาเย น ชนฺนติ กิฑฺธา
 เย โหนฺติ กาเมสุ อวีสฺสราภา.

- [๑๘] มีเพฺหฺน ลิตฺตา รุหิเรน มกฺขิตา
 เสเมฺหฺน ลิตฺตา อุนิภฺมณฺติ
 ยํ ยํ หิ กาเยน ผุสฺสนฺติ ตาวเท
 สพฺพํ อสํ ทุคฺคเมว เกวลํ.
- [๑๙] ทิสฺวา วทามิ น หิ อญฺเฏโต สวํ
 ปุพฺเพนิวาสํ พนฺทํ สรามิ
 จิตฺราหิ คากาหิ สุภาสิตาหิ
 ทริมฺโข นิชฺฌาปยิ สฺเมธฺนฺติ.
 ทริมฺขชาตกํ ททियํ.

๔. เนรุชาตก (๓๗๕)

- [๒๐] กาโกลา กากสงฺฆา จ มยฺมจฺ ปตฺตํ วรา
 สพฺเพว สทิสฺสา โหม อิมํ อากมฺม ปพฺพตํ.
- [๒๑] อิทฺ สึหา จ พฺยคุฆา จ สิงฺกาลา จ มิการมา
 สพฺเพว สทิสฺสา โหนฺติ อยํ โก นาม ปพฺพโต.
- [๒๒] อิมํ เนรุติ ชานฺนฺติ มนุสฺสา ปพฺพตฺตมํ
 อิทฺ วณฺณเณ สมฺปนฺนา วสนฺติ สพฺพปาณิโน.
- [๒๓] อมานนา ยตฺถ ลียา สนฺตานํ วา วิมานนา
 หีนสมฺมานนา วาปี น ตตฺถ วสฺส^๒ วเส.
- [๒๔] ยตฺถาลโส จ ทกฺโข จ สุโร ภีรฺ จ ปุชฺชียา
 น ตตฺถ สนฺโต วสนฺติ อวิเสสฺสเกว นเค.^๓
- [๒๕] นಾಯํ เนรุ วิภชฺติ หีนอกฺกฏฺฐจฺมชฺฌิเม
 อวิเสสฺสโร เนรุ หนฺท เนรุ ชหามเสติ.
 เนรุชาตกํ จตฺตถํ.

๕. อาสงฺกชาตก (๓๘๐)

- [๒๖] อาสาวตี นาม ลตา ชาตา จิตฺตลทาวเน
 ทสฺสา วสฺสสทสฺเสน เอกํ นิพฺพตฺตเค ผลํ.
- [๒๗] ทํ เทวา ปยิริปาสนฺติ ทาว ทูรผลํ สตี
 อาสีเสว^๑ ตุํ ราช อาสา ผลวตี สุขา.
- [๒๘] อาสีเสว โส ปกฺขี อาสีเสว โส ทิโช
 ทสฺเสวสา สมิชฺฌตฺถ^๒ ทาว ทูรคทา สตี
 อาสีเสว ตุํ ราช อาสา ผลวตี สุขา.
- [๒๙] สมฺเปสิ โข มํ วาจาเย น จ สมฺเปสิ กมฺมุนา
 มาลา เสเรยฺยกสฺเสว วณฺณวนฺตา อคฺคณิกา.
- [๓๐] อผลํ มธฺวํ วาจิ โย มิตฺเตสฺส ปกฺกพฺพติ
 อททํ อวิสฺสชฺชํ โภคํ สนฺธิ เตนสฺส ชีวติ.
- [๓๑] ยํ ทิ กยิรา ทํ ทิ วเท ยํ น กยิรา น ทํ วเท
 อกโรนฺตํ ภาสมานํ ปริชานนฺติ ปณฺทิตา.
- [๓๒] พลญฺจ วต เม ชีณํ ปาเถยฺยญฺจ น วิชฺชติ
 สงฺเก ปาณูปโรธาย หนฺนททานิ วชามหํ.
- [๓๓] เอตเทว ทิ เม นามํ ยํ นามสฺมี รเถสภ
 อากเมหิ มหาราช ปีตรํ อามนฺตยามหนฺติ.

อาสงฺกชาตกํ ปญฺจมํ.

๖. มิกาลोปลชาตก (๓๘๑)

- [๓๔] น เม รุจฺจิ มิกาลोปล ยสฺส เต ทาทิสี คตี
 อตุจฺจํ ทาท ปตฺติ^๓ อญฺมึ ทาท เสวสิ.

๑ จ.ม. อาสีเสว. เอวมุปริปี ๒ จ.ม. สี.อิ. ทสฺส จาสา สมิชฺฌติ ๓ ก. กจฺจนฺตี

- [๓๕] จตุกกุณเณว เกทาร์ ยทา เต ปจวี สียา
 ทโต ทาท นีวตตสสุ มาสสุ เอตโต ปรี คมิ.
 [๓๖] สนติ อณเณปี สกุนา ปตฺตยานา วิหงฺกมา
 อุกฺขิตฺตา^๑ วาตเวเคน นฏฺฐา เต สสฺสตีสมมา.
 [๓๗] ออกฺวา อปรณฺณสฺส^๒ ปิตุ วุฑฺฒสฺส สาสนํ
 กาลวาเต อติกกมฺม เวรมฺภานํ วสํ อคา.^๓
 [๓๘] ตสฺส ปตฺตา จ ทารว จ เย จณฺเณ อนฺนํชีวิน
 สพฺเพ พฺยสนฺมาปาหุ อโนวาทฺทเร ทิเช.
 [๓๙] เอวมฺปิ อิท วุฑฺฒานํ โย วากฺยํ นาวพฺพชฺฉติ
 อติสํโหโร ทิตฺโต คิञฺฉิณฺวาตีตฺตาสโน
 สพฺเพ พฺยสนํ ปปโปนฺติ ออกฺวา พุทฺธสฺสสนฺติ.
 มิกาลโปชาตกํ จญฺจ.

๗. สิริภาพกณฺณชาตก (๓๘๒)

- [๔๐] กา นุ กาเพน วณฺเณน น จาปี^๔ ปียทสฺสนา
 กา วา ตฺวํ กสฺส วา ธีตา กถํ ชาเนมฺ ตํ มยฺ.
 [๔๑] มหาราชสฺสทํ ธีตา วิรูปกฺขสฺส จณฺทียา
 อนํ กาฬี อลฺกฺขิกา ภาพกณฺณตี มํ วิทุ
 โอภาสํ ยาจิโต เทหิ วสฺเม ตว สนฺติเก. (๑)
 [๔๒] กิสิเล กิสมจาเร ปฺริเส นีวิสเส ตฺวํ
 ปุญฺจา เม กาฬิ ออกฺขาหิ กถํ^๕ ชาเนมฺ ตํ มยฺ.
 [๔๓] มกฺขี ปฬาสี สारมฺภิ อิสฺสกี มจฺฉวี สโจ
 โส มยฺหํ ปฺริโส กนฺโต ลทฺธํ ยสฺส วินสฺสติ.
 [๔๔] โกธโน อุปนาที จ ปิสุโน จ วิภทฺโท
 กณฺฐกฺวาโจ^๖ ผรุโส โส เม กนฺตทโร ตโต.

๑ จ.ม. ส. ออกฺขิตฺตา ๒ จ.ม. อปนนฺทสฺส ๓ ส. คโต ๔ ส. จาสี
 ๕ ส. อ. ยถา ๖ จ.ม. กณฺฐกฺวาโจ ส.อ. อนฺทกฺวาโจ

- [๔๕] อชฺช สุเวติ ปุริโส สทตฺถํ นาวพฺพตฺติ
โอรชฺชมาโน กุปฺปติ เสยฺยํ โส อติมณฺณติ.
- [๔๖] ทวปฺปสฺสทฺโร ปุริโส สพฺพมิตฺเตหิ ฐสฺสตี
โส มยฺหํ ปุริโส กนฺโต ตสฺมี โหมิ อนามยา. (๒)
- [๔๗] อเปหิ เอตฺโต ตวํ กาฬิ เนตํ อเมหฺสฺส วิชฺชติ
อณฺณํ ชนปทํ กจฺฉน นิกเม ราชธานีโย.
- [๔๘] อหฺมปปี โข ตํ ชานามิ เนตํ ตฺเมหฺสฺส วิชฺชติ
สนฺติ โลกํ อลฺกขิกา สงฺฆมฺรณฺตี พทฺธํ ธนํ
อหํ เทโว จ เม ภาตา อุกฺโก นํ วิธมามเส. (๓)
- [๔๙] กา นุ ทิพฺเพน วณฺณเนน ปจฺจยา สฺสปีฏฺฐิจา
กา วา ตวํ กสฺส วา ฐิตา กถํ ชาเนมฺมํ ตํ มยฺ.
- [๕๐] มหาราชสฺสทํ ฐิตา ฐตฺตวฺจสิริมโต
อหํ สิริ จ ลกฺขี จ ภูริปญฺญาตี มํ วิทฺ
โอกาสํ ยาจิโต เทหิ วเสมฺมํ ทว สนฺติเก. (๔)
- [๕๑] กิสีเล กิสมจาเร ปุริเส นิวิสเส ตวํ
ปฺปจฺจา เม ลกฺขี อุกฺขาหิ กถํ ชาเนมฺมํ ตํ มยฺ.
- [๕๒] โย จาปี สีเต อถ วาปี อุนฺเนห
วาตาทเป ทสฺสสิริสเป จ
ขุทฺท^๒ ปิปาสํ อภิภุญฺญ สพฺพํ
รตฺตินฺทิวํ โย สตตํ นิยุตฺโต
กาลาคตฺตญฺจ น หาเปติ อตฺถํ
โส เม มนาไป นิวิเส จ ตมฺหิ.

- [๕๓] อกโกธโน มิตฺตวา จาควา จ
 สีลุปฺปนโน อสโจชฺฐโต
 สงฺกาทโก สขิลो สณฺหฺวาโจ
 มหตฺตปตฺโตปปี นีวาทวฺตฺติ
 ตสฺมีห โปเส วิปฺลา ภวามิ
 อุมิ สมฺมทฺตสฺส ยถาปี วณฺณ.
- [๕๔] โย จาปี มิตฺเต อถวา อมิตฺเต
 เสฏฺเฐ สริกฺเข อถวาปี หิเน
 อตุํ จรณํ อถ วา อนตุํ
 อาวี รโห สงฺกฺเขว วตฺเต
 วามํ น วชฺชา ผรฺสํ กทาจิ
 มตฺตสฺส ชีวสฺส จ ตสฺส โหมิ.
- [๕๕] เอเตส โย อณฺเวยตรํ ลภิตฺวา
 กนฺตํ สีริ^๑ มชฺชติ อปฺปปณฺโณ
 ตํ ทิตฺตรูปํ วิสมํ จรณํ
 กรีสจํว วิวชฺชยามิ. (๕)
- [๕๖] อตุตฺตนา กุรุเต ลกฺขี อลกฺขี กุรุตฺตตฺตนา
 น หิ ลกฺขี อลกฺขี วา อณฺโณ อณฺณสฺส การโกติ.
 สีริกาพกณฺณชาตกํ สตฺตมํ.

๘. กุกฺกุฏชาตก (๓๘๓)

- [๕๗] สุจิตฺตปตฺตฉานน ตมฺพจฺฐ วิหงฺกม
 โอโรห ทมฺสาขาย มฺฐา ภริยา ภวามิ เต.
- [๕๘] จตุปฺปที ตฺวํ กลฺยาณิ ทวิปทาหํ มโนรเม
 มิกิ ปกฺขี อสฺยตฺตา อณฺณํ ปริเยส สามีกํ.

- [๕๙] โกมาริกา เต หุตฺตสํมิ มนฺชกา ปิยภาณินิ
 วินท มํ อริเยน เวเทน สํวย มํ ยทิจฺฉสิ
- [๖๐] กุณฺปาทินิ โลหิตเป จิริ กุกฺกฏโปถินิ
 น ทวํ อริเยน เวเทน มมํ ภตฺตารมิจฺฉสิ.
- [๖๑] เอวมปิ จตุรา นาริ ทิสฺวาน สฺสนํ นรํ
 เนนฺติ สฺสนหาทิจ วาจาทิจ วิพาริ วีย กุกฺกฏํ.
- [๖๒] โย จ อุปฺปตฺติํ อตฺถํ น จิปรฺมณฺณพฺพตฺติ
 อมิตฺตวสฺสเนนฺติ ปจฺฉา จ อนฺตปรฺปตฺติ.
- [๖๓] โย จ อุปฺปตฺติํ อตฺถํ จิปรฺเมว นิโพรตฺติ
 มุจฺจเต สฺสทฺตสมฺพารา กุกฺกฏว วิพาริยาทิจ.
- กุกฺกฏชาตกํ อวฺจมํ.

๕. ฐมฺมาทุสฺสชาตก (๓๘๕)

- [๖๔] ฐมฺมํ จรต ฌาตโย ฐมฺมํ จรต ภทฺท โว
 ฐมฺมจาริ สฺขํ เสติ อสฺมิ โลเก ปรมฺหิ จ.
- [๖๕] ภทฺทโก วตฺถํ ปกฺขิ ทิโส ปรมฺมมิกิ
 เอกปาเทน ทิจฺฉนฺโต ฐมฺมเมวณฺณสาสติ.
- [๖๖] นาสุส สิลํ วิชานาถ อนนฺถาย ปสฺสส
 ภุตฺวา อนฺตญฺจ ฌาเป จ^๒ ฐมฺโม ฐมฺโมติ ภาสติ.
- [๖๗] อณฺณํ ภณฺติ วาจา ย อณฺณํ กาเยน กุพฺพติ
 วาจาโย โน จ กาเยน น ทํ ฐมฺมํ อธิจฺฉิตฺ.
- [๖๘] วาจาโย สขิลो มโนวิทฺถุโก
 ฌนฺโน กุปฺสโยว กณฺทสฺสโป
 ฐมฺมทุสฺส ฐมฺมณิกมาสุสาธุ
 ทุสฺสาโน ปุริเสน พาลิเสน.

- [๖๙] อิมํ คุณฺฑเทหิ ปกุเขหิ ปาทา จิมํ วิเหจถ
 ฉวํ หิมํ วินาสถ นายํ สฺวาสนารโหติ.
 ธรรมทุชชาตกํ นวมํ.

๑๐. นนทียมิกราชชาตก (๓๘๕)

- [๗๐] สเจ พฺราหฺมณ คุจฺเจสิ สาเกตํ^๑ อณฺชนํ^๒ วณํ
 วชฺชาสี นนทียํ นาม ปุตุตํ อสมากโมรสํ
 มาตาปีตา จ เท วุฑฺฒา เท ตํ อิจฺฉนฺติ ปสฺสสิทฺ.
 [๗๑] ภูตฺตา มยา นินฺวาปานิ ราชีโน ปานโกชนํ
 ตํ ราชนินฺทํ อวโกตฺตํ นานํ พฺราหฺมณ มุสฺสเส.
 [๗๒] โอทฺทิสฺสามหํ ปสฺสํ ชุรปฺปานิสฺส ราชีโน
 ตทาทํ สฺขิโต มุตฺโต อปี ปสฺสเยยฺ มาตวํ.
 [๗๓] มิกราชา ปุเร อาสี โกสลสฺส นิกेतเว^๓
 นนทียํ นาม นามเนน อภิรุโป จตุปปโต.
 [๗๔] ตํ มํ วรฺตฺตมาจฺฉิ ทายสฺมิ อณฺชนาวเน^๔
 ธนํ อารชฺชํ กตฺวาน อุตฺตํ สนนาย^๕ โกสโล.
 [๗๕] คตฺสทาํ โอทฺทิ ปสฺสํ ชุรปฺปานิสฺส ราชีโน
 ตทาทํ สฺขิโต มุตฺโต มาตวํ ทฏฺฐมาคโตติ.

นนทียมิกราชชาตกํ ทสมํ.

อวาริยวฺกุโค ปจฺโม.

คตฺสสุทฺธานํ

อถ คุชฺฉรเดสฺส เกตฺวโร
 สทวิมุข เนรุ ลตา จ ปุณ
 อปนนฺท สิรี จ สฺจิจฺจวโร
 อถ ธรรมิก นนทิมิเคน ทสาคิ.

๑ จ.ม. สาเกต

๒ จ.ม. อชฺชนํ

๓ จ.ม. นิกेतเน

๔ จ.ม. อชฺชนาวเน

๕ จ.ม. สนนาย

๒. ขรปุตตวคฺค

๑. ขรปุตตชาตก (๓๘๖)

- [๗๖] สจฺจํ กิเรวมาหํสุ กลกั^๑ พาลิตี ปณฺทิตา
ปสฺส พาลโ รโหคมมํ อาวิกุพฺพํ น พุชฺฌติ.
- [๗๗] ทวํ นุ ไช^๒ สมม พาลิสฺส ขรปุตฺต วิชานหิ
รชฺชยา หิ^๓ ปริกฺขิตโต วฏฺเฏจฺจ โหหิตมฺโข.
- [๗๘] อปรปี สมม เต พาลยํ โย มุตฺโต น ปลายสิ
โส จ พาลตโร สมม ยํ ทวํ วหสิ เสนกํ.
- [๗๙] ยนฺนํ สมม อหํ พาลโ อชราช วิชานหิ
อถ เกน เสนโก พาลโ ตํ เม อกฺขาหิ ปฺจฺฉิตโต.
- [๘๐] อุตฺตมตฺถํ ลภิตฺวาน ภริยาย โย ปทสฺสติ
เตน ชหิสฺสสตฺถานํ สฺวา เจวสฺส น เหสฺสติ.
- [๘๑] น เว ปิยเมติ ชนินฺท ตาทิสโ
 อตฺถํ นินฺนวกฺทฺวา ปิยานิ เสวติ
 อตฺถาว เสโย ปรมมา จ เสโย
 ลพฺภา ปิยา โอจิตฺตเถน ปจฺฉนาคิ.
 ขรปุตฺตชาตกํ ปจฺม.

๒. สุตฺตชาตก (๓๘๗)

- [๘๒] อกกกสํ อผรฺสํ ขรโรตํ สุปาสิยํ
 สฺขมํ ติชิณฺณคฺคฺคา โก สฺว จิ เกตุมิจฺฉติ.
- [๘๓] สฺมชฺชชฺชจ สฺปาสจ อนฺนปฺพพํ สฺวภูมิตํ
 ขนฺนาคิมํ ปฏฺฐทฺธํ โก สฺว จิ เกตุมิจฺฉติ.

สตฺตฺต. ๑๘/๒๐ ๑ ฉ. วสฺสํ, ส.อิ. ภสฺสํ ๒ ฉ.ม. ทวํ ไชปี, อ. ทวญฺจ ไช
 ๓ อ. รชฺชยาสิ

- [๘๔] อิตทานิ ปตายนฺติ สฺจุโย พฬิสานิ จ
 โภยํ กมฺมารคามสฺมึ สฺจุ วิภูเตตฺตมิจฺฉติ.
- [๘๕] อิตฺ สตฺถานิ กจฺฉนฺติ กมฺมนฺตา วิวิธา ปุณฺ
 โภยํ กมฺมารคามสฺมึ สฺจุ วิภูเตตฺตมิจฺฉติ.
- [๘๖] สฺจุ กมฺมารคามสฺมึ วิภูเตตฺตพฺพา ปชานตา
 อาจริยาว ชานนฺติ^๑ กมฺมํ สุกตทกฺกมฺ
- [๘๗] อิมฺญเจ^๒ เต ปิตา ภทฺเต สฺจุ ชญฺญา มยา กตํ
 ตยา จ มํ นิมนฺเตยฺย ยญฺจตฺถญฺมํ สมเร ธนฺนํ.
- สฺจุชาตกํ ทุตฺติยํ.

๓. ตฺถุทฺทิลชาตก (๓๘๘)

- [๘๘] นวจฺฉทฺทเก^๓ ทานิ ทิยฺยติ
 ปุณฺณายํ โทณิ สุวามินิ จิตฺตา
 พหุโก ชโน ปาสปาณิกो^๔
 โน จ โข เม ปฏิภาติ ภูตฺตํ.
- [๘๙] ตสฺส รมสฺสิ เสณมิจฺฉติ
 อตาโนสฺสิ กุทฺติ คมฺมสฺส
 อปฺโปสฺสกุโก ภูตฺตํ ตฺถุทฺทิล
 มํสฺสเถยฺย โปสฺสิตามฺเส.^๕
- [๙๐] โอคฺคห รหํ อกฺกทฺทมํ
 สพฺพํ เสทฺทมลํ ปวาทย
 กณฺหาหิ นวํ วิเลปนํ
 ยสฺส คณฺโธ น กทาจิ จิขฺชติ.

๑ ก. อาจริยา ปชานนฺติ, อ. อาจริยาว สณฺชานนฺติ ๒ ก. อิมฺญ
 ๓ จ.ม. นวฉนฺนเก, ส.อ. นวฉนฺนทเก ๔ จ.ม. พหุเก ชเน ปาสปาณิกเก
 ๕ ส. อ. โปสฺสิตามฺเส

[๙๑] กตโม นุ รหโต อกทฺทโม
 กิสุ เสทมฺลนฺติ วุจฺจติ
 กตมญฺจ นวํ วิเลปนํ
 ยสฺส^๑ คนฺโธ น กทาจิ นิชฺชติ.

[๙๒] ฐมโม รหโต อกทฺทโม
 ปาปํ เสทมฺลนฺติ วุจฺจติ
 สิลญฺจ นวํ วิเลปนํ
 ตสฺส คนฺโธ น กทาจิ นิชฺชติ.

[๙๓] นนฺทนฺติ สรริชฺชาติโน
 น จ นนฺทนฺติ สรริชฺชาติโน
 ปุณฺณาย จ ปุณฺณมาสียา
 รมมานาว ชนฺนํ ธีวตฺตํ.
 ๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

๔. สุวณฺณกกฺกฏชาตก (๓๘๕)

[๙๔] สิงฺคิมิโก อายตฺตจฺจนฺตโต
 อฏฺฐิตฺตํ วาริสโย อโลโม
 เตนามิฏฺฐโต กปณํ รุหามิ
 หเร สขา กิสุ น มํ ชหาสิ.

[๙๕] โส ปสฺสสนฺโต^๒ มหตา ผณน
 ภูชงฺกโม กกฺกฏมชฺฌปตฺโต
 สขา สขารํ ปริตฺตมาโน
 ภูชงฺกมํ กกฺกฏโก อคฺคเหสิ.^๓

- [๙๖] น วายสํ โน ปน กณฺหสปปิ^๑
 ฆาสตฺถิโก กกฺกฏโก อเทยฺย
 ปุจฺฉามิ ทํ อายตจฺจฺจนฺต
 อถ กิสฺส เหตุมฺห อฺโก คหิตา.
- [๙๗] อโย ปริโส มม อตฺถกามา
 โย มํ คเหตฺวาน ทกาย เนติ
 ศตฺถิ มเถ ทกฺขมนปฺปํ เม
 อหฺมจฺ เอโส จ อฺโก น โหเม.
- [๙๘] มมฺมจฺ ทิสฺวาน ปวทฺธมฺกาย
 สพฺโพ ชโน ทิสฺสเมวมิจฺเจ
 สาทฺธจฺ อุตฺถจฺ มุทฺธจฺ มํสํ
 กากาปํ มํ ทิสฺวาน^๒ วิเหจฺเยยฺย.
- [๙๙] สเจตฺสส เหตุมฺห อฺโก คหิตา
 อญฺจาทฺธํ โปโส วิสฺมาจฺจามิ^๓
 มมฺมจฺ กากมฺจ ปมฺมจฺ ขิปปํ
 ปุเร วิสํ คากฺขมฺเปติ มจฺจ.
- [๑๐๐] สปปํ ปโมกฺขามิ น ทาว กากํ
 ปฏฺวิพฺพุทฺธโก^๔ โหหิติ ทาว กาโก
 ปุริสฺสจฺ ทิสฺวาน สฺขี อโรคํ
 กากํ ปโมกฺขามิ ยถา สปปํ.
- [๑๐๑] กาโก ตทา เทวทฺตโต อโหสิ
 มาโร^๕ ปน กณฺหสปปิ อโหสิ
 อานนฺทภทฺตโต กกฺกฏโก อโหสิ
 อหํ ตทา พฺรหฺมโณ โหมิ สตฺถาติ.
 สฺวณฺณกกฺกฏชาตกํ จตฺตถิ.

๑ ก.. สปปราชํ ๒ ส.อ. ทิสฺว ๓ ส.อ. ม. วิสฺมาจฺจามิ ๔ จ.ม. ปฏฺวิพฺพุทฺธโก
 ๕ ก. วารโณ

๕. มยฺหุทสฺสกุณชาตก (๓๕๐)

- [๑๐๒] สกุณ มยฺหโก นาม กิรฺริสํนุทริจโร
 ปกุกํ ปิปลฺลิมารุห มยฺหํ มยฺหนฺติ กนฺทติ.
 [๑๐๓] ตสฺสเสว วิลปนฺตสฺส ทิชฺสงฺมา สมากตา
 ภูทฺวาน ปิปลฺลียนฺติ วิลปเตว โส ทิโส.
 [๑๐๔] เอวเมว อิธกฺโขจ สงฺฆริทฺวา พหุํ ธนํ
 เนวตฺตโน น ภาตึนํ ยโธธี ปฏฺิปปชฺชติ.
 [๑๐๕] น โส อจฺฉาหนํ ภูทํ น มาลํ น วิเลปนํ
 อนฺุโกติ^๑ สกึ กิณฺจि น สงฺกณฺหาติ ภาตเก.
 [๑๐๖] ตสฺสเสว วิลปนฺตสฺส มยฺหํ มยฺหนฺติ รกฺขโต
 ราชานอ อถ วา จิรา ทายาทา เย ว อปฺปียา
 ธนมาทาย กจฺจนฺติ วิลปเตว^๒ โส นโร.
 [๑๐๗] ธีโร โภเก อธิคฺมม สงฺกณฺหาติ จ ภาตเก
 เตน โส กิตฺติ ปปฺโปติ เปจฺจ สกฺเก ปโมทตฺติ.

มยฺหุทสฺสกุณชาตก^๓ ปณฺจมี.

๖. ปพฺพชิตฺวิเหจกชาตก (๓๕๑)

- [๑๐๘] ทพฺพณฺณรูปํ ตุมริยวณฺณํ
 ปฺรกฺขชฺวา ปณฺชลิโก นมสฺสสิ
 เสยโย นฺ เต โส อุทฺหา^๔ สริกฺโข
 นามํ ปฺรสฺสชฺชโน จาปี พุฑฺฺธิ.
 [๑๐๙] น นามโกตฺถํ กณฺหนฺติ ราช
 สมฺมกฺกตฺตานุชฺชกฺตฺตาน เทวา
 อหณฺจ เต นามเชยฺยํ วทามิ
 สกฺโกหมสฺมี ทิทฺธานมินฺโท.

๑ ก.ม. นานุโกติ

๒ ฉ.ม. วิลปเตว

๓ ฉ.ม. มยฺหุทสฺสกุณชาตก

๔ ฉ.ส. อุทฺหา

[๑๑๐] โย ทิสฺวา ภิกฺขุ จรณฺูปปนฺนํ
 ปฺรภุชฺสฺวา ปณฺชลิโก นมสฺสติ
 ปุจฺฉามิ ทํ เทวราเชตมตฺถํ
 อิตฺโต จูโต ก็ ลภเต สุขํ โส.

[๑๑๑] โย ทิสฺวา ภิกฺขุ จรณฺูปปนฺนํ
 ปฺรภุชฺสฺวา ปณฺชลิโก นมสฺสติ
 ทิฏฺฐเจว ธมฺเม ลภเต ปสฺสํ
 สกฺกณฺจ โส ยาทิ สวีรเกทา.

[๑๑๒] ลกฺขี วต เม อุทฺปาที อชฺช
 ยํ วาสวํ ภูตปตฺติทฺทสาม
 ภิกฺขุณฺจ ทิสฺวาน ตฺวณฺจ สกฺก
 กาหามิ ปุณฺณานิ อนปฺปกาณิ.

[๑๑๓] อทฺธา หเว เสวิตพฺพา สปฺมณฺวา
 พหุสฺสฺสฺทา เย พหุจฺฉนฺจินฺตฺติโน
 ภิกฺขุณฺจ ทิสฺวาน มมณฺจ ราช
 กโรหิ ปุณฺณานิ อนปฺปกาณิ.

[๑๑๔] อกฺโกธโน นิจฺจปสฺสนจิตฺโต
 สพฺพปาติถียาจโยโค ภวิตฺวา
 นิหจฺจ มานํ อภิวาทยิสฺสํ
 สุตฺวาน เทวินฺท สุภาสิตานีติ.
 ปพฺพชิตฺวิเหจกชาตก^๑ จกฺก.

๗. อุปสังมุปฺปชาตก (๓๕๒)

[๑๑๕] ยเมตํ^๒ วาริขํ ปุปฺผํ อทินนํ อุปสังขลิตํ
 เอกงฺกเมตํ เถยฺยานํ กนฺธเถโนสฺสิ มารีต.

๑ จ.ม. วิชฺชาธรรชาตก, ส. อ. ธววิเหจกชาตก ๒ อ. ยเมก

- [๑๑๖] น หรามิ น ภณฺชามิ อารา สิงฺขามิ วาริขํ
 อถ เกน น วณฺณเนน คนฺธเกไนฺติ วุจฺจติ.
 [๑๑๗] โยโย ภิสานิ ชนฺติ ปุณฺฑริกาणि ภณฺชติ
 เอวํ อากิณฺณกมฺมุนโต กสฺมา เอโส น วุจฺจติ.
 [๑๑๘] อากิณฺณลฺลทฺโต ปุริโส ธาติโจลว^๑ มกฺขิโต
 ทสฺมี เม วจัน นตฺถิ ตณฺจารหามิ วตฺตเว.
 [๑๑๙] อนนฺถกณฺธสฺส โปสฺสส นิจฺจํ สุจิกเวสิโน
 วาลกฺกมตฺถํ ปาปสฺส อพฺภามตฺถวํ ขายติ.
 [๑๒๐] อทฺธา มํ ยกฺข ชานาสิ อโถ มํ อนุกมฺปสิ
 ปุณฺปี ยกฺข วชฺชาสิ ยทา ปสฺสสิ เอทิสํ.
 [๑๒๑] เนว ตํ อปฺชีวามิ นปี เต ภตฺถกามฺหเส
 ทฺวเมว ภิกฺขุ ชานะยฺย เยน กจฺเจยฺย สุกฺกตินฺติ.

อุปสงฺฆปฺปฉาตก^๒ สกฺตมํ.

๘. วิมาสาทชาตก (๓๕๓)

- [๑๒๒] สุสฺสํ วต ชีวนฺติ เย ชนา วิมาสาทิโน
 ทิฏฺฐเจว ฐมฺเม ปาสฺสา สมฺปฺราเย จ สุกฺกตึ.
 [๑๒๓] สุกฺสส^๓ ภาสฺमानสฺส น นิสამเถ ปณฺฑิตา
 อิทํ สุนาถ โสทริยา อเมหฺวายํ ปสฺสติ.
 [๑๒๔] นาทํ ตฺเมหฺ ปสฺสามิ กุณฺปาทา สุนาถ เม
 อุกฺกนิฏฺฐโกชิโน ตฺเมหฺ น ตฺเมหฺ วิมาสาทิโน.
 [๑๒๕] สกฺตาวสฺสา ปพฺพชิตา มชฺฌารณฺเ^๔ สิชฺณทฺธิโน
 วิมาเสเนว ยาเปเนตา มยฺ เจ โกโต การยฺหา.
 เก น โกโต ปสฺสียา.

๑ ก. ธาติโจลว

๓ ส. อ. สุวสฺส

๒ จ.ม. สิงฺฆปฺปฉาตกํ, ส. อ. ภิสปฺปฉาตกํ

๔ จ. เมชฺฌารณฺเ, ม. มชฺฌารณฺเ

- [๑๒๖] ตุมเห สีนานํ พุคฺขมานํ วาพณณจาวตฺถุจกํ
 อจฺฉินฺนุเจเนว ยาเปนฺตา มณฺณโฆห วิมาสาทิกโน.
- [๑๒๗] เย พฺรหฺมณฺสฺส สมณฺสฺส อณฺณสฺส จ^๑ วณฺพิพฺปิโน^๒
 ททฺวาว^๓เสสํ ภูณฺชนฺติ เต ชนา วิมาสาทิกโนติ.
- วิมาสาทชาตกํ อจฺจม.

๘. วฏฺฐกชาตก (๓๕๔)

- [๑๒๘] ปณฺธิตํ ภูณฺชเส ภตฺตํ สปปิเตลณฺจ มาตุล
 อถ เกน น วนฺณเนน กิโส ทฺวมสฺสิ วายส.
- [๑๒๙] อมิตฺตมชฺฌเ วสโต เตสฺ อามิสฺเมสโต
 นิจฺจํ อพฺพิกฺกททยสฺส กุโต กากสฺส ทพฺพิยิ.
- [๑๓๐] นิจฺจํ อพฺพิกฺกิกโน^๔ กากา ธงฺกา ปาเปน กมฺมุนา
 ลทฺโธ ปิณฺโท น ปิณฺเตติ กิโส เตนฺสมิ วฏฺฐก.
- [๑๓๑] ลฺลฺลฺลฺลํ คินฺพิชานิ อปปเสนฺทานิ ภูณฺชสิ
 อถ เกน น วนฺณเนน ญฺโโล ทฺวมสฺสิ วฏฺฐก.
- [๑๓๒] อปปิจฺฉา อปปิจินฺตาย อทฺตรกมเนน จ
 ลทฺธาลทฺธเรน ยาเปนฺโต ญฺโโล เตนฺสมิ วายส.
- [๑๓๓] อปปิจฺฉสฺส ทิ โปสฺสสฺส อปปิจินฺตฺสสฺส^๕ จ
 สฺสจฺจกิตฺตมานสฺส วุตฺติ สฺสสมฺมทานิยาติ.
- วฏฺฐกชาตกํ นวม.

๑๐. มณฺนิชาตก (๓๕๕)

- [๑๓๔] จิรฺสฺสํ วท ปสฺสามิ สหยา มณฺนิธารินํ
 สุกฺกา มสฺสสุกฺกุตฺติยา โสภเต วท เม สขา.

๑ จ.ม. วา, อี. อณฺณสฺสเสว ๒ จ.ม. วณฺพิพฺปิโน ๓ ม. อี. ททฺวาว
 ๔ จ. อพฺพิเพกฺกิกโน, สี. อพฺพิเพกฺกิกโน ๕ จ.ม. อปปิจินฺตฺสสฺส

[๑๓๕]	ปรุพฺพหฺกฺจนฺชโลโม จิรสฺสํ นฺหปิตํ ลทฺธา	อหํ กมฺเมสฺส พฺยวํโฏ โลมนฺตมชฺช หารยิ. ^๑
[๑๓๖]	ยํ นุ โลมํ อหาเรสิ อถ กิณฺจริ เท สมฺม	ทฺลลภํ ลทฺธ กปฺปกํ กณฺเฏ กิณฺนิกณฺยาติ. ^๒
[๑๓๗]	มนุสฺสสฺสขมาถานํ เตสาหํ อนฺนสิกฺขามิ	มณิ กณฺเฏสฺส ลมฺพติ มา ตวํ มณฺณิ ทวา กถํ.
[๑๓๘]	สเจปิมํ ปิทยสิ การยิสฺสามิ เท สมฺม	มสฺสสุกฺกฺตํ สุการิตํ มณฺเฏ จาปี ททามิ เท.
[๑๓๙]	ตวญฺเฆว มณฺณินา นนฺโน อามนต โข ทํ กจฺจามิ	สุกฺกทาย จ มสฺสยา ปิยํ เม ตว ทสฺสนนฺติ. (๔๘๐)

มณฑลชาก^๓ ทสม.

ขรปตฺตวคโค^๔ ทุติโย.

[illegible]

๑๓ ปัสส สฺสจิจิ จ ชนฺทิลโก

มิก มยุหคปญจมปกฺขิวโร

อด ปรุชติ วาริช เมชฌ ปุณ

อด วณฺณ กโปฏวเรน ทสาคิ.

อด วกุฑุฑานัน

อด วรฺกํ ปกิตฺติสฺสํ จนิปาทํ วรฺตฺตมเม
อวารียา จ สฺสิจิ จ เทว จ วรฺตฺตา สฺสพฺพญฺชนาติ.

ឧក្ខន្ធនិបាតំ និព្វតិ.

ผู้ตนต. ๑๕/๒๑ ๑ **ส. อ.** อปหารย ๒ **ก.** กีนิกิลาตติ, **ส.อ.** กีนิกินายติ
 ๓ **จ.** ปาราวตชาตก, **ส. อ.** กากชาตก
 ๔ **ส.** เสนกวกโก ๕ **จ.** ขโร จ

๗. สุตกนิปาต

๑. กุกกุวคฺค

๑. กุกกุชาตก (๓๕๖)

- [๑] ทิยทฺธกุกฺกุ อุกฺเขน กณฺณิกา
วิทฺตติโย อญฺจ ปริกฺขิปปนฺติ นํ
สา สีสปา^๑ สารมยา อเนกคฺคา
กฺกฺหิ จิตฺตา อูปฺปริโต^๒ น ฐํสฺติ.
- [๒] ยา ตีสฺติ สารมยา อนนฺตชฺคา
ปฺริกริย^๓ โภปณฺสโย สมํ จิตฺตา
ทาหิ สฺสํกฺกฺหิตา พฺลสา จ ปิพฺพิตา
สมํ จิตฺตา อูปฺปริโต น ฐํสฺติ.
- [๓] เอวมปิ มิตฺเตหิ ทเพหฺหิ ปณฺทิตฺโต
อเนกชฺชเรหิ สฺสจฺจิ มนฺตํ
สฺสํกฺกฺหิตฺโต สิริยา น ฐํสฺติ
โภปณฺสํ ภารวหา กณฺณิกา.
- [๔] ขรตฺตจํ เพลลํ ยถาปี สุตฺตวา
อนามสนฺโตปี กโรติ ติตฺตํ
สมาหรั สาทํ กโรติ ปตฺตํ
อสาทํ กยิรา ทนฺนพฺนธมฺมทฺธรั.

- [๕] เอมบี กามนิคเมสุ ปณฺทิตो
 อสาลฺลํ ราชณานิ สงฺฆํ
 ธมฺมานุวตฺตี ปฏิปชฺชมาโน
 ส ผาตี^๑ กยิรา อวิหะยัง ปรี.
- [๖] โอทาทมฺภุสํ สุจิวาริสฺสภํ
 ชาคํ ยถา ปุทฺธวณฺณํ อมฺพุชฺชํ
 ปทฺธํ ยถา อคฺคินิกาสีฬาลิมํ
 น กทฺทโม น รโห น วาริ ลิมฺปติ.
- [๗] เอมบี โวหารสฺสจี อสาลฺลํ
 วิสุทฺธกมฺมมนฺตมเปตปาปํ
 น ลิมฺปติ กมฺมกิลเลสฺส ตาทิสฺโส
 ชาคํ ยถา ปุทฺธวณฺณํ อมฺพุชฺชนฺติ.
 กุกกชชาตกํ ปจฺม.

๒. มโนชชาตก (๓๕๗)

- [๘] ยถา จาโป นินฺนํมติ ชียา จาปี นิภูชติ
 ทณฺณเต นฺน มโนโห มิกราชา สขา มม.
- [๙] หนฺททานิ วณฺณทานิ ปกฺกมามี ยถาสฺสํ
 เนตาทิสฺสา สขา โหนฺติ ลพฺภา เม ชีวโต สขา.
- [๑๐] น ปาปชนสฺสเวิ อจฺจนํ สฺสเมธติ
 มโนชฺ ปสฺส เสमानํ คิริยสฺसानุสาสนี.^๒
- [๑๑] น ปาปสมฺปวงฺเคน มาตา ปุตุเตน นนฺทติ
 มโนชฺ ปสฺส เสमानํ อจฺจนนํ^๓ สมฺมิตฺติ โลหิตะ.

[๑๒] เหวมาปชชเต ไปโส ปาปีโย จ นิกจจติ
โย เว หิตานํ วาณํ น กโรติ อตฺตทสฺสินํ.

[๑๓] เหวมฺจ โส โหติ ตโต จ ปาปีโย
โย อุตฺตโม อธมชฺฌนุสเสวี
ปสฺสุตฺตมํ อธมชฺฌนุสเสวิตํ^๑
มิการิปํ สรรวเวกนิทฺธตํ.

[๑๔] นิหียติ ปริโส นิหีนเสวี
น จ หาเยถ กทาจิ ตฺลฺยเสวี
เสฏฺฐมฺปคมํ อูเทติ ชิปฺโป
ตสฺมาตฺตนา อุตฺตริตฺว ภาเสถาติ.
มโนชชาตกํ ทฺติยํ.

๓. สุตตนาตก (๓๕๘)

[๑๕] ราชชา เต ภตฺตํ ปาหเสสิ สฺจ มิสฺสฺสฺสจํ
มมทวสฺสมี^๒ อธิวตฺเต เอหิ นิกฺขมม ภาวชฺส.

[๑๖] เอหิ มาณว โอเรน ภิกฺขมาทาย สฺสปีตํ
ทฺวณฺจ มาณว ภาวชฺส^๓ อุกฺโก ภาวชา ภาวิสฺส.

[๑๗] อปฺปเกน ทฺวํ ยกฺข ฤทฺธมฺมตฺตํ ชหิสฺสสิ
ภิกฺขนฺเต นาทริสฺสนติ ชนา มรณสงฺกโม^๔.

[๑๘] ลทฺธายํ ยกฺข^๕ ทว นิจฺจภิกฺขํ
สฺจ ปณฺธิตํ รสฺสา อเปตํ
ภิกฺขณฺจ เต อาหริโย นโร อิท
สฺสทฺธลฺลโก โหหิติ ชาทิเต^๖ มยิ.

๑ ก. อธมชฺฌนุสเสวี ๒ สี.อิ. มชาทวสฺสมี ๓ จ.ม. สี.อิ. ภิกฺขา จ

๔ จ.ม. สี.อิ. มรณสงฺกโม ๕ จ.ม. ลทฺธาย ยกฺขา ๖ จ.ม. ภกฺขิต

- [๑๙] มเมว^๑ สฺตุน^๒ อตุโถ ยถา ภาสสิ มาณว
มยา ทวํ สมณฺณฺมาโต โสตุถิ ปสฺสาหิ มาตรํ.
[๒๐] ขกุกํ จตุตถจ ปาติณฺจ กจฺเจวาทาย^๓ มาณว
โสตุถิ ปสฺสตุ เต มาตา ทวณฺจ ปสฺสาหิ มาตรํ.
[๒๑] เอวํ ยกฺข สฺสึ โหหิ สห สพฺเพหิ ฌาติภิ
ธณณฺจ เม อธิคํ รมฺโณ จ วณฺํ กตฺนฺติ.

สฺตุนชาตกํ^๔ ตติยํ.

๔. มาตุโปสกกิจฺฉมชาตก (๓๕๕)

- [๒๒] เต กถนฺนํ กริสฺสนฺติ วุฑฺฒา คิริทรีสยา
อหํ พทฺธโรสมิ ปาเสน นิสฺยสฺส วสํ คโต.
[๒๓] กิํ กิจฺฉม ปริเทวสิ^๕ กา นฺ เต ปริเทวนา
น เม สฺสโต วา ทิฏฺฐิ จ วา ภาสฺนฺโต มานฺสิ ทิโช.
[๒๔] ภรามิ มาตาปิตโร วุฑฺฒา คิริทรีสเย
เต กถนฺนํ กริสฺสนฺติ อหํ วสํ คโต ทว.
[๒๕] ยนฺนํ คิจฺฉม โยชนสํ กุณฺปาณิ อเวกฺขติ
กสฺมา ชาลณฺจ ปาสณฺจ อาสขฺชาปี น พุชฺฌสิ.
[๒๖] ยทา ปราภโว โหติ โปโส ชีวิตสงฺขเย
อถ ชาลณฺจ ปาสณฺจ อาสขฺชาปี น พุชฺฌติ.
[๒๗] ภรสฺส มาตาปิตโร วุฑฺฒา คิริทรีสเย
มยา ทวํ สมณฺณฺมาโต โสตุถิ ปสฺสาหิ ฌาตเก.
[๒๘] เอวํ ลุฑฺตก นนฺทสฺส สห สพฺเพหิ ฌาติภิ
ภริสฺส มาตาปิตโร วุฑฺฒา คิริทรีสเยติ.

มาตุโปสกกิจฺฉมชาตกํ จตุตถํ.

๑ ส.อ. มเมส

๒ จ. สฺตโน

๓ จ. กจฺเจวาทาย

๔ จ. สฺตุนชาตกํ

๕ จ. ปริเทวสิ

๕. ทพภปฺปชาตก (๔๐๐)

- [๒๕] อนตุรจาวี ภททนต์เต สหายมนุธาว มํ
มหา เม กหิโต มจฺโณ โส มํ หรติ เวกสา.
- [๓๐] คมฺภีรจาวี ภททนต์เต ทพฺหํ กณฺหาติ ฅามสา
อหํ ตํ อุตฺตริสฺสามิ สฺปนฺโน อฺรคมฺมิว.^๑
- [๓๑] วิวาโท โน สมฺปฺปนฺโน ทพภปฺปสฺส สฺสโนหิ เม
สเมหิ เมธคํ สมฺม วิวาโท วุสสมฺมตํ.
- [๓๒] ฐมฺมญฺโฆ ปุเร อาสี พหุ อญฺญํ ติริทํ^๒
สเมหิ เมธคํ สมฺม วิวาโท วุสสมฺมตํ.
- [๓๓] อนตุรจาวี นงฺคุจํ สีสํ คมฺภีรจาวีโน
อจฺจายํ^๓ มชฺฌิโม ชนฺโท ฐมฺมญฺจสฺส ภวิสฺสติ.
- [๓๔] จิริปํ ภกฺโข อภวิสฺส สเจ น วิวเทมเส
อสีสํกํ อนนฺคุจํ สิงฺคาโล หรติ โรหิตํ.
- [๓๕] ยถาปํ ราชานนฺเตยฺย รชชํ ลทฺธาน ชตฺติโย
เอวามชฺช นนฺทามิ ทิสฺวา ปุณฺณมฺหํ ปตี.
- [๓๖] กถนฺนํ ถลฺโซ สนฺโต อุตฺเท มจฺจํ ปรามสิ
ปฺญฺโง เม สมฺม อกฺขาหิ กถํ อธิคตํ ตยา.
- [๓๗] วิวาเทน กิสฺสา โหนฺติ วิวาเทน ธนฺกฺขยา
ชีนา อุตฺทา วิวาเทน ญชฺช มายาวิ โรหิตํ.
- [๓๘] เอวเมว มนฺสฺเสสฺส วิวาโท ยตฺถ ชายติ
ฐมฺมญฺจํ ปฏฺฐาวนฺติ โส หิ เนสํ วินายโก
ธนาปํ ตตฺถ ชียนฺติ ราชโกโส ปวทณฺตติ.

ทพภปฺปชาตกํ ปณฺจมี.

๑ จ.ม. อฺรคามิว

๒ จ.ม. พหุ อญฺญา เมติริทา, ส. พหุ อญฺญํ เม ติริทํ

๓ ส. อ. อดายํ

๖. ทสณณกชาตก (๔๐๑)

- [๓๙] ทสณณกํ ทิชิณธารํ อสึ สมฺปนฺนปายินํ
 ปริสายํ ปุริโส คิลติ ก็ ทุกฺกรตรํ ตโต
 ยทณฺณํ ทุกฺกรํ จานํ తం మే అగ్రాహి పుజితః.
- [๔๐] คิเลยฺย ปุริโส โลภา อสึ สมฺปนฺนปายินํ
 โย จ วชฺชา ททามิติ తం తుగ్గరతరం తతో
 สพฺพณฺณํ สุกฺรํ จานํ ఎవ్ శానాహి మత్తవః^๑
- [๔๑] พฺยากาสิ อายุโร ปณฺหํ อตฺถํ ฐมฺมสฺส โกวิโท
 ปุกฺกุสํ ทานิ ปุจฺจามิ ก็ ทุกฺกรตรํ ตโต
 ยทณฺณํ ทุกฺกรํ จานํ తం మే అగ్రాహి పుజితః.
- [๔๒] น วาจมฺปชฺฉวนฺติ อผลํ คิรมฺหิริตํ
 โย จ ททฺวา อวากยิรา తం తుగ్గరతరం తతో
 สพฺพณฺณํ สุกฺรํ จานํ ఎవ్ శానాహి మత్తవః^๑
- [๔๓] พฺยากาสิ ปุกฺกุโส ปณฺหํ อตฺถํ ฐมฺมสฺส โกวิโท
 เสนกํ ทานิ ปุจฺจามิ ก็ ทุกฺกรตรํ ตโต
 ยทณฺณํ ทุกฺกรํ จานํ తం మే అగ్రాహి పుజితః.
- [๔๔] ทเทยฺย ปุริโส ทานํ อปฺปํ วา ยทฺวา พฺหุ
 โย จ ททฺวา นานตฺตปเป^๒ తం తుగ్గరతరం తతో
 สพฺพณฺณํ สุกฺรํ จานํ ఎవ్ శానాహి మత్తవః^๑
- [๔๕] พฺยากาสิ อายุโร ปณฺหํ อโถ ปุกฺกุสปฺริโส
 สพฺเพ ปณฺเฑ อติโกติ యథా గాఢతి సేనగతి.

ทสณณกชาตก^๓ ฦจ.

๗. เสนกชาตก (๔๐๒)

- [๔๖] วิพณฺตจิตฺโต กุปฺปีนฺทริโยสี
 เนตฺเตหิ เต วาริคณา สวณฺติ
 กิณฺเต นฺนํ จี ปน ปตฺตยาโน
 อิทาควา พุราหมณ อิงฺม^๑ พุรุทฺธิ.
- [๔๗] มียฺเยถ ภริยา วชฺโต มมชช
 อคฺจฺจโต มรณมาห ยกฺโข
 เอเตน ทุกฺเขน ปเวริโตสฺมิ
 อกฺขาหิ เม เสนก เอตมตฺถ.
- [๔๘] พหุณี จานานิ วิจฺจินฺตยิตฺวา
 ยเมตถ วกฺขามิ ตเถว สจฺจํ
 มลฺลณามิ เต พุราหมณ สตฺตํภสฺสํ
 อชานโต กณฺหสฺสโป ปวิฏฺโง.
- [๔๙] อาทาย ทนฺทํ ปริสฺสมภ ภสฺสํ
 ปสฺเสพฺมุคฺ อูรคํ ทุชฺชิวฺ^๒
 จินฺทชฺช กงฺขํ วิจิจฺจิตฺตานิ
 ภชงฺกมํ ปสฺส ปมฺลจ ภสฺสํ.
- [๕๐] สํวิคฺครุโป ปริสาย มชฺฌเ
 โส พุราหมโณ สตฺตํภสฺสํ ปมฺลจ
 อถ นิกฺขมิ อูรโค อุกฺกเตโช
 อาสีวิโส สโป ฌณฺํ กริตฺวา.
- [๕๑] สุตฺตธฺตลาภา ชนกสฺส รณฺโณ
 โย ปสฺสตี เสนกํ สารูปณฺณํ
 วิวฏฺฐจฺจโต นฺติ สพฺพทสฺสี
 ฌาณํ น เต พุราหมณ ภิสฺสโป.

[๕๒] อิมานิ เม สत्ตสทานิ อตฺถิ
 กณฺหาหิ สพฺพานิ ททามิ ตฺยหํ
 ตยา หิ เม ชีวิตมชฺช ลทฺธํ
 อโถปปี ภริยายมกาสิ โสตฺถิ.

[๕๓] น ปณฺธิตา เวตนมาทียนฺติ
 จิตฺราหิ คาทาหิ สุภาสิตาหิ
 อโถปปี เต พฺรหฺมณ ททนต์ วิตฺตํ
 อาทาย ตวํ กจฺจ สกํ นิเกตฺตนฺติ.
 เสนกชาตก^๑ สุตฺตม.

๘. อฏฺฐิเสนกชาตก (๔๐๓)

[๕๔] เยเม อหํ น ชานามิ อฏฺฐิเสน วณิพฺพเก
 เต มํ สงฺกมฺม ยาจฺนฺติ กสฺมา มํ ตวํ น ยาจฺติ.

[๕๕] ยาจโก อปฺปปีโย โหติ ยาจํ อททมปฺปปีโย
 ทสฺมาหนฺตํ น ยาจามิ มา เม วิทฺเทสฺสนา อห.

[๕๖] โย เว ยาจฺนชีวานิ กาเล ยาจํ น ยาจฺติ
 ปฺรณฺจ ปฺปญฺญา ธฺมฺสฺส อตฺตนาปปี น ชีวฺติ.

[๕๗] โย จ ยาจฺนชีวานิ กาเล ยาจํปปี ยาจฺติ
 ปฺรณฺจ ปฺปญฺญํ ลพฺเภติ อตฺตนาปปี จ ชีวฺติ.

[๕๘] น เว เทสฺสนฺติ สปฺปญฺญา ทิสฺวา ยาจกมาคเต
 พฺรหฺมจารี ปปีโย เมสิ วร ภาณฺณิตฺมิจฺฉติ.^๒

[๕๙] น เว ยาจฺนฺติ สปฺปญฺญา ธีโร จ วิทิตฺมรหฺติ
 อุตฺทิสฺส อริยา ทิฏฺฐจฺนฺติ เอสา อริยาน ยาจนา.

[๖๐] ททามิ เต พราหมณ โรหิณีน
 ควํ สหสฺสํ สห ปุํกเวน
 อริโย หิ อริยสฺส กถํ น ทชฺชา
 สุตฺวาน คาถา ทว ธมฺมยุตฺตาทิ.
 อญฺจิเสนกชาตกํ อญฺจม.

๘. กปิชาตก (๔๐๔)

[๖๑] ยตถ เวรี นิสฺสํ น วเส ตตถ ปณฺทิตํ
 เอกเรตฺตํ ทฺวิเรตฺตํ วา ทุกฺขํ วสฺสํ เวรฺส.
 [๖๒] ทิสฺส เว ลหฺจิตฺตสฺส โปสฺสสํ วิริยโต
 เอกสฺส กปิโน เหตุ ยุตฺตสฺส อนโย กโต.
 [๖๓] พาโล จ ปณฺทิตมานิ ยุตฺตสฺส ปรีหารโก
 สจฺจิตฺตสฺส วสํ กนฺตฺวา สเยถายํ ยถา กปิ.
 [๖๔] น สาธุ พลฺวา พาโล ยุตฺตสฺส ปรีหารโก
 อหิโต ภวติ ฌาตึนํ สกฺกนํว เจตโก.
 [๖๕] ธีโร จ พลฺวา สาธุ ยุตฺตสฺส ปรีหารโก
 หิโต ภวติ ฌาตึนํ ทิสฺสํว วาสโว.
 [๖๖] โย จ สึลฺลจ ปญฺญจ สุตฺตจตฺตนิ ปสฺสติ
 อภิณฺณมตฺถํ จรติ อตฺตโน จ ปรสฺส จ.
 [๖๗] ตสฺมา ตฺลเยยฺยมตฺตานํ สึลล์ ปญฺญํ สุตฺตํ^๑
 คณํ วา ปรีหเร ธีโร เอโก วาปี ปรีพฺพเชติ.
 กปิชาตกํ นวม.

๑๐. พกพรหมชาตก (๔๐๕)

[๖๘] ทฺวา สกฺตติ โคตม ปุญฺญกมฺมา
 วสฺสจตฺตโน ชาตฺตริ อตฺตทา
 อยมนฺติมา เวทฺถ พฺรหฺมปฺตติ
 อสฺมาภิขปฺนฺติ ชนา อนเภา.

๑ จ.ม. สึ. สึลปญฺญา สุตฺตํว

[๗๕]

อทุธา ปชานาสี มเมตมายุ
 อณฺเฏปี ชานาสี ตถา หิ พุทฺโธ
 ตถา หิ ตายํ ชลิตานุภาโว
 โอภาสยํ ติฏฺฐติ พุรหมฺโลกนฺติ.

พกพฺรหมชาตก^๑ ทสมิ.

กุกฺกวลโค ปจโม.

ตสฺสทุทานิ

วรกณฺณิก จาปวโร สุตโน
 อถ อิชฺฌ สโรหิตมจฺฉวโร
 ปุณฺ ทสณฺณก เสนก ยาจนโก
 อถ เวรี สพฺรหมพเคน ทสาติ.

๒. กนฺธารวคฺค

๑. กนฺธารชาตก (๔๐๖)

[๗๖]

หิตฺวา กามสทฺสฺสานิ ปริปฺณฺณานิ โสฬส
 โกฏฺฐจากรานิ ผีตานิ สมนฺนิธินฺทานิ กุพฺพลี.

[๗๗]

หิตฺวา กนฺธารวิสยํ ปหุตฺถนปานิยฺ^๒
 ปสาสนโต นิกฺขนฺโต อิทฺทานิ ปสาสสิ.

[๗๘]

ธมฺมํ ภณามิ เวเทห อธมฺโม เม น รุจฺจติ
 ธมฺมํ เม ภณมานุสฺส น ปาปมฺปติมฺปติ.

[๗๙]

เยน เกนจิ วณฺณเณน ปโร ลภติ รูปปนํ
 มหตฺถิยมฺปิ เจ วาจํ น ตํ ภาเสยฺย ปณฺทิตโต.

๑ จ.ม. พกชาตก

๒ ส.อ. ปหุตฺถนธานียํ, จ.ม. ปหุตฺถนธารียํ

- [๘๐] กามํ รูปํปตฺถ วา มา วา ภูสํว วิกิริยฺยตุ
 ฐมํ เม ภณฺณมานสฺส น ปาปมฺปฺลิมฺปติ.
 [๘๑] โน เจ อสฺส สกา พุทฺธิ วินโย วา สฺสิกฺขิตฺโต
 วเน อนฺธมฺหิโสว จเรยฺย พหุโก ชโน.
 [๘๒] ยสฺมา จ ปนฺธิเรกจฺเจ อาเจรมฺหิ สฺสิกฺขิตา
 ทสฺมา วินิตฺวินยา จรณฺติ สฺสมาหิตาติ.

กนธรรวคํ ปจฺม.

๒. มหากปิชาตก (๔๐๗)

- [๘๓] อตฺตทํ สงฺกมํ กตฺวา โย โสตุถิ สมถารยิ
 กิ ทวํ เถสํ กิเม^๑ ตฺยํ Һินฺตฺติ เทเต มหากปิ.
 [๘๔] ราชาทํ อิสฺสโร เถสํ ยฺยสฺส ปริหารโก
 เถสํ โสภปเรทํ ภิทานนฺเต อรินฺทม.
 [๘๕] อุลฺลสงฺขยิตฺวา^๒ อตฺตทํ วิสฺสฏฺฐจฺจโน สทํ
 ทโต อปรปาเทสฺ ทพฺพํ พนฺธํ ลตฺถาคฺคณํ.^๓
 [๘๖] จินฺนพฺภมิว วาเทน นุณฺโณ^๔ รุกฺขมฺปาคมิ
 โสทํ อปฺปภาวํ ตตฺถ สาขํ หตฺถเกหิ อกฺคหิ.
 [๘๗] ทํ มํ วิณายกํ^๕ สนฺทํ สาขาย จ ลตฺถาย จ
 สมนฺนุกกมฺนทา ปาเทหิ โสตุถิ สาขมิกา กตา.
 [๘๘] ทํ มํ น ตปฺปตี พนฺโธ วโร^๖ เม น ตเปสฺสติ
 สุขมาหริทํ เถสํ เยสํ รุกฺขมการยิ.
 [๘๙] เอสา เท อุปมา ราช ทํ สฺสโนหิ อรินฺทม^๗
 รณฺณา รุกฺขสฺส โยคฺคสฺส พลสฺส นิคมสฺส จ
 สพฺเพสํ สุขเมฏฺฐพฺพํ ขตฺติเยน ปชานตาติ.

มหากปิชาตกํ ทฺติยํ.

๑ ส. อ. กิโม ๒ อ. สฺสงฺขยิตฺวา, ม. สฺสงฺขยิตฺวา ๓ ก. ลตฺถาคฺคณํ
 ๔ ส. นุณฺโณ ๕ จ.ม. วิณายกํ ๖ จ.ม. มโต ๗ อ. อตฺตทสนฺทสนฺทนี กตา

๓. กุมภการชาตก (๔๐๘)

- [๔๐] อมพาหมททำ วณมนตรสมี
นีโลภาส์ ผลิต^๑ สัวิรุพหุ
ตมททสส์ ผลเหตุ วิภคคั
ทํ ทิสฺวา ภิกฺขวจริยํ จรามิ.
- [๔๑] เสถํ สุมภูจํ นรวิรรินฺนิจิต^๒
นาริ ยุกํ ธารยิ อปฺปสททํ
ทุคฺคิยณฺจ อากมฺม อโหสิ สทฺโท
ทํ ทิสฺวา ภิกฺขวจริยํ จรามิ.
- [๔๒] ทิชา ทิซํ กุณฺเปมาหรนํ
เอกํ สมานํ พหุกา สเมจฺจ
อาหารเหตุ ปรีปาทยิสฺสุ
ทํ ทิสฺวา ภิกฺขวจริยํ จรามิ.
- [๔๓] อุตฺตภาหมททำ ยุตฺตสฺส มชฺฌเณ
จลกกกํ วณฺณพฺลูปปนํ
ตมททสส์ กามเหตุ วิตุนํ
ทํ ทิสฺวา ภิกฺขวจริยํ จรามิ.
- [๔๔] กรณฺฑโก^๓ กลิงฺกานํ คนฺธารานณฺจ นกฺคชิ
นิมิรชา วิเทหานํ ปณฺจาลานณฺจ ทุมฺมุโข
เอเต รฏฺฐจานิ หิตฺวาน ปพฺพชิสฺสุ อภิณฺจนา.
- [๔๕] สพฺเพปิเม เทวสฺมา สมากตา
อคฺคิ ยถา ปชฺชลิโต ตเถวิเม
อหํปิ เอโก จริสฺสามิ ภคฺคิ
หิตฺวาน กามานิ ยโตธิกานิ.

๑ อ. ผลิน

๒ ม. นรวิทฺตุนิฉิต

๓ ส. อ. กรณฺฑ นาม

๕. โสมทตฺตชาตก (๔๑๐)

- [๑๐๕] โย มํ ปุเร ปจฺจุเทติ^๑ อรณฺเณ ทูรมาโยโต
 โส น ทิสฺสติ มาตงฺโก โสมทตฺโต กุหิ กโต.
 [๑๐๖] อยํ วา โส มโต เสติ อลฺลปิถํ วิจฺฉิโต^๒
 ญมฺยา นิปฺติโต เสติ อมรา วท กุณฺชโร.
 [๑๐๗] อนการียเปตฺตสฺส วิปฺปมฺมตฺตสฺส เท สโต
 สมณฺสสฺส น ตํ สารุ ยํ เปตมฺนุโสจสิ.
 [๑๐๘] สํวาเสน หเว สกฺก มนฺตสฺสสฺส มิคสฺส วา
 ททเย ชายตี เปมํ น ตํ สกฺกา อโสจิกฺ.
 [๑๐๙] มตํ มริสฺสํ โรทหนฺติ เย รุทหนฺติ ลปนฺติ จ
 ตสฺมา ทวํ อิสฺสิ มา โรท โรทิกํ โมฆมาหุ สนฺโต.
 [๑๑๐] กนฺทิกเตน หเว พฺรหมฺม มโต เปโต สมฺมจฺเจ
 สพฺเพ สงฺกมฺม โรทาม อญฺณมญฺณสฺส ฌาตเก.
 [๑๑๑] อาทิตฺตํ วท มํ สนฺตํ ฆตฺติตฺตํ ปาวกํ
 วารินา วีย โอสิณฺจํ สพฺพํ นิพฺพาปเย ทรํ.
 [๑๑๒] อพฺพุพฺพุ^๓ วท เม สลฺลํ ยมาสิ ททยสฺสิตํ
 โย เม โสภปเรตฺตสฺส ปุตฺตโสภํ อปานฺทิกิ.
 [๑๑๓] โสหนิ อพฺพุพฺพุสฺสโลสมิ วิตฺโสโก อนาวิโล
 น โสจามิ น โรทามิ ทว สุตฺวาน วาสวาทิ.

โสมทตฺตชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. สุตฺตมชาตก (๔๑๑)

- [๑๑๔] กาพานิ เกสานิ ปุเร อเหสุ
 ชาตานิ สุตฺตมฺหิ ยถาปเทเส
 ทานิชฺช^๔ เสทานิ สุตฺตมฺ ทิสฺวา
 ธมฺมํ จร พฺรหมฺมจริยสฺส กาโล.

๑ ฉ. ปจฺจุทเทติ

๒ ฉ.ม. อลฺลสิงฺกํ วิจฺฉิโต, ส.อ. อลฺลปิถํ วิจฺฉิโต

๓ ฉ.ม. อพฺพุท

๔ ฉ.ม. ทานิชฺช

- [illegible]

สุตตนต์. ๑๕/๒๓ ๑ จ.ม. กพีโร ๒ สී. กาลาปาลาว ๓ อี. สา โลภยนต์ี ว
 ๔ จ.ม. สී. โกปานตีโกคคสม ๕ จ.ม. น คเห รเม, สී. น เกเห รเม

๗. โกฏฐิมผลิชาตก (๔๑๒)

- [๑๒๑] อหํ ทสสทพฺยํ อุรคมาทาย อากโต
 ตณฺจ มณฺจ มหากายํ ธารยํ นปฺปเวทสี.
- [๑๒๒] อดิมนํ ขุทฺทกํ ปกฺขี อปฺปมํสตรํ มยา
 ธารยํ พยฺยถสี^๑ ภีโต^๒ กมตฺถํ โกฏฐิมผลิ.
- [๑๒๓] มํสภกฺโข ทฺวํ ราช ผลภกฺโข อयํ ทิโข
 อโย นิโครธวืชานิ ปิลกขุทฺทมพฺรานิ จ
 อสฺสสตฺถานิ จ ภกฺเขตฺวา ชนฺธเม โหทิสฺสติ
- [๑๒๔] เต รุกฺขา สํวิรฺุหนฺติ มม ปสฺสเส นิวาทชา
 เต มํ ปริโยนฺนธิสฺสนฺติ อรุกฺขํ มํ กริสฺสเร.
- [๑๒๕] สนฺติ อณฺเณปี รุกฺขา เส มุลินิ ชนฺธิโน ทฺมา
 อิมินา สกฺกชฺชาเทน วืชมาหริทฺวา^๓ หตา.
- [๑๒๖] อชฺฉารุหาภิวทฺถนฺติ พฺรหนฺตํปี วนปฺปตี
 ตสฺมา ราช ปเวธามิ สมปสฺสํนาคํ ภยํ.
- [๑๒๗] สงฺเกยฺย สงฺกิตพฺพานิ รกฺเขยฺยานาคํ ภยํ
 อนําคทภยา ธีโร อุโภ โลเก อเวกขตฺตี.

โกฏฐิมผลิชาตกํ สตฺถมํ.

๘. ฐุมการิชาตก (๔๑๓)

- [๑๒๘] ราชา อปฺจุฉิ วิธู ธมฺมกาโม ยฺยธฺมิจิโส
 อปี พฺราหฺมณ ชานาสี โก เอโก พหุ โสจติ.

๑ ส. พฺยาสเส, อ. พยฺยเส, ม. พฺยาสสี ๒ จ.ม. ภีตา ๓ จ.ม. พืชมหาริศา

- [๑๒๙] พราหมโณ อชฺยุเถน ปหุเตโธ^๑ วเน วสั
 ฐมฺ อกาสิ วาเสฏฺโฐ
 ฐมฺ ทํ ฐมฺกนฺเธน สรภา มกสทฺทิตา^๒
 วสฺสวาสํ อปาคจฺญํ ฐมฺการิสฺส สนฺติเก.
 [๑๓๐] สรเกสุ มนํ กตฺวา อชา โส นาวพฺพชฺฌ
 อาคจฺฉนฺตี วชนฺตี วา ทสฺส ทา วินสฺส อชา.
 [๑๓๑] สรภา สรเท กาเล ปหีนมกเส วเน
 ปาวีสุ^๓ คิริทฺคฺคานิ นทินํ ปภวานิ จ.
 [๑๓๒] สรเก จ คเต ทิสฺวา อชา จ วิภวํ คทา^๔
 กิโส จ วิณฺโณ จาสิ ปณฺฑุโรคิ จ พราหมโณ.
 [๑๓๓] เอวํ โย สํ นินฺรํกตฺวา อาคนฺตุํ กุรุเต ปิยํ
 โส เอโก พหุ โสจติ ฐมฺการีว พราหมโณติ.
 ฐมฺการิชาตกํ อญฺจมํ.

๕. ชาครชาตก (๔๑๔)

- [๑๓๔] โกธ ชาครทํ สุตฺโต โกธ สุตฺเตสุ ชาคโร
 โก มเมตํ วิชานาติ โก ทํ ปฏิภณาสิ เม.
 [๑๓๕] อหํ ชาครทํ สุตฺโต อหํ สุตฺเตสุ ชาคโร
 อหเมตํ วิชานามิ อหํ ปฏิภณามิ เท.
 [๑๓๖] กถํ ชาครทํ สุตฺโต กถํ สุตฺเตสุ ชาคโร
 กถํ เอตํ วิชานาสิ กถํ ปฏิภณาสิ เม.
 [๑๓๗] เย ฐมฺมํ นปฺปชานนฺติ สญฺจโมติ ทโมติ จ
 เตสุ สุปฺปมาเนสุ อหํ ชคฺคามิ เทวเต.

๑ ก. พหุเตนโท,ม.อิ. พหุเตโธ ๒ จ. มกสทฺทิตา, ม.อิ. มกสฏฺฐิตา ๓ จ.ม. ปาวีสุ
 ๔ ม. อเช จ วิภวํ คเต

- [๑๓๙] เยสํ ราโค จ โทโส จ อวิชชา จ วิราชิตา
 เตสุ ชาครมานesu อหํ สุตโตสมิ เทวเต.
- [๑๔๐] เอวํ ชาครตํ สุตโต เอวํ สุตเตสุ ชาคโร
 เอวเมตํ วิชานามิ เอวํ ปฏิณามิ เท.
- [๑๔๑] สาธุ ชาครตํ สุตโต สาธุ สุตเตสุ ชาคโร
 สาธุเมตํ วิชานาสิ สาธุ ปฏิณาสิ เมติ.

ชาครชาตกํ นวม.

๑๐. กุมมาสปิณฑิชาตก (๔๑๕)

- [๑๔๒] น กิรตติ อโนมทสฺสิสฺสุ
 ปาริจรียา พุทฺเธสุ อปปีกา
 สกุขาย อโลณิกาย จ
 ปสฺส ผลํ กุมมาสปิณฑิชา.
- [๑๔๓] หตุถิ กวาสฺสา จิเม พุ
 ธนธณฺญา ปจวี จ เกวลา
 นาริโย จิมา อจฺจรูปมา
 ปสฺส ผลํ กุมมาสปิณฑิชา.
- [๑๔๔] อภิกุขณํ ราชกุณฺชร
 กาถา ภาสสิ โสธลาธิป
 ปจฺจนามิ ตํ รฏฺฐจวฑฺฒน
 พาพหุํ ปีติมโน ปภาสสิ.
- [๑๔๕] อิมสฺมีเยว นคเร กุเล อณฺเฑตเว อหํ
 ปรกมฺมกโร อาสี ภตโก สิลสํวโต.
- [๑๔๖] กมฺมาย นิกุขมนฺโตหํ จตุโร สมณฺฑทสํ
 อาจารย์ลลสมฺปนฺเน สิทฺธิภูเต อนาสเว.

- [๑๔๗] เตส จิตฺตํ ปสาเทตฺวา นิสฺสีเทตฺวา ปณฺณสฺสณฺณเต
 อํ พุทฺธาน กุมฺมาสํ ปสฺสนโน เสทฺธิ ปาณินิ.
- [๑๔๘] ตสฺส กมฺมสฺส กุสฺลสฺส อิทํ เม เอทิสํ ผลํ
 อนฺโณมิ อิทํ รชฺชํ ผิตํ ธรณิมุตฺตมํ.
- [๑๔๙] ททํ ภูมฺช มา จ ปมาโท
 จกฺกํ วตฺตย โทสลาธิป
 มา ราช อธฺมมิกอ อหุ
 ธมฺมํ ปาลย โทสลาธิป.
- [๑๕๐] โสทํ ตเทว ปุณฺนปฺปนํ
 วฏฺฐํ อาจิสฺสํมิ โสภเน
 อริยาจริตํ สฺโกสเล
 อรหนฺโต เม มนาปาว ปสฺสิตํ.
- [๑๕๑] เทวี วีย อจฺจรูปมา
 มชฺฌเณ นาริกณฺสฺส โสภสิ
 กิ กมฺมมกาสิ ภาทกํ
 เกนาสิ วณฺณวที สฺโกสเล.
- [๑๕๒] อมฺพฏฺจกฺกสฺส ชตฺตีย
 ทาสฺยาหํ ปฺรเปสฺสิยา อหุ
 สณฺณตา จ ธมฺมชฺชีวินิ
 สีลวที จ อปาปทสฺสนา.
- [๑๕๓] อุทฺทฏฺฐกตฺตํ อหํ ตทา
 จรมานสฺส อทาสิ ภิกฺขุโน
 วิทฺตา สฺมณา สยํ อหํ
 ตสฺส กมฺมสฺส ผลํ มเมทิสฺสนติ.
 กุมฺมาสปีณทิตาตกํ ทสมํ.

๑๑. ปรนตปชาตก (๔๖๖)

- [๑๕๔] อาคมิสฺสติ เม ปาเป อาคมิสฺสติ เม ภัย
 ตทา हि जलित्ता सखा มนุสฺสเสน มิเคน วา.
- [๑๕๕] ภิรฺยา นฺน เม กาโม อวิทุเร วสนฺติยา
 กริสฺสติ กิํ ปรนํ สว สखा ปรนตป.
- [๑๕๖] โสจยิสฺสติ มํ กนฺตา คาเม วสนนฺนิตฺตา
 กริสฺสติ กิํ ปรนํ สว สखा ปรนตป.
- [๑๕๗] ตยา มํ หสิตาปํกิ^๑ มิตฺตานิ^๒ ภณิตฺตานิ จ
 กิํ ปรนํ กริสฺสนฺติ สว สखा ปรนตป.
- [๑๕๘] อคมา นฺน โส สทฺโท อสฺสิ นฺน โส ทว
 อกฺขาทํ นฺน ตํ เตน โย ตํ สวามกมฺปิย.
- [๑๕๙] อิทํ โข ตํ สวามม มม พาลสฺส จินฺตํ
 ตทา हि जलित्ता सखा มนุสฺสเสน มิเคน วา.
- [๑๖๐] ตเถว ทวํ อเวทสิ อวณฺจิ^๓ ปิตํ มม
 หนตฺวา สวาทิ ฉาเทนฺโต อาคมิสฺสติ เม ภัยนฺติ. (๑๕๔๐)

ปรนตปชาตกํ เอกาทสํ

คณธารวคโค ทฺติโย.

ตสฺสทฺทานํ

วรคาม มหาภิ ภคฺคว จ
 ทพฺพธมฺม สกฺกชฺร เกสวโร
 อฺรโค วิธฺโร ปุณฺ ชาครตํ
 อถ โกสลาธิป ปรนตป จาติ.

อถ วคฺคทฺทานํ

อถ สตฺตนิปาตมฺหิ วคฺคํ เม ภณฺโต สฺน
 กุกฺกุ จ ปุณฺ คณฺธาโร เทว จ วคฺคตา มเหสินฺนาติ.
 สตฺตกนิปาตํ นิฏฺจติ.

๑ จ.ม. อสิตาปํกิ

๒ จ.ม. สิตานิ

๓ ม. อวชฺฉิ

๘. อฏฺฐกนิปาต

๑. กัจจანიชาตก (๔๑๓)

[๑]

โธทาทวตฺถา สุจิ อลฺลเกสา
กัจจานิ ก็ กุมฺภิมปฺสฺสยิตฺวา^๑
ปิจฺจาลา ตีลา โธวสี ฅณฺฑะลานิ
ติโลทโน เหนติ กิสฺส เหตุ.

[๒]

น โข อัยํ พุราหมณ โภชนตถิ^๒
ติโลทโน เหนติ สารูปโก
ธมฺโม มโต ฅสฺส ปหฺนมชฺช^๓
อหํ กริสฺสามิ สฺसानมชฺเณ.

[๓]

อนฺวิจฺจ กัจจานิ กโรหิ กิจฺจํ
ธมฺโม มโต โก นุ ฅเวว^๔ สฺสึ
สทฺสฺสเนตฺโต อตฺถลันณาวา
น มียฺยตี ฅมฺมวโร กทาจิ.

[๔]

ทพฺพปฺปมาณํ มมฺ เอตฺถ พุรฺเหม
ธมฺโม มโต นตฺถิ มเมตฺถ กงฺขา
เย เยวทานิ ปาปา ภวนฺติ
เต เทวทานิ สุขิตา ภวนฺติ.

๑ อ. กุมฺภิมปฺสฺสยิตฺวา

๒ จ.ม. โภชนตถา

๓ จ.ม. ปหฺนตฺถมชฺช, ส. ปหฺนตฺถมชฺช, อ. ปหฺนตฺถมชฺชา

๔ ก. ส.อ. ทเวท

[๕] สุนิสสา หิ มยฺหํ วณฺณา อโหสิ
 สา มํ วริตฺวาน วิชายี ปุตฺตํ
 สาทานิ สพฺพสฺส กุลสฺส อิตฺสรา
 อหํ วสามิ^๑ อปวิทฺธา เอกิกกา.

[๖] ชีวามิ โวหํ น มโตหฺมสมฺมิ
 ตเวว อตฺถาย อิทฺถคโตสมฺมิ
 ยา ตํ วริตฺวาน วิชายี ปุตฺตํ
 สทาว ปุตฺเตน กโรมิ ภสมฺม.

[๗] เอวณฺจ เท รุจฺจติ เทวราช
 มเมว อตฺถาย อิทฺถคโตสิ
 อหณฺจ ปุตฺโต สุนิสสา จ นตฺตา
 สมฺโมทมานา ชรมาวเสม.

[๘] เอวณฺจ เท รุจฺจติ กาคิยานิ
 หตาปี สนฺตา น ชหาสิ ธมฺมํ
 ตวณฺจ ปุตฺโต สุนิสสา จ นตฺตา
 สมฺโมทมานา ชรมาวเสถ.

[๙] สทา กาคิยานี สุนิสาย สทฺธิ
 สมฺโมทมานา ชรมาวสิตฺถ
 ปุตฺโต จ นตฺตา จ อปฏฺฐหิสุ
 เทวานมินฺนฺเทน อธิคฺคหิตาคิ.

กจฺจานิชาตกํ ปจฺม.

๑ จ.ม. ปนฺมฺหิ

๒. อฏฐสททชาตก (๔๑๘)

- [๑๐] อิทํ ปุเร นินฺนมาหุ พหุมาจํ มโหทกํ
 อาวาโส พกราชสฺส เปตฺติกํ ภาวนํ มม
 ตยฺชช ภิงเคน^๑ ยาเปม โอกํ น วชหามเส.^๒
- [๑๑] โก ทุตฺติยํ อสฺสิลสฺส พนฺธฺรุตฺตกฺขิ^๓ เภจฺจติ
 โก เม ปุตฺเต กุลาวกํ มณฺจ โสตฺถิ กริสฺสติ.
 [๑๒] สพฺพา ปริกฺชยา^๔ เฝคฺคฺ ยาว ตสฺสา คตฺติ อหุ
 ชินฺภกฺโข มหาราช สาเร น รมติ ฆฺโณ.
 [๑๓] สว นฺนาทํ อิตฺโถ กนฺตฺวา รณฺโณ มุตฺตา นิเวสนา
 อตฺถานํ รณิสฺสํ ทุมสาขานิเกติเน.^๕
 [๑๔] โส นฺนาทํ อิตฺโถ กนฺตฺวา รณฺโณ มุตฺโต นิเวสนา
 อคฺโคทกานิ ปิสฺสํ ยุตฺตสฺส ปฺรโต วรฺ.
 [๑๕] ตํ มํ กาเมหิ สมฺมตํ วจฺจํ ตํ กาเมสฺส มุจฺจํ
 อานยิ ภาวโต^๖ ลฺลทฺโถ พาหิโก ภาทฺทมตฺถ เต.
 [๑๖] อนฺธการคิมีสํ ฑฺชเก อปฺริปพฺพเต
 สว มํ สณฺเณน มุทฺตา มา ปาทํ ขณฺิ^๗ ยสมฺนิ.
 [๑๗] อสฺสํ ชาติขยนฺตทสฺสี
 น กพฺภเสยฺยํ ปฺนราวชิสฺสํ
 อยมนฺติมา ปจฺจิมมา กพฺภเสยฺยา^๘
 ชินฺโณ เม สฺสาโร ปฺนพฺภวายาติ.
 อฏฐสททชาตกํ ทุตฺติยํ.

๓. สุตสาชาตก (๔๑๕)

- [๑๘] อิทํ สุวณฺณกายูรํ มุตฺตา เวฬุริยา พหุ
 สพฺพํ หรตฺสฺส ภาทฺทมเต มณฺจ ทาสีติ สว.

สุตฺตปฺน. ๑๕/๒๔ ๑ จ. ส. เภเคน ๒ ก. วิชฺชหามเส, ม. ชหามเส
 ๓ จ.ม. พนฺธฺรุตฺตกฺขิ ๔ ก. ปริกฺชตา ๕ จ.ม. ทุมสาขานิเกติเน
 ๖ ม. วนโต ๗ จ.ม. ขลิ ๘ ส.อ. อยํ หิ เม อนฺติมา กพฺภเสยฺยา

- [๑๙] โอโรปยสฺส กุลยาณิ มา พาพหุํ ปริเทวสี
น จาหํ อภิขานามิ อหนํตฺวา ธนมากตํ.
- [๒๐] ยโต สรามิ อตฺตานํ ยโต ปตฺตาสฺมิ วิณฺณตํ
เนวาทิ^๑ อภิขานามิ อณฺณํ ปิยตรํ ทया.
- [๒๑] เอहि ตํ อปฺภุหิสฺสํ กริสฺสํ จ ปทกฺขิณํ
น หิทานิ ปุณฺ อตฺถิ มมํ คฺยุหฺนฺจ สงฺกโม.
- [๒๒] น หิ สพฺเพสฺส จาเนสฺส ปุริโส โหติ ปณฺทิตो
อิตฺถิปี ปณฺทิตา โหติ ตตฺถ ตตฺถ วิจกฺขณา.
- [๒๓] น หิ สพฺเพสฺส จาเนสฺส ปุริโส โหติ ปณฺทิตो
อิตฺถิปี ปณฺทิตา โหติ ลหฺมตฺถํ วิจินฺติกา.
- [๒๔] ลหฺนฺจ วต ชิปปญฺจ นิกฺกฺขเจ สมเจตฺยิ
มิกํ ปุณฺณายเตเนว สลฺลสา สตฺตํ วริ.
- [๒๕] โยธ อูปตฺติตํ อตฺถํ น ชิปปมนุพฺพชฺชติ
โส หณฺณเต^๒ มนุทมตี โจโรว กิริกพฺภเว.
- [๒๖] โย จ อูปตฺติตํ อตฺถํ ชิปปเมว นิโพรตฺติ
มฺจฺจเต สตฺตฺตสมฺพารา สลฺลสา สตฺตฺตคามิวาติ.

สลฺลสาชาตกํ ทติยํ.

๔. สุมงฺกฺลชาตก (๔๒๐)

- [๒๗] ภูสฺมฺหิ กุทฺโธติ อเวกฺขิยาน
น ทาว ทณฺทํ ปณฺเยยฺย อิสฺสโร
อฏฺฐจฺจานโส อปฺปฏฺฐิรฺูปมตฺตโน
ปรสฺส ทุคฺขานิ ภูสํ อุตฺตรเย.

๑ จ.ม. น จาหํ

๒ จ.ม. หณฺณติ

[๒๘]

ยโธ จ ชานะย ปสทมตฺตโน
อตุถํ นิยุตฺตเชยฺย ปุสฺส ทุคฺคํ
ตทายมตฺตโถติ สยํ อเวกฺขีเย
อตฺตสฺส ทณฺฑํ สทิสํ นิเวสเย.

[๒๙]

น จาปี ฌาเปติ ปวํ น อตฺตํ
อมุจฺฉิตโต โย นยเต นยานํ
โย ทณฺฑธราโร ภวตฺถิ อิตฺตโร
ส วณฺณเกตุโต สิริยา น ฐติ.

[๓๐]

เย ชตฺติยา เส อนิสฺมมการิโน
ปณฺเณติ ทณฺฑํ สหสา ปมุจฺฉิตา
อวณฺณสยฺกตา ชนฺติ ชีวิทํ
อิโต วิมุตฺตทาปีจ ยนฺติ ทุคฺคํ.

[๓๑]

ธมฺเม จ เย อริยปฺปเวทิกเต รตา
อนตฺตทวา เท วจสา มนสา กมฺมุนา จ
เต ชนฺติโสจฺจสฺมาธิตฺตจิตฺตา
วชนฺติ โลกํ ทุคฺคํ ตถาวีธา.

[๓๒]

ราชาหมฺสมิ นรปมทานมิสฺสโร
สเจปี กุชฺฌามิ จเปมิ อตฺตํ
นิเสธยฺนโต ชนฺตํ ตถาวีธํ
ปณฺเณมิ ทณฺฑํ อนุกมฺป โยนิโส.

[๓๓]

สิริ จ ลกฺขี จ ตเวว ชตฺติย
ชนาธิป มา วิชฺหิ กุทาจนํ
อกุโธโร นิจฺจปสฺสนจิตฺโต
อนิโม คุวํ วสฺสสตทานิ ปาลย.

[๓๔] คุณฺเหติ เอเตหิ อูเปต ชฺชุตฺติย
 จิตฺตมริยวตฺตํ สุวโจ อโธโร
 สุตฺติ อนฺนปฺปํ ปรสสเมทนี
 อิโต วิมุตฺโตปํ จ ยาหิ สุกฺกตํ.

[๓๕] เอวํ สุนฺนิเทณ สุภาสิตฺเตน
 ธมฺเมเนน ฉาเยน อูปายโส นยํ
 นิพฺพุตฺตํ สงฺฆมฺภิตํ มหาชนํ
 มหาว เมโฆ สลิลเณ เมทนนฺติ.
 สมฺมกฺคชาตกํ จตฺตถ.

๕. กงฺกมฺมาลชาตก (๔๒๑)

[๓๖] องฺคารชาตา ปจฺวี กุกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก^๒ มหิ
 อถ กายสิ วตฺตานิ น ตํ ทปฺติ อาตโป.

[๓๗] อทุทํ ทปฺติ อาทิจฺโจ อโร ทปฺติ วาลูกา
 อถ กายสิ วตฺตานิ น ตํ ทปฺติ อาตโป.

[๓๘] น มํ ทปฺติ อาตโป อาตปฺปา^๓ ทปฺยนฺติ มํ
 อตุถา หิ วิวิธา ราช เต ทปฺยนฺติ น อาตโป.

[๓๙] อทุทสํ กาม เต มฺลํ สงฺกปฺปา กาม ชายสิ
 น ตํ สงฺกปฺปอฺยิสฺสํ เอวํ กาม น เหติสิ.

[๔๐] อปฺปํ กามา น อลํ พฺพุทฺธิปํ น ทปฺปติ
 อนฺหา พาลลปนา ปฺปฺปวชฺเชธ^๔ ชฺชกฺกโต.

๑ จ.ม. เมทินิ

๒ จ.ม. กุกฺกฺกฺกฺกฺกฺก

๓ จ.ม. อาตปา

๔ จ.ม. ปวชฺเชธ, ส.อ. ปวชฺเชธ

[๔๑] อปฺปสฺส กมฺมสฺส ผลํ มเมทํ
 อุทโย อชฺฌคมา^๑ มหตฺตปฺตํ
 สฺสทฺธลาโก วต มาณวสฺส
 โย ปพฺพชฺช กามราคํ ปหาย.

[๔๒] ตปฺสา ปชฺชนฺติ ปาปกมฺมํ
 ตปฺสา นฺหาปิตกฺกมฺภาวํ
 ตปฺสา อภิกฺขุยฺย กงฺกมาล
 นาเมนาลปฺสฺช^๒ พฺรหฺมทตฺตํ.

[๔๓] สนฺทิกฺกจิกเมว อมฺม ปสฺสส
 ชนฺตีโสฺรจฺจสฺส อยํ วิปาโก
 โย สพฺพชนสฺส วณฺทิตอ อหุ
 ตํ วณฺทาม สราชิกา สมฺจฺจา.

[๔๔] มา กิณฺจิ อวฺจตุถ กงฺกมาลํ
 มุนินฺ โมนปเตสฺส สิกฺขมานํ
 เอโส ทิ อทริ อนุณวํ
 ยํ ทริทฺวา วิจฺรณฺติ วิตโสฺกาทิ.
 กงฺกมาลชาตกํ ปณฺจมี.

๖. เจติยราชชาตก (๔๒๒)

[๔๕] ธมฺโม หเว หโต หนฺติ นาหโต หนฺติ กิณฺจินฺ^๓
 ทสฺมา ทิ ธมฺมํ น หเน มา ตํ^๔ ธมฺโม หโต หนิ.(๑)

[๔๖] อลิกํ ภาสมานสฺส อปกฺกมฺนฺติ เทวตา
 ปฺตฺติกฺกจ มุขํ วาติ สกกฺกจนา จ ฐตฺติ
 โย ชานํ ปุจฺฉิตอ ปณฺหํ อณฺณถา นํ วิยากระ.

๑ จ.ม. อชฺฌคมา

๒ จ.ม. นาเมนาลปสฺช

๓ จ.ม. กิณฺจัน

๔ จ.ม. ตํ

- [๔๗] สเจ หิ สจฺจํ ภณฺสี โหหิ ราช ยถา ปุเร
มุตฺตา เจ ภาสฺสเ ราช ภูมียํ ทิฏฺฐจ เจตีย. (๒)
- [๔๘] อกาเล วสฺสตีํ ทสฺส กาเล ทสฺส น วสฺสตี
โย ชานํ ปุจฺฉิตฺโต ปณฺหุ อณฺณถา นํ วียากเร.
- [๔๙] สเจ หิ สจฺจํ ภณฺสี โหหิ ราช ยถา ปุเร
มุตฺตา เจ ภาสฺสเ ราช ภูมీ ปวิส เจตีย. (๓)
- [๕๐] ชิวฺหา ทสฺส ทวิธา โหติ อฺรคฺคสฺสเว ทิสฺมปฺติ
โย ชานํ ปุจฺฉิตฺโต ปณฺหุ อณฺณถา นํ วียากเร.
- [๕๑] สเจ หิ สจฺจํ ภณฺสี โหหิ ราช ยถา ปุเร
มุตฺตา เจ ภาสฺสเ ราช ภียโย ปวิส เจตีย. (๔)
- [๕๒] ชิวฺหา ทสฺส น ภวติ มจฺจนฺสเว ทิสฺมปฺติ
โย ชานํ ปุจฺฉิตฺโต ปณฺหุ อณฺณถา นํ วียากเร.
- [๕๓] สเจ หิ สจฺจํ ภณฺสี โหหิ ราช ยถา ปุเร
มุตฺตา เจ ภาสฺสเ ราช ภียโย ปวิส เจตีย. (๕)
- [๕๔] ถิโยว ทสฺส ชายนฺติ น ปุมา ชายเร กุเล
โย ชานํ ปุจฺฉิตฺโต ปณฺหุ อณฺณถา นํ วียากเร.
- [๕๕] สเจ หิ สจฺจํ ภณฺสี โหหิ ราช ยถา ปุเร
มุตฺตา เจ ภาสฺสเ ราช ภียโย ปวิส เจตีย. (๖)
- [๕๖] ปุทฺธทา ทสฺส น ภวนฺติ ปกฺกมฺนฺติ ทิสฺสทิสฺ
โย ชานํ ปุจฺฉิตฺโต ปณฺหุ อณฺณถา นํ วียากเร.
- [๕๗] สเจ หิ สจฺจํ ภณฺสี โหหิ ราช ยถา ปุเร
มุตฺตา เจ ภาสฺสเ ราช ภียโย ปวิส เจตีย. (๗)

- [๕๘] ส ราช อธิสนา สดโต อนตลิกขจโร ปุเร
ปาเวกขิ ปจวี เจจโจ หีนตโต ปตว ปริยาย.
[๕๙] ตสฺมา หิ จนนทากมนํ นปฺปสฺสนติ ปณฺทิตา
อทฺฐจจิตโต ภาเสยฺย กิรํ สจฺจุปสณฺนิทฺตติ. (๘)
เจตียราชชาติก^๑ จญฺ.

๗. อินทริยชาติก (๔๒๓)

- [๖๐] โย อินฺทริยานํ กามเน วสํ นารท กจฺจติ
โส ปริจฺจุชฺชโก โลเก ชีวนโตป^๒ วิสฺสสฺสติ.
[๖๑] สุขสฺसानนฺตรํ ทุกฺขํ ทุกฺขสฺसानนฺตรํ สุขํ
โสสิ ปตฺโต สุขทุกฺข^๓ ปาฏิกงฺข วรํ สุข.
[๖๒] กิจฺจกาเล กิจฺจสโห โย กิจฺจํ นาตีวตฺตติ
ส กิจฺจนฺตํ สุขํ ธีโร โยคํ สมธิกจฺจติ.
[๖๓] น เหว กามาน กามา นานตฺถา นาทฺถการณา
น กตฺถจ นีรํกตฺวา ธมฺมา จวิตฺมรหฺสิ.
[๖๔] ทุกฺขํ กหปตี^๔ สาธุ สํวิภชฺชจ โภชนํ
อหาโส อตฺถลาภสฺส อตฺถพฺยาปตฺติ อพฺยโต.
[๖๕] เอตฺถาวเตตํ ปณฺทิตจฺจ อสิโต^๕ เทวิโล พรวี
นยิตอ กิณฺจิ ปาปียो โย อินฺทริยานํ วสํ วเซ.
[๖๖] อมิตฺตานวํ หตฺถตฺถํ สีวิ ปปโปติ มามิว
กมฺมํ วิชฺชจ ทกฺเขยฺย วิวํหํ สีลมทฺทว
เอเต จ ยเส หาเปตฺวา นิพฺพตฺโต เสหิ กมฺเมหิ.

๑ จ.ม. เจตียชาติก

๒ จ.ม. ส. ชีวนโต

๓ จ.ม. สุขาทุกฺข

๔ จ.ม. กหปตี

๕ จ.ม. อปโป

- [๖๗] โสฬ สหสฺสชีโนว อพฺนรุ อปรายโน
 อริยธมฺมา อปกฺกนฺโต ยถา เปโต ตเถวหิ.
- [๖๘] สุขกามะ ทุกฺขาเปตฺวา อาปนฺโนสมิ ปทํ อิมํ
 โส สฺขํ นาริกจฺฉามิ จิโต^๑ ภาณุมตามิวาติ.
- อินฺทริยชาตกํ สกฺกมํ.

๘. อาทิตฺตชาตก (๔๒๔)

- [๖๙] อาทิตฺตสฺมิ อการสฺมิ ยํ นีหริติ ภาชนํ
 ตํ ทสฺส โหติ อตฺถาย โน จ ยํ ตตฺถ ทยฺหฺนฺติ.
- [๗๐] เอวมาทึปฺปีโต โลโก ชราย มรณฺเนน จ
 นีหเรถว ทานฺเนน ทินฺนํ โหติ สฺนึภตฺ^๒.
- [๗๑] โย ธมฺมลทฺธสฺส ททาติ ทานํ
 อฏฺฐจฺฉานวិวิยาริกทสฺส ชนฺตุ
 อติกกมฺม โส เวตรณํ ยมสฺส
 ทิพฺพพานิ จานานิ อฺเปติ มจฺโจ.
- [๗๒] ทานญจ ยุตฺถญจ สมานมาหุ
 อปฺปาปํ สนฺตา พหุเก ชินฺนฺติ
 อปฺปมฺปิ เจ สทฺทหาโน ททาติ
 เทเนว โส โหติ สฺขี ปรตฺถ.
- [๗๓] วิเจยฺย ทานํ สุกตปฺปสฺสทํ
 เย ทกฺขิณฺเอยฺยา อิตฺ ชีวโลเก
 เอเตสุ ทินฺนานิ มหปฺพลานิ
 พิชานิ วุตฺตานิ ยถา สฺสเขตฺเต.

[๗๔] โย ปาณญทานิ อเหตุยํ จรํ
 ปฐุปวาทา น กโรติ ปาปํ
 ภีรํ ปัสสนนฺติ น ตถถ สุรํ
 ภยา หิ สนฺโต น กโรนฺติ ปาปํ.

[๗๕] ที่เนน พุทฺทมจรีเยน ขตฺติเย อุปปชฺชติ
 มชฺฌิเมน จ เทวตํ อุตฺตเมน วิสฺสชฺชติ.

[๗๖] อทฺธา หิ ทานํ พหฺวธา ปสฺสณํ
 ทานา จ โช ฐมฺมปทํ เสยฺโย
 ปุพฺเพว หิ ปุพฺพตเรว สนฺโต
 นิพฺพานเมวชฺชคมํ สปลฺยาติ.
 อาทิตฺตชาตกํ อฏฺฐมํ.

๕. อฏฺฐานชาตก (๔๒๕)

[๗๗]	คงฺคา กุมฺภินี สนฺตา ชมฺพุ ทาลผลํ ทชฺชา	สงฺฆวณฺณา จ โกกิลา อถ นฺน ททา สียา.
[๗๘]	ยทา กจฺจปโลมานํ เหมนฺตีกํ ปาปฺรณํ ^๑	ปาวาโร ทิวโร สียา อถ นฺน ททา สียา.
[๗๙]	ยทา มกสฺปาทานํ ^๒ ทโฬห จ อวิกมฺบิ ^๓ จ	อฏฺฐาโล สุกโต สียา อถ นฺน ททา สียา.
[๘๐]	ยทา สสฺวิสถานํ สกฺกสฺสาโรหณตฺถาย	นิสฺเสณี สุกตา สียา อถ นฺน ททา สียา.
[๘๑]	ยทา นิสฺเสณิमारุห ราหุญฺจ ปรีพาเหยฺย ^๔	จนฺทํ ขาเทยฺย มฺฐิกา อถ นฺน ททา สียา.

ศุคฺคตนฺต. ๑๕/๒๕

๑ จ.ม. ปาวุณ

๒ สී. อ. มกสฺทาจาน

๓ สී. อ. อุปฺปกมฺบิ

๔ จ.ม. ปรีพาเทยฺย

- [๘๒] ยทา สุราฆฏฺฐิ ปิตฺวา มกฺขิกา คณจาริณี
 องฺคาเร วาสํ กปฺเปยฺยํ อถ นฺน ตทา สียา.
- [๘๓] ยทา พิมฺโฬฏฺฐสมฺปนฺโน คทฺวโก สุมฺโข สียา
 กุสโล นจกฺกิตฺตสฺส อถ นฺน ตทา สียา.
- [๘๔] ยทา กากา อุลฺลกา จ มนฺตเยยฺยํ รโหิตฺตา
 อณฺณมณฺณํ ปิฬเยยฺยํ อถ นฺน ตทา สียา.
- [๘๕] ยทา มุฬาลปฺตฺตานํ^๑ จตฺถํ ติรตฺวํ สียา
 วสฺสสฺส ปฏฺฐิตาย อถ นฺน ตทา สียา.
- [๘๖] ยทา กุลฺโก^๒ สกฺโคเน ปพฺพตฺถํ กนฺธมาทนํ
 ตฺถเนทาณาย กจฺเจยฺยํ อถ นฺน ตทา สียา.
- [๘๗] ยทา สามุทฺทิกํ นาवं สยฺนตฺถํ สวฏฺฐากรํ
 เจฏฺฐิ อาทาย กจฺเจยฺยํ อถ นฺน ตทา สียาติ.

อฏฺฐจณชาตกํ นวมํ.

๑๐. ทิปฺชาตก (๔๒๖)

- [๘๘] ชมนฺนียํ ยาปฺนียํ กจฺจิ มาตูล เต สฺขํ
 สฺขํ เต อมฺมา อวจ สฺขกามา หิ^๓ เต มยํ.
- [๘๙] นงฺคุฏฺฐํ เม อวกฺกมฺม เหจฺยิตฺวาน เอพิ^๔
 สาชฺช มาตูลวาเทน มุณฺจิทพฺพา น มณฺณสิ.
- [๙๐] ปฺรตฺถาภิมฺโข นิสินฺโนสิ อหนฺเต มฺขมากตา
 ปจฺจโต ตฺยหํ นงฺคุฏฺฐํ กถํ โขหํ อวกฺกมํ.
- [๙๑] ยาวทา จตฺโร ทิปา สสมฺมุตฺตา สปพฺพตา
 ทาวทา มยฺหํ นงฺคุฏฺฐํ กถํ โข ทวํ วิวชฺชสิ.^๕

๑ ส. อ. ปุสฺสปฺตฺตานํ

๒ จ.ม. กุลโก

๓ จ.ม. สฺขกามา

๔ จ.ม. เอพิเก, อ. เอพิ

๕ จ.ม. วิวชฺชยิ

- [๙๒] ปุพเพว เมต อุกุชิสฺ มาตา ปิตา จ ภาตโร
 ที่มฺ พุฏฺฐสฺส นนฺถญฺจ สามหิ เวหายสาตกตา.
- [๙๓] ตณฺจ ทิสฺวาน อายนฺติ อนฺตลิกฺขสฺมิ เอพฺภิ
 มิคฺสงฺโม ปลายิตฺถ ภกฺโข เม นาสิตฺถ ตยา.
- [๙๔] อิจฺเจวํ วิลปนฺติยา เอพฺภิกฺยา รุหฺมฺโส
 กลกํ อนฺวาวมฺหํ นตฺถิ พุฏฺฐเจ สฺภาสิตํ.
- [๙๕] เนว พุฏฺฐเจ นโย อตฺถิ น ธมฺโม น สฺภาสิตํ
 นิภกมํ พุฏฺฐเจ ยฺยเชตฺต สฺโส จ สพฺภี น รณฺชิตฺติ. (๑๒๓๕)

ที่ปฐาตกํ ทสมํ.

กจฺจานิวกฺโก.

อฏฺฐกนิปาทํ นิฏฺฐิตํ.

ตสฺสสุทฺธานํ

ปริสฺสุทฺธา มนาวิลลา วตฺถธฺรา
 พกฺราชสฺส กายูรํ ทณฺทวโร
 อถ องฺการ เจตฺติย เทวลิณา
 อถ อาทิตฺต กงฺคา ทเสพฺภินาติ.

ธ. นวกนิปาท

๑. กิษุณชาติก (๔๒๗)

[๑]	ปริงกุปโก นาม ทตฺวาสิ มาตาปิตโร เตสํ อชกรเมทํ	กิษุณปนโก สนนตโน กิษุณเฒ โปเสสิ ชินฺณเก อจุหาสิ พหุตฺโต.
[๒]	ปีทา จ ปุตฺตํ อวจ สฺสปุตฺตํ ปกฺขสมฺปนฺนํ ^๑	ชานํ อจุจํ ปปาตินํ เตชสฺสี ทูรคามินํ.
[๓]	ปริงฺพลวนฺตํ ปจวี สากรเณ ปริงฺขิตฺตํ ตโต ทาท นีวตฺตสฺส	ยทา ทาท วิชานหิ จกฺกัว ปริมณฺทลํ มาสฺสฺส เอตฺโต ปรี คมิ.
[๔]	อุทฺปทฺโตสิ เวเคน โอโลกยนฺโต วกกฺกโค	พลี ปกฺขี ทิขฺตฺตโม ปพฺพทานิ วณานิ จ.
[๕]	อทฺทส ปจวี กิษุณเฒ สากรเณ ปริงฺขิตฺตํ	ยถาสฺสาสิ ปิตุสฺสํ จกฺกัว ปริมณฺทลํ.
[๖]	ตณฺจ โส สมตฺติกมฺม ตณฺจ วาทสิขา ติกฺขา	ปรเมวจฺจวตฺตถ อจุหาสิ พลี ทิขฺ.
[๗]	นาสฺสกาตฺตโก โปโส ทิโช พยฺสนมาปาหิ	ปนฺเทว นีวตฺตํ เวรมฺภานํ วสํ คโต.
[๘]	ทสฺส ปุตฺตา จ ทารว จ สพฺเพ พยฺสนมาปาหุ	เย จณฺเฒ อนฺนํวิโน อโนวาทฺทเร ทิเช.

- [๙] เอมปิ อธิ วุฑฒานํ โย วากุญํ นาวพชฺฌติ
 อติสฺมจโร ทิตฺโต กิษฺโณวาทิตสฺสโน
 ส เว พยฺสํ ปโปติ อกฺทฺวา วุฑฺฒสฺสณฺนติ.
 กิษฺณชาตกํ ปจฺมี.

๒. โกสมพิยชาตก (๔๒๘)

- [๑๐] ปุณฺณสฺสโท สมฺชโน น พาลโ กจิ มณฺณถ
 สํสฺมํ ภิษฺมานสฺมิ นานุญํ ภิโย อมณฺณรํ.
 [๑๑] ปริมฺภูจา ปณฺทิตาภาสา วาจาโจจฺรภาณโน
 ยาวิจฺจนฺติ มุขายามํ เยน นีตา น ตํ วิทู.
 [๑๒] อกฺโกจฺฉนิ มํ อวธิ มํ อชินิ มํ อหาสิ เม
 เย จ ตํ อฺปนยฺยฺหนฺติ เวรํ เกสํ น สมฺมติ.
 [๑๓] อกฺโกจฺฉนิ มํ อวธิ มํ อชินิ มํ อหาสิ เม
 เย จ ตํ นฺปนยฺยฺหนฺติ เวรํ เทสฺสสมฺมติ.
 [๑๔] น หิ เวเรน เวรานิ สมฺมณฺธิธ กุทาจํ
 อเวเรน จ สมฺมณฺติ เอส ฐมฺโฆ สนนฺตโน.
 [๑๕] ปเร จ น วิชานฺนติ มยเมตฺถ ยมามเส
 เย จ ตตฺถ วิชานฺนติ ตโต สมฺมณฺติ เมธกา.
 [๑๖] อฏฺฐิจฺฉินฺนา ปาณหฺรา กวสฺสธฺนหฺริโน^๑
 รฏฺฐํ วิลุมฺปานานํ เทสมฺปิ โหติ สงฺกฺติ.

กสฺมา ตุมฺหาก โน สียา.

- [๑๗] สเจ ลเภถ นิปกํ สหายํ
 สทฺธิญฺจํ สาธฺวิหฺริวิ
 อภิภุชฺช สพฺพานิ ปริสฺสยานิ
 จเรยฺย เตนฺตุมฺหาโน สตีมา.

๑ จ.ม. กวสฺสธฺนหฺริโน

- [๑๘] โน เจ ลภถ นิปกั สหาย
 สหุณฺณจํ สารวิหริวั
 ราชาว รมฺหํ วิชิตํ ปหาย
 เอโก จเร มาตงฺครณฺเวยว นาโค.
 [๑๙] เอกสฺส จริทํ เสยฺโย นตฺถิ พาลเ สหายตา
 เอโก จเร น จ ปาปานิ กยิรา
 อปฺโปสฺสกุโก มาตงฺครณฺเวยว นาโคติ.
 โกสมฺปิยชาตกํ ทฺธิยํ.

๓. มหาสุวราชชาตก (๔๒๕)

- [๒๐] ทุโม ยทา โหติ ผลูปปนโน
 ภูณฺชนฺติ นํ วิหงฺกมา^๑ สมฺปตฺนตา
 ชีณฺนฺติ ฅตฺวาน ทมํ ผลจฺจเย
 ทิสฺสทิสํ ยนฺติ ทโต วิหงฺกมา.
 [๒๑] จร จาริกํ โลหิตตฺถนฺท มามริ
 กิ ทวํ สุว สุกฺขทุมฺมํ ฅายสิ
 ททิงฺฆ มํ พฺรหฺมิ วสฺสทฺตสนฺนิภา
 กสฺมา สุว สุกฺขทุมํ น วิณฺจสิ.
 [๒๒] เย เว สขีเน สขาโร ภวนฺติ
 ปาณาจฺจเย ทุกฺขสฺสเสสฺส หัส
 ชีณํ อชีณฺนฺติ น ทํ ชนฺนฺติ
 สนฺโต สทํ ฅมฺมมนุสฺสสรฺนตา.
 [๒๓] โสทํ สทํ อญฺญตโรสฺมิ หัส
 ฅาที จ เม โหติ สขา จ รุกฺโข
 ทํ นุสฺสเห ชีวิกฺกุโถ ปหาทํ
 ชีณฺนฺติ ฅตฺวาน น เอส^๒ ฅมโม.

- [๒๔] สารุ ปกฺขิ^๑ กตฺ โหติ เมตฺติ สํสฺติ สนฺถโว
สเจตฺ ฐมฺมํ โรเจสฺสิ ปาสฺโสสิ วิชานตํ.
- [๒๕] โส เต สุว วรํ ทุมฺมิ ปตฺตยฺยาน วิหฺงคม
วรํ วรสฺสุ วรฺกฺก^๒ ยงฺกิณฺณจิ มนสิจฺจสฺสิ.
- [๒๖] วรณฺจ เม หํส ภาวํ ททฺเหยย
อยณฺจ รุกฺโข ปุณฺรวายุํ ลภถ
โส สาชวา ผลิมา สํวิรุโฬฺห
มรฺตฺตฺติโก ติฏฺฐจฺจฺจ โสภมาโน.
- [๒๗] ทํ ปสฺส สมฺม ผลิมํ อุพารํ
สหาเว เต โหตุ อุทุมฺพเรน
โส สาชวา ผลิมา สํวิรุโฬฺห
มรฺตฺตฺติโก ติฏฺฐจฺจฺจ โสภมาโน.
- [๒๘] เอวํ สกฺก สฺซี โหติ สห สพฺเพหิ ณาติภิ
ยถาหมชฺช สฺซีโต ทิสฺวาน สผลํ ทุมํ.
- [๒๙] สุวสฺส จ วรํ ททฺวา กทฺวาน สผลํ ทุมํ
ปกฺกามิ สห ภริยาเย เทวานํ นนฺทนํ วนฺนติ.
มหาสุวกราชชาตก^๓ ทคฺติย.

๔. จุฬสุวกราชชาตก (๔๓๐)

- [๓๐] สนฺธิ รุกฺขา หริตฺปตฺตา^๔ ทุมานกผลา พหุ
กสฺมา นุ สกฺเข โกพาเป สุวสฺส นิริโต มโน.
- [๓๑] ผลสฺส อุปฺปญฺจิมฺหา เนกฺวสฺสคณฺเ พหุ
อผลมฺปี้ วิทิตฺวาน สวา มิตฺติ^๕ ยถา ปุเร

๑ จ.ม. ส. สกฺขิ
๕ จ.ม. เมตฺติ

๒ จ.ม. วรฺกฺก

๓ จ.ม. มหาสุวราชตก

๔ จ.ม. หริตฺปตฺตา

- [๓๒] สกฺขณฺจ รุกฺขโกพาปํ โอปตฺตมผลํ ทุมํ
โธหยา สกฺขณา ยนฺติ กิ โทสํ ปสฺสเส ทิช.
- [๓๓] เย ผลตฺถา สมฺภวณฺติ อผลฺลิตฺติ ชนฺติ นํ
อตฺตตฺถปณฺณา ทุมเมธา เท โหนฺติ ปกฺขปาทิโน.
- [๓๔] สาธุ ปกฺขิ กตํ โหติ มิตฺติ สํสฺติ สนฺถโว
สเจตํ ฐมมํ โรเจสิ ปาสํโสสิ วิชานกํ.
- [๓๕] โส เท สุว วรํ ทมฺมิ ปตฺตยาน วิหงฺกม
วรํ วรสฺสุ วงฺกนฺก ยงฺกิลฺลิจิ มนฺสิจฺจสิ.
- [๓๖] อปี นาม นํ ปนํ ปสฺเส^๑ สปตฺตํ สผลํ ทุมํ
ทลิตฺทโทว นิสฺสิ ลทฺธา นนฺเตยฺยาหํ ปนปฺปนํ.
- [๓๗] ตโต อมตมาทาย อภิสฺสิจิ มหิรฺรหํ
ทสฺส สาชา วิรฺรหิสฺสุ สิตฺตจฺฉายา มโนรมา.
- [๓๘] เอวํ สกฺก สฺซี โหติ สห สพฺเพหิ ฌาติภิ
ยถาหมชฺช สฺซีโต ทิสฺวาน สผลํ ทุมํ.
- [๓๙] สุวสฺส จ วรํ ททฺวา กตฺวาน สผลํ ทุมํ
ปกฺกามิ สห ภริยาย เทวานํ นนฺทนํ วนฺนติ.

จุฬสูวกรราชชาตก^๒ จตุตถ.

๕. หริตจชาตก (๔๓๑)

- [๔๐] สุตํ เมตํ มหาพฺรหม กามे ภุชฺชติ ทาริโต
กจฺเจตํ วจันํ ทจฺจนํ กจฺจิ สฺสทฺโร อิริยสิ.
- [๔๑] เอวเมตํ มหาราช ยถา เท วจันํ สุตํ
กมฺมกตํ ปฏฺธิปนฺโนสฺมิ โมทเนยฺเยสฺสุ มุจฺฉิโต.

- [๔๒] อทุ ปณฺญา กิมตฺติกา^๑ นิปฺญา สารฺจินฺตินี
 ยาย อฺปฺปติํ รากํ กิมโน น วิโนทเย.
- [๔๓] จตุตาโรเม มหาราช โลเก ยติพลา ภูสา
 ราโค โทโส มโท โมโห ยตฺถ ปณฺญา น คารฺติ.
- [๔๔] อรทา สีสฺสมฺปนฺโน สุทฺธโร จรฺติ หาริโต
 เมธาวิ ปณฺทิตฺโต เจว อิตฺติ โน สมฺมโต ภวํ.
- [๔๕] เมธาวิณฺมปี หีสฺนติ อิสฺสี ฐมฺมกฺขณํ รตํ
 วิตกฺกกา ปาปกา ราช สุภา รากุปฺสณฺหิตา.
- [๔๖] อฺปฺปนฺโนยํ สรีโร ราโค วณฺณวิทฺฐโน^๒
 ทว^๓ ตํ ปชฺห นมฺมตฺถ^๓ พหุณฺนาสิ เมธาวิสมฺมโต.
- [๔๗] เต อนฺธกรณํ^๔ กาเม พหุทฺถเช มหาวิเส
 เตสํ มลํ กเวตฺติสฺสํ เฉจฺจํ รากํ สพฺพนฺธนํ.
- [๔๘] อิทํ วทฺวาน หาริโต อิสฺสี สจฺจปรกฺกโม
 กามรากํ วิราเชตฺวา พฺรหฺมโลกุปฺโป อหฺติ.
- หริตจฺจาทกํ ปณฺจมี.

๖. ปทกฺสลดมานวชาตก(๔๓๒)

- [๔๙] พหุสฺสํ จิตฺตกถี คงฺคา วหฺติ ปาฏฺฐี
 วฺยฺหฺมานก ภาทฺทนฺเต เอกํ เม เทหิ คากํ.
- [๕๐] เยน สฺยจฺนติ ทฺวํชิตํ เยน สฺยจฺนติ อาทฺรํ
 ตสฺส มชฺฌเม มริตฺตสํ ชาตํ สรณฺโต ภยํ.
- [๕๑] ยตฺถ วิชานี รุหนฺติ สทฺธา ยตฺถ ปตฺติจฺจिता
 สา เม สีสํ นิปีเพติ ชาตํ สรณฺโต ภยํ.

สตฺตฺตฺต. ๑๘/๒๖

๑ จ.ม. กิมตฺติยา ๒ จ.ม. วณฺณวิทฺฐโน ทว

๓-๓ จ.ม. ส. ตํ ปชฺห ภาทฺทมตฺถ เท ๔ จ.ม. อนฺธการเก

- [๕๒] เยน ภคฺคทานิ ปจฺจนฺติ สีตํ เยน วิหณฺณติ
 โส มํ ทาทิ กคฺคทานิ ชาตํ สรรณโต ภยํ.
- [๕๓] เยน ภคฺคเทน^๑ ยาเปณฺติ ปฏฺฐ พฺรหฺมณชคฺคิยา
 โส มํ ภคฺคโต พยาปาเทติ ชาตํ สรรณโต ภยํ.
- [๕๔] กิมฺหํ ปจฺฉิเม มาเส วาทมิจฺจนฺติ ปณฺทิตา
 โส มํ^๒ ภยชฺชิติ กคฺคทานิ ชาตํ สรรณโต ภยํ.
- [๕๕] ยํ นิสฺสึตา ชกฺขิรฺหํ สฺวายํ อคฺคิ ปมฺพจฺจติ
 ทิสฺวา ภชฺชว วกกงฺกคา ชาตํ สรรณโต ภยํ.
- [๕๖] ยมานยิ โสมนสฺสํ มालินิ จนนฺตสฺสทํ
 สา มํ พฺรหฺมา นีหริทฺติ^๓ ชาตํ สรรณโต ภยํ.
- [๕๗] เยน ชาเทน นนฺทิสฺสํ ยสฺส จ ภวมิจฺจิสฺ
 โส มํ พฺรหฺมา นีหริทฺติ^๓ ชาตํ สรรณโต ภยํ.
- [๕๘] สุณฺนํ เม ชานปทา เนกมา จ สมากตา
 ยโตทกํ ตทาทิตฺตํ ยโต เขมํ ตโต ภยํ.
- [๕๙] ราชา วิลุมฺปเต รฏฺฐํ พฺรหฺมโณ จ ปุโรหิตो
 อตฺตกคฺคตา วิหเรถ ชาตํ สรรณโต ภยณฺติ.

ปทกฺสสฺสมาณวชาตกํ จฏฺฐํ.

๗. โลมสกสฺสปชาตก (๔๓๓)

- [๖๐] อสฺส อินฺทสโม ราช อจฺจนฺตํ อชรามโร
 สเจ ทฺวํ ยณฺณํ ยาเชยฺย อิสฺสิ โลมสกสฺสป.
- [๖๑] สสมฺมทฺทปริยายํ มทฺธิ สากรรณฺทาลํ
 น อิจฺเณ สห นินฺทาย เอวํ เสยฺห^๔ วิชานทฺติ.

- [๖๒] ธีรตฤ ทิ ยสลาภิ รณลาภญจ พุราหมณ
ยา วุฑฺติ วินิปาเตน อธมฺมจรณน วา.
- [๖๓] อปี เจ ปตฺตมาทาย อนาคาโร ปริพุพฺเช
สาเยว ชีวิกา เสโย ยา จารมฺเมน เอสนา.
- [๖๔] อปี เจ ปตฺตมาทาย อนาคาโร ปริพุพฺเช
อญฺญํ อหิสฺสํ โลเก อปี รชฺเชน ทํ วรํ.
- [๖๕] พลํ จนฺโท พลํ สุริโย พลํ สมณพุราหมณา
พลํ เวลา สมฺมทสฺส พลาติพลมิตฺติโย.
- [๖๖] ยถา อุกฺกตํ สนฺตํ อิตฺถิ โลมสทสฺสํ
ปิตุ อตฺถา จนฺทวตี วาชเปยฺยํ^๑ อยาชยิ.
- [๖๗] ทํ โลภปกทํ กมฺมํ กญฺจํ กามเหตุกํ
ทสฺส มุลํ คเวสิสฺสํ เจริญํ รากํ สพนฺธนํ.
- [๖๘] ธีรตฤ กาเม สฺพหุปี โลเก
ตโปว เสโย กามคฺเณหิ ราช
ตโป กริสฺสามิ ปหาย กาเม
ทเวว ฐาญํ จนฺทวตี จ โหตุติ.
โลมสทสฺสปชาตกํ สุตตมํ.

๘. จกุกวากชาตก(๔๓๔)

- [๖๙] กาสายวตฺเต สกฺเณ วทามิ
ทเว ทเว นนฺทมเน^๒ จรฺนเต
กํ อญฺทชฺชํ อญฺทชา มานุเสสฺสุ
ชาติํ ปัสสฺสนฺติ ตทิงฺฆ พุรฺธ.

๑ อ. ม. วาจเปยฺยํ

๒ ส.อ. นนฺทิมเน

[๗๐] อเมห มนุสเสสฺส มนุสสทิส
 อนุพฺพเต จกฺกวาเก วทนฺติ
 กลฺยาณภาวมฺห ทิเชสฺส สมฺมตา
 อภีตรูปา^๑ วิจราม อนฺณเว.
 (น ฆาสเหตุปี กโรม ปาป.)^๒

[๗๑] ก็ อนฺณเว กานิ ผลานิ ภูณฺเช
 มํสํ กุโต ชาทถ จกฺกวาเก
 ก็ โภชนํ ภูณฺชถ โว อนินฺมา
 พลยจ วณฺโณ จ อนปฺปรูป.^๓

[๗๒] น อนฺณเว สนฺติ ผลานิ ธงฺก
 มํสํ กุโต ชาทิตฺถ จกฺกวาเก
 เสवालภกฺขมฺห อปาดนโภชนา
 น ฆาสเหตุปี กโรม ปาป.
 (อภีตรูปา วิจราม อนฺณเว)^๔

[๗๓] น เม อิทํ รุจฺจติ จกฺกวาเก
 อสฺมี ภเว โภชนสนฺนิกาโส
 อโหสิ ปุพฺเพ ตโต เม อญฺญตา
 อิจฺเจว เม วิมฺติ เอตฺถ ชาตา.

[๗๔] อหฺมปี มํสานิ ผลานิ ภูณฺเช
 อนฺนานิ จ โลณิกเตลิกานิ^๕
 รสํ มนุสเสสฺส ลภามิ โภคตฺถ
 สฺสโรว สงฺกามมฺหํ วิเชตฺวา

น จ เม ตาทิโส วณฺโณ จกฺกวาเก ยถา ทว.

๑ จ.ม. อภีรูปา ๒ จ. () เอตฺถนฺนเร ปาโจ น ทิสฺสติ ๓ จ.ม. อนปฺปรูปา

๔ จ.ม. อัย คาทาปาโท นตฺติ ๕ จ.ม. โลณียเตลียานิ

- [๗๕] อสุทฺถรภกฺโขสิ ชนนานุปาติ
 กิจฺเจเน เท ลพฺภติ อนนฺนปानํ
 น ตุสฺสสึ รุกฺขผลเหติ ฐงก
 มํสานิ วา ยานิ สฺสูสมมชฺเฌ.
- [๗๖] โย สาทเสน อธิคมฺม โภเค
 ปริภุชฺชติ ฐงก ชนนานุปาติ
 ตโต อุกฺโกตฺสติ นํ สภาโว
 อุกฺกฏฺโฆ วรรณฺพลํ ชหาติ.
- [๗๗] อปฺปมฺปิ เจ นิพฺพุตฺติ ภุชฺชติ ยทิ
 อสาทเสน อปรูปฆาติ
 พลญฺจ วรรณฺโณ จ ททสฺส โหติ
 น หิ สพุโฬ อาหารมเยน วรรณฺโณติ.
 จกฺกวากชาตกํ อฏฺฐจมํ.

๕. หลัทธิพรากชาตก (๔๓๕)

[๗๘]	สฺสฺสฺสฺสํ อรณฺณมฺหิ	ปนฺตมฺหิ สยนาสเน
	เย จ กามะ ติตฺติกฺขนฺติ	เต อุกฺวารตรา ทยา.
[๗๙]	อรณฺณวา คามมาคมฺม	กีสฺสํ กิวกํ อหํ
	ปุริสํ ทาท เสเวยฺยํ	ตํ เม อุกฺขาหิ ปุจฺฉิโต.
[๘๐]	โย ตํ วิสฺสุสาสเย ทาท	วิสฺสุสาสญฺจ ชเมยฺย เท
	สฺสฺสฺสฺสํ จ ติตฺติกฺขี จ	ตํ ภเชหิ อิตฺโต กโต.
[๘๑]	ยสฺส กาเยน วาจา	มนสา นตฺถิ ทุกฺกฏํ
	อรสฺสํ ปตฺติฏฺฐาย	ตํ ภเชหิ อิตฺโต กโต.
[๘๒]	โย จ ฐมฺเมน จรติ	จรณฺโตปี น มนฺนติ
	วิสฺสุทฺถการี สปปญฺญํ	ตํ ภเชหิ อิตฺโต กโต.

- [๘๓] หลิทุทราคำ^๑ กปิจิตุ ปริสั รากวิราคินั
 ทาหิสิ์ ตาท มา เสวิ นิมมนุสฺสมปิ เจ สียา.
- [๘๔] อาสิวิสั กุปปีตัง มีฬุหลิตุตัง มหาปถัง
 อารกา ปริวชเชหิ ยานีว วิสมี ปถัง.
- [๘๕] อนตฺถา ตาท วทฺธนฺติ พาลัง อจฺจุปเสวโต
 มาสฺสุ พาลเณ สงฺกจฺฉิ อมิตฺเตเนว สพฺพทา.
- [๘๖] ทัง ตาหัง ตาท ยาจามิ กรสฺสุ วจัน มม
 มาสฺสุ พาลเณ สงฺกจฺฉิ ทุกฺโข พาลเหิ สงฺกโมติ.
- หลิทุทราชาตก^๒ นวม.

๑๐. สมุคฺคชาตก (๔๓๖)

- [๘๗] กุโต นุ อากจฺฉถ โภ ทโย ชนา
 ^๓สฺวาคทา เอถ^๓ นิสิตฺถาสเน
 กจฺจิตฺถ โภนฺโต กุสลํ อนามยํ
 จิสฺสมพฺพากมณํ หิ वो อธิ.
- [๘๘] อหเมว เอโก อธิ มชฺช ปตฺโต
 น จาปี เม ทฺติโย โภจิ วิชฺชติ
 ภิเมว สนฺธาย เต ภาสิตํ อีเส
 กุโต นุ อากจฺฉถ โภ ทโย ชนา.
- [๘๙] ตุวณฺจ เอโก ภริยา จ เต ปิยา
 สมุคฺคปฏฺชิตฺตนิภินฺนมนฺตเร
 สา รกฺขิตา กุจฺฉิตาว เต สทา
 วายุสฺส ปตฺเตน สทา ทธี รทา.

[๙๐] สํวิคฺครูป อัสสินา พฺยาโกโต
โส ทานโว ทตฺถ สมุคฺคมุคฺคิ
อทฺทกฺขิ ภริยํ สุจิมาลธารินี
วายุสฺส ปุตุเตน สหา ทธี รทํ.

[๙๑] สุกฺกิชฺฐรูปมุกฺกตปานุวตฺตินา^๑
หิณา นรา เย ปมทาวสงฺกตา
ยถา หเว ปาณวิเวกฺก รกฺขिता
ทฺฐจา มยิ อณฺณมภิปโมทยิ.

[๙๒] ทิवा จ รตฺโต จ มยา อูปฺภุจिता
ตปสฺสึนา โชติริวา วเน วสํ
สา ธมฺมโมกฺกมฺม อธมฺมมาจริ
อกรียรูป^๒ ปมทาหิ สนฺถโว.

[๙๓] สรรวมชฺฌมฺหิ จิตาติ มณฺณิ^๓
มยฺหํ อยนฺติ อสฺสํ อสณฺณํ
สา ธมฺมโมกฺกมฺม อธมฺมมาจริ
อกรียรูป ปมทาหิ สนฺถโว.

[๙๔] สุรกฺขิตมฺเมติ กถนฺนํ วิสฺสเส
อเนกจิตฺตาสุ น เหตุ^๔ รกฺขนา
เอตา หิ ปาตาลปาทสนฺนิภา
เอตฺถปฺปมตฺโต พยสนํ นิกจฺจติ.

๑ ก. สุกฺกิชฺฐรูปมุกฺกตปานุวตฺตินา ๒ จ.ม. อกรียรูป ปมทาหิ

๓ จ.ม. มณฺณิ

๔ จ. เหตุติ, ม. อเนกจิตฺตา ปุณฺ เหตุ

- [๙๕] ทสฺมา หิ เท สุชินโน วิทโสกา
 เย มาตุคามเหติ จรณฺติ นิสฺสฎฺฐา
 เอทํ สิวํ อุตฺตมมภาปิยตฺถยํ
 น มาตุคามเหติ กเรยฺย สนฺถวณฺติ.
 สมฺกุกฺขาทกํ ทสฺม.

๑๑. ปุติมฺสชาตก (๔๓๗)

- [๙๖] น โข รุจฺจติ เม อาฬิ ปุติมฺสสฺส เปกฺขนา
 เอตาทิสฺสา สขารสฺมา อารกา ปรีวชฺชเย.
 [๙๗] อุมฺมตฺติกา อยํ เวณิ วณฺณเณติ ปติโน สฺชิ
 ปชฺฌายิ ปฏิกจฺจนฺติ อากตํ เมณฺฑามาตร.^๑
 [๙๘] ทฺวํ โขสิ สมฺม อุมฺมตฺโต ทุมฺเมโธ อวิจฺจฺชโน
 โส^๒ ทฺวํ มทาลยํ กทฺวา อกาเลน วิเปกฺขสิ.
 [๙๙] น อกาเล วิเปกฺเขยฺย กาเล เปกฺเขยฺย ปณฺทิตो
 ปุติมฺโสว ปชฺฌายิ โย อกาเล วิเปกฺขติ.
 [๑๐๐] ปิยํ โข อาฬิ เม โหตุ ปุณฺณปตฺตํ ททาหิ เม
 ปติ สลฺลขิวิโต มยฺหํ เอยฺยาสิ ปิยปฺจุจฺจิกา.^๓
 [๑๐๑] ปิยํ โข อาฬิ เท โหตุ ปุณฺณปตฺตํ ททามิ เท
 มหทา ปรีวาเรน เอสฺสํ กยิราหิ โภชนํ.
 [๑๐๒] กิทฺติโส ตฺยํ ปรีวาโร เยสํ กาทามิ โภชนํ
 กีนามกา จ เท สพฺเพ เต^๔ เม อกฺขาหิ ปฺจุจฺจิตา.
 [๑๐๓] มาลียอ จตฺตฺรฺกฺโข จ ปิํจฺจิกโย อถ ชมฺพโก
 เอทิสฺส มยฺหํ ปรีวาโร เตสํ กยิราหิ โภชนํ.

๑ ส.อ. เมพมาตร ๒ จ.ม. ส. โย ๓ ก. ปิยปฺจุจฺจิกา
 ๔ จ.ม. ทํ

- [๑๐๔] นิภชนทาย อคารสุม่า ภณทกมบี วินสสติ
 อาโรคย์ อาพิโน วชช์ อีเรว วส มากมาติ.
 ปุติมัสชาตกํ เอกาทสมี.

๑๒. ททฺทราชาตก (๔๓๘)

- [๑๐๕] โย เท ปุตุทเก อชาทิ ทินนภตุโต อทุสเก
 ทสมี ทาจา^๑ นิปาเทหิ มา เท มุจฺจิตฺถ ชีวโก.
 [๑๐๖] อากิณฺณลฺลฺโท ปุริโส ธาติเจลล์ มกฺขิโต
 ปเทสํ ทํ น ปสฺสามิ ยตฺถ ทาจํ นิปาตเย.
 [๑๐๗] อกตณฺณสฺส ปสฺสส นิจจํ วิวรทสฺสีโน
 สพฺพญฺเจ ปจฺวี ทชฺชา เนว นํ อภิรารเย.
 [๑๐๘] กิณฺณํ สุพาทุ ทรมานรูป
 ปจฺจากโตสสิ สห มาณเวน
 กิ กิจฺจมตฺถํ อธิมตฺถิ ตฺยหํ
 อกฺขาทิ เม ปุจฺฉิโต เอตมตฺถํ.
 [๑๐๙] โย เท สขา ททฺทโร สารุรูป
 ตสฺส วรํ ปริสํกามิ อชฺช
 ปุริสสฺส กมฺมายตนานิ สุตฺวา
 นาหํ สุขี ททฺทโร อชฺช มณฺเณ.
 [๑๑๐] กานิสฺส กมฺมายตนานิ อสฺส
 ปุริสสฺส วุตฺติสโมธานทาย
 กํ วา ปฏฺวิณฺณํ ปุริสสฺส สุตฺวา
 ปริสํกสิ ททฺทโร มาณเวน.

- [๑๑๑] จินณา กุลิงกา^๑ จริตา วณิชา
 เวตุทาจโร สงกุปโถปี^๒ จินโน
 นนฺเทหิ จินฺนํ สห วากุเรหิ^๓
 ทณฺฑาเนน ยุตฺตมฺปิ สมชฺชมชฺเฌ.
- [๑๑๒] พทฺธา กุลิกา^๒ มิตฺมาพฺพเคน
 อกฺขา ชิตา สณฺณโม อพฺพติโต
 อปฺปหิตํ^๓ ปุพฺพกํ^๔ อทฺทมฺรตฺตํ
 หตฺถา ททฺธมา ปิณฺฑาปฏิกฺกเณ.
- [๑๑๓] ตานิสฺส กมฺมายตนาณิ อสฺสุ
 ปฺริสฺสสฺส วุตฺติสโมธานาย
 ยถา อยฺม ทิสฺสติ โลมปิณฺโท
 กาโว หตา กิ ปน ททฺทฺรตฺสชาติ. (๑๓๔๘)
 ททฺทฺรชาตกํ ทฺวาทสํ.
 นวกนิပါတํ นิฏฺฐิตํ.

คตฺตสุทฺธานํ

วรกีขุณฺณ สมชฺชน หังสวโร
 นิธิสวฺหฺย หาริต ปาณฺณลิโก
 อชฺรามร ธงฺก คิตฺติกฺข กุโธ
 อถ ทฺวาทส เปกฺขน ททฺทฺรวิภิตฺติ.

๑ ส. อ. วากุเรหิ ๒ ส. อ. กุลิงกา ๓ ฉ.ม. อพฺพหิตํ, ส. อ. อพฺพหิตํ
 ๔ ฉ.ม. ปุพฺพกํ

๑๐. ทสภนิปาต

๑. จตุทวารชาตก (๔๓๕)

[๑]	จตุทวารมิตํ นครํ โอรุทฐปฏีรุทฐโรสมิ	อายสํ ทพฺพทโรณํ ^๑ กี ปาปํ ปกตํ มยา.
[๒]	สพฺเพ อปปีททา ทวารา กิมาริครณํ ยกฺข	โอรุทฐโรสมิ ยถา ทิโช จกฺกานิหโต อนํ.
[๓]	ลทฺธา สทสทฺสทานิ อนุกมฺปกานํ ฌาตীনํ	อติเรกานิ วิสฺสติ วจนํ สมฺม นากริ.
[๔]	ลงฺขิ สมฺมทํ ปกฺขนฺติ จตุทฺถิ อฏฺฐจฺจณฺคมา	สากวํ อปฺปสฺสิตฺธิยํ ^๒ อฏฺฐจาภิปี จ โสฬส.
[๕]	โสฬสํ จ พทฺธิส อิจฺฉาหทสฺส โปสฺสส	อตรฺวิจฺฉํ จกฺกมาสโต จกฺกํ ภมฺติ มตฺถเก.
[๖]	อปริ วิสาลา ทฺวปฺปฺรา เย จ ทํ อนุกิซฺชนฺติ	อิจฺฉา วิสฏฺฐคามินี เต โหณฺติ จกฺกธาริโน.
[๗]	พหฺนณฺทํ อวหาเย เยสํ เจตํ อสงฺขาตํ	มกฺกํ อปฺปปฏิเวกฺขิย เต โหณฺติ จกฺกธาริโน.
[๘]	กมฺมํ สเมกฺเข วิปฺลวฺจ โภกํ อิจฺฉํ น เสเวยฺย อนนฺตตสฺสนฺติ	
	กเรยฺย วากฺยํ อนุกมฺปกานํ ทํ ทาทิสํ นาทิเวทฺเตยฺย จกฺกํ.	

๑ ฉ.ม. ทพฺพทโรณํ

๒ ฉ.ม. อปฺปสฺสิตฺธิกํ

- [๙] กิวัจิริณฺ เม ยกุช จกํ สิริสิ จสฺสติ
กติ วสฺสสทฺสทานิ ตมฺเม อกฺขาหิ ปุจฺฉิโต.
- [๑๐] อติสโร อจฺจสโร^๑ มิตฺตวินฺท สฺโณหิ เม
จกฺกนฺเต สิริสฺสมิมาวิทฺธ^๒ น ตํ ชีวํ ปโมกฺขสฺสติ.
จตุทวารชาตกํ ปจฺม.

๒. กณฺหาตก (๔๔๐)

- [๑๑] กณฺเห วทายํ ปุริโส กณฺห์ กุณฺชติ โภชนํ
กณฺเห ภูมิปปเทสฺสมี น มยฺห์ มนฺโส ปิโย.
- [๑๒] น กณฺเห ตจฺจสา โหติ อนฺโตสสโร หิ พุราหฺมณो
ยสฺมี ปาปานิ กมฺมานิ ส เว กณฺเห สฺซมฺปติ.
- [๑๓] เอตสฺมี เต สฺสปีเต ปฏฺฐิรฺเป สฺสาสึเต
วํ พุราหฺมณ เต ทมฺมิ ยงฺกิญฺจิ มนฺสิจฺจสิ.
- [๑๔] วรณฺเจ เม อโท สกฺก สพฺพภูตานิสฺสร
สฺนิกโกธํ สฺนิกุทฺธํ นิลโลภํ วุตฺตมิตฺตโน
นิเสนฺทมภิกฺกขามิ เอเต เม จตุโร วร.
- [๑๕] กิณฺุ โกะธ วา โทเส วา โลภ เสนฺเหว พุราหฺมณ
อาทินวํ สมนฺสสิ^๓ ตํ เม อกฺขาหิ ปุจฺฉิโต.
- [๑๖] อปฺโป หุตฺวา พหุ โหติ วทฺธเต โส อชนฺติโซ
อาสงฺกึ พหุปายาโส ตสฺมา โกรธํ น โรจเย.
- [๑๗] ทฺฐจฺจสฺส ผรฺสา^๔ วาจา ปรามาโส อนนฺตรรา
ตโต ปาณิ ตโต ทณฺโท สจฺจจฺจสฺส ปรามา คติ^๕
โทโส โกรธมฺภุจฺจโน ตสฺมา โทสํ น โรจเย.

๑ จ.ม. ปุจฺจสโร ๒ จ.ม. ส. สิริสิ.... ๓ จ.ม. ทวํ ปสฺสสิ, ส. สปปสฺสสิ
๔ ส.อ. ปจฺมา ๕ ม. ปรามสฺสิ

- [๑๘] อาโลป สาหสาการา^๑ นิกที วัฒนานา จ
ทิสฺสนฺติ โลภธมฺเมสฺ ทสฺมา โลภํ น โรจเย.
- [๑๙] เสนฺตฺสงฺกนฺธิตา^๒ กนฺธา เสนฺติ มโนมยา ปฺถ
เต ภูสํ อุปฺปาทเปณฺติ ทสฺมา เสนฺทํ น โรจเย.
- [๒๐] เอตสฺมี เต สฺลปฺเต ปฏฺฐิรฺเป สฺภาสฺสฺเต
วํ พฺรหฺมณฺ เต ทมฺมิ ยงฺกิญฺจิ มนฺสิจฺจสฺส.
- [๒๑] วรณฺเจ เม อโท สกฺก สพฺพภฺกฺตานมฺสิสฺสร
อรณฺเณ เม วิหฺรโต นิจํ เอกวิหฺรติโน
อาพาธา น^๓ อุปฺปชฺเชยฺย อนฺตรายกวา ภูสา.
- [๒๒] เอตสฺมี เต สฺลปฺเต ปฏฺฐิรฺเป สฺภาสฺสฺเต
วํ พฺรหฺมณฺ เต ทมฺมิ ยงฺกิญฺจิ มนฺสิจฺจสฺส.
- [๒๓] วรณฺเจ เม อโท สกฺก สพฺพภฺกฺตานมฺสิสฺสร
น มโน วา สฺวีรํ วา มงฺกเต สกฺก กสฺสฺสฺจิ
กทาจิ อุปฺพชฺเณถ เอตํ สกฺก วํ วเรติ.

กณฺหาชาตกํ ทุตฺติยํ.

๓. จตุโปสถียชาตก (๔๔๑)

- [๒๔] โย โกปเนยฺเย น กโรติ โกปํ
น กุชฺฌติ สบฺปริโส กทาจิ
กุกฺโขปฺปี โส นาวิกโรติ โกปํ
ทํ เว นรํ สมณฺมาหุ โลก.
- [๒๕] โอนฺทโร โย สหเต ชิฆจฺฉํ
ทนฺโต ตปสฺสึ มิตฺตานโกชโน
อาหารเหตุ น กโรติ ปาปํ
ทํ เว นรํ สมณฺมาหุ โลก.

๑ ส.ก.อ. สหสาการา ๒ จ.ส. เสนฺตฺสงฺกนฺธิตา, ม....สงฺกนฺธิตา ๓ จ.ม. มา

[๒๖] ชิตุทำ รติ วิปฺปชิตฺวาน สพฺพํ
 น จาลิกํ ภาสติ กิณฺณิ โลเก
 วิภูสณฺณจํ วิวโต เมถุนสฺมา
 ทํ เว นรํ สมณมาหุ โลเก.

[๒๗] ปริกุกฺกํ โลกธมฺมฉฺช สพฺพํ
 โย เว ปริณฺณาย ปริจฺจเชติ
 ทนฺตํ จิตฺตํ อมมํ นีราสํ
 ทํ เว นรํ สมณมาหุ โลเก.

[๒๘] ปุจฺฉาม กตฺตารมโนมปฺปณฺณ^๑
 กถาสฺส ใน วิคฺคโห อตฺถิ ชาโต
 จินฺนทชฺช กงฺขํ วิจิกิञฺจิทานิ
 ททชฺช^๒ กงฺขํ วิทเรมุ สพฺเพ.

[๒๙] เย ปณฺฑิตา อตฺถทสฺสา ภวณฺติ
 ภาสนฺติ เต โยนิโส ทตฺถ กาเล
 กถนฺนุ กถานํ อภาสิตานํ
 อตฺถํ นเยยฺยํ กุสลา ชนินฺทา.

[๓๐] กถํ ทเว ภาสติ นาคราชา
 กรุโฬ ปน เวเนเตยฺโย กิมาห
 คนฺธพฺพรราชา ปน กิ วเทสิ
 กถํ ปน กุรูนํ ราชเสฏฺโฐ.

[๓๑] ชนฺตี ทเว ภาสติ นาคราชา
 อปฺปาทาเร กรุโฬ เวเนเตยฺโย
 คนฺธพฺพรราชา รติวิปฺปหานํ
 อภิณฺจณํ กุรูนํ ราชเสฏฺโฐ.

[๓๒]

สพฺพานิ เอทานิ สุภาสิตานิ
น เหตุถ ทพฺพาสิตมตฺถิ กิณฺจ
ยสมฺมิณฺจ เอทานิ ปติภฺจิจิตานิ
อราว นากฺขยา สุตโมหิตานิ
จตุพฺภิ ฐมฺเมหิ สมฺมกฺกิตํ
คํ เว นรํ สมณฺมาหุ โสเก.

[๓๓]

ทวํ ธี^๑ เสฏฺโฐ ความนุตฺตโรติ
ทวํ ฐมฺมกฺ ฐมฺมวิทฺ ฐมฺเอ
ปณฺณาย ปณฺหํ สมฺมกฺกเหตุวา^๒
อจฺเจจฺฉิ ธีโร วิจิกิจฺฉิตานิ
อจฺเจจฺฉิ กงฺขํ วิจิกิจฺฉิตานิ
จฺนุโท ยถา นาคทนต์ ชเรน.

[๓๔]

นิจฺปปลากํ วิมลํ อนกฺขํ
วตฺถํ อิทํ ฐมฺมมานวณฺณํ
ปณฺหสฺส เวยฺยากรณฺน ทฺฐโง
ททามิ เต ฐมฺมปฺชาย ธีร.

[๓๕]

สฺวณฺณมถํ สทปฺตตฺถลลิตํ
สเกสฺสํ รตนฺตสฺสสมณฺนํ
ปณฺหสฺส เวยฺยากรณฺน ทฺฐโง
ททามิ เต ฐมฺมปฺชาย ธีร.

[๓๖]

มณฺเฑ อนกฺขํ รุจฺฉิรํ ปภสฺสํ
กณฺจาวสทํ^๓ มณฺโณสฺสํ เม
ปณฺหสฺส เวยฺยากรณฺน ทฺฐโง
ททามิ เต ฐมฺมปฺชาย ธีร.

[๓๗]

ควํ สหสฺสํ อุตฺตมํ นาคํ
 อาชณฺณยตุเต จ รเถ ทส อิมํ
 ปณฺหสฺส เวยยากรณฺนํ ตุฏฺโฐ
 ททามิ เต กามวราณิ โสฬส.

[๓๘]

สารีปฺตโต ตทา นาคो สุปณฺโณ ปน โกลิโต
 กนฺธพฺพราชา อนฺรุตฺโต ราชานนฺทปณฺทิตो
 วิธูโร โพรสิตฺโต จ เอวํ ธาเรถ ชาตกนฺติ.
 จตุโปสถียชาตกํ ตถียํ.

๔. สงฺขชาตก (๔๔๒)

[๓๙]

พหุสฺสโต สุตฺตมโมสิ สงฺข
 ทิฏฺฐจา ตยา สมณพฺพรหมณา จ
 อถกฺขณํ ทสฺสยเส วิลาปํ
 อณฺโณ นุ โก เต ปฏฺิมนฺตโก มยา.

[๔๐]

สพฺพภา^๑ สุภา สุปฏฺิมนฺตกกมฺพ
 ปกฺกยฺห โสวณฺณมยาย ปาติยา
 ภูณฺชสฺส ภาตํ อิติ มํ วเทติ
 สทฺธาวิตฺตา^๒ ตมํ โนติ พฺรุมิ.

[๔๑]

เอตาทิสํ พฺรพฺพมณฺ ทิสฺวาน ยกฺขํ
 ปุจฺเจยฺย โปโส สุขมาสฺसान^๓
 อุกฺกุเจหิ นํ ปณฺชลิกาปิปุจฺจ
 เทวํ นุสิ ตวํ อุกฺ มานุสิ นุ.

[๔๒]

ยํ ตวํ สฺสเนนาภิสเมกฺขเส มํ
 ภูณฺชสฺส ภาตํ อิติ มํ วเทสิ
 ปุจฺจามิ ตํ นาวิ มหานุภาเว
 เทวํ นุสิ ตวํ อุกฺ มานุสิ นุ.

๑ น. สพฺพ

๒ ส. ม. อ. สทฺธาจิตฺตา

๓ น. ส. สุขมาสฺसान

- [๔๓] เทวี อหัง สงฺข มหานุภาวา
อิธาคทา สากรวาริมชฺเฌ
อนุกมฺปิภา โน จ ปทฺฐจฺจิตฺตา
ทเวว อตฺถาย อิธาคทาสมิ.
- [๔๔] อิธนนฺพานํ สยนาสนนฺจ
ยานานิ นานาวิธานิ สงฺข
สพฺพสฺส ตฺยาหํ ปฏิปาทยามิ
ยงฺกิลฺลิจิ ตฺยหํ มนสาภิปตฺติคํ.
- [๔๕] ยงฺกิลฺลิจิ ยฺยฺจฺฉลฺลํ^๑ หุตฺถลฺลํ^๒ มยฺหํ
สพฺพสฺส โน อิสฺสรา ทฺวํ สุกตฺเต
สฺสสฺโสณิ สฺพภมฺ สุวิลากมชฺเฌ^๓
กิสฺส เม กมฺมสฺส อยํ วิปาโก.
- [๔๖] ชมฺเม ปเถ พฺรหฺมณฺ เอกภิกฺขุ
อุสฺสญฺจปาทํ^๔ ทิสฺสํ กิลนฺทํ
ปฏิบัติยา สงฺข อุปาหนานิ^๕
สา ทกฺขิณา กามทฺหา ทวชฺช.
- [๔๗] สา โหตุ นาวา ผลญฺปปนฺนา
อนวสฺสทา เอวทวาทฺยตฺตา
อณฺณสฺส ยานสฺส น เหตุถ ภูมิ
อชฺเชว มํ โมฬิณี ปาปยสฺส.
- [๔๘] สา ตฺถจฺจิตฺตา^๕ สุมฺนา ปตฺติกา
นาว่า สฺจิจิตฺตํ อภินิมฺมินิตฺวา
อาทาย สงฺขํ ปฺริเสน สทฺธิ
อุปานยิ นกรํ สาธุรมฺมณฺติ.
สงฺขชากกํ จตฺตถิ.

ศุคฺคานต. ๑๘/๒๘ ๑-๑ ส. อ. ยฺยฺจฺฉลฺลํ หุตฺว

๒ จ. สุวิลากมชฺเฌ

๓ ส. จ.ม. อุคฺคญฺจปาทํ ๔ ส. อ. อุปาหนานิ

๕ จ.ม. ตตฺถวิตฺตา

- [๕๙] เอว มณฑลส ไปสส พาลส อวิชานโต
 สารมภา^๑ ชายเท โกโร โสปี เตนว ทายุหิ.
- [๖๐] อภีว ติณภูจสมี โกโร ยสส ปวทณติ
 นิหียติ ตสส ยโส กาพปุกเขว จันทิมา.
- [๖๑] อนินโท^๒ ฐมเกตุว โกโร ยสสอุปสมมติ
 อาปฐติ ตสส ยโส สุกุกปุกเขว จันทิมาติ.

จุพโพธิชาตก ปณจมี.

๖. มณฑลพยุชาติก (๔๔๔)

- [๖๒] สตตาทเมวาท ปสนนจิตโต
 ปญณตติโก อาจรี^๓ พรหมจริย
 อธปร ย์ จริต มมายิ^๔
 วสุธานี ปณณาส สมาริกานิ
 อกามโก วาปี อห จรามิ
 เอเตน สจเจน สุวตติ โหตุ
 หต วิส ชีวตุ ยณณทตโต.
- [๖๓] ยสฺมา ทาน นานินนที กทาจิ
 ทิสฺวานห อติดี วาสกาเล
 น จาปี เม อปปียต อเวทุ
 พหุสฺสกา สมณพฺราหฺมณา จ
 อกามโก วาปี อห ททามิ
 เอเตน สจเจน สุวตติ โหตุ
 หต วิส ชีวตุ ยณณทตโต.

๑ ม. สารพภา

๒ จ. อนโร

๓ ส. อ. อจรี

๔ จ.ม. มเมท, อ. มมายิ

[๖๔] อาสัวิโส ตาต ปุทเทโส
 โย ตํ อทัส^๑ พิลาร^๒ อุทิจ
 ตสฺมิณฺจ เม อปฺปิยทาย อชฺช
 ปิตริ จ เต นตฺถิ โกจิ วิเสโส
 เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ
 หตํ วิสํ ชีวตุ ยถฺยตฺตโต.

[๖๕] สนฺตา ทนฺตาเยว ปริพฺพชนฺติ
 อณฺเวยตร กณฺหา อนกามรูปา^๓
 ทีปายน กิสฺส ชิกฺขจฺจมาโน
 อกามโก จรฺสสิ พฺรหฺมจริยํ.

[๖๖] สทฺธาย นิภฺขมฺม ปุณฺ นีวตฺโต
 โส เอพฺมุโคว พาโล วทายํ
 เอตฺสฺส วาทสฺส ชิกฺขจฺจมาโน
 อกามโก จรามิ พฺรหฺมจริยํ
 วิณฺณุปฺปสฺสตถฺยจฺจ สทฺธจฺจ จานํ
 เอวมฺปหํ ปุณฺณกโร ภวามิ.

[๖๗] สมณฺเฑ ทฺวํ พฺรหฺมณฺเฑ อทฺธิเก จ
 สนฺตปฺปยาสิ อนฺนปาเนน ภิกฺขํ
 โอปานญฺทวํ ฆรํ ทว ยิทํ
 อนฺเนน ปาเนน อฺเปตฺรปํ
 อถ กิสฺส วาทสฺส ชิกฺขจฺจมาโน
 อกามโก ทานมิมํ ททาสิ.

๑ ฉ. อทัสสิ ๒ ฉ.ม. สจฺรา, ส. พิลรา, อ. ปตรา ๓ ฉ.ม. นตฺถากามรูปา

[๖๘]

ปีตโร จ เม อาสุ ปีตามหา จ
สทุธา อหุ ทานปตี วัณณ
ตัม กุลวตฺตัม อนุวตฺตมาโน
มาหิ กุเล อนฺติมกนฺธโน อหุ
เอตสฺส วาตสฺส ชิกฺขจฺจมาโน
อกามโก ทานมิมิ ททามิ.

[๖๙]

ทหรี กุมาริ อสฺมตฺตปณฺณ
ยณฺทานยิ ฌาติกุลา สุกตฺเต
น จาปี เม อปฺปิยํ อเวท
อณฺณทฺร กามา ปริจารยณฺทา^๑
อถ เกน วณฺณเนน มยา เต โภทิ
สํวสฺสมโม อหุ เอวรฺุโป.

[๗๐]

อารา ทูเร นยิธ กทาจิ อตุติ
ปรมฺปฺรา นาม กุเล อิมสฺมิ
ตัม กุลวตฺตัม อนุวตฺตมานา
มาหิ กุเล อนฺติมกนฺธินี อหุ
เอตสฺส วาตสฺส ชิกฺขจฺจมานา
อกามิกา ปทฺธจฺจรามฺหิ^๒ ทยุหิ.

[๗๑]

มณฑลพายุ ภาสิสฺส^๓ อภาสเนยฺย^๓
ตัม ชมฺยุตัม ปุคฺคเหตุ มมชฺช
ปุคฺคเปมา นยิธ ปฺรตฺติ กิณฺจิ
โต โน อยํ ชีวติ ยณฺณทกฺโขติ.

มณฑลพายุชาตก^๓ จญฺจ.

๑ ส. อ. ปริจารยณฺติ ๒ จ. ปฏจจรามฺหิ ๓-๓ จ.ม. ภาสึ ยมภาสเนยฺย

๓ จ. ส. อ. กณฺหทีปายนชาตก

๗. นิโคธชาตก (๔๔๕)

- [๗๒] น วาหเมตํ ชานามิ โกวายํ กสฺส จาริ วา^๑
 ยถา สาโห วที^๒ เอวํ นิโคธ กินฺติ มณฺณสิ.
- [๗๓] ทโต กลวิเนเคน ปุริสา นีหริสฺส มํ
 ททฺวา มุชฺชปฺปหารานิ สาสฺส วจันฺทรา.
- [๗๔] เอตาทิสํ ทมฺมตฺตนา อกตณฺณ ทพฺภินา
 กตํ อนริยํ สาเชน สชินา เท ชนาริเป.
- [๗๕] น วาหเมตํ ชานามิ นปี เม โกจิ สํสฺติ
 ยํ เม ทวํ สมฺม อกฺขาสิ สาเชน กทฺธมนฺ^๓ กตํ.
- [๗๖] สชินํ สาชีวฺกโร มม สาสฺส จูญํ
 ทวํ โนสฺสสฺสริยํ ทาทา มนฺตฺสเสสฺส มหนฺตํ
 ทยามา ลพฺภิตา อิทฺธิ เอตฺถ เม นตฺถิ สํสโย.
- [๗๗] ยถาปี วิชฺมกฺกิสฺสึ ทายฺหติ น วิรุทฺติ
 เอวํ กตํ อสฺสปฺปริเส นสฺสติ น วิรุทฺติ.
- [๗๘] กตณฺณมฺหิ จ โปสมฺหิ สีสฺวเนเต อริยวฺรตฺตินเ
 สฺสฺสฺสฺส เท วีย พิชานิ กตํ ทมฺหิ น นสฺสติ.
- [๗๙] อิมญจ ชมมํ เนกตํ อสฺสปฺปริสจฺฉินฺตํ
 ทนฺนํ สาขํ สจฺฉิตฺติ นาสฺส อิจฺฉามิ ชีวิทํ.
- [๘๐] ชมตฺสฺส มหาราช ปาณา ทุปฺปฏฺฐิอานยา^๔
 ชม เทว อสฺสปฺปริสฺสฺส นาสฺส อิจฺฉามหํ วธํ.
- [๘๑] นิโคธเมว เสเวยฺย น สาสฺมปฺสวเส
 นิโคธสฺสึ มตํ เสโย ยญฺเจ สาสฺสึ ชีวิทนฺติ.
 นิโคธชาตกํ สจฺฉตมํ.

๑ จ.ม. วาติ, ส. จาติ

๒ จ.ม. จริ

๓ จ.ม. การณ

๔ จ.ม. น ปฏฺฐิอานยา

๘. ตกกลชาตก (๔๔๖)

- [๘๒] น ทกฺกลา สนฺติ น อาลฺพานิ^๑
 น พิฬาลิโย น กพฺมพานิ ทาท
 เอโก อรณฺณมฺหิ สฺสฺถานมฺชฺเฌ
 กิมตฺถิโก ทาท ฌณฺสี กาสฺ.
- [๘๓] ปิตามโ ทาท สฺสฺทพฺพลฺโล เท
 อนกพฺยาริหิ ทฺวฺเรน ฌญฺโจ
 ตมชฺชหํ นิภฺชณฺสีสฺสามิ โสพฺเภ
 น หิสฺส ทํ ชีวิตํ โรจยามิ.
- [๘๔] สงฺกปฺปเมตํ ปฏฺฐิตทฺธ ปาปกํ
 อจฺจาหิตํ กมฺม กโรสี ลุทฺทํ
 มยาปิ ทาท ปฏฺฐิตจฺจนฺเต ทฺวํ
 เอตาหิสํ กมฺม ชฺรปฺนีโต
 ทํ กุลวตฺตํ อนฺวตฺตมาโน
 อหฺมปี ทํ นิภฺชณฺสีสฺสามิ โสพฺเภ.
- [๘๕] ผรฺุสฺสาหิ วาจาหิ ปกฺกพฺพมาโน
 อาสชฺช มํ ทฺวํ วทเส กุมาร
 ปฺตฺโต มมํ โอรสโก สฺมาโน
 อหิตานุกมฺบิ มม ทฺวํสี ปฺตฺต.
- [๘๖] น ทฺยฺาหํ^๒ ทาท อหิตานุกมฺบิ.
 หิตานุกมฺบิ เท อหฺมปี ทาท
 ปาปญฺจ ทํ กมฺม ปกฺกพฺพมานํ
 อรหามิ โน วารยิตุํ ทโต หิ.

[๘๗] โย มาตรํ วา ปีตรํ สวิฏฺฐ
 อทุสสเก หีสติ ปาปธมฺโม
 กายสฺส เกทา อภิสมฺปรายํ
 อสฺสยํ โส นิริยํ อเปติ.

[๘๘] โย มาตรํ วา ปีตรํ สวิฏฺฐ
 อนฺเนน ปาเนน อปฺปญฺหาติ
 กายสฺส เกทา อภิสมฺปรายํ
 อสฺสยํ โส สุกฺตํ อเปติ.

[๘๙] น เม ทวํ ปุตุต อหิตานุกมฺปิ
 หิตานุกมฺปิ เม ทวํสิ ปุตุต
 อหณฺจ เท มาตรา วุจฺจมาโน
 เอทาหิสํ กมฺม กโรมิ ลุทฺทํ.

[๙๐] ยา เท สา ภริยา อนริยรูปา
 มาตา มเมสา สกียา ชเนตฺติ
 นิทฺธาปเย ทณฺจ สกา อคารา
 อณฺณมฺปิ เท สา ทุขมาวเหยฺย.

[๙๑] ยา เท สา ภริยา อนริยรูปา
 มาตา มเมสา สกียา ชเนตฺติ
 ทนฺตา กเรณฺว วสุปนีตา
 สา ปาปธมฺมา ปุนราวชาตฺติ.
 ทกฺกตชาตกํ อฏฺฐมํ.

๘. มหาธมฺมปาลชาตก (๔๔๗)

[๙๒] กิณฺเต วตํ กิ ปน พุทฺทมฺหจริยํ
 กิสฺส สฺสจฺฉินฺณสฺส อयํ วิปาโก
 อกฺขาหิ เม พุทฺธาหฺมณฺเ อตมตฺถํ
 กสฺมา นฺ ตุมฺหํ ททฺรา น มียฺยเร.

[๔๓]

ธมมํ จราม น มุสา ภณาม
 ปาปานิ กมฺมานิ วิวชฺชยาม^๑
 อนริยํ ปริวชฺเชมุ สพฺพํ
 ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺยเร.

[๔๔]

สุโณม ธมมํ อสฺสํ สทณฺจ
 น จาปี ธมมํ อสฺสํ โรจยาม
 หิตฺวา อสนฺเต น ชหาม สนฺเต
 ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺยเร.

[๔๕]

ปฺพเพว ทานา สุมฺนา ภวาม
 ททฺปิ เว อตฺตมฺนา ภวาม
 ททฺวาปี เว นานฺตปฺปาม ปจฺฉา
 ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺยเร.

[๔๖]

สมณฺเ มยํ พฺรหฺมณฺเ อทฺธิเก จ
 วณฺิพฺพเก ยาจนเก ทลฺลิตฺเท
 อนฺเนน ปาเนน อภิตปฺปยาม
 ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺยเร.

[๔๗]

มยฺยจ ภริยํ นาติกกุมาม
 ภริยาปี อเมหฺ^๒ นาติกกมฺนติ
 อณฺณตฺรฺ ตาหิ พฺรหฺมจริยํ จราม
 ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺยเร

[๔๘]

ปาณาติปาตา วิรมาม สพฺเพ
 โลเก อทินนํ ปริวชฺชยาม
 อมชฺชปา โนปี มุสา ภณาม
 ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺยเร.

[๙๙] เอตาสฺ เว ชายเร สุตตมาส
 เมธาวิโน โหนฺติ พหุตปญฺญา
 พหุสฺสตา เวทกฺโข จ โหนฺติ
 ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺยเร.

[๑๐๐] มาตาปิตโร^๑ ภคินี ภาคโร จ
 ปุตฺตา จ ทารุ จ มยฺยจ สพฺเพ
 ธมฺมํ จรามฺ ปฺรโลกเหตุ
 ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺยเร.

[๑๐๑] ทาสา จ ทาสี^๒ อนุชชีวิโน จ
 ปริจารกา กมฺมกรรา จ สพฺเพ
 ธมฺมํ จรณฺติ ปฺรโลกเหตุ
 ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺยเร.

[๑๐๒] ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี
 ธมฺโม สฺสัจฉินฺโณ สฺสขมาวหาติ
 เอตานิสฺสโต ธมฺเม สฺสัจฉินฺ
 น ทฺถกฺกํ กจฺจติ ธมฺมจารี.

[๑๐๓] ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี
 ฉนฺทํ มหนฺทํ วีย วสฺสกาเล
 ธมฺเมเน กุตฺโต มม ธมฺมปาโล
 อณฺณสฺส อฏฺฐิณี สฺสึ กุมาโรติ.
 มหาธมฺมपालชาตกํ นวมํ.

๑๐. กุกฺกุฏชาตก (๔๔๘)

[๑๐๔] นาสมฺเส กตปาปมฺหิ นาสมฺเส อติกวาติเน
 นาสมฺเส อตฺตตฺตปญฺณมฺหิ อติสนฺเตปี นาสมฺเส.

๑ จ. มาตา ปิตา จ, ม. มาตา จ ปิตา ๒ จ.ม. ทาสฺย, ส.อ. ทาสฺย

- [๑๐๕] ภวนฺติ เทเก ปริสา โคปปีสาสิกชาติกา^๑
 ฆสฺสนฺติ มณฺเฒ มิตฺตานิ วาจา ย น จ กมฺมุนา.
- [๑๐๖] สุกฺขณฺชลิปฺคฺคหิตา วาจา ย ปลิณฺณจิตา
 มนฺตฺสฺสเผกฺกุ นาสีเท ยสฺมี นตฺถิ กตฺถณฺนตา.
- [๑๐๗] น หิ อณฺณณณณจิตานํ อิตฺถินํ ปริสาน วา
 นานาวิกิตฺวา สํสคฺคํ ทาทิสฺมปปี จ นาสฺมเส
- [๑๐๘] อนฺริยกมฺมโมกฺกนํ อตฺถเก^๒ สพฺพฆาตินํ
 นิสิตํ ปฏิจฺจนํ ทาทิสฺมปปี จ นาสฺมเส
- [๑๐๙] มิตฺตฺรฺเปนิเรกฺจเจ สาชฺเชยน อเจตฺสา
 วิวิเรหิ อฺปายนฺติ ทาทิสฺมปปี จ นาสฺมเส
- [๑๑๐] อามิสํ วา ธนํ วาปี ยตฺถ ปสฺสตี ทาทิสฺส
 ทฺพภี กโรตี ทมฺเมโร ตถ จ หนฺตฺวาน^๓ กจฺจติ.
- [๑๑๑] มิตฺตฺรฺเปน พทฺโธ จนฺนา เสวนฺติ สฺสทฺโธ
 ชฺเห กาปริเส เทเต กุกฺกุฏฺโห วิย เสนกํ.
- [๑๑๒] โย จ อฺปฺปติคฺคํ อตฺถํ น จิปรฺมณฺณพฺพณฺติ
 อมิตฺตฺวสฺสเนวฺติ ปจฺฉาว อนฺตฺปฺปติ.
- [๑๑๓] โย จ อฺปฺปติคฺคํ อตฺถํ จิปรฺเมว นิโพธิ
 มจฺจเต สฺสทฺสฺสพฺพาธา กุกฺกุฏฺโห วิย เสนกา.
- [๑๑๔] ทํ ทาทิสํ กุกฺกุฏมิวาทฺตํ วเน
 อธมฺมิกํ นิจฺจวิธฺสการินํ
 อารา วิวชฺเชยฺย นโร วิจกฺขโณ
 เสนํ ยถา กุกฺกุฏฺโห วีสกานเนติ.
 กุกฺกุฏชาตกํ ทสมํ.

๑๑. มนุญจกณฺฑชาตก (๔๔๕)

[๑๑๕]

อลงฺกโต มนุญจกณฺฑลล
 มาลธารี^๑ หริจันฺทนุสฺสโต
 พาหา ปคฺคยฺห กณฺทลล
 วณฺมชฺเฒ กิ ทุกฺขิโต ทุว.

[๑๑๖]

โสวณฺณมโย ปภสฺสโร
 อุปฺปนฺโน รตปณฺชโร มม
 ตสฺส จกฺกยฺกํ น วินฺทามิ
 เทน ทุกฺขเณ ชหามิ ชีวิตํ.

[๑๑๗]

โสวณฺณมยํ มณฺนิมยํ
 โลหมยํ อถ รุปฺปมยํ
 ปาวท รตํ กริสฺสามิ^๒ เต
 จกฺกยฺกํ ปฏฺฐิลาภามิ ตํ.

[๑๑๘]

อถ^๓ มาณโว ตสฺส ปาวท
 จนฺทิมสฺสุริยา^๔ อุภยตฺถ ภาตโร
 โสวณฺณมโย รโต มม
 เทน จกฺกยฺเคน โสภติ.

[๑๑๙]

พาโล โข ทุวฺสิ มาณว
 โย ทุวฺ ปคฺคยฺส อปคฺคยฺส^๕
 มณฺณวามิ ทุวฺ มริตฺตลล
 น हि ทุวฺ ลจฺจลล จนฺทสฺสุริเย.

๑ ส.อ. มาลธารี ๒ ส.อ. การยามิ ๓ จ.ม. โส ๔ จ.ม. จันทสุริยา

๕ ก. ปคฺคยฺส อปคฺคยฺส

[๑๒๐]

กมนาคมนมปี ทิสฺสติ
วณฺณธวตฺ อุกฺเขตฺถ วิถิโย
เปโต ปน เนว ทิสฺสติ
โก นฺ ไซ กนฺทํ พาลยฺตโร.

[๑๒๑]

สจฺจํ ไซ วเทสิ มาณว
อหเมว กนฺทํ พาลยฺตโร
จนฺทํ วิย ทารโก รุทํ
เปตํ กาลกตาภิปตฺถเย.

[๑๒๒]

อาทิตฺตํ วต มํ สนฺตํ มตฺติสฺสํ ปาวกํ
วารินา วิย โสสิญฺจํ สพฺพํ นิพฺพายเย ทรํ.

[๑๒๓]

อพฺพุทฺธิ^๑ วต เม สลฺลํ ยมาสิ หทยสฺสิตํ
โย เม โสภปรตสฺส ปุตฺตโสภํ อปานุทฺ.

[๑๒๔]

โสทํ อพฺพุทฺทสฺสโลสมิ วิตฺโสโก อนาวิโล
น โสจามิ น โรทามิ ทว สุตฺวาน มาณวาติ.
มฏฺฐกฺกนฺทลฺลชาตกํ เอกาทสมี.

๑๒. พิลารโกสียชาตก (๔๕๐)

[๑๒๕]

อปจฺนตาปี อิจฺฉนฺติ^๒ สนฺโต ลทฺธาน โภชนํ
กิเมว ตวํ ปจฺมาโน ยํ น ทชฺชา น ตํ สมํ.

[๑๒๖]

มจฺเจวรา จ ปมาทา จ เอวํ ทานํ น ทิยฺยติ
ปญฺญํ อากฺขมาเนน เทยฺยํ โหติ วิชานตา.

[๑๒๗]

ยสฺสเสว ภิโต น ททาติ มจฺฉนฺตี ตทฺเวททโต ภยํ
ชិฆฺรจฺฉนา จ ปิปาสา จ ยสฺส ภายติ มจฺฉนฺตี
ตเมว พาลํ มุสฺสติ อสมิ โลกํ ปรมฺหิ จ.

๑ ฉ. อพฺพุทฺธิ. เอวมฺปรีปี, ม. อพฺพุทฺท

๒ ฉ.ม. ทิจฺฉนฺติ

- [๑๒๘] ตสฺมา วิเนยฺย มจฺเจวํ ทชฺชา ทานํ มลาภี
ปฺปญฺญํ หิ ปฺรโลภสฺมี ปตฺติจฺจา โหติ ปาณินิ.
- [๑๒๙] ทุทฺธทํ ททมานานํ ทุกฺกรํ กมฺมกฺกพฺพตํ
อสนฺโต นานุกฺกพฺพนฺติ สตํ ฐมฺโม ทฺรณฺนโย.
- [๑๓๐] ตสฺมา สทฺธจฺ อสทฺธจฺ นานา โหติ อิตฺถ คติ
อสนฺโต นิรยํ ยนฺติ สนฺโต สกฺคปรายนา.
- [๑๓๑] อปฺปมฺเปเก^๑ ปเวจฺจนฺติ พหุเนเก น ทิจฺจเร
อปฺปสฺมา ทกฺขิณา ทินฺนา สหสฺเสน สมํ มิตา.
- [๑๓๒] ฐมฺมฉเว โยปี สมฺจุจกํ จเร
ทาวจฺ ไปสํ ททมปฺปกสฺมี
สทฺสทฺสฺสานํ สทฺสสฺยาคินิ
กลมฺปี นาคฺฆนฺติ ตถาวิสฺส เท.
- [๑๓๓] เกเนสฺ ยถฺวเ วิปฺโล มหคฺฆโต
สเมน ทินฺนสฺส อนคฺฆเมติ
กถิ^๒ สทฺสฺสานํ สทฺสสฺยาคินิ
กลมฺปี นาคฺฆนฺติ ตถาวิสฺส เท.
- [๑๓๔] ททนฺติ เหเก วิสเม นิวิจฺจา
ฉตฺวา^๓ วริทฺวา อถ โสจยิตฺวา
สา ทกฺขิณา อสฺสุมฺชา สทณฺทา
สเมน ทินฺนสฺส น อคฺฆเมติ
เอว^๔ สทฺสฺสานํ สทฺสสฺยาคินิ
กลมฺปี นาคฺฆนฺติ ตถาวิสฺส เทติ.
พิลารโกสียชาตกํ ทฺวาทสมํ.

๑ จ.ม. อปฺปสฺเมเก ๒ จ.ม. กถิ สตํ ๓ ก. มทฺวา, สี. อ. ฉตฺวา
๔ จ.ม. เอว สตํ

๑๓. จกุกวากชาตก (๔๕๑)

[๑๓๕]	วณฺณวา อภิรุโปสี จกุกวาก สรุโปสี	สมโน สณฺชาตโรหิโต วิปฺปสฺสนนฺมุขินฺทริโย.
[๑๓๖]	ปาจีโน ปาวุสํ มจฺฉํ คงฺคาตีเร นิสินฺโนสี	พลชฺช ^๑ มุณฺชโรหิตํ เอวํ ภูณฺชสี โภชนํ.
[๑๓๗]	น วาหเมตํ ภูณฺชามิ อณฺณยตฺร เสวาลปณฺกา	ชงฺกลานฺนุทกานิ วา เอตํ เม สมฺม โภชนํ.
[๑๓๘]	น วาหเมตํ สทฺทหามิ อหฺมปี สมฺม ภูณฺชามิ	จกุกวากสฺส โภชนํ กาเม โลณฺณิกเตลิก ^๒ .
[๑๓๙]	มนุสฺเสสฺส กตํ ภทฺทํ น จ เม ทาทิโส วณฺโณ	สุจี มํสฺสฺสเจจฺฉนํ จกุกวาก ยถา ฑุว.
[๑๔๐]	สมปฺสฺสํ อตฺตนิ เวรํ อตุรฺโรสฺส ฆสฺสี ภิโต	หีสย ^๓ มานุสฺสี ปชํ เตน วณฺโณ ทเวทิสฺส.
[๑๔๑]	สพฺพโลกวิรุทฺโธสี ลทฺโธ ปิณฺโฑ น ปิณฺเฑติ	ธงฺก ปาเปณ กมฺมุนา เตน วณฺโณ ทเวทิสฺส.
[๑๔๒]	อหฺมปี สมฺม ภูณฺชามิ อปฺโปสฺสกุโก นีราสงฺโก ^๔	อหีสํ สพฺพปาณินํ อโสโก อุกฺโขภโย.
[๑๔๓]	โส กรสฺส อานุภาวํ อหีสาย จร โลเก	วีสิตฺตสฺส สีสฺย ปิโย โหหิตฺติ มมฺมิว.
[๑๔๔]	โย น หนฺติ น มาเตติ เมตฺตํโส สพฺพภูเตสฺส	น ชินาติ น ชาปเย เวรํ สสฺส น เกณจฺจติ.

จกุกวากชาตกํ เทรสมํ.

๑ จ.ม. พลชฺ, ส. อ. วาลชฺ

๒ จ.ม. โลณฺณิกเตลฺย

๓ ก. อ. ม. หีสาย

๔ จ.ม. นีราสงฺก

๑๔. ฎริปฺลฺลชาตก (๔๕๒)

- [๑๔๕] สจฺจํ กิร ตุมปิ^๑ ฎริปฺลฺล
 ยา ตาทิสํ สิริ ธิตํ มตํ จ
 น ตายเต ภาวสฺสปีตํ
 โย ยวํ ภุชฺสตี อปฺปสฺสโป.
- [๑๔๖] สจฺจํ ทุกฺเคน ปริปาจยนฺโต
 กาลากาลํ วิจินํ จนนฺทนนฺ
 อตฺตสฺส ทวารานิ อปาปฺรณฺโต^๒
 เตนานํ ตสฺสสํมิ ยโวทเนน.
- [๑๔๗] กาลญจ ญตฺวา อภิชฺชํนาย
 มนฺเตหิ อตฺถํ ปริปาจยิตฺวา
 วิชฺฌมฺภิสํ สหวิชฺฌมฺภิตานิ
 ตายิทุริยา ทกฺขสฺสิ มํ ปุณฺนาปี.
- [๑๔๘] สจฺจํ^๓ เทเก น กโรนฺติ ปาปํ
 อวณฺณสํสคฺคภยา ปุเนเก
 ปหุ สฺमानิ วิปฺลตฺตจฺฉินฺตี
 กิการณา เม น กโรสฺสิ ทุกฺขํ.
- [๑๔๙] น ปณฺทิตา อตฺตสฺสขสฺส เหตุ
 ปาปานิ กมฺมานิ สฺมาจเรณฺติ
 ทุกฺเคน ผุฏฺฐา ขลิตาปี สนฺตา
 จนนฺทา จ โทสา ชนฺนติ ฐมฺมํ.
- [๑๕๐] เยน เกณจิ วณฺณเนน มุทฺหนา ทารุณเนน วา
 อุตฺทเว ทินฺนตฺตานํ ปจฺจา ฐมฺมํ สฺมาจเร.
- [๑๕๑] ยสฺส รุกฺขสฺส ฉายาย นิสฺสึเทยฺย สยฺเยยฺย วา
 น ตสฺส สจฺจํ ภวฺเชยฺย มิตฺตทพฺโก ติ ปาปโก.

๑ จ. ทวํ อปี, ม. ทวํ อสี, ส. ตวมปิ

๒ จ.ม. อวาปฺรณฺโต

- [๑๕๒] ยสฺสาป^๑ ฐมมํ ปุริโส^๒ วิชฌณา
 เย จสฺส กงฺขํ วินยฺนติ สนฺโต
 ตํ หิสฺส ทิปฺปจฺจ ปฺรายนญจ
 น เตน เมตฺตึ ชฺรเยถ^๓ ปญฺโธ.
- [๑๕๓] อลฺลสฺส คิหิ กามโกคิ น สาสฺ
 อสฺสณฺโต ปพฺพชิตฺโต น สาสฺ
 ราชานํ สาสฺ อนสฺมมการี
 โย ปณฺทิตฺโต โกรโณ ตํ น สาสฺ.
- [๑๕๔] นิสฺสม ชฺคตฺติโย กยิรา นานิสฺสม ทิสฺมปติ
 นิสฺสมการีโน ราช ยโต กิตฺติ จ วฑฺฒตีติ.
 ภูริปญฺณชาตกํ จุทฺทสมํ.

๑๕. มหามงคลชาตก (๔๕๓)

- [๑๕๕] กิสุ นโร ชปฺปมธิจฺจ กาเล
 กิ วา วิชฺชํ กตมํ วา สุตานํ
 โส มจฺใจ อสฺมี จ ปรมฺหิ โลเก
 กถํโร โสตุถาเนน คฺคฺคฺโต.
- [๑๕๖] ยสฺส เทวา ปิตโร จ สพฺเพ
 สิริสฺปา^๔ สพฺพภูตานิ จาปี
 เมตฺตยา นิจฺจํ อปฺจิตานิ โหนฺติ
 ภูเตสุ เว โสตุถานํ ตทาห.
- [๑๕๗] โย สพฺพโลกสฺส นีวาตวฺคฺคิ
 อิตฺถิปฺมานํ สหการกานํ
 ขนฺตา ทฺรุตฺตานมฺปปฏิกลวาที
 อธิวสนํ โสตุถานํ ตทาห.

- [๑๕๘] โย นาวชานาติ สหายมิตฺเต^๑
 สิปเปณ กุลฺยาหิ ธเนน ชจฺจา
 รุจิปญฺโณ อตฺถกาเล มตีมา^๒
 สหาเยสุ เว โสตุถานํ ททาหุ.
- [๑๕๙] มิตฺตานิ เว ยสฺส ภวนฺติ สนฺโต
 สํวิสฺสตุถา อวิสํวาทกสฺส
 นํ มิตฺตทพฺภี สํวิภาคิ ธเนน
 มิตฺเตสุ เว โสตุถานํ ททาหุ.
- [๑๖๐] ยสฺส ภริยา ตุลยวยา สมกฺคา
 อนุปฺพตา ฐมฺมกามา ปชาทา^๓
 โกลินิยา สีลวตี ปติพฺพตา
 ทาเรสุ เว โสตุถานํ ททาหุ.
- [๑๖๑] ยสฺส ราชา ภูตปตี ยสฺสสี
 ชานาติ โสเจยฺยํ ปฺรกกมฺมญจ
 อเทวฺชฌตา สหยา มมนฺติ
 ราชฺสุ เว โสตุถานํ ททาหุ.
- [๑๖๒] อนนฺนญจ ปานญจ ททาติ สทฺโธ
 มาลญจ คนฺธญจ วิเลปนญจ
 ปสนฺนจิตฺโต อนฺนโมทมาโน
 สกฺเคสุ เว โสตุถานํ ททาหุ.
- [๑๖๓] ยมริยธฺมฺเมน ปุณฺณติ วุฑฺธา
 อารวธิกา สมจฺริยาย สนฺโต
 พหุสฺสุตา อีสโย สีลวนฺโต
 อรหนฺตมชฺฌเณ โสตุถานํ ททาหุ.

[๑๖๔] เอทานิ ไช โสถถานานิ โลเก
 วิญญูปสฺสถานิ สฺซุทฺถยานิ^๑
 ทานีธ เสเวถ นโร สปญฺโณ
 น หิ มงฺกเล กิณฺจณมตฺถิ^๒ สจฺจจฺนติ.
 มหามงฺกลชาตกํ ปณฺณรสมํ.

๑๖. มตปณฺฑิตชาตก (๔๕๔)

[๑๖๕] อฏฺฐเจหิ กณฺหุ กิ เสสิ โก อตฺถโธ สฺสปเนน เท
 โยปี ตฺยหฺ^๓ สโก ภาทา หทยํ จกฺขุ จ ทกฺขิณํ
 ทสฺส วาตา พลียยนฺติ มโต ชปฺปติ เกสว.
 [๑๖๖] ทสฺส ทํ วจันํ สฺสวาทา โรหิณฺเอยสฺส เกสโว
 ทรมานรฺูปวฺ จุจฺจาสิ ภาตฺตโสเกน อฏฺฐิตฺ.
 [๑๖๗] กิณฺนุ อุมฺมตฺตฺรไปว เกวลํ ทฺวารกํ อิมํ
 สโส สโสติ ลปสิ โก นุ เท สสฺมาหริ.
 [๑๖๘] โสวณฺณมยํ มณฺนิมยํ โสทมยํ อถ รุปฺเปมยํ
 สงฺขสฺสิลปวาทมยํ การยิสฺสํมิ เท สสํ.
 [๑๖๙] สนฺติ อณฺเวยปี สสกา อรณฺเวย วนโจจฺรา
 เทปี เท อานยิสฺสํมิ กิทิสํ สสฺมิจฺจสิ.
 [๑๗๐] น วาหเมเต^๔ อิจฺฉามิ เย สสา ปจฺจวิสฺสिता
 จนฺทโต สสฺมิจฺฉามิ ทมฺเม โอหฺร เกสว.
 [๑๗๑] โส นฺน มธฺวํ ฌาติ ชีวิทํ วิชฺหิสฺสสิ
 อปฺตฺถิยํ โย ปตฺถยสิ จนฺทโต สสฺมิจฺจสิ.
 [๑๗๒] เอวญฺเจ กณฺหุ ชานาสิ ยทญฺจมนฺนุสสาสิ
 กสฺมา ปุเร มตํ ปุตฺตํ อชฺชํปปี อนฺนโสจสิ.

๑ อ. สฺซุทฺถยานิ ๒ จ.ม. กิณฺจณมตฺถิ ๓ อ. ทาย
 ๔ จ.ม. จาหเมเต, ส. จาหเมกํ, อ. วาหเมกํ

- [๑๗๓] ยํ น ลพฺภา มนุสฺเสน อมนุสฺเสน วา ปุณ
ชาโต เม มา มรี ปุตุโต กุโต ลพฺภา อลพฺภียํ.
- [๑๗๔] น มนฺตา มุลเภตฺตชา โอสเรหิ ธเนน วา
สกุภา อานยิตฺ กณฺห ยํ เปตมนุโสจสิ.
- [๑๗๕] ยสฺส เอตาทิสฺสา อสฺส อมจฺจา ปุริสปนฺนํทิตา
ยถา นิชฌาปเย อชฺช มโต ปุริสปนฺนํทิต.
- [๑๗๖] อาทิตฺตํ วต มํ สนฺตํ สมตฺติตฺตํ ปาวกํ
วารินา วีย โอสิณฺจ สพฺพํ นิพฺพาปเย ทรํ.
- [๑๗๗] อพฺพหิ วต เม สลฺลํ ยมาสิ หทยสฺสิตํ
โย เม โสภปรตฺตสฺส ปุตุตฺตโสภํ อปานฺทิ.
- [๑๗๘] โสหนํ อพฺพพฺพหฺสฺสโลสมิ วิตฺตโสโก อนาวีโล
น โสจามิ น โรทามิ ทว สุตฺวาน มาณว.
- [๑๗๙] เอวํ กโรนฺติ สปปญฺญา เย โหนฺติ อนุกมฺปกา
นิวตฺตยณฺติ โสภมฺหา มโต เขมฺมจํ ภาตฺรณฺติ. (๑๕๒๗)
สมตฺตปนฺนํทิตชาตกํ โสฬสํ.

ทสฺกนิปาตํ นิฏฺฐิตํ.

ตสฺสทฺธานํ

ทพฺพห กณฺห ธนญฺชย สงฺขวโร
ราช สกฺตาทสฺส สสาชํ ตกฺกณินา
ธมฺมํ กุกฺกฏ กุณฺฑลํ โภชนทา
จกฺกวาก สฺสวริสฺส โสตุถิ มโตติ.

๑๑. เอกาทสกนิปาต

๑. มาตุโปสกชาตก (๔๕๕)

- [๑] ตสฺส นาคสฺส วิปฺปวาเสน
 วิรุฬฺหา สลฺลกิโย จ กุฏฺฐา
 กुरुวิณฑกรวรา^๑ คิสฺสามา จ
 นิวาเต ปุปฺพิตา จ กณฺณการา.
- [๒] โกจิเทว สุวณฺณกายุรา
 นาคราชํ ภรณฺติ ปิณฺฑาเน
 ยตุถ ราชา ราชกุมารโ ว
 กวจมฺภีหฺสสฺสตี อสมฺภีโต.^๒
- [๓] กณฺหาหิ นาค กพฺพ์ มา นาค กิสโก ภว
 พหฺนึ ราชกิจฺจานิ ทานิ^๓ นาค กริสฺสตี.
- [๔] สา นฺนสา กปณฺณิกา อนฺธา อปริณายิกา
 ชาณฺํ ปาเทณ สมฺภูฏฺเถติ คิริ จณฺโฑรณฺํ ปติ.
- [๕] กานฺ เต สา มหานาค อนฺธา อปริณายิกา
 ชาณฺํ ปาเทณ สมฺภูฏฺเถติ คิริ จณฺโฑรณฺํ ปติ.
- [๖] มาตา เม सा महाराज อนฺธา อปริณายิกา
 ชาณฺํ ปาเทณ สมฺภูฏฺเถติ คิริ จณฺโฑรณฺํ ปติ.

- [๗] มุญฺเจตํ มหานาคํ โยโย ภรติ มาตรํ
 สเมตฺ มาตรา นาโค สห สพฺเพหิ ภาติภิ.
 [๘] มุตฺโตว พนฺธนา นาโค ากิสฺราเชน เปสฺสโต^๑
 มุหุตฺตํ อสฺสาสยิตฺวา^๒ อคฺมา เยน ปพฺพโต.
 [๙] ทโต โส นนฺตี^๓ กนฺตฺวา สีสํ กุณฺชรเสวิตํ
 โสณฺฑายุกฺกมาทฺวา^๔ มาตรํ อภิสฺสยจถ.
 [๑๐] โกโย อนริโย เทโว อกาเลน ปวสฺสตี^๕
 กโต เม อตฺตรโช ปุตฺโต โย มยฺหํ ปริจารโก.
 [๑๑] อญฺเจหิ อมฺม กิ สฺส อากโต ตฺยาหมตฺตรโช
 มุตฺโตมฺหิ ากิสฺราเชน เวเทเหณ ยสฺสสินา.
 [๑๒] จิรํ ชีวตฺ โส ราชา ากสินํ รฏฺฐจวฑฺฒโน
 โย เม ปุตฺตํ ปโมเจสฺสิ สทา วุฑฺฒาปายิกนฺติ.
 มาตุโปสฺกชาตกํ ปจฺมี.

๒. ชุณฺหชาตก (๔๕๖)

- [๑๓] สฺสโนหิ มยฺหํ วจฺนํ ชนินฺท
 อตฺถเณน ชุณฺหมฺหิ อิทฺธานปุตฺโต
 น พฺราหฺมเณ อทฺธิเก ติจฺจมาเน
 กนฺตพฺพมาหุ ทฺวิปทานํ เสฏฺฐ.^๑
 [๑๔] สฺสโนมิ ติจฺจามิ วเทหิ พฺรเหม
 เยนานี^๒ อตฺถเณน อิทฺธานปุตฺโต
 กํ วา ตฺวมตฺถํ มยิ ปตฺถยาโน
 อิทฺธาคมา พฺรเหม ตทิจฺจ พฺรหฺมิ.

๑ จ.ม. มุตฺตมาทาย กุณฺชรโร, ส. อ. มุตฺโต ทามาโต กุณฺชรโร

๒ ส. วิสฺสยิตฺวาน

๓ ก. นิลินํ

๔ ก. ...ทกฺกมาทิตฺวา

๕ จ.ม. อกาเลนปี วสฺสตี

๖ จ.ม. ทฺวิปทินฺท เสฏฺฐ

๗ จ. เยนาสี

[๑๕]

ททาหิ เม कामव्वานि ปญจ
ทาสีสत्ถं สत्ถต กวีสถานิ
ปโรสทสฺสญจ สุวณฺณนิเกเช
ภริยา จ เม สาทิสี เทว ททาหิ.

[๑๖]

ทโป นุ เต พฺรหฺมณ ภิสรุโป
มนฺตา นุ เต พฺรหฺมณ จิตฺตรูปา
ยกุขา นุ^๑ เต อสฺสวา สนฺติ เกจิ
อตุถํ วา เม อภิชานาสิ กตฺถํ.

[๑๗]

น เม ทโป อตุถิ น จาปี มนฺตา
ยกุขาปี เม อสฺสวา สนฺติ เกจิ
อตุถิปี เต นาภิชานามิ กตฺถํ
ปฺพเพว^๒ ไช สงฺกติมตฺตมาสิ.

[๑๘]

ปจฺมํ อิทํ ทสฺสนํ ชานโต เม
น ตาภิชานามิ อิตโต ปฺรตฺตา
อกุขาหิ เม ปุจฺฉิตโต เอตมตฺถํ
กทา กุหิ วา อหุ สงฺกโม โน.

[๑๙]

กนฺธารราชสฺส ปฺรมหิ รมเม
อวสฺมิหเส ตกฺกสฺสิลาย เทว
ตตฺถนุชการมฺหิ ทิมิสฺสิกายํ
อฺสเน อตฺถิ สมมฺมญฺญิมฺห.

[๒๐]

เต ตตฺถ จทฺวาน อุโป ชนินฺท
สวราณียํ วิทิสารยิมฺห^๓ ตตฺถ
สาเยว โน สงฺกติมตฺตมาสิ
ตโต น ปจฺฉา น ปฺเร อโหสิ.

- [๒๑] ยทา กทาจิ มนุเชสุ พฺรหม
 สมากโม สปุริเสน โหติ
 น ปณฺธิตา สงฺกตีสญฺวานิ
 ปุพฺเพ กถํ วาปี วินาสยนฺติ.
- [๒๒] พาลา จ^๑ โข สงฺกตีสญฺวานิ
 ปุพฺเพ กถํ วาปี วินาสยนฺติ
 พหฺปี พาลेषุ กถํ วินสฺสติ
 ตถา हि พาลา อกตญฺญรูปา.
- [๒๓] ธีรา จ โข สงฺกตีสญฺวานิ
 ปุพฺเพ กถํ วาปี น นาสนยนฺติ
 อปฺปปี ธีเรสุ กถํ น นสฺสติ
 ตถา हि ธีรา สุกตญฺญรูปา.
- [๒๔] ททามิ เต คามววานิ ปณฺจ
 ทาสีสํ สุตฺต กวสฺถานิ
 ปโรสทสฺสจ สฺวณฺณนิกฺเข
 ภริยา จ เต สาทิสี เทว ททามิ.
- [๒๕] เอวํ สํ โหติ สเมจจ ราช
 นกฺขตฺตราชาริว ตารกานํ
 อาปุรฺตี กาสิปตี ตถาหํ
 ทया हि เม สงฺกโม อชฺช ลทฺโธติ.
 ชุณฺหาชากํ ทุติยํ.

๓. ธรรมเทวปุตตชาตก (๔๕๓)

- [๒๖] ยโสกรโ ปญฺญกโรหฺมสมฺมิ
 สทตฺตโต^๒ สมณพฺราหฺมณานํ
 มคฺการโห เทวมนุสฺสปุชฺชิตो
 ธรรมโม อนํ เทहि อธมม มคฺคํ.

[๒๗]

อธมฺมยานํ ทพฺพฬารุหิตฺวา
อสนฺตสนฺโต พลฺวามสฺมิ
ส กิสฺส เหตุํหิ ทวชฺช ทชฺช
มกฺกํ อหิ ธมฺม อทินฺนปฺพฬ.

[๒๘]

ธมฺโม หเว ปาตรโหสิ ปุพฺเพ
ปจฺจํ อธมฺโม อุตฺปาทิ โลเก
เชฏฺโฐ จ เสฏฺโฐ จ สนนฺตโน จ
อฺยุยาหิ เชฏฺฐสฺส กนิฏฺฐ มกฺกา.

[๒๙]

น ยาจนาย นปี ปาฏีรฺูปา
น อรหตฺตา^๑ เตหิ ทเทยฺย มกฺกํ
ยฺทุทญฺจ โน โหตุ อฺภินฺนมชฺช
ยฺทุทสฺมิ โย เชสฺสติ ตสฺส มกฺโก.

[๓๐]

สพฺพา ทิสฺวา อนฺวิสฺสโณหฺมสฺมิ
มพฺพโล อมิตฺยโส อตุโล
กฺุณฺเหสิ สพฺเพหิ อฺเปตฺรโป
ธมฺโม อธมฺมํ ทวํ กถํ วิเชสฺสสิ.

[๓๑]

โลहेเน เว หนฺนติ ชาตฺรปํ
น ชาตฺรเปเน หนฺนติ โลหํ
สเจ ธมฺโม หนฺนติ^๒ ธมฺมมชฺช
อโย สฺวณฺณํ วีย ทสฺสเนยฺย.

[๓๒]

สเจ ทวํ ยฺทุทพฺโล ธมฺม^๓
น ตฺยท วุฑฺฒา จ กรุ จ อตุถิ
มกฺกญฺจ เต ทมฺมิ ปิยาปปีเยน
วจาทฺรุตฺตานปี เต ชมามิ.

สุตฺตตนฺต. ๑๕/๓๑

๑ ส. อ. น อรหติ, จ.ม. อรหตา ๒ จ.ม. หนฺนติ

๓ ส. ยฺทุทพโลสิธมฺม, อ. ยฺทุทพโลธมฺม

[๓๓] อิทฺถจ สุตฺวา วจัน อธฺมโม
อวฺสโร ปติโต อุตฺธปาโท
ยฺยทฺธติโก เว น ลภามิ ยฺยทฺธ
เอตฺถาวทา โหติ หโต อธฺมโม.

[๓๔] ขนฺตีพโล ยฺยทฺธพลํ วิเชตฺวา
หนฺตฺวา อธฺมมํ นินฺนิตฺว ญฺมฺยา
ปายาสี วิทฺโต อภิริยฺห สนฺทหนํ
มกฺกเคเนว อติพโล สจฺจนิกฺกโม.

[๓๕] มาตา ปิตา สมณพฺรหฺมณา จ
อสมฺมานิตา ยสฺส สเก อถาเร
อิธฺว นิกฺขิปฺป สรีรเทหํ
กายสฺส เกทา นิริยํ วชนฺติ เท๒
ยถา อธฺมโม ปติโต อวฺสโร.

[๓๖] มาตา ปิตา สมณพฺรหฺมณา จ
สฺสสมฺมานิตา ยสฺส สเก อถาเร
อิธฺว นิกฺขิปฺป สรีรเทหํ
กายสฺส เกทา สุกฺตี วชนฺติ เท๒
ยถาปี ธฺมโม อภิริยฺห สนฺทหนฺติ.
ธมฺมเทวปฺปุตฺตชาตกํ^๓ ทติยํ.

๔. อุทฺยชาตก (๔๕๘)

[๓๗] เอกา นิสินฺนา สุจิ สยฺยตฺตฺร
ปาสาทมารุยฺห อนินฺนทิกฺกํ
ยาจามิ ตํ กิณฺนรเนตฺตจกฺข
อิมกรตฺติ อุกโย วเสม.

- [๓๘] โอภินฺณนฺตฺรปริกฺขํ ทพฺพมณฺเฑนโกฏฺฐกํ
 รกฺขิตํ ชกฺกหตฺถเกหิ ทุปฺปเวสมีทํ ปุริ.
- [๓๙] ททฺรสฺส ยฺวโน จาปี อากโม จ น วิชฺชติ
 อถ เกน น วณฺณเนน สงฺกมํ อิจฺฉเส มยา.
- [๔๐] ยกฺโขหฺมสมฺมิ กลยาณิ อากโธสมฺมิ ทวณฺติเก^๑
 ตวํ มํ นนฺทสฺส^๒ ภทฺทนฺเต ปุณฺณกํสํ ททามิ เท.
- [๔๑] เทวํ ยกฺขํ อถวา มนุสฺสํ
 น ปตฺถเย อุทฺยมตฺติจฺจ อณฺณํ
 กจฺเจว ตวํ ยกฺข มหานุภาว
 มา จสฺส กนฺตฺวา ปุนราวชิตฺถ.
- [๔๒] ยา सा रती उत्तमा कामโกचिन्
 ยहेतु स्तुता विस्रं ज्वन्ति
 मा तं रती श्रियि त्वं सुजिम्हि ते
 ททามิ ते रुपियं कंसपुर.
- [๔๓] นาริ นโร นิชฺฌปยํ ธเนน
 อุกกํสตี ยตฺถ กโรติ จนนํ
 วิปฺจันนีโก ทว เทวธมฺโม
 ปจฺจกฺขโต โลกตเวเน เอสิ.
- [๔๔] आयु ज वण्णे^๓ ज मनुस्सलोเก
 นิหियยติ มนุชานํ สุกตฺเต
 เทเนว วณฺณเนน ธนํปี ตฺยหํ
 นิหियยติ ชินฺณตฺราสฺสิ อชฺช.
- [๔๕] เอวํ मे पेक्खमानस्स ราชปुत्ति यสฺสสฺสินิ^๔
 ๔ หายเต วต เต^๔ วณฺโณ อโหโรตฺตานมจฺจเย.

๑ ส. อ. ทวณฺติเก

๒ จ. นนฺท

๓ ส. อ. आयु จ วณฺณํ จ

๔-๔ จ. หายเตว ทว, อ. หายเตว ทโต

- [๔๖] อิมินาว ทวํ วยสา ราชปุตฺติ สฺเมธเส
 พรหมจริยํ จเรยยาสี ภียโย วณฺณวตฺตี สียา.
- [๔๗] เทวา น ชีรณฺติ ยถา มนุสฺสา
 กตฺเตสฺส เตสํ วลีโย น โหนฺติ
 ปุจฺฉามิ ตํ ยกฺข มหानุภาว
 กถนฺนุ เทวาน สรรีเทโ.
- [๔๘] เทวา น ชีรณฺติ ยถา มนุสฺสา
 กตฺเตสฺส เตสํ วลีโย น โหนฺติ
 สฺสเว สฺสเว ภียยตโรว เตสํ
 ทิพฺโพ จ วณฺโณ วิปฺลา จ โภกา.
- [๔๙] กิฺฐธ ภีตา ชนฺตา อนเภา
 มคฺโค จ เนกายตํ ปวตฺโต
 ปุจฺฉามิ ตํ ยกฺข มหानุภาว
 กตฺถมฺมจฺจิโต ปรโลกํ น ภาเย.
- [๕๐] วาจํ มนณฺจ ปณฺธาย สมฺมา
 กาเยน ปาปานิ อกฺขพฺพมานิ
 พหุณฺนปานิ พรมาวสนฺโต
 สทฺธโร มุทุ สํวิภาคิ วทณฺณ
 สงฺกาทโก สขิลो สณฺหฺวาโจ
 เขตฺถมฺมจฺจิโต ปรโลกํ น ภาเย.
- [๕๑] อนุสาสฺสี มํ ยกฺข ยถา มาตา ยถา ปิตา
 อุพารวณฺณํ ปุจฺฉามิ โก นํ ทวฺมสฺสี สฺพฺรหา.
- [๕๒] อุตฺโตมฺมสฺมิ กลยฺยาณิ สงฺกรตฺตา อิตฺถาคโต
 อามนฺต โข ตํ กจฺฉามิ มตฺตโตสฺมิ ทว สงฺกรา.^๑

- [๕๓] สเจ โข ธุวํ อุทโยสิ สงฺกรตฺตา อิทาคโต
อนุสาส มํ ราชปฺกต ยถาสฺส ปฺน สงฺกโม.
- [๕๔] อติปตฺติ^๑ วโย ชโน ทเถว
จํนํ นตฺถิ ธุวํ จวนฺตฺติ สตฺตา
ปริชฺชยฺติ อธุวํ สรฺริ
อุทเย มา ปมาท จรตฺสฺส ฐมฺมํ.
- [๕๕] กสิณฺหา ปจฺวี ธนสฺส ปฺรา
เอกสฺสเสว สียา อนนฺนํเรยฺยา
ตํ วาปี ชหติ อวิตรวโก
อุทเย มา ปมาท จรตฺสฺส ฐมฺมํ.
- [๕๖] มาตา จ ปีตา จ ภาทโร จ
๒ ภริยา ยาปี ธเนน โหติ กิตฺตา^๒
เต วาปี ชนฺตฺติ อณฺณมณฺณํ
อุทเย มา ปมาท จรตฺสฺส ฐมฺมํ.
- [๕๗] กาโย ปฺรโกชนนฺตฺติ วิทิตฺวา
สํสเว สุกฺคิณฺจ ทฺถกฺคิณฺจ
อิตฺตฺรวาโสติ ชานิตฺวา^๓
อุทเย มา ปมาท จรตฺสฺส ฐมฺมํ.
- [๕๘] สาธุ ภาสคิยํ ยกฺโข อปฺโป มจฺจาน ชีวิทํ
กสิรณฺจ ปฺริตฺตณฺจ ตณฺจ ทฺถเขน สยฺตํ
สํหํ เอกา ปพฺพชิสฺสามิ หิตฺวา กาสี สฺรณฺธนฺตฺติ.

อุทยชาตกํ จตฺตถิ.

๑ ส. อ. อธิปตฺติ

๒-๒ ก. ภริยา สามิโก สธเนน โหติ, ม. ภริยาปี ธเนน โหนฺติ อติตฺตา

๓ จ.ม. ชานิยาน

๕. ปาณียชาตก (๔๕๘)

- [๕๕] มิตฺโต มิตฺตสฺส ปาณียํ อทินฺนํ ปริภุชิสฺส
 เทน ปจฺฉา วิชิตฺตจฺฉิ ตํ ปาปํ ปกตํ มยา
 มา ปุณฺ อกริ ปาปํ ตสฺมา ปพฺพชิตฺโต อหิ.
- [๖๐] พรทรรณฺจ ทิสฺวาน ฉนฺโต เม อุตฺตปชฺชถ
 เทน ปจฺฉา วิชิตฺตจฺฉิ ตํ ปาปํ ปกตํ มยา
 มา ปุณฺ อกริ ปาปํ ตสฺมา ปพฺพชิตฺโต อหิ.
- [๖๑] ปิตฺรํ เม มหาราช โจรา อคฺคณฺหุ กานเน
 เทสํ ปุจฺฉิตฺโต ชานํ อณฺณถา นํ วียากริ.
- [๖๒] เทน ปจฺฉา วิชิตฺตจฺฉิ ตํ ปาปํ ปกตํ มยา
 มา ปุณฺ อกริ ปาปํ ตสฺมา ปพฺพชิตฺโต อหิ.
- [๖๓] ปาณาติปาทมกริ โสเมยาเก อปฺภุจิตฺเต
 เทสํ สมนฺนุณฺดาสิ.
- [๖๔] เทน ปจฺฉา วิชิตฺตจฺฉิ ตํ ปาปํ ปกตํ มยา
 มา ปุณฺ อกริ ปาปํ ตสฺมา ปพฺพชิตฺโต อหิ.
- [๖๕] สุราเมรยมรฺกกา^๑ เย ชนา ปจฺมาสุ โน
 พหุณฺนํ เต อนตฺถาย มชฺชปานมกปฺปยํ
 เทสํ สมนฺนุณฺดาสิ.
- [๖๖] เทน ปจฺฉา วิชิตฺตจฺฉิ ตํ ปาปํ ปกตํ มยา
 มา ปุณฺ อกริ ปาปํ ตสฺมา ปพฺพชิตฺโต อหิ.
- [๖๗] ธีรตฺถุ สุพฺพุทฺธกาเม ทฺถกฺคนฺธ พหุณฺนเก
 เย อหิ ปฺภุสฺสเวนฺโต นาลภิ ทาทิสฺสํ สุขํ.
- [๖๘] มหฺสฺสาทา สุชา กามา นตฺถิ กามา ปริ สุขํ
 เย กามे ปฺภุสฺสเวนฺติ สกฺกนฺเต อปฺปชฺชเร.

- [๖๙] อปฺปสฺสาทา ทฺวาทา กามา นตฺถิ กามา ปรี ทฺวาท
เย ทาเม ปฏฺฐิตฺวา นิตฺยํ
[๗๐] อสฺสึ ยถา สฺสึ นิตฺยํ เนตฺถิ สฺสึ สฺสึ ปายิโก
สฺสึ ทฺวาท อวสฺสึ นิตฺยํ กามา ทฺวาท ทฺวาท
[๗๑] อวสฺสึ ทฺวาท สฺสึ ทฺวาท กาสฺสึ สฺสึ ปายิโก
สฺสึ ทฺวาท สฺสึ ทฺวาท กามา ทฺวาท ทฺวาท
[๗๒] วิสฺสึ ยถา ทฺวาท เทสฺสึ ปฏฺฐิตฺวา ยถา
ทฺวาท วิสฺสึ ทฺวาท กามา ทฺวาท ทฺวาท

ปานิยชาตกํ ปณฺณม.

๖. ยุธยชยชาตก (๔๖๐)

- [๗๓] มิตฺตามจฺจุปฺปยุพฺพํ อหํ วณฺโณ รณฺณํ
ปพฺพชฺชิตฺตํ ราชา^๒ ทํ เทวํ อณฺณมณฺณ.
[๗๔] สเจ เท อหํ ทาเมหิ อหํ ปรีปฺปามิ เท
โย ทํ ทิสฺสึ ทาเมหิ มา ปพฺพชฺชิตฺตํ ยุธยชย.^๔
[๗๕] น มตฺถิ อหํ ทาเมหิ ทิสฺสึ มา น วิชฺชิตฺ
ทิสฺสึ ทาเมหิ ทิสฺสึ ทาเมหิ ยํ ชรา นาทิกรฺท.
[๗๖] ปฏฺฐิตฺวา ทาเมหิ ปฏฺฐิตฺวา ยเจ ปิตา ทาเมหิ
เนตฺถิ ยเจ เท ทาเมหิ มา ปพฺพชฺชิตฺตํ ยุธยชย.
[๗๗] มา มํ ทาเมหิ นิตฺยํ ปพฺพชฺชิตฺตํ รณฺณํ
มาทํ ทาเมหิ สฺสึ ทาเมหิ ชราย วสฺสึ.
[๗๘] อหํ ทํ ทาเมหิ ยเจ อหํ ปฏฺฐิตฺวา นิตฺยํ
จิสฺสึ ทํ ทาเมหิ มา ปพฺพชฺชิตฺตํ ยุธยชย.

๑ จ.ม. ปฏฺฐิตํ, ส.อ. อฏฺฐิตํ ๒ ส.อ. ปพฺพชฺชิตฺตํ มหาราช ๓ อ. ปพฺพช
๔ จ.ม. ยุธยชย, อ. ยวณฺณ. เทวปรีเป ๕ จ.ม. ทํ ยเจ ๖ จ.ม. เทว

- [๗๙] อุตฺสาโว ทิณฺณคฺคฺมฺหิ สฺริยสฺสคฺคฺมณํ ปติ
 เหวมาเย มนฺตฺสฺถานํ มา มํ อมฺมํ นิวารย.
 [๘๐] ตรมาโน อิมํ ยานํ อาริเปตฺ รเตสฺส
 มา เม มาตา ตรณฺตสฺส อนฺตรายกรา อห.
 [๘๑] อภิธาวถ ภทฺทนฺเต สฺสณฺณํ หุสฺสติ รมฺมกํ
 ยฺรณฺชโย อนฺนฺดาโต สพฺพทตฺเตน ราชีนา.
 [๘๒] โยหุ เสฏฺโฐ มนฺตฺสฺถานํ^๑ ยฺวา กณฺจนฺสนฺนิโก
 ไสยํ กุมาริ ปพฺพชฺชิตฺ กาสายวสโน พลี.
 [๘๓] อุโก กุมาริ ปพฺพชฺชิตา ยฺรณฺชโย ยฺริฏฺฐิจฺฉิโต
 ปหาย มาตาปิตโร สงฺกํ เจตฺวาน มจฺจุโนทฺติ.

ยฺรณฺชยชาตกิ^๔ ฦจํ.

๑. ทสฺรธชาตก (๔๖๑)

- [๘๔] เอถ ลกฺขณฺสีตา จ อุโก โอตรโถทกํ
 เหวายํ ภรโต อาห ราชา ทสฺรโถ มโต.
 [๘๕] เกน ราม ปภาเวน ไสจิตฺตพฺพํ น ไสจสิ
 ปิตโร กาลกตํ สุตฺวา น ตํ ปสฺสเท ทฺขํ.
 [๘๖] ยํ น สกฺกา นิปาเลตฺ ไปเสน ลปตํ พหุ
 ส กิสฺส วิณฺญ เมธาวิ อตฺตทานมฺปตาปเย.
 [๘๗] ทหฺรา จ หิ^๓ เย วุฑฺฒา^๓ เย พาลา เย จ ปณฺทิตฺตา
 อทฺธา เจว ทลิตฺทา จ สพฺเพ มจฺจุปฺรายนา.
 [๘๘] ผลานมิว ปกฺกานํ นิจฺจํ ปตฺนโต ภยํ
 เหว ชาตาน มจฺจนํ นิจฺจํ มรณโต ภยํ.
 [๘๙] สายเมเก น ทิสฺสนฺติ ปาโต ทิฏฺฐา พหุ ชนา
 ปาโต เอเก น ทิสฺสนฺติ สายํ ทิฏฺฐา พหุ ชนา.

- [๙๘] ทิฏฺฐจฺจนฺเต ใน มหาราช อาท^๑ เทเว ทิวฺกเต
 ฌาตี^๑ ตํ สมฺนญฺเฐสฺส สมฺปสฺสํ อตฺถมตฺตโน.
- [๙๙] เกน สํวร วตฺเตน สยฺชาเต อภิติฏฺฐสฺสี
 เกน ตํ นาตีวตฺตนาติ ฌาตีสงฺฆา สมาคทา.
- [๑๐๐] น ราชปฺตฺต อสฺยามิ^๒ สมณานํ มहेสินํ
 สกฺกจฺจนฺเต นมสฺสามิ ปาเท วนฺทามิ ตาทินํ.
- [๑๐๑] เต มํ ฐมฺมคฺเณ ยุตฺตํ สุตฺตสมฺนุสฺสยํ
 สมณฺหา สมฺนุสฺสาสนฺติ^๓ อีสึ ฐมฺมคฺเณ รทา.
- [๑๐๒] เตสํ วจนํ สุตฺวา สมณานํ มहेสินํ
 น กิณฺจิ อติมญฺญามิ ฐมฺเม เม นโรโต มโน.
- [๑๐๓] หตฺถาโรหา อนิฏฺฐจา รติกา ปตฺติการกา
 เทสํ^๔ นปฺปฏิพนฺธามิ นิวิฏฺฐ^๕ ภตฺตเวทนํ.
- [๑๐๔] มหามตฺตา จ เม อตฺถิ มนฺติโน ปริจารกา
 พารานฺที โวหรนฺติ พหุํสฺสโรทกํ.
- [๑๐๕] อโถปี วาณิชา ผีตา นานารฏฺเฐหิ อากทา
 เทสํ เม วิหิตา รกฺขา เอวํ ชานาหุโปสฺส.
- [๑๐๖] ฐมฺเมน กิร ฌาตินํ รชฺชํ กาเรหิ สํวร
 เมธาวิ ปณฺทิตฺโต จาสึ^๖ อโถปี ฌาตินํ หิโต.
- [๑๐๗] ตํ ตํ ฌาติปริพฺยุพฺพํ นานารตนโมจิตํ
 อมิตฺตา นปฺปสฺสหนฺติ อินฺทวํ อสุราธิปติ.

สํวรชาตกํ อฏฺฐมํ.

๑ จ.ม. อทฺ, ส.อ. อาท

๒ ก. อสฺสยฺยามิ

๓ จ.ม. มนฺตฺสาสนฺติ

๔ อ. เทส

๕ ส.อ. นิพทฺธ

๖ ส.อ. จาปี

๕. สุปปารกชาตก(๔๖๓)

[๑๐๘]	อุมมุชชนติ นิมุชชนติ สุปปารกํ ตํ ปุจฺจาม	มนุสฺสา ชฺรนาติกา สมฺมทฺโท กตโม อโย.
[๑๐๙]	ภรฺกฺกจฺณา ^๑ ปยาทานํ นาวาย วิปฺปนฺนุจาย	วาณิชาเน ฐเนสินํ ชฺรมาลิตี วุจฺจติ.
[๑๑๐]	ยถา อคฺคิวั สุริโย ^๒ สุปปารกํ ตํ ปุจฺจาม	สมฺมทฺโท ปฏฺทิตฺตํ สมฺมทฺโท กตโม อโย.
[๑๑๑]	ภรฺกฺกจฺณา ปยาทานํ นาวาย วิปฺปนฺนุจาย	วาณิชาเน ฐเนสินํ อคฺคิมาลิตี วุจฺจติ.
[๑๑๒]	ยถา ทริ จ ชีรณ ^๓ สุปปารกํ ตํ ปุจฺจาม	สมฺมทฺโท ปฏฺทิตฺตํ สมฺมทฺโท กตโม อโย.
[๑๑๓]	ภรฺกฺกจฺณา ปยาทานํ นาวาย วิปฺปนฺนุจาย	วาณิชาเน ฐเนสินํ ทริมาลิตี ^๔ วุจฺจติ.
[๑๑๔]	ยถา กุสฺส จ สสฺส ^๕ สุปปารกํ ตํ ปุจฺจาม	สมฺมทฺโท ปฏฺทิตฺตํ สมฺมทฺโท กตโม อโย.
[๑๑๕]	ภรฺกฺกจฺณา ปยาทานํ นาวาย วิปฺปนฺนุจาย	วาณิชาเน ฐเนสินํ กุสฺสมาลิตี วุจฺจติ.
[๑๑๖]	ยถา นโฬว เวฬุ สุปปารกํ ตํ ปุจฺจาม	สมฺมทฺโท ปฏฺทิตฺตํ สมฺมทฺโท กตโม อโย.
[๑๑๗]	ภรฺกฺกจฺณา ปยาทานํ นาวาย วิปฺปนฺนุจาย	วาณิชาเน ฐเนสินํ นพฺพมาลิตี วุจฺจติ.

๑ จ.ม. ภรฺกฺกจฺณา. เอวมฺปรีปี

๒ ก. อคฺคิ สุริโย จ

๓ จ.ม.ส. ทริวั ชีรวั. เอวมฺปรีปี

๔ ม. ชีรมาลิตี ๕ จ.ม. กุสฺส สสฺส

- [๑๑๘] มหพภโย ภีสนโก สทฺโท สยฺยติมานุโส^๑
 ยถา โสฬโภ ปปาโตว สมฺทฺโท ปฏิทิสฺสติ
 สุปฺปารกํ ตํ ปุจฺฉาม สมฺทฺโท กตโม อโย.
- [๑๑๙] ภรฺกฺจฺฉา ปยาทานํ วาณิชาเน รุเนสนํ
 นาวาย วิปฺปนฺนุจาย พลวามุชฺติ^๒ วุจฺจติ.
- [๑๒๐] ยโต สรามี อตฺตทานํ ยโต ปตฺโตสฺมิ วิมฺบุตํ
 นาภิชานามิ สณฺจิจฺจ เอกปาดมฺปิ หีสํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตุถิ นาวา นีวตฺตตฺตฺติ- (๑๖๔๗)
- สุปฺปารกชาตกํ นวมํ.
 เอกาทสกนิပါတํ นิฏฺฐิตํ.

ตสฺสสุทฺธานํ

สิริมาตฺสฺสโปสกนาควโร
 ปุณฺ ชุณฺหก ฐมฺมมฺทวยวโร
 อถ ปาณิ ยฺยชฺชโยโก จ ทส-
 รถ สํวร ปารกเตน นวาติ.

๑ ส.อ. สมฺทฺโท สยฺยติมานุโส

๒ จ. พพวามุชฺติ, ส.อ. วพวามุชฺติ

๑๒. ทวาทสกนิปาต

๑. อุพกุณณชาตก (๔๖๔)

- [๑] ลุฑฺธาน^๑ ลหุจิตฺถาน^๑ ออกตณฺณ ทุพฺภิน^๑
นาเทวสฺสโต ปรีโส ถิน^๑ สทฺธาตุมรหติ.
- [๒] น ทา ปชานนฺติ กตํ น กิจจํ
 น มาตรํ ปิตรํ ภาตรํ วา
 อนรียา สมตฺติกกนฺตมฺมา
 สสฺเสว จิตฺตสฺส วสํ วชฺนติ.
- [๓] จิรานุญฺจมฺปิ ปิยํ มนาปํ
 อนุกมฺปํ ปาณสมมฺปิ สนฺตํ^๒
 อาวาสํ กิจฺเจสํ จ นํ ชนฺตํ
 ตสฺมาหิมิตฺถินํ น วิสฺสสํ.
- [๔] ถินณฺหิ จิตฺตํ ยถา วานรสฺส
 กนฺนปฺปกนฺนํ ยถา รุกฺขฉายา
 จลาจลํ หทยมิตฺติยานํ
 จกฺกสฺส เนมิ วีย ปรีวตฺตติ.
- [๕] ยทา ทา ปสฺสนฺติ สเมกฺขมานา
 อาเทยฺยรูปํ ปรีสฺสส วิตฺตํ
 สณฺหาหิ วาจาหิ นยฺนติ เมนํ
 กมฺโพชกา ชลเชเนว อสฺส.

- [๖] ยทา น ปสฺสนฺติ สเมกฺขมานา
 อาเทยฺยรูปํ ปุริสสฺส วิตํ
 สมฺมตโต นํ ปริวชฺชนฺติ
 ทิณฺโณ นทึปารกโตว กุลฺลํ.
- [๗] สีเลสุปมา สีขีริว สพฺพภกฺขา
 ติกฺขมายา นทึริว สีมโสตา
 เสวนฺติ หета ปิยมปฺปิยญจ
 นาวา ยถา โอธกฺกุลํ ปรณฺจ.
- [๘] น ता เอกสฺส น ทฺวินฺนํ อापโณว ปสริโต
 โย ता มยฺหฺนฺติ มณฺเฑยฺย วาตํ ชาเลน พนฺธเย.^๑
- [๙] ยถา นทึ จ ปนฺโถ จ ปานาคารํ สภา ปปา
 เอวํ โลกิตฺติโย นาม เวลา ताสํ น วิชฺชติ.
- [๑๐] สมฺตาสนสมมา เอตา กณฺหสฺสปฺปสิรูปมา
 กาโว พหิตฺติณฺสเสว โอมสนฺติ วรํ วรํ.
- [๑๑] สมฺตาสนํ กุญฺชรํ กณฺหสฺสปฺป
 มุทฺธาภิสิตํ ปมทา จ สพฺพา
 เอเต นโร นิจฺจยโต ภเชถ
 เตสํ หเว ทฺพพิทฺธํ สจฺจภาโว.^๒
- [๑๒] นจฺจนฺตาวณฺณา น พหฺน กนฺตา
 น ทกฺขิณา ปมทา เสวิตพฺพา
 น ปฺรสุส ภริยา น ธนฺสฺส เหตุ
 เอติตฺติโย ปณฺจ น เสวิตพฺพาติ.
 จุพฺพกุณฺดาลชาตกํ ปจฺมํ.

๒. ภัททสาธก (๔๖๕)

- [๑๓] กา ตวั สุกุเทหิ วตฺเถหิ อเม เวหายสฺ จิตา
เกน ตฺยาสฺสนิ วตฺตณฺติ กุโธ ตํ ภยมากตํ.
- [๑๔] ตเวว เทว วิชิตะ ภัททสาโลติ มํ วิทุ
สฺสจิวสฺสสทฺสทานิ ติฏฺฐโต ปุชิตสฺส เม.
- [๑๕] การยณฺตา นครานิ อคาเร จ ทิสฺมปติ
วิวิธะ จาปี ปาสาทะ น มํ เต อจฺจมนฺนํ
ยเถว มํ เต ปุชฺเชสฺส ตเถว ตวัปปี ปุชฺย.
- [๑๖] ตณฺจ อหํ^๒ น ปสฺสามิ ญฺลํ กายนฺ เต ทุมํ
อาโรหปรีณาเหเน อภีรฺุโปติ ชาตียา.
- [๑๗] ปาสาทํ การยิสฺสามิ เอกถมฺภํ มโนรมํ
ตตฺถ ตํ อุปเนสฺสามิ จิรฺนเต ยกฺข ชีวิทํ.
- [๑๘] เอวํ จิตฺตํ อุกฺปาทิ สรีเรน วินาภาโว
ปฺปฺกฺโส มํ วิกนฺเตตฺวา ขณฺทโส อวกนฺตถ.
- [๑๙] อกฺเค จ เจตฺวา มชฺฌเ จ ปจฺจนา มฺลมฺหิ จินฺนท^๓
เอวํ เม นิชฺชมานสฺส น ทกฺขํ มรณํ สียา.
- [๒๐] หตฺถปาทํ ยถา จินฺนเต กณฺณนาสญฺจ ชีวโต
ตโต ปจฺจนา สโร จินฺนเต ตํ ทกฺขํ มรณํ สียา.
- [๒๑] สุกฺขํ นุ ขณฺทโส จินฺนํ ภัททสาถวนปฺปติ
กิเเหตุ กิ อฺปาทาย ขณฺทโส จินฺนํมิจฺจสฺสิ.
- [๒๒] ยถา เเหตุ อฺปาทาย เหตุํ รัมมฺปสฺสณฺทํ
ขณฺทโส จินฺนํมิจฺจามิ มหาราช สฺสเนหิ เม.
- [๒๓] ฌาตี เม สฺขสฺสวทฺธมา มม ปสฺเส นิวาตฺตา
เตปปีหิ อฺปทิสฺสยํ ปเรสํ อสฺสโหจิตํ.

๑ ส.อ. เวหาสยํ ๒ จ.ม. ตํ อิวาหํ ๓ ส. มฺลญจ จินฺนท, อ. มฺลํ วิจฺจินฺนท

- [๒๔] เจเตยฺยรูปี เจเตสิ ภาทสาสนนปฺปติ
 หิตกามาสิ ฌาตึนํ อภํยํ สมํม ทมฺมิ เตติ.
 ภาทสาสนชาตกํ ทุตฺติยํ.

๓. สมุททวาทนิชชาตก (๔๖๖)

- [๒๕] กสฺนฺติ วปนฺติ เต ชนา
 มนฺชา กมฺมผลูปชีวิโน
 นยิมสฺส ทิปกสฺส ภาคิโน
 ชมฺพทํปํ อิทเมว โน วรํ.
- [๒๖] ติปญฺจรรตฺตูปกตมฺหิ จนฺเท
 เวโก มหา เหหิติ สาครสฺส
 อฺปลฺลวีสฺสํ ทิปมิมํ อฺพารํ
 มา โว วรี อจฺจุตฺต เลณมณฺณ.
- [๒๗] น ชาตุยํ สาครวาริเวโก
 อฺปลฺลวีสฺสํ ทิปมิมํ อฺพารํ
 ตํ เม นิมิตฺเตหิ พหุหิ ทิฏฺฐํ
 มา เภถ ก็ โสจถ โมทถโว.
- [๒๘] ปหฺนฺตภกฺขํ พหฺนฺตปณฺ

[๓๐] ยถา อิมะ วิปฺปวทฺหติ ยุกฺขา
เอโก ภยํ สํสฺสติ เขมเมโก
ตทิจฺฉม มยฺหํ วาณํ สฺสณณ
จิปฺปํ ลหุํ มา วินสฺสิมฺห สพฺเพ.

[๓๑] สพฺเพ สมากมฺม กโรม นาวํ
โทณํ ทพฺพํ สพฺพยฺนตฺตูปนฺนํ
สเจ อยํ ทกฺขิโณ สจฺจมาห
โมหํ ปฏิกฺโกสฺสติ อุตฺตโรยํ
สา เจว โน เหนติ อาปทตฺตา
อิมญฺจ ทิปํ น ปริจฺจเขม.

[๓๒] สเจ จ โข อุตฺตโร สจฺจมาห
โมหํ ปฏิกฺโกสฺสติ ทกฺขิโณยํ
ตเมว นาวํ อภिरุญฺห สพฺเพ
เอวํ มยํ โสตุถิ ตเรมฺ พารํ.

[๓๓] น เว สุกฺคณฺหํ ปจฺเมน เสฏฺฐจํ
กนิฏฺฐมาปาถกตํ กเหตุวา
โย จิธ ทจฺฉนํ^๑ ปวิเจยฺย กณฺหติ^๒
ส เว นโร เสฏฺฐจฺมเปติ จานํ.

[๓๔] ยถาปี เท สาครวาวิมฺชเณ
สกมฺมุนา โสตุถิ วหิสฺสุ วาณิชา
อนากตฺตํ ปฏฺวิวิชฺฌิยาน
อปฺปมฺปปี นาคเจติ ส^๓ ภูริปญฺโญ.

[๓๕] พาลา จ โมเหน รสานุคิฐา
อนาคตํ อปปฏิวิชัยิตุํ
ปัจจุปปนเน สีหนติ อตฺถชาเต
สมทุทมฺชฺเณ ยถา เต มนุสฺสา.

[๓๖] อนาคตํ ปฏิกยิราถ กิจจํ
มา มํ กิจจํ กิจจกาเล พยฺเชติ
ตํ ทาทิสํ ปฏิกตกิจจการี^๑
น ตํ กิจจํ กิจจกาเล พยฺเชตฺติ.
สมทุทวาณิชชาตํ ทตฺติยํ.

๔. กามชาตก (๔๖๓)

[๓๗] กามํ กามยมานสฺส ตสฺส เจ ตํ สมฺชฺฌติ
อทุธา ปีติมโน โหติ ลทุธา มจฺใจ ยทิจฺฉติ.

[๓๘] กามํ กามยมานสฺส ตสฺส เจ ตํ สมฺชฺฌติ
ตโต นํ อปรํ กาเม ชมฺเม ทณฺ्हว วินฺทติ.

[๓๙] ควํ สิงฺคิโน สิงฺคํ วฑฺฒมานสฺส วฑฺฒติ
เอวํ มนุสฺสํ โปสฺสส พาลสฺส อวิชานโต
ภิชฺชโย ทณฺ्हา ปีปาสา จ วฑฺฒมานสฺส วฑฺฒติ.

[๔๐] ปจฺพยา สาลิยวํ กวสฺสํ ทาสโปริสํ
ทฎวาปิต^๒ นาลเมกสฺส อิติ วิทฺธา^๓ สมนํ จเร.

[๔๑] ราชา ปสฺยหุ ปจฺวี วิชิตฺวา
สสาครนํ มหิมาวสนโต
โอรัม สมฺพุทฺธสฺส อตฺติตฺฐโป^๔
ปารํ สมฺพุทฺธสฺสปี ปทฺถเยถ.

๑ ม. ปฏิกตํ...

๒ ฉ.ม. ทฎวา จ, อ. ทฎวา วา

๓. ฉ.ม. วิทฺธา

๔ ม. อตฺติตฺฐโป

- [๔๒] ยาว อนุสสรุ กามะ มนสา ติตฺติ นาชุณฺคา
 ตโต นิวตฺตา ปฏิกกมฺม ทิสฺวา
 เท เว ติตฺตา^๑ เย ปญฺญาย ติตฺตา.
- [๔๓] ปญฺญาย ติตฺตินํ เสฏฺฐํ น โส กามะหิ ตปฺปติ
 ปญฺญาย ติตฺตํ ปริสํ ญาณหา น กุรุเต วสํ:
- [๔๔] อปฺปิเนถว กามานี^๒ อปฺปิณฺณสฺส อโลลฺโป
 สมฺมทฺมตฺโต ปริสํ น โส กามะหิ ตปฺปติ.
- [๔๕] รตฺถกาโรว จมฺมสฺส ปริกนฺตํ อุปาหนํ
 ยํ ยํ ชหติ^๓ กามานํ ตํ ตํ สมฺปชฺชเต สฺขํ
 สพฺพญเจ สฺขมิจฺเจยฺย สพฺเพ กามะ ปริจฺจเซ.
- [๔๖] อฏฺฐ เท ภาสิตา คาคา สพฺพา โหนฺติ สหสฺสียะ
 ปฏิคฺคณฺห มหาพรหม สาธตํ ทว ภาสิตํ.
- [๔๗] น เม อตฺถโก สหสฺเสหิ สเทหิ นหฺเตหิ วา
 ปจฺฉิมํ ภาสโต คาคํ กามะ เม น รโต มโน.
- [๔๘] ภทฺรโก วทายํ มาณวโก สพฺพโลกวิทู มุนิ
 โย^๔ ตณฺหํ ทฺกขณฺนิ ปริชานาติ ปณฺตฺติโตติ.
 กามชาตกํ จตุตฺถํ.

๕. ชนสนธชาติก (๔๖๘)

- [๔๙] ทส ขลฺมานิ จานานิ ยานิ ปุพฺเพ อกริตฺวา
 ส ปจฺฉา อนตฺตปฺปติ อิจฺจาห ราช^๕ ชนสนฺโร.
- [๕๐] อตฺถธา วิตฺตํ ตปฺปติ ปุพฺเพ อสมฺมทฺานิตํ
 น ปุพฺเพ ธนเมสฺสิตํ อิติ ปจฺฉานตฺตปฺปติ.
- [๕๑] สกฺยรูปํ ปุเร สนฺตํ มยา สิปฺปํ น ลิกฺขิตํ
 กิจฺจา วุตฺติ อสิปฺปสฺส อิติ ปจฺฉานตฺตปฺปติ.

๑ ฉ.ม. สติตฺตา ๒ ฉ.ม. กามานํ ๓ ฉ. จชติ
 ๔ ฉ.ม. อิมํ ๕ ฉ.ม. อิจฺเจวาท

- [๕๒] กุญฺเฏที ปุเร อาสี บิสฺสโน ปิฏฺฐิมิสฺสโก
จณฺโท จ ผรุสฺส จาสี^๑ อิติ ปจฺจนตปฺปติ.
- [๕๓] ปาณาทิปาตี ปุเร อาสี ลุทฺโท จาปี อนาริโย
ภูตานํ นาปายิสฺส^๑ อิติ ปจฺจนตปฺปติ.
- [๕๔] พหุสฺส วต สนฺตัสสุ อนาปาทาสฺส อิตฺติสฺส
ปรทารํ อเสวิสฺส^๑ อิติ ปจฺจนตปฺปติ.
- [๕๕] พหุมนฺทิต วต สนฺตมฺทิต อนนฺปาเน อปฺภุจฺจเต
น ปุพฺเพ อททํ ทานํ อิติ ปจฺจนตปฺปติ.
- [๕๖] มาตรํ ปีตรํ จาปี ชินฺณเก คตโยพฺพเน^๒
ปทฺ สนฺโต น โปสิสฺส^๑ อิติ ปจฺจนตปฺปติ.
- [๕๗] อาจริยมนฺตสฺสถารํ สพฺพกามรสาหรํ
ปีตรํ อติมณฺเฑสิสฺส^๑ อิติ ปจฺจนตปฺปติ.
- [๕๘] สมณํ พุราหมณํ จาปี สีสฺสวณฺเต พหุสฺสเต
น ปุพฺเพ ปิยฺรฺปาสิสฺส^๑ อิติ ปจฺจนตปฺปติ.
- [๕๙] สารุ โหติ ตโป จินฺโน สนฺโต จ ปิยฺรฺปาสิโต
น จ ปุพฺเพ ตโป จินฺโน อิติ ปจฺจนตปฺปติ.
- [๖๐] โย จ เอตานิ จานานิ โยนิโส ปฏฺิปปชฺชติ
กรํ ปุริสกิจฺจานิ ส ปจฺฉา นานตปฺปตฺติ.

ชนฺตฺนรชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. มหาภณฺชาตก (๔๖๕)

- [๖๑] กโณหฺ กโณหฺ จ ไผโร จ สุกฺกทาโจ ปตาปวา^๓
พทฺโร^๔ ปณฺจทิ รชฺชฺหิ กี วีร^๕ สุนฺโข ทว.
- [๖๒] นายํ มิกานมตฺถาย อุตฺตมฺนร^๖ ภวิสฺสติ
มนฺตฺสฺสานํ อนโย หุตฺวา ตทา กโณหฺ ปโมกฺขติ.

๑ จ.ม. จาปี ๒ จ.ม. ชินฺณกํ คตโยพฺพนํ. เอวมฺปรีปี ๓ จ.ม. ปภาสวา

๔ ก. พนโร ๕ จ.ม. รวิ, ส.อิ. ธีร ๖ จ.ม. อุตฺตม, ส.อิ. อุตฺตม

[๖๓]	ปตฺตหตุถา สมณกา นงฺกเลหิ กสิสฺสฺสนฺติ	มฺนุทา สงฺฆาภูปารุตา ตทา กโณหฺ ปโมกฺขติ.
[๖๔]	ตปสฺสินิโย ปพฺพชิตา ยทา โลเก คมิสฺสฺสนฺติ	มฺนุทา สงฺฆาภูปารุตา ตทา กโณหฺ ปโมกฺขติ.
[๖๕]	ทีโฆตฺตโรฏฺฐา ชฎิลา อิณํ โจทาย ^๑ กจฺจนฺติ	ปงฺกทนต์ตา รชสฺสิรา ตทา กโณหฺ ปโมกฺขติ.
[๖๖]	อริจฺจ เวเท สวิตฺติ ภติกาย ยชิสฺสฺสนฺติ	ยถุณํ ๓๓๓๓๓๓ ^๒ พฺรหฺมณา ตทา กโณหฺ ปโมกฺขติ.
[๖๗]	มาตํ ปิตํ จาปี ปหฺ สนฺโต ^๓ น ภรณฺติ	ชินฺนเก คตโยพฺพเน ตทา กโณหฺ ปโมกฺขติ.
[๖๘]	มาตํ ปิตํ จาปี พาลา ตฺเมหฺติ วกฺขนฺติ	ชินฺนเก คตโยพฺพเน ตทา กโณหฺ ปโมกฺขติ.
[๖๙]	อาจริยภริยํ สจี ยทา โลเก คมิสฺสฺสนฺติ	มาตุลานํ ปิตุจฺฉํ ตทา กโณหฺ ปโมกฺขติ.
[๗๐]	อสิจฺมมํ กเหตุวาน ปนฺถมาตํ กริสฺสฺสนฺติ	ขคฺคํ ปคฺคยฺห พฺรหฺมณา ตทา กโณหฺ ปโมกฺขติ.
[๗๑]	สูกฺกจฺฉวี เวธเวรา มิตฺตเกทํ กริสฺสฺสนฺติ	ถูลพฺพาหุ อปาทฺภา ตทา กโณหฺ ปโมกฺขติ.
[๗๒]	มายาวโน เนกติกา ยทา โลเก ภวิสฺสฺสนฺติ	อสฺสปฺริสฺจินฺตกา ตทา กโณหฺ ปโมกฺขติ.

มหากณฺฐชาตกํ จฏฺฐํ.

๗. โกสียชาตก (๔๗๐)

- [๗๓] เนว กิณามิ นปี วิภิกิณามิ
 น จาปี เม สนนิจโย อิตฺถิ^๑
 สฺกัจจรูปํ วตฺติํ ปริตฺตํ
 ปตฺถโกทโน นาลมยํ ทวีนฺน.
- [๗๔] อปฺปมฺหา อปฺปกํ ทชฺชา อนุมฺชฺชโต มชฺฌกํ
 พหุมฺหา พหุกํ ทชฺชา อทानํ นุปฺปชฺชติ.
- [๗๕] ตํ ตํ วทามิ โกสีย เทหิ ทานานิ ญฺช จ
 อริยมคฺคํ สมารุห เนกาสี ลภเต สฺขํ.
- [๗๖] โมฆมฺจสฺส หุตํ โหติ โมฆมฺจาปี สมีหิตํ
 อติธิสฺมี โย นิสินฺนสฺมี เอโก ญฺชติ โภชนํ.
- [๗๗] ตํ ตํ วทามิ โกสีย เทหิ ทานานิ ญฺช จ
 อริยมคฺคํ สมารุห เนกาสี ลภเต สฺขํ.
- [๗๘] สจฺจมฺจสฺส หุตํ โหติ สจฺจมฺจาปี สมีหิตํ
 อติธิสฺมี โย นิสินฺนสฺมี เนโก ญฺชติ โภชนํ.
- [๗๙] ตํ ตํ วทามิ โกสีย เทหิ ทานานิ ญฺช จ
 อริยมคฺคํ สมารุห เนกาสี ลภเต สฺขํ.
- [๘๐] สรวฺจ ชฺหติ โปโส พหุทาย คยาย จ
 โทณํ ติมฺพรตฺตตฺถสฺมี สีมฺโสเต มหาวเห.
- [๘๑] อตฺร จสฺส หุตํ โหติ อตฺร จสฺส สมีหิตํ
 อติธิสฺมี โย นิสินฺนสฺมี เนโก ญฺชติ โภชนํ.
- [๘๒] ตํ ตํ วทามิ โกสีย เทหิ ทานานิ ญฺช จ
 อริยมคฺคํ สมารุห เนกาสี ลภเต สฺขํ.

[๘๓] พพิสฺสํ หิ โส นิคิลลิตํ ทิมสฺสํ สพนฺธํ
อติธิสฺสํ โย นิสินฺนสฺสํ เอโก ภุชฺชติ โภชนํ.

[๘๔] ตํ ตํ วทามิ โกสีย เทหิ ทานานิ ภุช จ
อริยมกํ สมารุห เนกาสี ลมเต สุขํ.

[๘๕] อุฬารวณฺณา วต พุราหฺมณฺณา อิมะ
ออยฺยจ วา สุนฺโข กิสฺส เหตุ
อุจฺจาวจํ วณฺณนิภํ วิกุพฺพติ
อกฺขาถ โน พุราหฺมณฺณา เก นฺ ตุมฺเห.

[๘๖] จนฺโท จ สุริโย จ อุโภ อีธาคทา
อํ ปน มาตลิ เทวสารถิ
สกุโกหฺมสฺมิ ติทฺธานมินฺโท
เอโส จ โข ปญฺจสิโขติ วุจฺจติ.

[๘๗] ปาณิสฺสรา มุทฺติกา จ มุรฺชาลมุพรานิ จ
สฺสุตฺตเมณํ ปโปเรนฺติ ปฏฺิพฺพุโร จ นนฺทติ.

[๘๘] เย เกจิเม มจฺฉริโน กทริยา
ปริภาสกา สมณพุราหฺมณานํ
อิธว นิกฺขิปป สรรีเทหํ
กายสฺส เกทา นิริยํ วชนฺติ.

[๘๙] เย เกจิเม สุกฺกติมาสมานา
ธมฺเม จิตฺตา สยฺเม สวิภาเก
อิธว นิกฺขิปป สรรีเทหํ
กายสฺส เกทา สุกฺกตี วชนฺติ.

- [๙๐] ตฺวํ โน ฌาติ ปุริมาสุ ชาตีสสุ
 โส มจฺจุรี โกสิโย^๑ ปาปธมฺโม
 ตเวว อตฺตถาย อีธาคตมฺหา
 มา ปาปธมฺโม นิริยํ อปตฺถ.^๒
- [๙๑] อทฺธา หิ มํ วั^๓ หิตกามา ยํ มํ สมฺนุสสาสถ
 โสหํ ตถา กริสฺสามิ สพฺพํ วุตฺตํ หิตตฺสึภิ.
- [๙๒] เอสาหมชฺเชว อุปารมามี
 น จาปีหํ ภิกฺขุ จิ กเรยฺย ปาปํ
 น จาปี เม ภิกฺขุ อเทยฺยมตฺถ
 น จาปีทตฺวา อุกกํ ปีวามิ.
- [๙๓] เอวญฺจ เม ททโต สพฺพกาลํ
 โกคา อีธ^๔ วาสว ชียิสฺสนฺติ
 ตโต อหํ ปพฺพชิสฺสามิ สกฺก
 หิตฺวาน กามานิ ยถธิกานีติ.
 โกสิยชาตกํ สตฺตมํ.

๘. เมณฑกปณฺหาชาตก (๔๗๑)

- [๙๔] เยสํ น กทาจิ ภุตฺตพฺพํ
 สจฺจิ^๕ สตฺตปทฺมปมฺมสฺมิ โลเก
 ชาตา อมิตฺตา เทว สหยา
 ปฏิสฺนุชฺชา จรณฺติ กิสฺส เหตุ.
- [๙๕] ยถิ เม อชฺช ปาตฺราสกาเล
 ปณฺหํ น สกฺกญฺเอยาถ วตฺตฺตเมตํ
 รฏฺฐา ปพฺพชยิสฺสามิ วั สพฺเพ
 น หิ มตฺถโก ทฺวปฺปณฺชชาติเกหิ.

๑.ฉ. โรสโก ๒.ฉ.ม. กมิตฺถ ๓. ก. เม ๔.ฉ.ม. อิม
๕.ฉ.ม. สชฺยํ, ส. อ. สกฺขี

[๙๖]

มหาชนสมาคมมฺหิ โฆเร
ชนโกลาหลสงฺกมมฺหิ ชาเต
วิกฺขิตฺตมฺนา อเนกจิตฺตา
ปณฺหิ น สกฺกโณม วทฺทเมตํ.

[๙๗]

เอกกฺขจิตฺตาว เอกเมกา
รหฺสี กตา อตฺถํ นิจฺจินฺตยิตฺวา
ปวิเวเก สมนฺนิตฺวาน ชีรา
อถ วกฺขนฺติ ชนินฺท เอตมตฺถํ.

[๙๘]

อฺกฺกปฺตฺตราชปฺตฺตียานํ
อรพฺภสฺส มํสํ ปิยํ มนํปํ
น สฺนฺขสฺส เท อเทฺนฺติ มํสํ
อถ เมณฑสฺส สฺสเนน สขยฺมสฺส.

[๙๙]

จมํ วิหฺนฺนฺติ เอพฺภสฺส
อสฺสปีฏฺจตฺถวณฺสฺส^๑ เหตุ
น จ เท สฺนฺขสฺส อตฺถวณฺติ
อถ เมณฑสฺส สฺสเนน สขยฺมสฺส.

[๑๐๐]

อาเวลฺลิตฺตํสิกฺโก ทิ เมณฑ
น จ สฺนฺขสฺส วิสาณกานิ อตฺถิ
คิณฺภกฺโข มํสํโกชโน จ
อถ เมณฑสฺส สฺสเนน สขยฺมสฺส.

[๑๐๑]

คิณฺมาสี ปลาสมาสี เมณฑ
น จ สฺนฺโข คิณฺมาสี โน ปลาสํ
กณฺเฬยฺย สฺสโน สสํ พิฬารํ
อถ เมณฑสฺส สฺสเนน สขยฺมสฺส.

[๑๐๒] อฏฺจทฺตปโท จตฺตปทสฺส
 เมณฺโฑ อฏฺจนโฆ อทิสฺสมาโน
 ฉาทิยํ อahrti อัย อิมสฺส*
 มํสํ อahrti อัย อมฺสฺส.

[๑๐๓] ปาสาทวรคโต วิเทหเสฏฺโฐ
 วิติหารํ อณฺณมณฺณโกชนานํ
 อทฺทสฺ^๑ กิร สกฺขิกํ ชนินฺโท
 พุกฺกสฺส ปุณฺณมุขสฺส^๒ เจตํ.

[๑๐๔] ลามา วต เม อนปฺปรุปา
 ยสฺส เมทิสฺสา ปณฺทิตา กุลมฺหิ
 ปณฺหสฺส คมฺภีรคตํ นิปฺนมตฺถํ
 ปฏฺวิวิชฺฌนฺติ สุภาสิตเน ธีรา.

[๑๐๕] อสฺสตริริถณฺจ เอกเมกํ
 ผีตํ คามวรวฺจ เอกเมกํ
 สพฺเพสํ โว ทมฺมิ ปณฺทิตานํ
 ปรมปฺปตฺติตมโน สุภาสิตนาทิจิ.
 เมณฺฑกปณฺหชาตกํ อฏฺจมํ.

๕. มหาปทุมชาตก (๔๗๒)

[๑๐๖] นาทิฏฺฐา^๓ ปรีโต โทสํ อดุํ ญฺลานิ สพฺพโส
 อิตฺสโร ปณฺเย ทณฺฑํ สามํ อปฺปฏฺวิเวกฺขิย.

[๑๐๗] โย จ อปฺปฏฺวิเวกฺขิตฺวา ทณฺฑํ กุพฺพติ ขตฺติโย
 สกณฺฑกํ โส คิลติ ชจฺจนฺโรว สมกฺขิกํ.

[๑๐๘] อทณฺฑิยํ ทณฺฑายติ ทณฺฑิยญฺจ อทณฺฑิยํ
 อนฺโรว วิสมํ มคฺคํ น ชานาติ สมาสมํ.

[๑๐๙]	โย จ เอทานิ จานานิ สกุญฺจมนุสาเสยฺย	อนํ ญฺลานิ สพฺพโส ส เว โวหริตฺมรหติ.
[๑๑๐]	เนกนตฺมทฺหนา สกฺกา อตฺถํ มหตฺเต ^๑ จาเปตฺ ^๒	เอกนตฺติขิณฺเน วา ตสฺมา อุกฺกมาจเร.
[๑๑๑]	ปริฏฺโธ มุทุ โหติ เอตญฺจ อุกฺกํ ฌตฺวา	อติตฺกฺโข จ เวรฺวา อนุมชฺฌํ สมาจเร.
[๑๑๒]	พหุํปํ รัตโต ภาเสยฺย น อิตฺติการณา ราช	ทฺฐุจปี พหุ ภาสฺติ ปฺตฺถํ มาเตตฺมรหฺสิ.
[๑๑๓]	สพฺโพว โลโก เอกโต ^๓ เตนาหํ ปฏฺธิปชฺชิสฺสํ	อิตฺถิ จ อยเมกิกา คจฺจณ ปกฺขิปเลว น. ^๔
[๑๑๔]	อเนกตาเล นรเก ปาติโต คิริทฺกคฺคสฺมิ	คมฺภีเร จ สฺสทฺตฺตเร เกน ตวํ ตตฺถ นามริ.
[๑๑๕]	นาโค ชาตผณฺเ ตตฺถ ปจฺจคฺคหิ มํ โภเกหิ	ถามวา คิริสฺสานุโข เตนาหํ ตตฺถ นามริ.
[๑๑๖]	เอหิ ตํ ปฏฺเณสฺสามิ รชฺชํ กาเรหิ ภาทฺทนฺเต	ราชปฺตฺถ สกํ ฆรํ กิ อรณฺญเ กวิสฺสสฺสิ.
[๑๑๗]	ยถา คิลิตฺวา พฬิสฺสํ อุทฺทริตฺวา สฺซี อสฺส	อุทฺทเรยฺย สโลหิตํ เอวํ ปสฺสามิ อตฺถนํ.
[๑๑๘]	กิ นุ ตวํ พฬิสฺสํ พุรฺุสฺสิ กิ นุ ตวํ อุพฺภตํ พุรฺุสฺสิ	กิ ตวํ พุรฺุสฺสิ สโลหิตํ ตํ เม อกฺขาหิ ปุจฺฉิตฺ.
[๑๑๙]	กามาหํ พฬิสฺสํ พุรฺุมิ จตฺถาหํ อุพฺภตํ พุรฺุมิ	หตฺถิอุสฺสํ สโลหิตํ เอวํ ชานาหิ ชตฺติย.

- [๑๒๙] มิตฺเต ทสฺสว ภาวติ อมิตฺเต ทสฺส น เสวติ
 อุกโกสนฺเต นีวาเรติ วณฺณกามะ ปสฺสติ.
- [๑๓๐] คุยฺหณฺจ ทสฺส อกฺขาติ ทสฺส คุยฺหณฺจ คุหฺติ
 กมฺมณฺจ ทสฺส วณฺณเณติ ปณฺณมสฺส^๑ ปสฺสติ.
- [๑๓๑] ภาเว จ นนฺทติ ทสฺส อภาเว ทสฺส น นนฺทติ
 อจฺฉริยํ โภชนํ ลทฺธา ทสฺส อปฺปชฺชเต สติ
 ตโต นํ อนุกมฺปติ ปหาโสปี^๒ลเภยฺยิตฺ.
- [๑๓๒] อิจฺเจเต โสฬสาการว มิตฺตสฺมี สฺสปติฏฺฐิตา
 เยหิ มิตฺตณฺจ ชาเนยฺย ทิสฺวา สฺสวา จ ปณฺทิตฺโตติ. (๑๗๗๙)
 มิตฺตามิตฺตชาตกํ ทสมํ.

ตสฺสสุทฺธานํ

ลหุจิตฺต สสาล กสนฺติ ปุณ
 อถ กาม ทสฺสจฺจุจฺฉานวโร
 อถ กณฺห สฺสโกสิย เมณฺทวโร
 ปทุโม ปุณ มิตฺตวเรน ทสฺสาคิ.
 ทวาทสฺสณิปาติ นิจฺฉิตํ.

๑๓. เตรสกนิปาต

๑. อมพชาตก (๔๗๔)

- [๑] อหาสิ เม อมพผลานิ ปุพเพ
 อนฺนิ ฏฺฐานิ จ พฺรหฺมจารี
 เตเหว มนฺเตหิ นทานิ คฺยุหํ
 ทุมปฺผลา ปาตุกฺวณฺติ พฺรหฺเม.
- [๒] นภชตฺตโยคํ ปฏฺิमानยามิ
 ขณํ มหฺตฺตณฺจ มนฺเต น ปสฺสํ
 นภชตฺตโยคณฺจ ขณณฺจ ลทฺธา
 อทฺธาหริสฺสสมฺพผลํ ปหฺตํ.
- [๓] นภชตฺตโยคํ น ปฺเร อภาณิ
 ขณํ มหฺตฺตํ น ปฺเร อสฺสํ
 สยํ หรี อมพผลํ ปหฺตํ
 วณฺณเนน คนฺเรน รเสนเปตํ.
- [๔] มนฺตาภิขปฺเปน ปฺเรปํ^๑ คฺยุหํ
 ทุมปฺผลา ปาตุกฺวณฺติ พฺรหฺเม
 สฺวาชฺช น ปาเรสิ^๒ ชปฺปมฺปํ มนฺตํ
 อํ โส โก นาม ทวาชฺช ฐมโม.

- [๕] จณฺทาลปฺโต มม สมฺปทาสิ
 ฐมฺเมน มนฺเต ปกฺคิณฺจ สํสี
 มา จสฺส เม ปุจฺฉิโต นามโกตฺตํ
 คุยฺหิตฺโต อตฺถํ วิชฺเหยฺย มนฺโต.
- [๖] โสทํ ชนินฺเทน ชนมฺหิ ปุณฺโณ
 มกฺขากิณฺโณ อลิกํ อภาณิ
 มนฺตา อิมํ พฺรหฺมณฺสฺสาติ มิจฺฉา
 ปหีนมนฺโต กปฺปณํ รุกามิ.
- [๗] เอรณฺหา ปุจิมฺนฺตา วา อถ วา ปาลิภทฺทกา
 มธฺมํ มรฺตฺติโก วินฺเต โส ทิ ทสฺส ทุมฺมตฺโม.
- [๘] ขตฺติยา พฺรหฺมณฺสา เวสฺสา สุกฺมา จณฺทาลปฺกฺกุสา
 ยมฺหา ฐมฺมํ วิชานะยฺย โส ทิ ทสฺส นรฺตฺตโม.
- [๙] อิมสฺส ทณฺทณฺจ วรณฺจ ททฺวา
 กเล กเหตฺวา ขลยาถ จมฺมํ
 โย อุตฺตมตฺถํ กสิเรน ลทฺธํ
 มานาติมาเนน วินาสยิตถ.
- [๑๐] ยถา สมฺมํ มณฺณมาโน ปเตยฺย
 โสพฺภํ คุหํ นรํ ปุติปาทํ
 รชฺชติ วา อกฺกเม กณฺหสฺสโป
 อนฺโธ ยถา โชติมธฺธิจฺเหยฺย
 เอวมฺปิ มํ ทวํ ขลิตํ สปฺปนํ
 ปหีนมนฺตสฺส ปุณฺ สมฺปทาหิ.^๑

- [๑๑] ฐมนเณ มนฺเต^๑ ทว สมฺปทาสิ
 ตวมปิ ฐมนเณ ปรีกฺกเหสิ
 ปกฺกิมปิ เต อฏฺทมโน อสฺสึ
 ฐมเม จิตํ ตํ น ชเหยย มนฺโต.
- [๑๒] โย พาล มนฺตํ กสิเรน ลทฺธํ
 ยํ ทลฺลภํ อชฺช มนฺตฺสโลเก
 กิญจาปี ลทฺธา ชีวิคฺคํ อปฺปปลฺโฆ
 วินาสยิ อลิกํ ภาสมาโน.
- [๑๓] พาลสฺส มุพฺพทฺสฺส อกตญฺญโน จ
 มุสา ภณฺณทสฺสฺส อสณฺณทสฺส
 มนฺเต มยํ ทาทิสเก น เทม
 กุโต มนฺตา กจฺฉ น มยฺห รุจฺจสฺสิติ.
 อมฺพชาตกํ ปจฺม.

๒. ผนฺทนชาตก (๔๗๕)

- [๑๔] กุจาริทฺตโต ปุริโส วนโมคฺยฺห ติฏฺฐจฺสิ
 ปุณฺณโจ เม สมฺม อกฺขาหิ กิ ทารุํ เณตุมิจฺฉนฺติ.
- [๑๕] อิสฺโส^๒ วนานิ จรฺสึ สมานิ วิสมานิ จ
 ปุณฺณโจ เม สมฺม อกฺขาหิ กิ ทารุํ เนมิยา ทพฺพํ.
- [๑๖] เนว สาลो น ขทฺติโร นาสฺสกณฺโณ กุโต ฐโว
 รุกฺโข จ ผนฺทโน นามํ ตํ ทารุํ เนมิยา ทพฺพํ.
- [๑๗] กิทิสานิสฺส ปตฺตานิ ขนฺโธ วา ปน กิทิสो
 ปุณฺณโจ เม สมฺม อกฺขาหิ ยถา ชาเนมฺ ผนฺทนํ.

- [๑๘] ยสฺส สาขา ปถมนฺติ นมนฺติ น จ ภณฺชเร
โส รุกฺโข ผนฺทโน นาม ยสฺส มฺเถ อหํ จิโต.
- [๑๙] อวานํ จกฺกนาภินํ อีสานมิริตสฺส จ
สพฺพสฺส เต กมฺมนิโย อโยฺมฺหสฺสติ ผนฺทโน.
- [๒๐] อิติ ผนฺทนฺรูกฺโขปี ทาวเท^๑ อชฺฌภาสถ
มยฺหุมฺปิ วาณํ อตฺถิ ภาวทฺวาช สฺสโนหิ เม.
- [๒๑] อิตฺตสฺส^๒ อปฺกชนฺธมฺหา^๓ อุกฺกจฺจ จตฺตฺรํคฺคํ
เตน เนมิ ปรีทเรสิ^๔ เอวํ ทพฺพุทฺธํ สียา.
- [๒๒] อิติ ผนฺทนฺรูกฺโขปี เวรํ อปฺเปสิ ทาวเท
ชาตานญจ อชาตานํ อิสฺसानํ ทกฺขมวาทิ.
- [๒๓] อิจฺฉเวรํ ผนฺทโน อิสฺสํ อิสฺโส จ ปน ผนฺทนํ
อณฺณมณฺณํ วิวาเทน อณฺณมณฺณมฺมาตฺตํ.
- [๒๔] เอวเมว มนฺุสฺเสสฺส^๕ วิวาโท ยตฺถ ชายติ
มยฺหรณฺจํ นจฺจนฺติ ยถา เต อิสฺสผนฺทนา.
- [๒๕] ตํ वो วทามิ ภทฺทํ वो^๖ ยาวนฺเตตฺถ สมากตา
สมฺโมทถ มา วิวทิตฺถ^๗ มา โทถ อิสฺสผนฺทนา.
- [๒๖] สามกฺขเมว^๘ สิกฺขเขต พุทฺธเหตํ ปสฺสิตํ
สามกฺขรโต^๙ ธมฺมมฺมฺโจ โยคกฺขเมมา น ธตฺตีติ.
ผนฺทนชาตกํ ทุตฺติยํ.

๓. ขวนหีสชาตก (๔๗๖)

- [๒๗] อีเรว หัส นิปต ปิโย เม ทว ทสฺสนํ
อิสฺสโรสิ อนฺนปฺปตฺโต ยํ อิตฺตฺถิ ปเวทย.

สุตฺตฺนต. ๑๕/๓๕ ๑ ก. เทวตา ๒ ก.ม. อิมสฺส

๓ ส.อ. ม. อปฺกชนฺธมฺหา ๔ จ.ม. ปสาเรสิ ๕ จ.ม. มนฺุสฺसानํ

๖ ม. ภทฺทนฺเต ๗ จ.ม. วิวท ๘ จ. สามกฺขิเมว ๙ จ.ม. สามกฺขิรโต

- [๓๖] สํวสนฺตา วิวสนฺติ เย ทิสฺสา เท วเถสฺส
อวรา สนฺโต สํวสนฺติ มนฺสา รฏฺฐจวทฺธน.
- [๓๗] อติจิรํ นิวาเสน ปิโย ภวติ อปฺปิโย
อามนฺต โข ทํ กจฺฉาม ปุรา เท โหม อปฺปิยา.
- [๓๘] เอวํ เจ ยาจมานานํ อญฺชลิ นาวพฺพุณฺสี
ปริจารกานํ สนฺตานํ^๑ วจฺนํ น กโรติ โน
เอวํทํ อภียาจาม ปุณฺ กยิราสี ปริยาย.
- [๓๙] เอวํ เจ โน วิหฺรตํ อนฺตรวโย น เหสฺสติ
ตุยฺหํ จาปี มหาราช มยฺหํ จ รฏฺฐจวทฺธน
อปฺเปวณาม ปสฺสเม อโหฺรตฺตานมจฺเจติ.

ชวณฺทสชาตกํ ทติย.

๔. จุฬนารทกสฺสปชาตก (๔๗๗)

- [๔๐] น เท กฏฺฐาณิ ภินฺนานิ น เท อุกทมาภตํ
อคฺคิปี เท น หาสฺสโต^๒ กิณฺนุ มนฺโทว ฉายสิ.
- [๔๑] น อุตฺสเห วเน วตฺถุ
ทกฺโข วาโส อรณฺณสฺมี กสฺสปามนฺตยา มิ ทํ
รฏฺฐจํ อิจฺฉามิ คนฺตเว.
- [๔๒] ยถา อหํ อโธ คนฺตวา ยสฺมี ชนปเท วสํ
อาจารํ พุรุหม^๓ สิกฺขเยยฺย ทํ ธมฺมํ อนฺตาส มํ.
- [๔๓] สเจ อรณฺณํ หิตฺวาน วณฺมุลผลานิ จ
รฏฺฐเจ โรจยเส วาสํ ทํ ธมฺมํ นิสฺสามเหติ เม.
- [๔๔] วิสํ มา ปฏฺฐิเสวิตฺโต ปปาทํ ปวิวชฺช
ปงฺเก จ มา วิสฺสิทฺทิตฺโต^๔ ยตฺโต จาสีวิเส จเร.

๑ จ.ม. สทํ

๓ ม. พุรุหม

๒ จ.ม. ยิ. หาปีโต

๔ ม. ปงฺโก จ มา วิสฺสิทฺทิตฺโต

- [๔๕] กิณฺณ วิสํ ปปาโต วา ปงฺโก วา พุหมฺจารินํ
 กํ ตฺวํ อาสีวิสํ พุรุสํ ทํ เม อกฺขาหิ ปุจฺฉิตฺโต.
 [๔๖] อาสโว ตาท โลกสฺมี สุรา นาม ปวฺจจติ
 มนฺณโณ^๑ สุรํ วกฺข
 วิสํ ตทาหุ อริยา เส สาทฺขุทฺทสรูปโม
 พุหมฺจริยสฺส นารท.
 [๔๗] อิตฺติโย ตาท โลกสฺมี ปมตฺตํ ปมเถนฺติ ตา
 หรณฺติ ยฺวิโน จิตฺตํ ตฺถ ภูจฺจว มาลฺโต
 ปปาโต เอโส อกฺขาโต พุหมฺจริยสฺส นารท.
 [๔๘] ลาโก สิลโก สกกาโร ปุชา ปรฺกฺเลสฺ จ
 ปงฺโก เอโสว อกฺขาโต พุหมฺจริยสฺส นารท.
 [๔๙] สสฺสตา^๒ ตาท ราชาโน อาวสนฺติ มหิ อิมํ
 เต ตาทิเส มนฺตฺตสินฺเท มหนฺเต ตาท นารท.
 [๕๐] อิสฺสรานํ อธิปตฺนํ น เตสํ ปาทโต จเร
 อาสีวิสฺสิตฺติ^๓ อกฺขาโต พุหมฺจริยสฺส นารท.
 [๕๑] ภตฺตตฺโต ภตฺตกาเล จ ยํ เกหํ อุปสงฺกเม
 ยเทตฺถ กุสฺลํ ชณฺเฒา ตตฺถ มาเสสนํ จเร.
 [๕๒] ปวิสฺสวา ปรฺกฺลํ ปานตฺถํ โภชนาย วา
 มิตํ ขาเท มิตํ ภุญฺเช น จ รุเป มนํ กเร.
 [๕๓] โยจฺจ มชฺชํ กิราสยจ^๔ สภา นิกรณานิ จ
 อารกา ปวิวฺชเชหิ ยานีว วิสมํ ปณฺนติ.

จุพนารทสฺสปชาตก^๕ จตฺตถ.

๑ ก. ส.อี. มนฺณเฒา

๒ ก.ม. มหนฺตา

๓ ส. อ. อาสีวิสฺสิตฺติ

๔ ฉ.ม. กิราสยจ

๕ ฉ.ม. จุพนารทชาตก

๕. ทุตชาตก (๔๗๘)

- [๕๔] ทุตเต เต พุรหม ปาเหสี . คงคาตีสุมิ ฌายโต
เตสํ ปุญฺโজ น พยาภาสี . ทุกขํ คฺยุหมตํ^๑ น. เต.
- [๕๕] สเจ เต ทุกขมุปปชฺเช . กาสีนํ รฏฺฐจวทฺธน
มา โข นํ ตสฺส อกฺขาหิ . โย ตํ ทุกฺขา น โมจเย.
- [๕๖] โย ตสฺส^๒ ทุกฺขชาตสฺส . เอกงฺกมปี ภาสโต^๓
วิปฺปโมเจยฺย ธมฺเมน . กามํ ตสฺส ปเวทย.^๔
- [๕๗] สุวิธานํ สีกาลานํ . สกฺขนฺตานญฺจ^๕ วสฺสิตํ
มนุสฺสวสฺสิตํ ราช . ทพฺพิชานตรํ ตโต.
- [๕๘] อปี เจ มณฺณที โปโส . ฌาติ มิตฺโต สขาติ วา
โย ปุพฺเพ สฺมโน หุตฺวา . ปจฺฉา สมฺปชฺชเต ทิส.
- [๕๙] โย อตฺตโน ทุกฺขมนานุปุญฺโজ
ปเวทยे ชนฺตุ อกาลรูป
อานนฺทิโน ตสฺส ภาวนตฺติมิตฺตา^๖
หิตฺเตสิโน ตสฺส ทุกฺขํ ภาวนติ.
- [๖๐] กาลญฺจ ฌตฺวาน ตถาวิสฺส
เมธาวิเน เอกมนํ วิทิตฺวา
อกฺเขยฺย ติพฺพานิ^๗ ปฺรสฺส ธีโร
สณฺหํ คิริ อตฺถวที ปมฺญเจ.
- [๖๑] สเจ จ ชญฺเฆ อวิสฺสุมฺมตฺตโน
น เต หิ มยฺหํ^๘ สฺสขาคมาย
เอโกว ติพฺพานิ สเหยฺย ธีโร
สจฺจํ หิโรตฺตปฺปมเปกฺขมาโน.

๑ ก. คฺยุทํ มตํ, ส. คฺยุทํ มตํ ๒ อ. โย จ ตถา ๓ ส. อ. เอกนฺกมปี ภาสโต
๔ ส. ปเวทย ๕ จ.ม. สกฺขนฺตานญฺจ ๖ ส. อ. ภาวนตฺติมิตฺตา
๗ ก. ส. อ. ติพฺพานิ ๘ ส. อ. นานํ นิตฺติ มยฺห

- [๖๒] อหํ รมฺหจํ วิจฺรํโต นิคเม ราชธานีโย
 ภิกขมาโน มหาราช อาจริยสฺส ธนตฺติโก.
- [๖๓] คหปตี ราชปฺริเส มหาสาเล จ พฺรหฺมณเ
 อลฺลํ สฺสทฺตํ นิกฺขานิ สฺวณฺณสฺส ชนาธิป
 เต เม นฺนฺจา มหาราช ตสฺมา โสจามหํ ภูตํ.
- [๖๔] ปฺริสา เต มหาราช มนฺสานุวิจฺจิตฺตา
 นาลํ ทฺกฺขา ปโมเจตุํ ตสฺมา เตสํ น พฺยาหรี.
- [๖๕] ตฺวณฺจ โข เม มหาราช มนฺสานุวิจฺจิตฺโต
 อลํ ทฺกฺขา ปโมเจตุํ ตสฺมา ตฺยํ ปเวทยี.
- [๖๖] ตสฺสาทาสี ปสนฺนจิตฺโต กาสินํ รมฺหจทฺทมน
 ชาตฺรปฺมเย นิกฺเข สฺวณฺณสฺส จตฺตทฺทาสี.
- ทตฺตชาตกํ ปณฺจมํ.

๖. กาลิงกโพธิชาตก (๔๗๕)

- [๖๗] ราชา กาลิงฺโก จกฺกวตฺติ ธมฺเมน ปจฺวิมนฺสาสี^๑
 อคมาสี^๒ โพธิสมฺป นาเคน มหานุภาเวน.
- [๖๘] กาลิงฺโก ภารทฺวาไซ จ ราชานํ กาลิงฺกํ สมณโกลณฺณ
 จกฺกํ วตฺตยโต ปรีคฺคเหตฺวา^๓ ปณฺชลี อิทมโวจ.
- [๖๙] ปจฺโจโรห มหาราช ภุมฺมิภาโค ยถา สมณฺณคฺคิโต^๔
 อิธ อนธฺวรา พุทฺธา อภิสมฺพุทฺธา วิโรจนฺติ.
- [๗๐] ปทฺกฺขินโต อาวฏฺฐา ทินฺนตา อสฺมึ ภุมฺมิภาคสฺมึ
 ปจฺวียา อยํ^๕ มณฺโฑ สิทฺธิ โน สฺสํ^๖ มหาราช.

๑ จ. ส. ปจฺวิมนฺสาสี ๒ จ. อคมา ๓ อ. ปรีคฺคเหตฺวา ๔ จ.ม. สมณฺณคฺคิโต
๕ จ.ม. ปจฺวียา นากิยํ ส. ปจฺวียา อยํ, อ. ปจฺวียาย ๖ จ.ม. สฺสํ มนฺเต

- [๗๑] สากรปริยันทาย เมทนิยา^๑ สพฺพภูตธรรณิยา
ปจฺวิยา อัย มณฺโฑ โอโรหิตฺวา นโม กรโหติ.
- [๗๒] เย เต ภวนฺติ นาคา จ อภิชาติตา จ กุณฺธชรา
เอตฺตาวตฺตา ปเทสํ เต นาคา เหนว มุปฺยนฺติ.
- [๗๓] อภิชาติโต นาโค^๒ กามํ เปเสหิ กุณฺธชรี ทนฺติ
เอตฺตาวตฺตา ปเทโส จ น สกฺกา^๓ นาคเณ มุปฺกนฺตุ.
- [๗๔] తం సుత్రా రాజా కాలింగ్ కై వెయ్యయ్యనిగ్విజ్ నితామెత్తూ
సమపేసెసి నాకం ఉయ్యమ్^๔ మయ్ యథా యితః^๕ వజ్ఞం.
- [๗๕] สมเปสฺสโต จ รณฺณา นาโค โกณฺโฏจ อภินทิตฺวาน
ปฏิสกฺกิตฺวา นิสฺสิทฺธิ กรูว ภาริ อสฺสหาโน.
- [๗๖] กาลิงฺก ภารทฺวาไซ นาคํ ชีณายุกํ วิทิตฺวาน
ราชานํ กาลิงฺกํ ตรมาโน อชฺฌณฺณาสิตฺถ
อณฺณํ สงฺกม นาคํ นาโค ชีณายุกํ มหาราช.
- [๗๗] తం సుత్రా కాలింగ్ కై తరమాన్ సంగమి నాకం
సంగమంతే రణ్ణే నాకై తత్తదేవ పతి గుమ్య
వెయ్యయ్యనిగ్విజ్ యథా తథా అహు నాకై.
- [๗๘] కాలింగ్ కై రాజా కాలింగ్ కం పరామృణ్ యితమ్ విజ్
త్వమేవాసి సమపృత్తై సప్తపృణ్ సప్తపత్తసావీ.
- [๗๙] తం అన్త్రవాసేన్ద్రై కాలింగ్ కై^౬ పరామృణ్ యితమ్ విజ్
వెయ్యయ్యనిగ్విజ్ హి మయ్ పుత్రా సప్తపృణ్ మహారాజ.
- [౮౦] సప్తపృణ్ సప్తపృత్తై జ పుత్రా న లగ్నఁడెన్ శాన్దన్తి
అకమ్పలసా హి మయ్ పుత్రా సప్త పృత్తై పశాన్దన్తి.

๑ จ.ม. เมทินิยา

๒ ส. อ. เต นาโค

๓ ก. น สกกา

๔ จ.ม. อุตฺตม

๕ จ.ม. ยถิมสฺสิทํ

๖ จ.ม. เอตทไวจ

๗ จ.ม. กาลิงค์

- [๘๑] ปหัตถิวาน^๑ สมโพธิ นานาตุริเยติ วชฺชมานเห
 มาลาวิเลปนํ อภิริทฺวา^๒ อถ ราชา มนุปายาสี.
 [๘๒] สฏฺฐิจิวาสหสฺสานิ ปุปฺพานํ สนนฺนิปาตยิ
 ปุเชสิ ราชา กาลิงฺโก โพธิมณฑมณฺตุตฺตารุคฺคิ.
 กาลิงคโพธิชาตกํ ญฺจ.

๗. อภิตฺติชาตก (๔๘๐)

- [๘๓] อภิตฺตี ทิสฺวาน สมมฺนตํ สกฺโก ภูตปตี พุริ
 กิ ปตฺถยํ มหาพฺรเหมฺ เอโก สมมฺสึ มฺมมฺนิ.
 [๘๔] ทุกฺโข ปนฺพฺภโว สกฺก สรริสฺส จ เกทนํ
 สมฺโมหฺมรณํ ทุกฺขํ สสฺมา สมฺมามี วาสว.
 [๘๕] เอตสฺมี เต สฺลปฺปีเต ปฏฺฐิรฺเป สฺภาสึเต
 วรํ กสฺสฺป เต ทมฺมิ ยงฺกิลฺลิจิ มนฺสิจฺจสิ.
 [๘๖] วรณฺเจ เม อโท สกฺก สพฺพภูตานิสมฺมสร
 เยน ปฺตฺเต จ ทาเร จ ธนธณฺถํ ปิยานิ จ
 ลทฺธา นรานิ ทปฺปนฺติ โส โลโก น มยิ วเส.
 [๘๗] เอตสฺมี เต สฺลปฺปีเต ปฏฺฐิรฺเป สฺภาสึเต
 วรํ กสฺสฺป เต ทมฺมิ ยงฺกิลฺลิจิ มนฺสิจฺจสิ.
 [๘๘] วรณฺเจ เม อโท สกฺก สพฺพภูตานิสมฺมสร
 เขตฺตํ วตฺถุํ หิริณฺณณฺจ กวสฺสํ ทาสโปริสํ
 เยน ชาเคน ชียนฺติ โส โทโส น มยิ วเส.
 [๘๙] เอตสฺมี เต สฺลปฺปีเต ปฏฺฐิรฺเป สฺภาสึเต
 วรํ กสฺสฺป เต ทมฺมิ ยงฺกิลฺลิจิ มนฺสิจฺจสิ.

๑ จ. มหิตฺวา, ส.อ. มหิตฺวาน ๒ ส.อ. มาลาคนฺธวิเลปนํ อาหริทฺวา

- [๔๐] วรณเจ เม อโท สกุก สพพญทานมิสฺสร
พาลํ น ปสฺเส น สุณเ น จ พาเลนํ สํวเส
พาเลนลฺลาปสฺลลํปํ น กเร น จ ไรฺเจ.
- [๔๑] กิณฺณุ เท อกรํ พาลอ วท กสฺสป การณํ
เกน กสฺสป พาลสฺส ทสฺสนํ นํภิกงฺขสิ.
- [๔๒] อนนํ นยติ ทุมฺเมโธ อธฺรํ นยฺยชติ
ทุนฺนโย เสยฺยโส โหติ สมฺมา วุตฺโต ปกฺกปฺปติ
วินยํ โส น ชานาติ สารุ ทสฺส อทสฺสนํ.
- [๔๓] เอตสฺมี เท สุลปฺเต ปฏฺริเป สุภาสิตเ
วรํ กสฺสป เท ทมฺมิ ยงฺกิณฺจิ มนสิจฺจสิ.
- [๔๔] วรณเจ เม อโท สกุก สพพญทานมิสฺสร
ธีรํ ปสฺเส สฺสเน ธีรํ ธีเรน สท สํวเส
ธีเรนลฺลาปสฺลลํปํ ทํ กเร ตณฺจ ไรฺเจ.
- [๔๕] กิณฺณุ เท อกรํ ธีโร วท กสฺสป การณํ
เกน กสฺสป ธีรสฺส ทสฺสนํ อภิกงฺขสิ.
- [๔๖] นนํ นยติ เมธาวี อธฺรํ น ยฺยชติ
สนฺนโย เสยฺยโส โหติ สมฺมา วุตฺโต น กฺกปฺปติ
วินยํ โส ปชานาติ สารุ เทน สมํกโม.
- [๔๗] เอตสฺมี เท สุลปฺเต ปฏฺริเป สุภาสิตเ
วรํ กสฺสป เท ทมฺมิ ยงฺกิณฺจิ มนสิจฺจสิ.
- [๔๘] วรณเจ เม อโท สกุก สพพญทานมิสฺสร
ตโต รตฺยา วิวสเน^๑ สุริยสฺสกุณฺน^๒ ปติ
ทิพฺพา ภกฺขา ปาตุภเวยฺยํ สิลฺลวฺนโต จ ยํจากา.
- [๔๙] ททโต เม น จีเยถ ททฺวา นานฺตเปยฺยหํ
ททํ จิตฺตํ ปสาเทยฺยํ เอตํ สกุก วรํ วเร.

- [๑๐๐] เขตสมี เท สลปีเต ปฏีรูเป สุภาสึเต
 วร กสฺสป เต ทมฺมิ ยงฺกิญฺจิ มนสิจฺจสิ.
- [๑๐๑] วรณฺเจ เม อโท สกฺก สพฺพภูตานิสุสร
 น มํ ปุณฺ อปฺเปยฺยาสึ เอตํ สกฺก วรํ วเร.
- [๑๐๒] พฺหุติ วตฺตจฺริยาหิ^๑ นรา จ อถ นาริโย
 ทสฺสนํ อภิภวฺชนฺติ กิณฺณ เม ทสฺสเน ภยํ.
- [๑๐๓] ตํ ตาทิสํ เทววณฺณํ สพฺพภกามสมิทฺธินํ
 ทิสฺวา ตโป ปมชฺชชฺชยํ^๒ เอตํ เท ทสฺสเน ภยนฺติ.
 อภิตฺติชาตกํ สกฺกมํ.

๘. ตกการิยชาตก (๔๘๑)

- [๑๐๔] อหเมว ทฺพภาสิตํ ภาสิ พาโล
 เกโกวณฺณเณ อหิมวฺหยามาโน
 ตกการิเย โสพภมิมํ ปตามิ
 น กิเรว สารุ อติเวลภาณิ.
- [๑๐๕] ปปฺโปติ มจฺโจ อติเวลภาณิ
 พนฺธํ วรํ โสภปริทฺทวณฺจ
 อตฺตทานเมว ครหาสิ เอตถ^๓
 อาเจร ยํ ตํ นิชฉนฺติ โสพเก.
- [๑๐๖] กิเมวหํ ตฺถนฺตฺลมนฺนุจฺฉิ
 กเรยฺย ส^๔ ภาตวํ กาฬิกายํ
 นคฺโควหํ วตฺถยคฺคณฺจ ชีโน
 อยมปิ อตฺโต พหุ ตาทีโสว.

๑ น.อิ. วตฺตจฺริยาหิ ๒ น.ม. ปมชฺชชฺชย ๓ ส. เอตฺโต ๔ ก. กเรยฺยาสํ

[๑๐๗]

โย ยชฺชมานานมยชฺชมาโน
เมณฺฑนทรฺ อจฺจุปฺตี กุณฺติโก
โส ปิสิโต เมณฺฑาสิเรหิ ตตฺถ
อยมฺปิ อตฺถโก พหุทาภิโสว.

[๑๐๘]

จตุโร ชนา ไปตฺถกมกฺกเหตุ
เอกญฺจ ไปสํ อนฺรชฺชมานา
สพฺเพว เต ภินฺนสิรา สยิสฺสุ
อยมฺปิ อตฺถโก พหุ ทาภิโสว.

[๑๐๙]

อชา ยถา เวพฺพคมฺพสฺมี พทฺธา
อวฺกชิปนฺตี อสิมฺชฌกฺจจิ
เตเนว ตสฺสา กลกํ วิกฺกตา^๑
อยมฺปิ อตฺถโก พหุ ทาภิโสว.

[๑๑๐]

อิเม น เทวา น กนฺธพฺพตฺตา
มิกา อิเม อตฺถวสฺ^๒กตา เม
เอกญฺจ นํ สายมาเส ปจฺนตฺ
เอกํ ปุณฺปาตราเส ปจฺนตฺ.

[๑๑๑]

สตํ สหสฺसानิ ทฺภาสิตานิ
กลมฺปิ นาคฺฆนฺติ สฺภาสิตสฺส
ทฺภาสิตํ สงฺกมาโน กิเลโส
ตสฺมา ตฺวเหิ กิปริสา^๓ น พาลฺยา.

[๑๑๒]

ยา เมสา พฺยาภาสิ^๔ ปมฺญจเถตํ
คิริญฺจ นํ หิมวณฺตํ นยฺนตฺ
อิมญฺจ โข เทนฺตฺ มหานสาย
ปาโตว นํ ปาตราเส ปจฺนตฺ.

๑ จ. กลกาวกนฺตํ ๒ ก. อตฺถวสฺสํกตา อิเม ๓ จ.ม. อิ. กิปริสา ๔ จ.ม. พฺยาหาสิ

[๑๑๓] ปชฺชนุนนาถา ปสโว ปสฺสนาถา อัย ปชา
 ตวุ^๑ นาโถสิ^๑ มหาราช นาโถหิ ภริยาย เม^๒
 ทวฺินฺนมณฺณตรํ ฌตฺวา มุตฺโต กจฺเจยฺย ปพฺพตํ.

[๑๑๔] น เว นินฺทา สุปริวชฺชเยถ
 นานา ชนา เสวิตพฺพา ชนินฺท
 เยเนว เอโก ลภเต ปสฺสํ
 เตเนว อญฺเวย ลภเต นินฺทิตารํ.

[๑๑๕] สพฺโพ โลโก ปริจิตฺโต อติจิตฺโต
 สพฺโพ โลโก จิตฺตฺวา สมฺหิ จิตฺเต
 ปจฺเจกจิตฺตา ปถุ สพฺพสฺสตา
 กสฺสึธ จิตฺตสฺส วเส น วตฺเต.

[๑๑๖] ตฺถเห อหุ กิปริโส สภริโย
 โยทานิ พฺยาภาสิ ภยสฺส ภีโต
 โสทานิ มุตฺโต สุชีโต อโรโค
 วาจากิเรวตฺถวตี นรานนฺติ.
 ตกฺการียชาตกํ อญฺจมํ.

๕. รุรัมภิกราชชาตก (๔๘๒)

[๑๑๗] ตสฺส คามวํ ทมฺมิ นาริโย จ อลงฺกตา
 โย^๓ เม ตํ มิกมฺภฺชาติ^๔ มิคานํ มิกมฺตฺตมํ.

[๑๑๘] มยฺหํ คามวํ เทหิ นาริโย จ อลงฺกตา
 อหํ เท มิกมฺภฺชิสฺสํ มิคานํ มิกมฺตฺตมํ.

๑ ก., ลี., อ. ตวุ นาโถสมิ

๒ ก., ลี. อมฺหฺนาถา มม ภริยา

๓ ก., ลี., อ. โก

๔ ก., ม. มิกมฺภฺชาติ

- [๑๑๙] เอตสมี วณสณทสมี อมพา สาลา จ ปุปฺพิทา
 อินฺทโคปกสณฺณนา เอตฺเตโส จิฏฺจเต มิโก.
- [๑๒๐] ธนุ อเทวฺชฌ^๑ กตฺวาน อุสฺส สนนฺยฺหฺปากมิ
 มิโก จ ทิสฺวา ราชาเน ทฺรโต อชฺฌภาสธ.
- [๑๒๑] อาคเมหิ มหาราช มา มํ วิชฺฌิ รเถสภ
 โก นฺ เท อิทมกฺขาติ เอตฺเตโส จิฏฺจเต มิโก.
- [๑๒๒] เอส ปาปจโร โปโส สมม จิฏฺจติ อารกา
 โส ทิ^๒ เม อิทมกฺขาติ เอตฺเตโส จิฏฺจเต มิโก.
- [๑๒๓] สจฺจํ กิเรวมาหฺส นรา เอกจฺจียา อธิ
 กฺกจํ นิปลฺวิทํ เสโย น เทวเวกจฺจโย นโร.
- [๑๒๔] กินฺนุ รุรุ กรหสิ มิกานํ
 กี ปกฺขินํ กี ปน มานฺसानํ
 ภยํ ทิ มํ วินฺทติเนปฺปรูปํ
 สุตฺวาน ตํ มานฺสี ภาสมานํ.
- [๑๒๕] ยมฺทฺธวี วาหเน วฺยฺหฺมานํ
 มโหฺทเก สลิเล สีมฺโสเต
 ตโตนิทานํ ภยมากตํ มม
 ทฺกฺโข หเว ราช อสพฺภิ สงฺกโม.
- [๑๒๖] โสหนํ จตฺตปฺตฺตมิมํ วิหฺงกมํ
 ตนฺจฺฉิทํ ททเย โอสฺสขามิ
 หนามิ ตํ นิทฺตทฺทฺภี อภิจฺจการี
 โย ทาทํสํ กมฺมกตํ น ชาเน.

[๑๒๗] ธีรสฺส พาลสฺส ทเว ชนินฺท
 สนฺโต วธํ นปฺปสฺสณฺติ ชาตุ
 กามํ ฆรํ อจฺจนฺตุ ปาปธมฺโม
 ยณฺจสฺส ภฺนุจํ อเทตสฺส เทหิ
 อหณฺจ เท กามกโร ภวามิ.

[๑๒๘] อทฺธา รุรุ อณฺณตโร สทํ โส^๑
 โย ทุพฺภิกฺโข^๒ มานุสฺส น ทุพฺภิ
 กามํ ฆรํ อจฺจนฺตุ ปาปธมฺโม
 ยณฺจสฺส ภฺนุจํ อเทตสฺส ทมฺมิ
 อหณฺจ เท กามจารํ ททามิ.

[๑๒๙] สุวิชานํ สีกาลานํ สกฺขนฺตานณฺจ^๓ วสฺสิตํ
 มนุสฺสวสฺสิตํ ราช ทุพฺพิชานตรํ อโศ.

[๑๓๐] อปฺปี เจ มณฺณตํ โปโส ฌาติ มิตฺโต สขาติ วา
 โย ปุพฺเพ สุมฺโน หุตฺวา ปจฺฉา สมฺปชฺชเต ทิสฺ.

[๑๓๑] สมากตา ชานปทา เนคมา จ สมากตา
 มิกา สสฺซานิ^๔ ขาทนฺติ ตํ เทโว ปฏฺิเสธตุ.

[๑๓๒] กามํ ชนปโท มาสิ รุจฺฉณฺจาปี วินสฺสตุ
 น เทววาทํ รุรุ ทุพฺเภ ทตฺวา อภยทกฺขิณํ.

[๑๓๓] มา เม ชนปโท อาสิ รุจฺฉณฺจาปี วินสฺสตุ
 น เทววาทํ มิกราชสฺส วรํ ทตฺวา มุสา ภณฺเตติ.

รุริมิกราชชาตกํ นวมํ.

๑๐. สรรณมิกชาตก (๔๘๓)

[๑๓๔] อาสึเสถว ปุริโส น นิพฺพิณฺทเยยฺย ปณฺทิตฺโต
 ปสฺสามิ โวหํ อตฺตานํ ยถา อิจฺฉิํ ตถา อหุ.

๑ ส. สทํเส. ๒ ฉ.ม. ทุพฺภิกฺโข, อ. ทุภิกฺโข ๓ ฉ.ม. สกฺขนฺตานณฺจ ๔ ฉ.ม. ฌณฺณานิ

- [๑๓๕] อาสีเสถว ปุริโส น นิพพินุทยุย ปณฺทิตโต
ปสฺสามิ ไวหํ อตฺตาทนํ อุกกา ถลนฺพุกตํ.
- [๑๓๖] วายเมถว ปุริโส น นิพพินุทยุย ปณฺทิตโต
ปสฺสามิ ไวหํ อตฺตาทนํ ยถา อิจฺฉี ทถา อห.
- [๑๓๗] วายเมถว ปุริโส น นิพพินุทยุย ปณฺทิตโต
ปสฺสามิ ไวหํ อตฺตาทนํ อุกกา ถลนฺพุกตํ.
- [๑๓๘] ทุกฺขุปนีโตปี นโร สปลโย
อาสํ น จินฺนุทยุย สุชาคมาย
พหุ หิ ผสฺสา อหิตา หิตา จ
อวิทกุกิตา มจฺจุมปพฺพชนฺติ.^๑
- [๑๓๙] อจินฺติตมฺปิ ภวติ จินฺติตมฺปิ วินสฺสติ
น หิ จินฺตามยา โภกา อิตฺถิยา ปุริสฺสฺส วา.
- [๑๔๐] สรภํ ทิริทกฺกสฺมี ยํ ทวํ อนุสฺสรี ปุเร
อธฺนิจิตฺตสฺส ทวํ วิกฺกนฺตมฺนุชฺวติ.
- [๑๔๑] โย ทํ วิทกฺกา นรกา สมฺพุทฺธิ
สีลายุ โยคฺคํ สรโภ กริตฺวา
ทุกฺขุปนีทํ มจฺจุมฺชา ปโมจยิ
อธฺนิจิตฺตํ ทเมว^๒ วเทสิ.
- [๑๔๒] ก็ ทวํ นุ ทตฺถเวว ททา อโหสิ
อุทาทุ เท โกจิ ทํ เอตทกฺขา
วิวฺจฺจโต นฺติ สพฺพทสฺสี
ณฺณํ นุ เท พฺราหฺมณ ภิสรูป.

- [๑๔๓] น เจวหิ^๑ ตตถ ตทา อโหสิ
 น จาปี เม โกจิ^๒ น เอตทกฺขา
 คาถาปทานญจ สฺภาสิตานิ^๓
 อตุถิ ตทาเนนฺติ ชนินฺท ธีรา.
- [๑๔๔] อาทาย ปตฺถิ^๑ ปรวรียฆาตี
 จาเป สฺวิ^๒ กิ วิจิกิจฺจนเส ตฺว^๓
 นุณฺโณ^๒ สโร สรภํ หนฺตฺ ขิปโป
 อนนํ^๒ หิ เอตํ วรปณฺณ รณฺโณ.
- [๑๔๕] อทฺธา ปชานามิ อหิปี^๑ เอตํ
 อนนํ^๒ มิโค พฺราหมณ ชตฺตียสฺส
 ปฺพเพ กตญฺจ อปจายมาโน
 ตสฺมา มิกํ สรภํ โน หนามิ.
- [๑๔๖] เนโส มิโค มหาราช อสุเรโส ทิสฺมปฺติ
 เอตํ หนฺตฺวา มนุสฺสสินฺท ภาวสฺส อมราธิโป.
- [๑๔๗] สเจ จ ราช^๓ วิจิกิจฺจนเส ตฺว^๑
 หนฺตฺ มิกํ สรภํ สหายกํ^๔
 สปรตฺตทาไว^๑ นรวิเรญฺจ
 กนฺตฺวา ตฺว เวตรณิ^๒ ยมสฺส.
- [๑๔๘] กามิ อหิ ชานปทา จ สพฺเพ
 ปรตฺตา จ ทารา จ สหายสญฺจา
 กฺขณฺมุ ตํ เวตรณิ^๒ ยมสฺส
 น เทวฺว หนฺตฺวา มม ปาณทสฺส.^๕

๑ จ.ม. ปตฺถิ

๒ จ. นุณฺโน, ม. ตฺนุโน

๓ จ.ม. ราชา

๔ ส.อ. สหายกํ เม

๕ จ.ม. ปาณโท โย

[๑๔๙]

อัย มิโค กิจจกตสฺส มยฺหํ
เอกสฺส กตฺตา วิวนสฺมิ โฆเร
ทํ ตาทิสํ ปุพฺพกิจฺจํ สรรนฺโต
ชานํ มหาปุรເမํ กถํ ทนฺนํ.

[๑๕๐]

มิตฺตาภิราธํ จิรເเมว ชีว
รชฺชํ อิมํ ธรรมํคฺเชน ปสาส
นารีกฺคณฺเหติ ปริจารยฺนฺโต^๑
โมทสฺส รุญฺเเจ ติทิເเวว วาสโว.

[๑๕๑]

อกฺโกธโน นิจฺจปสฺสนจิตฺโต
สพฺพชาติถิ ปาหฺนเก กริตฺวา^๒
ททฺวา จ ภุทฺวา จ ยถาณฺภาวํ
อนินฺทิตฺโต สกฺคํมเปหิ จานฺนฺติ. (๑๕๓๐)

สรวชาตกํ^๓ ทสมํ.

เตรสนิปาติํ นิฏฺฐิตํ.

ตสฺสทฺธานํ

วรอมฺพ กุจาริ สหฺสวโร
อถรรณฺณสฺมี ทุทกปณฺจมโก
อถ โพธิ อภิตฺติ สุตกฺกรินา
อถ รุรัมฺเเค นปโร สรวโกติ.

๑๔. ปกิณณกนิปาต

๑. สาลิเกทธารชาตก (๔๘๔)

[๑]	สมฺปนฺนํ สาลิเกทธารํ	สุวํ ภูณฺชนฺติ โกสิย
	ปฏฺวิเวทมิ เต พฺรเหม	น เต วาเรตฺตุมสฺสเห
[๒]	เอโก จ ตตฺถ สกฺโค	โย เนสํ สพฺพสฺสทโร
	ภุทฺวา สาลี ยถากามํ	ตฺถเนทฺธานาทาย กจฺจติ.
[๓]	โอยฺทฺเททฺตํ วาลปาसानิ	ยถา พชฺฌเณถ โส ทิโช
	ชีวญฺจ นํ กเหตฺวาน	อานเยหิ ^๒ มมนฺติเก.
[๔]	เอเต ภุทฺวา ปิวิทฺวา จ	ปกฺกมณฺติ วิหงฺกมา
	เอโก พทฺโธสฺมิ ปาเสน	กี ปาปํ ปกตํ มยา.
[๕]	อุทฺรํ ญฺน อณฺเณสํ	สุวํ อจฺจุทฺรํ ทว
	ภุทฺวา สาลี ยถากามํ	ตฺถเนทฺธานาทาย กจฺจติ.
[๖]	โกฏฺฐจฺจนฺนํ ตตฺถ ปุเวสึ	สุวํ เวรณฺนํ เต มยา
	ปฏฺฐโจ เม สมฺม อกฺขาหิ	กฺกฺหิ สาลี นิเชยฺยสิ ^๓ .
[๗]	น เม เวรํ ทยา สทฺธิ	โกฏฺฐโจ มยฺหํ น วิชฺชติ
	อิดํ มุญฺจามิณํ ทมฺมิ	สมฺปตฺโต โกฏฺฐิสฺมพฺล ^๔
	นิธิมฺปิ ตตฺถ นิทฺทามิ	เอวํ ชานาหิ โกสิย.
[๘]	กิตฺถํ เต อิดนทานํ	อิดนโมกฺโข จ กิตฺติโส
	นิธินิธานมกฺขาหิ	อด ปาสา ปโมกฺขสิ.

๑ ก. อุชฺฌนฺนํ

๒ ส.อ. อานเยถ

๓ จ.ม. นิทาสสิ, อ. นิธิยสิ

๔ จ.ม. โกฏฺฐิสฺมพฺล

- [๙] อชาตปุกฺขา ตรุณา ปุตฺตกา มยฺห โกสิย
 เต มํ ภทฺตา ภริสฺสฺสนฺติ ทสฺมา เตสํ อธิํ ทเท.
- [๑๐] มาตา ปิตา จ เม วุฑฺฒา ชีณฺณกา กตโยพฺพนา
 เตสํ ตุณฺฑนํ หาทฺตํ มฺลฺเจ ปุพฺพกตํ^๑ อธิํ.
- [๑๑] อณฺเณปี ตตฺถ สกฺกนา ชีณฺปุกฺขา สุกฺกพฺพลา
 เตสํ ปุณฺณตฺถิโก ทมฺมิ ตํ นิธี อาหุ ปณฺทิตา.
- [๑๒] อิทิสํ เม อธิทานํ อธิมโกโข จ อิทิส
 นิธินิธานมกฺขามิ เอวํ ชานาหิ โกสิย.
- [๑๓] ภทฺทโก วทายํ ปกฺขี ทิสฺว ปรมฺมมิโก
 เอกจฺเจสฺส มนฺตฺสเสสฺส อํ ฐมฺโม น วิชฺชติ.
- [๑๔] ภุชฺช สาลี ยถากามํ สทฺ สพฺเพหิ ภาติภิ
 ปฺนปฺปี สฺว ปสฺสเสมฺ ปฺยํ เม ทว ทสฺสนํ.
- [๑๕] ภุตฺตณฺจ ปิตฺตณฺจ ทวสฺสสมมฺหิ
 รตฺติณฺจ^๒ โน โกสิย เต สกาเส
 นิกฺขิตฺตทณฺเตสฺส ททาหิ ทานํ
 ชีณฺณเ จ มาตาปิตโร ภรตฺสฺส.
- [๑๖] ลกฺขี วท เม อุกฺกปาหิ อชฺช
 โยหํ อทสฺสํ ปรมํ^๓ ทิชนํ
 สฺวสฺส สฺวทฺวาน สฺภาสิตานิ
 กาหามิ ปุณฺณานิ อนปฺปกาณิ.
- [๑๗] โส โกสิโย อตฺตมโน อุกฺกโค
 อนนฺณจ ปานนฺณจภิสงฺขริตฺวา
 อนนฺเนน ปาเนน ปสนฺนจิตฺโต
 สนฺตปฺปยิ สมณพฺรหฺมณฺเ จาติ.
- สาลิเกทธารชาตกํ ปจฺม.

๒. จันทกนิพนธ์ชาตก (๔๘๕)

- [๑๘] อุปนียติท มณเฒ จันทเ โลหิตมททน^๑
 อชช วิชหามิ ชีวิคัง ปาณา เม จันทเ นิรุชฌนุติ.
- [๑๙] โอสีทิ เม ทุกขํ หทยํ เม ทยหเต นิตมมามิ
 ทว จนุทียา โสจนุติยา น นํ อณเฒทิ โสเกทิ.
- [๒๐] ทินมิว วณมิว มิสายามิ นที อปริปฺณณาว สุตฺตสํมิ
 ทว จนุทียา โสจนุติยา น นํ อณเฒทิ โสเกทิ.
- [๒๑] วสฺสมิว สเร ปาทะ อิมานิ อสฺสฺสนิ วตฺตเว มยฺหํ
 ทว จนุทียา โสจนุติยา น นํ อณเฒทิ โสเกทิ.
- [๒๒] ปาโป โชสี ราชปฺตฺต โย เม อิจฺฉิตปตี วราภียา
 วิชฺฌสฺสิ วณฺณสฺสํมิ โสยํ วิทฺธโร จมา เสติ.
- [๒๓] อิมํ มยฺหํ หทยโสภํ ปฏิมุญฺจตุ ราชปฺตฺต ทว มาตา
 โย มยฺหํ หทยโสโก กิปริสํ อเวกฺขมานาย.
- [๒๔] อิมํ มยฺหํ หทยโสภํ ปฏิมุญฺจตุ ราชปฺตฺต ทว ชายา
 โย มยฺหํ หทยโสโก กิปริสํ อเวกฺขมานาย.
- [๒๕] มา จ ปฺตฺตํ มา จ ปตี อทฺทกฺขิ ราชปฺตฺต ทว มาตา
 โย กิปริสํ อวริ อทฺสํกํ มยฺห กามาหิ.
- [๒๖] มา จ ปฺตฺตํ มา จ ปตี อทฺทกฺขิ ราชปฺตฺต ทว ชายา
 โย กิปริสํ อวริ อทฺสํกํ มยฺห กามาหิ.
- [๒๗] มา ทฺวํ จันทเ โรหิ มา โสจิ วณฺณมิวรมตฺตกฺขิ
 มม ทฺวํ เหฬิสฺสิ ภริยา ราชกฺเล ปุชิตา นาริภิ.
- [๒๘] อปี นุนาหํ มริสฺสํ นาทํ ราชปฺตฺต ทว เหฬุสํ
 โย กิปริสํ อวริ อทฺสํกํ มยฺห กามาหิ.

- [๒๙] อปี ภีรเก อปี ชีวตุคามิเก กิปริส กจณ หิมวณต์
 ทาลีสทศกรโฆษา อญเณ ทํ มิกา รมีสสนธิ.
- [๓๐] เต ปพพตา ตา จ กนุทรา ตา จ คิริคุหาโย ตเถว ติฏฺฐนติ
 ตตฺเถว ทํ อปสฺสนตี กิปริส กถํ อหํ กสฺส
 เยสุ^๑ ปพพเตสุ มยํ เอกตโต อภิรมิมหา
 ตตฺถ ทํ อปสฺสนตี กิปริส กถํ อหํ กสฺส.
- [๓๑] เต ปณฺณสฺสนตา รณฺณียา วาพมิเคหิ อนุจฺฉินา
 ตตฺเถว ทํ อปสฺสนตี กิปริส กถํ อหํ กสฺส.
- [๓๒] เต ปุณฺณสฺสนตา รณฺณียา วาพมิเคหิ อนุจฺฉินา
 ตตฺเถว ทํ อปสฺสนตี กิปริส กถํ อหํ กสฺส.
- [๓๓] อจฺฉา สวณฺติ คิริวณฺนทโย กุสุมากิณฺณโสทาโย
 ตตฺเถว ทํ อปสฺสนตี กิปริส กถํ อหํ กสฺส.
- [๓๔] นีลานิ หิมวโต ปพพตฺส กุฏฺฐานิ ทสฺสนียานิ^๒
 ตตฺเถว ทํ อปสฺสนตี กิปริส กถํ อหํ กสฺส.
- [๓๕] ปีตานิ หิมวโต ปพพตฺส กุฏฺฐานิ ทสฺสนียานิ
 ตตฺเถว ทํ อปสฺสนตี กิปริส กถํ อหํ กสฺส.
- [๓๖] ทมฺพานิ หิมวโต ปพพตฺส กุฏฺฐานิ ทสฺสนียานิ
 ตตฺเถว ทํ อปสฺสนตี กิปริส กถํ อหํ กสฺส.
- [๓๗] ตุงฺกานิ หิมวโต ปพพตฺส กุฏฺฐานิ ทสฺสนียานิ
 ตตฺเถว ทํ อปสฺสนตี กิปริส กถํ อหํ กสฺส.
- [๓๘] เสทานิ หิมวโต ปพพตฺส กุฏฺฐานิ ทสฺสนียานิ
 ตตฺเถว ทํ อปสฺสนตี กิปริส กถํ อหํ กสฺส.
- [๓๙] จิตฺวานิ หิมวโต ปพพตฺส กุฏฺฐานิ ทสฺสนียานิ
 ตตฺเถว ทํ อปสฺสนตี กิปริส กถํ อหํ กสฺส.

๑ อยํ คาคา สพฺพโปตฺถเกสุ น ทิสฺสติ อฏฺฐกถายํ ปน ทิสฺสติ. ๒ ส.อ. ทสฺสเนยฺยานิ

- [๔๐] ยกขณเสวิตะ ฌณฺมาทเน โอสเรหิ สณฺณเน
 ตตฺถเฏว ตํ อปสฺสนตี กิปริส กถํ อหํ กสฺสํ.
- [๔๑] กิปริสเสวิตะ ฌณฺมาทเน โอสเรหิ สณฺณเน
 ตตฺถเฏว ตํ อปสฺสนตี กิปริส กถํ อหํ กสฺสํ.
- [๔๒] วนฺเต เท อยิรพฺพหุเม โย เม อิจฺฉิตํ ปตี วราภิยา
 อมเตน อภิสฺสิจิ สมากตสฺมี ปิยตเมน.
- [๔๓] วิจรามทานิ คิริวนนทียะ กุสฺมาภิกิณฺณโสตาโย
 นานาทมวสนาโย ปิยวทา อณฺณมณฺณสฺสาติ.

จนฺทกิณฺณรชาตก^๑ ทฺติยํ.

๓. มหาอุกกุสชาตก (๔๘๖)

- [๔๔] อุกกา มิลาจา^๒ พนฺธนฺติ ทิเป
 ปชา มมฺ ชาทิตุํ ปตฺถยฺนฺติ
 มิตฺตํ สหายญฺจ วเทหิ เสนก
 อาจิกฺข ฌาติพฺยสฺนํ ทิชานํ.
- [๔๕] ทิโช ทิชานํ ปวโรสฺสิ ปกฺขิ จ^๓
 อุกกุสฺราจ สรณํ ตํ อุเปมิ^๔
 ปชา มมฺ ชาทิตุํ ปตฺถยฺนฺติ
 ลุทฺธา มิลาจา^๒ ภว เม สุชาย.
- [๔๖] มิตฺตํ สหายญฺจ กโรนฺติ ปณฺทิตา
 กาเล อกาเล สุขเมสฺमानา^๕
 กโรมิ เท เสนก เอตมฺกถํ
 อวิโย หิ อริยสฺส กโรติ กิจฺจํ.

๑ ส.อ.ก. จนฺทกิณฺณรชาตก ๒ ฉ.ม. จิลจา ๓ ฉ.ม. ปกฺขิม, ส.อ. ปกฺขิ
 ๔ ฉ.ม. อุเปมิ ๕ อ. สุขมาสยานา

[๔๗]

ย โหติ กิจจํ ชนุกมฺปเกน
อริยสฺส อริเยน กตํ ตยิทํ
อตฺตานุรฺกฺขี ภาว มา อทฺยฺหิ
ลจฺฉาม ปุตุเต ตยิ ชีวมาเน.

[๔๘]

ตเมว^๑ รกฺขาวรณํ กโรนฺโต
สรีรเมทาปี น สนฺตสํมิ
กโรนฺติ เทเต^๒ สขีนํ สขาโร
ปาณํ จชนฺตา สตเมส รมฺโม.

[๔๙]

สฺสทกฺกํ กมฺมกาสิ อนฺทชโย^๓ วิหงฺกโม
อตฺถาย กุโร^๔ ปุตุเต อทฺมรตฺเต อนาคเต.

[๕๐]

จฺตาปี เหาเก ขลิตา สกมฺมฺนา
มิตฺตานุกมฺปาย ปติฏฺจหนฺติ
ปุตุตา มมฺภฺญา กตฺติมากโศสฺมิ
อตุถํ จเรถ^๕ มม วาริจฺร.

[๕๑]

ธเนน ธนฺเณน จ อตฺตนา จ
มิตฺตํ สหายญฺจ กโรนฺติ ปณฺทิตา
กโรมิ เต เสนก เอตมฺตฺถํ
อริโย หิ อริยสฺส กโรติ กิจจํ.

[๕๒]

อโปสฺสสฺสโก ทาท ทุวํ นิสฺสิท
ปุตุโต ปิตุ จรติ อตฺถจริยํ
อหํ จริสฺสํมิ ตเวตมฺตฺถํ
เสนสฺส ปุตุเต ปรีตฺตายนฺโน.

๑ ฉ. เทว

๒ ฉ. เหาเก

๓ ฉ.ม. อนฺทชาย

๔ ฉ.ม. กุโร

๕ ฉ.ม. จเรถ

[๕๓] อุทธา หิ ทาท สตเมส ธมโม
 ปุตุโต ปิตุ ยํ จเร อตฺถจริยํ
 อปฺเปว มํ ทิสฺวาน ปวทฺธกายํ
 เสนสฺส ปุตุตา น วิเหจฺเยยฺย.

[๕๔] ปสุ มนุสฺสา มิกวีรเสฏฺฐ
 ภยภูฏิตา เสฏฺฐจมฺปพฺพนฺติ
 ปุตุตา มมฺภฺฐา กตฺติมาคโธสฺมิ
 ทวํ โนสิ ราชา ภว เม สุขาย.

[๕๕] กโรมิ เต เสนก เอตมตฺถํ
 อายามิ เต ตํ ทิสฺสํ วธาย
 กถํ หิ วิญญู ปหุสฺมปฺชาโน
 น วายเม อตฺตชนสฺส กุตฺติยา.

[๕๖] มิตฺตํ กยิราถ สุหทยญฺจ
 อยิรญฺจ กยิราถ สุชากมาย
 นิวตฺถโกโจว^๑ สเรภินฺทวฺวา
 โมทาม ปุตุเตหิ สมงฺกิกฺกตา.

[๕๗] สกมิตฺตสฺส กมฺเมน สหายสฺสาปฺลาโยโน
 กฺชนตฺมปฺกฺชนฺติ โลมฺสา หทยงฺกมํ.

[๕๘] มิตฺตํ สหายํ อธิคมฺม ปณฺทิตो
 โส ภุชฺชติ ปุตุตํ ปสฺสํ ฐนํ วา
 อหญฺจ ปุตุตา จ ปตฺติ จ มยฺหํ
 มิตฺตานุกมฺปาย สมงฺกิกฺกตา.

- [๕๕] ราชวทา สุรวทา จ อตฺโถ
 สมฺปนฺนสขิสฺส ภวนฺติ เทเต
 โส มิตฺตวา ยสฺวา อุกฺกตฺโต
 อสฺมิณจ^๑ โลกเก โมทติ กามกามิ.
- [๖๐] กรณียานิ มิตฺตานิ ทลิตฺเทนาปี เสนก
 ปสฺส มิตฺตานุกมฺปาย สมคฺคกมฺหา สฆาตเก.
- [๖๑] สุเรน พลวณฺเทน โย มิตฺกํ^๒ กุรุเต ทิโช
 เอวํ โส สฺขิตฺโต โหติ ยถาหํ ทวณฺจ เสนกาติ.
 มหาอุกฺกสชาตกํ ทตฺติย.

๔. อุทฺทาลกชาตก (๔๘๗)

- [๖๒] ขราชินา ชฎิลา ปงฺกทนฺตา
 ทุมฺมกฺขรฺปา^๓ เย มนฺตํ ชปนฺติ
 กจฺจิ นฺ เต มานฺสเก ปโยเค
 อิทํ วิทฺถุ ปริมฺตฺตา อปายา.
- [๖๓] ปาปานิ กมฺมานิ กเรยฺย^๔ ราช
 พหุสฺสฺสฺสโต เจ น จเรยฺย ธมฺมํ
 สหสฺสเวโทปี น ตํ ปฏิจฺจ
 ทุกฺขา ปมฺจุเจ จรณํ อปทฺวา.
- [๖๔] สหสฺสเวโทปี น ตํ ปฏิจฺจ
 ทุกฺขา ปมฺจุเจ^๕ จรณํ อปทฺวา
 มณฺณามิ เวทา อผลา ภวนฺติ
 สสฺยมํ จรณณฺเวย สจฺจ.

สตฺตฺตฺนต. ๑๕/๓๘ ๑ น.ม. อสฺมิธ ๒ น.ม. มิตฺเต, ส. เมตฺเต ๓ ส.อิ. ทุมฺมกฺขรฺปา
 ๔ น.ม. กเรถ

- [๖๕] น เหว เวทา อผลา ภวนฺติ
 สสฺยํ จรณญเณว สจฺจํ
 กิตฺติณฺจ^๑ ปปโปติ อธิจฺจ เวเท
 สนฺตี ปุณฺณติ^๒ จรณน ทนฺโต.
- [๖๖] ภจฺจา มาตา ปิตา พนฺธุ เยน ชาโต สเยว โส
 อุทฺทาลโก อหํ โภโต โสตฺถิยกุลวสโก.^๓
- [๖๗] กถํ โภ พฺราหฺมโณ โหติ กถํ ภวติ เกวลี
 กถญฺจ ปรีนิพฺพานํ ธมฺมญฺโจ กิณฺติ วุจฺจติ.
- [๖๘] นิรํ กตฺวา อคฺคิมาทาย พฺราหฺมโณ
 อาปิสฺสณฺจ ยชํ อสฺเสติ ยุป
 เอวํกโร พฺราหฺมโณ โหติ เขมี
 ธมฺเม จิตฺ เตน อมาปยีสฺส.
- [๖๙] น สฺกฺุธิ เสงฺนตฺถิ นาปี เกวลี พฺราหฺมโณ
 น เจว ขนฺติ โสรจฺจ^๔ นาปี โส ปรีนิพฺพุโต.
- [๗๐] กถํ โส พฺราหฺมโณ โหติ กถํ ภวติ เกวลี
 กถญฺจ ปรีนิพฺพานํ ธมฺมญฺโจ กิณฺติ วุจฺจติ.
- [๗๑] อเขตฺตพนฺธุ อมโม นีราโส
 นิลฺโลภปาโป ภวโลภชีโน
 เอวํกโร พฺราหฺมโณ โหติ เขมี
 ธมฺเม จิตฺ เตน อมาปยีสฺส.
- [๗๒] ขตฺติยา พฺราหฺมณา เวสฺสา สฺสทฺทว จณฺทาลปฺกกุสา
 สพฺเพว โสรธา ทนฺตา สพฺเพว ปรีนิพฺพุตา
 สพฺเพสํ สีตฺธิภูทํ อตฺถิ เสยฺโยถ^๕ ปาปีโย.

๑ จ.ม. กตฺติ หิ

๒ จ.ม. ปุณฺณติ

๓ จ.ม. โสตฺถิยกุลวสโก

๔ จ.ม. น ขนฺตี นาปี โสรจฺจ ๕ ส.อ. เสยฺโยว. เอวมฺปรีปี

- [๗๓] ขตุติยา พุราหมณา เวสสา สุกทา จณฑาลปุกกุสา
 สพเพว ไสรตา ทนฺตา สพเพว ปรีนิพพุตา
 สพเพสฺส สีตีกุทานํ นตฺถิ เสยฺโยถ ปาปีย.
- [๗๔] ขตุติยา พุราหมณา เวสสา สุกทา จณฑาลปุกกุสา
 สพเพว ไสรตา ทนฺตา สพเพว ปรีนิพพุตา.
- [๗๕] สพเพสฺส สีตีกุทานํ นตฺถิ เสยฺโยถ ปาปีย
 ปสฺสํ^๑ จรฺติ พุราหมณํ ไสตฺถียกุลวสฺสํ.^๒
- [๗๖] นานารตฺเทหิ วตฺเทหิ วิมานํ ภวติ ฉาทิตํ
 น เตสํ ฉายา วตฺถานํ ไส ราโก ออนุชฺชถ.
- [๗๗] เอวเมว มนุสฺสเสสฺส ยทา สฺสชฺฉนฺติ มาณฺวา
 เท สชาตี ปมฺมจฺจนฺติ^๓ ธรรมมมฺมณาย สฺสพฺพทาทิ.
 อุทฺทาลกชาตกํ จตฺตํ.

๕. ภิสชาตก (๔๘๘)

- [๗๘] อสฺสํ กวํ รชตํ ชาตฺรูป
 ภริยญจ ไส อีธ ลภตํ มนาป
 ปุตฺเตหิ ทาเรหิ สมงฺกิ โทศ
 ภิสานิ เท พุราหมณ โย อหสิ.
- [๗๙] มาลญจ ไส กาสิกจฺนทญจ
 ธาเรศฺ ปุตฺตสฺส พหุ ภวนฺตุ
 กาเมสฺส ติพฺพํ กุรฺตํ อเปกฺข
 ภิสานิ เท พุราหมณ โย อหสิ.
- [๘๐] ปหุตฺตธมฺโม กสิมา ยสฺสสี
 ปุตฺเต กิหิ ธนินา สพฺพกาเม
 วยํ อปสฺสํ ชรมาวสาตุ
 ภิสานิ เท พุราหมณ โย อหสิ.

๑ จ.ม. ปนตฺถํ

๒ จ.ม. ไสตฺถียากุลวสฺสํ

๓ ส.อ. ม. น เตสํ ชาติ สฺสชฺฉนฺติ

- [๘๑] โส ขตฺติโย โหตุ ปสฺยหการี
 ราชาริราชา พลวา ยสฺสสี
 ส จาตุรนต์ มหิมาวสาตุ
 ภิสานิ เต พุราหมณ โย อหาสี.
- [๘๒] โส พุราหมณ โหตุ อวีตราโค
 มุหุตฺตนกขตฺตปเดสฺส ยุตฺโต
 ปุเชตฺต นํ รฏฺฐปตี ยสฺสสี
 ภิสานิ เต พุราหมณ โย อหาสี.
- [๘๓] อชฺฌายกํ สพฺพสมนฺตเวท^๑
 ตปสฺสสินํ มณฺณตฺตฺตฺตฺตฺต
 ปุเชนฺต นํ ชานปทา สเมจ
 ภิสานิ เต พุราหมณ โย อหาสี.
- [๘๔] จตฺตสฺสทํ กามวรี สมิทฺธ^๒
 ทินฺนณฺท โส ภูมฺมชฺช วาสเวน
 อวีตราโค มรณํ อเปตฺต
 ภิสานิ เต พุราหมณ โย อหาสี.
- [๘๕] โส กามณฺโณ โหตุ สหายมชฺฌ
 นจฺเจทฺติ กิเฑทฺติ ปโมทมาโน
 มา ราชโต พยฺสนมลตฺตฺต กิณฺจ^๓
 ภิสานิ เต พุราหมณ โย อหาสี.
- [๘๖] ยํ เอกราชา ปจวี วิชิตฺวา
 อิตฺถีสทฺสสถาน อเปตฺต อคฺค^๔
 สีนฺนตฺตินนํ ปวรา ภวาทฺต
 ภิสานิ เต พุราหมณ ยา อหาสี.

๑ ส. สพฺพสมตฺตเวท, อ. สพฺพสมนฺตเวทน

๒ ฉ.ม. โส ราชโต พยฺสนมลตฺต กิณฺจ

๓ ฉ.ม. วิเชตฺวา

[๘๗] ทาสี^๑ หิ สห สพพสมากทานัน
 ภูณเชยฺย สาทุ อวิกมฺปมานา
 จราตุ ลาเภณ วิกตฺตมานา
 ภิสานิ เต พุราหมณฺ ยโ อหาสิ.

[๘๘] อาวาสโก โหตุ มหาวิหาเร
 นวกมฺมิโก โหตุ กชงฺกลาย^๒
 อาโลกสนธิ ทิวสํ กโรตุ
 ภิสานิ เต พุราหมณฺ โย อหาสิ.

[๘๙] โส พชฺฌตุ ปาสสเทหิ จปฺภิ
 รมฺมา วนา นิยุตฺถุ ราชธานี
 ตตฺตเทหิ โส หลณตฺถุ ปาจเนหิ
 ภิสานิ เต พุราหมณฺ โย อหาสิ.

[๙๐] อลกกมฺมาลี คิปปกณฺณวิทโร
 ลภฺจฺหโต สบฺปมฺขํ อูเปตุ
 สกณฺจ พทฺธโร^๓ วิสิขํ จราตุ
 ภิสานิ เต พุราหมณฺ โย อหาสิ.

[๙๑] โย เว อนนฺนุจ^๔ นนฺนุจนฺติ จาห
 กาเมว โส ลภตํ ภูณชตํ จ
 อการมชฺเฒ มรณํ อูเปตุ
 โย วา โภณโต สงกฺกติ กณฺจิทเว.

[๙๒] ยเทสमानา วิจฺรนฺติ โลเก
 อิกฺกญฺจ กนฺตญฺจ พหฺนเมตํ
 ปิยํ มนฺณณํ จิธ ชีวโลเก
 กสฺมา อีสโย นปฺปสฺสณฺติ กาเม.

๑ จ.ม. อีสินี ๒ จ.ม. กชงฺกลาย ๓ จ.ม. สกจฺณพนฺโร ๔ จ.ม. อนนฺนุจ

[๙๓] กาเมสฺ เว หณฺณเว พชฺฌเว จ
 กาเมสฺ ทุกฺขณฺจ ภยณฺจ ชาตํ
 กาเมสฺ ภูตาทิปตํ ปมตฺตา
 ปาปานิ กมฺมานิ กโรนฺติ โมหา.

[๙๔] เต ปาปธมฺมา ปสเวตฺว ปาป
 กายสฺส เกทา นิริยํ วชนฺติ
 อาทีนํว กามคฺเชสฺส ทิสฺวา
 ตสฺมา อิสฺโย นปฺปสฺสนฺติ กามะ.

[๙๕] วิมฺสมานो อิตฺโธ ภิสานิ
 ตีเร คเหตฺวาน ธเล นิเรสี
 สุตฺธา อปาปา อิสฺโย วสนฺติ
 เอตานิ เต พุทฺธจาริ ภิสานิ.

[๙๖] น เต นฺฐา โน ปน กิพฺเพนฺยยา
 น พนฺธฺวา โน ปน เต สหายา
 กิสฺมี วุปฺตมฺภ สหสฺสเนตฺต
 อีสึหิ ตฺวํ กิพฺสิ เทวราช.

[๙๗] อาจริโย เมสิ ปีตา จ มยุห์
 เอสา ปติฏฺฐา ขลิตสฺส พุทฺธมฺ
 เอกาปรารํ ขม ภาวปฺปณ
 น ปณฺทิตา โกธพลา ภวนฺติ.

[๙๘] สุวาสิตํ อีสึนํ เอกเรตฺตํ
 ยํ วาสวํ ภูตปติทฺทสาม
 สพฺเพว โภจนฺโต สุมฺนา ภวนฺตุ
 ยํ พุราหมณฺ ปจฺจุปาที ภิสานิ.

- [๙๙] อหณฺจ สารีปฺพุโต จ โมกฺกคฺคฺลาโน จ กสฺสโป
อนรฺรทฺโร ปุณฺณนํโธ ตทาสฺ สุตฺต ภาตโร.
- [๑๐๐] ภคินี อุปฺปลวณฺณา^๑ ทาสี ชุชฺชุตฺตรา ตทา
จิตฺโต คหปติ ทาโส ยกุไซฺ สาทาคิโร ตทา.
- [๑๐๑] ปาลิเลยฺโย ตทา นาโค มรฺุโท เสฏฺฐจวานโร
กาฬุทายี ตทา สกฺโก เอวํ ธารเธ ชาตกนฺติ.

ภิสชาตกํ ปณฺจมนํ.

๖. สรรุจิชาตก (๔๘๕)

- [๑๐๒] มเหสี สรรุจิโน^๒ ภริยา อานีตา ปจฺมํ อนํ
ทส วสฺสสทฺสฺสานิ ยํ มํ สรรุจิมานยิ.
- [๑๐๓] สาทํ พฺราหฺมณ ราชานํ เวเทหํ มิถิลกฺกํ
นาภิชานามิ กาเยน วาจาเย อุตฺ เจตฺสา
สรรุจํ อติมนฺนํ ติตฺถ อาวิ วา ยทิวา รโห.
- [๑๐๔] เอเตน สจฺจวชฺเชน ปุตฺโต อุปฺปชฺชตํ อิสฺเส
มุตฺตา เม ภณฺมานาย มุตฺตรา ผลตฺ สุตฺตรา.
- [๑๐๕] ภตฺตํ มนาปา สสฺส ปิยา มาตา ปิตา จ สสฺสโร^๓
เต มํ พฺรเหม วิเนตาโร ยาว อญฺจํสุ ชีวิทํ.
- [๑๐๖] สาทํ อหิสารตฺธินํ กามสฺสา ธมฺมจารินี
สกกจํ เต อุปฺปจาสี รตฺติณํทิวมนฺตนาทิตา.
- [๑๐๗] เอเตน สจฺจวชฺเชน ปุตฺโต อุปฺปชฺชตํ อิสฺเส
มุตฺตา เม ภณฺมานาย มุตฺตรา ผลตฺ สุตฺตรา.
- [๑๐๘] โสฬสฺสิตฺถีสทฺสฺสานิ สหภริยานิ พฺราหฺมณ
ทาสฺ อิสฺสา วา โกโร วา นาหุ มยฺหํ กุทาจนํ.

๑ ฉ.ม. อุปฺปลวณฺณา จ ๒ ก. รุจิโน

๓-๓ ฉ.ม. ภตฺตํ มม สสฺส มาตา ปิตา จาปี จ สสฺสโร

- [๑๐๙] หิเตน ทาสํ นนฺทามิ น จ เม กาจิ อปฺปียา
 อตฺตทํวณฺณกมฺปามิ สทา สพฺพา สปัตติโย.
- [๑๑๐] เอเตน สจฺจวชฺเชน ปุตุโต อปฺปชฺชตํ อิสเส
 มุสฺสา เม ภณฺมานาย มุทฺธา ผลตุ สตฺตธา.
- [๑๑๑] ทาเส กมฺมกเร เปสเส^๑ เย จณฺเณ อนฺนชีวิโน
 เปสเม^๒ สหรมฺเมน สทา ปมฺพิกินฺทริยา.
- [๑๑๒] เอเตน สจฺจวชฺเชน ปุตุโต อปฺปชฺชตํ อิสเส
 มุสฺสา เม ภณฺมานาย มุทฺธา ผลตุ สตฺตธา.
- [๑๑๓] สมเณ พฺราหฺมเณ จาปิ อณฺเณ จาปิ วณฺนิพฺพเก
 ทปฺเปมิ อนฺนปาเนน สทา ปยตปาณินิ.
- [๑๑๔] เอเตน สจฺจวชฺเชน ปุตุโต อปฺปชฺชตํ อิสเส
 มุสฺสา เม ภณฺมานาย มุทฺธา ผลตุ สตฺตธา.
- [๑๑๕] จาตุทฺทสี ปณฺจทฺสี ยา จ ปกฺขสฺส อฏฺฐมี
 ปาฏีหริยปฺกฺขณฺจ อฏฺฐจฺจสฺสสมาหิต^๓
 อโปสถํ อปฺวสามิ สทา สีสฺสํ สํวทา.
- [๑๑๖] เอเตน สจฺจวชฺเชน ปุตุโต อปฺปชฺชตํ อิสเส
 มุสฺสา เม ภณฺมานาย มุทฺธา ผลตุ สตฺตธา.
- [๑๑๗] สพฺเพว เต ธมฺมคฺคณา ราชปุตุติ ยสฺสสฺสินิ
 สํวิชฺชนฺติ ทฺยิ ภทฺเท เย ทวํ กิตฺเตสฺสิ อตฺตนิ.
- [๑๑๘] ขตฺติโย ชาตีสฺมปฺนโน อภิชาโต ยสฺสสฺสิมา
 ธมฺมราชา วิเทหानํ ปุตุโต อปฺปชฺชเต ทว.
- [๑๑๙] ทมฺมมี^๔ รโหชฺชตฺตโร อเม เวหายสฺสนฺจโต
 มนฺณณํ ภาสเส วาจํ ยํ มยฺหํ หทยํกมํ.

๑ ก. ไปเส ๒ ก. ไปสเม ๓ จ.ม. อฏฺฐจฺจสฺสสมาหิต ๔ ส.อ. รุมนิ

- [๑๒๙] นานาภาวา^๑ วิปโยเคน ตสฺสา
มโนมย เวทน เวทยามิ
ตสฺมา อหโปสถํ ปาลยามิ
ราโค มม มา ปุณฺรคมาสิ.
- [๑๓๐] อนุชฺชคามิ อฺรคา ทฺชิวฺห
ทาจฺวโร โฆรวิสฺสํ สปป
ชฺทํ ปิปปาสํ อธิวาสยนฺโต
กสฺมา ภวโปสถิโก นุ ทิฆ.^๒
- [๑๓๑] อุตฺโท อหุ พลฺวา คามิกสฺส
จลฺลกุญฺณ วณฺณพฺลฺลปฺนโน
โส มํ อกฺกมิ ตํ กุปฺปิโต อทฺทสิ
ทฺกฺขาทิฏฺฐโน มรณํ อฺปาคา.^๓
- [๑๓๒] ตโต ชนา นิภฺษมิทฺวาน คามา
กนฺทิตฺวา โรทิตฺวา อปฺกมฺมิสฺส
ตสฺมา อหโปสถํ ปาลยามิ
โกโร มม มา ปุณฺรคมาสิ.
- [๑๓๓] มทาน มํสํนิ พฺหุ สฺสาเน
มณฺณณฺณรูปํ ทว โภชเนตํ
ชฺทํ ปิปปาสํ อธิวาสยนฺโต
กสฺมา ภวโปสถิโก สิกาล.^๔
- [๑๓๔] ปวิสฺส^๕ กุจฺฉิ มหโต กชฺสส
กฺกนเป รโต หตฺถิมํเสสฺส ปกฺกโร^๖
อฺโณห จ วาโต ทิฆิณา จ รสฺสมิโย
เต สฺสยํ ตสฺส กริสมกฺก.

๑ ก. นานาภาวา ๒ ส. อ. ทิฆ ๓ ส. อ. อฺปาคมิ ๔ จ.ม. สิงฺกาโต
๕ จ.ม. ปวิสฺส, ส. อ. ปวิสฺส ๖ ส. อ. หตฺถิมํเส ปกฺกโร

[๑๓๕]

กิโส จ ปณฺฑู จ อหํ ภทฺทนเต
น เม อหุ นิกฺขมฺมณาย มคฺโค
มหา จ เมโฆ สหสา ปวสฺสึ
โส เตมยี้ ตสฺส กรีสมกฺกํ.

[๑๓๖]

ตโต อหํ นิกฺขมฺมิตํ ภทฺทนเต
จณฺโท ยถา ราชุมฺขา ปมฺพุโต
ตสฺมา อหํโปสถํ ปาลยามี
โลโก มมํ มา ปุนรํคมาสี.

[๑๓๗]

วมฺมิกถฺวปสฺมึ กิปลฺลิตฺตานิ
นิปโปถยฺนโต ทฺวํ ปุเร จราสี
ขุทํ ปิปาสํ อธิวสยฺนโต
กสฺมา ภวโปสถิโก นุ อจฺน.^๑

[๑๓๘]

สํกํ นิเกตํ อติหิพฺยาโน
อตุวิจฺจนฺตาย^๒ มลทํ^๓ อจฺจนี
ตโต ชนา นิกฺขมิตฺวาน คามา
โกทณฺฑาเคน ปริโปถยี้สุ มํ.

[๑๓๙]

โส ภินฺนสฺสโส รุหิรมกฺขิตฺงฺโก
ปจฺจจกมาสี ส^๔ สํกํ นิเกตํ
ตสฺมา อหํโปสถํ ปาลยามี
อตุวิจฺจนฺตา มา ปุนรํคมาสี.

[๑๔๐]

ยํ โน อปฺปจฺจิตฺถ ทฺวํ ภทฺทนเต
สพฺเพว พฺยากริมฺหุ ยถาปชานํ
มยฺมปี ปุจฺฉาม ทฺวํ ภทฺทนเต
กสฺมา ภวโปสถิโก นุ พฺรเหม.

๑ ส. ย. อจฺจโน

๒ จ.ม. อตุวิจฺจนฺตา

๓ จ. มลฺลคามํ, ม. มลฺลยทํ

๔ จ.ม. สยิติ ปทํ นตฺติ

[๑๔๑] อนุปติโต มม อสฺสम्महि
 ปจฺเจกพุทฺโธ มุหุตฺตํ นิสํหิ
 โส มํ อเวทึ คตฺติมาคตฺติจ
 นามนฺจ โคตฺตํ จรณนฺจ สพุพฺ.

[๑๔๒] เวมุปทํ วนฺทิ น ตสฺส ปาเท
 น จาปี นํ มานกเตน ปุจฺฉิ
 ตสฺมา อหํโปสถํ ปาลยามี
 มาโน มมํ มา ปุณฺรากมาสํหิ.
 ปณฺจโปสถิกชาตกํ สกฺกมํ.

๘. มหาโมรชาตก (๔๕๑)

[๑๔๓] สเจ หิ ตฺยหา ฐนเหตุ คากิโต
 มา มํ อวธี ชีวคากิ คเหตุวา
 รณฺโณ จ มํ สมฺม อุปนฺตีกิ^๑ เนหิ
 มนฺเณ ฐนํ ลจฺจนินปฺปรูปํ.

[๑๔๔] น เม อยํ ตฺยห วธาย อชฺช
 สมหิโต จาปวโร^๒ ชฺรปโป
 ปาสณฺจ ตฺยหา อธิปาทยิสฺส
 ยถาสุขํ กจฺจนฺตุ โมรราชา.

[๑๔๕] ยํ สกฺกต วสฺสานิ มมานุพนฺธิ
 รตฺตินทิวํ ชฺรปปีปาสํ สหนฺโต
 อถ กิสฺส มํ ปาสวสฺสพฺนีตํ
 ปมฺกตเว อิจฺฉสิ พนฺธนสฺมา.

๑ ก. อุปนฺติ ๒ ฉ.ม. จาปฐเร, ส.อ. ...ปวเร

[๑๔๖]

ปาณาติปาตา วิรโต นิสชช
 อภยन्नุ เต สพฺพญฺเตสุ ทินฺนํ
 ยํ มํ ตวํ ปาสวสฺสฺสนํ
 ปมุตฺตเว อิจฺฉนฺตี พนฺธนสฺสฺมา.

[๑๔๗]

ปาณาติปาตา วิรตสฺส พุรุหิ
 อภยญฺจ โย สพฺพญฺเตสุ เททิ
 ปุจฺฉามิ ตํ โมรราชตมตฺถํ
 อิตฺโต จูโต ก็ ลมเต สฺสํ โส.

[๑๔๘]

ปาณาติปาตา วิรตสฺส พุรุมิ
 อภยญฺจ โย สพฺพญฺเตสุ เททิ
 ทิฏฺฐเจว ฐมฺเม ลมเต ปสฺสํ
 สกฺกญฺจ โส ยาทิ สวีรเกทา.

[๑๔๙]

น สนฺติ เทวา อิตฺติ อาหุํ เอเก
 อีเรว ชีโว วิภวํ อเปติ
 ตถา ผลํ สุกตทกฺกญฺยานํ
 ทตฺตปฺปณฺณตฺตญฺจ วทนฺติ ทานํ
 เตสํ วโจ อรหตํ สทฺทหาโน
 ตสฺมา อหํ สกฺกณฺเ พารยามี.

[๑๕๐]

จนฺโท จ สุริโย จ อุกฺโก สุตฺตสฺสนา
 กจฺฉนฺติ โยภาสยมนฺตลิกฺเข
 อิมสฺส โลกสฺส ปรสฺส วา เต
 กถนฺนุ เต อาหุ มนฺตฺสโลเก.

[๑๕๑]

จนฺโท จ สุริโย จ อุกฺโก สุตฺตสฺสนา
 กจฺฉนฺติ โยภาสยมนฺตลิกฺเข
 ปรสฺส โลกสฺส น เต อิมสฺส
 เทวาทิ เต อาหุ มนฺตฺสโลเก.

[๑๕๒] เอตฺถเว เต นีหตา หีนวาทา
 อเหตุกา เย น วทนต์ิ กมฺมํ
 ตถา ผลํ สุกตทุกกุฏฏานํ
 ทตฺตูปถมตฺตํ เย จ วทนต์ิ ทานํ.

[๑๕๓] อทุธา หิ สจฺจํ วจันํ ตเวตฺถ^๑
 กถมฺวหิ ทานํ อผลํ ภเวยฺย^๒
 ตถา ผลํ สุกตทุกกุฏฏานํ
 ทตฺตูปถมตฺตมฺจ กถํ ภเวยฺย.

[๑๕๔] กถงฺกโร กิณฺติกโร กิมาจรํ
 กึ เสวมาโน เกณ ตโปคุณฺเณ
 อกุชาหิ เม โมรราชตมตฺถํ
 ยถา อหํ โน นิรยํ ปเตยฺย.

[๑๕๕] เย เกจิ อตฺถิ สมณฺหา ปจฺพยา
 กาสายวตฺถา อนคาริยํ จรณฺติ^๓
 ปาโถว ปิณฺทาย จรณฺติ กาเล
 วิกาลจริยา วิรตา หิ สนฺโต.

[๑๕๖] เต ตตฺถ กาเลนฺอุปสงฺกมิตฺวา
 ปฺจุณาหิ ยํ เต มนฺโส ปิยํ สียา
 เต ตํ ปวกฺขณฺติ ยถาปชานํ
 อิมสฺส โลกสฺส ปฺรสฺส จตฺถ.

[๑๕๗] ตจฺจํ ชินฺณํ อรุโค บฺรณํ
 ปณฺทูปลาสํ หริโต ทุมฺโवा
 เอสปฺปหิโน มม ลุทฺทภาโว
 ชหามหํ ลุทฺทกภาวมชฺช.

- [๑๕๘] เย จาปี เม สกฺกนา อตฺถิ พทฺธา^๑
 สทฺธานิเนกานิ นิเวสนสฺมี
 เตสํ อหิ^๒ ชีวิตมชฺช ทมฺมิ
 โมกฺขณฺจ เต ปตฺตา^๓ สกํ นิเกตํ.
- [๑๕๙] ลุทฺโทจรี ปาสทฺโก อรณฺเณ
 พาเรตุ โมราริปตี ยสฺสตี
 พนฺธิตฺวา โมราริปตี ยสฺสตี
 ทกฺขา สปฺมุจฺจิ ยถาหํ ปมฺพุตฺโตติ.
 มหาโมรชาตกํ อฏฺฐมํ.

๕. ตจฺจนฺตฺยกราชก (๔๕๒)

- [๑๖๐] ยเรสฺमानา วิจิริมฺหา ปพฺพทฺธานิ วนานิ จ
 อเนวฺสํ วิจรี ฌาตี เตเม อธิคทา มยา.
- [๑๖๑] พหุณฺจิทํ มฺลผลํ ภกฺโข ,จายํ อนปฺปโก
 รมฺมา จิมา คิริณชฺโช ผาสฺวาโส ภวิสฺสติ.
- [๑๖๒] อิธฺวาทํ วสฺสสฺสามิ สทฺ สพฺเพหิ ฌาติภิ
 อปฺโปสฺสโก นิราสงฺกิ อโสโก อกฺุโตภโย.
- [๑๖๓] อณฺณณฺหิ^๔ เณณํ ปริเยส สทฺตุ โน อิทฺ วิชฺชติ
 โส ตจฺจนฺตฺยกราช เหนฺติ อิทฺคณฺตฺวา วรํ วรํ.
- [๑๖๔] โก นฺมุทากํ อิทฺ สทฺตุ โก ฌาตี สฺสมากเต
 ทฺปฺปธฺเส^๕ ปธฺเสติ ทํ เม ,อกฺขาทิ ปุจฺฉิโต.^๖
- [๑๖๕] อุตฺตรคฺกุราชี มิคฺรราชา พลี ทาชาวุโร มิโค
 โส ตจฺจนฺตฺยกราช เหนฺติ อิทฺคณฺตฺวา วรํ วรํ.

๑ ก. พนฺธา ๒ จ. เตสมฺปหิ ๓ ส. ปตฺโต ๔ จ.ม. อณฺณณฺปิ
 ๕ ส. อ. อปฺปธฺเส ๖ จ.ม. อกฺขาถ ปุจฺฉิธา

- [๑๖๖] น โน ทาจา น วิชฺชนฺติ พลํ กาเย สโมหิตํ
 สพฺเพ สมคฺคา หุตฺวาน วสํ กาหาม เอกกํ.
- [๑๖๗] หทยงฺกมํ กณฺณสุขํ วาจํ ภาสสี ตจฺจน
 โยปี ยุกฺเช ปลาเยยฺย ตํปี ปจฺฉา หนามเส.
- [๑๖๘] ปาณาติปาตา วิรโต นุ อชฺช
 อภยํ นุ เต สพฺพภูเตสุ ทินฺน
 ทาจา นุ เต มิกฺวธายี น สนฺติ
 โย สงฺฆปตฺโต กปโณว ฌายสี.
- [๑๖๙] น เม ทาจา น วิชฺชนฺติ พลํ กาเย สโมหิตํ
 ฉาตี จ ทิสฺวาน สมงฺคี^๒ เอกโต
 ตสฺมา จ ฌายามิ วณฺมहि เอกโก.
- [๑๗๐] อิมสฺสํ ยนฺติ ทิสฺสํ ปุเร
 ภยภูติตา เลณฺณเวสีโน ปุณฺ
 เตทานิ สงฺกมฺม วสนฺติ เอกโต
 ยตฺถภูติตา ทุปฺปสทฺทชฺช เต มยา.
- [๑๗๑] ปริณายกสมฺปนฺนา สทฺธิตา เอกวาทีโน
 เต มํ สมคฺคา หิเสยฺยํ ตสฺมา เนสํ น ปตฺถये.
- [๑๗๒] เอโกว อินฺโท อสุเร ชินาติ
 เอโกว เสโน หนฺติ ทิเช ปสฺสย
 เอโกว พฺยคุโฆ มิกฺสงฺฆปตฺโต
 วรํ วรํ หนฺติ พลณฺหิ ทาทิสํ.
- [๑๗๓] นเหว อินฺโท น เสโน นปี พฺยคุโฆ มิกฺกาธิโป
 สมคฺเค สทฺธิเต ฉาตี พฺยคุเฆ จ กุรุเต วเส.

[๑๗๔]	กุมภีลกา สกณกา สมโมทมานา เอกชณ	สงฺมิโน คณาจริโน อุปฺปนฺตติ ทยนฺติ จ.
[๑๗๕]	เตสณจ ทายมานาน	เอเกตฺถ อปฺสกกฺกิ
	ตณฺจ เสน โน นิตาเพติ	เวยฺยคฺคฺมิเยว สว คติ.
[๑๗๖]	อุสฺสหาตีโต ชฎิเลน ทาจี ทจฺจิสฺส ปกฺขนฺทิ	ลฺลทฺเทนามิสฺสจกฺขนา มณฺณมานโน ยถา ปุเร.
[๑๗๗]	สาธฺ สมนฺพหฺลลา ณาตี สฺกเวหิ สมนฺคเคหิ	อปี รุกฺขา อรณฺณชา พฺยคฺโข เอกายเน หโต.
[๑๗๘]	พฺรหฺมาหฺมณฺณเจว พฺยคฺคฺมณฺจ อาณนฺทิโน ปมฺภิตา	อุโก หนฺตฺวาน สฺกุรา มหานาทำ ปนาทิสฺส.
[๑๗๙]	เต สฺส อุทฺมพฺรหมฺลสฺมี ทจฺจนฺกํ อภิสฺสยฺจิสฺส	สฺกุรา สฺสมาคตา ทฺว โน ราชาสี อิสฺสโรติ.
- ตจฺจนฺนสฺสกรชาตกํ นวม.

๑๐. มหาวาณิชชาตก (๔๕๓)

[๑๘๐]	วาณิชา สมิตี กตฺวา ธนาหฺรา ปกฺกมฺิสฺส	นानารณฺณจโต อากตา เอตํ กตฺวาน คามณิ.
[๑๘๑]	เต ทํ กนฺตารมาคมฺม มหานิโคธฺรณฺมททฺข	อปฺปฏกฺขํ อโนทกํ สฺสิจฺจณฺยํ มโนรม.
[๑๘๒]	เต จ ตตฺถ นิสฺสิทฺวา วาณิชา สมนฺจินฺเตสฺส	ตสฺส รุกฺขสฺส ฉาทิยา ^๒ พาลา โมเหเน ปารุตา.
[๑๘๓]	อลฺลลยเต ^๓ อยํ รุกฺโข อิงฺฆสฺส ปริมํ สาข	อปี วาริว ^๔ สนฺทติ มยํ จินฺทาม วาณิชา.

- [๑๘๔] สา จ ฉินฺนาว ปกุขริ อจฺหนํ วาริ อนาวลิ
 เต ตถฺถ นฺหาทฺวา ปิวิทฺวา ยวตฺติจฺฉิสฺส วาณิชา.
- [๑๘๕] ทุคฺคิยํ สมฺมจฺฉินฺเตสฺส พาลา โมเหเน ปารุตา
 อิงฺฆสฺสส ทกฺขิณํ สาขํ มยฺมํ ฉินฺนทาม วาณิชา.
- [๑๘๖] สา จ ฉินฺนาว ปกุขริ สาสิมฺโสทนํ พหุ
 อปปโกทวณฺเณ กุมฺมาเส สิงฺกิ วิทลสฺสปีโย^๑.
- [๑๘๗] เต ตถฺถ ภูทฺวา .ชาทิตฺวา^๒ ยวตฺติจฺฉิสฺส วาณิชา
 ทุคฺคิยํ สมฺมจฺฉินฺเตสฺส พาลา โมเหเน ปารุตา
 อิงฺฆสฺสส ปจฺฉิมํ สาขํ มยฺมํ ฉินฺนทาม วาณิชา.
- [๑๘๘] สา จ ฉินฺนาว ปกุขริ นาริโย สมฺลลฺกตา
 วิจิตฺตวทฺถาภรณา อามุตฺตมณฺเณทฺถลา.
- [๑๘๙] อปี สฺส วาณิชา เอกา นาริโย ปณฺจวิสฺติ
 สมฺมุตฺตา ปริกฺริสฺส^๓ ทสฺส รุกฺขสฺส ฉาทิยา.
- [๑๙๐] เต ทาหิ ปรีวาเรทฺวา^๔ ยวตฺติจฺฉิสฺส วาณิชา
 จตุทฺถํ สมฺมจฺฉินฺเตสฺส พาลา โมเหเน ปารุตา
 อิงฺฆสฺสส อุตฺถารํ สาขํ มยฺมํ ฉินฺนทาม วาณิชา.
- [๑๙๑] สา จ ฉินฺนาว ปกุขริ มุตฺตา เวฬุริยา พหุ
 รชํ ชาตรูปญจ กุกฺกติโย ปฏฺิยานิ จ.
- [๑๙๒] กาสิกานิ จ วทฺถานิ อุกฺกติยานิ จ กมฺพล^๕
 เต ตถฺถ ภาเว พนฺธิทฺวา ยวตฺติจฺฉิสฺส วาณิชา.

๑ ม. สิงฺกิเวรํ สสฺสปีโย ๒ อ. ภูทฺวา จ ปิวิทฺวา จ ๓ ฉ.ม. ปรีวาริสฺส

๔ ฉ.ม. ปรีจาเรทฺวา

๕ ส.อ. อุกฺกติยานเ จ กมฺพล

- [๑๙๓] ปณจัม สมจินเตสุ พาลา โมเหน ปารุตา
อิงฺขมฺส มฺเญ^๑ จินฺทาม อปปี ภยฺโย ลภามเส.
- [๑๙๔] อฏฺฐจฺหิ สตุฏฺวาโห ยาจมาโน กตญฺชลิ^๒
นิโครฺช กิ อปรชฺฌติ^๓ วาณิชา ภทฺทมตฺถุ เท.
- [๑๙๕] วาริทา ปุริมา สาขา อนนฺปานนฺจ ทกฺขิณา
นาริทา ปจฺฉิมา สาขา สพฺพกามเ จ อุตฺตรา
นิโครฺช กิ อปรชฺฌติ วาณิชา ภทฺทมตฺถุ เท.
- [๑๙๖] ยสฺส รุกฺขสฺส ฉายาย นิสฺสํเทยฺย สเยยฺย วา
น ทสฺส สกฺขํ ภณฺเษยฺย มิตฺตทฺพุโ ภิ ปาปโก.
- [๑๙๗] เท จ ทสฺส อนาทิตฺวา^๔ เอกสฺส วจันํ พหุ
นิสฺสิทาหิ กุจาริหิ มุลโต นํ อุปฺกมฺ.
- [๑๙๘] ทโต นาคา นิภฺขมฺิสฺสุ สนฺนทฺธา ปณฺจวิสฺติ
ธนฺนุคฺคหํ ทิสฺสา จสทฺสสา จ วมฺมิโน.
- [๑๙๙] เอเต หนถ พนฺธ จเปตฺวา สตุฏฺวาหฺว มา โว มุญฺจิตฺถ ชีวิทํ
สพฺเพ ภสฺม^๕ กโรถ เน. สพฺเพ
- [๒๐๐] ทสฺมา หิ ปณฺทิตฺโต โปโส สมปฺสํ อตฺถมตฺถโน
โลภสฺส น วสํ กจฺเจ หนฺเษยฺย ทิสกํ^๕ มนํ.
- [๒๐๑] เอวมาทึนว^๖ ฉตฺวา ตณฺหา ทฺกฺขสฺส สมภวํ
วีสฺสทณฺเฑ อนาทาโน สโต ภิกฺขุ ปริพฺพเชติ.
- มหาวาณิชาตกํ ทสม.

๑๑. สำนวนราชชาตก (๔๕๔)

- [๒๐๒] อพฺภูโต วต โลกสฺมึ อุปฺปชฺชิ โดมทฺสโน
ทิพฺโพ รโถ ปาตุรฺหุ เวเทหฺสฺส ยสฺสสิโน.

๑ ส. อ. ม. มฺล ๒ ส. อปรชฺฌต, จ.ม. ปรรชฺฌติ ๓. จ.ม. ทสฺสณาทิตฺวา
๔ ส. ภสฺม ๕ จ.ม. หนฺเษยฺยาริสกํ, ส. หนฺเษยฺย ทิสกํ มนํ ๖ ส. อ. เอตมาทึนว

- [๒๐๓] เทวปุตโต มหิทธิโก มาตลี เทวสารถิ
 นิมนตยิตถ ราชาน เวเทห์ มิถิลกคห.
- [๒๐๔] เอहिम् รตมารุยห ราชเสฏฐ ทิสมปติ
 เทวา ทสฺสนกามา เต ทาวตีสสา สอนฺทกา
 สรमानา หิ เต เทวา สฺฐมมัย สฺมจฺจเร.
- [๒๐๕] ตโต จ ราชา สาริโน เวเทโห มิถิลกคโห^๑
 สหสฺสยุตฺตมารุยห อคา เทวาน สนฺติเก
 (สหสฺสยุตฺตํ หยวาทิ ทิพฺพยานมธิฏฺฐิตอ
 ยายมาโน มหาราชา อทฺทส เทวสภํ อิทํ^๒)
 ตํ เทวา ปฏินนทิสฺสุ ทิสฺสุวา ราชานมากตํ.
- [๒๐๖] สฺวาคตนฺเต มหาราช อโถ เต อทฺรคตํ
 นิสิตทานิ ราชสิสิ เทวราชสฺส สนฺติเก.
- [๒๐๗] สกโกปี ปฏินนทิตถ เวเทห์ มิถิลกคห
 นิมนตยิตถ^๓ กาเมหิ อาสเนน จ วาสโว.
- [๒๐๘] สารุ ไซสิ อนุปปุตโต อาวาสํ วสวตฺตินํ
 วส เทเวสุ ราชสิสิ สพฺพกามสมิทฺธิสฺสุ
 ทาวตีสเสสุ เทเวสุ ภูณฺช กาเม อมานุเส.
- [๒๐๙] อหํ ปุเร สกคคโต รามมิ
 นจฺเจหิ คีเตหิ จ วาทิเตหิ
 โสทานิ อชฺช น รามมิ สกฺเค
 อายํ นุ ชีโน^๔ มรณนฺนุ สนฺติเก
 อุกาหุ มุโฬหฺสฺมิ ชนินฺทเสฏฺฐ.

๑ สී. อี. ปมุไซ รตมารุหิ

๒ อัย คาทา สพฺพปิตฺถเกสฺส น ทิสฺสติ

๓ สී. อี. นิมนตยิ จ

๔ จ.ม. สී. ชีโน

- [๒๑๐] น ตาย^๑ ชีณ^๒ มรณญ^๓ ทูเร
 น จาปี มุโพห^๔ นรวิระเสฏฐ^๕
 ตย^๖หญจ ปุณณานิ ปริตตกานิ
 เยส^๗ วิปาก^๘ อิศ^๙ เวทยิตโต.^{๑๐}
- [๒๑๑] วส เทวานุภาเวน ราชเสฏฐ^๑ ทิสมปติ^๒
 ทาวทีเสส^๓ เทเวส^๔ ภูณ^๕ กาเม อมานุเส.^๖
- [๒๑๒] ยถา ยาจิตก^๑ ยาน^๒ ยถา ยาจิตก^๓ ฌน^๔
 เอว^๕ สมปทเมเวต^๖ ย^๗ ปรัต^๘ ทานปัจจยา.^๙
- [๒๑๓] น จาหเมตมิจนามิ ย^๑ ปรัต^๒ ทานปัจจยา
 สย^๓กทานิ ปุณณานิ ต^๔ เม อาเวณิก^๕ ฌน^๖.
- [๒๑๔] โสห^๑ คนต^๒วา มนุเสส^๓
 ทาเนน สมจริยาย สย^๔เมเน ทเมเน จ
 ย^๕ กต^๖วา ส^๗ชิต^๘โต โหติ น จ ปัจจ^๙นตป^{๑๐}ปติ.
- [๒๑๕] อิมานิ ตานิ เขต^๑ตานิ อิม^๒ นิก^๓ข^๔ ส^๕ก^๖ณ^๗ท^๘ล^๙
 อิม^๑า ตา หริ^๒ตานุ^๓ปา อิม^๔า นช^๕ไซ^๖ ส^๗วน^๘ติ^๙โย.
- [๒๑๖] อิม^๑า ตา ป^๒ก^๓ข^๔ร^๕ณ^๖ิ^๗โย ร^๘ม^๙มา จ^{๑๐}ก^{๑๑}ว^{๑๒}าก^{๑๓}ป^{๑๔}ก^{๑๕}ช^{๑๖}ิตา^{๑๗}
 ม^{๑๘}ณ^{๑๙}ท^{๒๐}าล^{๒๑}เก^{๒๒}หิ ส^{๒๓}ณ^{๒๔}ณ^{๒๕}นา ป^{๒๖}ท^{๒๗}ม^{๒๘}ป^{๒๙}ป^{๓๐}ล^{๓๑}เก^{๓๒}หิ จ
 ย^{๓๓}ส^{๓๔}สิ^{๓๕}มา^{๓๖}นิ ม^{๓๗}มา^{๓๘}ย^{๓๙}ิส^{๔๐} ก^{๔๑}ี น^{๔๒}ุ เท^{๔๓} ท^{๔๔}ิส^{๔๕}ต^{๔๖} ก^{๔๗}ตา.
- [๒๑๗] ตานิ จ เขต^๑ตานิ โส^๒ ภู^๓มิ^๔ภา^๕โค
 เต^๖เยว^๗ อา^๘รา^๙ม^{๑๐}ว^{๑๑}น^{๑๒}ุ^{๑๓}ป^{๑๔}จ^{๑๕}าร^{๑๖}า
 ต^{๑๗}เม^{๑๘}ว^{๑๙} ม^{๒๐}ย^{๒๑}ห^{๒๒} ฌ^{๒๓}น^{๒๔}ต^{๒๕} อ^{๒๖}ป^{๒๗}ส^{๒๘}ส^{๒๙}โต
 ส^{๓๐}ณ^{๓๑}ณ^{๓๒}ว^{๓๓} เม^{๓๔} น^{๓๕}าร^{๓๖}ท^{๓๗} ข^{๓๘}าย^{๓๙}เต^{๔๐} ท^{๔๑}ิส^{๔๒}า.
- [๒๑๘] ทิ^๑ฏ^๒จ^๓า ม^๔ยา วิ^๕มา^๖นา^๗นิ โอ^๘ภา^๙ส^{๑๐}น^{๑๑}ุ^{๑๒}ตา จ^{๑๓}ต^{๑๔}ท^{๑๕}ท^{๑๖}ิส^{๑๗}า
 ส^{๑๘}ม^{๑๙}มุ^{๒๐}ชา เท^{๒๑}ว^{๒๒}ร^{๒๓}า^{๒๔}ช^{๒๕}ส^{๒๖}ส^{๒๗} ต^{๒๘}ิ^{๒๙}ท^{๓๐}ส^{๓๑}า^{๓๒}น^{๓๓}ณ^{๓๔}จ^{๓๕} ส^{๓๖}ม^{๓๗}มุ^{๓๘}ชา.

๑ ส.อ.ม. จาย ๒ อ.ม. เวทยโต ๓ ก. อาเวณิย

๔ ส.อ. จก^๑ว^๒าก^๓ว^๔าก^๕ป^๖ก^๗ช^๘ิตา^๙

- [๒๑๙] วุตถิ เม ภวานิ ทิพฺพํ ภูตฺตา กามา อมานุสา
 ทาวตีเสสฺส เทเวสฺส สพฺพกามสมิทฺติสฺส.
- [๒๒๐] โสหิ เวตาทิสํ หิตฺวา ปญฺญายมฺหิ อิทาคโต
 ธมฺมเมว จริสฺสามิ นานํ รชฺเชน อตฺถิโก.
- [๒๒๑] อทฺธทาวจํ มกฺกํ สมฺมาสมฺพุทฺธเทสํ
 ตํ มกฺกํ ปฏิปชฺชิสฺสํ เยน กจฺจนฺติ สฺพพทาติ.
 สารินราชชาตกํ^๑ เอกาทสมิ.

๑๒. ทสพฺราหฺมณชาตก (๔๕๕)

- [๒๒๒] ราชา อโวจ วิธูรํ ฐมฺมากาโม ยฺธิฏฺฐิโธ
 พฺราหฺมणे วิธูร ปริเยส สีลวันเต พหุสฺสเต.
- [๒๒๓] วิรเต เมถุนา ฐมฺมา เย เม ภาณฺเชยฺย โภชนํ
 ทกฺขิณํ สมฺม ทสฺสาม ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺพลํ.
- [๒๒๔] ทลฺลภา พฺราหฺมณา เทว สีลวันโต พหุสฺสตา
 วิรตา เมถุนา ฐมฺมา เย เต ภาณฺเชยฺย โภชนํ.
- [๒๒๕] ทส ชลฺ มหาราช ยา ता พฺราหฺมณชาติโย
 เตสํ วิภงฺกํ วิจยํ วิตุถาเรน สฺสโนหิ เม.
- [๒๒๖] ปสิพฺพเก กเหตุวาน ปุณฺณ มุลสฺส สํวเต
 โอสธิกาโย คนฺถนฺติ นฺหาปยนฺติ ชปนฺติ จ.
- [๒๒๗] ติกิจฺจนฺตมา ราช เตปี วุจฺจนฺติ พฺราหฺมณา
 อกฺขตา เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส. (๑)
- [๒๒๘] อเปตา เต จ พฺรหฺมณฺญา (อิติ ราชา จ โกรโพย)
 อนฺเณ วิธูร ปริเยส น เต วุจฺจนฺติ พฺราหฺมณา
 สีลวันเต พหุสฺสเต.

[๒๒๙]	วิรเต เมถุนา ฐมฺมา ทกฺขิณํ สมฺม ทสฺสาม	เย เม ภุณฺเชยฺย โภชนํ ยตุถ ทินฺนํ มหปฺพลํ.
[๒๓๐]	กิงฺกนิกาโย คเหตุวาน ^๑ เปสฺสนานิปี คจฺจนฺติ	โหมเสนฺติ ปุโรโตปี เต รตฺถจริยาสุ สิกฺขเร.
[๒๓๑]	ปริจฺจารกสฺมา ราช อกฺขาตา เต มหาราช	เตปี วุจฺจนฺติ พฺราหฺมณา ตาทิสฺส นิปตามเส. (๒)
[๒๓๒]	อเปทา เต จ พฺรหฺมณฺญา อณฺเวย วิธูร ปริเยส	(อิตฺติ ราชา จ โกรโพบุ) น เต วุจฺจนฺติ พฺราหฺมณา สึลฺลวณฺเต พหุสฺสฺเต.
[๒๓๓]	วิรเต เมถุนา ฐมฺมา ทกฺขิณํ สมฺม ทสฺสาม	เย เม ภุณฺเชยฺย โภชนํ ยตุถ ทินฺนํ มหปฺพลํ.
[๒๓๔]	กมณฺทลํ คเหตุวาน ปจฺจุเปสฺสนฺติ ราชานอ นาทินฺเน วุจฺจหิสฺสาม	วฏฺกทณฺฑจ พฺราหฺมณา คามेสุ นิคเมสุ จ คามมฺหิ นิคมมฺหิ วา. ^๒
[๒๓๕]	นิกฺคาหกสฺมา ราช อกฺขาตา เต มหาราช	เตปี วุจฺจนฺติ พฺราหฺมณา ตาทิสฺส นิปตามเส. (๓)
[๒๓๖]	อเปทา เต จ พฺรหฺมณฺญา อณฺเวย วิธูร ปริเยส	(อิตฺติ ราชา จ โกรโพบุ) น เต วุจฺจนฺติ พฺราหฺมณา สึลฺลวณฺเต พหุสฺสฺเต.
[๒๓๗]	วิรเต เมถุนา ฐมฺมา ทกฺขิณํ สมฺม ทสฺสาม	เย เม ภุณฺเชยฺย โภชนํ ยตุถ ทินฺนํ มหปฺพลํ.
[๒๓๘]	ปฺรพฺพุทฺทจฺจนฺชโลมา โอภินฺณา รชเรณฺหิ	ปงฺกทนฺตา รชสฺสิรา ยาจกา วิจฺรณฺติ เต.

- [๒๓๙] ขาณฺฆาตสมา ราช เตปิ วุจฺจนฺติ พฺราหฺมณา
 อกฺขาทา เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส. (๔)
- [๒๔๐] อเปตา เต จ พฺรหฺมณฺณา (อิติ ราชา จ โกรโพย)
 น เต วุจฺจนฺติ พฺราหฺมณา
 อณฺเณ วิรุร ปริเยส สีสฺวานฺเต พหุสฺสฺเต.
- [๒๔๑] วิรเต เมถุณา ธมฺมา เย เม ภูณฺชเยยฺ โภชนํ
 ทกฺขิณํ สมฺม ทสฺสาม ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺพลํ.
- [๒๔๒] หรีตํ อามลํ อมพํ ชมพํ วิกิตํ^๑
 ลพฺขํ ทนฺตโปณานิ เพสุวา พทฺรานิ จ.
- [๒๔๓] ราชายตฺนํ อฺจุณฺณํ ฐมฺเนตฺตํ มธฺมฺชนํ
 อฺจุจาวจานิ ปณฺิยานิ วิปณฺเณติ ชนาธิป.
- [๒๔๔] วาณิขกสฺมา ราช เตปิ วุจฺจนฺติ พฺราหฺมณา
 อกฺขาทา เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส. (๕)
- [๒๔๕] อเปตา เต จ พฺรหฺมณฺณา (อิติ ราชา จ โกรโพย)
 น เต วุจฺจนฺติ พฺราหฺมณา
 อณฺเณ วิรุร ปริเยส สีสฺวานฺเต พหุสฺสฺเต.
- [๒๔๖] วิรเต เมถุณา ธมฺมา เย เม ภูณฺชเยยฺ โภชนํ
 ทกฺขิณํ สมฺม ทสฺสาม ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺพลํ.
- [๒๔๗] กสิวนฺชิชฺช^๒ กาเรนฺติ โปสยฺนฺติ อเชพเก
 กุมาริโย ปเวจฺจนฺติ วิวาหนฺตาวหนฺติ จ.
- [๒๔๘] สมา อมฺพฺพจเวสฺเสหิ เตปิ วุจฺจนฺติ พฺราหฺมณา
 อกฺขาทา เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส. (๖)
- [๒๔๙] อเปตา เต จ พฺรหฺมณฺณา (อิติ ราชา จ โกรโพย)
 น เต วุจฺจนฺติ พฺราหฺมณา
 อณฺเณ วิรุร ปริเยส สีสฺวานฺเต พหุสฺสฺเต.

๑ ส. อ. อมฺพชมฺพวิภิกฺก

๒ จ.ม. กสิวานฺชิชฺช, ส.อ. กสิ วณฺชิชฺ

[๒๕๐]	วิรเต เมธุนา ฐมา ทกขินั สมม ทสสาม	เย เม ภุณเชยฺยุ โภชนั ยตถ ทินนั มหปผลั.
[๒๕๑]	นิกขิตตภิกขุ ภุณชนติ พหุ เน ^๑ ปริปุจนติ	คาเมสฺวเก ปุโรหิตา อนทจฺเจทา นิลฺยจกา. ^๒
[๒๕๒]	ปสฺสปี ตตถ หนฺยณฺติ โคฆาตกสฺมา ราช	มหีสสา สุกฺรา อชา เตปี วุจฺจนติ พฺราหฺมณา
[๒๕๓]	อเปทา เต จ พฺรหฺมณฺญา อณฺเณ วิธู ปริเยส	ตาทิสเ นิปตามเส. (๗) (อิติ ราชา จ โกรโพบุ)
[๒๕๔]	วิรเต เมธุนา ฐมา ทกขินั สมม ทสสาม	น เต วุจฺจนติ พฺราหฺมณา สึลฺวณเต พหุสฺสเต.
[๒๕๕]	อสิจฺมม คเหตฺวาน เวสฺสเปถสฺ ติฏฺฐจฺนติ	เย เม ภุณเชยฺยุ โภชนั ยตถ ทินนั มหปผลั.
[๒๕๖]	สฺมา โขปนีสาทฺเท อกฺขาตา เต มหาราช	ชคฺคํ ปคฺคยฺห พฺราหฺมณา สตถํ อพฺพาหนนฺติปี.
[๒๕๗]	อเปทา เต จ ^๓ พฺรหฺมณฺญา อณฺเณ วิธู ปริเยส	เตปี วุจฺจนติ พฺราหฺมณา ตาทิสเ นิปตามเส. (๘)
[๒๕๘]	วิรเต เมธุนา ฐมา ทกขินั สมม ทสสาม	(อิติ ราชา จ โกรโพบุ) น เต วุจฺจนติ พฺราหฺมณา สึลฺวณเต พหุสฺสเต.
[๒๕๙]	อรณฺเณ กุฏิกํ กตฺวา สสฺวิพาเร พาเรนฺติ	เย เม ภุณเชยฺยุ โภชนั ยตถ ทินนั มหปผลั.
[๒๖๐]	เต ลุทฺทกสฺมา ราช ^๔ อกฺขาตา เต มหาราช	กุฏฺฏานิ การยฺนติ เต อาโคธา มจฺจนจฺจป.
		เตปี วุจฺจนติ พฺราหฺมณา ตาทิสเ นิปตามเส. (๙)

- [๒๖๑] อเปตา เต จ พุทฺทมณฺณา (อิติ ราชา จ โกรโพย)
น เต วุจฺจนฺติ พุทฺทมณฺณา
อณฺเณ วิรุรฺ ปริเยส สีสฺวนฺเต พหุสฺสฺเต.
- [๒๖๒] วิรเต เมถุณา ธมฺมา เย เม ภูณฺเชยฺยุ โภชนํ
ทกฺขิณํ สมฺม ทสฺสาม ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺพลํ.
- [๒๖๓] อณฺเณ ธนฺสฺส กามาหิ เญจฺจา มณฺเจ ปสฺกฺกิตา^๑
ราชาโน อุปริ นฺหายนฺติ โสมยาเค อุปฺภุจฺจเ.
- [๒๖๔] มลฺมชฺชสฺมา ราช เตปฺปี วุจฺจนฺติ พุทฺทมณฺณา
อกฺขาตา เต มหาราช ตาทิเส นิปฺตามเส. (๑๐)
- [๒๖๕] อเปตา เต จ พุทฺทมณฺณา (อิติ ราชา จ โกรโพย)
น เต วุจฺจนฺติ พุทฺทมณฺณา
อณฺเณ วิรุรฺ ปริเยส สีสฺวนฺเต พหุสฺสฺเต.
- [๒๖๖] วิรเต เมถุณา ธมฺมา เย เม ภูณฺเชยฺยุ โภชนํ
ทกฺขิณํ สมฺม ทสฺสาม ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺพลํ.
- [๒๖๗] อตฺถิ โข พุทฺทมณฺณา เทว สีสฺวนฺโต พหุสฺสฺตา
วิรตา เมถุณา ธมฺมา เย เต ภูณฺเชยฺยุ โภชนํ.
- [๒๖๘] เอกฺกจ ภาตํ ภูณฺชนฺติ น จ มชฺชํ ปิวนฺติ เต
อกฺขาตา เต มหาราช ตาทิเส นิปฺตามเส.
- [๒๖๙] เอเต โข พุทฺทมณฺณา วิรุรฺ สีสฺวนฺโต พหุสฺสฺตา
เอเต วิรุรฺ ปริเยส ขิปปญฺจ เน นิมฺนฺตยาติ.

ทสฺสพุทฺทมณฺชาตกํ ทฺวาทสฺม.

๑๓. ภิฏฺขาปรมฺปรชาตก (๔๕๖)

- [๒๗๐] สฺขุมาลรูปํ ทิสฺวา รฏฺฐา วิวนฺนาคํ
ภูฏาการวรูปํ มหาสยฺนมนุปาสิตํ.
- [๒๗๑] ตสฺส เต เปมฺเกนํ อทาสี วทฺธโมทน^๒
สาสินํ วิจิตํ ภาตํ สฺขิมฺสฺสฺเสจฺนํ.

๑ ฉ.ม. ปสฺกฺกิตา

๒ สී. อี. พทฺธโมทนํ

[๒๗๒]	ตํ ทวํ ภตํ ปฏิกุคฺยห อตฺตานํ อนลิตฺวาน	พฺราหฺมณสฺส อทาปยิ ^๑ โกยํ ฐมฺโม นมตฺถ เต.
[๒๗๓]	อาจริโย พฺราหฺมโณ มยฺหํ กรุ จ อามนฺตํ โย จ	กิจฺจํ กิจฺเจสุ พฺยาจโน ทาตุมรหามิ โภชนํ.
[๒๗๔]	พฺราหฺมณํ ทานิ ปุจฺฉามิ ราชา เต ภตํ ปาทาสิ	โคตมํ ราชนฺชิทํ สจฺจิมสฺสฺสฺสฺส.
[๒๗๕]	ตํ ทวํ ภตํ ปฏิกุคฺยห อเขตตฺถณฺนํ ทานสฺส	อิสฺสิทฺส โภชนํ อทา โกยํ ฐมฺโม นมตฺถ เต.
[๒๗๖]	ภราตํ ปุตฺตํ ทาเร จ ^๒ ภุคฺเช มานุสฺสเก กาเม	ฆเรสุ กตฺติโต ^๓ อหํ อนฺสาสามิ ราชนํ.
[๒๗๗]	อวณฺณิกสฺส อสิโน วุฑฺฒสฺส ภาวิตฺตสฺส	จิรฺรตํ ตปสฺสิโน ทาตุมรหามิ โภชนํ.
[๒๗๘]	อิสฺสิทฺจํ ทานิ ปุจฺฉามิ ปรุพฺพหจฺจนฺทโลมํ	กิสํ ฐมนิสฺสนฺตํ ปงฺกทฺทํ รชฺสสิริ.
[๒๗๙]	เอโก อรณฺเณ วิหริสสิ ภิกฺขุ เกณ คยา เสยฺโย	นาวกฺขสิ ชีวิทํ ยสฺส ทวํ โภชนํ อทา.
[๒๘๐]	ชนนฺตาลกฺกมฺพานิ ธฺนํ สามากนฺนิวารํ	พิลาทิตฺถกฺกานิ จ สํมาริยํ ปสฺสริยํ.
[๒๘๑]	สากํ ภิสํ มธฺมํ มํสํ ทานิ อาหริตฺวา ^๔ ภุคฺขามิ	พทฺรณฺณกานิ จ อตฺถิ เม โส ปรีกฺขโห.
[๒๘๒]	ปจฺนโต อปจฺนตสฺส อนาถานสฺส สาทาโน	อมมสฺส สกฺกจฺจโน ทาตุมรหามิ โภชนํ.

๑ จ.ม. อทาสยิ

๓ ส. อ. กตฺติโต

๒ ส. อ. ปุตฺเต ทาเร จ

๔ จ.ม. อาหริตฺวา

๑๕. วิสตันิปาต

๑. มาตังษยาตก (๔๕๗)

- [๑]
 กุโตะ นุ อากัจฉาสี ทุมมวาสี^๑
 โอตลลโก ปัสสปีสาจโกว
 สงการโจฬิ ปฏิมุญจ กณเจ
 โก เร ตุวั โหสิ^๒ อทกขิณเยโย.
- [๒]
 อนนํ ทวียิ^๓ ปกตํ ยสสสิ
 ตํ ชชชเร ภูชชเร ปียะเร จ
 ชานาสี มํ ตุวั ปรทตฺตูปชีวั
 อุตฺติมุจปิณฺฑํ ลกตํ สปาโก.
- [๓]
 อนนํ มมยิ^๔ ปกตํ พุราหมุณฺณํ
 อตฺตตฺตถาย สทฺทโท มมยิ^๕
 อเปหิ เอตฺโต กิมิธฺมุจิสสิ
 น มาทิสสา ตฺยหํ ททฺนติ ชมฺม.
- [๔]
 เถเล จ นินฺเน จ วปนฺติ พีชํ
 อนฺนูปเชตฺเต ผลมาสमानา^๕
 เอตถาย สทฺธาย ททาหิ ทานํ
 อปฺเปว อารายเย ทกฺขิณเยเย.

๑ สี่.อี. รุมนวาสี ๒ สี่.อี. โหหิสี ๓ จ.ม. ตเวท ๔ จ.ม. มเมท
๕ สี่. อี. ผลมาสตานา, ก. ผลมาสีสตานา

- [๕] เขตฺตานิ มยฺหํ วิทิตฺตานิ โลเก
 เยสํหํ พิชานิ ปฏิจฺจเปมิ
 เย พุราหฺมณา ชาติมฺนตฺตูปปฺนฺนา
 ตานีธ เขตฺตานิ สุเปสฺสานิ.
- [๖] ชาติมโท จ อติมานิตา จ
 โลโก จ โทโส จ มโท จ โมโห
 เอเต อคฺคณา เยสุ จ สฺนฺติ สพฺเพ
 ตานีธ เขตฺตานิ อเปสฺสานิ.
- [๗] ชาติมโท จ อติมานิตา จ
 โลโก จ โทโส จ มโท จ โมโห
 เอเต อคฺคณา เยสุ น สฺนฺติ สพฺเพ
 ตานีธ เขตฺตานิ สุเปสฺสานิ.
- [๘] เกวฺตถ กตฺตา อุปฺไซตีโย จ
 อุปฺชฺฆาโย จ อถฺวา ฆณฺฑกฺขุจฺฉิ^๑
 อิมสฺส ทณฺฑทณฺฑจ วรณฺจ ทตฺวา
 คเล กเหตฺวา คลยาถ^๒ ชมฺม.
- [๙] คิริ นฺเชน ชณฺสี อโย ทนฺเตภี^๓ ชาทสิ
 ชาตเวทํ ปทหสิ โย อีสึ ปริภาสสิ.
- [๑๐] อิทํ วตฺวาน มาตงฺโก อีสึ สจฺจปรกฺกโม
 อนตฺตลิกฺขสฺมิ ปกฺกามิ พุราหฺมณานํ อุกฺกขตํ.
- [๑๑] อาเวลฺลิตํ^๔ ปฏฺฐิตอ อุตฺตมมฺถํ
 พาหุํ ปสาเวติ อกมฺมเนยฺยํ
 เสตานิ อกฺขีนิ ยถา มตฺสฺส
 โก เม อิมํ ปุตฺตมกาสิ เอวํ.

๑ จ.ม. ฆณฺฑกฺขุจฺฉิ, สී.อ. ฆณฺฑกฺขุจฺฉิ ๒ จ.สී.อ. ชลยาถ

๓ จ.ม. ทนฺเตภี, สී.อ. ทนฺเตน ๔ สී.อ. อเวจิตํ

- [๑๒] อิธาคมา สมโน ทุมฺมวาสี
 โอตฺตลโก ปัสสปีสาจโกว
 สงฺการโจฬํ ปฏิมุญจ กณฺเฏ
 โส เต อิมํ ปุตฺตมกาสี เอวํ.
- [๑๓] กตมํ ทิสํ อคม ฐุริปญฺโญ
 อกฺขาท เม มาณว เอตมฺมตฺถิ
 คนฺตฺวาน ตํ ปฏิกเรมุ อจฺจยํ
 อปฺเปว นํ ปุตฺต ลภมุ ชีวิทํ.
- [๑๔] เวหายสํ อคมา ฐุริปญฺโญ
 ปถทฺธโน ปณฺณรเสว จนฺโท
 อปฺปิจาปี โส ปุริมทิสํ อจฺจนิ
 สจฺจปฺปญฺโญ อิติ สารุญฺโป.
- [๑๕] อาเวตฺถิตํ ปิฏฺฐิจิตฺโต อุตฺตมกํ
 พาหุํ ปสาเรติ อกฺมฺมเนยฺยํ
 เสตานิ อกฺขีนิ ยถา มตฺสส
 โก เม อิมํ ปุตฺตมกาสี เอวํ.
- [๑๖] ยกฺขา หเว สนฺติ มหานุภาว
 อนฺวาคตา อีสโย สารุญฺปา
 เต ทฺฐจฺจิตฺตํ กุปฺปิตํ วิทิตฺวา
 ยกฺขา หิ เต ปุตฺตมกํสุ เอวํ.
- [๑๗] ยกฺขา จ เม ปุตฺตมกํสุ เอวํ
 ตฺวณฺเณว เม มา กุทฺโธ พฺรหฺมจารี
 ตฺเมหฺว ปาเท สรณํ คทาสมิ
 อนฺวาคตา ปุตฺตโสเกน ภิกฺขุ.

- [๑๘] ตเทว หิ เอตริหิ จ มยหํ
มโนปโทโส น มมตถิ โกจิ
ปุตโต จ เต เวทมเทน มตโต
อตถํ น ชานาติ อธิจจ เวท.
- [๑๙] อทฐา หเว ภิกขุ มหุตตเคน
สมมุยหเทว ปุริสสส สณฺณา
เอกาปรารํ ขม ภฺรึปนฺน
น ปณฺชิตา โกรพลา ภวนฺติ.
- [๒๐] อิทญจ มยหํ อุตฺติฏฺฐปิณฺฑํ
ตว มณฺฑปฺพโย ภฺนฺชตุ อปฺปปฺนฺนโย
ยกฺขา จ เต นํ น วิเหจเยยฺย
ปุตโต จ เต เสสฺสตี^๑ โส อโรโค.
- [๒๑] มณฺฑปฺพโย พาลิสฺสิ ปริตฺตปฺนฺนโย
โย ปุณฺณเขตฺตทานมโกวิทิสฺสิ
มหกฺกสาเวสฺส ททาสิ ทานํ
กิลิฏฺฐกมฺเมสฺส อสณฺณเตสฺส.
- [๒๒] ชฎา จ เกสา อชินา นีวตฺตา
ชรฺุทฺพานํว มุขํ ปฺรพฺพุ
ปชฺชํ อิมํ ปสฺสสฺส ทมฺมรฺรูป^๒
น ชฎาชินํ ตายเต อปฺปปฺนฺน.
- [๒๓] เยสํ ราโค จ โทโส จ อวิชฺชา จ วิราชิตา
ชีณาสวา อรหฺนฺโต เตสฺส ทินฺนํ มหปฺผลนฺติ.
มาตงฺกชาตกํ ปจฺม.

๑ ส.อ. โหหิติ

๒ ส.อ. รุมนฺรูป

๒. จิตตสมุฏทชาตก (๔๕๘)

[๒๔]

สพฺพํ นรานํ สผลํ สฺวจินฺณํ
น กมฺมุนา กิณฺจน โมฆมตฺถิ
ปสฺสามิ สมฺภุทํ มหานุภาวํ
สกมฺมุนา ปญฺญะลุปฺปนํ.

[๒๕]

สพฺพํ นรานํ สผลํ สฺวจินฺณํ
น กมฺมุนา กิณฺจน โมฆมตฺถิ
กจฺจินฺนํ จิตฺตสฺสปี เอวเมวํ
อิทฺธโร มโน ตสฺส ยถาปี มยฺหํ.

[๒๖]

สพฺพํ นรานํ สผลํ สฺวจินฺณํ
น กมฺมุนา กิณฺจน โมฆมตฺถิ
จิตฺตํปี้ ชานาหิ^๑ ตเถว เทว
อิทฺธโร มโน ตสฺส ยถาปี ตยฺหํ.

[๒๗]

ภวํ นุ จิตฺโต สุตมณฺเฑโต เต
อุททาหุ เต โกจิ นํ เอตทกฺข
คาคา สุกฺคิทา น มมตฺถิ กงฺขา
ททามิ เต คามวํ สตยจ.

[๒๘]

น จาหํ จิตฺโต สุตมณฺเฑโต เม
อิสฺสี จ เม เอตมตฺถํ อสฺสี
กนฺตวณฺ รณฺโวย ปฏิกาหิ^๒ คาคํ,
อปิ^๓ เต วรํ อตฺตมโน ททอยฺย.

[๒๙]

โยเชนฺตุ เว ราชเร	สุกเต จิตฺตสิพฺพเน
กจฺฉํ นาคานํ พนฺธ	คิเวยฺยํ ปฏิมุญฺจถ.

- [๓๐] อาหณณตุ เภริมฺทิงฺคสงฺเข
 สีมานิ ยานานิ จ โยชยนตุ
 อชฺเชวหํ อสฺสมํ ตํ คมิสฺสํ
 ยตฺถเวท ทกฺขิสฺสํมิตฺติ นิสินฺนํ.
- [๓๑] สุตฺตธฺมมาโก วต เม อโหสิ
 คาลา สุกฺคิตา ปวิสาย มชฺฌเ
 โสหํ อีสึ สิลวตฺตูปนฺนํ
 ทิสฺวา ปตฺติโต สุมโนหฺมสมฺมิ.
- [๓๒] อาสนํ อุทกํ ปชฺชํ ปฏิคฺคณฺหาตุ โน ภวํ
 อคฺคเม ภวนฺตํ ปุจฺฉาม อคฺคํ กุรฺตุ โน ภวํ.
- [๓๓] รมฺมมฺภจ เต อาวสฺสํ กโรนฺตุ
 นาริกณฺเฑหิ ปรีจายสฺส
 กโรหิ โอภาสมนฺนคฺคทาย
 อุโปปี มํ อิสฺสรียํ กโรม.
- [๓๔] ทิสฺวา ผลํ ทฺวจิตฺตสฺส ราช
 อโถ สฺสจฺฉินฺนสฺส มหาวิปากํ
 อตฺตตานเมว ปฏิสํยมิสฺสํ
 น ปตฺถเย ปตฺตปฺปสฺสํ ธนํ วา.
- [๓๕] ทเสวิมา วสฺสทสา มจฺจานํ อิตฺถ ชีวิทํ
 อปฺปตฺถณฺเวยว ตํ โอธึ นโป จินฺโนว สฺสสฺสทิ.
- [๓๖] ตตฺถ กา นนฺทิกิ กา จิตฺตทา กา รติ กา ธเนสนา
 กิ เม ปุตฺเตหิ ทาเรหิ ราช มุตฺโตสฺสุมิ พนฺธนา.

- [๓๗] โสหิ เอวํ ปชานามิ^๑ มจฺจุ เม นปฺปมชฺชติ
อนตฺเตนาริปปนฺตสฺส กา รติ กา ธเนสนา.
- [๓๘] ชาติ นรานิ อธมา ชนินฺท
จณฺฑาลโยนิ ทวิปทาภินิฏฺฐา^๒
สเกหิ กมฺเมหิ สุปาปเกหิ
จณฺฑาลิกพฺพะ^๓ อวสิมฺห ปุพฺเพ.
- [๓๙] จณฺฑาลาหุมฺหาวนฺตีสฺส มิกา เนรณฺชวํ ปติ
อฏฺฏสา รมฺมทาตีเร^๔ ตยฺชช พฺราหฺมณชตฺติยา.
- [๔๐] อุปนียติ ชีวิตมปฺปมาเย
ชรุปนฺตสฺส น สนฺติ ตาณา
กโรหิ ปญฺจาล มเมตฺ^๕ วากุญฺ
மாகาสி கமமானி துஷ்ணயானி.
- [๔๑] อุปนียติ ชีวิตมปฺปมาเย
ชรุปนฺตสฺส น สนฺติ ตาณา
กโรหิ ปญฺจาล มเมตฺ^๕ วากุญฺ
மாகาสி கமமானி துஷ்ணபுலานி.
- [๔๒] อุปนียติ ชีวิตมปฺปมาเย
ชรุปนฺตสฺส น สนฺติ ตาณา
กโรหิ ปญฺจาล มเมตฺ^๕ วากุญฺ
மாகาสி கமமானி ரசஸிரானி.
- [๔๓] อุปนียติ ชีวิตมปฺปมาเย
วณฺณํ ชรา หนฺติ นรสฺส ชียฺยโต
กโรหิ ปญฺจาล มเมตฺ^๕ วากุญฺ
மாகาสி கமம் நிரயப்பதத்தியா.

๑ ส.อ. โส อหิ สุปชานามิ ๒ ส.อ. ทิปทาภินิฏฐา ๓ จ.ม. ส. จณฺฑาลคพฺพะ
๔ จ.ส.อ. นมฺมทาตีเร ๕ ก.ม. มเมว

- [๔๔] อุทธา หิ สจฺจํ วณฺํ ตเวตํ
 ยถา อีสึ ภาสสิ เอวเมตํ
 กามา จ เม สนฺติ อนนฺปรุปา
 เต ทุจฺจชา มาทิสเคน ภิกฺขุ.
- [๔๕] นาโค ยถา ปงฺกมชฺเฌ พยฺสนโน
 ปสฺสํ ถลํ นามิสฺสโมทิติ คณฺตุํ
 เอวมปหิ^๑ กามปงฺเก พยฺสนโน
 น ภิกฺขุโน มคฺคมนุพฺพชามิ.
- [๔๖] ยถาปี มาตา จ ปิตา จ ปุตฺตํ
 อนุสาสเร กินฺติ สฺซี ภเวยฺย
 เอวंपิ มํ ตวํ อนุสาส ภนฺเต
 ยถา จิรํ^๒ เปจฺจ สฺซี ภเวยฺย.
- [๔๗] โน เจ ตวํ อุตฺตสฺสเส ชนินฺท
 กาเม อิเม มานุสเก ปหาตุํ
 ธมฺมํ^๓ พลี ปญฺจปยสฺสุ ราช
 อธมฺมกาโร จ เต^๔ มานุ รมฺมเจ.
- [๔๘] ทฐา วิธาวนฺตุ ทิสฺสา จตฺสสฺโส
 นิมนฺตกา สมณพฺรหฺมณานํ
 เต อนนฺปาเน อปฺปจฺหสฺสุ
 วตฺถเณ เสนาสนปจฺจเยน จ.
- [๔๙] อนนฺเนน ปาเนน ปสนฺนจิตฺโต
 สนฺตปฺปย สมณพฺรหฺมณเณ จ
 ทตฺวา จ ภุทฺวา จ ยถาณฺภาวํ
 อนินฺทิตो สกฺกมฺเปติ^๕ จานํ.

๑ ก. เอวมห์ ๒ ม.สี.อ. ยมาจรั ๓ ส.อ. ธมฺมํ

๔ น.ม. อธมฺมกาโร ทว ๕ อ.ม. สกฺกมฺเปติ

- [๕๐] สเจ จ ตํ ราช มโท สเหยย
 นารีกณเหิ ปริจารย์นํ
 อิมเมว คากํ มนสิกรโห
 ภาเสหิ^๑ เจต^๒ ปริสาย มชฌเ.
- [๕๑] อพฺภกาสสโย ชนฺตุ วรรณุตยา ชีรปายิต
 ปริกิณฺณ สุวเนหิ^๓ สุวาชฺช ราชติ วุจฺจติ.
 จิตฺตสมฺภูตชาตกํ ทุติยํ.

๓. สิวราชชาตก (๔๕๕)

- [๕๒] ทูเร อปสฺสํ เถโรว จกฺขํ ยาจิตุมภกโต
 เอกเนตฺตา ภวิสฺสาม จกฺขํ เม เทหิ ยาจิตู.
- [๕๓] เกนานุสิฏฺโง อธิมากโตสิ
 วณิพฺพก จกฺขุปถานิ ยาจิตํ
 สุกฺกจฺจํ ยาจิติ อุตฺตมมฺกํ
 ยมาหุ เนตฺตํ ปุริเสน ทฺวจฺจ.
- [๕๔] ยมาหุ เทเวสุ สฺซมปตฺติ
 มฆวาทิ นํ อามุ มนุสฺสโลเก
 เตนานุสิฏฺโง อธิมากโตสมิ
 วณิพฺพโก จกฺขุปถานิ ยาจิตํ.
- [๕๕] วณิพฺพโก มยฺห วนี^๔ อนฺตฺตรํ
 ททาหิ เต จกฺขุปถานิ ยาจิตู
 ททาหิ เม จกฺขุปถํ อนฺตฺตรํ
 ยมาหุ เนตฺตํ ปุริเสน ทฺวจฺจ.
- [๕๖] เยเน อตฺถเนน อากณฺธิ ยมตฺถมภิปตฺถยํ
 เต เต อิชฺฌนฺตฺถ สงฺกปฺปา ลภ จกฺขุ นิ พฺรหฺมณ.

- [๕๗] เอกนฺเต ยาจมานสฺส อุกยานิ ททามหํ
 ส จกฺขมา คจฺจน ชนสฺส เปกฺขโต
 ยทิจฺจนเส ตํวํ ตทเท สมิชฺฌตฺ.
- [๕๘] มา โน เทว อทา จกฺขํ มา โน สพฺเพ ปรกฺกริ^๑
 ฐนํ เทหิ มหาราช มุตฺตา เวฬุริยา พหุ.
- [๕๙] ยุตฺเต เทว รเถ เทหิ อาชานีเย จลฺงกเต
 นาเค เทหิ มหาราช เหมกปฺปนิวาเส.^๒
- [๖๐] ยถา ตํ สีวโย^๓ สพฺเพ สโยคฺคา สรธา สทา
 สมนฺตา ปริกฺเรยฺย^๔ เอวํ เทหิ รเถสภ.
- [๖๑] โย เว ทสฺสนฺติ วตฺวาน อทาเน กุรุเต มโน
 ภูมฺย^๕ โส ปตฺติํ ปาสํ คีวํยํ ปฏฺิณฺณจฺติ.
- [๖๒] โย วา ทสฺสนฺติ วตฺวาน สมฺปตฺโต ยมฺสาธนํ.
 ปาปา ปาปตโร โหติ สมฺปตฺโต ยมฺสาธนํ.
- [๖๓] ยณฺหิ ยาเจ ตณฺหิ ทเท ยํ น ยาเจ น ตํ ทเท
 สฺวาหํ ตเมว ทสฺสามิ ยํ มํ ยาจติ พุราหฺมณ.
- [๖๔] อายํ น ุ วณฺณํ น ุ สุขํ พลํ น ุ
 กิ ปตฺตยาโน น ุ ชนินฺท เทสิ
 กถณฺหิ ราชา สีวินํ อนฺตฺตโร
 จกฺขุณี ทชฺชา ปรโลเกหฺต.
- [๖๕] น วาหเมตํ ยสฺสา ททามิ
 น ปุตฺตมิจฺเณ น ฐนํ น รฏฺจํ
 สตณฺจ ฐมโม จริโต ปุราโณ
 อิจฺเจว ทาเน รมเต มโน มม.
 ๖น เม เทสฺสา อุโก จกฺขุ อตฺตานํ เม น เทสฺสียํ
 สพฺพณฺณตํ ปิยํ มยฺหํ ตสฺมา จกฺขมฺทาสินฺ.^๖

๑ จ. ปรากริ ๒ จ.ม. เหมกปฺปนิวาเส ๓ จ.ม. สีวโย ๔ จ.ม. ปริกฺเรยฺย
 ๕ สี.อี. ภูมฺยา ๖-๖ อยํ คาถา สี. ปโตถเก เจว อฏฺจกถาปโตถเก จ ทิสฺสติ

[๖๖]

สขา จ มิตโต จ มมาสิ สีวิ^๑
 สุกฺขิโต สารุ กโรหิ เม วโจ
 อุทฺธริตฺวา^๒ จกฺขุณี มม ชีคฺสีโต
 หตฺถสฺ จเปหิ^๓ วณิพฺพกสฺส.

[๖๗]

โจทิตโต สีวิราชเนน สีวิโก วณฺเณโร
 รณฺเณ จกฺขุณี อุทฺธริตฺวา พุราหฺมณสฺสฺสนามยิ
 สจกฺขุ พุราหฺมณเณ อาสิ อนฺโธ ราชา อุปาวิสสิ.

[๖๘]

ตโต โส กติปาหสฺส อปรุเพหฺส จกฺขุสฺ
 สฺสํ อามนฺตยิ ราชา สิวินํ รมฺมจวทฺธโน.

[๖๙]

โยเซหิ สารถิ ยานํ ยุตฺตณฺจ ปฏฺวิเวทย
 อุตฺตยานภูมिํ กจฺฉาม โปกฺขรณฺเณ วณานิ จ.

[๗๐]

โส จ โปกฺขรณฺตีเร ปลฺลลงฺเกน อุปาวิสสิ
 ตสฺส สกโก ปาตุรหฺ

[๗๑]

สกโกหฺมสมฺมิ เทวินฺโท อากโตสมฺมิ ทวนฺติกเ
 วรํ วรสฺสํ ราชีสิ ยงฺกิลฺลิจิ มนสิจฺฉนฺติ.

[๗๒]

ปหฺมุติ เม ธนํ สกฺก พลํ โกโส จนปโปโก
 อนฺธสฺส เม สโต ทานิ มรณฺณเณว รุจฺจติ.

[๗๓]

ยานิ สจฺจานิ ทิปฺปินฺท ทานิ ภาสสฺสํ ขตฺติย
 สจฺจํ เท ภณฺมานสฺส ปน จกฺขุ ภวิสฺสติ.

[๗๔]

เอ มํ ยาจิตฺตฺมายนฺติ นานาโกตฺตา วณิพฺพกา
 โยปี มํ ยาจเต ตตฺถ โสปี เม มนฺโส ปีโย
 เอเตน สจฺจวชฺเชน จกฺขุ เม อุปปชฺชถ.

๑ ส.อิ. สิวัก ๒ ส. อุทฺธริตฺว, อ. ลทฺธ ตฺว ๓ ส. อาเวสิ

- [๗๕] ยํ มํ โส ยาจิตุํ อากา เทहि จกฺขุณฺติ พุราหุมนโ
 ตสฺส จกฺขุณฺติ ปาทาสี พุราหุมธฺเส วณิพฺพโต.^๑
- [๗๖] ภียโย มํ อาวีสี ปีติ โสมนสฺสญฺจนปฺปกํ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน ทุคฺคิยํ เม อุปปชฺชถ.
- [๗๗] ธมฺเมเน ภาสิตา คากา สีวีนํ รกฺขจวทฺฒน
 เอตานี ทว เนตฺตานี ทิพฺพานิ ปฏฺทิสฺสเร.
- [๗๘] ติโรกฺขทฺทํ ติโรเสถํ สมตฺทิกุคฺคยฺห ปพฺพตํ
 สมนฺตา โยชนสตํ ทสฺสนํ อนฺนโกณฺตฺ เต.
- [๗๙] โโกนฺธ วิตฺตํ น ททยฺย ยาจิตุ
 อปฺปี วิสฺสํจํ สฺปิยฺปิ อตฺตโน
 ตทฺถิม สพฺเพ สีวียो สมกฺกทา
 ทิพฺพานิ เนตฺตานี มมชฺช ปสฺสถ.
- [๘๐] ติโรกฺขทฺทํ ติโรเสถํ สมตฺทิกุคฺคยฺห ปพฺพตํ
 สมนฺตา โยชนสตํ ทสฺสนํ อนฺนโกณฺตฺ เม.
- [๘๑] น จกฺกมฺมทฺทา ปรมฺมตฺถิ กิณฺจิจิ มจฺจานํ อิทฺ ธีวิตฺเต
 ททฺวานฺ มานุสฺสํ จกฺขุ^๒ ลทฺธํ เม จกฺขุ อมานุสฺสํ.
- [๘๒] เอตฺปิ ทิสฺวา สีวียอ เทถ ทานานิ กุณฺนชถ.
 ททฺวา จ กุทฺวา จ ยถาณฺนภาวํ
 อนินฺทิตา สกฺกมฺเปถ จานฺนติ.
 สีวिरาชาตกํ^๓ ตตฺถิ.

๔. สิริมนุตชาตก (๕๐๐)

- [๘๓] ปญฺญาเยตํ สิริยา วิหีนํ
 ยสฺสสฺสํ วาปี อเปกฺกปญฺณํ
 ปุจฺฉามิ ตํ เสนกฺก เอตมฺมตฺถํ
 กเมตฺถ เสยฺโย กุสลา วทฺนติ.

๑ ส. วณิพฺพโน, อ. วณิพฺพโน ๒ ส. ททฺวา มานุสฺสํ จกฺขุ ๓ จ.ม. สีวिरาตกํ

[๘๔]

ธีรา จ พาลา จ หเว ชนินท
 สิปุปปนา จ อสิปปิโน จ
 สุชาติมนโตปี อชาติมุตต
 ยสสสินโน เปสกรา^๑ ภาวนติ.
 เอตมปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปญฺเอย นิหิโน สิริมาว เสยโย.

[๘๕]

ตุวมปี ปุจฺจามิ อโนมปญฺเอย
 มโหสฺสธ เกวลธมฺมทสฺสี
 พาลํ ยสสฺสี ปณฺทิตํ อปฺปโกกํ
 กเมตฺถ เสยโย กุสลา วทนฺติ.

[๘๖]

ปาปานิ กมฺมานิ กโรติ พาโล^๒
 อิทเมว^๓ เสยโย อิติ มญฺญมาโน^๔
 อิตฺโลกทสฺสี ปรโลกมทสฺสี
 อุกฺยตฺถ พาโล กลิมกฺคเหสี.
 เอตมปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปญฺเอย เสยโย น ยสสฺสี พาโล.

[๘๗]

น สิปฺปเมตํ วิทธาติ โภกํ
 น พนฺธฺวา น สิริราวกาโส^๕
 ปสฺสเสพฺพํ สุขเมธมานํ
 สิริํ หิ นํ ภชเต โครวินฺท^๖.
 เอตมปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปญฺเอย นิหิโน สิริมาว เสยโย.

สุตฺตตนฺต. ๑๔/๔๓ ๑ สี.อิ. เปสฺสกรา ๒ ก.ม. กโรนฺติ พาลา

๓ จ. สี. อิตฺเมว, ม. อิมเมว ๔ ก.ม. มญฺญมานา ๕ จ. ม. สิริวณฺโณ โย

๖ สี. อิ. โคริมฺนทํ

[๘๘] ลทฐา สุขํ มชฺชติ อปฺปปณฺโณ
 ทุกฺเคน ญฺญโหปฺปี ปโมหเมติ
 อาคนฺตฺนา สุขทุกฺเคน ญฺญโห
 ปเวรติ วาริจโรว มฺมเม.
 เอตมฺปปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปณฺโณว เสยฺโย น ยสฺสสิ พาลो.

[๘๙] ทมฺมํ ยถา สาทุผลํ อรณฺเณ
 สมฺนตฺโต สมภิสฺสนฺติ^๑ ปกฺขี
 เอวมฺปปี อชฺฌมฺ สรณํ สโภกํ
 พหุชฺชโน ภชฺติ อตฺถเหตุ.
 เอตมฺปปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปณฺโณว นิหีนํ สิริมาว เสยฺโย.

[๙๐] น สาธุ พลววา พาลो สาหสา วินฺทเต ธนํ
 กนฺทนฺตเมตํ ทมฺมเมธํ กชฺฌมฺนฺติ นิริยํ ภุสฺ.
 เอตมฺปปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปณฺโณว เสยฺโย น ยสฺสสิ พาลो.

[๙๑] ยา กาจิ นชฺชโห กงฺกมภิสฺสวณฺติ
 สพฺพาว ตา นามโคตฺตํ ชนฺนติ
 กงฺกา สมฺมทํ ปฏิปชฺชมานา
 น ขายเต อิทฺธี ปณฺโณวปฺปี^๒ โลเก.^๓
 เอตมฺปปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปณฺโณว นิหีนํ สิริมาว เสยฺโย.

[๙๒] ยเมตมฺกฺขา อิทฺธี มหนฺตํ
 สวณฺติ^๔ นชฺชโห สพฺพกาลมสงฺขยฺ
 โส สาคโร นิจฺจมฺพารเวโค
 เวลํ น อจฺเจติ มหาสมฺมทฺโท.

๑ ส. อ. สมภิจรณฺติ ๒ ก.ม. ส. อิทฺธิปโร หิ ๓ ส. อ. โลโก ๔ ก. ปยนฺติ

- [๙๓] เอวมบี พาลสุส ปชปปีตานิ
 ปณณ^๑ น อจุเจติ สิริ กทาจิ
 เอตมบี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปณโณว เสยโย น ยสฺสสิ พาลโ.
- [๙๔] อสณฺณโต เจบี^๒ ปเรสมกฺก
 ภณฺณติ สณฺณจณฺณโต^๓ ยสฺสสิ.
 ตสฺสเสว ตํ รุหฺติ ฌาติมฺชฺฌ
 สิริ หิ น^๔ การยเต น ปณณ^๕
 เอตมบี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปณโณว นิหิโน สิริมาว เสยโย.
- [๙๕] ปรสฺส วา อตฺตโน วาบี^๖ เหตุ
 พาลโ มุสา ภาสฺติ อปฺปปณโณ.
 โส นินฺทิตो โหติ สภาย มชฺฌ
 ปจฺจนาบี^๗ โส ทุกฺคคฺคิกามิ โหติ.
 เอตมบี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปณโณว เสยโย น ยสฺสสิ พาลโ.
- [๙๖] อตฺตมบี เจ ภาสฺติ ภูริปณโณ
 อนาพฺพิโย^๘ อปฺปปณโน ทลิตฺโต
 น ตสฺส ตํ รุหฺติ ฌาติมฺชฺฌ
 สิริ จ ปณณณวโต น โหติ.
 เอตมบี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปณโณว นิหิโน สิริมาว เสยโย.

๑ จ.ม. สณฺณจณฺณโต, ส. สณฺณจณฺณโต

๒ ส. ม. สิริหิโน, อ. สิริหิโน

๓ ก.ม. ปณณ, ส. ปณโณ ๔ ส.อ. เปจฺจนาบี

๕ ก. อนาพฺพิโย, อ. อนาลโย

[๙๗] ปรสฺส วา อตฺตโน วาปี เหตุ
 น ภาสติ อลิกํ ภฺริปญฺโณ.
 โส ปุชฺชิตो โหติ สภาย มชฺฌเ
 ปจฺฉาปี โส สุกฺกตคามิ โหติ.
 เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปญฺโณว เสยฺโย น ยสฺสสิ พาลโธ.

[๙๘] หตฺถิ กวสฺสา มณิกุณฺฑลํ จ
 ถิโย^๑ จ อิทฺเธสุ กุเลสุ ชาตา.
 สพฺพาว ตา อูปโกคา ภวนฺติ
 อิตฺตสฺส ปิรสฺส อนิทฺธิมนฺโต.
 เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปญฺโณ นีหิโน สิริมาว เสยฺโย.

[๙๙] อสฺสัวิทฺตกมฺมมฺมํ พาลํ ทมฺเมธมฺมมฺมํ
 สิริ ชหติ ทมฺเมธ ชินฺณวํ อูรโก ตจํ
 เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปญฺโณว เสยฺโย น ยสฺสสิ พาลโธ.

[๑๐๐] ปญฺจ ปณฺชิตา มยํ ภทฺตเต
 สพฺเพ ปณฺชติกา อูปฏฺฐิตา ตํ^๒
 ทวํ โน อภิกฺขุยฺย อิตฺตโรสี
 สกุโกว ภูตปฺปติ เทวราชา.
 เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปญฺโณ นีหิโน สิริมาว เสยฺโย.

[๑๐๑] ทาโสว ปณณสส ยสสสิ พาโล
 อตเถสฺส ชาเตสฺส ตถาวีเรสฺส
 ยํ ปณฺทิตโต นิปุณฺํ สวิเชติ
 สมฺโมหมาปชฺชติ ตตฺถ พาโล.
 เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ
 ปณฺโณว เสยฺโย น ยสสสิ พาโล.

[๑๐๒] อทฺธธา หิ ปณฺณาว สตํ ปสฺสตา
 กนฺตา สิริ โภกรตา มนุสฺสา
 ฌาณญจ พุทฺธานมตฺตยฺรูป
 ปณฺณํ น อจฺเจติ สิริ กทาจิ.

[๑๐๓] ยนฺตํ อปฺปจฺฉิมฺห อภิกฺคตฺถิ โน
 มโหสฺส เกวลธมฺมทสฺสี
 ควํ สหสฺสํ อสภญฺจ นาคํ
 อาชณฺณยฺยตฺเต จ รเถ ทส อิเม.
 ปณฺหสฺส เวยฺยากรณฺเน ตฺถุโจ
 ททามิ เต คามวราณี โสฬสาคี.
 สิริมนฺตชาตก^๑ จตฺตถ.

๕. โรหมณิกชาตก (๕๐๑)

[๑๐๔]	เอเต ยฺยูตา ปติยนฺติ	ภีตา มรณสฺส ^๒ จิตฺตก
	กจฺฉ ทวํปี มากงฺขิ	ชีวิสฺสณฺติ ตยา สห.
[๑๐๕]	นาหํ โรหน ^๓ กจฺฉามิ	หทยํ เม อวกสฺสติ
	น ตํ อหํ ชหิสฺสามิ	อิธ หิสฺสามิ ชีวิทํ.
[๑๐๖]	เต หิ นฺน มริสฺสณฺติ	อนฺธรา อปริณายกา
	กจฺฉ ทวํปี มากงฺขิ	ชีวิสฺสณฺติ ตยา สห.

๑ ก. ส. อ. สิริมนฺตชาตก ๒ ก. อ. มรณา ๓ ก. โรหน, ส. อ. โรหนต

- [๑๐๗] นานํ โรหณ อจฺฉามิ หทยํ เม อวสฺสสฺติ
น ตํ พทฺธํ ชหิสฺสามิ อิทํ หิสฺสามิ ชีวิตํ.
- [๑๐๘] อจฺฉน ภารุ ปลายสฺสสุ ญฺเฏ พทฺธโรสมิ อายเส
อจฺฉน ตุวปี มาภงฺขิ ชีวิสฺสสนฺติ ตยา สห.
- [๑๐๙] นานํ โรหณ อจฺฉามิ หทยํ เม อวสฺสสฺติ
น ตํ อหํ ชหิสฺสามิ อิทํ หิสฺสามิ ชีวิตํ.
- [๑๑๐] เต हि นฺน มริสฺสสนฺติ อนฺธา อปริณายกา
อจฺฉน ตุวปี มาภงฺขิ ชีวิสฺสสนฺติ ตยา สห.
- [๑๑๑] นานํ โรหณ อจฺฉามิ หทยํ เม อวสฺสสฺติ
น ตํ พทฺธํ ชหิสฺสามิ อิทํ หิสฺสามิ ชีวิตํ.
- [๑๑๒] อयํ โส ลุทฺทโก เอติ ลุทฺทโรไป สหาวิโร
โย โน วริสฺสสฺติ อชฺช อสฺสุนา สตฺตฺติยามปี.^๑
- [๑๑๓] สวา มุหฺตํ ปลายิตฺวา ภยญฺญา^๒ ภยตฺตฺติชิตา
สฺสทฺธกฺกํ อกรา ภารุ มรณายุปนิวตฺตถ.
- [๑๑๔] กิณฺณ เตเม มิกา โหนฺติ มุตฺตา พทฺธํ อฺปาสเร
น ตํ จชิตฺมิจฺฉนฺติ ชีวิตฺตฺสสาปี การณา.
- [๑๑๕] ภาตโร โหนฺติ เม ลุทฺท โสทริยา เอกมาตุกา
น มํ จชิตฺมิจฺฉนฺติ ชีวิตฺตฺสสาปี การณา.
- [๑๑๖] เต हि นฺน มริสฺสสนฺติ อนฺธา อปริณายกา
ปญฺจนฺนํ ชีวิตํ เทहि ภาตโร มุณฺจ ลุทฺทก.
- [๑๑๗] โส โว อหํ ปโมกฺขามิ มาตาเปติภโร มิคํ
นนฺทนฺตฺตฺ มาตาปีตโร มุตฺตํ ทิสฺวา มหามิคํ.
- [๑๑๘] เอวํ ลุทฺทก นนฺทสฺส สห สพฺเพहि ฌาติภิ
ยถาหมชฺช นนฺทามิ มุตฺตํ ทิสฺวา มหามิคํ.

[๑๑๙]	กถํ ตวํ ปโมกฺโข อาสิ กถํ ปุตุตฺต อโมเจสิ	อุปนัตฺตมฺหิ ชีวเต กุฏฺฐปสมฺมทํ ลุทฺทโก.
[๑๒๐]	ภณํ กณฺณสุขํ วาจํ สุภาสิตาหิ วาจาหิ	หทยงฺคํ หทยสฺสิตํ จิตฺตโก มํ อโมจยิ.
[๑๒๑]	ภณํ กณฺณสุขํ วาจํ สุภาสิตาหิ วาจาหิ	หทยงฺคํ หทยสฺสิตํ สุตฺตนา มํ อโมจยิ.
[๑๒๒]	สุตฺตวา กณฺณสุขํ วาจํ สุภาสิตานิ สุตฺตวาน	หทยงฺคํ หทยสฺสิตํ ลุทฺทโก มํ อโมจยิ.
[๑๒๓]	เอวํ อานนฺทโกโต โหตุ ยถา มยฺชช นนฺทาม	สท ทาเรหิ ลุทฺทโก ทิสฺวา โรหมณมกตํ.
[๑๒๔]	นนฺ ตวํ อวจ ลุทฺท อถ เกน นุ วณฺณเนน	มิกจมฺมานิ อหารี มิกจมฺมานิ นาหริ.
[๑๒๕]	อาคมา เจว หตฺถตฺถํ อพฺพณฺนิ ตํ มิกฺรารํ	กุฏฺฐปาสวฺจ โส มิโค ตณฺจ มุตฺตทา อุปาสเร.
[๑๒๖]	ตสฺส เม อหุ สเวโก อิมณฺจาหํ มิคํ หณฺเว	อพฺพโกโต โลมทฺสโน อชฺช หิสฺสามิ ชีวิตํ.
[๑๒๗]	กัทิสฺสา เท มิกา ลุทฺท กถวณฺณา กถสึลา	กัทิสฺสา ฐมฺมิกา มิกา พาฬุหํ โข เน ปสฺสสิ.
[๑๒๘]	โอทาตสิงฺกา สุจิวาพา ปาทา โลหิตกา เตสํ	ชาตฺรปทฺจปมา อณฺชิตกฺขา มโนรมา.
[๑๒๙]	เอทิสฺสา เท มิกา เทว มาตาเปติภฺรเว เทว	เอทิสฺสา ฐมฺมิกา มิกา น เท โส อภิหารยิ. ^๑
[๑๓๐]	ทมฺมิ นิภฺชสฺสํ ลุทฺท จตุรฺสสฺสวฺจ ^๒ ปลฺลงกํ	อณฺณวฺจ มณฺนิภฺณวฺลํ อุมานุปฺปฬสฺสรินฺนิภํ. ^๓

๑ จ. อภิหาริตํ, ส. อภิหารยํ, อ. อภิหารยํ

๒ จ. ส. อ. จตุรฺสสฺสวฺจ

๓ จ. อุมานุปฺปฬสฺสรินฺนิภํ

- [๑๓๑] เทว จ สาทิสโย ภริยา อุสภญจ ควํ สทํ
 รมเมเน รชชํ กาเรสฺสํ พหุกาโร เมสิ ลุททก.
 [๑๓๒] กสิวนิซฺชา อินทานํ อุณฺณาจริยา จ ลุททก.
 เอเตน ทารํ โปเสहि มา ปาปํ อกริ^๑ ปุณฺนาติ.
 โรหณมิกษาทก^๒ ปญฺจมํ.

๖. จุพหัสชาตก (๕๐๒)

- [๑๓๓] เอเต หัสสา ปกฺกมฺนฺติ วรฺกงฺกา ภยเมริตา
 หริตฺตจ เหมวณฺณ กามํ สุขํ ปกฺกม.
 [๑๓๔] โอหาย มํ ฌาติคณา เอกํ ปาสวสํ คทํ
 อนเปกฺขมานา จจฺจนฺติ ก็ เอโก^๓ อวหิยฺยสิ.
 [๑๓๕] ปเทว ปตํ เสฏฺฐ นตฺถิ พนฺธํ สหายตา
 มา อนิฆาย หาเปสิ กามํ สุขํ ปกฺกม.
 [๑๓๖] นานํ ทฺวํ ปเรโตติ ฐตฺตวฺจ ทฺวํ ชเห
 ชีวิทํ มรณํ วา เม ตยา สทฺธิ ภาวิสฺสติ.
 [๑๓๗] เอตทริยสฺส กลฺยาณํ ยํ ทฺวํ สุขํ ภาสสิ
 ตณฺจ วิมฺสमानํ ปตเตทํ อวสฺสชฺชิตฺ.
 [๑๓๘] อปเทเน ปทํ ยาทิ อนตฺถิกฺขโร^๔ ทิโช
 อารา ปาสํ น พุชฺฌิตฺวํ หัสานํ ปวรุตฺตม.^๕
 [๑๓๙] ยทา ปราภโว โหติ โปโส ชีวิทสงฺขเย
 อถ ชาลญฺจ ปาสญฺจ อาสขฺชาปี น พุชฺฌิตฺ.
 [๑๔๐] เอเต หัสสา ปกฺกมฺนฺติ วรฺกงฺกา ภยเมริตา
 หริตฺตจ เหมวณฺณ ทฺวณฺณเวว อวหิยฺยสิ.

๑ ส.อ. อกร

๒ ส.อ. โรหนมิกษาทก

๓ จ.ส. เอโส

๔ ส.อ. อนตฺถิกฺขโร

๕ ส.อ. ปวรุตฺตโม

- [๑๔๑] เอเต ภุทฺวา จ ปีทฺวา จ ปกฺกมฺนฺติ วิหฺงฺกฺมา
อนเปกฺขมานา วฺงฺกฺกา ตฺวณฺเณวโก อฺปาสฺสึ.
- [๑๔๒] กิ นฺ ตายํ^๑ ทิโช โหติ มฺหฺโต พทฺธํ อฺปาสฺสึ
โอหยา สกฺกนา ยนฺติ กิ เอโก อวทียฺยสึ.
- [๑๔๓] ราชา เม โส ทิโช มิตฺโต สขา ปาณสโม จ เม
เนว นํ วิชฺหิตฺตํ ยาว กาลสฺส ปริยายํ.
- [๑๔๔] โย จ ตฺวํ สฺชินฺโน เหตุ ปาณํ จชิตฺตํ จจฺสึ
โส เต สหายํ มุณฺจามิ โหตุ ราชา ตวานฺโโค.
- [๑๔๕] เอวํ สฺสทฺทก นนฺทสฺส สห สพฺเพหิ ฌาติภิ
ยถาหมชฺช นนฺทามิ ทิสฺวา มฺหฺตํ ทิชาธิปํ.
- [๑๔๖] กจฺจิ นฺ โภโต กุสฺลํ กจฺจิ โภโต อนามยํ
กจฺจิ รุจฺจมิทํ ฝิตํ ฐมฺเมณ อนฺุสาสฺสึ.^๒
- [๑๔๗] กุสฺลณฺเจะว เม หัส อโธ หัส อนามยํ
อโธ รุจฺจมิทํ ฝิตํ ฐมฺเมณ อนฺุสาสฺสึ.^๓
- [๑๔๘] กจฺจิ โภโต อมฺจฺเจสฺส โทโส โกจิ น วิชฺชติ
กจฺจิ อารา อมิตฺตา เต ฉายา ทกฺขิณฺโตริว.
- [๑๔๙] อโธปี เม อมฺจฺเจสฺส โทโส โกจิ น วิชฺชติ
อโธ อารา อมิตฺตา เม ฉายา ทกฺขิณฺโตริว.
- [๑๕๐] กจฺจิ เต สาทิสึ ภริยา อสฺสวา ปิยภาณินิ
ปฺตฺตฺรปฺยสฺสเปตา ทว จฺนฺทวสานฺุคา.
- [๑๕๑] อโธ เม สาทิสึ ภริยา อสฺสวา ปิยภาณินิ
ปฺตฺตฺรปฺยสฺสเปตา มม จฺนฺทวสานฺุคา.
- [๑๕๒] กจฺจิ เต พทฺโธ ปฺตฺตา สฺสาตา รุจฺจวทฺถน
ปณฺณวเณ สมฺปนฺนา สมฺโมทนฺติ ตโต ตโต.

- [๑๕๓] สตำ เอโก จ เม ปุตุตา ฐตรฐจ มยา สุตา
เตสํ ทวํ กิจจมกขาหิ นาวรรุณนติ^๑ เท วโจ.
- [๑๕๔] อุปนโนปี เจ โหติ ชาติยา วินเยน วา
อถ ปจฺจา กุรุเต โยคํ กิจฺเจ^๒ อาปสฺส^๓ สิทฺติ.
- [๑๕๕] ตสฺส สหิรปณฺณสฺส วิวโร ชายเต มหา
รตฺติมนฺโรว^๔ รูปานิ ญฺฐานิ มนุสฺสสฺสตี.
- [๑๕๖] อสारे สารโยคณฺณฺม มที น เทว วิบุตฺติ
สรโภา ภิวิทฺถุสฺสมี อนฺตรายเว สิทฺติ.
- [๑๕๗] หีนชฺชโปปี เจ โหติ อญฺจาทา ธิติมา นโร
อาจารสฺสสฺมปฺนโน นิสเ อกฺกัว ภาสฺติ.
- [๑๕๘] เอตำ เม อุปมํ กตฺวา ปุตุเต วิชฺชาสุ จาปย^๕
สํวิรุเพฺหถ เมธาวิ เขตฺเตเต พิชฺว วุญฺจียาติ.

จุพหฺสชาตกํ^๖ จญฺจ.

๗. สติคฺคุมพชาตก (๕๐๓)

- [๑๕๙] มิกฺขุทโท มหาราชา ปญฺจาลานํ รเถสโภ
นิกฺขนฺโต สห เสนาย โอคโณ วณฺณมาคฺคา.
- [๑๖๐] ตตฺถทฺทสา อรณฺณสฺมี ตกฺกรานํ กุฎฺฐิ กตํ
ตสฺมา^๗ กุฎฺฐิยา นิกฺขมฺม สุโว ลุทฺธานิ ภาสฺติ.
- [๑๖๑] สมฺปन्नวาหโน โปโส ยฺวํ สมฺมญฺจกฺกณฺทล^๘
โสภติ โลหิตฺตุนฺทิสฺโส ทิวา สุริโยว ภาสฺติ.
- [๑๖๒] มชฺฌนฺทิกเก^๙ สมฺปติเก สุตฺโต ราชา สสารถิ
หนฺทสฺสภรณํ สพฺพํ คณฺหาณฺ สาสา^{๑๐} มยฺ.

๑ ส.อ. นาวรรุณนติ ๒ ก. ส. อ. กิจฺเจ ๓ ก. ส. อ. อาวาส
๔ ส.อ. นตฺถมนฺโรว ๕ จ.ม. วาจย ๖ ก. หฺสชาตกํ ๗ จ. ตสฺสา
๘ จ. สมฺมญฺจกฺกณฺทโล ๙ ก. มชฺฌนฺทิกเก ๑๐ ก. สทสา

[๑๖๓]	นิสเณปี รโหทานิ อาทาย วตถิ มณิกุณฺฑลณฺจ	สตุโต ราชา สสารถิ หนฺตฺวาน สาขาทิ. อวตฺถรณ.
[๑๖๔]	กินฺนุ อุมมตฺตฺรโป ทฺรสาทา หิ ราชาน	สตุติคัมภ ปภาสสิ อคุคิ ปชฺชลิโต ยถา.
[๑๖๕]	อด ตฺวํ ปติโกลมพ ^๑ มาตริ มยฺหํ นคฺกาย	มตฺโต ฤตฺถานิ คชฺชติ กึ นฺ ตฺวํ วิชิตฺจฺจนเส.
[๑๖๖]	อฏฺฐเจหิ สมฺม ตรมาโน สกุณฺเ เม น รุจฺจติ	รถํ โยเซหิ สารถิ อณฺณํ กจฺจนม อสฺสสม.
[๑๖๗]	ยฺตุโต รโถ มหาราช อริทฺฏฺจ มหาราช	ยฺตุโต จ พลวานโน อณฺณํ กจฺจนม อสฺสสม.
[๑๖๘]	โก นฺเมว กตา สพฺเพ เอส กจฺจติ ปณฺจาโล	เย อสฺมี ปริจารกา มตฺโต เตสํ อทสฺสนา.
[๑๖๙]	โกทณฺฑกานิ คณฺหถ เอส กจฺจติ ปณฺจาโล	สตุติโย โทมรานิ จ มา โว มุณฺจิตถ ชีวิต ^๒ .
[๑๗๐]	อถาปโร ปฏฺินนฺทิตถ สฺวาคตนฺเต มหาราช อิสฺสโรสี อนฺนปฺปตฺโต	สฺว โโลหิตตฺตฺนฺทโก ^๓ อโถ เต อทฺราคตํ ยํ อิตฺตฺติ ปเวทย.
[๑๗๑]	คินฺทฺกานิ ปิยาลานิ ผลานิ ชฺททกปฺปานิ	มรฺกเ กาสุมาริโย ภฺยช ราช วรํ วร.
[๑๗๒]	อิทฺปิ ปานียํ สีตํ ตโต ปิว มหาราช	ยามถํ คิริคพฺภรา สเจ ตฺวํ อภิกงฺขสิ.
[๑๗๓]	อณฺณํ อณฺณาย กตา สยํ อฏฺฐาย คณฺหโวห	เย อสฺมี ปริจารกา หตฺถา เม นตฺถิ ทาทเว.

๑ ก. ปติโกลมพ ๒ จ.ม. ชีวิต ๓ จ.ม. โลहितตฺตฺนฺทโก

[๑๗๔]	ภทโท วตย์ ปกขี อเถโส อิตโร ปกขี	ทีโฆ ปรมธมมิโก สุโว ลุททานิ ภาสตี.
[๑๗๕]	เอตํ หนถ พนธถ อิจฺเจวํ วิลปนฺตสฺส	มา โว มุญฺจิตถ ชีวติ โสตะถิ ^๑ ปตฺโตตฺตมิ อสฺสสม.
[๑๗๖]	ภาตโรสฺสย มหาราช เอกรุกฺขสฺมิ สํวทฺธมา	โสทรียา เอกมาตุกา นानาเขตฺตคทา อุโก.
[๑๗๗]	สตฺติคฺคฺมโป จ โจรณํ อสทํ โส สทํ อหํ	อหณฺจ อีสํ อิศ เตน ธมฺเมน โน วินา.
[๑๗๘]	ตตฺถ วโร จ พนฺโร จ อาโลปา สาหสาการา	นิกที วณฺณานํ จ ทานิ โส ตตฺถ สิกฺขติ.
[๑๗๙]	อิธ สจฺจณฺจ ธมฺโม จ อาสนฺนทกทายินํ	อหีสํ สยฺโม ทโม องฺเก วทฺโฆสฺมิ ภารต. ^๒
[๑๘๐]	ยํ ยํ ทิ ราช ภชติ สีลวนํ วิสีลํ วา	สนทํ วา ยทิ วา อสํ วสํ ทสฺเสว กจฺจติ.
[๑๘๑]	ยาทิสํ กุรุเร มิตฺตํ โสปี ตาทิสโก โหติ	ยาทิสญฺจฺปเสวติ สหาโส ทิ ตาทิโส.
[๑๘๒]	เสวมาโน เสวมานํ สโร ทิทฺโธ กลาปว	สมฺมุจฺโจ สมฺมุสํ ปรี อลิตฺตมฺปฺลิมฺปติ
	อุปฺเลปฺภยา ^๓ ธีโร	เนว ปาปสขา สียา.
[๑๘๓]	ปฺติมจฺจนํ กุสฺสเกน กุสฺสาปํ ปฺติ วายนฺติ	โย นโร อุปฺนยฺหติ เอวํ พาลูปฺเสวนา.
[๑๘๔]	ตครณจฺ ^๔ ปฺลาเสน ปตฺตาปํ สุรภี วายนฺติ	โย นโร อุปฺนยฺหติ เอวํ ธีรูปฺเสวนา.

๑ ก. โสตะถิ ๒ จ.ม. ภารธ ๓ ก.อิ. อุปฺลิมฺภยา ๔ ก. ตคฺควว

[๑๘๕] ตสฺมา ปลาสปฺภูสฺเสว^๑ ฅตฺวา สมฺปากมตฺตโน
 อสนฺเต นฺุปเสเวยฺย สนฺเต เสเวยฺย ปณฺทิตฺโต
 อสนฺโต นิริยํ เนนฺติ สนฺโต ปาเปนฺติ สุกฺกตินฺติ.
 สกฺตีกุมฺพชาตกํ สกฺตมํ.

๘. ภลลาติยชาตก (๕๐๔)

[๑๘๖] ภลลาติโย นาม อโหสิ ราชา
 รฏฺจํ ปหาย มิควํ อจาริ โส
 อคมา คิริวรํ คณฺฐมาทนํ
 สฺุปฺพิตํ^๒ กิมฺปฺริสาณฺจิจฺฉนํ.
 [๑๘๗] สาพฺุรสงฺฆมฺภจ นิเสธยิตฺวา
 ฐนํ กลาปณฺจ^๓ โส นิกฺขิปีตฺวา
 อุปาคมิ วจนํ วตฺตกาโม
 ยตฺถกฺกจิตฺตา กิมฺปฺริสา อเหสฺ.
 [๑๘๘] หิมจฺเย เหมวตาย ตีเร
 กิมิธฺกฺกจิตฺตา มนฺตยไวห อภินฺหํ
 ปุจฺฉามิ โว มานุสฺสเทหฺวณฺเณ
 กถํ โว^๔ ชานนฺติ มนฺตฺสสโลเก.
 [๑๘๙] มลฺลํ คิริ^๕ ปณฺฑรํ ทิกฺกุ
 สีโตทกา^๖ อนฺุวจิราม นชฺโช
 มิกา มนฺตฺสสาว นิภาสวณฺณา
 ชานนฺติ โน กิมฺปฺริสาติ ลุทฺท.

๑ จ. ปตฺตปฺภูสฺเสว, สี.อี. ผลปฺภูสฺเสว ๒ สี.อี. สมฺปปฺพิตํ ๓ ก. ฐนฺกลาปณฺจ
 ๔ จ.ม. กถํ น ๕ ก. มาลาคิริ ๖. สี. อี. สีโตนียา

- [๑๙๐] สุกิจฺจรูปํ ปริเทวโหว
 อาลึงฺคิโต จาสิ ปิโย ปิยาย
 ปุจฺฉามิ โว มานุสเสทฺทวณฺเณ
 กิมิธ วเน โรทถ อปฺปตีตา.
- [๑๙๑] สุกิจฺจรูปํ ปริเทวโหว
 อาลึงฺคิโต จาสิ ปิโย ปิยาย
 ปุจฺฉามิ โว มานุสเสทฺทวณฺเณ
 กิมิธ วเน วิลปถ อปฺปตีตา.
- [๑๙๒] สุกิจฺจรูปํ ปริเทวโหว
 อาลึงฺคิโต จาสิ ปิโย ปิยาย
 ปุจฺฉามิ โว มานุสเสทฺทวณฺเณ
 กิมิธ วเน โสจถ อปฺปตีตา.
- [๑๙๓] มเยกรตฺตํ วิปฺปวสิมฺห ลุทฺท
 อกามกา อณฺณมณฺณํ สรณฺตา
 ตเมกรตฺตํ อนุตฺตปฺปมานา
 โสจาม สว รตฺติ ปุณฺ น เหสฺสติ.
- [๑๙๔] ยเมกรตฺตํ อนุตฺตปฺปเดตํ
 ธนํ ฆฏฺฐํ ปิตํว เปตํ
 ปุจฺฉามิ โว มานุสเสทฺทวณฺเณ
 กถํ วินา วาสมกปฺปยิตฺถ.
- [๑๙๕] ยมิมี^๑ นที ปสฺสตี สีมฺโสถํ
 นานาทุมฺจฺฉาทนํ เสลฺกุกฺ^๒
 ตํ เม ปิโย อุตฺตริ วสฺสกาเล
 มมณฺจ มณฺณํ อนฺนพฺนฺธตฺติ.

๑ ส. ยมิ

๒ ส.อี. ทุมจฉาทนํ เสลกูฏ, ม... ทุมสณฺณนํ เสลกูฏ

- [๑๙๖] อหณจ องโกลกโมจินามิ
 อติมุตตกัม สุตตลโยธิกณจ^๑
 ปีโย จ เม เหหิติ มาลภารี
 อหณจ นั มาลินี อชณฺเปสฺส^๒.
- [๑๙๗] อหณจิทํ กุรวกโมจินามิ
 อุทฺทาลกา ปาฏลิสินธุวารีตา^๓
 ปีโย จ เม เหหิติ มาลภารี
 อหณจ นั มาลินี อชณฺเปสฺส^๒.
- [๑๙๘] อหณจ สาลสฺส สุปฺปิตสฺส
 โอเจยฺย ปุปฺผานิ กโรมิ มาล^๔
 ปีโย จ เม เหหิติ มาลภารี
 อหณจ นั มาลินี อชณฺเปสฺส^๒.
- [๑๙๙] อหณจ สาลสฺส สุปฺปิตสฺส
 โอเจยฺย ปุปฺผานิ กโรมิ ภารี
 อิทณฺจ โน เหหิติ สนฺนถรตฺถ^๕
 ยชฺชชฺชิมํ วิหริสฺสาม รตฺตี.
- [๒๐๐] อหณจ โช อคฺคฺ^๖ จนนฺทณฺจ
 สฺลยา ปีสามิ ปมตฺตรูปา
 ปีโย จ เม เหหิติ โรสิตฺทโก
 อหณจ นั โรสิตา อชณฺเปสฺส^๒.
- [๒๐๑] อถากมา สลิลํ สีมฺโสทํ
 นุทํ สาลเ สลเพ กณฺณิกาเร
 อาปฺปรถ เตน มุทฺตทเกน
 สายนํ นที อาสิ มยา สุตฺตทรา.

[๒๐๒] อุโภสุ ตีเรสุ มยํ ตทา จิตา
 สมปัสสนตา อุโโย อณฺณมณฺณ
 สกิมฺปิ โรทาม สกึ หสาม
 กิจฺเณน โน อคมา^๑ สมฺพริ^๒ ตา.

[๒๐๓] ปาโต จ^๓ โข อุกฺกเต สุริยมฺหิ
 จตุกกํ นที อุตฺตริยาน ลุทฺท
 อาลึงฺคิยา อณฺณมณฺณ มยํ อุโภ
 สกิมฺปิ โรทาม สกึ หสาม.

[๒๐๔] ตีหนํ สุตฺตสฺตานิ ลุทฺท
 ยมิธ มยํ วิปฺปวสฺมิห ปุพฺเพ
 วสฺเสกิมฺ^๔ ชีวิทํ ภูมิปาล
 โกนฺธิธ กนฺตาย วินา วเสยฺย.

[๒๐๕] อายุญฺจ โว กิวดโก นุ สมฺม
 สเจปฺปี ชานาถ วเทถ อายุ
 อนฺนสฺสวา วุฑฺฒโต อาคมา วา
 อุกฺขาถ เม ตํ อวิกมฺปมฺนา.

[๒๐๖] อายุญฺจ โน วสฺสสฺสสฺสํ ลุทฺท
 น จนฺตฺรา ปาปโก อตฺถิ โรโค
 อปฺปณฺจ ทุกฺขํ สุขเมว ภิชฺโช
 อวิตฺราคา วิชฺหาม ชีวิทํ.

[๒๐๗] อิทฺถญฺจ สุตฺวาน อมานุสํ
 ภลฺลาติโย อิตฺถวํ ชีวิทฺนฺติ
 นีวตฺตถ น มิกวํ อจฺริ
 อทาสี ทานานิ อภฺยชิ โภเค.

[๒๐๘] อิทฺถจ สุตฺวาน อมานุสฺสํ
สมฺโมทต มา กถํ อกฺกต
มา โว ตปฺปี^๑ อตฺตกมฺมาปฺราโ
ยถาปี เต กิมนฺวิเสกรตฺตํ.

[๒๐๙] อิทฺถจ สุตฺวาน อมานุสฺสํ
สมฺโมทต มา วิวาทํ อกฺกต
มา โว ตปฺปี^๑ อตฺตกมฺมาปฺราโ
ยถาปี เต กิมนฺวิเสกรตฺตํ.

[๒๑๐] วิวิธ^๒ อธิมนฺนา สุโณมฺหํ
วจนฺปถํ ทว อตฺถสณฺหิตํ
มณฺเฑจํ^๓ คิริ นฺทเสว เม ทว
สมณฺ สฺสวาท ชีว เม จิรฺนติ.
ภลฺลตฺติยชาตกํ อฏฺฐมํ.

๕. โสมนัสสุชาตก (๕๐๕)

[๒๑๑] โก ตํ หีสฺสํ เหเจตฺติ
กิ ทมฺมโน โสจฺสิ อปฺปตฺติโต
กสฺสชฺช มาตาปิตโร รุทฺถนฺต
กฺวชฺช เสตฺถ นินฺโต ปจฺพยา.

[๒๑๒] ตฺถุจฺจสฺสํ เทว ทว ทสฺสเนน
จิรฺสสํ ปสฺสํ ตํ ภูมิปาล
อหีสโก เรณฺณนฺนปฺปวิสฺส
ปฺตฺเตน เต เหจฺยิตฺสํ เทว.

- [๒๑๓] อายนตุ โทวาริกา ขคฺคพฺนธา
 กาสาวียา ยนฺตุ อนุเตปรนฺตํ
 หนฺตฺวาน ตํ โสมนสฺสํ กุมารํ
 เจตฺวาน สีสํ วรรณฺทรนฺตุ.
- [๒๑๔] เปสิตา ราชนิโน ทูตา กุมารํ เอตทพฺรวั
 อิสฺสเรน วิติณฺโณเสสิ วรํ ปตฺโตติ ชตฺติย.
- [๒๑๕] ส ราชนปฺตโต ปริเทวณฺโต
 ทสงฺคฺลฺลํ อณฺชฺลํ ปคฺคเหตฺวา
 อหํปิ อิจฺฉามิ ชนินฺท ทฏฺฐํ
 ชีวํ มํ เนตฺวา ปฏฺฐิตสฺสเยถ.
- [๒๑๖] ตสฺส ตํ วจฺนํ สุตฺวา รณฺโณ ปตฺตํ อทสฺสยํ
 ปตฺโต จ ปิตํ ทิสฺวา ทูรโถวชฺฌมาสถ.
- [๒๑๗] อาคจฺญํ โทวาริกา ขคฺคพฺนธา
 กาสาวียา หนฺตุ มมํ ชนินฺท
 อกฺขาหิ เม ปุจฺฉิตฺวา เอตมตฺถํ
 อปรารุ โโก นิธ มมชฺช อตฺถิ.
- [๒๑๘] สายณฺจ ปาโต อุทกํ สขาติ
 อคฺคํ สทา ปาริจรตปฺปมตฺโต
 ตํ ทาทิสํ สยตํ พุรฺหมจาวี
 กสฺมา ตฺวํ พุรฺฐสิ กหปฺปตฺติ.
- [๒๑๙] ทาลา จ มฺลฺลา จ ผลา จ เทว
 ปริคฺคหา วิวิธา สนฺติมสฺส
 เต รกฺขติ โคปยตปฺปมตฺโต
 ตสฺมา อหํ พุรฺมิ กหปฺปตฺติ.^๒

๑ ม. หนตุ

๒ ก. ส.อิ. พุราหมฺโณ กหปฺติ เตน โหติ

- [๒๒๐] สจฺจํ ไซ เอตํ วทสี กุมาร
 ปรีคฺคาหา วิวิธา สนฺติมสฺส
 เต รกฺขติ โภยตปฺปมตฺโต
 พฺรหฺมโณ^๑ กหปติ เตน โหติ.
- [๒๒๑] สฺถนฺตํ มยฺหํ ปรีสา สมากตา
 สเนกมา ชานปทา จ สพฺเพ
 พาลายํ พาลสฺส วโจ นิสฺมม
 อเหตุนา ฆาตยเต มํ ชนินฺโท.
- [๒๒๒] ทพฺพสฺมิ มฺเถ วิสฺสฺส วิรุพฺพ
 ทนฺนิกฺโข^๒ เวพฺ พสาชชาโต
 วนฺทามิ ปาทานิ ทว ชนินฺท
 อนฺชาน มํ ปพฺพชิสฺสามิ เทว.
- [๒๒๓] ภูฏชฺสฺส โภเก วิปฺเล กุมาร
 สพฺพพจ เต อีสฺสรียํ ททามิ
 อชฺเชว ทวํ กุรฺนํ โหติ ราชา
 มา ปพฺพชฺช ปพฺพชฺชา ทิ ทุกฺขา.
- [๒๒๔] กิณฺณู เทว ทวมตฺติ โภคา
 ปพฺพเพวหํ เทวโลเก รมิสฺสํ
 รุเปหิ สทฺเทหิ อโถ รเสหิ
 กนฺธฺเหหิ ผสฺเสหิ มโนรเมหิ.
- [๒๒๕] ภูฏตา จ เม โภคา ติทฺถสฺมิ เทว
 ปรีวาริโต^๓ อจฺจรานํ กณฺเณ^๔
 ทวณฺจ พาลํ ปฺรเนยฺย วิทิตฺวา
 น ตาทิเส ราชกุเล วเสยฺย.

๑ จ.ม. ส พราหมโณ

๒ ก. ทนฺนิกฺโข

๓ ม. ปรีจาริตา

๔ ก. อจฺจราตํกณฺเณ

- [๒๒๖] สจาทัง พาลโธ ปฺรเนยฺโย อสฺมิ
 เอกาปวาทัง ขม ปุตุตฺต มยฺหํ
 ปุณฺณิ เจ เอทิสํ ภาเวยฺย
 ยถามตฺถิ โสมนสฺส กโรหิ.
- [๒๒๗] อนิสฺมม กตํ กมฺมํ อนวตฺตถาย จินฺติตํ
 เกสฺสขสฺสเสว เวทฺโธ วิปาโก โหติ ปาปโก.
- [๒๒๘] นิสฺมม จ กตํ กมฺมํ สมฺมวตฺตถาย จินฺติตํ
 เกสฺสขสฺสเสว สมฺปตฺติ วิปาโก โหติ ภาวฺรโก.
- [๒๒๙] อลฺโส คีหิ กามโภคิ น สารุ
 อสณฺณโต ปพฺพชิตो น สารุ
 ราชา น สารุ อนิสฺมมการิ
 โย ปณฺทิตो โกรโณ ตํ น สารุ.
- [๒๓๐] นิสฺมม ขตฺติโย กยฺรํ นานิสฺมม ทิสฺมปติ
 นิสฺมมการิโน ราช ยโส กิตฺติ จ วฑฺฒติ.
- [๒๓๑] นิสฺมม ทณฺฑํ ปณฺเอยฺย อิตฺสโร
 เวคา กตํ ตปฺปติ ภูมิपाल
 สมฺมาปณฺธี จ นรฺสฺส อตฺถา
 อนนฺตปฺปา เต ภวนฺติ ปจฺฉา.
- [๒๓๒] อนนฺตปฺปานิ หิ เย กโรนฺติ
 วิภฺช กมฺมายตนาหิ โลเก
 วิญฺญปฺสฺสทณฺนิ สฺสขทฺรฺยานิ
 ภวนฺติ พุทฺธานมฺตานิ ตานิ.
- [๒๓๓] อากจฺจุํ ไทวาริกา ขกฺกพฺนฺธา
 กาสาวียา หนฺตฺ มมฺ ชนินฺท
 มาตุ จ^๑ องฺกสฺมิมหํ นิสินฺโน
 อากทฺตมิโต สหสา เทหิ เทว.

[๒๓๔] กฏกั ธิ สมุพารั สุกิจัน ปตุโต
มธุริ^๑ ปิยั ชีวิทัง ลัทธ^๒ ราช
กิจเจนนหิ อชช วธาย มุตโต
ปพพชเมวากิมโนหมสมิ.

[๒๓๕] ปตุโต ทวายั ตรุโน สุธมเม
อนุกมโปโก โสมนสฺโส กุมารโ
ตัม ยาจมาโน น ลภามิ สวชช
อรหสิ นัน ยาจิตเว ตุมปิ.

[๒๓๖] รรมสฺส ภิกขาจริยาย ปตุต
นิสมม ฐมเมสฺส ปรีพพชสฺส
สพเพสฺส ภูเตสฺส นิธาย ทณทัง
อนินทิตโต พรหมมเปหิ จานัน.

[๒๓๗] อจฺจนริยรูป^๓ วต ยาทิสญจ
ทุกขิตัม มัง ทุกขาปยเส สุธมเม
ยาสสฺส ปตุตัม อิติ วุจจมานา
ภิกขุโยว อุตฺตสาหยเส กุมารัง.

[๒๓๘] เย วิปฺปมุตฺตา อนวชชโกชโน^๔
ปรีนิพพุตา โลกมิมิ จรนต์
ตมริยมกคัม ปฏิปชชมานัน
น อุตฺตสเห วารยิตุํ กุมารัง.

[๒๓๙] อทฺธา หเว เสวิตพุพา สปญญา
พหุสฺสตา เย พหุจฺจณจินฺตโน
เยสํ สุตฺวาน สภาสิตานิ
อโปสฺสสุกกา วีตโสกา สุธมมาติ.
โสมนสฺสชาติกํ นวมิ.

๑๐. จมฺเปยฺยชาตก (๕๐๖)

- [๒๔๐] กา นุ วิชฺชริวภาสิ โอสธึ วีย ตารกา
เทวตา นุสิ คนฺธพฺพี น ตํ มณฺณามิ มานุสี.
- [๒๔๑] นมฺหิ เทวีนฺ คนฺธพฺพี น มหาราช มานุสี
นาคกณฺณาสมิ ภาทฺทนฺเต อตฺถณนฺมฺหิ อีธาคตา.
- [๒๔๒] วิพฺภนฺตจิตฺตา กุปิตินฺทริยาสี
เนตฺเตหิ เต วาริกณฺหา สวณฺติ
กินฺเต นฺนฺจํ กิ ปน ปตฺตยานา
อีธาคตา นาริ ตทิงฺฆ พฺรุหิ.
- [๒๔๓] ยมฺกุกเตโช อรุโคติ จาหุ
นาโคติ นํ อานุ ชนา ชนินฺท
ตมฺกุกฺหิ ปุริโส ชีวิกฺกุโถ
ตํ พนฺธนา มุญฺจ ปตี มเมโส.
- [๒๔๔] กถฺนุญฺยํ พฺลวี่ริยฺอุปฺนโน
หตฺถตฺถมฺกจฺฉิ^๑ วนิพฺพกสฺส
อกฺขาหิ เม นาคกณฺณเว ตมฺตถ
กถฺ วิชาเนมฺ กหิตฺนาคํ.
- [๒๔๕] นครปี่ นาโค ภสฺมํ กเรยฺย
ตถาหิ โส พฺลวี่ริยฺอุปฺนโน
ธมฺมมฺจ นาโค อปจายมาโน
ตสฺมา ปรกกมฺม ตโป กโรติ.
- [๒๔๖] จาตุทฺทสี ปณฺณรสี^๒จ ราช
จตุปฺปเถ สมนฺติ นาคราชา
ตมฺกุกฺหิ ปุริโส ชีวิกฺกุโถ
ตํ พนฺธนา มุญฺจ ปตี มเมโส.

- [๒๔๗] โสฬสํโสฬสํโสฬสํ อามตฺตมณิกฺขณฺทลา
วาริเกหสฺยา นาริ ทาปี ํ สรณํ กตา.
- [๒๔๘] ฐมฺเมน โมเจหิ อสาทเสน
กาเมน นิกฺเขน กวสฺเสน
โอสฺสฏฺฐกาโย อฺรโก จราตุ
ปฺปณฺณตฺถิโก มุณฺจตุ พนฺธนฺสฺมา.
- [๒๔๙] ฐมฺเมน โมเจมิ อสาทเสน
กาเมน นิกฺเขน กวสฺเสน
โอสฺสฏฺฐกาโย อฺรโก จราตุ
ปฺปณฺณตฺถิโก มุณฺจตุ พนฺธนฺสฺมา.
- [๒๕๐] ทมฺมิ นิกฺขสฺสํ ลุทฺท ญฺลนฺจ มณิกฺขณฺทลํ
จตุรฺสฺสณฺจ^๑ ปลฺลนฺกํ อุมานฺปฺปสฺสริณฺนิภํ
- [๒๕๑] เทว จ สาทิสฺสโย ภริยา อฺสภณฺจ กวํ สํ
โอสฺสฏฺฐกาโย อฺรโก จราตุ
ปฺปณฺณตฺถิโก มุณฺจตุ พนฺธนฺสฺมา.
- [๒๕๒] วินาปี ทานา ทว วจันํ ชนินฺท
มุณฺเจมุ นํ อฺรคํ พนฺธนฺสฺมา
โอสฺสฏฺฐกาโย อฺรโก จราตุ
ปฺปณฺณตฺถิโก มุณฺจตุ พนฺธนฺสฺมา.
- [๒๕๓] มุทฺโต จมฺเปยฺยโก นาโค ราชานํ เอตทพฺพวิ
นโม เท กาสฺสราชตฺถุ นโม เท กาสฺสวทฺฒน
อณฺชลิ เท ปกฺคณฺหามิ ปสฺสเสยฺยํ เม นิเวสนํ.

[๒๕๔] อุทฺธา ธิ ทุพฺพิสฺสเมตมาหุ
 ยํ มานุโส วิสฺสเส อมานุสมฺหิ
 สเจ จ มํ ยาจสิ เอตมตฺถํ
 ทกฺขเม เท นาค นีเวสนานิ.

[๒๕๕] สเจปํ วาโต คิริมาวเหยย
 จนฺโท จ สุริโย จ จมา ปเตยฺยํ
 สพฺพา จ นชฺโช ปฏิสันฺโต วเชยฺยํ
 น เทววทํ ราช มุสา ภณฺเอยํ.

[๒๕๖] นภํ ฝลฺลเยย อุทฺธิปํ สฺสเส
 สํวณฺเอยฺยํ ภูตธฺรา วสุณฺธฺรา
 สิตฺถจโย เมรุ สมฺมุลมฺปปเต^๒
 น เทววทํ ราช มุสา ภณฺเอยํ.

[๒๕๗] อุทฺธา ธิ ทุพฺพิสฺสเมตมาหุ
 ยํ มานุโส วิสฺสเส อมานุสมฺหิ
 สเจ จ มํ ยาจสิ เอตมตฺถํ
 ทกฺขเม เท นาค นีเวสนานิ.

[๒๕๘] ตุเมห ไซตฺถ ไซริวสิตา อุพารา
 มหาเตชา จิปปโกปํ จ โหถ
 มม การณ^๓ พนฺธนสฺมา ปมฺมุตฺโต
 อรหสิ โน ชานิตเว^๔ กตานิ.

[๒๕๙] โส ปจฺจตํ นิริเย โพรรุเป
 มา กายิกํ สาทมฺลตฺถ กิณฺจิ
 เปพาย พทฺโธ มรณํ อุเปตุ
 โย ตาทิสํ กมฺมกตํ น ชานเ.

๑ จ.ม. สํวณฺเอยฺย, ส. อ. สํวณฺเอยํ ๒ ก. สมฺมุลมฺพพเท ๓ จ.ม. มํการณา
 ๔ จ.ม. ชานิตฺเต, ส. ชานิตาเย

[๒๖๐]

สจฺจปฺปฏินฺเณ ทวเมส โหตุ
อกุโธโร โหติ อนุปนาหิ
สพฺพญจ เต นาคกุลํ สฺปณฺณา
อคฺคิวั กิเมหฺส^๑ วิวชฺชยนฺตุ.

[๒๖๑]

อนุกมฺปสี นาคกุลํ ชนินฺท
มาตา ยถา สฺปฺปิยเมกปฺตํ
อหฺมจ เต นาคกุลเณ สทฺธิ
กาหามิ เวยฺยาวุทฺธิกํ อฺพาริ.

[๒๖๒]

โยเชนฺตุ เว ราชรเถ สฺจิจฺตุเต
กมฺโพชเก อสฺสสเร สฺททนฺเต
นาเค จ โยเชนฺตุ สฺวณฺณกปฺปเน
ทกฺเขมฺ นาคสฺส นิเวสนานิ.

[๒๖๓]

เกรี มุทิงฺกา^๒ ปณฺวา จ สงฺขา
อวชฺชยีสฺ อคฺคเณสฺส รณฺโณ
ปายาสี ราชา พหุโสภมาโน
ปรกฺขโต นาริกณฺสส มชฺเณ.

[๒๖๔]

สฺวณฺณจิตกํ ภูมี อทฺทกฺขิ กาสีวทฺธโน
โสวณฺณมยปาสาทเ เวพฺพริยผลกตฺตเต.

[๒๖๕]

ส ราชา ปาวีสี พฺยุมฺหํ จมฺเปยฺยสฺส นิเวสนํ
อาทิจฺจวณฺณสนฺนิภํ กํสฺวิชฺชปภสฺสรํ.

[๒๖๖]

นानารุกฺเขหิ สณฺณนํ นานากนฺธสมิริตํ
โส ปาเวกฺขิ กาสีราชา จมฺเปยฺยสฺส นิเวสนํ.

[๒๖๗]

ปวิฏฺฐสฺมิ กาสีรณฺเณ จมฺเปยฺยสฺส นิเวสนํ
ทิพฺพา ตรียา ปวชฺชิสฺ นาคกณฺเณ จ นจฺจิสฺ^๔.

สตฺตฺตฺต. ๑๕/๔๖

๑ จ.ม. คิเมหฺส

๒ ส.อ. มุทิงกา

๓ ก. อคฺคเณรณฺโณ

๔ ก. ส. อ. นจฺจิสฺ

- [๒๖๘] ตำ นาคกณฺเฒา จริตํ คณฺเณ
 อนุวรุทึ กาสีราชา ปสนฺโน
 นิสีทิ โสวณฺณเมยฺมहि ปิเจ
 สุปสฺสเย จนนฺนสารลิตฺเต.
- [๒๖๙] โส ทตฺถ ภูทฺวา จ อโถ รมิตฺวา
 จมฺเปยฺยกํ กาสีราชา อโวจ
 วิมานเสฏฺฐจฺานิ อิมานิ ตฺยฺหํ
 อาทิจฺจวณฺณานิ ปภสฺสฺรานิ
 เนตาทิสํ อตฺถิ มนุสฺสโลเก
 กิमतฺถิยํ^๑ นาค ตโป กโรสี.
- [๒๗๐] ตา กมฺพกัปปุรฺรธา สุวตฺตา
 วฏฺฐงฺคฺลึ ตมฺพตฺตูปปนฺนา
 ปคฺคยฺห ปาเยนฺติ อโนมวณฺณา
 เนตาทิสํ อตฺถิ มนุสฺสโลเก
 กิमतฺถิยํ นาค ตโป กโรสี.
- [๒๗๑] นชฺไซ จ เตมา ปถฺโลมมจฺฉา
 อาภฺฐกฺกนฺตาทิรฺฐา^๒ สฺสฺติตฺถา
 เนตาทิสํ อตฺถิ มนุสฺสโลเก
 กิमतฺถิยํ นาค ตโป กโรสี.
- [๒๗๒] โกณฺจา มยฺฐา ทิวิยา จ หัสสา
 วคฺคฺสฺสฺสฺรา โกกิลา สมฺปตฺนฺติ
 เนตาทิสํ อตฺถิ มนุสฺสโลเก
 กิमतฺถิยํ นาค ตโป กโรสี.
- [๒๗๓] อมฺพา จ สาธา ติลกา จ ชมฺพุโย
 อุทฺทาลกา ปาฏฺลียो จ ผุสฺสฺลา
 เนตาทิสํ อตฺถิ มนุสฺสโลเก
 กิमतฺถิยํ นาค ตโป กโรสี.

๑ ฉ.ม. กิ ปตฺถยํ, เอวปฺปริปี

๒ ก. อากา...., อี. อทา....

[๒๗๔] อีมา จ เต โปกฺขรณฺโณ สมฺนตโต
 ทิพฺพา จ กณฺธา สตํ สมฺปวายนฺติ^๑
 เนทาทิสํ อตฺถิ มนุสฺสโลเก
 กิเมตฺถิ นาค ตโป กโรติ.

[๒๗๕] น ปุตฺตเหตุ น ธนสฺส เหตุ
 น อายุโน จาปี^๒ ชนินฺท เหตุ
 มนุสฺสโยนี อภิปตฺถยาโน
 ตสฺมา ปรกมฺม ตโป กโรมิ.

[๒๗๖] ทวํ โลหิตกฺโข วิหตฺนฺตรโส
 อลงฺกโต กปฺปิตเกสมสฺส
 สุโรสิโต โลหิตจฺนฺทเนน
 กณฺธพฺพราชาว ทิสา ปภาสสิ.

[๒๗๗] เทวทิฐิปตฺโตสิ มหानฺภาโว
 สพฺเพหิ กาเมหิ สมฺกิญฺจโต
 ปุจฺฉามิ ตํ นาคราเชตมตฺถ
 เสยฺโย อิตฺถ เกน มนุสฺสโลโก.

[๒๗๘] ชนินฺท นาณณตฺฐ มนุสฺสโลกา
 สุทฺธิ ว สํวิชฺชติ สยฺโม วา
 อหฺนจฺจ ลทฺธาน มนุสฺสโยนี
 กาหามิ ชาติมรณสฺส อนตฺถ.

[๒๗๙] อทฺธา หเว เสวิตพฺพา สปญฺญา
 พหุสฺสตา เย พหุจฺฉนฺจินฺติโน
 นาริโย จ ทิสฺวาน ทฺวณฺจ นาค
 กาหามิ ปญฺณานิ อนปฺปกาณิ.

- [๒๘๐] อุทฺธา หเว เสวิตพุพา สปัญฺณา
 พหุสฺสฺตา เย พหฺจฺนจฺนฺติโน
 นาริโย จ ทิสฺวาน มมฺมจ ราช
 กโรหิ ปญฺณานิ อนปฺปกานิ.
- [๒๘๑] อิทฺมฺจ เม ชาตฺรปฺ ปหุํ
 ราสี สุวณฺณสฺส จ ตาลมตฺตา
 อิโต หริตฺวา โสวณฺณฆฺรานิ การย
 รूपิยสฺส จ ปาการํ กโรนฺตุ.^๑
- [๒๘๒] มตฺตานมฺจ วาหสฺสฺตานิ ปญฺจ
 เวฬุริยมิสฺसानิ อิโต หริตฺวา
 อนฺเตปฺเร ภูมียํ สนฺถรณฺตุ
 นิกกทฺทมา เหหิติ นีรชา จ.
- [๒๘๓] เอตาทิสํ อาวส ราชเสฏฺฐ
 วิมานเสฏฺฐํ พหุโสภมานํ
 พารานฺตี นกรํ อิทฺธํ ผีตํ
 รชชมฺจ การเหติ อนมฺปญฺญาติ.
 จมฺเปยฺยชาตกํ ทสมํ.

๑๑. มหาปโลกนชาตก (๕๐๗)

- [๒๘๔] พฺรหฺมโลกา จวิตฺวาน เทวปฺตฺโต มหิทฺธิโก
 รณฺโณ ปฺตฺโต อุทฺปาที สพฺพกามสมิทฺธิสฺ.
- [๒๘๕] กามา วา กามสณฺณว วา พฺรหฺมโลเก น วิชฺชติ
 สฺวาสุสฺส^๒ ตาเยว สณฺณาย กามเหติ วิชฺคฺจุจฺฉ.

๑ ๑ จ.ม. อิโต หริตฺวาน สุวณฺณฆฺรานิ, กรสฺส รุปิยปาการํ กโรนฺตุ

๒ จ.ม. มตฺตา จ ๓ ส. สฺวาสุส

[๒๘๖]	ตสฺส จนฺเตปุเร อาสิ โส ตตฺถ ปฏิสลฺลิโน	ฌานาคารํ สุมาปิตํ เอโก รหสิ ฌายถ.
[๒๘๗]	ส ราชา ปรีเทเวสิ เอกปฺตฺโต จยํ มยฺหํ	ปฺตฺตโสเกน อฏฺฐิตो น จ กามานิ ภูณฺชติ.
[๒๘๘]	โก นฺ ฆเวตฺถ อปฺปาโย โส โย ^๑ เม ปฺตฺตํ ปโลเกยฺย	โก วา ชานาติ กิณฺจนํ ยถา กามานิ ปตฺถये.
[๒๘๙]	อนฺ กุมาริ ตตฺถเวย กสฺสลา นจฺจทีตสฺส	วณฺณรูปสมภาหิตา วาทิตะ จ ปทกฺขิณา.
[๒๙๐]	สา ตตฺถ อปฺสงฺกมฺม อหํ โข นํ ปโลเกยฺย	ราชานํ เอตทพฺพวิ สเจ ภตฺตา ภวิสฺสติ.
[๒๙๑]	ตํ ตถาวาทีนํ ราชา ตวญฺเวย นํ ปโลเกหิ	กุมาริ เอตทพฺพวิ ตว ภตฺตา ภวิสฺสติ.
[๒๙๒]	สา จ อนฺเตปุริ คนฺตฺวา หทยงฺกมา เปมฺนียา	พหุํ กามุปฺสณฺหิตํ จิตฺตรา คาคา อภาสถ.
[๒๙๓]	ตสฺสา จ คายमानาย กามจฺจนฺทสฺส อปฺปชฺชิ	สทฺทํ สุตฺวาน นาริยา ชนํ โส ปริปุจฺจถ.
[๒๙๔]	กสฺเสโส สทฺโท โก วา โส หทยงฺกมํ เปมฺนียํ	ภณฺติ อจฺจาวจํ พหุํ อโ ^๒ กณฺณสฺสขํ มม.
[๒๙๕]	เอสา โข ปมทา เทว สเจ ทวํ กามะ ภูณฺชเยย	ชิตฺตา เอสา อนปฺปิกา ภียโย ภียโย ฉาเทยฺย ^๓ ตํ.
[๒๙๖]	อิงฺฆ อากจฺฉโตเรน อสฺสมสฺส สมีปมฺหิ	อวิทุรมฺหิ คายตุ สนฺทิกะ มยฺห คายตุ.
[๒๙๗]	ติโรกฺขทฺมฺหิ คายิตฺวา พนฺธิ ^๔ อนฺนปฺพุพฺเพน	ฌานาคารมฺหิ ปาวิสิ อรรณฺณมिव ภูณฺชริ.

[๒๙๘]	ทสฺส ^๑ กามรตฺถ ฌตฺวา อหเมว กามะ ภูณฺเชยฺย	อิสฺสธมฺโม อชายถ มา อณฺโณ ปฺริโส อหุ.
[๒๙๙]	ทโต อสึ คเหตฺวาน อหเมวโก ภูณฺชิสฺส	ปฺริเส หนฺตํ อุกฺกมิ มา อณฺโณ ปฺริโส สียา.
[๓๐๐]	ทโต ชานปทา สพฺเพ ปฺตุโต ตยฺยํ มหาราช	วิกฺกนฺทิสฺส สมากตา ชนํ เหเจตฺยทฺสํ.
[๓๐๑]	ทณฺจ ราชา วิวาทฺสิ ^๒ ยาวตา วิชิตํ มยฺหํ	สมฺมา ฐฏฺฐา จ ชตฺติโย น เท วตฺตพฺพ ^๓ ทาวเท.
[๓๐๒]	ทโต โส ภริยมาทาย ปณฺณสาลํ กริตฺวาน	สมฺมทํ อุปสงฺกมิ วนํ อุนฺฉาย ปาวิสสิ.
[๓๐๓]	อเถตฺถ อสึ มาคณฺฉิ โส ทสฺส เณํ ปาเวกฺขิ	สมฺมทมฺปฺรปฺริ ภตฺตกาเล อฺปฺภุจฺเจ.
[๓๐๔]	ทณฺจ ภริยา ปโลเกสิ จุโต โส พฺรหฺมจฺริยมฺหา	ปสฺส ยาว สฺสหารุณํ อิทฺธิยา ปฺริหายถ.
[๓๐๕]	ราชปฺตุโต จ อุนฺฉาโต สยํ กาเชน อาทาย	วนมฺูลผลํ พหุ อสฺสมํ อุปสงฺกมิ.
[๓๐๖]	อิสฺสิ จ ชตฺติยํ ทิสฺวา เวทาสํ คมิตฺตฺนฺติ	สมฺมทํ อุปสงฺกมิ สีกฺเต โส มหณฺณเว.
[๓๐๗]	ชตฺติโย จ อสึ ทิสฺวา ทสฺสเว อนฺกมฺปาย	สีกฺมานํ มหณฺณเว อิมา คาทา อภาสถ.
[๓๐๘]	อภิชฺชมาเน วาวิสฺสํ มิตฺตํภาวิทฺธิยา กนฺตฺวา	สยํ อากมฺม อิทฺธิยา ตฺตํทสิ มหณฺณเว.

๑ ก. ทสฺสา ๒ ก. นิวาทฺสิ, อ. วิวาทฺสิ ๓ ส.อ. วตฺตพฺพ

- [๓๐๙] อาวญฺญนี มหามายา พรหมจริยวิโกปนา
 สีนฺหติ นํ วิทิตฺวาน อารกา ปริวชฺชเย.
- [๓๑๐] อนฺตา มุทฺธสมฺภาสา ทุปฺปฺรา ตา นทีสฺมา
 สีนฺหติ นํ วิทิตฺวาน อารกา ปริวชฺชเย.
- [๓๑๑] ยํ เอตา อูปเสวนฺติ จนฺทสา วา ธเนน วา
 ชาตเวโทว สํ จานํ ชิปฺปํ อนฺทหนฺติ นํ.
- [๓๑๒] ขตฺติยสฺส วโจ สุตฺวา อิตฺติสฺส นิพฺพิทา อหุ
 ลทฺธา โปรวณํ มคฺคํ กจฺจเต โส วิหายสํ.
- [๓๑๓] ขตฺติโย จ อิตฺติ ทิสฺวา กจฺจมานํ วิหายสํ
 สํเวกํ อลภี ธีโร ปพฺพชฺชํ สมโรจยิ.
- [๓๑๔] ตโต โส ปพฺพชิตฺวาน กามราคํ วิวาชยิ
 กามราคํ วิวาเชตฺวา พรหมโลกฺกุปฺโก อหฺนฺติ.

มหาปโลภนชาตกํ เอกาทสํ.

๑๒. ปณฺจปณฺทิตชาตก (๕๐๘)

- [๓๑๕] ปณฺจ ปณฺทิตา สมากตาทถ
 ปณฺโห^๑ เม ปฏฺิภาติ ทํ สุนาถ
 นินฺทียมตฺถํ ปสฺสียํ วา
 กสฺสเสวาวิกเรยฺย^๒ คฺยฺหฺมตฺถํ.
- [๓๑๖] ทวํ อววิกโรหิ^๓ ภูมิปาล
 ภตฺตา ภารสโห ทวํ วเท ทํ
 ทว จนฺทรุจฺฉิ^๔ สมฺมตฺติว
 อถ วกฺชนฺติ ชนินฺท ปณฺจ ธีรา.

๑ จ.ม. ปณฺหา ๒ จ. กสฺสเสวาวิกเรยฺย, ม. กสฺส วาวิกเรยฺย.
 ๓ จ. อววิกโรหิ เขวมฺปรีปี ๔ ส. อ. จนฺทญฺจ รุจฺฉิ

[๓๑๗] ยะ สีสวตีว อนนฺตญเญยา
 ภตฺตจฺจนฺทวสานุภา ปียา มนาปา
 นินฺทียมตฺถํ ปสฺสียํ วา
 ภริยาชาวกฺกเรยฺย คุญฺหมตฺถํ.

[๓๑๘] โย กิจฺจกตฺตสฺส อาตฺรตฺต
 สรรณํ โหติ คติ ปฺรายนณฺจ
 นินฺทียมตฺถํ ปสฺสียํ วา
 สขิโน วาวกฺกเรยฺย คุญฺหมตฺถํ.

[๓๑๙] โย^๑ เขฏฺฐโจ อถ มชฺฌิโม กนฺนิฏฺฐโจ
 โส เจ สีสฺสมาหิโต จิตฺตโต
 นินฺทียมตฺถํ ปสฺสียํ วา
 ภตฺตโน วาวกฺกเรยฺย คุญฺหมตฺถํ.

[๓๒๐] โย เว ปิตุ ทยสฺส ปทฺธกุ^๒
 อนฺชาโต ปิตโร อโนมปณฺโณ
 นินฺทียมตฺถํ ปสฺสียํ วา
 ปุตฺตตฺตสวีกเรยฺย คุญฺหมตฺถํ.

[๓๒๑] มาตา ทฺวิปชฺชนินฺทเสฏฺฐ
 ยะ นํ โปเสติ จนฺทสา ปิเยน
 นินฺทียมตฺถํ ปสฺสียํ วา
 มาตฺตยาวกฺกเรยฺย คุญฺหมตฺถํ.

[๓๒๒] คุญฺหสฺส หิ คุญฺหเมว สารุ
 น หิ คุญฺหสฺส ปสฺสตุมวากมมํ
 อนิปนฺนํ ตาย^๓ สหะยฺย ธีโร
 นิปนฺนํ ตโตว ยถาสํ ภาณะยฺย.

๑ อัย ปาโจ จ.ม. ไปตฺกเกสฺส น ทิสฺสติ ๒ ก. ปทฺธกุ

๓ จ.ม. อนิปนฺนํ ตา, ส.อ. อนิปนฺนํ ตาย

- [๓๒๓] ก็ ตวั วิมโนสิ ราชเสฏฺฐ
 ทิปทินฺท^๑ วจนํ สุโณม เตตฺ^๒
 ก็ จินฺตยมาโน ทุมฺมโนสิ
 น หิ^๓ เทว อปฺราโร อตฺถิ มยฺหํ.
- [๓๒๔] ปณฺเฑห วชฺโณ มโหสโรติ
 อาณตฺโต เม วธาย ภูริปณฺโณ
 ตํ จินฺตยมาโน ทุมฺมโนสฺมิ
 น หิ เทว อปฺราโร อตฺถิ ตฺยฺหํ.
- [๓๒๕] อภิโทสคโตทานิ เอหิสี
 ก็ สุตฺวา ก็ สงฺกเต มโน เต
 โก เต กิมโวจ ภูริปณฺณ
 อิงฺฆ ตํ วจนํ สุณาม พฺรหฺม เมตํ.
- [๓๒๖] ปณฺเฑห วชฺโณ มโหสโรติ
 ยทิ เต มนฺตยิตํ ชนินฺท โทสํ
 ภริยาย รโหคโต อสฺสึ
 คฺยฺหํ ปาตุกตํ สุตํ มเมตํ.
- [๓๒๗] ยํ สาลานสฺมึ เสนโก
 ปาปกมฺมมกาสี อสพฺภีรูป
 สชิโนว รโหคโต อสฺสึ
 คฺยฺหํ ปาตุกตํ สุตํ มเมตํ.
- [๓๒๘] ปุกฺกุสปริสสฺส เต ชนินฺท
 อุปฺปนฺโน โรโค อวาชยฺตุโต
 ภาตฺตจ^๔ รโหคโต อสฺสึ
 คฺยฺหํ ปาตุกตํ สุตํ มเมตํ.

- [๓๒๙] อาพาธโย อสพฺภีโร
 กามินโ๑ นรเทเวน ญฺญโ๑
 ปุ๑ต๑ต๑ส รโ๑ค๑โต อส๑สิ
 คุ๑ย๑หิ ปา๑ต๑ก๑ต๑ ส๑ต๑ มเม๑ต๑.
- [๓๓๐] อญ๑จว๑งก๑ มณิ๑ร๑ต๑น๑ อ๑พาร๑
 ส๑ก๑โก เ๑เท อ๑ท๑ทา ปิ๑ต๑าม๑ห๑ส๑ส
 เท๑วิน๑ท๑ส๑ส ก๑ต๑ ต๑ท๑ช๑ช๑ ห๑ต๑ถ๑
 มา๑ค๑ญ๑จ รโ๑ค๑โต อส๑สิ
 คุ๑ย๑หิ ปา๑ต๑ก๑ต๑ ส๑ต๑ มเม๑ต๑.
- [๓๓๑] คุ๑ย๑ห๑ส๑ส หิ คุ๑ย๑ห๑เม๑ว ส๑า๑ธ๑
 น หิ คุ๑ย๑ห๑ส๑ส ป๑ส๑ต๑ถ๑มา๑วิ๑ก๑ม๑ม๑
 อนิ๑ป๑ผ๑น๑น๑ต๑าย ส๑เห๑ย๑ย ธี๑โร
 นิ๑ป๑ผ๑น๑น๑ต๑ไ๑ถ๑ ย๑ถ๑า๑ส๑ข๑ ภ๑ณ๑เ๑ย๑ย.
- [๓๓๒] น คุ๑ย๑ห๑ม๑ต๑ถ๑ วิ๑ว๑เร๑ย๑ย ร๑ก๑เข๑ย๑ย น๑ ย๑ถ๑า นิ๑ธี
 น หิ ปา๑ต๑ก๑โต ส๑า๑ธ๑ คุ๑โย๑ห๑ อ๑ต๑โ๑ ป๑ช๑าน๑ตา.
- [๓๓๓] ติ๑ยา คุ๑ย๑หิ น ส๑เส๑ย๑ย อ๑มิ๑ต๑ต๑ส๑ส จ ป๑ณ๑ติ๑โต
 โย จ๑มิ๑เส๑น ส๑ธี๑โร ห๑ทย๑ต๑ถ๑เ๑โน จ โย น๑โร.
- [๓๓๔] คุ๑ย๑ห๑ม๑ต๑ถ๑ม๑ส๑ม๑พ๑ุ๑ท๑ธ๑ ส๑ม๑โพ๑ธ๑ย๑ติ โย น๑โร
 ม๑น๑ต๑ภ๑าท๑ภ๑ยา ต๑ส๑ส ท๑า๑ส๑ญ๑โต๑ว ติ๑ติ๑ก๑ข๑ติ.
- [๓๓๕] ย๑าว๑น๑โต ป๑ริ๑ส๑ส๑ต๑ถ๑ คุ๑ย๑หิ ช๑าน๑น๑ติ ม๑น๑ติ๑น๑
 ท๑าว๑น๑โต ต๑ส๑ส อ๑พ๑ุ๑เพ๑กา ต๑ส๑มา คุ๑ย๑หิ น วิ๑ส๑ส๑เช.
- [๓๓๖] วิ๑วิ๑จ๑ ภ๑า๑เส๑ย๑ย ทิ๑วา ร๑ห๑ส๑ส๑
 ร๑ต๑ติ๑ คิ๑ริ๑ นา๑ติ๑เว๑ล๑ ป๑ม๑ญ๑เจ
 อ๑ป๑ส๑ส๑ติ๑กา หิ ส๑ุ๑ณ๑น๑ติ ม๑น๑ต๑
 ต๑ส๑มา ม๑น๑โต ชิ๑ป๑ป๑ม๑เป๑ติ ๑ภ๑ท๑น๑ติ.
 ป๑ณ๑จ๑ป๑ณ๑ติ๑ช๑า๑ต๑ก๑ ท๑ว๑า๑ท๑ส๑ม๑.

๑๓. หตฺถิपालชาตก (๕๐๕)

- [๓๓๗] จิรสฺสํ วต ปสฺสํสาม พฺรหฺมณํ เทวาวณฺณินํ
มหาชฺฌํ ขาริธรร^๑ ปงฺกทนฺตํ รชสฺสิรํ.
- [๓๓๘] จิรสฺสํ วต ปสฺสํสาม อีสึ ฐมฺมคฺเณ รตํ
กาสาวยตฺถวสนํ วากจิริํ ปฏิจฺจนทํ.
- [๓๓๙] อาสนํ อุทกํ ปชฺชํ ปฏิคฺคณฺหาตุ โน ภวํ
อคฺખเ ภวนฺตํ ปุจฺฉาม อคฺขํ กุรฺตุ โน ภวํ.
- [๓๔๐] อธิจฺจ เวเท ปริเยส วิตฺตํ
ปฺปเต เกเห^๒ ตาท ปติฏฺฐเปตฺวา
คนฺธเ รเส ปจฺจนฺโกตฺว^๓ สพฺพํ
อรณฺธํ สารุ มฺนิ โส ปสฺสโต.
- [๓๔๑] เวทา น สจฺจา น จ วิตฺตลาโภ
น ปฺปตฺตลาเภน ชฺร วิหนฺติ
คนฺธเ รเส มุจฺจนมาหุ สนฺโต
สกมฺมฺนา โหติ ผลฺลุปฺปตฺติ.
- [๓๔๒] อทฺธา หิ สจฺจํ วจฺนํ ตเวทํ
สกมฺมฺนา โหติ ผลฺลุปฺปตฺติ
ชินฺณา จ มาตาปิตโร ทวีเม^๔
ปสฺสเสยฺยํ ตํ วสฺสสํ อโรคฺย^๕.
- [๓๔๓] ยสฺสสฺสํ สกฺขี มรณฺเนน ราช
ชราย เมตฺตึ นรวิร เสฏฺฐ
โย จาปี ชณฺเณ น มริสฺสํ กทาจิ
ปสฺสเสยฺยํ ตํ วสฺสสํ อโรคฺย^๕.

๑ อ. ขาริการ์ ๒ ก. เกเห ๓ จ.ม. สึ ปจฺจนฺนุญฺย ๔ ก. ทวยิเม
๕ จ. ส. อ. อโรคํ

- [๓๔๔] ยถาปี นาวํ ปุริโส ทกมฺหิ
 เอเรติ เจ นํ อุปเนติ ตีรํ
 เอวํปี พยาธี สสทํ ชรา จ
 อุปเนติ มจฺจํ วสมนตฺกสฺส.
- [๓๔๕] ปงฺโก จ กามา ปลิโป จ กามา
 มโนหฺรา ทุตฺตรา มจฺจเรยฺยา
 เอตสฺมี ปงฺเก ปลิเป วิสฺนุนา^๑
 หีนตฺตรุปา น ตรณฺติ ปารํ.
- [๓๔๖] อยํ ปุเร ลุทฺทมกาสี กมฺมํ
 สฺวายํ กหิโต น หิ โมกฺขิโต เม
 โอรฺนุธิยา นํ ปวิรรุขิสฺสามิ
 มายํ ปุณฺ ลุทฺทมกาสี กมฺมํ.
- [๓๔๗] กวํ นมฺมํ ปุริโส ยถา วเน
 อเนวฺสตี^๒ ราช อปฺสฺสมาโน
 เอวํ นมฺมํ ใสการี มมตฺโต
 โสทํ กถํ น คเวเสยฺยํ ราช.
- [๓๔๘] หิโยติ หิโยติ โปโส ปเรติ ปรีหายติ
 อนาคตํ เนตมตฺถิติ ฌตฺวา
 อุปฺปนฺนจฺฉนฺทํ โก ปนฺนุเทยฺย ธีโร.
- [๓๔๙] ปสฺสามิ วอทํ ททรี^๓ กุมารี
 มตฺตูปมํ เกตฺกปฺปณฺเนตฺตํ
 อมฺมตฺวา โภเค^๔ ปจฺเม วยสฺมี
 อาทาย มจฺจํ วชเต กุมารี.

๑ จ. ส. อ. พยสนฺนา ๒ ส. อ. ปริเยสตี ๓ จ. ททรี

๔ จ. อมฺมตฺวา โภเค, ม. โภเก อมฺมตฺวา

[๓๕๐]

ยฺว สฺชาโต สฺมุโข สฺทสฺสโน
 สโม กุสุมฺภปริณิณฺณมฺสฺส
 หิตฺวาน กาเม ปฏิกฺกจฺ^๑ เกหํ
 อนฺชาน มํ ปพฺพชิสฺสามิ เทว.

[๓๕๑]

สาชาหิ รุกฺโข ลมฺเต สมณฺณํ
 ปหีนฺสาขํ ปน ชาณฺมมาหุ
 ปหีนฺปฺตฺตสฺส มมชฺช โภทิ
 วาเสฏฺฐจิ ภิกฺขวาริยาย กาโล.

[๓๕๒]

อหฺมสฺมิ โภณฺจาว ยถา หิมฺจฺเจ
 กตานิ ชาลานิ ปทาณิ^๒ หํสา
 กจฺจนฺติ ปฺตฺตา จ ปตี จ มยฺหํ
 สาทํ กถํ นานฺวเช ปชานํ.

[๓๕๓]

เอเต ภุตฺวา วมิตฺวา จ ปกฺกมฺนฺติ วิหฺงกมา
 เย จ ภุตฺวาน วมิตฺสฺส เต เม หตฺถตฺถมกฺคา.^๓

[๓๕๔]

อวมิ พฺราหฺมโณ กาเม โส ทฺวํ ปจฺจาวมิตฺสฺส
 วนฺตาโท ปฺริโส ราช น โส โหติ ปสฺสโย.

[๓๕๕]

ปงฺเก จ ไปสํ ปลิเป พยฺสนนํ
 พลี ยถา ทพฺพลมฺพุทฺธเรยฺย
 เอวมฺปิ มํ ทฺวํ อุตฺตาริ โภทิ
 ปญฺจาลิ คาคาหิ สฺภาสิตาหิ.

[๓๕๖]

อิทํ วตฺวา มหาราชา เอสฺการี ทิสฺมปฺติ
 รกฺกํ หิตฺวาน ปพฺพชฺชิ นาโค เจตฺตวาว พนฺธนํ.

๑ ก. อ. ปฏิกฺกจฺ ๒ ก. ส. ปทาณิ ๓ จ.ม. หตฺถตฺถมกฺคา

[๓๕๗] ราชา จ ปพพชฺชมโรจยิตถ
 รฏฺฐํ ปหาย นรวิรเสฏฺโฐ
 ตุวปี โน โหหิ ยถา ราชา
 อเมหฺหิ กุตุตา อนุสาส ราชํ.

[๓๕๘] ราชา จ ปพพชฺชมโรจยิตถ
 รฏฺฐํ ปหาย นรวิรเสฏฺโฐ
 อหํปี เอกา จริสฺสามิ โลเก
 หิตฺวาน กามานิ มโนรมานิ.

[๓๕๙] ราชา จ ปพพชฺชมโรจยิตถ
 รฏฺฐํ ปหาย นรวิรเสฏฺโฐ
 อหํปี เอกา จริสฺสามิ โลเก
 หิตฺวาน กามานิ ยโธธิกานิ.

[๓๖๐] อจฺเจนฺติ กาลา ตรยนฺติ รตฺติโย
 วโยคุณา อนุปฺพุํ ชนฺติ
 อหํปี เอกา จริสฺสามิ โลเก
 หิตฺวาน กามานิ มโนรมานิ.

[๓๖๑] อจฺเจนฺติ กาลา ตรยนฺติ รตฺติโย
 วโยคุณา อนุปฺพุํ ชนฺติ
 อหํปี เอกา จริสฺสามิ โลเก
 หิตฺวาน กามานิ ยโธธิกานิ.

[๓๖๒] อจฺเจนฺติ กาลา ตรยนฺติ รตฺติโย
 วโยคุณา อนุปฺพุํ ชนฺติ
 อหํปี เอกา จริสฺสามิ โลเก
 สตีฏฺฐา สพฺพมตฺติจฺจ สงฺกนฺติ.
 หตฺถิปาลชาตกํ เतरสมํ.

๑๔. อโยมรชาตก (๕๑๐)

- [๓๖๓] ยเมกรตฺตี ปจฺมํ กพฺเภ วสฺติ มาณโว
อพฺภุจฺจิโศว โส ยาทิ^๑ ส กจฺจํ น นีวตฺตติ.
- [๓๖๔] น ยฺชฌมานา น พเลนวสฺสิตา
 นรา น ชีรณฺติ น จาปี มียฺยเร
 สพฺพณฺหิ ตํ^๒ชาติชรายปทุทํ
 ตมฺเม มตฺติ โหติ จรามิ ฌมฺม.
- [๓๖๕] จตุรงฺคินี เสน สุกฺสิรูป
 ชยนฺติ รฏฺฐาธิปตฺติ ปสฺยห
 น มจฺจุโน ชยิตุมฺสฺสหนฺติ
 ตมฺเม มตฺติ โหติ จรามิ ฌมฺม.
- [๓๖๖] หตฺถิหิ อสฺสเสหิ รเถหิ ปตฺติภิ
 ปรีวาริตา มุจฺจเร เอกจฺเจยฺยา
 น มจฺจุโน^๓ มุจฺจิตุมฺสฺสหนฺติ
 ตมฺเม มตฺติ โหติ จรามิ ฌมฺม.
- [๓๖๗] หตฺถิหิ อสฺสเสหิ รเถหิ ปตฺติภิ
 สุรา ปภณฺชนฺติ ปธฺสยฺนฺติ
 น มจฺจุโน ภณฺชิตุมฺสฺสหนฺติ
 ตมฺเม มตฺติ โหติ จรามิ ฌมฺม.
- [๓๖๘] มตฺตา กขา ภินฺนคพา^๔ ปภินฺนา
 นครานิ มทุทฺหนฺติ ชนํ หนฺนติ
 น มจฺจุโน มทุทิตุมฺสฺสหนฺติ
 ตมฺเม มตฺติ โหติ จรามิ ฌมฺม.

- [๓๖๙] อัสสาสิโน กตทตถาปี วีรา^๑
 ทูเรปาทิ อุกุณเณวรีโนปี
 น มจจุโน วิชณิตุมสฺสหนฺติ
 ตมเม มตี โหติ จรามิ ฐมม.
- [๓๗๐] สรานิ ขียนฺติ สเสลกานนา
 สพฺพํ หิ ตํ^๒ ขียนฺติ ทิम्मมนฺตรํ
 สพฺพํ หิ ตํ^๒ ภนฺตฺเร กาลปริยายํ
 ตมเม มตี โหติ จรามิ ฐมม.
- [๓๗๑] สพฺเพสเมวํ หิ นรินฺรานํ^๓
 จลาจลํ ปาณฺณโนธ ชีวิตํ
 ปโฏว ฐตฺตสฺส ทุโมว กุลฺลโ
 ตมเม มตี โหติ จรามิ ฐมม.
- [๓๗๒] ทมฺปผลาเนว ปตฺนฺติ มาณวา
 ทหฺรา จ วุฑฺฒา จ สรีรเกทา
 นาริโย นรา มชฺฌิมโปริสา จ
 ตมเม มตี โหติ จรามิ ฐมม.
- [๓๗๓] นายํ วโย ทารกราชสนฺนิโก
 ยทพฺภตฺตีํ กตเมวทานิ ตํ
 ชินฺณสฺส หิ นตฺถิ วตฺติ กุโต สุขํ
 ตมเม มตี โหติ จรามิ ฐมม.
- [๓๗๔] ยกฺขา ปิสาจา อถวาปี เปตา
 กุปฺปีตา เต^๔ อสฺสสนฺติ มนฺตฺสเส
 น มจจุโน อสฺสสฺสิตุมสฺสหนฺติ
 ตมเม มตี โหติ จรามิ ฐมม.

๑ ส. อ. อีรา ๒ จ.ม. สพฺพํ หิทํ, ส. อ. สพฺพํ หิตํ

๓ จ.ม. นรานนารินํ, อ. นรานนีนํ ๔ ส. อ. กุปฺปีตาปี เต

[๓๗๕]

ยกุเช ปีสาง อถวาปี เปเต
กุปปีเตปี เต นิชฌปนํ กโรนติ
น มจฺจุโน นิชฌปนํ กโรนติ
ตมเม มตี โหติ จรามิ ฐมมํ.

[๓๗๖]

อปราชเก ทุสเก เหจเก จ
ราชาโน ทณฺฑนฺติ วิทิตฺวาน โทสํ
น มจฺจุโน ทณฺฑิตุมฺสฺสหนฺติ
ตมเม มตี โหติ จรามิ ฐมมํ.

[๓๗๗]

อปราชกา ทุสกา เหจกา จ
ลภนฺติ เต ราชนิ^๑ นิชฌเปตฺ
น มจฺจุโน นิชฌปนํ กโรนติ
ตมเม มตี โหติ จรามิ ฐมมํ.

[๓๗๘]

น ขตฺติโยปี น จ พฺราหฺมโณปี
น อฑฺฒกา พลวา เตชวาปี
น มจฺจุราชสฺส อเปกฺขมตฺติ
ตมเม มตี โหติ จรามิ ฐมมํ.

[๓๗๙]

สีหา จ พฺยคุมา จ อโถปี ทิปฺปิโย
ปสฺสฺห ขาทนฺตี วิณฺฑมฺหานํ
น มจฺจุโน ขาทิตุมฺสฺสหนฺติ
ตมเม มตี โหติ จรามิ ฐมมํ.

[๓๘๐]

มายาการา รุคฺคมชฺฌเ กโรนฺตา
โมหนฺติ จกฺขุณี ชนสฺส ตาวเท
น มจฺจุโน โมหิตุมฺสฺสหนฺติ
ตมเม มตี โหติ จรามิ ฐมมํ.

[๓๘๑] อาสีวิสา กุปปีตา อุกุกเตชา
 ทำสนฺติ มาเรณฺตีปี้ เท มนฺสฺเส
 น มจฺจุโน ทำสฺสฺสนฺติ
 ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฐมฺม.

[๓๘๒] อาสีวิสา กุปปีตา ยํ ทำสนฺติ
 ติกิฉฺฉกา เทส วิสํ หนฺนฺติ
 น มจฺจุโน ทฺฐจฺวิสํ หนฺนฺติ
 ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฐมฺม.

[๓๘๓] ฐมฺมนฺตรී เวตฺตรณฺ^๑ จ โภโช
 วิสานิ หนฺตวาน ภฺชงฺกมานํ
 สฺสฺยฺยฺนฺติ เท กาลกตา ตเถว
 ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฐมฺม.

[๓๘๔] วิชฺชาธรา โฆรมฺมียมานา
 อทสฺสนํ โอสฺสฺเหติ วชฺนฺติ
 น มจฺจุราชสฺส วชฺนฺติ อทสฺสนํ^๒
 ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฐมฺม.

[๓๘๕] ฐมฺโม หเว รกฺขติ ฐมฺมจารี
 ฐมฺโม สฺสฺจฺฉนฺโณ สฺสฺขมาวหาติ
 เอสานิสฺสํโส ฐมฺเม สฺสฺจฺฉนฺณ
 น ทฺถกฺคิ อจฺฉนฺติ ฐมฺมจารี.

๑ ฉ.ม. เวตฺตรณฺ

๒ ฉ. สี อ. วชฺนฺตทสฺสนํ

[๓๘๖]

น หิ ฐโม อฐโม จ อุโก สมวิปากิโน
อฐโม นิรย เนติ ฐโม ปาเปติ สุกคตินติ. (๒๖๐๕)

อโยพรรชาตัก จุกุทสม.

วิสคินิปาตํ นิฏฐิตํ.

ตสสุททานํ

มาตงก สมภูท สีวิ สิริมนโต
โรหณ หัส สติคิคุโป ภาลลาคิย
โสมนสฺส จมฺเปยฺย พุรหฺม ปณฺจ-
ปณฺทิต จิรฺสํ วต อโยพราติ.

๑๖. ตีสตินิปาต

๑. กิณนุทชาตก (๕๑๑)

[๑]	กิณนุโท กิณนุปปาโย กี ปตฺตยาโน กี เอส	เอโก สมฺมสิ มฺมมนิ เคน อตฺเถน พฺรหฺมณ.
[๒]	ยถา มหา วาริชโร ตญฺญมํ อมฺพปกํ	กุมฺโภ สุปริณํหา ^๑ วณฺณเคนธฺรสุตฺตมํ.
[๓]	ทํ วุญฺหมานํ โสเตน ปาณีนํ นํ คเหตฺวาน	ทิสฺวานามลฺมชฺฌิเม อคฺคยาตนาหรี.
[๔]	ตโต กทลปตฺเตสุ สตะเนน นํ วิกปเปตฺวา	นิกฺขิเปตฺวา สยํ อหํ ชฺุบฺปิปาสํ อหาสิ เม.
[๕]	โสหนํ อเปตฺทโร อสฺสาทํ นาธิคฺจณามิ	พฺยุหนํทฺฐโต ทฺกฺขทฺกฺขโม ผเลสฺสวณฺเณสุ เกสฺส ^๒ .
[๖]	โสเสทฺวา นฺน มรณํ อมฺพํ ยสฺส ผลํ สาท ยมฺพุทฺธี วุญฺหมานํ	ทํ มมํ อาวทิสฺสติ มธฺรคฺคํ มโนรมํ. อุทฺทิสฺสุมา มหณฺณเว.
[๗]	อกฺขาทํ เท มยา สพฺพํ รมมํ ปติ นิสินฺโนสฺมิ	ยสฺสุมา อุปวสามทํ ปฺฤโถมายุตา ปฺฤ.
[๘]	ทฺวณฺจ ^๓ โข เมว อกฺขาหิ กา วา ทฺวณฺสิ กลฺยาณิ	อตฺตทานมปฺลาโยนี กิสฺส วา ทฺวํ สุมชฺฌิเม.

[๙]	รูปปฏุปถมภูจีว ^๑ ยา สนฺติ นาริโย เทเวสุ	พยุกัณฺวี คิริสานุชา เทวานํ ปริจาริกา.
[๑๐]	ยา จ มนุสฺสโลกสฺมี รูปเน เต สกิลี นตฺถิ ปฏุจาสิ เม จารูปพฺพงฺกิ	รูปเนนานวาคิตฺติโย เทวคณฺธพฺพมานเส ^๒ พฺรหฺมา นามณฺจ พนฺธเว.
[๑๑]	ยํ ทฺวํ ปติ นิสินฺโนสิ สํ ภูสํสาธา วุตฺตา	รณํ พฺราหฺมณ โกลิกิ วราริวโหมสา.
[๑๒]	นํนาทมฺภกณากิณฺณา มเมว ปมฺชา โหนฺติ	พหฺกา คิริกนฺทรา อภิสนฺทนต์ ปาวุเส.
[๑๓]	อโถ พหุ วนโตทา พหฺกา นาคจิตฺโตทา ^๓	นีลวาริวหินฺธรา อภิสนฺทนต์ วารินา.
[๑๔]	ตา อมฺพชฺมพฺลพฺชา พหฺนํ ผลิตฺตานิ	นีปา ตาลา จุมฺพรา อวหนฺติ อภิเนฺหโส.
[๑๕]	ยงฺกิณฺจ อุกโต ตีเร อัสสยนฺตํ โสตสฺส	ผลํ ปตติ อมฺพนิ ผลํ โหติ วสํนํ.
[๑๖]	เอตทณฺธาย เมธาวิ มา โรจย มภิสงฺกํ	ปฏุปถมฺ สุนฺधि เม ปฏฺฐิเสธ ชนาริโป.
[๑๗]	น วาหํ วทฺมวํ มณฺเฑ อาเจยฺยมาโน ราชิสฺสิ	ยํ ทฺวํ รฏฺฐจาทวทฺมณ มรณํ อภิกงฺขสิ.
[๑๘]	ตสฺส ชานนฺติ ปิตโร เย จาปี อิสฺโย โลเก อัสสยนฺเตปี ชานนฺติ	คณฺธพฺพา จ สเทวกา สณฺณตคฺคตา ทปสฺสิโน ปฏฺฐจาทา ^๔ ยสฺสสิโน.

๑ จ.ม. รูปปฏุปถิมภูจีว

๒ จ.ม. เทเวสุ คณฺธพฺพมนุสฺสโลก

๓ ก. นาคจิตฺโตทา

๔ ส. อ. วทฺฐา

- [๑๙] เอวํ วิทิตฺวา วิทฺ ๑ สพฺพธมฺมํ
 วิทิตฺถํ จวณํ ชีวิตฺตํ
 น จียตี ๑ ตสฺส นรสฺส ปาปํ
 สเจ น เจเตติ ๑ วธาย ๑ ตสฺส.
- [๒๐] อิตฺปิฏกสมณฺณาเต เอวํ โลกฺยา วิทิตา สติ
 อนริยปริสฺมภาเส ปาปกมฺมํ ๑ ชีวิตฺตํ.
- [๒๑] สเจ อหํ มริตฺตสํมิ ตีเร เต ปุณฺณสฺสโตนิ
 อัสสยณํ ๑ อสิโลโก มยิ เปเต อากมิตฺตํ.
- [๒๒] ตสฺมา ๑ หิ ปาปํ กมฺมํ รทฺตสฺส ๑ ๑ สุมชฺฌิเม
 มา ๑ ตํ สพฺโพ ชโน ปจฺฉา ปฏฺฐาปณํ ๑ มยิ มเต.
- [๒๓] อณฺณตเมตํ อวิสยฺหาหิ
 อตฺตทานมมฺพณฺจ ททามิ เต ๑
 โส ๑ ทจฺจเช ๑ กามคฺเช ๑ ปหาย
 สนฺตมฺมจ ๑ ๑ อธิจฺจิตฺตํ.
- [๒๔] โย หิตฺวา ปุพฺพสณฺโณ ๑ ปจฺฉา สณฺโณชเน จิตฺโต
 อธมฺมณฺเจว จรติ ปาปจสฺส ปวตฺตติ.
- [๒๕] เอหิ ๑ ตํ ปาปิตฺตสํมิ กามํ ๑ อปฺโปสฺสโก ๑ ๑
 อุปานยามิ สิตฺตํ ๑ วิหราหิ ๑ ๑ สณฺโณ.
- [๒๖] ตํ ๑ ปุพฺพสณฺโณ ๑ วฏฺฏเกหิ ๑ อวินทม
 โกณฺจา ๑ มยฺวรา ๑ ทิวิยา โกณฺจิมรุตฺตลิก ๑
 กุชิตา ๑ ๑ สณฺโณ โกณฺจิมรุตฺตลิก ๑ ๑ ปโพร.

๑ จ.ม. ส. อ. รทฺตสฺส

๒ จ.ม. ปฏฺฐาปณํ, ส.อ. ปฏฺฐาปณํ

๓ จ.ม. โกณฺจิมรุตฺตลิก

- [๒๗] อมฺเพตฺถ วิปฺปสาชฺชกา ปลาลชฺชสนฺนิภา
โกสมฺพสฺสพฺพานีปา ปกฺกตาฬวิสมฺพิโน.
- [๒๘] มาลี ทิวิฏฺเฐ กายูรี องฺคที จนนฺตสฺสโท
รตฺถี ทวฺ ปฺริจาเรสิ ทิวา เวเทสิ เวทนี.
- [๒๙] โสฬสฺสทฺถีสหฺสฺसानิ ยา เตมา ปฺริจาริกา
เอวฺ มหานฺภาโวสิ อพฺภุโต โลมหฺตโน.
- [๓๐] กิ กมฺมมกริ ปุพฺเพ ปาปํ อตฺตทฺทฺชาวหํ
ยํ กริตฺวา มนฺตฺสเสสฺสุ ปิฏฺฐจิมฺสฺยานิ ชาทสิ.
- [๓๑] อชฺฌณฺณานิ ปฏฺฐิคุญฺห กาเมสฺสุ กทฺธิโต อหํ
อจฺริ ทิมฺมทฺธานํ ปเรสํ อหิตายหํ.
- [๓๒] โย ปิฏฺฐจิมฺสฺสโก โหติ เอวํ อุกฺกจฺจ ชาทติ
ยถาหฺมชฺช ชาทามิ ปิฏฺฐจิมฺสฺยานิ อตฺตโนติ.

กีนฺนทฺชาตกํ ปจฺม.

๒. กุมภชาตก (๕๑๒)

- [๓๓] โก ปาตุราสี ติทฺทวา นภฺมฺหิ
โอภาสยํ สํวรี จนนฺทิมาว
กตฺเตหิ เต รตฺถิโย นิจฺจรณฺติ
สเทรตา^๒ วิชฺชวฺริวณฺตฺติกุเช.
- [๓๔] โส จินฺนฺวาทํ กมฺสึ อมฺมฺหิ
เวหายสํ คจฺฉสิ ทิฏฺฐสึ จ
อิทฺธิ นุ เต วตฺถุกฺกา สฺสฺภาวิตา
อนทฺธคฺคฺชนํ มสิ^๓เทวทานํ.

[๓๕] เวหายสั กมมาคมม^๑ ติฏฐสึ
 กุมภิ กิณณาทิ ยเมตมตถั
 โก วา ตุวั กิสฺส วาตาย กุมโภ
 อกฺขาทิ เม พุราหมณฺ เอตมตถั.

[๓๖] น สบฺปิ กุมโภ นปี เทลกุมโภ
 น ฌาณิตสฺส น มรุตฺส กุมโภ
 กุมภสฺส วชฺชานิ อนปฺปกาณิ
 โทเส พหุ กุมภาคเต สฺสณณ.

[๓๗] กเพยฺย ยํ ปีตฺวา ปเต ปปาตํ
 โสฬภํ กุหํ จนฺทนิโยพิกลลํ
 พหุปี ภูณฺเชยฺย อโฆชนเอยํ
 ตสฺสา ปุณฺณํ กุมภมิมํ กิณณณ.

[๓๘] ยํ ปีตฺวา จิตฺตสมิมเนสนาโน
 อาหิณฺทที โคริว ภกฺขสาวิ^๒
 อนาถมาโน อุปายติ นจฺจตี จ
 ตสฺสา ปุณฺณํ กุมภมิมํ กิณณณ.

[๓๙] ยํ เว ปีวิตฺวา อเจโลว นคฺโค
 จเรยฺย คาเม วิสฺชินฺตรานิ
 สมฺมุพฺพจิตฺโต อติเวลสายี
 ตสฺสา ปุณฺณํ กุมภมิมํ กิณณณ.

[๔๐] ยํ ปีตฺวา อฏฺฐาย ปเวธมาโน
 สีสณฺจ พาหุณฺจ ปจาลยณฺโต
 โส นจฺจตี ทารุกฺกุณฺถลโกว
 ตสฺสา ปุณฺณํ กุมภมิมํ กิณณณ.

๑ จ.ม.อ. คมฺมาคมม

๒ ก.ส. ภกฺขสาวิ

- [๔๑] ยัม เว ปวีตฺวา อคฺคิทฺตฺมา สยนฺติ
อโธ สิกาเลหิปี ขาทิตาเส
พณฺธํ วธํ โภกฺขานิณฺจฺเปนฺติ
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณฺนาถ.
- [๔๒] ยัม ปีตฺวา ภาเสยฺย อาภาสเนยฺย
สภายมาสีโน อเปตฺวตฺโต
สมฺมกฺขิตฺโต วนฺตคฺคโต พฺยสนฺโน
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณฺนาถ.
- [๔๓] ยัม เว ปวีตฺวา อุกฺกฏฺโจ อาวิลกฺโข
มเมว สพฺพา ปจฺวีติ มณฺเฑ^๒
น เม สโม จาตุรฺนฺโตปี ราชา
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณฺนาถ.
- [๔๔] มานาติमानา กลฺหานิ เปสฺสึ
ทพฺพณฺณินิ นคฺคยิณี ปลายิณี
โจราน ฐตฺถาน คตฺตี นิเกโต
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณฺนาถ.
- [๔๕] อิทฺธานิ ฝิตฺตานิ กุลานิ อสฺสุ
อเนกสาหสฺสธฺนานิ โลเก
อฺจุจฺฉินฺนทายชฺชกฺกทานิมา
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณฺนาถ.
- [๔๖] ธณฺณํ ธนํ ราชํ ชาตฺรปํ
เชตฺตํ ควํ ยตฺถ วินาสยนฺติ
อฺจุเจทนํ วิตฺตวตฺตํ กุลานํ
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณฺนาถ.

- [๔๗] ยัม เว ปีตฺวา ทิตฺตฺวโปว^๑ โปโส
 อุกโกสฺสตี ปีตรํ มาตฺรณฺจ
 สสฺสํปี คณฺเฑหฺย อโถปี สฺสนฺหํ
 ทสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณฺณถ.
- [๔๘] ยัม เว ปีตฺวา ทิตฺตฺวโปว นารี
 อุกโกสฺสตี สสรํ สามิกณฺจ
 ทาสฺมปี คณฺเฑหฺ ปริจาริกมฺปี
 ทสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณฺณถ.
- [๔๙] ยัม เว ปีตฺวาน^๒ หนฺเฑย โปโส
 ฐมฺเม จิตํ สมนํ พฺรหฺมณฺ วา
 กจฺเจ อปายํปี ตโตนิทานํ
 ทสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณฺณถ.
- [๕๐] ยัม เว ปีตฺวา ทฺวจฺจิตํ จรฺนติ
 กาเยน วาจาย จ เจตฺสา จ
 นิริยํ วชนฺติ ทฺวจฺจิตํ จริตฺวา
 ทสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณฺณถ.
- [๕๑] ยัม ยาจฺมานา น ลภนฺติ ปุพฺเพ
 พหุํ หิรณฺณํปี ปริจฺจชนฺตา
 โส ทํ ปีวิตฺวา อลิกํ ภณฺนาติ
 ทสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณฺณถ.
- [๕๒] ยัม เว ปีตฺวา เปสฺเน เปสฺยนฺโต
 อจฺจายิกเฏ กรณฺเฑมฺหิ ชาเต
 อตฺถมฺปี โส นปฺปชานาติ วุตฺโต
 ทสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณฺณถ.

[๕๓]

หิริม napi อหิรีกภาว
 ปาตุ กโรนุติ มทนาย^๑ มตฺตา
 ธีราปี สนฺตา พนฺก ภณฺติ
 ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิํ กิณาถ.

[๕๔]

ยํ เว ปีตฺวา เอกถฺปา สยฺนฺติ
 อนาสกา ถณฺทิลทฺกฺขเสยฺย
 ทฺพพณฺณิยํ อายสฺสยฺจฺเจปฺนฺติ
 ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิํ กิณาถ.

[๕๕]

ยํ เว ปีตฺวา ปตฺตทฺกฺชนฺธา สยฺนฺติ
 คาโว กุญฺหทฺทาวี^๒ น หิ วารุณียา
 เวโก นเรน สฺสสฺสโหริว
 ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิํ กิณาถ.

[๕๖]

ยํ มนฺสฺสา วิวชฺเชนฺติ สปปํ
 โฆรวิสฺมิว ตํ โลเก วิสฺสมานํ
 โก นโร ปาตุมรหฺติ
 ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิํ กิณาถ.

[๕๗]

ยํ เว ปีตฺวา อนฺธกเวณฺหปฺตฺตา^๓
 สมฺมทฺทึเร ปริจารยฺนฺตา
 อฺปฺกมฺมํ มุสเสหฺลณฺณมณฺณํ
 ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิํ กิณาถ.

[๕๘]

ยํ เว ปีตฺวา ปุพฺพทฺเวา ปมตฺตา
 ติทิวา จฺตา สฺสสฺสติยา สมาย
 ตํ ทาทิสํ มชฺชมิํ นิริตฺถกํ
 ชานํ มหาราช กถํ ปีเวยฺย.

[๕๙] นยิมสฺมี กุมภสฺมี ทริ วา มธุ วา
 เอวํ อภิณฺณาย กิณฺหาหิ ราช
 เอวณฺหิมํ กุมภกตา มยา เต
 อกฺขาตรูปํ ทว สพฺพมิตฺตา.

[๖๐] น เม ปิตา วา อถวาปี มาตา
 เอตาหิโส ยาทิสโก ตฺวํสิ
 หิตานุกุมปี ปรมตฺถกาโม
 โสหนํ กริสฺสํ วณฺํ ทวชฺช.

[๖๑] ททามิ เต คามวราณี ปณฺจ
 ทาสีตํ สกฺต ควฺสทานิ
 อาชณฺณยฺยตฺเต จ วเถ ทส อีเม
 อาจริโย โหสิ มมตฺถกาโม.

[๖๒] ทเวว ทาสีตมตฺถ ราช
 คามา จ คาโว จ ทเวว โหนฺตุ
 อาชณฺณยฺยตฺตา จ วธา ทเวว
 สกฺโกหมสฺมี ติทฺธานมินฺโท.

[๖๓] มํโสหนํ สปปิปปายาสํ ภูณฺช
 ขาทสฺสุ จ ตฺวํ มธฺมาสฺสฺสว
 เอวํ ตฺวํ ธมฺมรโต ชนินฺท
 อนินฺทิตो สกฺกมฺเปหิ จานนฺติ.
 กุมฺภชาตกํ ทฺติยํ.

๓. ชยบทิสชาตก (๕๑๓)

- [๖๔] จิรุตฺตํ วต เม อุตฺตปาที อชฺช
ภกฺโข มหา สุตฺตมิกตฺตกาเล
กฺุโถสึ โก วาสึ ตทิงฺฆ พุรุหิ
อาจิกฺข ชาตึ วิทิตฺโต ยถาสึ.
- [๖๕] ปญฺจาลราชา มิควํ ปวิฏฺโฐ
ชยบทิสฺโส นาม ยทิสฺสุโธ เต
จรามิ กจฺฉานิ วณานิ จาหํ
ปสทํ อิมํ ชาท มมชฺช มุณฺจ.
- [๖๖] เสเนว ทวํ ปณฺสี สสฺสมานิ^๑
มเมส ภกฺโข ปสทโธ ยํ วเทสิ
ตํ ชาทียาน ปสทํ ชินฺณฉํ
ชาทิสฺสํ ปจฺฉา น วิลาปกาโล.
- [๖๗] น จตฺติ โมกฺโข มม นิกฺกเยน^๒
กนฺตฺวาน ปจฺจาคมฺนาย ปณฺเฑ
ตํ สงฺกรํ^๓ พฺราหฺมณฺสฺสปฺปทาย
สจฺจานุรกฺขี ปุณฺราวชิสฺสํ.
- [๖๘] กิํ กมฺมชาตํ อนุตฺตปฺปเต ทวํ^๔
ปตฺตํ สมิปํ มรณฺสฺส ราช
อาจิกฺข เม ตํ อปี สกฺกณฺณมุ
อนุชานิตฺตํ อาคมฺนาย ปณฺเฑ.
- [๖๙] กตา มยา พฺราหฺมณฺสฺส ธนาสา
ตํ สงฺกรํ ปฏิมุทํ น มุตฺตํ
ตํ สงฺกรํ พฺราหฺมณฺสฺสปฺปทาย
สจฺจานุรกฺขี ปุณฺราวชิสฺสํ.

๑ ก.ม. สยฺหมานิ ๒ ส. วิกฺกเยน ๓ จ.ม. สงฺกรํ. เอวฺมฺปริปี

๔ ส. อ. อนุตฺตปฺปตี ตํ

[๗๐] ยา เท กตา พุราหุณฺสสุ ธนาสา
 ทํ สงฺกรํ ปฏิมุํกํ น มุํทํ
 ทํ สงฺกรํ พุราหุณฺสสุปฺปาย
 สจฺจานุรํกฺขี ปุณฺราวชฺชสุ.

[๗๑] มุํทโต จ โส ปฺริสาทสฺส^๑ หตฺถา
 คนฺทฺวา สกํ มนฺทิรํ กามกามี
 ทํ สงฺกรํ พุราหุณฺสสุปฺปาย
 อามนฺตยํ ปุํศฺตมฺลีนสฺสทํ.

[๗๒] อชฺชเชว รชฺชํ อภิสํญจยฺสฺส
 ธมฺมํ จร เสฏฺ ปเวสฺส^๓ จาปี
 อธมฺมกาโร จ เท มาหุ รฏฺเฐ
 กจฺฉามหํ ปฺริสาทสฺส ฃทฺเต.^๔

[๗๓] กิํ กมฺม กุพฺพํ ทว เทว ปาเท^๕
 นารายี ทํ ททิจฺฉามิ โสตุํ
 ยมชฺช รชฺชมฺหิ อุตฺสสเย ฑุํ
 รชฺชปี นิจฺเจยฺย ทยา วินาหํ.

[๗๔] น กมฺมฺนา วา วจฺสา ว ตาท
 อปฺราธิตฺทํ ฑุํวิยํ สรามี
 สนฺธิญฺจ^๖ กตฺวา ปฺริสาทเกน
 สจฺจานุรํกฺขี ปุณฺหํ คมิสฺส.

[๗๕] อหํ คมิสฺสสามี อีเรว โหหิ
 นตฺถิ ตโต ชีวโต วิปฺปโมกฺโข
 สเจ ฑุํ กจฺฉสฺสียะว ราช
 อหํปี กจฺฉามิ อโก น โหม.

๑ อ. ปฺริสาทสฺส ๒ ฉ. สี่....สทํ ๓ ก. ธมฺมฉจร รฏฺเฐสุ ชเนตฺ

๔ ก. ฃนฺเต ๕ ฉ.ม. ปาว ๖ ก.ม. สทฺธิญฺจ

- [๗๖] อทฐา หิ ตาต สทาเนส ธมโม
 มรณา จ เม ทุกฺขธโร ตทสฺส
 กมฺมาสปาโท ตํ ยทา ปจิตฺวา
 ปสยฺห ขาเท ภิทา รุกฺขมฺมฺลเ.
- [๗๗] ปาณเน เต ปาณมฺหํ นิมิสฺสํ
 มา ทฺวํ อคา โปริสาทสฺส ฌตฺเต
 เอตณฺจ เต ปาณมฺหํ นิมิสฺสํ
 ตสฺมา มตํ ชีวิทสฺส วณฺณเมโ.
- [๗๘] ตโต หเว ธิติมา ราชปฺกฺโต
 วนฺทิตฺวา^๒ มาตฺตฺจ ปิตฺตฺจ ปาเท
 ทุกฺขินิสฺส มาตา นิปตฺตี^๓ ปจฺพยา
 ปิตาสฺส ปกฺกยฺห ภูษานิ กนฺทติ.
- [๗๙] ตํ คจฺจนฺตํ ทาว ปิตา วิทิตฺวา
 ปรมฺมุโข วนฺทติ ปณฺชลิโก
 โสโม จ ราชา วรุโณ จ ราชา
 ปชาปตฺตี จนฺทิมมา สฺสุริโย จ
 เอเตหิ กุตฺโต ปุริสาทกมฺหา
 อนฺนุญาโต โสตฺถิ ปจฺเจหิ ตาท.
- [๘๐] ยํ ทนฺทกิริณฺโณ คตสฺส มาตา
 รามสฺสกาสิ โสตฺถานํ สุกฺตฺตา
 ทนฺเต อหํ โสตฺถานํ กโรมิ
 เอเตน สจฺเจน สรณฺตุ เทวา
 อนฺนุญาโต โสตฺถิ ปจฺเจหิ ปฺตฺต.

[๘๑] อาวี รโห วาปี มโนปโทส
 นานิ สเร ชาตุ มลีนสตเต
 เอเตน สจฺเจน สรณฺตุ เทวา
 อนฺนฺวาทิ โสตฺถิ ปจฺเจहि ภาตา^๑

[๘๒] ยสฺมา จ เม อนธิมนสิ สามี
 น จาปี เม มนสา อปฺปิโยสิ
 เอเตน สจฺเจน สรณฺตุ เทวา
 อนฺนฺวาทิ โสตฺถิ ปจฺเจहि สามี.

[๘๓] พรุหา อชฺช จารมฺโข กุโตสิ
 น มํ ปชานาสิ วเน วสนตํ
 ลุทฺทํ มํ ฌตฺวา ปุริสาทโกติ
 โก โสตฺถิมาชานมิธาวเชยฺย.

[๘๔] ชานามิ ลุทฺท ปุริสาทโก ตวํ
 น ตํ น ชานามิ วเน วสนตํ
 อหฺมจ ปุตุโตสฺมิ ชยทฺทิสสฺส
 มมชฺช ขาท ปิตุโน ปโมกฺखा.

[๘๕] ชานามิ ปุตุโตสิ^๒ ชยทฺทิสสฺส
 ตถา ทิ โว มุขวณฺโณ อุกิณฺณํ
 สุกฺกุกรณฺเจว^๓ กตํ ตเวทํ
 โย มตฺตุมิจฺเจะ ปิตุโน ปโมกฺखा.

[๘๖] น ทุกฺกํ กิณฺจิจิ มเหตฺถ มณฺเณ
 โย มตฺตุมิจฺเจะ ปิตุโน ปโมกฺखा
 มาตฺตจฺจ เหตุ ปฺรโลก กมฺยา^๔
 สฺสฺเสน สกฺเคน จ สมฺปยุตฺโต.

๑ จ.ม. ภาติเก, ส. ภาต ๒ จ.ส. อ. ปุตุโตติ ๓ จ.ส. สุกฺกุกรณฺเณว

๔ จ.ม. อ. กนฺตฺวา

[๘๗]

อหณฺจ โห อุตฺตโน ปาปกริยํ
อาวี รโห วาปี สเร น ชาตุ
สงฺฆาตชาตีมรโณหมสมฺมิ
ยเถว เม อิธ ตถา ปรตฺถ.

[๘๘]

ชาทชฺช มํทานิ มหานุภาว
กรตฺตํ กิจฺจานิ อิมํ สรีรํ
รุกฺขสฺส วา เต ปปตฺตานิ อคฺคา
ฉาทยมาโน มยฺหํ ทวมเทสิ มํสํ.

[๘๙]

อิทฺถจฺ เต รุจฺจติ ราชปฺตฺต
จเชสิ ปาณํ ปิตฺตโน ปโมกฺขา
ตสฺมาติหิ^๑ ตวํ ตรมาณรูป
สมํภวฺช กญฺจานิ ชเลหิ อคฺคิ.

[๙๐]

ตโต หเว ธิติมา ราชปฺตฺโต
ทารุํ สมหตฺวา มหนฺตมคฺคิ
สนฺทีปยิตฺวา ปฏฺวิเวทยิตฺถ
อาทีปิตฺทานิ มหายมคฺคิ.

[๙๑]

ชาทชฺช มํทานิ ปสฺยหการี
กี มํ มุหํ เปกฺขสิ ญฺจุโลโม
ตถา ตถา ตฺยุมฺหํ กโรมิ
ยถา ยถา มํ ฉาทยมาโน อเทสิ.

[๙๒]

โก ตาทิสํ อหฺรติ^๒ ชาทิตาย
ธมฺเม จิตํ สจฺจวาที วทณฺณํ
มฺหุธาปี ตสฺส วิผลเยยฺย สตฺตธา
โย ตาทิสํ สจฺจวาที ทเทยฺย.

[๙๓] อิทํ ทิ โส พุราหมณํ มณฺเฑมาโน
 สโส อวาเสสิ สเก สวีเร
 เตเนว โส จนฺทิมมา เทวปฺตฺโต
 สสฺสจโก^๑ กามทฺทชฺช ยกฺข.

[๙๔] จนฺโท ยถา ราหุขมา ปมฺตฺโต
 วิโรจเต ปนฺนรเสว ภาณฺมา
 เอวํ ตฺวํ ปรีสาทา ปมฺตฺโต
 วิโรจ กปฺปเล มหानฺภาว
 อาโมทโย ปิตโร มาตฺรณฺจ
 สพฺโพ จ เต นนฺทตฺถ ฌาติปโกไซ.

[๙๕] ตโต หเว ธิติมา ราชปฺตฺโต
 กตฺถชฺลี ปคฺคยฺห^๒ ปรีสาทํ
 อนฺนฺมาโต โสตฺถิ สฺสึ อโรโค
 ปจฺจาคมา กปฺปิลมลีนสฺสฺสโต^๓.

[๙๖] ตํ เนคมา ชานปทา จ สพฺเพ
 หตฺถาโรหา รติกา ปตฺติกา จ
 นมฺสฺสมานา ปณฺชลิกา อฺปากมฺ
 นมฺสฺสฺส เต ทฺถกฺกรการโกสฺสิติ.

ชยทฺทิสชาตกํ ตติยํ.

๔. จทฺทนต์ชาตก (๕๑๔)

[๙๗] กิณฺณุ โสจสิณฺจจฺกิ ปณฺชฺฐสิ วรฺวณฺณินิ
 มิลายสิ วิสาลกฺขี มาลาว ปรีมทฺทิตา.

๑ จ.ม. ส. สสฺสฺสโต, ก. ปสฺสฺสโต ๒ จ.ม. ปรียาย ๓ จ.ม. มลีนสฺสฺสตา

- [๙๘] โทหโพ เม มหาราช สุปินนุเตนุปัจจจา
 น โส สุลลวโปว ยาทีโส มม โทหโพ.
- [๙๙] เย เกจิ มานุสา กามา อิธ โลกสมิ นนทเน
 สพเพ เต ปจฺจรา มยฺหิ อหนเต ทมฺมิ โทหพ.
- [๑๐๐] ลุททา เทว สมายนฺตุ เย เกจิ วิชิตะ ทว
 เอเตสํ อหฺมกฺขิสฺส ยาทีโส มม โทหโพ
- [๑๐๑] อิเม เต ลุททกา เทวิ กตฺตถา วิสารถา
 วณฺณญ จ มิกฺขณฺญ จ มมตฺเต จตฺตชีวิทา.
- [๑๐๒] ลุททปฺปุตฺตา นิสามเถ ยาวนฺเตตฺถ สมากตา
 จพฺพิสาณํ กษํ เสงฺก อทฺทสํ สุปิเน อหิ
 ตสฺส ทนฺเตหิ เม อตฺถิโก อลาภะ นตฺถิ ชีวิท.
- [๑๐๓] น โน ปิตุณํ น ปิตามหานํ
 ทิฏฺฐโจ สุตโต กุณฺชโร จพฺพิสาณ
 ยมทฺทสา สุปิเน ราชปฺปตฺตี
 อกฺขาหิ โน ยาทีโส หตฺถินาโก.
- [๑๐๔] ทิสสา จตฺตโส วิทิสสา จตฺตโส
 อทฺธํ อโร ทส ทิสสา อิมาย
 กตมํ ทิสํ ติฏฺฐติ นาคราชา
 ยมทฺทสา สุปิเน จพฺพิสาณ.
- [๑๐๕] อิตโต อุตฺตํ อุตฺตรายํ ทิสายํ
 อตฺถิกมฺม โส สตฺถ กิริ พุทฺทเน
 สวณฺณปฺปสฺโส นาม กิริ อุพาโร
 สํปฺปติโต กิปริสานฺจินฺโน.

- [๑๐๖] อารุญห เสถ์ ภวนํ กิณฺณรานิ
 โอโลกย ปพฺพตปาหุลํ
 อถ ทกฺขสี เมฆสมานวณฺณํ
 นิโครธราชํ อญฺจสทสฺสปาหํ.
- [๑๐๗] ตตฺถจฺจนฺตี กุณฺधโร จพฺพิสาโน
 สพฺพเสโต ทปฺปสโห ปเรภี
 รกฺขนฺติ นํ อญฺจสทสฺสนาคา
 อีสาทนฺตา วาตชวปฺปหาริโน.
- [๑๐๘] ติจฺจนฺติ เต ตุมฺหํ ปสฺสสสนฺตา
 กุปฺปนฺติ วาตสฺสปี เหวริทสฺส
 มนุสฺสญฺญํ ปน ตตฺถ ทิสฺวา
 ภสฺมํ กเรยฺยํ นาสฺส วโรปิ ทสฺส.
- [๑๐๙] พหุ ทิ เม ราชกุลมฺหิ สนฺติ
 ปิณฺณธนา ชาตฺรูปสฺส เทวิ
 มุตฺตา มณี เวฬุริยามยา จ
 กิ กาทสิ ทนฺตปิณฺณธเนน
 มาเรตฺกามา กุณฺधรํ จพฺพิสาณํ
 อุทาทุ ฆาเตสฺสสิ ลุทฺทปฺปเต.
- [๑๑๐] สา อิสฺสिता ทกฺขिता จสฺมิ ลุทฺท
 อุทฺธมฺจ สฺสสามิ อนุสฺสรวนฺตี
 กโรหิ เม ลุทฺทก เอตมตฺถํ
 ทสฺสามิ เต คามวราณี ปณฺจ.
- [๑๑๑] กตฺถจฺจนฺตี กตฺถมฺเปติ จานํ
 วิถิสฺส กา นานุกตสฺส โหติ
 กถณฺหิ โส นฺนฺหายติ นาคราชา
 กถํ วิชาเนมฺ คติ กชสฺส.

[๑๑๒] ตตฺถเณว สว ปกฺขรณิ อวิทุเร
 รมฺมา สุตฺติตฺตา จ มโหทิกา จ
 สํปฺปติตา ฆมรคณานฺจินฺณา
 เอตฺถ หิ โส นฺนํหยติ นาคราชา.

[๑๑๓] สีสํ นหาโต อูปฺปลมลลาริ
 สพฺพเสโต ปุณฺทริกตจฺจํ
 อาโมทมาโน คจฺจติ สนนิกตํ
 ปฺรกฺขตฺวา มเหสี สพฺพภทฺท.

[๑๑๔] ตตฺถเณว โส อุกฺกเหตุวาน วากยํ
 อาทาย ตฺถณฺณจ ธนฺณจ ลฺลทโท
 วิตุริยติ สตฺต คิริ พฺรหฺมเต
 สฺวณฺณปสฺสํนาม คิริ อพาร.

[๑๑๕] อารุญฺห เสลํ ฆวนํ กิณฺนรานํ
 โอโลกยิ ปพฺพตปาทมูลํ
 ตตฺถทฺทสา เมฆสมนํนํวณฺณํ
 นิโครธราชํ อฏฺฐสทฺสสฺสพาท.

[๑๑๖] ตตฺถทฺทสา กุณฺธรํ จพฺพิสณฺณํ
 สพฺพเสตํ ทฺวปฺปสทํ ปเรภิ
 รกฺขณฺติ นํ อฏฺฐสทฺสสฺสนาคา
 อีสาทนฺตา วาตชวปฺปหาริโน.

[๑๑๗] ตตฺถทฺทสา ปกฺขรณิ อวิทุเร
 รมมํ สุตฺติตฺตญฺจ มโหทิคญฺจ
 สํปฺปติตํ ฆมรคณานฺจินฺณํ
 ยตฺถ หิ โส นฺนํหยติ นาคราชา.

- [๑๑๘] ทิสฺวาน นาคสฺส คตฺถิ จิตฺตมฺ
 วิธิสฺส ยา นฺนทานคตสฺส โหติ
 โอปาตมาจฺฉิ อนริยรูป
 ปโยชิตो จิตฺตวสานุกาย.
- [๑๑๙] ขณฺฑิตฺวาน กาสฺมํ ผลเกหิ ฉาภยิ
 อตฺตทานโมธาย ฐนฺณจ ลุทฺโท
 ปสฺสาคคํ ปุณฺณสฺสเลน นาคํ
 สมปปี ทุกฺกฏกมฺมารี.
- [๑๒๐] วิทฺธโร จ นาโค โกณจมนาทิ โฆรํ
 สพฺเพ จ นาคา นินฺนาทฺ ฆโรรูป
 ติณฺณจ กญฺจณฺจ รณํ กโรนฺตา
 ธาวีสฺส เต อญฺจ ทิสฺสา สมฺนตฺโต.
- [๑๒๑] วริสฺสเมนนฺติ ปรามสนฺโต
 กาสาวมทฺทกฺขิ ฐชฺชํ อีสฺนํ
 ทุกฺเขน ผุจฺจสฺสทฺปาติ สณฺณวา
 อรหฺมชฺชโร สพฺภิ อวชฺฌรูป.
- [๑๒๒] อนิกฺกสาโว กาสาวํ โย วตฺถํ ปรีทหิสฺสติ
 อเปโต ทมสฺสเจเน น โส กาสาวมรหฺติ.
- [๑๒๓] โย จ วนฺตกสฺสาวสฺส สึเลสฺส สฺสสมาหิต
 อเปโต ทมสฺสเจเน ส เว กาสาวมรหฺติ.
- [๑๒๔] สมปปีโต ปุณฺณสฺสเลน นาคโค
 อทฺฏจจิตฺโต ลุทฺทกํ อชฺฌณฺณาสิ
 กิมตฺถิยํ ภิสฺส วา สมฺม เหตุ
 มมํ วรํ กสฺส วายํ ปโยโก.

[๑๒๕]

กาสิสฺส รณโณ มเหสี ภาทนต์เต
สา ปุชิตา ราชกุลេ สุกุทา
ตํ อททสา सा ज ममं ओस्सि
ทนต์เทहि ओตฺถิตि ममं ओवज.

[๑๒๖]

พหุ ทิ เม ทนฺตยฺคา อุพารา
เย เม ปิตฺตนฺจ ปิตามหานํ
ชานาติ सा गोธना राक्षत्ति
วธฺตติกา เวรมกาสี พาลา.

[๑๒๗]

อุฏฺเฐहि ตวํ ลุทฺท ชรํ คเหตุวา
ทนต์เต อิมะ ฉินฺท ปุรา มรามิ
วชฺชาสี ตํ โกธนํ ราษฺปฺตฺติ
นาโก หโต หนฺท อิมสฺส ทนต์ตา.

[๑๒๘]

อุฏฺจาย โส ลุทฺโท ชรํ คเหตุวา
เจตฺวาน ทนต์ตานิ กชฺศตฺตมสฺส
วคฺชฺ สุภะ อปฺปฏฺเฐ ปจฺพยา
อาทาย ปกฺกามิ ตโต ทิ ชิปปํ.

[๑๒๙]

ภยภูฏิตา นาควเรน อฏฺฐา
เย เต นาคา อฏฺฐ ทิสฺสา วิธาวุ
อทิสฺวาน โปสํ กชฺปจฺमितฺตํ
ปจฺจาคมุํ เยน โส นาคราชา.

[๑๓๐]

เต ตตฺถ กนฺทิตฺวา โรทิตฺวาน นาคา
สีเส สเก ปัสสํ โอทิตฺวา
อคมฺสฺ เต สพฺเพ สกํ นิเกตํ
ปรกฺขตฺวา มเหสี สพฺพภทฺท.

[๑๓๑] อาทาย ทนฺตานิ คชตุตฺตมสฺส
 วคฺคฺ สุภะ อปฺปฏิมะ ปจฺพยา
 สุวณฺณราชีหิ สมฺนตโมทเร
 โส ลุทฺทโก กาสิปรุ อฺปาคมิ
 อฺปนฺนสิ โส ราชกณฺณาย ทนฺเต
 นาโค หโต หนฺท อิมสฺส ทนฺตา.

[๑๓๒] ทิสฺวาน ทนฺตานิ คชตุตฺตมสฺส
 ภคฺคฺ ปิยสฺส ปุริมาย ชาตียา
 ตตฺถเภาว ตสฺสา หทยํ อผาลิ
 เทเนว สภา กาลมกาสิ พาลา.

[๑๓๓] สมฺโพธิปตฺโต จ^๑ มหานุภาโว
 สิตํ อกาสิ ปริสาย มชฺเฌ
 ปุจฺฉิสฺส ภิกฺขุ สุวิมุตฺตจิตฺตา
 นาการณํ ปาคุกโรนฺติ พุทฺธา.

[๑๓๔] ยมทฺทสาล ทหรี กุมาริ
 กาสาววตฺถํ อนคาริยํ จรณฺติ
 สภา โฆ ตทา ราชกณฺณมา อโหสิ
 อหํ ตทา นาคราชา อโหสิ.

[๑๓๕] อาทาย ทนฺตานิ คชตุตฺตมสฺส
 วคฺคฺ สุภะ อปฺปฏิมะ ปจฺพยา
 โย ลุทฺทโก กาสิปรุ อฺปาคมิ
 โส โฆ ตทา เทวทตฺโต อโหสิ.

[๑๓๖] อนาวสฺสุวํ จิรฺรตฺตสฺสิตํ
 อฺจุจาวจํ จริตฺมิตํ ปุราณํ
 วิทฺททโร วิทฺโสโก วิสฺลโล
 สยํ อภิณฺณาย อภาสิ พุทฺโธ.

[๑๓๗] อหิ โว เตน กาเลน อโหสี ตตฺถ ภิกฺขโว
 นาคราชา ตทาโหสี เอวํ ชาเรถ ชาตกนฺติ.
 ฉทฺทนฺตชาตกํ จตฺตถิ.

๕. สมภวชาตก (๕๑๕)

[๑๓๘] รชฺชณฺจ ปฏฺฐิปนฺนสฺมา อาธิปจํ สุจฺจิต
 มหตฺตํ ปตฺตุมฺปิณฺณามิ วิเชตฺถํ ปจวี อิมํ.
[๑๓๙] ธมฺเมเน โน ธมฺเมเน ธมฺโม เม น รุจฺจติ
 กิञฺจโร ธมฺโม จริโต รณฺโณ โหติ สุจฺจิต.
[๑๔๐] อิธ เจวานินฺทิตา เยน เปจฺจ เยน อนินฺทิตา
 ยสํ เทวมนุสฺเสสฺสุ เยน ปปโปมฺ พุราหฺมณ.
[๑๔๑] โยหํ อตฺตณฺจ ธมฺมณฺจ กตฺตุมฺปิณฺณามิ พุราหฺมณ
 ตํ ทวํ อตฺตณฺจ ธมฺมณฺจ พุราหฺมณกฺขาหิ ปุจฺฉิโต.
[๑๔๒] นาณฺณตฺร วิธฺวา ราช เอตทกฺขาตฺมมรหติ
 ยํ ทวํ อตฺตณฺจ ธมฺมณฺจ กตฺตุมฺปิณฺณามิ ชตฺตติย.
[๑๔๓] เอहि โช ปหิโต คจฺฉ วิธฺวสฺส อฺปนฺตํ
 นิกฺขณฺจิมํ สุวณฺณสฺส หริํ คจฺฉ สุจฺจิต
 อภินารํ อิมํ ทชฺชา อตฺตธมฺมานุสฺสิญฺจียา.
[๑๔๔] สฺวธาธิปฺปาคา ภารทฺวาโช วิธฺวสฺส อฺปนฺตํ
 ตมทฺทส มหาพฺรหฺมา อสมานํ สเก มเร.
[๑๔๕] รณฺโณหํ ปหิโต พุโต โกรพฺยสฺส ยสฺสสิโน
 อตฺถํ ธมฺมณฺจ ปุจฺฉิโต อิจฺจพฺรวิ ยฺธิญฺจิลो
 ตํ ทวํ อตฺตณฺจ ธมฺมณฺจ วิธฺวกรฺขาหิ ปุจฺฉิโต.
[๑๔๖] กนฺถํ เม ปิณฑิสฺสนฺติ น ตํ สกฺโกมิ พุราหฺมณ
 อปฺเปตฺถํ มหาสินฺธํ ตํ กถํ โส ภวิสฺสติ.

- [๑๔๗] น เต สกโกมิ อกฺขาคฺคํ อตุถํ ฐมฺมฉจ ปุจฺฉิตฺโต.
 ภทฺฐกาโร จ เม ปุตุโต โอรโส มม อตุรฺโร
 ตํ ทวํ อตุถฉจ ฐมฺมฉจ คนฺตฺวา ปุจฺฉสฺส พฺราหฺมณ.
- [๑๔๘] สฺวธิปฺปาคา ภารทฺวาโซ ภทฺฐการสฺส สนฺตีกิ^๑
 ตมทฺทส มหาพฺรหฺมา นินฺนํ สมฺหิ เวสมฺนิ.
- [๑๔๙] รณฺโฆหํ ปหิตฺโต ทฺวโต โกรพฺยสฺส ยสฺสสิโน
 อตุถํ ฐมฺมฉจ ปุจฺฉสฺสิ
 ตํ ทวํ อตุถฉจ ฐมฺมฉจ ภทฺฐการ ปพฺรหฺมิ เม.
- [๑๕๐] มัสกาจํ อวหาย โคธํ อนุปตามหํ
 น เต สกโกมิ อกฺขาคฺคํ อตุถํ ฐมฺมฉจ ปุจฺฉิตฺโต.
- [๑๕๑] สณฺขโย นาม เม ภาทา กนิฏฺฐโจ เม สฺจิริต
 ตํ ทวํ อตุถฉจ ฐมฺมฉจ คนฺตฺวา ปุจฺฉสฺส พฺราหฺมณ.
- [๑๕๒] สฺวธิปฺปาคา ภารทฺวาโซ สณฺขยสฺส อุปนฺตีกิ
 ตมทฺทส มหาพฺรหฺมา นินฺนํ สมฺหิ เวสมฺนิ^๒
- [๑๕๓] รณฺโฆหํ ปหิตฺโต ทฺวโต โกรพฺยสฺส ยสฺสสิโน
 อตุถํ ฐมฺมฉจ ปุจฺฉสฺสิ
 ตํ ทวํ อตุถฉจ ฐมฺมฉจ สณฺขยกฺขาหิ ปุจฺฉิตฺโต.
- [๑๕๔] สทา มํ คิลเต มจฺจุ สหายํ ปาโต สฺจิริต
 น เต สกโกมิ อกฺขาคฺคํ อตุถํ ฐมฺมฉจ ปุจฺฉิตฺโต.
- [๑๕๕] สมฺภโว นาม เม ภาทา กนิฏฺฐโจ เม สฺจิริต
 ตํ ทวํ อตุถฉจ ฐมฺมฉจ คนฺตฺวา ปุจฺฉสฺส พฺราหฺมณ.
- [๑๕๖] อพฺภุโต วต โภ ฐมฺโม นํยํ อสฺมากร รุจฺจติ
 ตโย ชนา ปิตาปุตฺตา เตสฺส ปณฺณาย โน วิทุ.

๑ ฉ. ภทฺฐการสฺสอุปฺนตีกิ

๒ ก. ปริสฺติ.

[๑๕๗]	น ทํ สกุกถ อกฺขาทํ กถํ นุ ททโร ชณฺณา	อตุถํ ฐมฺมณฺจ ปุจฺจิตา อตุถํ ฐมฺมณฺจ ปุจฺจิตโ.
[๑๕๘]	มา นํ ททโรติ มณฺณาสี ปุจฺจิตฺวา สมฺภวํ ชณฺณา	อปุจฺจิตฺวาน สมฺภวํ อตุถํ ฐมฺมณฺจ พฺรหฺมณฺ.
[๑๕๙]	ยถาปี จนฺโท วิมโล สพฺเพ ตาราคณฺเ โลเก	คจฺฉํ อากาสธาคฺคยา อากาย อติโรจติ.
[๑๖๐]	เอวมฺปิ ททฺรเปโต มา นํ ททโรติ มณฺณาสี ปุจฺจิตฺวา สมฺภวํ ชณฺณา	ปณฺณายเณ สมฺภโว อปุจฺจิตฺวาน สมฺภวํ อตุถํ ฐมฺมณฺจ พฺรหฺมณฺ.
[๑๖๑]	ยถาปี รมฺมโก มาโส อเตวณฺณเหติ มาเสหิ	คิมฺหํ หิติ พฺรหฺมณฺ ทุมฺปฺเปหิ โสภติ.
[๑๖๒]	เอวมฺปิ ททฺรเปโต มา นํ ททโรติ มณฺณาสี ปุจฺจิตฺวา สมฺภวํ ชณฺณา	ปณฺณายเณ สมฺภโว อปุจฺจิตฺวาน สมฺภวํ อตุถํ ฐมฺมณฺจ พฺรหฺมณฺ.
[๑๖๓]	ยถาปี หิมฺวา พฺรเหม นํนารุกฺเขหิ สณฺณนโน โอสฺสเหหิ จ ทิพฺเพหิ	ปพฺพโต คณฺฐมาทโน มฺหาภูตคณฺดาลโย ทิสฺสา ภาทิ ปวตฺติ จ.
[๑๖๔]	เอวมฺปิ ททฺรเปโต มา นํ ททโรติ มณฺณาสี ปุจฺจิตฺวา สมฺภวํ ชณฺณา	ปณฺณายเณ สมฺภโว อปุจฺจิตฺวาน สมฺภวํ อตุถํ ฐมฺมณฺจ พฺรหฺมณฺ.
[๑๖๕]	ยถาปี ปาวโก พฺรเหม ชฺลมาโน วเน คจฺฉเน	อจฺจิมาลี ยสฺสสฺสิมา อนโล กณฺหวตฺตนี.
[๑๖๖]	มฺทาสโน ฐมฺเกตุ นิตฺธีเว ^๑ ปพฺพตฺตคฺคสฺมี	อุตฺตมาเหวนฺนทโท ปพฺพเตโช ^๒ วิโรจติ.

๑ จ. นิตฺธี, ม. นิตฺธีเว ๒ ก. พพฺพเตโช

- [๑๖๗] เอมปิ ทหฺรฺเปโต ปณฺณายเคน สมฺภโว
 มา นํ ทหฺโรติ มณฺณาสี อปฺปจฺฉิตฺวาน สมฺภโว
 ปฺปจฺฉิตฺวา สมฺภโว ชณฺณา อตฺถํ ฐมฺมณฺจ พฺราหฺมณ.
- [๑๖๘] ชเวน ภทฺรํ ชานนฺติ พลฺลพทณฺจ วาหิเย
 โทเหน เณฺนํ ชานนฺติ ภาสฺมานณฺจ ปณฺทิตํ.
- [๑๖๙] เอมปิ ทหฺรฺเปโต ปณฺณายเคน สมฺภโว
 มา นํ ทหฺโรติ มณฺณาสี อปฺปจฺฉิตฺวาน สมฺภโว
 ปฺปจฺฉิตฺวา สมฺภโว ชณฺณา อตฺถํ ฐมฺมณฺจ พฺราหฺมณ.
- [๑๗๐] สุวาทิปฺปาคา ภารทฺวาโช สมฺภวสฺส อปฺนตฺกํ
 ตมทฺทส มหาพฺรหฺมา กิพฺมานํ พหิปปฺเร.
- [๑๗๑] รณฺโฆทํ ปหิโต ทฺวโต โกรพฺยสฺส ยสฺสสฺสโน
 อตฺถํ ฐมฺมณฺจ ปฺปจฺฉิตฺวา อิจฺฉพฺรวิ ยฺยธฺวจฺฉโล
 ตํ ทฺวํ อตฺถณฺจ ฐมฺมณฺจ สมฺภวฺกฺขาหิ ปฺปจฺฉิตฺวา.
- [๑๗๒] ตกฺขม เต อหฺมกฺขิสฺสํ ยถาปี กุสฺโล ตถา
 รากา จ โฆ ตํ ชานาติ ยถิ กาทฺติ วา น วา.
- [๑๗๓] อชฺช สฺวเอติ สํเสยฺย รณฺณา ปุณฺณโจ สฺจจฺรต
 มา กทฺวา อวสฺสี ราชา อตฺถเถ ชาเต ยฺยธฺวจฺฉโล.
- [๑๗๔] อชฺชตฺตตฺตณฺเณว สํเสยฺย รณฺณา ปุณฺณโจ สฺจจฺรต
 กุมฺมกฺกํ น นีเวเสยฺย ยถา มุโฬหฺ อเจตฺโส.
- [๑๗๕] อตฺถตานํ นาติวตฺเตยฺย อธมฺมํ น สฺมาจเร
 อตฺถตฺถเถ นปฺปคาเรยฺย อนตฺถเถ น ยฺยโต สฺยา.
- [๑๗๖] โย จ เอตานิ จานานิ กตฺถํ ชานาติ ชตฺติโย
 สทา สฺโส วทฺธมฺเต ราชา สกฺกปฺกฺเขว จนนฺติมา.

- [๑๗๗] ฉาตีนนจ ปิโย โหติ มิทุเตสุ จ วิโรจติ
 กายสส เกทา สปปญโย สกคํ โส อุปปชชตีติ.
 สมภวชาตกํ ปณจมี.

๖. มหากปิชาตก (๕๑๖)

- [๑๗๘] พารานสญํ อหุ ราชา กาสินํ รฏฺฐจวทฺธโน
 มิตุตามจฺปริพฺยุโฬห อกมาสิ มิกาชินํ.
 [๑๗๙] ตตฺถ พุราณหมณมททุกฺขิ เสตํ จิตฺรํ กิลาสินํ
 วิทฺธสฺสํ โกวิฬารว กีสํ ธมฺนิสนฺนตํ.
 [๑๘๐] ปรมการุณฺณตํ ปตฺตํ ทิสฺวา กิจฺจนฺตํ นรํ
 อวจ พฺยุมฺหิโต ราชา ยกฺขานํ กตโม นฺตฺสิ.
 [๑๘๑] หตฺถปาทา จ เท เสธา ตโต เสตทฺรํ สิริโร
 กตฺตํ กมฺมาสวณฺณนฺเต กิลาสพฺหฺโล จสิ.
 [๑๘๒] วฏฺฏนาวลิสงกาสา ปิฏฺฐิจิ เท นินฺนตฺนฺนตา
 กาพปพฺพา จ เท องฺกา นามณฺเฑ ปสฺสามิ เอทิสฺ.
 [๑๘๓] อุกฺมฏฺฐปาโท ตสิโต กีสํ ธมฺนิสนฺนโต
 ฉาโต อตฺตฺตฺรโปสิ^๑ กุโตสิ กตฺถ กจฺจสิ.
 [๑๘๔] ทฺททฺสี อปฺปกาโรสิ ทฺพพฺพณฺโณ ภิมฺทสฺสโน
 ชเนตฺติ ยابی เท มาตา น ตํ อิจฺเจยฺย ปสฺสิตํ.
 [๑๘๕] กิ กมฺมมกรา^๒ ปุพฺเพ กิ^๓ อวชฺฌํ อมาตฺยิ
 กิพฺพิสํ ยํ กริตฺวาน อิทํ ทฺกฺขํ อุปากมิ.
 [๑๘๖] ตคฺขม เท อหฺมกฺขิสฺสํ ยถาปี กุสฺโล ตธา
 สจฺจวาที หิ โลกสฺมี ปสฺสสนฺตีธ ปณฺทิตา.

๑ จ.ม. อาตตฺต....

๒ จ.ม. กมฺมมกรํ

๓ จ.ม. กิ

- [๑๘๗] เอโก จรํ โคเคเวโส มูโฬุท อจฺจสรี วเน
 อรณฺเณ อีรีเณ วิวเน นนานากุลฺลชเรวฺเต.
- [๑๘๘] วาฬมิคานฺจฺริเต วิปฺปนฺนุจฺจสฺมิ กานเน
 อจฺริ ตตฺถ ตตฺถาหํ ขุปฺปิปาสสมปฺปิโต.
- [๑๘๙] ตตฺถ ตินฺนํทุมทฺทกฺขี วิสมมฺมจํ พุกฺกขิโต
 ปฺปาตมภิลมฺพนํ สมฺปนฺนผลธารินํ.
- [๑๙๐] วาทสฺสิตานิ ภกฺกฺเขสี ตานิ รุจฺจิสฺส เม ภุสํ
 อติตฺโต รุกฺขมารุญฺห ตตฺถ เหสฺสสํมิ อสฺสสิโต.
- [๑๙๑] เอกํ เม ภกฺกฺขิตํ อาสิ ทุติยํ อภิปตฺติตํ
 ตโต สํ ภาณฺชถ สํสา จินฺนา ผรฺสุนา วิย.
- [๑๙๒] โสหํ สหาว สํสาหิ อุทฺธปฺปาโท อวฺสโร
 อปฺปติฏฺเฐ อนาลมฺเพ คิริทฺถกฺกสฺมิ ปาปํ.
- [๑๙๓] ยสฺมา จ วาวิ กมฺภีรํ ตสฺมา น สมปชฺชิสฺสํ
 ตตฺถ เสสี นิรํนํโท อนฺนา ทสฺสทฺติโย.
- [๑๙๔] อเถตฺถ กปฺปี มาคจฺฉิ โคณฺณกฺกุโล ทริจโร
 สํสาหิ สํขํ วิจฺรณฺโต ชาทมาโน ทุมปฺพลํ.
- [๑๙๕] โส มํ ทิสฺวา กิสฺสํ ปณฺทํ การุณฺณมกฺรํ มยิ
 อมฺโห โก นาม โส เอตฺถ เอวํ ทกฺเคน อฏฺฐิโต.
- [๑๙๖] มนฺสฺโส อมนฺสฺโส วา อตฺถานมฺเม ปเวทย
 ตสฺสชฺฉลํ ปณฺนามตฺวา อิทํ วจฺนมพฺพวิ.
- [๑๙๗] มนฺสฺโสหํ วสมปฺตฺโต สํ เม นตฺถิ อิตฺโต คติ
 ตํ โว วทามิ ภทฺทนฺเต ตฺวญฺจ เม สรณํ ภว.
- [๑๙๘] กรํ สิลํ คเหตฺวาน วิจฺริ ปพฺพเต กปฺปี
 สํลย โยคํ^๒ กตฺวาน นิสฺสโร เอตทพฺพวิ.

[๑๙๙]	เอहि เม ปิฏฺฐิमारุญฺห อหนฺตํ อุทฺธวีสฺสามิ	คิวั คณฺหาหิ พาหุหิ คิริทุคฺคต เวคสา.
[๒๐๐]	ตสฺส ตํ วจฺนํ สุตฺวา ปิฏฺฐิमारุญฺห ธีรสฺส	วานรินฺทสฺส สิริมโต คิวั พาหาหิ อคฺคหิ.
[๒๐๑]	โส มํ ตโต สมฺภูจาสิ วิหณฺณมาโน กิจฺเณ	เตชสี พลฺวา กปิ คิริทุคฺคต เวคสา.
[๒๐๒]	อุทฺธวีสฺวาน มํ สนฺโต อิงฺฆ มํ สมฺม รกฺขสฺส	นิสฺโส เอตทพฺรุวิ ปสฺสปีสฺส มุหุตฺตกํ.
[๒๐๓]	สีหา พยฺยกฺขมา จ ทิปี จ เต มํ ปมตฺตํ หิเสยฺยํ	อจฺจโกกตฺรจฺจโย เต ตวํ ทิสฺวา นิวารย.
[๒๐๔]	เอวํ เม ปริตฺตาตฺถน ตทาหํ ปาปิํ ทิฏฺฐิ	ปสฺสปี โส มุหุตฺตกํ ปฏิลจฺฉิ อโยนิโส.
[๒๐๕]	ภกฺโข อยํ มนุสฺสํ ยฺนฺนฺนิมํ วตฺวาน	ยถา จณฺเณ วเน มิกา ฉาโต ขาเทยฺย วานรํ.
[๒๐๖]	อสิโต จ คมิสฺสามิ กนฺตารํ นิตฺถวีสฺสามิ	มํสมาทาย สมฺพลํ ปาเถยฺยํ เม ภวิสฺสติ.
[๒๐๗]	ตโต สิลํ กเหตฺวาน มม ภตฺตกิลนฺตสฺส ^๑	มตฺตกํ สนนิตาฬิ ปหาโร ทพฺพโล อหุ.
[๒๐๘]	โส จ เวเคนุทปฺปโต อสฺสพฺพณฺเหิ เนตฺเตหิ	กปิ รุหิรมกฺขิโต โรทฺถโต มํ อุทิกฺขติ.
[๒๐๙]	มายโย ม ^๒ กริ ภทฺทนฺเต ตวญฺจ โข นาม ทิฆา	ตวญฺจ นามทิสํ กริ อณฺเณ วาเรตฺมรหฺสิ.
[๒๑๐]	อโห วต เร ปริส เอทิสฺสา วิสฺมา ทคฺคา	ตาว ทคฺกการก ปปาตา อุทฺธโต มยา.

- [๒๑๑] อานีโต ปรโลกาว ทุพฺเภยฺยํ มํ อมณฺณต
 ตนฺเตน ปาปธฺมเมน ปาปํ ปาเปน จินฺนํคิํ.
 [๒๑๒] มา เหว ตฺวํ อธฺมมฺมฺจ เวทณํ กฏฺกํ ฝุสสิ
 มา เหว ปาปกมฺมนํ ฝลํ เวฬุํ ทํ วริ.
 [๒๑๓] ตยิ เม นตฺถิ วิสฺสาโส ปาปธฺมม อสณฺณต
 เอหิ เม ปิฏฺฐจฺโตะ กจฺจ ทิสฺสมานาว สนฺติเก.
 [๒๑๔] มุตฺโตสิ หตฺถา วาพานํ ปตฺโตสิ มานุสฺสํ ปทํ
 เอส มกฺโก ธธฺมมฺมฺจ เตน กจฺจ ยถาสฺขํ.
 [๒๑๕] อิทํ วทฺวา คิริจโร รุหิรํ^๑ ปกฺขลฺย มตฺถกํ
 อสฺสฺสนิ สมฺปมฺชฺชิตฺวา ตโต ปพฺพตฺตมารุหิ.
 [๒๑๖] โสหนํ เตนภิสฺสฺสฺสฺสฺมิ ปริพาเหณ อฏฺฐิโต
 ทยฺหฺมาเนน กตฺเตน วาริ ปาตุํ อฺปากมฺิ.
 [๒๑๗] อกฺคินา วีย สนฺตตฺโต รหฺโท รุหิรมกฺขิโต
 ปุพฺพโลหิตฺตงฺกาโส สพฺโพ เม สมฺปชฺชต.
 [๒๑๘] ยาวนฺโต อุกฺกิณฺทฺนิ กายสฺมิ นิปตฺติสฺส เม
 ทาวนฺโต กณฺทฺ^๒ ชาเยถ อทฺทเวฬุวสาทิสฺสา.^๓
 [๒๑๙] ปกฺกิณฺนา ปกฺกมฺริสฺส เม กุณฺปา ปุพฺพโลหิตา
 เยน เยเนว กจฺจามิ กาเมสฺส นิกเมสฺส จ.
 [๒๒๐] ทณฺฑทตฺถา นีวาเรนฺติ อิตฺถิโย ปุริสา จ มํ
 โอกฺกิทา ปุตฺติคณฺเรน มาสฺสฺส โอเรน อากมา.
 [๒๒๑] เอตาทิสํ อิทํ ทุกฺขํ สตฺต วสฺสฺสานิ ทานิ เม
 อนฺโณมิ สกํ กมฺมํ ปุพฺเพ ทุกฺกฏฺมตฺตโน.
 [๒๒๒] ทํ โว วทามิ ภทฺทนฺเต ยาวนฺเตตฺถ สมากทา
 มาสฺสฺส มิตฺตทาน ทฺพกิตฺโต มิตฺตทฺพโก หิ ปาปโก.

๑ จ.ม. รหเท

๒ จ.ม. กณฺฑ

๓ จ.ม. อทฺธ....

[๒๒๓] กุญจี กิลาสี ภาวติ โย มิตฺตานิธ ทฺพภฺติ
 ภายสฺส เกหา มิตฺตทฺพภฺติ^๑ นิริยํ โส อุปปชฺชตีติ^๒
 มหาภิชาตํ ฦจํ.

๗. ทกรกษสชาติก (๕๑๗)

[๒๒๔] สเจ โว วุญฺหมานันํ สตุตฺตํ อุกฺกณฺณเว
 มนุสฺสผลิเมสํโน นาวํ คณฺเฑหฺมย รกฺขโส
 อนุปฺพฬํ กถํ ทตฺวา มุณฺเจสิ ทกรกฺขสา.^๓

[๒๒๕] มาตรํ ปจฺมํ ทชฺชํ ภริยํ ทตฺวาน ภาตรํ
 ตโต สหายํ ทตฺวาน ปณฺจํ ทชฺช^๔ พฺรหฺมณฺ
 ฦจํ ทชฺชมตฺตานํ เนว ทชฺชํ มโหสฺร.

[๒๒๖] ไปเสตา เต ชเนตฺตี จ ทิสมรตฺตานกมฺปิภา
 ฦภฺติ ทฺยิ ปทฺฐจฺสมี^๕ ปณฺทิตา อตฺถทสฺสีนํ
 อณฺณํ อุปนํสํ กตฺวา วธา ตํ ปริโมจฺย.

[๒๒๗] ตํ ตาทิสํ^๖ ปาณทํ โอโรสํ คพฺภรานิ
 มาตรํ เกน โทเสน ทชฺชาสิ ทกรกฺขิโน.

[๒๒๘] ทหฺรา วิยลฺงการํ ธาเรติ อปฺปิลฺลนํ
 โทวาริเก อนฺนิฏฺเฐ อติเวลํ ปชฺคฺมติ.

[๒๒๙] อโถปี ปฏฺวิราชฺชนํ สยํ ทฺฐานํ สาสติ
 มาตรํ เทน โทเสน ทชฺชาหํ ทกรกฺขิโน.

[๒๓๐] อิตฺถิณฺณมฺพสฺส ปวรา อจฺจนฺตํ ปิยภาณินํ
 อนุปฺพทฺธา^๗ สิลวตี ฉายาว อนปายิน.

[๒๓๑] อกฺโกรนา ปุณฺณวตี^๘ ปณฺทิตา อตฺถทสฺสีนํ
 อพฺพรํ เกน โทเสน ทชฺชาสิ ทกรกฺขิโน.

สตฺตฺต. ๑๕/๕๒ ๑ จ. มิตฺตทฺท ๒ จ.ม. โสอุปปชฺชตีติ ๓ อ. ทกรกฺขโต
 ๔ จ.ม. ทชฺชํ ๕ จ.ม. ปทฺฐจฺสติ, ก. ปทฺฐจฺสสิ ๖ ก. ตาทิสํ
 ๗ จ. อนุกฺกตา, ม. อนุปฺพทฺธา ๘ ส.อ. ปณฺณวติ

[๒๓๒]	ขิฑฑาทิสมาปนฺนํ สา มํ สกาน ปุตฺตานํ	อนตฺถวสมาคตํ อยาจํ ยาจเต ฐนํ.
[๒๓๓]	โสฬํ ททามิ สारตฺโต สุทฺถจฺจํ จริทฺวาน	พหุํ อฺจุจาวจํ ฐนํ ปจฺฉา โสจามิ ทุมฺมโน
[๒๓๔]	อฺพพฺรึ เทน โทเสน เยโนจิตฺตา ชานปทา ^๑	ทชฺชาหํ ทกรกฺขิโน. อานีตา จ ปฏิกฺคหํ
[๒๓๕]	อาภทํ ปรรชเชภิ ธนฺนุคฺคหํ ปวโร	อภิกฺขจาย พหุํ ฐนํ. สุโร ติชิณฺมนฺติ นํ
[๒๓๖]	ภาตรํ เกน โทเสน เยโนจิตฺตา ^๒ ชานปทา	ทชฺชาสึ ทกรกฺขิโน. อานีตา จ ปฏิกฺคหํ
[๒๓๗]	อาภทํ ปรรชเชภิ ธนฺนุคฺคหํ ปวโร	อภิกฺขจาย พหุํ ฐนํ. สุโร ติชิณฺมนฺติ จ
[๒๓๘]	มยฺยา ^๓ สุตฺติโค ราชา อฺปฺปจฺฉานํปี เม อยฺเย	อติมณฺณตฺติ ทารโก. น โส เอติ ยถา ปฺเร
[๒๓๙]	ภาตรํ เทน โทเสน เอกรตฺเตน อฺภโย	ทชฺชาหํ ทกรกฺขิโน. ตฺวณฺเฑว ธนฺเสชวา ^๔
[๒๔๐]	อฺโภ ชาเตตฺถ ปณฺจาลา จริยา ทํ อนฺนพฺนฺธิโก	สหายา สฺสุมายา. เอกทฺถุชฺสฺสฺส ทว
[๒๔๑]	อฺสฺสสฺสโก เท ทิวารตฺติ สหายํ เกน โทเสน	สพฺพกฺิจฺเจสฺส พฺยวโฏ ทชฺชาสึ ทกรกฺขิโน.
[๒๔๒]	จริยา มํ อยํ อยฺเย อชฺชาปี เทน วณฺณเนน	ปชฺคฺคตฺติโก ^๕ มยา สท อติเวลํ ปชฺคฺคตฺติ. ^๖
[๒๔๓]	อฺพพฺรียาปีหํ อยฺเย อนามนฺโต ปวิสฺติ	มนฺตยามิ รโหิตฺโต ปฺพเพ อปฺปฏฺิเวทิตฺโต.

๑ จ.ม. ชนปทา ๒ ส. มโยจิตา, อ. มยาจิตา ๓ ส. อ. มยา โส

๔ จ.ม. ธนฺเสช จ ๕ ก. สณฺชกฺคตฺติโก ๖ ก. สณฺชกฺคตฺติ

[๒๔๓]	ลทฐทวโร ^๑ กโตกาโส สหัย เตน โทเสน	อหิริกัง อนาทร ทชฺชาหํ ทกรกฺขิโน.
[๒๔๔]	กุสโล สพฺพนิมิตฺตานํ อุปฺปาเท สฺปิเน ยุตฺโต	รุตฺตญฺ ^๒ อากตาคโม นียฺยานเ จ ปเวสเน.
[๒๔๕]	ปฏฺญ โภณนฺตลิกฺขสฺมี พฺรหฺมณํ เกน โทเสน	นฺกฺขตฺตปทโกวิโท ทชฺชาสึ ทกรกฺขิโน.
[๒๔๖]	ปริสํยํปี เม อยฺเย ตสฺมา อจฺจภมฺมํ ลุทฺทํ	อุมฺมิลิตฺวา อุกิกฺขติ ทชฺชาหํ ทกรกฺขิโน.
[๒๔๗]	สสมฺมุตฺตปริยํ วสฺนุธรรํ อวสฺสึ	มเห สํครกฺกตลํ อมฺมจฺจปรีวาริโต.
[๒๔๘]	จาทฺรณฺโต มหารกฺขโจ ปจฺพยา เอกราชสึ	วิชิทาวิ มหพฺพโล ยโส เต วิปลํ กโต.
[๒๔๙]	โสฬสฺสิตฺถิสหสฺसानิ นํนาชนปทา นาริ	อามฺมตฺตมณิกฺกนฺทลา เทวกณฺณปมา สฺมา.
[๒๕๐]	เอวํ สพฺพกสมฺปนฺนํ สฺขิตานํ ปิยํ ทิฆํ	สพฺพกามสมฺมิตฺธินํ ชีวิตํ อาหุ ชตฺตยิ.
[๒๕๑]	อถ ทวํ เกน วณฺณเนน ปณฺทิตํ อนฺรกฺขณฺโต	เกน วา ปน เหตุนา ปาณํ จชฺสิ ทฺวจฺจ.
[๒๕๒]	ยโตปี อากโต อยฺเย นาภิขานามิ ธีรสฺส	มม หตฺถํ มโหสฺโส อณฺมตฺตํปํ ทฺวกฺก.
[๒๕๓]	สเจปํ กิมฺหิจิ กาเล ปฺตฺเต จ เม ^๓ ปฺตฺเต จ	มรณํ เม ปฺเร สฺยา สฺสาเปยฺย มโหสฺโส.
[๒๕๔]	อนาคตํ ปจฺจุปฺปนํ อนาปรารกมฺมณฺตํ	สพฺพมตฺตํปํ ปสฺสตี ^๔ น ทชฺชํ ทกรกฺขิโน.

๑ ส. อ. ลทฐวโร ๒ ส. อ. ก. รุตฺตญฺ ๓ จ.ม. โส เม ปฺตฺเต

๔ ส. อ. ก. สพฺพมตฺตํ วิปสฺสตี

- [๒๕๕] อิทํ สุนาถ ปณจาลา จุพเพยฺยสฺส ภาสีคํ
 ปณฺทิตํ อนฺรกฺขนฺโต ปาณํ จชติ ทฺวจจํ.
 [๒๕๖] มาตุ ภริยาย ภาตฺจุ สขินํ พฺราหฺมณสฺส จ
 อตฺตโน จาปี ปณจาโล ฉนฺนํ จชติ ชีวิตํ.
 [๒๕๗] เอวํ มหิทฺธิยา^๑ ปณฺณา นิปฺणा สารฺจินฺตินิ
 ทิฏฺฐจรมฺมhitตถาย สมฺปฺรายสฺสหาย จาติ.

ทกรกฺขสชาตกํ สุตตม.

๘. ปณฺทรกนาคราชชาตก (๕๑๘)

- [๒๕๘] วิกิตฺตวาจํ อนิกฺคฺพฺพมนฺตํ^๒
 อสฺสณฺตํ อปริจกฺขิตารํ
 ภยมนฺตมนฺวติ สยํ อโพธํ
 นาคํ ยถา ปณฺทรกํ สฺสฺสฺสฺส.
 [๒๕๙] โย คฺคฺพฺพมนฺตํ ปริวฺกฺขณฺยํ
 โมหา นโร สํสฺสติ หาสฺมาโน^๓
 ตํ ภินฺนมนฺตํ ภยมนฺวติ ชิปฺโป
 นาคํ ยถา ปณฺทรกํ สฺสฺสฺสฺส.
 [๒๖๐] นานฺนิมิตฺโต กรํ อตฺถํ คฺคฺพฺพ เวทิตฺตมรฺหติ
 สฺมิตฺโต จ อสมฺพฺพทฺธํ สมฺพฺพทฺธํ วา อนตฺถวา.
 [๒๖๑] วิสฺสาสมฺปาชฺชิมํ อเจถํ
 สมฺโณ อยํ สมฺมโต ภาวิตฺตฺโต
 ตสฺสสํหํกฺขี วิวรี^๔ คฺคฺพฺพมนฺตํ
 อตฺตมตฺโต กปณํ รุทามิ.

๑ ฉ. มหตฺถิกา, ม. มหิทฺธิกา ๒ อ. อนิกฺคฺพฺพมนฺตํ ๓ อ. หาสฺมาโน
 ๔ ส. วิวรี

[๒๖๒]

ตสฺสหาหํ ปรมํ พฺรหฺม คุญฺหํ
วาชญฺหิมํ นาสกฺขี สยฺเมตฺถํ
ตปฺปฏฺขโต หิ ภยมากตํ มมํ
อตีตมตฺถโต กปณํ รุทามิ.

[๒๖๓]

โย เว นโร สุหํ มณฺณมาโน
คุญฺหมตฺถํ สํสฺติ ทกฺกฺกลีเน
โทสา ภยา อถวา ราชฺรตฺโต^๑
ปลฺลิตฺตฺโต^๒ พาลो อสํสํ โส.

[๒๖๔]

ติโรกฺขวาโจ อสํ ปวิฏฺโง
โย สงฺกตีสฺส มุทฺติเรติ วากุญฺ
อาสีวิโส ทุมฺมุชฺชิตฺตฺตฺตํ นรํ
อารา อารา สยฺเม ตาทิสฺมหา.

[๒๖๕]

อนนํ ปานํ กาสิกจฺนฺทนญจ
มนาปีตฺถิโย มาตมฺจุจฺจาทนญจ
โอหาย คุจฺจามเส สพฺพกาเม
สุปฺณณ ปาณฺนปคฺตาว ตฺยุมฺหา.

[๒๖๖]

โก นีรํ คิณฺณํ กรหํ อฺเปติ
อสมฺมึชฺ โลเก ปาณฺญํ นาคราช
สมฺโณ สุปฺณโณ อถวา ตฺวเมว
กึการณา ปณฺฑรกรกฺคฺหิตฺโต.

[๒๖๗]

สมฺโณติ เม สมฺมตฺตฺโต อโหสิ
ปีโย จ เม มนฺสา ภาวิตฺตฺโต
ตสฺสหาหมกฺขี วิวรี คุญฺหมตฺถํ
อตีตมตฺถโต กปณํ รุทามิ.

- [๒๖๘] น จตุติ สตุโต อมโร ปจพฺยา
 ปณฺณาวริธา นตุติ น นินฺทิตพฺพา
 สจฺเจน ฐมฺเมน ฐิตียา ทเมน
 อลพฺภมพฺยาหฺรตี นโร อีธ.
- [๒๖๙] มาตาปิตา ปรมา พนฺธวานํ
 นาสุส ตติโย อนุกมฺปกตฺติ
 เทสมฺปิ คฺยุหํ ปรมํ น สฺเส
 มนฺตสฺส เกทํ ปริสฺสุมานโน.
- [๒๗๐] มาตา ปิตา ภคินี ภาตโร จ
 สหaya วา ยสฺส โหนฺติ สปกฺขา
 เทสมฺปิ คฺยุหํ ปรมํ น สฺเส
 มนฺตสฺส เกทํ ปริสฺสุมานโน.
- [๒๗๑] ภริยา เจ ปุริสํ วชฺชา โกมารี ปิยภาณินี
 ปุตฺตรปฺยสฺสเปตา ภาตีสงฺฆปฺรภฺชตา
 ตสฺสapi คฺยุหํ ปรมํ น สฺเส
 มนฺตสฺส เกทํ ปริสฺสุมานโน.
- [๒๗๒] น คฺยุหมตฺถํ วิวเรยฺย รกฺขะยฺย นํ ยถา นิธี
 น หิ ปาตุกโต สารุ คฺยุโห อตุโธ ปชานตา.
- [๒๗๓] ติยา คฺยุหํ น สฺเสยฺย อมิตฺตสฺส จ ปณฺทิตโต
 โย จามิเสน สฺหิโร หทยตฺถโน จ โย นโร.
- [๒๗๔] คฺยุหมตฺถมสมฺพุทฺธํ สมฺโพธยติ โย นโร
 มนฺตเกทภยา ตสฺส ทาสฺสโต ติติกฺขติ.
- [๒๗๕] ยาวนโต ปุริสสฺสตฺถํ คฺยุหํ ชานนฺติ มนฺตินํ
 ทาวนโต ตสฺส อุพฺเพคา ตสฺมา คฺยุหํ น วิสฺสเส.

[๒๗๖] วิวิจฺจ ภาเสยฺย ทิवा รหสฺสํ
 รตฺตี กิรํ นาติเวลํ ปมฺญเจ
 อปฺสฺสติกกา หิ สฺสณฺเณติ มนฺตํ
 ตสฺมา มนฺโต ชิปฺปมฺเปติ เกทํ.

[๒๗๗] ยถาปี อโยนกรํ^๑ มหนฺตํ
 อทฺวารกํ อายสํ ภทฺทสาละ
 สมนฺตชาตาปริชาอุเปตํ
 เอวมฺปี เม เต อิทฺ คุญฺหมนฺตา.

[๒๗๘] เย คุญฺหมนฺตา อวิกิณฺณวาจา
 ทพฺฐา สทฺตฺเตสฺสุ นรา ทฺชิวฺห
 อารา อมิตฺตา พฺยวชนฺติ เทหิ
 อาสีวีสํ วาริว สทฺตฺตสฺสงฺมา.^๒

[๒๗๙] หิตฺวา ฆรํ ปพฺพชฺชิตฺวา อเจโล
 นกฺโข มุณฺโฑ จรติ ฆาสเหตุ
 ตมฺหิ นฺโช วิวรี คุญฺหมตฺถํ
 อตฺถา จ ฆมฺมา จ อปฺกตมฺหา.

[๒๘๐] กถํโร โหติ สฺสปฺนฺนราช
 กิสีโล เกน วเตน วตฺถํ
 สมฺโณ จรํ หิตฺวา มมายิตานิ
 กถํโร สกฺกมฺเปติ จานํ.

[๒๘๑] หิริยา ติตฺติกฺขาย ทเมนฺเปโต^๓
 อกฺโกธโน เปสฺสณิยํ ปหาย
 สมฺโณ จรํ หิตฺวา มมายิตานิ
 เอวํโร สกฺกมฺเปติ จานํ.

๑ จ. อสฺสนกรํ, อยนกรํ ๒ จ.ม. สทฺตฺตสฺสงฺมา ๓ ก. สී. อ. ทเมน ชนฺติยา

[๒๘๒]

มาตาว ปุตุตํ ตรุณํ ทนุชชํ
 สมุสสตา สพฺพกตฺตํ ฌเรติ
 เอวมปิ เม ตวํ ปาตุรหุ ทิชิโนท
 มาตาว ปุตุตํ อนุกมฺปมาโน.

[๒๘๓]

หนฺนทชฺช ตวํ มุจฺจ^๑ วธา ทุชิวุ
 ตโย หิ ปุตุตา น หิ อญฺเณ อตุถิ
 อนฺเตวาสี ทินฺนโก อตุโร จ
 รชฺสสุ ปุตุตณฺณตโร เม อโหสิ.

[๒๘๔]

อิจฺเจว วากยํ วิสชฺชี่ สุปฺณโณ
 ญมฺยํ ปติญฺจาย ทิโช ทุชิวุ
 มุตุตชฺช ตวํ สพฺพภยาคิวฺตโต
 ถลฺลทเก โหหิ มยฺยาภิกุตุโต.

[๒๘๕]

อาตงฺกิณํ ยถา กุสโล ภิสกฺโก
 ปิปาสาทานํ รหโทว สี่โต
 เวสุมํ ยถา หิมสฺสิรฎฺฐิทานํ^๒
 เอวมปิ เต สรณมหนํ ภวามิ.

[๒๘๖]

สนธิ กตฺวา อมิตฺเตน อดฺดาเชน ชลาพุช
 วิวรีย ทาจํ เสติ^๓ กุโต ทํ ภยมากตํ.

[๒๘๗]

สงฺเกถว อมิตฺตสมฺมึ มิตฺตสมฺมึปิ น วิสฺสเส
 อภยา ภยมฺปเปนนํ อปี มุลานิ กนฺตติ.

[๒๘๘]

กถํ น วิสฺสเส คฺยุมฺหิ เยนาสิ กถโห กโต
 นิจฺจยตฺเตน จาตพฺพํ โส ทิสพฺภิ น รชฺชติ.

[๒๘๙] วิสฺสสเย น จ นํ วิสฺสสเยย
อสงฺกิโต สงฺกิโต จ ภเวยฺย
ตถา ตถา วิญฺญู ปรกฺกเมยฺย
ยถา ยถา ภาวํ ปโร น ชญฺณา.

[๒๙๐] เท เทววณฺณา สุขุมารูปา
อุโภ สมา สุขยา ปุณฺณกฺขนฺธา
อุปากมฺํ กรมฺปิยํ อเจลํ
มิสฺสึฏฺฐา อสฺสวาหา นาคา.

[๒๙๑] ตโต หเว ปณฺฑรโก อเจลํ
สยเมวูปากมฺม อิทํ อโวจ
มุตฺตชฺชหิ สพฺพภยาทิวตฺโต
น หิ นฺน ตฺยํ มนฺโส ปิยฺมฺหา.

[๒๙๒] ปิโย หิ เม อาสิ สฺปนฺณราชา
อัสสํ ปณฺฑรเกน สจฺจํ
โส ราชครตฺโต จ อกาสิ เอตํ^๑
ปาปกมฺํ สมฺปชาโน น โมหา.

[๒๙๓] น เม ปิยํ อปฺปิยํ วาปี โหติ
สมฺปสฺสโต โลกมิมํ ปรณฺจ
สฺสณฺณตณฺณวิ วิยฺชเนน
อสนฺณโต โลกมิมํ จราสิ.

[๒๙๔] อริยาวกาโสสิ อนริโยว โหสิ^๒
อสนฺณโต สณฺณตสนฺนิกาโส
กณฺหาภิชาติโก อนริยฺรูป
ปาปํ พหุํ ทฺวจริตํ อจาริ.

- [๒๙๕] อทฺฐจสฺส ทฺวํ ทุพฺภี ทุพฺภี จ ปิสุณฺณ จสฺสิ
 เอเตน สจฺจวชฺเชน มุทฺธา เต ผลตุ สตุตฺธา.
- [๒๙๖] ตสฺมา ทิ มิตฺตานํ น ทุพฺภิตุพฺพํ
 มิตฺตทุพฺภา ทิ ปาปีย นตฺถิ อญฺเญ
 อาสิตฺตสฺสโต นินฺโท ปจฺพยา
 อินฺทสฺส วาเกยนฺ ทิ สํวโร หโตติ.
 ปณฺทรณากราชชาตก^๑ อฏฺฐม.

๕. สมฺพลาชาตก (๕๑๕)

- [๒๙๗] กา เวธมานา คิริกนฺทราญํ
 เอกา ทฺวํ ตีฏฺฐสฺสิ สณฺจิตฺตุ^๒
 ปุฏฺฐาสิ เม ปาณิเปมฺยฺยมชฺฌเณ
 อกฺขาหิ เม นามญฺจ พนฺธเว จ.
- [๒๙๘] โอบาสยฺม วณฺํ รมฺมํ สีนฺพยุคฺชนิเสวิตํ
 กา วา ตฺวณฺสิ กลฺยาณิ กสฺส วา ทฺวํ สุมชฺฌิเม
 อภิวาเทมิ ตํ ภทฺเต ทานวาทํ นมตฺถ เต.
- [๒๙๙] โย ปุตุโต กาสีราชสฺส โสตฺถิเสโนติ ตํ วิทู
 ตสฺสาทํ สมฺพลา ภริยา เอวํ ชานาหิ ทานว
 อภิวาเทมิ ภทฺทนฺเต สมฺพลาทํ นมตฺถ เต.
- [๓๐๐] เวเทหฺปุตฺโต ภทฺทนฺเต วเน วสฺติ อาตุโร
 ตมทํ โรกสมฺมตฺตํ เอกา เอกํ อปฺภูจหน.
- [๓๐๑] อหญฺจ วณฺมญฺจาย มธฺมํสํ มิกาฬิ
 ยทา หรามิ ตํ ภกฺโข ตสฺส นฺนชฺช นารติ.
- [๓๐๒] กิ วเน ราชปุตฺเตน อาตุเรน กริสฺสสฺสิ
 สมฺพเล ปรีจันเณน อหํ ภตฺตา ภวามิ เต.

๑ จ.ม. ปณฺทรณากราชชาตก

๒ จ.ม. สหิตฺตุ

- [๓๑๒] สา จ อสฺสสมาคฺฉนํ ปมุตฺตา ปฺริสาทกา
 นีฬํ ผลีนสฺสกุณฺเฬ^๑ กตสิงฺคํว อาลยํ.
- [๓๑๓] สา ทตฺถ ปฺริเทเวสิ ราชปฺตฺติ ยสฺสสินี
 สมฺพฺลา อุตฺมตฺตกฺขา วเน นาทํ อปฺสฺสนฺตี.
- [๓๑๔] สมณฺเ พฺรหฺมณฺเ วนฺเท สมฺปนฺนจรณฺเ อิสฺเส
 ราชปฺตฺติ อปฺสฺสนฺตี ตุมฺหมฺหิ สรณํ คทา.
- [๓๑๕] วณฺเ เทสิทฺเ จ พฺยฺกฺเข จ เย จ อณฺเญ วเน มิกา
 ราชปฺตฺติ อปฺสฺสนฺตี ตุมฺหมฺหิ สรณํ คทา.
- [๓๑๖] ติณฺณาลทานิ โอสฺสโรยฺ ปพฺพทฺตานิ วณานิ จ
 ราชปฺตฺติ อปฺสฺสนฺตี ตุมฺหมฺหิ สรณํ คทา.
- [๓๑๗] วณฺเ อินฺทวิโรสามํ รตฺตินกฺขตฺตมาลินี
 ราชปฺตฺติ อปฺสฺสนฺตี ตุมฺหมฺหิ สรณํ คทา.
- [๓๑๘] วณฺเ ภาคีรณิ กงฺกํ สวณฺตึนํ ปฏฺิณฺณํ
 ราชปฺตฺติ อปฺสฺสนฺตี ตุมฺหมฺหิ สรณํ คทา.
- [๓๑๙] วณฺเ อหํ ปพฺพทฺราชา เสฏฺฐํ หิมนฺตํ สิลฺลจฺยํ
 ราชปฺตฺติ อปฺสฺสนฺตี ตุมฺหมฺหิ สรณํ คทา.
- [๓๒๐] อติสํยํ วตาคฺฉนํ ราชปฺตฺติ ยสฺสสินี
 เกณฺ นุชฺช สสมาคฺฉนํ โก เท ปิยตโร มยา.
- [๓๒๑] อิทํ ไชทํ ททาโวจํ กหิตา เตนฺ สตฺตุนา
 น เม อิทํ ททา ทฺกฺขํ ยํ มํ ขาเทยฺย รกฺขโส
 ยณฺจ เม อยฺยปฺตฺตสฺส มโน เหสฺสติ อณฺณตา.
- [๓๒๒] จิรํ ปพฺพทฺธินํ ยาสุ สจฺจํ สฺสทฺถลภํ
 ถีนํ ภาโว ทฺราราโน มจฺจนฺตฺสเสโวทเก กตํ.

[๓๒๓]

ตถา มํ สจฺจํ ปาเลตุ ปาลยิสฺสตี เจ มมํ
 ยถาหํ นาภิชานามิ อณฺณํ ปิยตรํ ตยา
 เอเตน สจฺจวชฺเชน พยฺยาริ เต วุปสมฺมตฺ.

[๓๒๔]

เย กุณฺธชฺรา สตฺตสฺสตา อุพาราว
 รกฺขณฺติ รตฺตินํทิวมฺยุตฺตาวุชา
 ธนฺกุกฺกานนฺจ สตานิ โสฬส
 กถฺวิเร ปสฺสสฺสี ภทฺเท สตฺตโว.

[๓๒๕]

อลงฺกตาโย ปทุมุตฺตรตฺตจา
 วิราคิตา ปสฺสสฺสี หํสคฺคกราว
 ทาสํ สุนฺธิทฺวา มิตฺถีทฺวาทิตํ
 นทานิ เม ทาท ตถา ยถา ปุเร.

[๓๒๖]

สฺวณฺณสงฺกจฺจชฺรา สุวิกฺกหา
 อลงฺกตา มานฺสิยจฺจุรฺปมา
 เสโนปฺปียา ทาท อนินฺทิตฺตฺกโย
 ขตฺติยกณฺณา ปฏฺวิโลภยนฺติ น.

[๓๒๗]

สเจ อหํ ทาท ตถา ยถา ปุเร
 ปตี ตมฺมจฺฉาย ปุณา วเน ภเว
 สมฺมานเย มํ น จ มํ วิมานเย
 อิตฺถี เม ทาท ตโต วรํ สียา.

[๓๒๘]

ยมนฺนปानะ วิปฺลสฺสุมิ โหติเต
 นาริ วิมฺภจฺจกรณา อลงฺกตา
 สพฺพกฺุเปตา^๑ ปติโน จ อปฺปียา
 อวชฺฌ ตสฺสา มรณํ ตโต วรํ.

[๓๒๙] อปี เจ ทลิตฺทา กปณา อนาฬียา
 กฏาฑุติยา ปติโน จ สฯ ปียา
 สพฺพงฺกุเปตายปี อปฺปียาย
 อยเมว เสยฺโย กปณานิ ยา ปียา.

[๓๓๐] สุตฺตลลภิตฺถิ ปุริสสฺส ยา หิตา
 ภตฺติตฺตียา ทุลฺลโก โย หิโต จ
 หิตา จ เท สีสวตฺติ จ ภวียา
 ชนินฺท ฐมฺมํ จร สมฺพุลาย.

[๓๓๑] สเจ ตฺวํ วิปฺลเ ลทฺธโกเก
 อีสฺสวตฺติณฺณา มรณํ อฺเปสิ
 อหณฺจ เท ภทฺเท อีมา ราชกณฺณา
 สพฺเพว เท วจนกรรา ภวามาติ.
 สมฺพุลาชาทกํ นวมฺ.

๑๐. กนฺธดินฺนทุกชาตก (๕๒๐)

[๓๓๒]	อปฺปมาโท อมตํ ปทํ อปฺปมตฺตา น มียนฺติ	ปมาโท มจฺจุโน ปทํ เย ปมตฺตา ยถา มตา.
[๓๓๓]	มทา ปมาโท ชาเยถ ขยา ปโทสา ชายนฺติ	ปมาทา ชายเต ขโย มา ปมาโท ภรตฺตสภ.
[๓๓๔]	พหุ หิ ขตฺตียา ชีนา อโตปี คามิโน คามา	อตุถํ รฏฺฐํ ปมาทิโน อนาคารา อคาริโน.
[๓๓๕]	ขตฺตียสฺส ปมตฺตสฺส สพฺเพ โภกา วินสฺสนฺติ	รฏฺฐสฺมี รฏฺฐวทฺถน รณฺโณ ตํ วุจฺจเต อมฺ.
[๓๓๖]	เนส ฐมฺโม มหาราช อิทฺธํ ผีตํ ชนปทํ	อติเวลํ ปมชฺชติ โจรา วิทฺธสฺสนฺติ น.

- [๓๓๗] น เต ปุตฺตา ภวิสฺสเนติ น หิรณฺณํ น ธานียํ
 รมฺเญ วิรูปฺปมานมฺหิ สพฺพโกเคหิ ชียฺยสฺมิ.
- [๓๓๘] สพฺพโกคา ปริชฺฌนํ ราชานํ วาปี ชตฺตียํ
 ฌาติมิตฺตา สหชฺชา จ น ตํ มณฺณนฺติ มนฺตียํ.
- [๓๓๙] หตฺถาโรหา อนิฏฺฐา รติกา ปตฺติการกา
 ตเมวมฺปชฺฌนฺตา น ตํ มณฺณนฺติ มานียํ
- [๓๔๐] อสฺสวิตกมมฺนํ พาลํ ทุมมณฺติมนฺตินํ
 สิริ ชหฺติ ทุมเมธํ ชินฺนเว อรฺโก ตจฺ.
- [๓๔๑] สฺสวิตกมมฺนํ กาลญฺจายี อตฺนํทิตํ
 ลพฺเพ โภคาภิวทฺถนฺติ คาโว สอฺสภามิว.
- [๓๔๒] อปฺสสฺสํ มหาราช รมฺเญ ชนปเท จร
 ตตฺถ ทิสฺวา จ สุตฺวา จ ตโต ตํ ปฏิปชฺชสฺมิ.
- [๓๔๓] เอวํ เวเทตุ ปญฺจาโล สงฺคามे สรมฺปิโต
 ยถาหมชฺช เวเทมิ กณฺฐเกน สมฺปิโต.
- [๓๔๔] ชินฺนเณ ทพฺพลจกฺขุสฺสิ น รูปํ สารํ ปสฺสสฺมิ
 ก็ ตตฺถ พุรฺหมทตฺตสฺส ยนฺตํ มกฺเคยฺย กณฺฐโก.
- [๓๔๕] พหฺเวตฺถ พุรฺหมทตฺตสฺส โยหํ มกฺกสฺมิ พุราหฺมณ
 อรฺกชิตา ชานปทา อธมฺมพฺลิตา หตา.
- [๓๔๖] รตฺตนิยฺมิ โจรา ชาทนฺติ ทิวา ชาทนฺติ ตฺถทฺธิยา
 รมฺจสฺมิ กุญฺจราชสฺส พหุ อธมฺมิโก ชโน.
- [๓๔๗] เอตาทิสฺเส ภเย ชาเต ภยญฺญา ตาต มาณวา
 นิลฺเลนกาณี กุพฺพนฺติ วเน อาหตฺว กณฺฐกํ.

- [๓๔๘] กทาสฺสุ นาม ยํ ราชา พุรหมทตฺโต มริสฺสติ
 ยสฺส รฏฺฐสฺมิ ชยฺยนฺติ อปฺปติกา กุมาริกา.
- [๓๔๙] ทุพฺภาสิตตฺวํ เต ชมฺมิ อนตฺตปทโกวิทฺเต
 กฺกํ ราชา กุมารีนํ ภตฺตารํ ปริเยสฺติ.
- [๓๕๐] น เม ทุพฺภาสิตํ พุรหม โกวิทตฺตปทา อหํ
 อรกฺขิตา ชานปทา อธมฺมพลินา หทา.
- [๓๕๑] รตฺตติตฺตํ โจรา ชาทนต์ิ ทิवा ชาทนต์ิ ตฺถตฺติยา
 รฏฺฐสฺมิ กฺกุวราชสฺส พหุ อธมฺมิโก ชโน
 ทชฺชิวํ ทุพฺภเว ทาเร กุโต ภตฺตา กุมาริโย.
- [๓๕๒] เอวํ สยฺยํ ปญฺจาโล สงฺกामํ สตฺตติยา หโต
 ยถายํ กปฺปเณ เสติ หโต ผาเลน สาลิโย.
- [๓๕๓] อธมฺเมน ทฺวํ ชมฺม พุรหมทตฺตสฺส กุชฺฌสิ
 โย ทฺวํ สปฺสิ ราชานํ อปรชฺฌิตฺวาน อตฺตโน.
- [๓๕๔] ธมฺเมน พุรหมทตฺตสฺส อหํ กุชฺฌามิ พุราหมณ
 อรกฺขิตา ชานปทา อธมฺมพลินา หทา.
- [๓๕๕] รตฺตติตฺตํ โจรา ชาทนต์ิ ทิवा ชาทนต์ิ ตฺถตฺติยา
 รฏฺฐสฺมิ กฺกุวราชสฺส พหุ อธมฺมิโก ชโน.
- [๓๕๖] สํ นฺน ปุณฺ เร ปกฺกา วิกาเล ภตฺตมาหริ
 ภตฺตทวาริ อเปกฺขนฺโต หโต ผาเลน สาลิโย.
- [๓๕๗] เอวํ หณฺณตฺตํ ปญฺจาโล สงฺกामํ อสิเนว หโต
 ยถาหมชฺช ปหโต ชีรณฺจ เม ปวตฺตติ.
- [๓๕๘] ยํ ปสฺส ชีรํ จทฺเตติ ปสฺส ปาลํ วิหีสติ
 กํ ทตฺตํ พุรหมทตฺตสฺส ยํ โน ครหเต ภวํ.

- [๓๕๙] การโยห พุรฺเหม ปญฺจาโล พุรฺหมทตฺตสฺส ราชีโน
อรกฺขิตา ชานปทา อธมฺมพลินา หตา.
- [๓๖๐] รตฺติณฺหิ โจรา ชาทฺหนฺติ ทิวา ชาทฺหนฺติ ตฺถุทฺธิยา
รฏฺฐสฺมี กุฏฺฐราชสฺส พหุ อธมฺมิโก ชโน.
- [๓๖๑] จณฺหา อฏฺฐนกา^๑ คาวี ยํ ปุเร น ทฺวามเส
ทํทานิ อชฺช โทหาม ชีรกาเมหฺนฺตฺตฺตา.
- [๓๖๒] เอวํ กนฺทฺทฺ ปญฺจาโล วิปฺตฺโต วิปฺสฺสฺกชฺช
ยถายํ กปฺปนา คาวี วิปฺตฺตา ปริชาวติ.
- [๓๖๓] ยํ ปสฺส ปสฺสฺปาลสฺส สมฺภเมยฺย^๒ รเวยฺย วา
โก นีธ อปฺปราชฺชิตฺติ พุรฺหมทตฺตสฺส ราชีโน.
- [๓๖๔] อปฺปราชฺช มหาพุรฺเหม พุรฺหมทตฺตสฺส ราชีโน
อรกฺขิตา ชานปทา อธมฺมพลินา หตา.
- [๓๖๕] รตฺติณฺหิ โจรา ชาทฺหนฺติ ทิวา ชาทฺหนฺติ ตฺถุทฺธิยา
รฏฺฐสฺมี กุฏฺฐราชสฺส พหุ อธมฺมิโก ชโน
กถํ โน อสฺสโกสฺสทฺธา ชีรปา หณฺณเต ปชา.
- [๓๖๖] เอวํ ชชฺชชฺช ปญฺจาโล หโต ยฺยทฺธฺ สปฺตฺตโก
ยถาหมชฺช ชชฺชชามิ คามิเกหิ^๓ อรณฺณโช.
- [๓๖๗] น สพฺพภุเตสฺส วิเชนฺติ รกฺขํ
ราชาโน มณฺฑกฺก มนฺตฺสโลเก
เนตฺตฺตาวตา ราชา อธมฺมจาริ
ยํ ทาทิสํ ชีวฺมเทยฺย ฐงฺกา.

[๓๖๘] อธมมรุโป วท พุทฺทมจารี
 อนุปปิยํ ภาสติ ขตฺตียสฺส
 วิลุปฺมานาย^๑ ปุณฺณปฺปชาย
 ปุชฺเชติ ราชํ ปรมปฺปมาทํ.^๒

[๓๖๙] สเจ อิทํ พุทฺธเม สุรชฺชกํ สียา
 ผีตํ ภูทิจํ มุทิตํ วิปฺปสฺสนํ
 ภุตฺวา พลี อคฺคปฺปณฺฑิตฺวา กากา
 น มาทิสํ ชีวมเทยฺยุ ธงฺกาทิ.
 กนฺธตฺตินุทฺทกชาตกํ^๓ ทสมํ.

ศีลตฺตินิปาคํ นิฏฺฐิตํ.

ตสฺสทฺธานํ

กัจจนฺท กุมฺภ ชยทฺทิส จทฺทนฺต
 อถ ปณฺชิตสฺสภว สิริกปิ
 ทกรกฺขส ปณฺชารนาควโร
 อถ สมฺพุทฺธ ตินฺนุทฺทกเทวสุโตติ.

๑ ก. วิลุปฺมานาย ๒ ก. ปรมปฺปวาที, ส. ปรมปฺปวาทํ ๓ ก. ภณฺฑตฺตินุทฺทกชาตกํ

๑๗. จตุตถาลีสนิปาต

๑. เทศกุธชาตก (๕๒๑)

- [๑] เวสสนุตรนํ ปุณฺณามิ สกฺกณ ภาทฺทมตฺถ เต
 รชฺชํ กาเรตฺถกาเมน กิสุ กิจฺจํ กตํ วรํ.
- [๒] จิรสฺสํ วต มํ ตาโต กิโส พารานสสิคฺคโห
 ปมตฺโต อปฺปมตฺตํ มํ ปีตา ปุตฺตํ อโทยิ.
- [๓] ปจฺเจเนว วิตถํ โกรธํ หาสํ นิวารเย
 ตโต กิจฺจานิ กาเรยฺย ตํ วตํ อาหุ ชตฺติย.
- [๔] ยํ ทฺวํ ตาต ตโปกมมํ^๑ ปุพฺพเพ กตมสฺสํ
 รตฺโต ทฺวํ จ ยํ กยิรา น ตํ กยิรา ตโต ปฺน.
- [๕] ชตฺติยสฺส ปมตฺตสฺส รฏฺฐสฺมี รฏฺฐจวฑฺฒน
 สพฺเพ โภคา วินสฺสนฺติ รมโเบ ตํ วุจฺเจเต อหํ.
- [๖] สิริ จ ตาต อลฺกฺษี^๒ จ ปุณฺณิตา เอตทฺพรุํ
 อฺภูจฺฉาเน วิริเย^๓ โปเส รมหา อหฺมสฺสเย.
- [๗] อหฺมสฺสเย ทฺวํ หเย ปฺริเต กมฺมทฺสสฺสเย
 กาฬกณฺเณี มหาราช รมติ จกฺกภณฺณิ.
- [๘] โส ทฺวํ สพฺเพสฺส สฺสทฺทโย สพฺเพสฺส รกฺขิโต ภว
 อลฺกฺษี นท มหาราช ลกฺขฺยา ภว นิเวสนํ.

๑ ก. ส. อ. ต. เป. ก. ม. ๒ ก. ล. ก. ๓ จ. ม. อ. จ. น. วิ. วิ.

- [๙] ส ลกขีธิติสมฺปนฺโน ปุริโส หิ มหกกโต
อมิตฺตานํ กาสิปติ มฺลํ อคฺคณฺจ จินฺนทติ.
- [๑๐] สกฺโกปี หิ ภูตปติ อญฺฺจาเน นปฺปมชฺชติ
ส กลฺยาณํ ธิตํ กตฺวา อญฺฺจาเน กุรุเต มโน.
- [๑๑] กนฺธพฺพา ปิตโร เทวาทะ สาสีวา โหนฺติ ทาทิโน
อญฺฺจาหโต อปฺปมชฺชโต อนฺตฺติญฺจนฺติ เทวตา.
- [๑๒] โส อปฺปมตฺโต อกฺกุโร ทาท กิจฺจานิ การย
วายมสฺส จ กิจฺเจสฺส นาลโส วินฺนเต สฺขํ.
- [๑๓] ตตฺถเว เต วตฺตปทา เอสาว อนฺตฺตสนี
อลํ มิตฺเต สฺสาเปตฺติ อมิตฺตานํ ทฺขาย จ.
- [๑๔] สกฺขี ทฺวํ^๑ กุณฺฑลีนี มณฺณสิ ชตฺตพฺพนฺธฺนํ^๒
รชฺชํ กาวเรตฺถกาเมน กิสุ กิจฺจํ กตํ วรํ.
- [๑๕] เทวาทะ ทาท ปทกานิ ยตฺถ สพฺพํ ปตฺติจฺจํ
อลทฺธสฺส จ โย ลาโภ ลทฺธสฺส จานฺนุรทฺตนา.
- [๑๖] อมจฺเจ ทาท ชานาหิ ธีเร อตฺถสฺส โกวิทฺเต
อนกฺขา กิตฺเต ทาท อโสณฺเต อวินาสเก.
- [๑๗] โย จ ตํ ทาท รกฺเขยฺย ธนํ ยณฺเวย เต สียา
สุทฺโธ รตํ สงฺกณฺเฬ โส เต กิจฺจานิ การเย.
- [๑๘] สฺสสงฺกหิตนฺตฺชนโน สยํ วิตฺตํ อเวกฺขีย
นิริณฺจ อิตฺถานณฺจ น กเร ปรปตฺติยา.
- [๑๙] สยํ อายํ วยํ ชณฺเฎ สยํ ชณฺเฎ กตาทกํ
นิกฺกณฺเฬ นิกฺกหารหํ ปกฺกณฺเฬ ปกฺกหารหํ.
- [๒๐] สยํ ชานปทํ อตฺถํ อนฺตฺตาส รเตสฺส
มา เต อธมฺมิกา ยุตฺตา ธนํ รฏฺฐณฺจ นาสยํ.

๑ จ.ม. สกฺขีธิติ ทฺวํ

๒ อ. ชตฺตพฺพนฺธฺนํ

[๒๑]	มา จ เวเคน กิจจานิ เวคสา หิ กตัม กมมัม	กโรสี การเยสี วา มนุโท ปจฺจนนุตฺตปฺติ.
[๒๒]	มา เท อธิสเร มุญจ โกธสา หิ พหุ ผีตา	สุพาพฺพหฺมริโกธิตํ ^๑ กฺลา อกฺลตัม คตา.
[๒๓]	มา ทาท อิสฺสโรมฺหีติ อิติถีนํ ปุริสานนฺจ	อนตฺถาย ปตารยิ มา เท อาสี ทุกฺขทุรโย.
[๒๔]	อเปตฺโตมฺหํสฺส สพฺเพ โภกา วินสฺสนติ	รณฺโฆ กามานุสาริโน รณฺโฆ ตํ วุจฺจเต อมฺ.
[๒๕]	ตตฺถเว เท วตฺตปทา ทกฺขสฺสทฺธานิ ปุณฺณกโร	เอสวา อนุสาสนี อโสณฺโฑ อวินาสโก
	สีลวาสุสฺส มหาราช	ทฺสสีโล วินิปาติโก.
[๒๖]	อปฺปจฺฉิมฺหา โกสิยโคตฺตัม ชมฺพุทฺถ ตวํ ทานิ วเทหิ ^๒	กฺุณฺฑลีนี ตถเว จ พลานํ พลมฺมตฺตมฺ.
[๒๗]	พลํ ปณฺจวิธํ โลเก ตตฺถ พาทุพลํ นาม	ปุริสสฺมี มหฺกฺเคเต จริมํ วุจฺจเต พลํ.
[๒๘]	โภกพลณฺจ ทิฆมา อมจฺจพลณฺจ ทิฆมา	ทฺติยํ วุจฺจเต พลํ ตฺติยํ วุจฺจเต พลํ.
[๒๙]	อภิขจฺจพลณฺจเว ยานิ เจทานิ สพฺพานิ	ตํ จตฺตถํ อสฺสยํ อิธิกณฺหาติ ปณฺฑิโต.
[๓๐]	ตํ พลานํ พลํ เสฏฺฐํ ปณฺณพเลนฺนุตฺตถุโร	อคฺคํ ปณฺณพลํ พลํ ^๓ อตฺถํ วินฺทติ ปณฺฑิโต
[๓๑]	อปี เจ ลภติ มนุโท อกามสฺส ปสฺสยํ วา	ผีตํ ฐรณฺมฺมตฺตมํ อณฺโฆ ตํ ปฏิปชฺชติ.

- [๓๒] อภิชาโตปี เจ โหติ รชฺชํ ลพฺธาน ชตฺติโย
ทฺฐปฺปโย หิ กาสิปติ สพฺเพนปี น ชีวติ.
- [๓๓] ปณฺณว สุตฺวินิจฺฉินิ^๑ ปณฺณว กิตฺติสฺสโลกวฑฺฒนํ
ปณฺณวสทฺโธ นโร อธิ อปี ทฺกฺเข สฺขานิ วินฺทติ.
- [๓๔] ปณฺณณจ โช อสฺสสฺสํ น โกจิ อธิกฺจฺฉติ
พฺหุสฺสํ อนาคมม รมมฺมจฺจ อวินิพฺภชฺชํ.
- [๓๕] โย จ รมมฺมวิภกฺกณฺณ^๒ กาลญฺจายี มทนฺทิตฺโต
อนญฺจหติ กาเลน กมฺมผลํ ตสฺส อิชฺฉติ.
- [๓๖] อนายตนสฺสสฺส อนายตนเสวโน
น นิพฺพินฺทียการิสฺส สมมฺมทฺโถ วิปฺจฺจติ.
- [๓๗] อชฺฉตฺตณฺจ ปฺยตฺตสฺส ตถายตนเสวโน
อนิพฺพินฺทียการิสฺส สมมฺมทฺโถ วิปฺจฺจติ.
- [๓๘] โยคปฺปโยคสงฺขาตํ สมภทฺสฺसानุรฺกฺขณํ
ตานิ ทฺวํ ตาท เสวสฺส มา อกมฺมาย รนฺธฺยิ
อกมฺมฺนา หิ ทฺมเมโช นพาคารวํ สํทติ.
- [๓๙] รมมํ จร มหาราช มาตาปิตฺตฺส ชตฺติย
อิธ รมมํจริทฺวาน ราช สกฺกํ คมิสฺสสฺส.
- [๔๐] รมมํ จร มหาราช ปฺยตฺตทาเรสฺส ชตฺติย
อิธ รมมํจริทฺวาน ราช สกฺกํ คมิสฺสสฺส.
- [๔๑] รมมํ จร มหาราช มิตฺตามจฺเจสฺส ชตฺติย
อิธ รมมํจริทฺวาน ราช สกฺกํ คมิสฺสสฺส.
- [๔๒] รมมํ จร มหาราช วาหนฺเนสฺส พฺเลสฺส จ
อิธ รมมํจริทฺวาน ราช สกฺกํ คมิสฺสสฺส.

๑ จ.ม. ส. สํ วิณฺฉินิ ๒ อ. โย รมมณฺจร วิภกฺกณฺณ

- [๔๓] ธรรม จร มหาราช กาเมสุ นิคเมสุ จ
อิธ ธรรมจริตวาน ราช สกคัม คมิตฺตสฺส.
- [๔๔] ธรรม จร มหาราช ฐาเนสุ ชนปเทสุ จ
อิธ ธรรมจริตวาน ราช สกคัม คมิตฺตสฺส.
- [๔๕] ธรรม จร มหาราช สมณพราหมณฺเสุ จ
อิธ ธรรมจริตวาน ราช สกคัม คมิตฺตสฺส.
- [๔๖] ธรรม จร มหาราช มิคปฏิษีสุ ขตฺติย
อิธ ธรรมจริตวาน ราช สกคัม คมิตฺตสฺส.
- [๔๗] ธรรม จร มหาราช ธรรมโม จินฺโน สุขาวโ
อิธ ธรรมจริตวาน ราช สกคัม คมิตฺตสฺส.
- [๔๘] ธรรม จร มหาราช สอนฺทา^๑ เทวา สพรหมกา
สุจินฺเนน ทิวั ปตฺตา มา ธรรม ราช ปามาโท.^๒
- [๔๙] ตตฺถเว เทว^๓ตตฺถปทา เอสาว อนุสาสนี
สปปญฺญเสวี กลยาณี สมตฺตํ สามํ ตํ วิหฺตํ.

เตสฺสกษัตริย์ ปจฺม.

๒. สรรพกษัตริย์ (๕๒๒)

- [๕๐] อลงกตา กุณฺฑลโน สุวตฺตา
เวฬุริยมุตฺตาทรรุชคฺคพฺพธา^๔
รเถสสา ติฏฺฐถ เก นุ ตฺเมห
กถํ โว ชานนฺติ มนุสฺสโลเก.
- [๕๑] อหฺมจฺจโก ภีมรโถ ปนายํ
กาลิงฺกราชา ปน อุกฺคโตยํ
สุสณฺณตานิ อีสํ ทสฺสนาย
อิธาคตา ปุจฺฉิตาเยมฺห ปณฺเฑ.

๑ ก. อินฺทา, สินฺทา ๒ อ. ม. ปามาโท ๓ อ. ตตฺถเวเต ๔ อ.... พพฺธา

- [๕๒] เวหายสํ ติฏฺฐสฺส อนฺตลิกฺข
 ปถทฺธโน ปณฺณรเสว จนฺโท
 ปุจฺฉามิ ตํ ยกฺข มหानุภาวํ
 กถนํ ฆานนฺติ มนุสฺสโลเก.
- [๕๓] ยมาหุ เทเวสุ สุขมปฺตีติ
 มฆวาทิ ตํ อาหุ มนุสฺสโลเก
 ส เทวราชา อิทมชฺช ปตฺโต
 สุตตฺถตฺถนํ อีสํ ทสฺสนาย.
- [๕๔] ทูเร สุตา โน อีสโย สมากตา
 มหิทฺธิกา อิทฺธิคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 วนฺทามิ เต อเวโร ปสนฺนจิตฺโต
 เย ชีวโลเกตฺถ มนุสฺสเสฏฺฐา.
- [๕๕] คนฺโธ อีสํ จิรทิกฺขิตานํ^๑
 กายา จโต กจฺฉติ มาลฺเตน
 อิตโต ปฏิกฺกมฺม สหสฺสเนตฺต
 คนฺโธ อีสํ อสุจิ เทวราช.
- [๕๖] คนฺโธ อีสํ จิรทิกฺขิตานํ
 กายา จโต กจฺฉตุ มาลฺเตน
 วิจิตฺตปฺปผํ สุรภีว มาลํ
 คนฺธมฺจ เอตํ ปฏิกฺกขาม ภนฺเต
 นเนตฺถ เทวา ปฏิกฺกตฺถสฺสณฺนิโน.
- [๕๗] ปุรินฺทโท^๒ ภูตปฺตี ยสฺสสฺส
 เทวานมฺนิโท มฆวา สุขมปฺติ
 ส เทวราชา อสุรคณฺปมทฺทโน
 โอกาสมาภวตฺติ ญฺญูห ปุจฺฉิตํ.

[๕๘]

โก เนวเมส อธิ ปณฺทิตานํ
ปณฺทิตํ ปณฺทิตํ นิปณฺทิตํ พุทฺธกิริยาสติ
คิณฺณนฺทํ รณฺณํ มนุชาธิปํ
เทวานมินฺทสฺส จ วาสสส.

[๕๙]

อโย อิติ สรรพโก ตปสฺสี^๑
ยโต ชาโต วิรโต เมถุนสมมา
อาเจรปฺโต^๒ สุวินิตฺโร
โส เทสฺ^๓ ปณฺทานิ วียากิริยาสติ.

[๖๐]

โกณฺฑนฺทํ ปณฺทานิ วียากิริยาสติ
ยาจนฺติ ตํ อธิโย สารูปา
โกณฺฑนฺทํ เอโส มนุเชสุ ฐมโม
ยํ วุฑฺฒมากจฺจติ^๔ เอส ภาโร.

[๖๑]

กตาวกาสา ปุจฺจนฺตุ โภโก
ยงฺกิณฺทํ ปณฺทิตํ มนฺตาสิปฺตํ
อหํ หิ ตํ ตํ โว วียากิริยาสติ
อตุวา ลยํ โลกมิมํ ปรณฺจ.

[๖๒]

ตโต จ มจฺวา สกโก อตฺถทสฺสี ปุริทโท
อปฺจฺจํ ปจฺมํ ปณฺทิตํ ยนฺจาสิ อภิปฺตํ.

[๖๓]

กิสฺส วริตฺวา น กทาจิ โสจติ
กิสฺสปฺพานํ อธิโย วณฺณยนฺติ
กิสฺสํ วุฑฺฒํ ปรสฺสํ ชเมถ
อกุขาหิ เม โกณฺฑนฺทํ เอตมตฺถ.

สุตฺตฺต. ๑๔/๕๕

๑ ส. ยสฺสสฺสี ๒ ส. ม. อาจริยปฺโต ๓ จ. เนส
๔ จ. วุฑฺฒ., ม. พุฑฺฒ., อ. วุฑฺฒ.

[๗๐]

กิสํ ฬิ^๑วจุจ อวกรีย ทนุ^๒ทกั
อุจฺจนินฺนุโล สชโน สรรภูโจ
กุกฺกพฺพนาเม นริยมหิ ปจฺจติ
ตสฺส ฬุลฺลิกานิ ปตฺนติ กาเย.

[๗๑]

โย สณฺณเต ปพฺพชิตะ อเหจยิ^๒
ธมฺมํ ภณฺณเต สมณเ อทฺทสเก
ทํ นาฬิเก^๓ริ สุนฺชา ปฺรตฺถ
สงฺกมฺม ขาทนฺติ วิผนฺทมานํ.

[๗๒]

อถชฺชโน นิริเย สกฺติสฺสฺส
อวิสโร ปติโต อุตฺธปาโท^๓
องฺคิรํสํ โคตมํ เหจยิตฺวา
ชนฺตี ตปสฺสี จิรพฺรหฺมจาริ.

[๗๓]

โย ขณฺทโส ปพฺพชิตํ อเนทยิ
ชนฺตี วทนฺตํ สมณํ อทฺทสํ
กลาฬุวิจฺจ อุปฺปชฺช ปจฺจติ
มหาปตาป^๔กฺกํ ภยานกํ.

[๗๔]

เอตานิ สุตฺวา นิริยานิ ปณฺทิตो
อณฺณานิ ปาปิฏฺจตรานิ เจตฺถ
ธมฺมณฺจเร สมณพฺรหฺมณฺสสุ
เอวํกโร สกฺกมฺเปติ จานํ.

[๗๕]

สุภาสิตนฺเต อนฺนโมทียาน
อณฺณนฺตํ ปุจฺฉามิ ตทิจฺฉ พฺรหฺม
กถฺวิธํ สีลวณฺตํ วทนฺติ
กถฺวิธํ ปณฺณวณฺตํ วทนฺติ
กถฺวิธํ สปฺปริสํ วทนฺติ
กถฺวิธํ โน สีริ โน ชหาติ.

๑ อ. กิสํ ๒ อ. อวญฺจสิ ๓ ก. อุตฺธปาโท, อ. อทฺธปาโท ๔ อ. มหาภิตาป

[๗๖] กาเยน วาจา ย โยธ^๑ สมฺมโต
มนสา จ กิณฺณิ น กโรติ ปาป
น อตฺตเหตุ อลิกัง ภณฺดาติ^๒
ตถาวีรํ สีลวณฺทํ วทนฺติ.

[๗๗] กมฺภีรปณฺทํ มนสาวิจินฺตยํ^๓
นัจจาหิตํ กมฺม กโรติ ลุฑฺธํ
กาลาคตํ อตฺตปทํ น วิญฺจติ
ตถาวีรํ ปณฺณวณฺทํ วทนฺติ.

[๗๘] โย เว กตญฺญู กตเวทึ ธีโร
กลฺยาณมิตฺโต ทพฺพภตฺติ จ โหติ
ทุกฺขิตลสฺส สกฺกจฺจ กโรติ กิจฺจํ
ตถาวีรํ สปปริสฺสํ วทนฺติ.

[๗๙] เอเตหิ สพฺเพหิ कुณฺเณปฺโต
สทฺโธ มุฑฺดู สํวิภาตี วทญฺญู
สงฺคาหกัง สีลํ สกฺกหฺวจํ
ตถาวีรํ โน สีริ โน ชหาติ.

[๘๐] สุภาสิตนฺเต อนฺโงทียาน
อณฺณนฺทํ ปุจฺฉามิ ตทิงฺฆ พุรฺรหิ
สีลํ สีริจฺจาปี สตณฺจ ฐมฺมํ
ปณฺณณฺจ กํ เสฏฺฐจฺจ วทนฺติ.

[๘๑] ปณฺณา หิ เสฏฺฐจา กุสลา วทนฺติ
นกุชฺชตฺตราชาวิว ทารกา น
สีลํ สีริ จาปี สตณฺจ ฐมฺโม^๔
อนฺวายิกา ปณฺณวโต ภวณฺติ.

๑ อ. โยจ ๒ น.ม. ภณฺเตติ ๓ ส. มนสา วิจินฺตยํ ๔ อ. ฐมฺมา

[๘๒]

สุภาสิตนุเต อนุโมทียาน
อณฺณนํ ปุจฺฉามิ ตทฺธิม พฺรหฺม
กถฺกโร กิณฺติกโร กิมาจโร
ก็ เสวมาโน ลภทฺธิธ ปณฺณํ
ปณฺณายทานิปปฺภิตฺ๑ วเทหิ
กถฺกโร ปณฺณวา โหติ มจฺโจ.

[๘๓]

เสเวถ วุฑฺฒเต นิปฺเพน พหุสฺสฺเต
อุคฺคากโก จปฺริปฺจุจโก สียา
สุณฺเอยย สกฺกจฺจ สุภาสิตานิ
เอวฺกโร ปณฺณวา โหติ มจฺโจ.

[๘๔]

ส ปณฺณวา กามกฺุณฺเ อเวกฺุขติ
อนิจฺจโต ทฺกฺุขโต โรคฺโต จ
เอวฺวิปฺสฺสี ปชฺหาติ จนนํ
ทฺกฺุชฺเชสฺส กามสฺส มหพฺภเยสฺส.

[๘๕]

ส วิตรากโก ส๒ วิเนยฺย๒ โทส
เมตฺตจิตฺตํ ภเวยฺย๓ อปฺปมาณํ
สพฺเพสฺส ภูเตสฺส นิธาย ทณฺฑํ
อนินฺทิตอ พฺรหฺมเปติ จานํ.

[๘๖]

มhitฺธิยํ๔ อากมฺนํ อโหสิ
ทวฺมภูจกา ภิมฺรตฺสฺส จาปี
กาลิงฺกราสฺส จ อุคฺคตฺสฺส
สพฺเพสฺส โว กามราโก ปหิโน.

๑ จ.ม. ปฏฺิปป ๒-๒ จ.ม. ปวิเนยฺย ๓ จ.ม. ภาวเย ๔ จ.ม. มหตฺถิยํ

- [๘๗] เฮวเมตํ ปรจิตฺตเวทิตํ
 สพฺเพส โน กามราโค ปทีโน
 กโรหิ โอภาสมนฺคฺคหยา
 ยถา คตินฺเต อภิสมฺภเวม.
- [๘๘] กโรมิ โอภาสมนฺคฺคหยา
 ตถาหิ โว กามราโค ปทีโน
 ผราถ กายํ วิปฺลยา ปิตฺติยา
 ยถา คตฺติ เม อภิสมฺภเวถ.
- [๘๙] สพฺพํ กริสฺสาม ทวานฺตาสนี
 ยํ ยํ ทุวํ วกฺขสึ ภฺรึปณฺณ
 ผรอม กายํ วิปฺลยา ปิตฺติยา
 ยถา คตินฺเต อภิสมฺภเวม.
- [๙๐] กตาย วาจฺนสฺส กิสฺสส ปุชา
 คจฺฉนฺตฺถ โภณฺโต อีสโย สารุรูปา
 ฉาเน รตา โหถ สทา สมหาหิตา
 เอสา รตฺติ ปพฺพชิตสฺส เสฏฺฐา.
- [๙๑] สุตฺวาน คาทา ปรมตฺตสณฺหิตา
 สุภาสิตา อีสินา ปณฺทิตฺเตน
 เต เวทชาตา อนฺโมทมานา
 ปกฺกามุ เทวา เทวปุริ ยสฺสสฺสโน.
- [๙๒] คาทา อีมา อตฺตวตฺติ สฺพยฺยชนา
 สุภาสิตา อีสินา ปณฺทิตฺเตน
 โย โกจิมา อฏฺฐิกิตฺวา สฺสณฺณย
 ลเภถ ปุพฺพาปริยํ วิเสสํ
 ลทฺธาน ปุพฺพาปริยํ วิเสสํ
 อทสฺสนํ มจฺจุราชสฺส กจฺเณ.

- [๕๓] สาลิสฺสโร สารีปฺพุโธ เมณฺฑิสฺสโร จ กสฺสโป
 ปพฺพุโธ อนุรฺพุโธ จ กจฺจายโน จ เทวิโล.^๑
- [๕๔] อนุสฺสโร จ อานนฺโท กีสวฺจโน จ โกลิโธ
 นารโธ อุทายี เถโร ปริสา พุทฺธปริสา
 สรณฺโค โพธิสฺสโต^๒ เอวํ ธาเรถ ชาตกนฺติ.
 สรณฺกชาตกํ ทุทฺธํ.

๓. อลัมพสาชาตก (๕๒๓)

- [๕๕] อถาพฺรูวํ พฺรหา อินฺโท วตฺตรํ ชยตํ ปีตา
 เทวกณฺธํ ปราภทฺวา สฺฐมฺมายํ อลัมพสฺ.
- [๕๖] มิสฺเส เทวา ตํ ยาจนฺติ ทาวตฺตีสา สอินฺทกา
 อิตฺธิปโลภิกเ^๓ กจฺจ อิตฺธิสฺสํ อลัมพสฺ.^๔
- [๕๗] ปฺรํ อเมห อจฺเจติ^๕ วตฺตวา พฺรหมจฺริยวา
 นิพฺพานาภิริโต วุทฺโธ ตสฺส มกฺคานิ อวาร.
- [๕๘] เทวราช กิเมว ตวํ มเมว ตวํ สิกฺขสิ
 อิตฺธิปโลภิกเ กจฺจ สนฺติ อณฺณปิ อจฺจรา.
- [๕๙] มาทิสฺสโย ปวรา เจว อโสเก นนฺทเน วเน
 ทาสปี โหตุ ปริยาโย ทาปี ยนฺตุ ปโลภิกา.^๖
- [๑๐๐] อทฺธา หิ สจฺจํ ภณฺสิ สนฺติ อณฺณปิ อจฺจรา
 ทาทิสฺสโย ปวรา เจว อโสเก นนฺทเน วเน.
- [๑๐๑] น ทา เอวํ ปชานนฺติ ปาริจฺฉิยํ ปมํ กทา
 ยาทิสฺสํ ตวํ ปชานาสิ นาริ สพฺพกโสภเน.

๑ จ. เทวโล

๒ จ.ม. โลกนาโถ

๓ จ.ม. อิตฺธิปโลภเน

๔ ก. อลัมพส

๕ ก.ม. นาจเจติ

๖ จ.ม. ปโลภนา. เอวมฺปริปี

[๑๐๒]	ตวเมว กจฺจน กลฺยาณิ ตวเอว วณฺณรูปเณ	อิติถีนํ ปวรา จสิ วสमानาปิยสฺสตี. ^๑
[๑๐๓]	นวาหํ น คมิสฺสามิ วิภมิ เจตํ อาสาหํ	เทวราเชน เปสिता อุกฺกเตโช หิ พฺราหฺมणे.
[๑๐๔]	อนนเก นิริยํ ปตฺตา อาปนฺนา โมหสฺสาร์	อิสฺสิมาสาทิยา ชนา ตสฺมา โลมานิ หัสฺเย.
[๑๐๕]	อิทํ วตฺวาน ปกฺกามิ มิสฺสสา มิสฺสเสตฺตุมิจฺจนฺตี ^๒	อจฺจนรา กามวณฺณินิ อิสฺสิสิงฺคํ อลฺมพฺพสา.
[๑๐๖]	สา จ ทํ วณฺโณคฺยห พิมฺพชาลกสณฺณนํ	อิสฺสิสิงฺเคน รกฺขิตํ สมนฺตา อทฺตโยชนํ.
[๑๐๗]	ปาโถว ปาตฺราสมฺหิ อฺกฺกิฏฺฐํ ปริมฺชฺชนํ	อุทฺทสมยฺ ^๓ ปติ อิสฺสิสิงฺคํ อฺปาคมิ.
[๑๐๘]	กา นฺ วิชฺชวฺวิภาสิ วิจิตฺตทตฺตาภรณา ^๔	โอสฺรี วิย ทารกา ชามฺมุตฺตมณฺณิกุณฺฑลา.
[๑๐๙]	อาทิจฺจวณฺณสงฺกาสา สณฺณตฺตฺว มหามายา	เหมจฺนฺทนคฺนฺธินิ กุมาริ จารุทสฺสนา.
[๑๑๐]	วิลลภา ^๕ มุทฺตา สฺสุธา คมนา กามนียา เต	ปาทา เต สฺสุปฺปติฏฺฐิจิตา หฺรณฺติเยว เม มโน.
[๑๑๑]	อนฺนปฺพพา จ เต อฺร วิมฺภฺจา ตฺยหํ สฺสสฺโสณิ	วเวกฺนาสสมฺปมา อฺกฺขสฺส ผลกํ ยถา.
[๑๑๒]	อุปฺพลสฺสเสว กิณฺชกฺขา ปฺปฺรา กณฺโหชนสฺสเสว	นาภิ เต สารุสฺสณฺจिता ทฺวโร ปฏฺธิทิสฺสติ.

๑ จ.ม. สวสमानปิยสฺสตี, อ. วสमानามปิยสฺสตี. ๒ จ.ม. มิสฺสเสตฺตุมิจฺจนฺตี

๓ จ. อุทฺทสมยฺ, ม. อุทฺทสมยฺ ๔ อ. วิจิตฺตทตฺตาภรณา ๕ จ.ม. วิลลภา

[๑๑๓]	ทวิธา ซาธา อรุชา ปโยธรา อปติทา ^๑	อวณฐา สารูปจา อทมูลาพฐมา ถนา.
[๑๑๔]	ทีฆา กมพุตลาภาสา ปณฺทราวรรณ วคฺค	คิลา เอณฺเวยกา ยถา จตุตถมนสนฺนิภา.
[๑๑๕]	อุทฺธกฺกา จ อธกฺกา จ ทวิธา เนลสมฺภูตา	ทุมกฺกปริมชฺชิตา ทนฺตา ทว สฺทสฺสนา.
[๑๑๖]	อปณฺทรา โลหิตนฺตา อายทา จ วิสาลา จ	ชิลฺลชุกฺกผลสนฺนิภา ^๒ เนตฺตา ทว สฺทสฺสนา.
[๑๑๗]	นาติทีฆา สฺสสมฺภูจา อุตฺตมกฺกรหา ตฺยหิ	กนฺกพฺยา ^๓ สโมจิตา เกสา จนฺทนฺทกฺกิกา.
[๑๑๘]	ยาวทา กสิโครฺกขา อิสฺสณฺจ ปฺรกกนฺท	วณฺนิชานณฺจ ^๔ ยา คติ สณฺณทณฺ ทปฺสฺสิน.
[๑๑๙]	น เท สมสมํ ปสฺเส โก วา ทฺวํ กสฺส วา ปฺตฺโต	อสมฺม ปจฺวิมณฺทาเล ^๕ กถิ ชาเนมฺ ทํ มย.
[๑๒๐]	น ปณฺทกาโล ภทฺทนฺเต เอหิ สมฺม รมิสฺสาม เอหิ ทํ อฺปคฺยฺหิสฺส ^๖	กสฺสเปวํ คเต สติ อฺโก อสมฺมากมสฺสเม รทฺธิํ กุสโล ภว.
[๑๒๑]	อิทํ วทฺวาน ปกฺกามิ มิสฺสา มิสฺสิตฺตฺมิจฺจนฺตี	อจฺจนฺรา กามวณฺณินิ อิสฺสิงฺกํ อลฺมพฺฐา.
[๑๒๒]	โส จ เวเคน นิกฺขมฺม ตมฺมตฺตมาสฺส เวณฺิสฺ	เจตฺวา ทนฺธปฺรกกมฺ ^๗ อชฺฉปฺตฺโต ^๘ ปฺรามสิ.
[๑๒๓]	ตมฺทาวตฺต กลฺยาณิ จวิ ตมฺหา พฺรหฺมจฺริยา	ปฺลิสฺสชฺชิตฺ สฺโสภนํ ยถา ทํ อถ ติสฺสิตา.

สตฺตฺตฺนต. ๑๕/๕๖ ๑ ก. ส. อ. อปฺปติทา ๒ จ. ชิลฺลชุก ๓ อ. กนฺกคฺกา ๔ อ. วณฺนิชานํ
๕ จ. ปถวิ., อ. ปถวิ., ๖ จ. อฺปคฺยฺหิสฺส ๗ ม. ทนฺธปทกมํ ๘ อ. อชฺฉปตฺโต

- [๑๓๕] โสหิ ทถา กริสฺสามิ ชิริตฺถุ ชีวิตฺแทน เม
 ปฺน วา ทาทิโส เสสฺสํ มรณํ เม ภวิสฺสติ.
 [๑๓๖] ทสฺส เตหิ วิริยญฺจ ธิติ ฌตฺวา อวญฺจติ
 สิริสา อคฺคหิ ปาเท อิตฺตฺสิงคํ อลฺมพฺสา.
 [๑๓๗] มา เม กุชฺฌ มหาวีร มา เม กุชฺฌ มหาอิเส
 มหา อตฺถิโน มยา จินฺนโน ติทฺธานํ ยสฺสสินํ
 ทยา สงฺกมฺปิํ อาสิ สพฺพํ เทวปฺริ ททา.
 [๑๓๘] ทาวตฺติสา จ เย เทวา ติทฺธานญฺจ วาสโว
 ทวญฺจ ภาทฺเต สฺสึ โหหิ กจฺจ กณฺเณ ยถาสฺสํ.
 [๑๓๙] ทสฺส ปาเท กเหทฺวาน กตฺวา จ นํ ปทกฺขิณํ
 อณฺชติ ปคฺคเหทฺวาน ตมฺหา จานา อปฺกมฺมิ.
 [๑๔๐] โย จ ทสฺสสฺสึ ปลฺลงฺโก โสวณฺโณ โสปฺวาหโน
 สอฺตฺตรจฺจนทปณฺณาโส สหสฺสปรฺยัตถโต
 ทเมว ปลฺลงฺกมารุญฺห อคา เทวาน สนฺติเก.
 [๑๔๑] ทโมกฺกมฺมิว อายนฺตี ชลนฺตี วิชฺชตํ ยถา
 ปตฺติโต สฺมโน วิตฺโต เทวโน อททา วรํ.
 [๑๔๒] วรญฺเจ เม อโท สกฺก สพฺพญฺานมฺิสฺสร
 น อิตฺตฺปโลภิกา^๑ กจฺเจ เอตํ สกฺก วรํ วเรติ.

อลมฺพสาชาตกํ ททียํ.

๔. สงขปาลชาตก (๕๒๔)

- [๑๔๓] อริยาวกาโสสิ ปสนฺนเนตฺโต
 มณฺเณ ภวํ ปพฺพชฺชิตฺโต กุลมฺหา
 กถํ นุ วิตฺตานิ ปหาย โภเก
 ปพฺพชฺชิ นิกฺขมฺม มฺรา สปฺญโย.^๒

๑ จ.ม. นิตฺตฺปโลภิกา

๒ จ.ม. ส. สปฺญโย

- [๑๔๔] สยํ วิมานํ นรเทว ทิสฺวา
 มหานุภาวสฺส มโหรรสฺส
 ทิสฺวาน ปุณฺณาน มหาวิปากํ
 สทฺธายหํ ปพฺพชฺชิตมฺหิ ราช.
- [๑๔๕] น กามกามา น ภยา น โทสา
 วาจํ มุสา ปพฺพชิตา ภณฺณติ
 อกฺขาหิ เม ปุจฺฉิตโต เขตมตฺถํ
 สุตฺวาน เม ชายิหิติปฺปสาโท.
- [๑๔๖] วาณิขฺช รมฺมจาริป กุญฺจมาโน
 ปเต อทฺทสาสิมฺหิ โภชปฺตเต^๑
 ปวทฺธกាយํ อรคํ มหนตํ
 อาทาย กจฺจนเต ปโมทมาน.
- [๑๔๗] โสหํ สมากมฺม ชนินฺท เทหิ
 ปหฺมฺจโลโม อวจมฺหิ ภีโต
 กุหิ อยํ นียติ ภิมกาโย
 นาเคน ก็ ภาหต โภชปฺตตา.
- [๑๔๘] นาโค อยํ นียติ โภชนตฺถ^๒
 ปวทฺธกาโย อรโค มหนโต
 สาทุญฺจ ตฺถลฺลฺจ มุทฺธจ มํสํ
 น ตฺวํ รสญฺญาสิ วิเทหปฺตต.
- [๑๔๙] อิตโต มยํ กนฺตฺวา สกํ นิเกตํ
 อาทาย สตฺถานิ วิโกปยิตฺวา
 มํसानิ ภกฺขาม^๓ ปโมทมานา
 มยํ หิ เว สทฺธว ปนฺนกาเน.

- [๑๕๐] สเจ อัย นียติ โภชนตถ์
 ปวทุฏกาโย อูรโค มหนโต
 ททามิ โว พลิพทธานิ โสฬส
 นาคัม อิมัม มุญจถ พนฺธนสฺมา.
- [๑๕๑] อทฺธา ทิ โน ภกฺโข อัย มนาโป
 พหุ จ โน อูรกา ภุตตปฺพพา
 กโรม เต ทํ วจัน อพาร
 มิตฺตญฺจ โน โหติ วิเทหปฺตฺต.
- [๑๕๒] ททสฺสุ เต พนฺธนา โมจยีสฺสุ
 ยัม นตฺถโต ปฏฺฏิโมกฺกสฺส^๑ ปาเส
 มุตฺโต จ โส พนฺธนา นาคราชา
 ปกฺกามิ ปาจิณมฺโข มุหุตฺตัม.
- [๑๕๓] กนฺตฺวาน ปาจิณมฺโข มุหุตฺตัม
 ปุณฺณเถ ทิ เนตฺเตหิ ปโลเกยัม มัม
 ททสฺสทํ ปฏฺฐิจฺฉิตฺโต อนฺวคฺคจฺฉิ
 ทสฺสคฺคสิ อณฺชสิ ปกฺกเหตฺวา.
- [๑๕๔] กจฺเฉว โข ทวํ ทรมานรฺูป
 มา ทํ อมิตฺตา ปุนรคฺคเหตฺ
 ทฺวโห ทิ ลฺลทฺเทหิ ปุณา สมากโม
 อทฺสสนฺนํ โภชปฺตฺตาน กจฺฉ.
- [๑๕๕] อกฺมาสิ โส รหทํ วิปฺปสฺสนนํ
 นีโลภาสํ รณณียํ สุตฺตํ
 สโมทนํ^๒ ชมฺพฺพหิ เวทิสฺสาคิ^๓
 ปาเวกฺขิ นิตฺติณฺณภโย ปตฺติโต.

๑ ก. ปฏฺฏิโมกฺกสฺส ๒ ฉ. สโมทนํ ๓ ก. เวทิสฺสาคิ

[๑๕๖] โส ตํ ปวิสฺส น จิรสฺส นาโค
 ทิพฺเพน เม ปาตุรหํ ชนินฺท
 อุกฺกุจฺหิ มํ ปิตรํว ปุตุโต
 หทยงฺคมํ กณฺณสฺสํ ฆณฺเฑโต.

[๑๕๗] ตวํ เมสิ มาตา จ ปิตา อพาร
 อพฺภนฺตโร ปาณเทโท สหาโย
 สกณฺจ อิทฺธี ปฏฺฐิลาภโกสุมิ
 อพาร ปสฺส เม นิเวสนานิ
 ปนฺทภกฺขํ พหุณฺนปานิ
 มสฺสกกสาร์ วีย วาสวสฺส.

[๑๕๘] ตํ ภูมิกาเกหิ อฺเปตรูป
 อสฺสขรา เจว มฺหุ สฺภา จ
 นีจฺจติณา อปฺปรชา จ ภูมิ
 ปาสาทิกา ยตุถ ชนฺนติ โสกํ.

[๑๕๙] อนาวกฺลา เวพฺพียูปนีลา
 จตุทฺทิสํ อมฺพวนํ สฺรุมมํ
 ปกฺกา จ เปสึ จ ผลา สฺมุลฺลา
 นิจฺโจกฺกา ธารยฺนตี ผลานิ.

[๑๖๐] เทสํ วนานํ นรเทว มชฺฌเณ
 นิเวสนํ ภสฺสรสนฺนิกาสํ
 รชตคฺคพํ โสวณฺณมยํ อพารํ
 โอบาสตี วิชฺชฺรวินฺตลิกฺเข.

[๑๖๑] มณีนฺมยา โสวณฺณมฺยา อพาราวา
 อเนกจิตฺตา สสทํ สุนิมฺมิตา
 ปริปฺปวา กณฺณภาหิ อลงฺกตาหิ
 สฺวณฺณกายูรธราหิ ราช.

- [๑๖๒] โส สงฺขปาลโ คฺรमानรฺโป
 ปาสาทมารุญฺห อโนมวณฺโณ
 สหสฺสณฺภํ อตุลนฺภาวํ
 ยตฺถสฺส ภริยา มเหสี อโหสิ.
- [๑๖๓] เอกา จ นารี คฺรमानรฺปา
 อาทาย เวฬุริยมยํ มหคฺคํ
 สุกํ มณี ชาติมนฺตูปปन्नํ
 อโจิตา อาสนมพฺภิกาสี.
- [๑๖๔] ตโต มํ หตฺถเ อรโค คเหตฺวา
 นิสิตฺย ปามฺขอาสนสฺมี
 อิทมาสนํ อตฺร ภวํ นิสิตฺตํ
 ภวณฺทิ เม อณฺฏตโร ครุณํ.
- [๑๖๕] อณฺเฎา จ นารี คฺรमानรฺปา
 อาทาย วาริ อฺปสงฺกมิตฺวา
 ปาทานิ ปกฺขาลยิ เม ชนินฺท
 ภริยาว ภตฺตํ ปติโน ปิยสฺส.
- [๑๖๖] อปฺรา จ นารี คฺรमानรฺปา
 ปกฺคยฺห โสวณฺณมยาย ปาติยา
 อเนกสฺสํ วิวิธํ วิยณฺชนํ
 อฺปนามยิ ภตฺต มนฺณณฺฏรูป.
- [๑๖๗] ตฺริเยหิ มํ ภารต ภูตฺตวณฺตํ
 อฺปฏฺจหํ ภตฺตํ มโน วิทิตฺวา
 ตตฺตตฺริ มํ นิปตี มหนฺตํ
 ทิพฺเพหิ ภาเมหิ อนปฺปเกหิ.

- [๑๖๘] ภริยา มเมตา คิสตา อพาร
สพพตมชฺฌา ปทุมุตตรารา
อพาร เอตาสุสุเต กามการา
ททามิ เต ता परिจายสุสุ.
- [๑๖๙] สัจจันรํ ทิพฺพรสาณํภูทฺวา
ตทาสฺสํ^๑ อุตฺตริมชฺฌภาสึ^๑
นาคสฺสํทํ กิณฺติ กถญจ ลทฺธํ
กถชฺฌคมาสิ วิมานเสฏฺฐจํ.
- [๑๗๐] อธิจฺจ ลทฺธํ ปริณามชนฺเต
สยํกตํ อุทาทุ เทเวหิ ทิณฺณํ
ปฺจุณามิ ทํ นาคราเชตมตฺถํ
กถชฺฌคมาสิ วิมานเสฏฺฐจํ.
- [๑๗๑] นาริจฺจ ลทฺธํ น ปริณามชํ เม
น สยํกตํ นาปี เทเวหิ ทิณฺณํ
สเกหิ กมฺเมหิ อปาปเกหิ
ปฺญญเณหิ เม ลทฺธมิตํ วิมานํ.
- [๑๗๒] กิณฺเต วตํ ก็ ปน พฺรหฺมจฺริยํ
กิสฺส สจฺฉิณฺณสฺส ะยํ วิปาโก
อกุขาหิ เม นาคราเชตมตฺถํ
กถํ นุ เต ลทฺธมิตํ วิมานํ.
- [๑๗๓] ราชา อโหสึ มคฺชานมิสฺสโร
ทุโยธโน นาม มหानุภาโว
โส อิตฺถํ ชีวิตํ สํวิทฺธวา
อสฺสสฺสทํ วิปริณามธมฺมํ.

[๑๗๔] อนนฺนญ ปานญจ ปสนฺนจิตฺโต
 สกฺกจฺจ ทานํ วิปลํ อทาสี
 โอปานญตํ เม ชฺวํ ตทาสี
 สนฺตปฺปีตา สมณพฺรหฺมณา จ.

[๑๗/๕] ๑ มาลนฺจ กนฺธนฺจ วิเลปนนฺจ
 ปทีปย^๒ ยานมฺปสฺสยนฺจ
 อจฺฉาทํ เสยฺยมณฺณนํปานํ
 สกฺกจฺจ ทานานิ อทฺมฺห ตตฺถ^๑

[๑๗๖] ตำ เม วตำ ตำ ปน พุรหมจรรย์
 ๓๓๓ สัจฉิน๓๓๓ อัย วิปาโก
 เตะเนว เม ๓๓๓วิ๓ วิมาน
 ป๓๓๓๓ พ๓๓๓๓
 ๓๓๓๓ ๓๓๓ ๓๓๓๓
 ๓๓๓๓๓ ๓ ๓๓๓๓๓.

[๑๗๗] อปฺปนาฏาว่า ตํ มหานาฏาว่า
 เตชสฺสสินํ หนฺติ อเตชวณฺโตะ
 กิเมว ทาชาวุธ ก็ ปฏิจฺจ
 หตฺตตถมากจนิ^๓ วณิพฺพกาน^๔

[๑๗๘] ภัย นุ เต อนุวตฺตํ มหฺนตํ
 เตโช นุ เต นานวตฺตํ ทนฺตมฺลํ
 กิเมว ทาจรุช กิ ปรฺจิจ
 กิเลสฺมาปชฺชិ วณิพฺพกานํ.

ସ୍ୱାକ୍ଷର. ୧୮/୫୩

๑-๑ ยัย คาถา อี. ไปตุลเก นตุถิ

๒ จ. ปกป้อง

๓ จ.ม. หตถตถมาคจนิ

๔ ส. วนิพพกานํ

[๑๗๙] น เม ภยํ อนุวคตํ มหนตํ
 เทโช น สกกา มม เทภินทํ^๑
 สตณฺจ ธมฺมานิ สุกฺกิตฺตานิ
 สมฺมุตฺตเวลาว ทุรฺจฺยานิ.

[๑๘๐] จาตุทฺทสี ปณฺจทสี อพาร
 อุโปสถํ นิจฺจมุปาวสามิ
 อถาคมฺ สุสพฺส โภชฺชปฺตฺตา
 รชฺชํ กเหตฺวาน ทพฺพญฺจ ปาสํ.

[๑๘๑] เกตฺวาน นาสํ อติกฺกสฺส รชฺชํ
 นยฺสิ มํ สมฺปริกฺขฺห ลุทฺธา
 เอตาทิสํ ทกฺขมหนํ ติตฺติกฺขํ^๒
 อุโปสถํ อปฺปฏิกฺโกปยนฺโต.

[๑๘๒] เอกายเน ตํ ปเถ อทฺทสฺส
 พเลน วณฺณเนน จฺเปตฺรํ
 สิริยา ปณฺณาย จ ภาวิตฺตํ
 กิมนฺตํ^๓ นาค ตโป กโรติ.

[๑๘๓] น ปฺตฺตเหตุ น ธนสฺส เหตุ
 น อายฺโน จาปี อพาร เหตุ
 มนฺตสฺสโยนี อภิปฺตฺตยาโน
 ตสฺมา ปฺรกกมฺม ตโป กโรมิ.

[๑๘๔] ทฺวํ โลหิตกฺโข วิหตนฺตรสฺส
 อลงฺกโต กปฺปิตฺเตสฺมสฺส
 สุโรสฺสโต โลหิตจฺนฺทเนน
 คนฺธพฺพราชาว ทิสฺวา ปภาสสิ.^๔

๑ จ.ม. เทหิ หนตํ ๒ อ. ติตฺติกฺขี ๓ จ.ม. กิ ปตฺตยํ ๔ ม. ปภาสิ

- [๑๘๕] เทวทฺธิปฺตฺโตสิ มหานุภาโว
 สพฺเพหิ ภาเมหิ สมงฺคิภูโต
 ปุจฺฉามิ ตํ นาคราเชตมตฺถํ
 เสยฺโย อิตฺโต เกน มนุสฺสโลกา
- [๑๘๖] อพาร นาวณฺตฺร มนุสฺสโลกา
 สุกฺขี ว สํวิชฺชติ สยฺโม วา
 อหฺมจฺ จ ลทฺธาน มนุสฺสโยนี
 กาหามิ ชาติมรณสฺส อนตฺตํ.
- [๑๘๗] สํวฺจฺจโร เม วสโต^๑ ทวนฺตฺติเก
 อนนฺเนน ปาเนน อปฺภุจฺจิสฺสุมิ
 อามนฺตยิตฺวาน ปเลมิ นาค
 จิรปฺปวฺภูจฺจิสฺสุมิ อหํ ชนินฺท.
- [๑๘๘] ปฺตฺตา จ ทารว อนุชฺชีวิน จ
 นิจฺจานุสฺสิจฺจา อฺปตฺติจฺเจเต ตํ
 กจฺจินฺนุ ตํ นากิสฺสิตฺถ^๒ โกจิ
 ปิยฺมฺหิ เม ทสฺสนํ ตฺยฺห^๓ อพาร.
- [๑๘๙] ยถาปี มาตุ จ ปิตุ อคาเร
 ปฺตฺโต ปิโย ปฏฺวิวิทฺโต วเสยฺย
 ตโตปี มยฺหํ อิตฺเทว เสยฺโย
 จิตฺตมฺหิ เต นาค มยฺฮี ปสฺสนํ.
- [๑๙๐] มณฺเฑ มมฺ วิชฺชติ โลหิตฺตฺโก^๔
 ธนาหโร มณฺเฑรตนํ อพารํ
 อาทาย ตฺวํ กจฺจ สกํ นิเกตํ
 ลทฺธา ธนํมตฺตํ มณฺเฑโมสฺสชฺชสฺส.

๑ อ. วสโต ๒ จ.ม. นากิสฺสิตฺถ ๓ จ. ตฺยฺห ๔ จ. โลหิตฺตฺโก

- [๑๙๑] ทิฏฐา มยา มานุสกาปิ กามา
 อสสสตา วิปริณามธมฺมา
 อาทีนํว กามกฺเคสฺส ทิสฺวา
 สทฺธายหิ ปพฺพชิตฺมฺหิ ราช.
- [๑๙๒] ทุมปฺผลาเนว ปตนฺติ มาณฺวา
 ทหฺรา จ วุฑฺฒา จ สรีรเกทา
 เอตํปิ ทิสฺวา ปพฺพชิตฺมฺหิ ราช
 อปฺนฺณกํ สามณฺณเมว เสยฺโย.
- [๑๙๓] อทฺธา หเว เสวิตพฺพา สปฺมณฺยา
 พหุสฺสตา เย พหฺจฺฉานจฺฉินฺตฺติโน
 นาคณฺจ สุตฺวาน ตฺวณฺจพาร
 กาหามิ ปุณฺณานิ อนปฺปกาณิ.
- [๑๙๔] อทฺธา หเว เสวิตพฺพา สปฺมณฺยา
 พหุสฺสตา เย พหฺจฺฉานจฺฉินฺตฺติโน
 นาคณฺจ สุตฺวาน มมณฺจ ราช
 กโรหิ ปุณฺณานิ อนปฺปกาณิ.
- สงฺฆปาลชาตกํ จตฺตถ.

๕. จุฬุตโตสมชาตก (๕๒๕)

- [๑๙๕] อามนฺตยามิ นิกมํ มิตฺตามจฺเจ ปาริสฺสเช^๑ จ^๒
 สิริสฺมี ปลิตํ ชาตํ ปพฺพชฺชํทานิ โรจหนํ.
- [๑๙๖] อภํ เม กถํ นุ ภณฺสี
 สลฺลํ เม เทว อฺรสี กปฺเปสี
 สทฺตสฺสา เท ภริยา
 กถํ นุ เท ทา ภวิสฺสนฺติ.

[๑๙๗]

ปณณายิหิณฺติ เอตา
ทหฺรา อณฺณเปี ๑ ทา คมิสฺสนฺติ
สกุคณฺจ ๑ ปตฺตยาโน
เตนาหํ ปพฺพชิสฺสามิ.

[๑๙๘]

ทุลฺลทฺธํ เม อาสิ สฺสโตสม
ยสฺส เต โหมนํ มาตา
ยํ เม วิลปนฺติยา
อนเปกฺโข ปพฺพชฺสี เทว.

[๑๙๙]

ทุลฺลทฺธํ เม อาสิ สฺสโตสม
ยํ ตํ อหํ วิชายิสฺสํ
ยํ เม วิลปนฺติยา
อนเปกฺโข ปพฺพชฺสี เทว.

[๒๐๐]

โก นามโส ฐมฺโม
สฺสโตสม กา จ นาม ปพฺพชฺชา
ยํ โน อเมหฺ ๒ ชินฺเน ปหาย ๒
อนเปกฺโข ปพฺพชฺสี เทว.

[๒๐๑]

ปฺตฺตาปี ๑ ตฺยหํ พหโว
ทหฺรา อปฺปตฺตโยพฺพนา
มณฺชฺ เตปี ๑ ตํ อปฺสฺสนฺตา
มณฺเฒ ๑ ทฺกขํ นิกจฺจนฺติ.

[๒๐๒]

ปฺตฺเตหิ ๑ จ เม เอเตหิ
ทหฺเรหิ ๑ อปฺปตฺตโยพฺพเนหิ
มณฺชฺหิ ๑ สพฺเพหิปี ๑ ตฺเมหฺหิ
จิรํปี ๑ จตฺวา ๑ วินาภาโว. ๓

[๒๐๓] ฉินฺนํ นํ ตุยฺหํ หทยํ
 อาหุ กรุณา จ นตฺติ อเมหฺส
 ยํ โน วิกนฺทนฺติโย
 อนเปกฺโข ปพฺพชฺสี เทว.

[๒๐๔] น จ มยฺหํ ฉินฺนํ หทยํ
 อตฺถิ กรุณาปี มยฺหํ ตฺเมหฺส
 สกฺกมฺจ ปตฺถยมาโน
 เตนานํ ปพฺพชฺสีสสามิ.

[๒๐๕] ทูลลทฺธํ เม อาสิ
 สุตโสเม ยสฺส เต อหํ ภริยา
 ยํ เม วิลปนฺติยา
 อนเปกฺโข ปพฺพชฺสี เทว.

[๒๐๖] ทูลลทฺธํ เม อาสิ
 สุตโสเม ยสฺส เต อหํ ภริยา
 ยํ เม กุจฺฉิปฏิสฺสนฺธิ
 อนเปกฺโข ปพฺพชฺสี เทว.

[๒๐๗] ปริปกฺโก เม กพฺโภ
 กุจฺฉิกโต ยาว นํ วิชายามิ
 มาหํ เอกา วิธวา
 ปจฺฉา ทฺถุขานิ อทฺทกฺขี.

[๒๐๘] ปริปกฺโก เต กพฺโภ
 กุจฺฉิกโต อิงฺฆ ตวํ วิชายสฺส
 ปตฺตํ อโนมวณฺณํ
 ตํ หิตฺวา ปพฺพชฺสีสสามิ.

[๒๐๙]

มา ตวั จนฺเท รุท
มา โสจิ วนทิมิรมตฺตกฺขิ
อาโรห วรปาสาทิ^๑
อนเปกฺโข อหํ คมิสฺสสามิ.

[๒๑๐]

โก ตํ อมฺม โกเปสึ
กึ โรทสิ เปกฺขสิ จ มํ พัพพหํ
กํ อวชฺฉํ ฆาเตมิ
ฉาตีนํ อุกฺกขมานานํ.

[๒๑๑]

น ทิ โส สกฺกา หนฺตุ
วิชิตาวี โย มํ ตาต โกเปสึ
ปีตา เต มํ ตาต อวจ
อนเปกฺโข อหํ คมิสฺสสามิ.

[๒๑๒]

โยหํ ปุพฺเพ นิยฺยามี
อฺยุยานํ มตฺตกฺกฺขเร จ โยธมิ
สุตฺโตเม ปพฺพชิตะ
กถํ ญฺหานิ กริสฺสสามิ.

[๒๑๓]

มาตุ จ เม รุทนฺตฺยา
เชฏฺฐจฺสุส จ ภาตฺโน อกามสุส
หตฺถเปปี เม คเหสฺสํ
น ทิ คจฺฉสิ โน อกามานํ.

[๒๑๔]

อฺญฺเจहि ตวั ธาติ
อิมํ กุมารํ รเมหิ อญฺญตฺถ
มา เม ปริปนฺณมกาสิ
สคฺคํ มม ปตฺถยานสุส.

- [๒๑๕] ยนฺหนุณิํ ทเทยฺยํ ปภงฺกํ
โก หนฺ เม อิมินา อตุโธ
สฺสโตสเม ปพฺพชิตะ
กึ หนฺ เมนํ กริสฺสามิ.
- [๒๑๖] โกโส จ ตฺยหํ วิปฺโล
โกฏฺฐาการณจ ตฺยหํ ปริปฺร
ปจวี จ ตฺยหํ วิชิตา
รมสฺส มา ปพฺพชิตะ เทว.
- [๒๑๗] โกโส จ มยฺหํ วิปฺโล
โกฏฺฐาการณจ มยฺหํ ปริปฺร
ปจวี จ มยฺหํ วิชิตา
ตํ หิตฺวา ปพฺพชิตฺสามิ.
- [๒๑๘] มยฺหํปึ ฐนํ ปหุตํ
สงฺขาตุํ โนปึ เทว สกฺโกมิ
ตํ เต ททามิ สพฺพมปึ
รมสฺส มา ปพฺพชิตะ เทว.
- [๒๑๙] ชานามิ เต ฐนํ ปหุตํ
กุลวฑฺฒน ปุชฺชิตะ ฌยา จสฺมึ
สกุคฺคจ ปตฺถมาโน
เตนาคํ ปพฺพชิตฺสามิ.
- [๒๒๐] อุกฺกณฺจิตสฺมึ พาวุหํ
อรติ มํ โสมทตฺต อาวิสติ
พหฺกา หิ^๒ เม อนฺตรายา
อชฺเชวาคํ ปพฺพชิตฺสามิ.

[๒๒๑]

อิทํ จ ตฺยํ รุจิํ
 สุตโตสม อชฺเชวทานิ ทวํ ปพฺพช
 อหํปี ปพฺพชิสฺสามิ
 น อุตฺสเห ตยา วินา อหํ จาตุ.

[๒๒๒]

น หิ สกฺกา ปพฺพชิตํ
 นนเร น หิ ปจฺจติ ชนปเท จ
 สุตโตสม ปพฺพชิตะ
 กถนฺนทานิ กริสฺสาม.

[๒๒๓]

อุปเนยฺยิตํ มณฺเฑ
 ปริตฺตํ อุทกํ จงฺกวารมฺหิ^๑
 เอวํ สุปริตฺตเก ชีวิท
 น จ ปมชฺชิตํ กาโล.

[๒๒๔]

อุปเนยฺยิตํ มณฺเฑ
 ปริตฺตํ อุทกํ จงฺกวารมฺหิ^๑
 เอวํ สุปริตฺตเก ชีวิท
 อถ พาลา^๒ ปมชฺชนฺติ.

[๒๒๕]

เต วทฺทณฺยนฺติ นิริยํ
 ทิรจฺฉานโยนิยจ ปิตฺติวิสยญจ
 ตณฺหยา พนฺธนพทฺธา
 วทฺทณฺยนฺติ อสุรกาย.

[๒๒๖]

อุทฺทมฺมเต รชคํ
 อวิทฺฐเร ปุปฺผกมฺหิ^๓ จ ปาสาทะ
 มณฺเฑ โน เกสา จินฺนา
 ยสฺสสฺสโน ฐมฺมราชสฺส.

[๒๒๗] อยมสฺส ปาสาทิ
 โสวณฺณ^๑ปฺปมฺมาลยวិติกิณฺโณ
 ยหิมฺมวฺจิริ ราชชา
 ปริกิณฺโณ อิตฺถาคาเรหิ.

[๒๒๘] อยมสฺส ปาสาทิ
 โสวณฺณปฺปมฺมาลยวิติกิณฺโณ
 ยหิมฺมวฺจิริ ราชชา
 ปริกิณฺโณ ฌาติสงฺเขน.

[๒๒๙] อิทมสฺส กุฎฏาคารํ
 โสวณฺณ^๒ปฺปมฺมาลยวิติกิณฺณํ
 ยหิมฺมวฺจิริ ราชชา
 ปริกิณฺโณ อิตฺถาคาเรหิ.

[๒๓๐] อิทมสฺส กุฎฏาคารํ
 โสวณฺณ^๒ปฺปมฺมาลยวิติกิณฺณํ
 ยหิมฺมวฺจิริ ราชชา
 ปริกิณฺโณ ฌาติสงฺเขน.

[๒๓๑] อยมสฺส อโสถกวนิกา
 สุปฺปฬิตา สพฺพกาลิกา รมฺมา
 ยหิมฺมวฺจิริ ราชชา
 ปริกิณฺโณ อิตฺถาคาเรหิ.

[๒๓๒] อยมสฺส อโสถกวนิกา
 สุปฺปฬิตา สพฺพกาลิกา รมฺมา
 ยหิมฺมวฺจิริ ราชชา
 ปริกิณฺโณ ฌาติสงฺเขน.

[๒๓๓] อิทมสฺส อุตฺตยานํ
 สุปฺปฬิตํ สพฺพกาลิกํ รมํ
 ยหิมนุจฺฉริ ราชา
 ปรีกัณโณ อิตฺถาคาเรหิ.

[๒๓๔] อิทมสฺส อุตฺตยานํ
 สุปฺปฬิตํ สพฺพกาลิกํ รมํ
 ยหิมนุจฺฉริ ราชา
 ปรีกัณโณ ฌาติสงฺฆเณ.

[๒๓๕] อิทมสฺส กณิการวนํ
 สุปฺปฬิตํ สพฺพกาลิกํ รมํ
 ยหิมนุจฺฉริ ราชา
 ปรีกัณโณ อิตฺถาคาเรหิ.

[๒๓๖] อิทมสฺส กณิการวนํ
 สุปฺปฬิตํ สพฺพกาลิกํ รมํ
 ยหิมนุจฺฉริ ราชา
 ปรีกัณโณ ฌาติสงฺฆเณ.

[๒๓๗] อิทมสฺส ปาฏลีนํ^๑
 สุปฺปฬิตํ สพฺพกาลิกํ รมํ
 ยหิมนุจฺฉริ ราชา
 ปรีกัณโณ อิตฺถาคาเรหิ.

[๒๓๘] อิทมสฺส ปาฏลีนํ^๑
 สุปฺปฬิตํ สพฺพกาลิกํ รมํ
 ยหิมนุจฺฉริ ราชา
 ปรีกัณโณ ฌาติสงฺฆเณ.

- [๒๓๙] อิทมสฺส อมฺพวนํ
 สุปฺปิตํ สพฺพกาลิกํ รมํ
 ยหิมนุจฺฉริ ราชา
 ปรีกัณฺโณ อิตฺถาคาเรหิ.
- [๒๔๐] อิทมสฺส อมฺพวนํ
 สุปฺปิตํ สพฺพกาลิกํ รมํ
 ยหิมนุจฺฉริ ราชา
 ปรีกัณฺโณ ฅาติสงฺเขน.
- [๒๔๑] อยมสฺส โปกฺขรณํ
 สณฺณนฺนา อนฺทเชหิ วิตฺติกัณฺณา
 ยหิมนุจฺฉริ ราชา
 ปรีกัณฺโณ อิตฺถาคาเรหิ.
- [๒๔๒] อยมสฺส โปกฺขรณํ
 สณฺณนฺนา อนฺทเชหิ วิตฺติกัณฺณา
 ยหิมนุจฺฉริ ราชา
 ปรีกัณฺโณ ฅาติสงฺเขน.
- [๒๔๓] ราชา โช^๑ ปพฺพชฺโติ
 สุตฺโตโม รชฺชํ อิมํ ปหนฺตฺวาน^๒
 กาสายวตฺถวสโน
 นาโคว เอกโก จรติ.
- [๒๔๔] มาสฺส ปุพฺเพ วตฺถิพิตานิ
 หสฺสิตานิ จ อนฺตฺสริตฺถ^๓
 มา โว กามา หนึสฺสุ
 สรมฺมํ^๔ หิ สุตฺตฺสนํ นครํ.

๑ ฉ.ม. ราชา โว โช ๒ ฉ. ปหนฺตฺวาน ๓ อ. อนฺตฺสริตฺถ
 ๔ ฉ. รมํ หิ

[๒๔๕]

เมตตจิตฺตมฺหา ภาเวถ
 อปฺปมาณํ ทิवा จ รตฺโต จ
 อถ กณฺณจิตฺต^๑ เทวปฺริ
 อาวาสํ ปุณฺณกมฺมมิตฺติ^๒

จุฬาสุตโตสมชาตกํ ปณฺจมํ.
 จตฺตาลีสนิปาตํ นิฏฺฐิตํ.

ตสฺสสุทฺธานํ

สุวปฺนุทิตชมฺพุท กุณฺฑลโน
 วรกณฺณมฺลพฺพชาตกํ จ
 ปวรุตฺตมสงฺขสิริวฺหโก
 สุตโตสมอรินฺทมราชวโร.

พจนานุกรม ชลบท

พจนานุกรม

พจนานุกรม	พจนานุกรม	พจนานุกรม	พจนานุกรม
[อ]		อภินิหาร	๑๓๖/๔๔๓; ๓๐๗/๔๑๕
อภินิหาร	๑๓๓/๓๕๐	อภินิหาร	๑๖๔/๓๔๗
อภินิหาร	๒๑๓/๔๕๕	อภินิหาร	๔๑/๓๔๕
อภินิหาร	๑๒/๒๔๘	อภินิหาร	๑๒๗/๔๔๒
อภินิหาร	๒๒/๔๒๘	อภินิหาร	๓๑๑/๔๑๕
อภินิหาร	๒๓๑/๔๐๘	อภินิหาร	๑๒๗/๔๔๒
อภินิหาร	๒๖๐/๓๖๑; ๒๘๑/๔๑๕	อภินิหาร	๑๕๗/๓๔๖
อภินิหาร	๔๗/๓๔๖	อภินิหาร	๓๓๗/๓๗๑
อภินิหาร	๓๖๗/๓๗๖	อภินิหาร	๓๔/๓๔๓
อภินิหาร	๕๕/๓๔๘	อภินิหาร	๕/๔๒๗; ๒๔/๔๒๗
อภินิหาร	๗/๓๔๐	อภินิหาร	๑๕๕/๔๐๕
อภินิหาร	๒๐๕/๓๕๒	อภินิหาร	๑๖๖/๓๕๑
อภินิหาร	๑๓๐/๓๔๘	อภินิหาร	๑๗๗/๓๔๘
อภินิหาร	๗๗/๓๔๑	อภินิหาร	๒๘/๓๔๓
อภินิหาร	๓๓๔/๔๒๒	อภินิหาร	๑๘๒/๔๐๕
อภินิหาร	๓๖๗/๔๒๖	อภินิหาร	๗๒/๔๓๕
อภินิหาร	๒๐๐/๓๕๑	อภินิหาร	๒๐๗/๓๕๒
อภินิหาร	๒๐๐/๔๐๗	อภินิหาร	๓๑/๓๔๓

ปทานุกรกโม

๔๖๓

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก
อจารย์	๒๓๒/๔๑๐	อสนฺหิ	๓๔๑/๔๒๓
อจาวี	๑๘๖/๓๔๙	อติตฺตฺวโป	๑๘๓/๔๐๕
อเจตโส	๑๗๔/๔๐๔	อติมณฺณติ	๒๓๗/๔๑๐
อเจล์	๒๖๑/๔๑๒; ๒๙๑/๔๑๗	อติโรจติ	๑๕๙/๔๐๓
อเจโล	๒๗๙/๔๑๕	อติเวล์	๒๒๘/๔๐๙; ๒๔๑/๔๑๐;
อโทยิ	๔/๔๒๗		๓๓๖/๔๒๒
อจฺจามุ	๒๔๖/๔๑๑	อติเวลสยิ	๓๙/๓๘๔
อจฺจิมลั	๑๖๕/๔๐๓	อตุลนฺภาว	๑๖๒/๔๔๗
อจฺเจนฺติ	๓๖๐/๓๗๔	อเทชนฺโต	๑๗๗/๔๔๙
อจฺนโกกตรจฺนโย	๒๐๓/๔๐๗	อตุตฺกมฺมาปฺราโ	๒๐๘/๓๕๓
อจฺจวรา	๙๘/๔๓๙; ๑๐๕/๔๔๐; ๑๒๑/๔๔๑	อตุตฺทเหตุ	๗๖/๔๓๖
อจฺจวริยรูป	๒๓๗/๓๕๗	อตุตฺทณฺมปฺลยิณิ	๘/๓๘๐
อจฺจวทณ	๑๗๕/๔๔๙	อตุตฺทสฺสึ	๒๒๖/๔๐๙
อเนทยิ	๗๓/๔๓๕	อตุตฺทสฺสึ	๖๒/๔๓๓
อชยถ	๒๙๘/๓๖๖	อตุตฺทมนฺมานุสฺสิจิยา	๑๔๓/๔๐๑
อชฺชเปสฺสั	๑๙๖/๓๕๑	อตุตฺทปท	๗๗/๔๓๖
อฏฺฐนกา	๓๖๑/๔๒๕	อททา	๑๔๑/๔๔๓; ๓๓๐/๓๗๐
อฏฺฐา	๑๒๙/๓๙๙	อทสฺสน	๓๘๔/๓๗๘
อฏฺฐิโต	๑๙๕/๔๐๖; ๒๖๖/๔๐๘; ๒๘๗/๓๖๕	อทสฺสนา	๑๖๘/๓๔๗
อฏฺฐจวํก	๓๓๐/๓๗๐	อทสฺสย	๒๑๖/๓๕๔
อทฺถลพฺพสฺมา	๑๑๓/๔๔๑	อทฺถจฺจิตฺโต	๑๒๔/๓๙๘
อนฺทเชน	๒๘๖/๔๑๖	อทฺทราศท	๑๗๐/๓๔๗
อนฺทเชหิ	๒๔๑/๔๖๐	อทฺทสํ	๗๓/๔๓๕
อนฺณเว	๑๓๐/๔๔๒	อทฺททกฺขิ	๒๖๔/๓๖๑
		อทฺททกฺขิ	๒๐๗/๔๕๔
		อทฺททสฺส	๑๘๒/๔๕๐

๔๖๔	ชุดทบทวนกาย ชาติกปาลิย์		
ปทานกุกโม	ปพเพ/องุเก	ปทานกุกโม	ปพเพ/องุเก
อททสา	๑๒๕/๓๙๙	อนาคารา	๓๓๔/๔๒๒
อททสาสิ	๑๒๗/๔๔๒	อนาทร	๒๔๓/๔๑๑
อธกกา	๑๑๕/๔๔๑	อนานตปุปานิ	๒๓๒/๓๕๑
อธมมกาโร	๒๗/๓๙๐	อนาปรารกมมุนท์	๒๕๔/๔๑๑
อธมมจารี	๓๖๗/๔๒๕	อนายตนเสวิน	๓๖/๔๓๐
อธมมพลิตา	๓๕๐/๔๒๔; ๓๕๙/๔๒๕	อนาวกฺลา	๑๕๙/๔๔๖
อธมมรุโป	๓๖๘/๔๒๖	อนาพิยา	๓๒๙/๔๒๒
อธมมิโก	๓๕๕/๔๒๔; ๓๖๐/๔๒๕	อนิกุกสาโว	๑๒๒/๓๙๘
อธมโม	๑๓๙/๔๐๑	อนิกยหมนต	๒๕๘/๔๑๒
อธิปนา	๓๐๘/๔๑๙	อนินทิตกฺติโย	๓๒๖/๔๒๑
อธมมา	๒๑๐/๓๕๓	อนินทิตา	๑๔๐/๔๐๑
อนการิย์	๑๓๔/๔๐๐	อนินทิตโย	๖๓/๓๘๘; ๘๕/๔๓๗;
อนณณเถยยา	๓๑๗/๓๖๘		๒๓๖/๒๕๗
อนตถวสมากต	๒๓๒/๔๑๐	อนิพพิณฺทียการิสฺส	๓๗/๔๓๐
อนตถวา	๒๖๐/๔๑๒	อนิสมมการี	๒๒๙/๓๕๖
อนธมโน	๘๒/๓๙๒	อนีกฺกุจา	๓๓๙/๔๒๓
อนเปกฺโข	๑๙๙/๔๕๓; ๒๐๓/๔๕๔;	อนีกฺกุเจ	๒๒๘/๔๐๙
	๒๐๙/๔๕๕	อนุกมฺปโก	๑๓๓/๔๔๒
อนริยรุโป	๑๑๘/๓๙๘; ๒๙๔/๔๑๗	อนุกมฺปสี	๒๖๑/๓๖๑
อนริย	๒๐/๓๘๒	อนุชิวโน	๑๘๘/๔๕๑
อนวฺกจฺณี	๑๕๓/๔๔๕	อนุจฺจหติ	๓๕/๔๓๐
อนวฺกต	๑๗๘/๔๔๙	อนุทหนติ	๓๑๑/๓๖๗
อนวชฺชโกชโน	๒๓๘/๓๕๗	อนุพนฺธิตฺโต	๒๔๐/๔๑๐
อนวฺยิกา	๘๑/๔๓๖	อนุปฺพุ	๑๒๔/๔๐๙; ๓๖๑/๓๗๔
อนวฺวารุทฺติ	๒๖๘/๓๖๒	อนุรฺกฺโข	๙๓/๔๓๙
		อนุวิจราม	๑๘๙/๓๔๙

ปทานุกรกโม

๔๖๕

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
อนุสาสนี	๑๓/๔๒๘	อเปตรูป	๑๕๘/๔๔๖
อนุสาสนี	๑๔๖/๓๔๕	อเปตโลมหัสส	๒๔/๔๒๙
อนุสสุโส	๙๔/๔๓๙	อเปตวตุโถ	๔๒/๓๘๕
อนุสสุยก	๖/๔๒๗	อปปฏิกอปปยโนโต	๑๘๑/๔๕๐
อนุปนาหิ	๒๖๐/๓๖๑	อปปฏิกเวทิต	๒๔๒/๔๑๐
อเนกจิตตา	๑๖๑/๔๔๖	อปปิตีตา	๑๙๒/๓๕๐
อเนกสาหสฺสธรรณานิ	๔๕/๓๘๕	อปปิตุชโยพพนา	๒๐๑/๔๕๓
อเนกสุป	๑๖๖/๔๔๗	อปปมชฺชโต	๑๑/๔๒๘
อเนวสตี	๓๔๗/๓๗๒	อปปมคฺคา	๓๓๒/๔๒๒
อโนมปญโธ	๓๒๐/๓๖๘	อปปมาโท	๓๓๒/๔๒๒
อโนมวณฺโณ	๒๐๘/๔๕๔	อปปรชา	๑๕๘/๔๔๖
อโนมวณฺณา	๒๗๐/๓๖๒	อปปานภาว	๑๗๗/๔๔๙
อโนมวณฺโณ	๑๖๒/๔๔๗	อปปิโย	๘๒/๓๙๒
อนุทวารี	๒๘๓/๔๑๖	อปปิสฺสุโก	๒๕/๓๘๒
อนุทธกเวณฺชปุตฺตา	๕๗/๓๘๗	อปปิสฺสุกกา	๒๓๙/๓๕๗
อปกุมิ	๑๓๙/๔๔๓	อผาลิ	๑๓๒/๔๐๐
อปณฺฑรา	๑๑๖/๔๔๑	อโพธ	๒๕๘/๔๑๒
อปณฺณก	๑๙๒/๔๕๒	อพฺภุจฺจิต	๓๖๓/๓๗๕
อปราชิต	๗๔/๓๙๐	อพฺภุโต	๒๙/๓๘๓
อปราชิต	๓๒๓/๓๖๙; ๓๖๔/๔๒๕	อภยา	๒๘๗/๔๑๖
อปริกฺขิตาร	๒๕๘/๔๑๒	อภาสถ	๒๙๒/๓๖๕; ๓๐๗/๓๖๖
อปีเรตุ	๑๔๖/๔๐๑	อภิกงฺขสิ	๑๗/๓๘๑; ๑๗๒/๓๔๗
อปีลนฺธ	๒๒๘/๔๐๙	อภินฺทุโส	๑๔/๓๘๑
อปุจฺฉิ	๖๒/๔๓๓	อภิตสฺสคโตทานิ	๓๒๕/๓๖๙
อเปกฺขนฺโต	๓๕๖/๔๒๔	อภิวาเทมิ	๒๙๘/๔๑๘
อเปตทรโถ	๕/๓๘๐	อภิสम्मเวถ	๘๘/๔๓๘

ปทานุกโม	ปพเพ/องฺเก	ปทานุกโม	ปพเพ/องฺเก
อภิสิณฺจยสฺส	๗๒/๓๙๐	อราชชยุตฺโต	๓๒๘/๓๖๙
อภิหาริ	๑๔๓/๔๐๑	อริยาวกาโส	๑๔๓/๔๔๓;
อภุญฺชิ	๒๐๗/๓๕๒		๒๙๔/๔๑๗
อภุ	๑๙๖/๔๕๒	อโรคฺยุ	๓๔๒/๓๗๑
อโกชนเณยฺย	๓๗/๓๘๔	อโรโค	๙๕/๓๙๔
อมจฺปรีวาริโต	๒๔๗/๔๑๑	อลกฺขี	๘/๔๒๗
อมจฺเจสฺ	๑๔๘/๓๔๕	อลงฺกทาย	๓๒๕/๔๒๑
อมโร	๒๖๘/๔๑๔	อลพฺภมฺพยาหฺรตี	๒๖๘/๔๑๔
อমানุสฺสนิ	๒๐๗/๓๕๒; ๒๐๙/๓๕๓	อลมฺพุสฺ	๙๕/๔๓๙
อมิตฺตา	๑๔๙/๓๔๕	อลมฺพุสฺ	๑๐๕/๔๔๐; ๑๒๑/๔๔๑;
อมพชฺชมฺพุลพฺพา	๑๔/๓๘๑		๑๓๖/๔๔๓
อมพฺปกํ	๒/๓๘๐	อลภี	๓๑๓/๓๖๗
อมพวนํ	๑๕๙/๔๔๖; ๒๓๙/๔๖๐	อลโส	๒๒๙/๓๕๖
อมพํ	๖/๓๘๐	อลิกํ	๕๑/๓๘๖; ๗๖/๔๓๖
อมพฺวา	๒๗๓/๓๖๒	อลิตฺตมฺปฺลิมฺปติ	๑๘๒/๓๔๘
อมพฺพนิ	๑๕/๓๘๑	อวกรีย	๗๐/๔๓๕
อฺยิเร	๕๔/๔๓๒	อวจ	๑๘๐/๔๐๕
อโยนกริ	๒๗๗/๔๑๕	อวชฺชยีสฺ	๒๖๓/๓๖๑
อโยนิโส	๒๐๔/๔๐๗	อวชฺฌ	๓๒๘/๔๒๑
อโยยฺยปฺตฺตสฺส	๓๐๙/๔๑๙; ๓๒๑/๔๒๐	อวชฺฌรฺูโป	๒๑๒/๓๙๘
อรกฺขิตา	๓๔๕/๕๒๓; ๓๕๐/๔๒๔;	อวชฺฌิ	๑๘๕/๔๐๕; ๒๑๐/๔๕๕
	๓๕๙/๔๒๕	อวภูจิจิ	๑๓๖/๔๔๓
อรณฺณโช	๓๖๖/๔๒๕	อวณฺเฏ	๑๑๓/๔๔๑
อรทิ	๒๒๐/๔๕๖	อวตฺถรณ	๑๖๓/๓๔๗
อรทฺทโช	๑๒๑/๓๙๘	อวรี	๑๓๑/๔๔๒
อรหฺสี	๒๓๕/๓๕๗; ๒๕๘/๓๖๐		

ปทานุกรกโม

๔๖๗

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
อวมิ	๓๕๔/๓๗๓	อสุรคณปมทุทโน	๕๗/๔๓๒
อวสี	๑๗๓/๔๐๔	อสุตฺตสฺ	๓๔/๔๓๐
อวหิยฺยสฺ	๑๔๒/๓๔๕	อโสทวนิกา	๒๓๑/๔๓๘
อวสีโร	๗๒/๔๓๕; ๑๙๒/๔๐๖	อโสณฺเท	๑๖/๔๒๘
อวิกรมฺปมานา	๒๐๕/๓๕๒	อโสณฺโท	๒๕/๔๒๙
อวิกิณฺณวาจา	๒๗๘/๔๑๕	อสุตฺตเว	๒๖๒/๓๖๑
อวินาสโก	๒๕/๔๒๙	อสุตฺตมํ	๑๖๖/๓๔๗; ๑๗๕/๓๔๘;
อวินิพฺภชํ	๓๔/๔๓๐		๓๐๖/๓๖๖
อวิสยฺหสาหิ	๒๓/๓๘๒	อสุตฺตวา	๑๕๐/๓๔๕
อวิตรากา	๒๐๖/๓๕๒	อสุตฺตสนฺติ	๓๗๔/๓๗๖
อเวกฺขติ	๘๔/๔๓๗	อสุตฺตสิทฺตมฺสฺสหนฺติ	๓๗๔/๓๗๖
อเวกฺขีย	๑๘/๔๒๘	อสุตฺตํ	๕/๓๘๐
อโวจ	๑๒๕/๓๙๙	อสุตฺตาวาหา	๒๙๐/๔๑๗
อสุกฺขรา	๑๕๘/๔๔๖	อสุตฺต	๔๕/๓๘๕
อสุพฺภิรूप	๓๒๗/๓๖๙	อสุตฺตนิ	๑๒๘/๔๔๒; ๒๑๕/๔๐๘
อสุพฺภิรूप	๓๒๙/๓๗๐	อหฺมภูโจโก	๕๑/๔๓๑
อสุตฺตสา	๑๙๑/๔๕๒	อหิรํภารํ	๕๓/๓๘๗
อสนฺวิทกมฺมฺนํ	๓๔๐/๔๒๓	อหิรํภ	๒๔๓/๔๑๑
อสนฺย	๒๙/๔๒๙; ๒๖๓/๔๑๓;	อหิสฺสา	๑๗๙/๓๔๘
	๒๙๒/๔๑๗	อหฺเจยิ	๗๑/๔๓๕
อสนฺติ	๑๒๕/๓๓๙; ๓๒๖/๓๖๙;		
	๓๓๐/๓๗๐		
อสิโกสฺสตา	๓๖๕/๔๒๕	อากขฺมิโต	๒๓๓/๓๕๖
อสิโลโก	๒๑/๓๘๒	อากาสธาตฺยา	๑๕๙/๔๐๓
อสุจิ	๕๕/๔๓๒	อากจฺญํ	๒๑๗/๓๕๔
อสุรกาย	๒๒๕/๔๕๗	อากทาคโม	๒๔๔/๔๑๑

[อา]

ปทานกุกโม	ปพเพ/องเก	ปทานกุกโม	ปพเพ/องเก
อาจารย์สัสสมปนโน	๑๕๗/๓๔๖	อายุโน	๑๘๓/๔๕๐
อาเจยฺยมาโน	๑๗/๓๘๑	อารกา	๓๑๐/๓๖๗
อาชณฺณยตุตา	๖๒/๓๘๘	อารา	๑๔๘/๓๔๕;
อาฏาตถกฐาภิรฺรทา	๒๗๑/๓๖๒		๒๖๔/๔๑๓; ๒๗๘/๔๑๕
อาณตฺโต	๓๒๔/๓๖๙	อาโรห	๒๐๙/๔๕๕
อาตงฺกิโน	๒๘๕/๔๑๖	อาลย	๓๑๒/๔๒๐
อาตุโร	๓๐๐/๔๑๘	อาลึงฺกิโต	๑๙๑/๓๕๐
อทุวาร์ก	๒๗๗/๔๑๕	อาลึงฺกียา	๒๐๓/๓๕๒
อาทิจฺจวณฺณสงฺกาสา	๑๐๙/๔๔๐	อาโลปา	๑๗๘/๓๔๘
อาทิจฺจวณฺณสนฺนิก	๒๖๕/๓๖๑	อาวฏฺฐนี	๓๐๙/๓๖๗
อาทิจฺจวณฺณานิ	๒๖๙/๓๖๒	อาวร	๙๗/๔๓๙
อาทินว	๑๙๑/๔๕๒	อาวหิสฺสติ	๖/๓๘๐
อาธิปจํ	๑๓๘/๔๐๑	อาวิลกฺโข	๔๓/๓๘๕
อาเนทา	๒๓๔/๔๑๐	อาวิสติ	๒๒๐/๔๕๖
อาปนฺนา	๑๐๔/๔๔๐	อาวี	๘๑/๓๙๒; ๘๗/๓๙๓
อาปรุถ	๒๐๑/๓๕๑	อาสนฺนุทกทายีโน	๑๗๙/๓๔๘
อาภท	๒๓๔/๔๑๐	อาสาทุ	๑๐๓/๔๔๐
อาภาสเนยฺย	๔๒/๓๘๕	อาสิตฺตสฺสโต	๒๙๖/๔๑๘
อามนตฺยามี	๑๙๕/๔๕๒	อาสีวิสา	๒๗๘/๔๑๕; ๓๘๑/๓๗๘
อามนตฺยี้	๗๑/๓๙๐	อาสีวิโส	๒๖๔/๔๑๓
อามุตฺตมณิกฺขุทฺธลา	๑๐๘/๔๔๐;	อาหริ	๙๒/๓๙๓
	๒๔๗/๓๕๙; ๒๔๙/๔๑๑	อาหิณฺทติ	๓๘/๓๘๔
อายทา	๑๑๖/๔๔๑	[อ]	
อายสฺสยฺยวฺจเปณฺติ	๕๔/๓๘๗	อิจฺจพฺรวิ	๑๔๕/๔๐๑; ๑๔๙/๔๐๒;
อายส	๒๗๗/๔๑๕		๑๗๑/๔๐๔

ปทานุกรกโม

๔๖๙

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก
อิจฺเจยฺย	๑๘๔/๔๐๕	[อ]	
อิชฺฌติ	๓๕/๔๓๐	อุกฺกฏโจ	๔๓/๓๘๕
อินฺทวนํ	๑๘/๔๒๘	อุกฺกณฺจโธ	๒๒๐/๔๕๖
อิทฺธวํ	๑๗๓/๔๔๘; ๒๐๗/๓๕๒	อุกฺกเท	๒๐๓/๓๕๒
อิทฺธวาทิ	๒๓๑/๔๕๘; ๒๓๗/๔๕๙	อุกฺกเทชา	๓๘๑/๓๗๘
อิทฺธวํพสฺส	๒๓๐/๔๐๙	อุกฺกเทโช	๑๐๓/๔๔๐
อิทฺธวํ	๒๘๓/๓๖๔	อุกฺกโธ	๕๖/๔๓๑
อิทฺธวานิ	๒๘๓/๓๖๔	อุกฺกาทโก	๘๓/๔๓๗
อิทฺธวํพสฺส	๕๔/๔๓๒	อุกฺกฏปาโท	๑๘๓/๔๐๕
อิทฺธวํ	๓๔/๓๘๓	อุกฺกาวจํ	๒๙๔/๓๖๕
อินฺท	๑๒๔/๔๔๒	อุกฺกนิมนฺโธ	๗๐/๔๓๕
อินฺทวีสามิ	๓๑๗/๔๒๐	อุกฺกณฺโณ	๔๖/๓๘๕
อินฺโท	๙๕/๔๓๙	อุกฺกณฺ	๑๗๓/๓๔๗; ๓๐๒/๓๖๖
อิริณฺ	๑๘๗/๔๐๖	อุกฺกจาตา	๑๕๗/๓๔๖
อิสฺโย	๑๘/๓๘๑; ๕๔/๔๓๒; ๙๐/๔๓๘	อุกฺกเจติ	๑๖๖/๓๔๗
อิสฺสิ	๕๙/๔๓๓; ๓๐๓/๓๖๖	อุกฺกมตฺตกา	๓๑๓/๔๒๐
อิสฺสิปฺโณ	๑๔๒/๔๔๓	อุกฺกมตฺตกรฺหา	๑๑๗/๔๔๑
อิสฺสิปฺโณ	๙๖/๔๓๙	อุกฺกณฺณเว	๒๒๔/๔๐๙
อิสฺสิสํ	๙๖/๔๓๙; ๑๐๕/๔๔๐; ๑๒๑/๔๔๑; ๑๓๖/๔๔๓	อุกฺกทริ	๓๕๕/๓๗๓
อิสฺสินํ	๕๖/๔๓๒; ๑๒๑/๓๘๘	อุกฺกปาติ	๒๘๔/๓๖๔
อิสฺสริยํ	๒๒๓/๓๕๕	อุกฺกพินฺทุนิ	๒๑๘/๔๐๘
อิสฺสวาทินฺ	๓๓๑/๔๒๒	อุกฺกสมยํ	๑๐๗/๔๔๐
อิสฺสวาทินฺ	๓๖๙/๓๗๖	อุกฺกสฺเส	๗๓/๓๘๐
อิสฺสวาทินฺ	๑๑๐/๓๙๖	อุกฺกชฺติ	๒๐๘/๔๐๗
		อุกฺกทาลกา	๑๙๗/๓๕๑; ๒๗๓/๓๖๒
		อุกฺกทกา	๑๑๕/๔๔๑

ปทานกุกโม	ปพเพ/องเก	ปทานกุกโม	ปพเพ/องเก
อุทฐปาโท	๗๒/๔๓๕; ๑๙๒/๔๐๖	อุพุพรี	๒๓๑/๔๐๙; ๒๓๓/๔๑๐
อุปกุกมิ	๓๙๙/๓๖๖	อุพุเพกา	๒๗๕/๔๑๔; ๓๓๕/๓๗๐
อุปกุกมฺ	๕๗/๓๘๗	อุมุมคฺตฺรโป	๑๖๔/๓๔๗
อุปกายติ	๓๘/๓๘๔	อุยฺยานํ	๒๓๓/๔๕๙
อุปกุยฺหิสฺสํ	๑๒๐/๔๔๑	อุรกํ	๑๔๖/๔๔๔
อุปฏฺจหํ	๓๐๐/๔๑๘	อุรโก	๑๕๐/๔๔๕; ๑๖๔/๔๔๗;
อุปฏฺจหิ	๑๕๖/๔๔๖		๒๔๙/๓๕๙; ๓๔๐/๔๒๓
อุปฏฺจหุ	๑๖๗/๔๔๗	อุรชา	๑๑๓/๔๔๑
อุปฏฺจหานํ	๒๓๘/๔๑๐	อุสฺสยเก	๗/๔๒๗
อุปฏฺจโตะ	๑๘๗/๔๕๑	อุสฺสเท	๒๒๑/๔๕๗; ๒๓๘/๓๕๗
อุปนฺตีกํ	๑๔๓/๔๐๑; ๑๗๐/๔๐๔	อุสฺสหายเส	๒๓๗/๓๕๗
อุปนฺยหฺติ	๑๘๓/๓๔๘	อุสฺสโก	๒๔๐/๔๑๐
อุปนํยิ	๑๖๖/๔๔๗	อุพารา	๓๒๔/๔๒๑
อุปนฺสิ	๒๒๖/๔๐๙		
อุปนฺสิ	๑๓๑/๔๐๐		
อุปลิมฺปฺยา	๑๘๒/๒๔๘	อุกฺกเจยฺยา	๓๖๖/๓๗๕
อุปเสวนฺติ	๓๑๑/๓๖๗	อุกฺกปา	๕๔/๓๘๗
อุปสฺสฺตฺติกา	๒๗๖/๔๑๕; ๓๓๖/๓๗๐	อุกฺกขุสฺสฺโซ	๒๔๐/๔๑๐
อุปสฺสฺตฺติ	๓๔๒/๔๒๓	อุกฺกมาตฺตา	๑๗๖/๓๔๘
อุปาณิ	๑๐๗/๔๔๐	อุกฺกมุทฺตํ	๑๒๖/๔๔๒
อุปาสฺสิ	๑๔๒/๓๔๕	อุกฺกณฺณกา	๑๑๔/๔๔๑
อุเปติ	๒๖๖/๔๑๓	อุกฺกาทิโส	๖๐/๓๘๘
อุเปตุ	๒๕๙/๓๖๐	อุกฺกิ	๒๓๘/๔๑๐
อุโปสฺถํ	๑๘๐/๔๕๐	อุกฺกเวทฺติ	๓๔๔/๓๗๒
อุปปนฺนจฺจนฺทํ	๓๔๘/๓๗๒	อุกฺกโร	๗๔/๔๓๕
อุปปมฺลลธาริ	๑๑๓/๓๙๗	อุกฺกโร	๒๘๑/๔๑๕

[เอ]

ปทานุกรกโม

๔๗๑

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
เอสนาณิสโส	๓๘๕/๓๗๘	กตญชลิ	๙๕/๓๙๔
เอสุการี	๓๔๗/๓๗๒; ๓๕๖/๓๗๓	กตมัสสัย	๔/๔๒๗

[โอ]

โอคโณ	๑๕๙/๓๔๖
โอเจยฺย	๑๙๘/๓๕๑
โอปานภุทํ	๑๗๔/๔๔๙
โอภาสยํ	๓๓/๓๘๓; ๒๙๘/๔๑๘
โอธกา	๑๕๑/๔๔๕
โอธโส	๑๔๗/๔๐๒
โอธุนธิยา	๓๔๖/๓๗๒
โอธวี	๑๐๘/๔๔๐; ๒๔๐/๓๕๘
โอธสฏฐากาโย	๒๔๘/๓๕๙

[ก]

กฏกํ	๗๓/๔๓๕; ๒๑๒/๔๐๘; ๒๓๔/๓๕๗
กฏจاني	๘๙/๓๙๓
กณิการวนํ	๒๓๕/๔๕๙
กณญโก	๓๔๔/๔๒๓
กณณเสขํ	๑๕๖/๔๔๖; ๒๙๔/๓๖๕
กณณิกาวเร	๒๐๑/๓๕๑
กณทณฺชนสเสว	๑๑๒/๔๔๐
กณฺทวิชาติโก	๒๙๔/๔๑๗
กณฺทวทฺทนี	๑๖๕/๔๐๓

กตทฤตา	๑๐๑/๓๙๕; ๓๖๙/๓๗๖
กตาวากาสา	๖๑/๔๓๓
กถํโก	๒๘๐/๔๑๕
กถํวิโร	๓๒๔/๔๒๑
กทลปิฏเตสุ	๓/๓๘๐
กนภพฺยา	๑๑๗/๔๔๑
กนฺทารํ	๒๐๖/๔๐๗
กปณํ	๒๖๑/๔๑๒; ๒๖๒/๔๑๓
กปณา	๓๒๙/๔๒๒; ๓๖๒/๔๒๕
กปโณ	๓๕๒/๔๒๔
กปี	๑๙๔/๔๐๖; ๒๐๑/๔๐๗
กปปีตเกสมสฺส	๑๘๔/๔๕๐
กมลสวริตฺติโย	๑๓๒/๔๔๒
กมฺพุกายูรธรา	๒๗๐/๓๖๒
กมฺพุทลาภาสา	๑๑๔/๔๔๑
กมฺโพชเก	๒๖๒/๓๖๑
กมฺมกถํ	๒๕๙/๓๖๐
กมฺมชาทํ	๖๘/๓๘๙
กมฺมผลํ	๓๕/๔๓๐
กมฺมมกรา	๑๘๕/๔๐๕
กมฺมมกรี	๓๐/๓๘๒
กมฺมายนานิ	๒๓๒/๓๕๖
กมฺมาสปาโท	๗๖/๓๙๑
กยิรา	๔/๔๒๗

ปทานุภโกโม	ปทุเพ/องเก	ปทานุภโกโม	ปทุเพ/องเก
กรรมปัย	๒๙๐/๕๑๗	กามสญญา	๒๘๕/๓๖๔
กริ	๒๐๙/๔๐๗	กามา	๙๙/๓๙๕; ๑๙๑/๔๕๒;
กริสฺส	๖๐/๓๘๘		๒๔๔/๔๖๐; ๒๘๕/๓๖๔
กเรยฺย	๑๐๘/๓๙๖	กามานิ	๓๕๙/๓๗๔
กल्याณมิตฺโต	๗๘/๔๓๖	กามานุสาริโน	๒๔/๔๒๙
กल्याณี	๔๙/๔๓๑	กามินฺโท	๓๒๙/๓๗๐
กลห	๒๐๘/๓๕๓	กามุปสฺสวหิต	๒๙๒/๓๖๕
กลหานิ	๔๔/๓๘๕	กายิก	๒๕๙/๓๖๐
กลโห	๒๘๘/๔๑๖	กายูรี	๒๘/๓๘๓
กลาป	๑๘๒/๓๘๔	การเยสิ	๒๑/๔๒๙
กลาพฺวิจิ	๗๓/๔๓๕	กาเรยฺย	๓/๔๒๗
กลสิโครกฺขา	๑๑๘/๔๔๑	กาลปริยาย	๓๗๐/๓๗๖
กพาโร	๓๐๗/๔๑๙	กาลา	๓๖๒/๓๗๔
กัสมิขฺชุปภสฺสร	๒๖๕/๓๖๑	กาสายวตฺถวสน	๓๓๘/๓๗๑
กัโส	๒/๔๒๗	กาสายวตฺถวสนโน	๒๔๓/๔๖๐
กากา	๓๑๙/๔๒๖	กาสาวมทฺทกฺขิ	๑๒๑/๓๙๘
กามกามา	๑๔๕/๔๔๔	กาสาววตฺถ	๑๓๔/๔๐๐
กามกามิ	๗๑/๓๙๐	กาสาวิยา	๒๑๗/๓๕๔; ๒๓๓/๓๕๖
กามการา	๑๖๘/๔๔๘	กาสิกจฺจนฺท	๒๖๕/๔๑๓
กามกฺุณ	๘๔/๔๓๗	กาสิน	๑๗๘/๔๐๕
กามจฺจนฺทสฺส	๒๙๓/๓๖๕	กาสุมาริโย	๑๗๑/๓๔๗
กามนียา	๑๑๐/๔๔๐	กาพกณฺณี	๗/๔๒๗
กามโมคิ	๒๒๙/๓๕๖	กาพปญฺหา	๑๘๒/๔๐๕
กามรส	๒๙๘/๓๖๖	กิจฺจกตฺสฺส	๓๑๘/๓๖๘
กามราโค	๘๖/๔๓๗; ๘๗/๔๓๘	กิจฺเจน	๒๐๑/๔๐๗
กามวณฺณิณี	๑๐๕/๔๔๐; ๑๒๑/๔๔๑	กิมชฺชกฺขา	๑๑๒/๔๔๐

ปทานุกรกโม

๔๗/๓

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก
กัณหา	๔๐/๓๘๔; ๔๓/๓๘๕; ๕๑/๓๘๖; ๕๓/๓๘๗	กุปิตินทริยา	๒๔๒/๓๕๘
กิตฺติ	๒๓๐/๓๕๖	กุปฺปนฺติ	๑๐๘/๓๙๖
กิตฺติสโธกาวาณนี	๓๓/๔๓๐	กุปฺปิตา	๓๗๔/๓๗๖
กัณฺธิกโร	๘๒/๔๓๗	กุปฺพนฺติ	๓๔๗/๔๒๓
กัณฺหรานํ	๑๐๖/๓๙๖; ๑๑๕/๓๙๗	กุปฺพํ	๗๓/๓๙๐
กัณฺพิสํ	๑๘๕/๔๐๕	กุมภกตา	๕๙/๓๘๘
กัณฺสพฺพุโล	๑๘๑/๔๐๕	กุมภมิมี	๔๐/๓๘๔; ๔๑/๓๘๕; ๕๑/๓๘๖; ๕๖/๓๘๗
กัณฺสี	๒๒๓/๔๐๙	กุมฺโภ	๒/๓๘๐; ๓๕/๓๘๔
กัณฺโธ	๒๘๐/๔๑๕	กุมฺภโมจินามิ	๑๙๗/๓๕๑
กัณฺโถ	๒๐๕/๓๕๒	กुरुตุ	๓๓๙/๓๗๑
กัณฺจฺโณ	๙๔/๔๓๙	กुरुเท	๑๕๔/๓๔๖
กัณฺ	๗๐/๔๓๕; ๑๗๙/๔๐๕; ๑๙๕/๔๐๖	กुरुเร	๑๘๑/๒๔๘
กัณฺ	๑๙๓/๔๐๕	กุสโล	๑๗๒/๔๐๔
กัณฺ	๑๙๓/๔๐๕	กุสปี	๑๘๓/๓๔๘
กัณฺนิคฺโต	๒๐๘/๔๕๔	กุสุมฺภปริกัณฺณมสฺส	๓๕๐/๓๗๓
กัณฺนิปฏิสนฺธิ	๒๐๖/๔๕๔	กุฎาคาร	๒๓๐/๔๕๘
กัณฺณามิ	๓๕๔/๔๒๔	กุฏโช	๓๗๑/๓๗๖
กัณฺชวํ	๒๙๗/๓๖๕	เกตกปฺปฺพเนตฺถํ	๓๔๙/๓๗๒
กัณฺชวรา	๓๒๔/๔๒๑	เกสา	๑๑๗/๔๔๑; ๒๒๖/๔๕๗
กัณฺชวโร	๑๐๗/๓๙๕	โกกิลกฺกณฺโฆสฺสํ	๑๒๘/๔๔๒
กัณฺหทาวริ	๕๕/๓๘๗	โกกิลา	๒๗๒/๓๖๒
กัณฺ	๑๖๐/๓๔๖	โกณฺจมนาทิ	๑๒๐/๓๙๘
กัณฺปา	๒๑๙/๔๐๘	โกณฺจา	๒๖/๓๘๒; ๒๗๒/๓๖๒
กัณฺทลฺนิ	๑๔/๔๒๘	โกณฺจาคาร	๒๑๖/๔๕๖
กัณฺทลฺโน	๕๐/๔๓๑	โกณฺจาทานิ	๑๖๙/๓๔๗

ปทานกุกโม	ปพเพ/องฺเก	ปทานกุกโม	ปพเพ/องฺเก
โกธสา	๒๒/๔๒๙	ชีรี	๓๕๘/๔๒๔
โกเปสิ	๒๑๐/๔๕๕	ขุททกปานิ	๑๗๑/๓๔๗
โกมารี	๒๗๑/๔๑๔	ขุปปีปาสตมปิโต	๑๘๘/๔๐๖
โกธภูจิมรุตาลิกา	๒๖/๓๘๒	ขุปปีปาส	๔/๓๘๐
โกวิทกตปทา	๓๕๐/๔๒๔		
โกวิฬารว	๑๗๙/๔๐๕		
โกสมพสพลानीปา	๒๗/๓๘๓		
โกโส	๒๑๖/๔๕๖		

[ข]

ขกุกพนฺธา	๒๑๓/๓๕๔; ๒๓๓/๓๕๖
ขชชตุ	๓๖๖/๔๒๕
ขณฺทโส	๗๓/๔๓๕
ขตฺตพณฺธุ	๑๔/๔๒๘
ขตฺติยกณฺณา	๓๒๖/๔๒๑
ขตฺติยา	๓๓๔/๔๒๒
ขตฺติโย	๑๗๖/๔๐๔
ขาทชฺช	๘๘/๓๘๓
ขาทนต์	๓๔๖/๔๒๓; ๓๕๑/๔๒๔; ๓๖๐/๔๒๕
ขาทยุ	๓๐๙/๔๑๙; ๓๒๑/๔๒๐
ขาริธว	๓๓๗/๓๗๑
ขิททา	๒๙๕/๓๖๕
ขิททาธตีสมาปนฺน	๒๓๒/๔๑๐
ขียติ	๓๗๐/๓๗๖
ชีรปา	๓๖๕/๔๒๕

[ค]

กข	๑๐๒/๓๙๕
กชา	๓๖๘/๓๗๕
กชฺชสิ	๖๖๕/๓๔๗
กณฺทายโย	๑๓๓/๔๔๒
กณฺฑุ	๒๑๘/๔๐๘
กณฺโหวุ	๑๗๓/๓๔๗
กณฺหาม	๑๖๒/๓๔๖
กณฺเฬย	๔๗/๓๘๖
กตฺติงกัว	๓๑๒/๔๒๐
กติ	๑๙๗/๔๐๖
กนฺธพฺพราชาว	๑๘๔/๔๖๐; ๒๗๐/๓๖๓
กนฺธพฺพา	๑๑/๔๒๘; ๑๘/๓๘๑
กนฺธพฺพี	๒๔๑/๓๕๘
กนฺธมาทน	๑๘๖/๓๔๙
กนฺธมาทโน	๑๖๓/๔๐๓
กนฺธา	๒๗๔/๓๖๓
กนฺโธ	๕๕/๔๓๒
กพฺภธารินี	๒๒๗/๔๐๙
กพฺโภ	๒๐๗/๔๕๔
กมิตฺตสฺสี	๓๙/๔๓๐; ๔๓/๔๓๑

ปทานกุกโม	ปทุเพ/องเก	ปทานกุกโม	ปทุเพ/องเก
จณฺหา	๓๖๑/๔๒๕	ฉนฺทวสานุสสา	๑๕๑/๓๔๕
จตุตถมนสนฺนิภา	๑๑๔/๔๔๑	ฉนฺทสา	๓๑๑/๓๖๗
จตุรงฺคินี	๓๖๕/๓๗๕	ฉนฺทเยยฺย	๒๙๕/๓๖๕
จันตฺรา	๒๐๖/๓๕๒	ฉนฺนํ	๒๕๖/๔๑๒
จันทนคณฺธิกา	๑๑๗/๔๔๑	ฉนฺทพิสณฺโณ	๑๐๒/๓๙๕
จันทนิโยพิคฺคณฺโณ	๓๗/๓๙๔	ฉนฺทยา	๑๔๙/๓๕๕;
จันทิมมา	๑๗๖/๔๐๔		๒๓๐/๓๔๕
จันโท	๙๔/๓๙๔; ๑๕๙/๔๐๓	ฉนฺทวาทิ	๓๔/๓๙๓
จมนฺเปยฺยโก	๒๕๓/๓๕๙		
จราตุ	๒๔๙/๒๕๙		
จริตฺตสํมิ	๓๖๑/๓๗๔		
จลาจลํ	๓๗๑/๓๗๖		
จารุปฺพุพฺงฺกิ	๑๐/๓๙๑		
จารุมฺโฆ	๘๓/๓๙๒		
จิตฺวํ	๑๗๙/๔๐๕		
จิตฺวรา	๒๙๒/๓๖๕		
จิรฺภูจิตฺติกํ	๑๗๖/๔๔๙		
จิรปฺปวฺภูโจ	๑๘๗/๔๕๑		
จียตี	๑๙/๓๙๒		
จุพฺเนยฺยสฺส	๒๕๕/๔๑๒		
เจตฺสา	๕๐/๓๙๖		
โจรา	๓๖๕/๔๒๕		
โจรินํ	๓๒๒/๔๒๐		

[ฉ]

ฉนฺทเทติ	๓๕๘/๔๒๔
ฉนฺทจินี	๓๑๖/๓๖๗

[ช]

ชฌณฺยา	๑๙/๔๒๘; ๑๕๗/๔๐๓; ๑๖๗/๔๐๔; ๒๘๙/๔๑๗
ชนปฺเทสฺ	๔๔/๔๓๑
ชเนตฺติ	๑๘๔/๔๐๕
ชมฺพุโย	๒๗๓/๓๖๒
ชมฺมิ	๓๔๙/๔๒๔
ชหาติ	๗๕/๔๓๕; ๗๙/๔๓๖
ชาตฺรปํ	๔๖/๓๙๕; ๒๘๑/๓๖๔
ชาตเวโท	๓๑๑/๓๖๗
ชาติชฺรยฺยปทุทํ	๓๖๔/๓๗๕
ชาติมรณสฺส	๑๘๖/๔๕๑; ๒๗๘/๓๖๓
ชานปทา	๙๖/๓๙๔; ๒๒๑/๓๕๕; ๒๓๔/๔๑๐; ๓๐๐/๓๖๖; ๓๔๕/๔๒๓; ๓๕๐/๔๒๔; ๓๕๙/๔๒๕

ปทานุกรกโม

๔๗๗

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก
ชายิหิติปุสสาโท	๑๔๕/๔๔๔	ทปสฺสสินิ	๑๑๘/๔๔๑
ชาเยถ	๓๓๓/๔๒๒	ทปี	๒๐๙/๓๕๓
ชาลानी	๓๕๒/๓๗๒	ทโป	๑๘๒/๔๕๐; ๒๖๙/๓๖๒;
ชชีสฺส	๒๐/๓๘๒		๒๗๔/๓๖๓
ชยชุกผลกสนฺนิภา	๑๑๖/๔๔๑	ทโปกมฺม	๔/๔๒๗
ชยฺยนฺติ	๓๔๘/๔๒๔	ทปฺปกุชฺโตะ	๒๖๒/๔๑๓
ชยฺยสฺ	๓๓๗/๔๒๓	ทปฺปติ	๒๓๑/๓๕๖
		ทมกฺคหิ	๒๔๖/๒๕๘
[ฌ]		ทมฺพทลฺลุปฺปนา	๒๗๐/๓๖๒
ฌานาการํ	๒๘๖/๓๖๕	ทมนฺติ	๓๔๕/๓๗๒
ฌายถ	๒๘๖/๓๖๕	ทรมานรฺูป	๑๕๔/๔๔๕
ฌายามิ	๑๓๔/๔๔๒	ทรยฺนฺติ	๓๖๐/๓๗๔
		ทรรุณิ	๒๘๒/๔๑๖
[ฌ]		ทารกฺราชสนฺนิโก	๓๗๓/๓๗๖
ฌาติปฺกุโฆ	๙๔/๓๙๔	ทารกฺวณฺณาภ	๓๐๕/๔๑๙
ฌาติมิทฺฐา	๓๓๘/๔๒๓	ทารกา	๑๐๘/๔๔๐; ๒๔๐/๓๕๘
ฌาติสํฆปฺรกฺขตา	๒๗๑/๔๑๔	ทาราคณ	๑๕๙/๔๐๓
ฌาติสงฺเขน	๒๒๘/๔๕๘;	ทาลา	๒๑๙/๓๕๔
	๓๓๖/๔๕๙	ทิกิจฺจกา	๓๘๒/๓๗๘
[ฐ]		ทิกฺกุณฺ	๑๘๙/๓๔๙
ฐาตพฺพ	๒๘๘/๔๑๖	ทิชฺฌมฺนฺติ	๒๓๕/๔๑๐
		ทินาลทานิ	๓๑๖/๔๒๐
[ฏ]		ทินฺทุกมฺททฺทชฺ	๑๘๙/๔๐๖
ทํสนฺติ	๓๘๑/๓๗๘	ทิตฺติกฺขติ	๒๗๔/๔๑๔; ๓๓๔/๓๗๐
		ทินฺทุกานิ	๑๗๑/๓๔๗
[ฏ]		ทิวจฺฉานโยนํ	๒๒๕/๔๕๗
ทกฺคฺว	๑๘๔/๓๔๘	ทิวริฏฺ	๒๘/๓๘๓
ทณฺชฺ	๒๘๒/๔๑๖		

ปทานกุกโม	ปพฺเพ/องฺเก	ปทานกุกโม	ปพฺเพ/องฺเก
ติโรกฺขทวมฺหิ	๒๙๗/๓๖๕	ทณฺฑทหฺตฺถา	๒๒๐/๔๐๘
ติโรกฺขวาโจ	๒๖๔/๔๑๓	ทณฺฑํ	๒๓๑/๓๕๖; ๒๓๖/๓๕๗
ทิลกา	๒๗๓/๓๖๒	ทณฺฑเทนฺติ	๓๗๖/๓๗๗
ทีหนกั	๒๐๔/๓๕๒	ททามิ	๖๑/๓๘๘; ๒๓๓/๔๑๐
ทุฏฺโง	๒๑๒/๓๕๓	ทเทยฺย	๒๑๕/๔๕๖
ทุณฺฑิยา	๓๔๖/๔๒๓; ๓๕๑/๔๒๔; ๓๖๐/๔๒๕	ทฐิ	๕๙/๓๘๘
ทุริยา	๒๖๗/๓๖๑	ทณฺฑปีถนฺธเนน	๑๐๙/๓๙๖
เทโช	๑๗๘/๔๔๙	ทณฺฑมฺล	๑๗๘/๔๔๙
เทสกุโม	๓๖/๓๘๔	ทณฺฑยฺยา	๑๒๖/๓๙๙
โคมรานิ	๑๖๙/๓๔๗	ทณฺฑปรกฺกม	๑๒๒/๔๔๑
[ถ]		ทลิตฺทา	๓๒๙/๔๒๒
ถนา	๑๑๓/๔๔๑	ทสฺสนิ	๑๘๘/๔๕๑
ถฐทเก	๒๘๔/๔๑๖	ทหฺรา	๑๙๗/๔๕๓; ๓๗๒/๓๗๖
ถลฺลานิ	๑๖๕/๓๔๗	ทหฺโร	๑๕๗/๔๐๓
ฐานิ	๑๕๕/๓๕๖	ทพฺพทตฺติ	๗๘/๔๓๖
[ท]		ทาจ	๒๘๖/๔๑๖
ทกรกฺขสา	๒๒๔/๔๐๙	ทารา	๑๘๘/๔๕๑
ทกรกฺขิโน	๒๒๙/๔๐๙; ๒๓๘/๔๑๐; ๒๔๖/๔๑๑	ทารุกฺกฺขลฺลโกว	๔๐/๓๘๔
ทกฺขเม	๒๕๔/๓๖๐; ๒๖๒/๓๖๑	ทาสฺสฺสโก	๒๗๔/๔๑๔
ททฺธิ	๒๒๕/๔๐๙; ๒๕๔/๔๑๑	ทาสีสฺสํ	๖๑/๓๘๘
ททฺธา	๑๔๓/๔๐๑	ทิชฺชาธิป	๑๔๕/๓๔๕
ทฏฺฐวิส	๓๘๒/๓๗๘	ทิชฺช	๑๔๒/๓๔๕; ๑๗๔/๓๔๘; ๒๘๔/๔๑๖
ทณฺฑทกิริยโม	๘๐/๓๙๑	ทิกฺขณฺมมฺหิตฺตฺถาย	๒๕๗/๔๑๒
ทณฺฑทกั	๖๙/๔๓๔	ทิกฺขุ	๑๐๓/๓๙๕
		ทิตฺตฺรโป	๔๗/๓๘๖
		ทิทฺโธ	๑๘๒/๓๔๘

ปทานุกรกโม

๔๗๙

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก
ทิวพา	๒๖๗/๓๖๑	ทพพลุมุทฺธเรยฺย	๒๕๕/๓๗๓
ทิวยา	๒๖/๓๘๒	ทพฺภติ	๒๒๓/๔๐๙
ทิมรตฺตานุกมฺปิภา	๒๒๖/๔๐๙	ทพฺภิตพฺพิ	๒๙๖/๔๑๘
ทิมาวุ	๒๘/๔๒๙; ๒๐๙/๔๐๗	ทพฺภี	๒๙๕/๔๑๘
ทุกกฏมตฺตโน	๒๒๑/๔๐๘	ทพฺเภยฺย	๒๑๑/๔๐๘
ทุกกฏ	๒๕๒/๔๑๑	ทุมกคปริมชฺชิตา	๑๑๕/๔๔๑
ทุกกรการก	๒๑๐/๔๐๗	ทุมปฺปเผหิ	๑๖๑/๔๐๓
ทุกกร	๘๖/๓๙๒	ทุมปฺปผลาเนา	๑๙๒/๔๕๒; ๓๗๒/๓๗๖
ทุกกฺลิเน	๒๖๓/๔๑๓	ทุมปฺปลิ	๑๙๔/๔๐๖
ทุกฺขาปยเส	๒๓๗/๓๕๗	ทุมมโน	๒๓๓/๔๑๐
ทุกฺชินิสฺส	๗๘/๓๙๑	ทุมมนฺติมนฺตินิ	๓๔๐/๔๒๒
ทุกฺขทฺวโย	๒๓/๔๒๙	ทุมมฺโขตฺยาหุ	๒๖๔/๔๑๓
ทุกฺคา	๒๑๐/๔๐๗	ทุมเมธ	๓๔๐/๔๒๓
ทฺจจฺจ	๒๕๑/๔๑๑; ๒๕๕/๔๑๒	ทุมเมโธ	๓๘/๔๓๐
ทฺจจเช	๒๓/๓๘๒	ทฺยโยธโน	๑๗๓/๔๔๘
ทฺจจริตํ	๕๐/๓๘๖	ทฺรจฺจยานิ	๑๗๙/๔๕๐
ทฺชิวฺ	๒๘๔/๔๑๖	ทฺลลทฺธ	๒๐๕/๔๕๔
ทฺชฺชเว	๓๕๑/๔๒๔	ทฺวิชา	๑๑๕/๔๔๑
ทฺฐโจ	๔/๔๒๗	ทฺหทฺเย	๗/๔๒๗
ทฺนฺนิกฺกโย	๒๒๒/๓๕๕	ทฺฐา	๒๑๔/๓๖๔
ทฺปฺปญฺโ	๓๒/๔๓๐	ทฺฐานิ	๒๒๙/๔๐๙
ทฺปฺปสโ	๑๐๗/๓๙๖	ทฺโต	๑๔๕/๔๐๑; ๑๔๙/๔๐๒; ๑๗๑/๔๐๔
ทฺปฺปรา	๓๑๐/๓๖๗	ทฺเรปาตี	๓๖๙/๓๗๖
ทฺพพณฺณินิ	๔๔/๓๘๕	ทฺสกา	๓๗๗/๓๗๗
ทฺพพณฺณิย	๕๔/๓๘๗		
ทฺพพลจกฺข	๓๔๔/๔๒๓		

ปทานกถโม	ปพฺเพ/องฺเก	ปทานกถโม	ปพฺเพ/องฺเก
เทวภณฺณปมา	๒๔๙/๔๑๑	ฐมฺเภตฺตุ	๑๖๖/๔๐๓
เทวกุณฺชโร	๑๒๔/๔๔๒	เชนฺุ	๑๖๘/๔๐๔
เทวคณฺธพฺพมานุเส	๑๐/๓๘๑		
เทวปฺตฺโต	๙๓/๓๙๔		
เทวปฺรุ	๙๑/๔๓๘; ๒๔๕/๔๖๑	นกุชฺตฺตปทโกวิโท	๒๔๕/๔๑๑
เทวณฺณา	๒๙๐/๔๑๗	นกุชฺตฺตราริว	๘๑/๔๓๖
เทวทฺธิปฺตฺโต	๑๘๕/๔๕๑	นกุณฺณิ	๔๔/๓๘๕
โทวาริกา	๒๓๓/๓๕๖	นกุณฺณ	๑๖๕/๓๔๗
โทโส	๑๔๘/๓๔๕	นกุโ	๓๙/๓๘๔; ๒๗๙/๔๑๕
โทหโพ	๙๘/๓๙๕	นจุจฺจิสฺส	๒๘๙/๓๖๕
โทหาม	๓๖๑/๔๒๕	นจุจฺจิสฺ	๒๖๗/๓๖๑

[น]

[ฐ]

ธงฺกา	๓๖๗/๔๒๕	นญฺจ	๑๙๔/๓๕๐
ธณฺณ	๔๖/๓๘๕	นญฺโจ	๓๔๗/๓๗๒
ธนฺ	๔๖/๓๘๕; ๑๙๔/๓๕๐	นทฺ	๒๐๑/๓๕๑
ธนฺกฺลาป	๑๘๗/๓๔๙	นทฺสฺมา	๓๑๐/๓๖๗
ธนฺกฺคฺหาน	๒๓๕/๔๑๐; ๓๒๔/๔๒๑	นทฺทามิ	๑๔๕/๓๔๕
ธนฺเสขวา	๒๓๙/๔๑๐	นปฺปชานาติ	๕๒/๓๘๖
ธมฺมวิภงฺกณฺณ	๓๕/๔๓๐	นมฺตฺถ	๒๙๙/๔๑๘
ธารยิ	๑๒๖/๔๔๒	นยฺยิสฺ	๑๘๑/๔๕๐
ธารณ	๑๓๗/๔๐๑	นรวิรฺเสฏฺโง	๓๕๘/๓๗๔
ธิตฺติมา	๙๐/๓๙๓; ๙๕/๓๙๔;	นรา	๓๗๒/๓๗๖
	๑๕๗/๓๔๖	นรฺนราน	๓๗๑/๓๗๖
ธฺรูปเสวนา	๑๘๔/๓๔๘	นหาโต	๑๑๓/๓๙๗
ธฺตฺตสฺส	๓๗๑/๓๗๖	นหายติ	๑๑๗/๓๙๗

ปทานุกรกโม

๔๘๑

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก
นพาคาร์	๓๘/๔๓๐	นิกฺขมฺม	๑๖๐/๓๔๖
นาคกณฺญา	๒๖๗/๓๖๑; ๒๖๘/๓๖๒	นิกฺขุรฺรราชํ	๑๐๙/๓๙๖; ๑๑๕/๓๙๗
นาคกฺลํ	๒๖๐/๓๖๑	นิกฺกณฺเฑห	๑๙/๔๒๘
นาคราชา	๑๐๔/๓๙๕; ๑๑๑/๓๙๖; ๑๑๒/๓๙๗; ๑๓๗/๔๐๑; ๒๔๖/๓๕๘	นิกฺกหารหํ	๑๙/๔๒๘
นาโค	๒๔๕/๓๕๘	นิจฺเจยฺย	๗๓/๓๙๐
นาติทึฆา	๑๑๗/๔๔๑	นิจฺฉปฺนํ	๓๗๕/๓๗๗
นาติเวฬํ	๓๓๖/๓๗๐	นิตฺติณฺณภโย	๑๕๕/๔๔๕
นानาภุณฺขรเสวิตะ	๑๘๗/๔๐๖	นินฺทิตฺตพฺพา	๒๖๘/๔๑๔
นानาเชตฺตคฺคตา	๑๗๖/๓๗๘	นิพฺพนฺนตฺถิ	๓๒๒/๓๖๘; ๓๓๑/๓๗๐
นानาคนฺธสมีริทํ	๒๖๖/๓๖๑	นิพฺพิทา	๓๑๒/๓๖๗
นานาทุมกณฺาภิณฺณา	๑๒/๓๘๑	นิภาสวณฺณา	๑๘๙/๓๙๔
นานาทุมจุจฺจาทนํ	๑๙๕/๓๕๐	นิมิสฺสํ	๗๗/๓๙๑
นานุมิตฺตโต	๒๖๐/๔๑๒	นิริยํ	๕๐/๓๘๖; ๗๔/๔๓๕; ๑๐๔/๔๔๐; ๑๘๕/๓๔๙; ๓๘๖/๓๗๙
นาภิ	๑๑๒/๔๔๐	นิลฺเลนกานิ	๓๔๗/๔๒๓
นารโท	๙๔/๔๓๙	นิวตฺตติ	๓๖๓/๓๗๕
นารารथิ	๗๓/๓๙๐	นิวตฺตถ	๒๐๗/๓๕๒
นาริณฺณสฺส	๒๖๓/๓๖๑	นิวารเย	๓/๔๒๗
นาลโส	๑๒/๔๒๘	นิเวสนํ	๑๖๐/๔๔๖
นาลิกิโร	๖๙/๔๓๔	นิสฺสมกฺกาวิน	๒๓๐/๓๕๖
นารุชฺฌนฺติ	๑๕๓/๓๔๖	นิสฺโส	๑๙๘/๔๐๖; ๒๐๒/๔๐๗
นาวํ	๑๓๐/๔๔๒	นิสฺสาเมถ	๑๐๒/๓๙๕
นิกทึ	๑๗๘/๓๔๘	นิสฺสียี	๑๖๔/๔๔๗
นิกฺกทฺทมา	๒๘๒/๓๖๔	นิสฺสึเว	๑๖๖/๔๐๓
		นิจฺจาติณฺา	๑๕๘/๔๔๖

ปทานกุกโม	ปพเพ/องฺเก	ปทานกุกโม	ปพเพ/องฺเก
นียติ	๑๔๘/๔๔๔; ๑๕๐/๔๔๕	ปชคฺขติ	๒๒๘/๔๐๙;
นัรชา	๒๘๒/๓๖๔		๒๔๑/๔๑๐
นัถวาวินิรฺรธา	๑๓/๓๘๑	ปชานตา	๒๗๒/๔๑๔
นัโณภาสํ	๑๕๕/๔๔๗	ปณฺชติกา	๙๖/๓๙๔
นุปเสเวยฺย	๑๘๕/๓๔๙	ปณฺชลิโก	๗๙/๓๙๑
เนตฺตา	๑๑๖/๔๔๑	ปณฺณาชเวน	๑๕๒/๓๔๕
เนตฺตาวาตา	๓๖๗/๔๒๕	ปณฺณาพลํ	๓๐/๔๒๙
เนตฺเตหิ	๒๐๘/๔๐๗	ปณฺณาพเลนฺนปตฺตทฺโร	๓๐/๔๒๙
เนนฺติ	๑๘๕/๓๔๙	ปณฺณายินฺนติ	๑๙๗/๔๕๓
[ป]		ปณฺณายเณน	๑๖๐/๔๐๓; ๑๖๗/๔๐๔
		ปณฺณาวินา	๒๖๘/๔๑๔
ปฏกฺกตาลวิลฺลปิโน	๒๗/๓๘๓	ปณฺหกาโล	๑๒๐/๔๔๑
ปฏกฺกมนฺติ	๑๔๑/๓๔๕	ปณฺโณ	๓๑๕/๓๖๗
ปฏกา	๓๕๖/๔๒๔	ปฏิกฺกณฺสณฺณิโน	๕๖/๔๓๒
ปฏฺชาลยิ	๑๖๕/๔๔๗	ปฏิกฺกณฺหาตุ	๓๓๙/๓๗๑
ปฏฺชี	๑๗๔/๓๔๘	ปฏฺทิสฺสเยถ	๒๑๕/๓๕๔
ปฏฺวุกฺขาสิ	๒๒/๓๘๒	ปฏฺทิสฺสติ	๑๑๒/๔๔๐
ปฏฺกทฺนํ	๓๓๗/๓๗๑	ปฏฺมุกฺกํ	๖๙/๓๘๙; ๗๐/๓๙๐
ปฏฺโก	๓๔๕/๓๗๒	ปฏฺโมกฺขสฺส	๑๕๒/๔๔๕
ปฏฺคณฺเห	๑๙/๔๒๘	ปฏฺลจฺฉิ	๒๐๔/๔๐๗
ปฏฺคหารหิ	๑๙/๔๒๘	ปฏฺลภโก	๑๕๗/๔๔๖
ปจฺรู	๓๐๕/๔๑๙	ปฏฺโลภยนฺติ	๓๒๖/๔๒๑
ปจฺรฺวา	๙๙/๓๙๕	ปฏฺวิหิโต	๑๘๙/๔๕๑
ปจฺจติ	๒๒๒/๔๕๗	ปฏฺเวทฺยิฑฺ	๙๐/๓๙๓
ปจฺจภาสึ	๑๖๙/๔๔๘	ปฏฺสณฺณิโน	๒๘๖/๓๖๕

ปทานุกรกโม

๔๘๓

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
ปฏิสริศาโร	๓๑๐/๔๑๙	ปทุมุตตรตฺตจา	๓๒๕/๔๒๑
ปฏิสโต	๒๕๕/๓๖๐	ปโทสา	๓๓๓/๔๒๒
ปฏฺโฏ	๒๕๕/๔๑๑	ปทุญฺญ	๓๒๐/๓๖๘
ปจวี	๒๑๗/๔๕๖	ปรัสนฺติ	๓๖๗/๓๗๕
ปณเยยฺย	๒๓๑/๓๕๖	ปนุเทยฺย	๓๔๘/๓๗๒
ปณวา	๒๖๓/๓๖๑	ปนฺนคานํ	๑๔๙/๔๔๔
ปณฺสี	๖๖/๓๘๙	ปปตมฺิ	๘๘/๓๙๓
ปณฺทรรกคฺคหิโต	๒๖๖/๔๑๓	ปปาคํ	๓๗/๓๘๔
ปณฺทรรกํ	๑๘๙/๓๔๙; ๒๕๘/๔๑๒	ปปาทา	๒๑๐/๔๐๗
ปณฺทรรโก	๒๙๑/๔๑๗	ปโปโปมฺุ	๑๔๐/๔๐๑
ปณฺทิตา	๑๘๖/๔๐๕	ปโปทเร	๒๖/๓๘๒
ปณฺทูลี	๙๗/๓๙๔	ปพฺพชฺชมโรจยิตฺถ	๓๕๗/๓๗๔
ปณฺณสาลํ	๓๐๒/๓๖๖	ปพฺพชฺชา	๒๐๐/๔๕๓; ๒๒๓/๓๕๕
ปตฺนฺติ	๓๗๒/๓๗๖	ปพฺพตปาทมฺูลํ	๑๐๑/๓๙๖; ๑๑๕/๓๙๗
ปตารยิ	๒๓/๔๒๙	ปพฺรหฺมิ	๑๔๙/๔๐๒
ปตี	๒๔๓/๓๕๘	ปภงฺกรํ	๒๑๕/๔๕๖
ปเตยฺยํ	๒๕๕/๓๖๐	ปภยฺชนฺติ	๓๖๗/๓๗๕
ปตฺตทฺขณฺธา	๕๕/๓๘๗	ปภาสฺสี	๑๖๔/๓๔๗
ปตฺตติการกา	๓๓๙/๔๒๓	ปมชฺชสี	๓๓๖/๔๒๒
ปถทฺฐโน	๕๒/๔๓๒	ปมตฺตรูปา	๒๐๐/๓๕๑
ปทกานิ	๑๕/๔๒๘	ปมตฺตา	๓๖๓/๔๒๒
ปทกฺขิณํ	๑๓๙/๔๔๓	ปมตฺโต	๒/๔๒๗
ปทกฺขิณา	๒๘๙/๓๖๕	ปมาโท	๓๓๓/๔๒๒
ปทาลีย	๓๕๒/๓๗๓	ปมฺญเจ	๓๓๖/๓๗๐
		ปโมกฺขา	๘๔/๓๙๒; ๘๙/๓๙๓

ปทานกุกโม	ปพเพ/องเก	ปทานกุกโม	ปพเพ/องเก
ปโยโค	๑๒๔/๓๙๘	ปริวขุขเนยฺย	๒๕๙/๔๑๒
ปโยธรา	๑๑๓/๔๔๑	ปริวชฺชเย	๓๑๐/๓๖๗
ปรกุกนํ	๑๑๘/๔๔๑	ปริทายถ	๓๐๔/๓๖๖
ปรกุกเมยฺย	๒๘๙/๔๑๗	ปลายินี	๔๔/๓๘๕
ปรกุกมม	๒๔๕/๓๕๘	ปลาลขลสนฺนิภา	๒๗/๓๘๓
ปรจิตฺตเวที	๘๗/๔๓๘	ปลาสปฏฺฐเสว	๑๘๕/๓๔๙
ปรเนยฺย	๒๒๕/๓๕๕	ปลิโป	๓๔๕/๓๗๒
ปรเนยฺโย	๒๒๖/๓๕๖	ปλισฺสชฺช	๑๒๓/๔๔๑
ปรมธมฺมิโก	๑๗๔/๓๔๘	ปเลมิ	๑๘๗/๔๕๑
ปรมปฺปมาทึ	๓๖๘/๔๒๖	ปโลภยิ	๑๒๙/๔๔๒
ปรมมฺโข	๗๙/๓๙๑	ปโลภิกา	๙๙/๔๓๙
ปรกิณฺโณ	๒๒๗/๔๕๘; ๒๓๓/๔๕๙; ๒๓๙/๓๖๐	ปโลภยฺย	๒๘๘/๓๖๗
ปริกุคฺหา	๒๒๐/๓๕๕	ปโลภสฺส	๓๐๔/๓๖๖
ปริจารก	๑๖๘/๓๔๗	ปลฺลงโก	๑๔๐/๔๔๓
ปริจาริกา	๒๙/๓๘๓	ปลฺลิตฺตโก	๒๖๓/๔๑๓
ปริจาเรสฺส	๒๘/๓๘๓	ปวชฺชิสฺส	๒๖๗/๓๖๑
ปริจิตฺตเนน	๓๐๒/๔๑๘	ปวทฺธกายํ	๑๔๖/๔๔๔
ปริชิตฺตํ	๓๓๘/๔๒๓	ปวทฺธกาโย	๑๕๐/๔๔๔
ปริณามชฺ	๑๗๑/๔๔๘	ปวทฺธกฺขิ	๒๔/๓๘๒
ปริตฺตํ	๒๒๔/๔๕๗	ปวตฺตติ	๓๕๗/๔๒๔
ปริเทเวสฺส	๓๑๓/๔๒๐	ปวรา	๙๙/๔๓๙; ๑๐๒/๔๔๖
ปริธาวติ	๓๖๒/๔๒๕	ปวสนฺติ	๓๑๐/๔๑๙
ปริพฺพชฺชสฺส	๒๓๖/๓๕๗	ปวิฏฺฐ	๖๕/๓๘๙
ปริโมจยิ	๒๒๖/๔๐๙	ปเวทย	๑๗๐/๓๔๗; ๑๙๖/๔๐๖
ปริเยสฺส	๓๔๙/๔๒๔	ปสฺสโก	๓๔๐/๓๗๑

ปทานุกรกโม

๔๘๕

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
ปสโท	๖๖/๓๘๙	ปาฏลิสินธุวาริตา	๑๙๗/๓๕๑
ปสนุนจิตโต	๑๗๔/๔๔๙	ปาณทที	๒๒๒/๔๐๙
ปสนุนเนตโต	๑๔๓/๔๔๓	ปาณทโท	๑๕๗/๔๔๖
ปสยฺห	๗๖/๓๙๑; ๓๖๕/๓๗๕; ๓๗๙/๓๗๗	ปาณญ	๒๖๖/๔๑๓
ปสยฺหการี	๙๑/๓๙๓	ปาณสโม	๑๔๓/๓๔๕
ปสยฺห	๓๑/๔๒๙	ปาณิเปมยฺมชฺฌ	๒๙๗/๔๑๘
ปสฺสียํ	๓๒๑/๓๖๘	ปาณูปคทา	๒๖๕/๔๑๓
ปสฺสียโย	๓๕๕/๓๗๓	ปาตราชาย	๓๐๖/๔๑๙
ปสฺ	๓๕๘/๓๒๔; ๓๖๓/๔๒๕	ปาตุกโต	๒๗๒/๔๑๔; ๓๓๒/๓๗๐
ปสฺสปี	๒๐๔/๔๐๗	ปาตุราชี	๓๓๓/๓๘๓
ปสฺสปีสฺส	๒๐๒/๔๐๗	ปาเถยฺย	๒๐๖/๔๐๗
ปสฺสเยยฺย	๒๕๓/๓๕๙	ปาทา	๑๑๐/๔๔๐
ปสฺสเยยฺย	๓๔๒/๓๗๑	ปาทานิ	๑๖๕/๔๔๗
ปทญฺจโลโม	๑๔๗/๔๔๔	ปานํ	๒๖๕/๔๑๓
ปทโต	๓๕๗/๔๒๔	ปานียํ	๑๗๒/๓๔๗
ปทาโร	๒๐๗/๔๐๗	ปาปกมฺม	๒๙๒/๔๑๗
ปทิตโต	๑๔๕/๔๐๑; ๑๔๙/๔๐๒	ปาปกรุยํ	๘๗/๓๙๓
ปทินสาขํ	๒๕๑/๓๗๓	ปาปโก	๒๐๖/๓๕๒
ปทฺทกฺกขํ	๑๕๗/๔๔๖; ๑๗๖/๔๔๙	ปาปฏจฺจทรานิ	๗๔/๔๓๕
ปทฺทํ	๒๑๘/๔๕๖	ปาปธมฺเมน	๒๐๐/๔๐๘
ปสฺกํ	๑๓๐/๓๙๙	ปาปยิสฺสํ	๒๕/๓๘๒
ปาการํ	๒๘๑/๓๖๔	ปาปสชา	๑๘๒/๓๔๘
ปาจิณฺมุโข	๑๕๒/๔๔๕	ปาปนฺติ	๑๘๕/๓๔๙
ปาฏลีย	๒๗๓/๓๖๒	ปามโท	๔๘/๔๓๑
ปาฏลิวํ	๒๓๗/๔๕๙	ปายาสี	๒๖๓/๓๖๑

ปทานกถโม	ปทุเพ/องเก	ปทานกถโม	ปทุเพ/องเก
ปาเยนติ	๒๗๐/๓๖๒	ปฏณกขนุธา	๒๙๐/๔๑๗
ปาริจรตปมตโต	๒๑๘/๓๕๔	ปฏโจ	๑๗๓/๔๐๔
ปาริจริย	๑๐๑/๔๓๙	ปณทริกตจกัฏ	๑๑๓/๓๙๗
पालยิสสทิ	๓๒๓/๔๒๑	ปุตตทาเรสุ	๔๐/๔๓๐
ปาวโก	๑๖๕/๔๐๓	ปุตตรูปยสเปตา	๑๕๑/๓๔๕;
ปาวสิ	๒๖๕/๓๖๑		๒๗๑/๔๑๔
ปาวเส	๑๒/๓๘๑	ปุตตสสาวิกเรย	๓๒๐/๓๖๘
ปาเวกขิ	๑๕๕/๔๔๕; ๓๐๓/๓๖๖	ปุตตเหตุ	๑๘๓/๔๕๐; ๒๗๕/๓๖๓
ปาส	๑๘๐/๔๕๐	ปฤ	๗/๓๘๐
ปาสาโท	๒๒๗/๔๕๘	ปฤปชาย	๓๖๘/๔๒๖
ปาหิณี	๑๒๕/๔๔๒	ปฤโลมมจนา	๒๗๑/๓๖๒
ปฎิ	๑๘๒/๔๐๕	ปฤสสเลน	๑๒๔/๑๙๘
ปฎิฉิมสนา	๓๐/๓๘๓	ปฤสสโสณิ	๒๑/๓๘๒
ปฎิฉิมสโก	๓๒/๓๘๓	ปฤผานิ	๑๙๙/๓๕๑
ปฎิฉิมารุห	๒๐๐/๔๐๗	ปฤพเพว	๕๘/๓๘๗
ปิตามหาน	๑๒๖/๓๙๙	ปฤพเพโหิตตสกาโส	๒๑๗/๔๐๘
ปิตติวิสัย	๒๒๕/๔๕๗	ปฤพเพโหิตา	๒๑๙/๔๐๘
ปิตทิสสนทิ	๑๔๖/๔๐๑	ปฤพเพสณโณค	๒๔/๓๘๒
ปิปาสิตาน	๒๘๕/๔๑๖	ปฤพพาปริย	๙๒/๔๓๘
ปิยภาณินิ	๑๕๐/๓๔๕; ๒๓๐/๔๐๙;	ปรม	๑๐๑/๔๓๙
	๒๗๑/๔๑๔	ปรมินทโท	๕๗/๔๓๒
ปิลนุธนา	๑๐๙/๓๙๖	ปริมสาทโก	๘๔/๓๙๒; ๓๐๗/๔๑๙
ปิเวย	๕๘/๓๘๗	ปฐา	๙๐/๔๓๘
ปิสจา	๓๗๔/๓๗๖	ปฐิโต	๒๑๙/๔๕๖
ปิสฺโส	๒๙๕/๔๑๘	ปฐิ	๑๘๓/๓๔๘
ปจฺฉสฺ	๑๕๕/๔๐๒	ปฐิกนฺธ	๒๒๐/๔๐๘
ปญฺณกโร	๒๕/๔๒๙	ปฐิมจฺ	๑๘๓/๓๔๘

ปทานุกรกโม

๔๘๗

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
เปกขุสสิ	๙๑/๓๙๓	มุถุถิ	๑๒๘/๔๔๒
เปตา	๓๗๔/๓๗๖	มุถุถา	๒๗๓/๓๖๒
เปสียนุโต	๕๒/๓๘๘	มุถุถิงกา	๗๐/๔๓๕
เปสุณิย	๒๘๑/๔๑๕	มุสิ	๒๑๒/๔๐๘
เปสุณี	๔๔/๓๘๕		
โปกขรณโม	๒๗๔/๓๖๓		
โปกขรณี	๑๑๒/๓๙๗; ๒๔๑/๔๖๐		
โปราณก	๓๑๒/๓๖๗		
โปริสาทส	๗๑/๓๙๐; ๗๗/๓๙๑		
โปเสกา	๒๒๖/๔๐๙		
โปเสติ	๓๒๑/๓๖๘		
โปโส	๔๗/๓๘๖; ๑๖๑/๓๔๖		

[ผ]

ผรสุณา	๑๙๑/๔๐๖
ผราถ	๘๘/๔๓๘
ผรุส	๖๔/๔๓๔
ผเรติ	๒๘๒/๔๑๖
ผลก	๑๑๑/๔๔๐
ผลตุ	๒๙๕/๔๑๘
ผลา	๒๑๙/๓๕๔; ๒๕๖/๓๖๐
ผลีนสกุณี	๓๑๒/๔๒๐
ผเลยยุ	๓๑๑/๔๑๙
ผาณิตส	๓๖/๓๘๔
ผาเลน	๓๕๒/๔๒๔
ผิตำ	๓๓๖/๔๒๒

[พ]

พนุทธ	๑๗๕/๓๔๘
พนุทธนพนุธา	๒๒๕/๔๕๗
พนุทธน	๓๕๖/๓๗๓
พนุทธวาน	๒๖๙/๔๑๔
พนุโธ	๑๗๘/๓๔๙
พยุกมา	๒๐๓/๔๐๗; ๓๗๙/๓๗๗
พยุกมี	๙/๓๘๑
พยุกตีกุโ	๕/๓๘๐
พยุวชนุติ	๒๗๘/๔๑๕
พยุสนโน	๔๒/๓๘๕
พยุการิสส	๕๘/๔๓๓
พยุวโฏ	๒๔๐/๔๑๐
พยุธา	๓๒๓/๔๒๑
พยุธา	๓๔๔/๓๗๒
พรุหมจริยวา	๙๗/๔๓๙
พรุหมจริยวิโกปนา	๓๐๙/๓๖๗
พรุหมจริย	๑๗๒/๔๔๘; ๑๗๖/๔๔๙
พรุหมจริยา	๑๒๓/๔๔๑
พรุหมทตส	๓๔๕/๔๒๓
พรุหมโลกูปโก	๓๑๔/๓๖๗

ปทานกโม	ปพเพ/องเก	ปทานกโม	ปพเพ/องเก
พรุหา	๘๓/๓๙๒	ภยฺชเว	๓๗๐/๓๗๖
พรุสิ	๒๑๘/๓๕๔	ภณาทิ	๕๑/๓๘๖
พรุหิ	๖๔/๓๘๙; ๘๒/๔๓๘	ภณีย	๓๒๒/๓๖๘; ๓๓๑/๓๗๐
พลวาทโน	๑๖๗/๓๔๗	ภตฺตกิลนฺตสฺส	๒๐๗/๔๐๗
พลีพทธานิ	๑๕๐/๔๔๕	ภตฺตทวาริ	๓๕๖/๔๒๔
พหุอนนปานิ	๑๕๗/๔๔๖; ๑๗๖/๔๔๖	ภตฺตทา	๓๐๒/๔๑๘; ๓๕๑/๔๒๔
พหุจันจินฺตโน	๒๗๙/๓๖๓; ๒๘๐/๓๖๔; ๒๓๙/๓๕๗	ภตฺตติฏฺฐิยา	๓๓๐/๔๒๒
พหุเตโช	๑๖๖/๔๐๓	ภตฺต	๑๓๒/๔๐๐
พหุพทธีนํ	๓๒๒/๔๒๐	ภตฺตจันทวสานุกา	๓๑๗/๓๖๘
พาลา	๒๒๔/๔๕๗	ภมรคณานจฺฉินฺนา	๑๑๒/๓๙๗
พาลุปเสวนา	๑๘๓/๓๔๘	ภยญฺญา	๓๔๗/๔๒๓
พานุพลํ	๒๗/๔๒๙	ภยญฺญิตา	๑๒๙/๓๙๙
พาพฺหิ	๒๑๐/๔๕๕; ๒๒๐/๔๕๖	ภริยา	๑๕๐/๓๔๕
พิมพชาลกสณฺณนํ	๑๐๖/๔๔๐	ภริยายาวิกเรยฺย	๓๑๗/๓๖๘
พีขํ	๑๕๘/๓๔๖	ภลฺลาติโย	๒๐๗/๓๕๒
พฺชฺฌสิ	๑๓๑/๔๔๒	ภาคิรฺถิ	๓๑๘/๔๒๐
พฺชฺชปริสา	๙๔/๔๓๙	ภารทวฺวโช	๑๔๔/๔๐๑; ๑๕๒/๔๐๒; ๑๗๐/๔๐๔
โพธิสฺสโต	๙๔/๔๓๙	ภารสโห	๓๑๖/๓๖๗
[ก]		ภาเวถ	๒๔๕/๔๖๑
ภกฺขสวริ	๓๘/๓๘๔	ภาเสยฺย	๔๒/๓๘๕; ๒๗๖/๔๑๕; ๓๓๖/๓๗๐
ภกฺขาม	๑๔๙/๔๔๔	ภินฺนคพา	๓๖๘/๓๗๕
ภกฺเขสิ	๑๙๐/๔๐๖	ภิสฺสโก	๒๘๕/๔๑๖
ภกฺโข	๖๔/๓๘๙; ๑๕๑/๔๔๕; ๒๐๕/๔๐๗; ๓๐๑/๔๑๘	ภิมกาโย	๑๔๗/๔๔๔
ภชฺติ	๑๘๐/๓๔๘	ภิมรโถ	๕๑/๔๓๑

ปทานุกรกโม

๔๘๙

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก
ภีโต	๑๔๗/๔๔๔	มณฺฐ	๒๐๑/๔๕๓
ภุณฺชิสฺส	๒๙๙/๓๖๖	ปรจิวิมณฺฑาเล	๑๑๙/๔๔๑
ภุณฺชเยย	๒๙๕/๓๖๕	มณฺธิกฺกณฺฑล	๑๖๓/๓๔๗; ๒๕๐/๓๕๙
ภุทฺตปฺพุพา	๑๕๑/๔๔๕	มทฺนฺทโท	๓๕/๔๔๐
ภุทฺตา	๒๒๕/๓๕๕	มทฺตี	๓๗๓/๓๗๖
ภุริปฺปโณ	๓๒๔/๓๖๙	มทฺตกฺกณฺฑเว	๒๑๒/๔๕๕
ภุสฺสาลยา	๑๑/๓๘๑	มทฺตา	๕๓/๓๘๗
ภเว	๒๖๓/๓๖๑	มทฺตุมฺมิจฺเจ	๘๖/๓๙๒
ภอกฺขานิณฺจฺเปณฺติ	๔๑/๓๘๕	มทฺโท	๓๓๓/๔๒๒
ภอกา	๓๓๕/๔๒๒	มทฺททฺนฺติ	๓๖๘/๓๗๕
ภอกาภิวทฺทณฺติ	๓๔๑/๔๒๓	มทฺฏ	๕๙/๓๘๘
ภอกฺขปฺพุตา	๑๘๐/๔๕๐	มทฺฏมฺส	๓๐๑/๔๑๘
ภอไซ	๓๘๓/๓๗๘	มทฺฏมาสฺสฺสเว	๖๓/๓๘๘

[ม]

มกฺขปฺปหาน	๖๔/๔๓๔	มนฺณณฺณรูป	๑๖๖/๔๔๗
มกฺกานิ	๙๗/๔๓๙	มนฺนฺสฺสโยนี	๑๘๓/๔๕๐; ๑๘๖/๔๕๑;
มกฺกเยย	๓๔๔/๔๒๓		๒๗๕/๓๖๓
มจฺจุ	๑๕๔/๔๐๒	มนฺนฺสฺสโลกา	๑๘๖/๔๕๑
มจฺจุโน	๓๗๔/๓๗๖	มนฺนปฺโทส	๘๑/๓๙๒
มจฺจุเรยฺยา	๓๔๕/๓๗๒	มนฺนรํ	๖/๓๘๐
มจฺจฺราษสฺส	๙๒/๔๓๘	มนฺนรฺมานิ	๓๕๘/๓๗๔
มจฺโจ	๘๒/๔๓๗	มนฺนหฺรา	๓๔๕/๓๗๒
มชฺชมิม	๕๘/๓๘๗	มนฺนทภทฺทยา	๒๘๔/๔๑๔; ๓๓๔/๓๗๐
มชฺชณฺทิก	๑๖๒/๓๔๖	มนฺนทโยวฺห	๑๘๘/๓๔๙
มชฺชณฺมปฺริสา	๓๗๒/๓๗๖	มนฺนทยามิ	๒๔๒/๔๑๐

ปทานุยกโม	ปพฺเพ/องฺเก	ปทานุยกโม	ปพฺเพ/องฺเก
มนุติโน	๒๗๕/๔๑๔; ๓๓๕/๓๗๐	มหาวีปากัง	๑๔๔/๔๔๔
มนุโต	๒๗๖/๔๑๕	มหาสินธุ	๑๔๖/๔๐๑
มนุทริ	๗๑/๓๙๐	มหิทธิโก	๒๘๔/๓๖๔
มนุโท	๒๑/๔๒๙	มหิทธิย	๘๖/๓๔๗
มยาภิกุตุโต	๒๘๔/๔๑๖	มเหเสยฺย	๓๐๖/๔๑๙
มยุรา	๒๖/๓๘๒	มิโทธิกา	๑๑๒/๓๙๗
มยุรา	๒๗๒/๓๖๒	มิหฺรคสฺส	๑๔๔/๔๔๔
มรณา	๗๖/๓๙๑	มิหฺสธ	๒๒๕/๔๐๙
มรามิ	๑๒๗/๓๙๙	มิหฺสโร	๒๕๒/๔๑๑; ๓๒๔/๓๖๙
มริสฺสตี	๓๔๘/๔๒๔	มัสกาขั	๑๕๐/๔๐๒
มริสฺส	๓๔๓/๓๗๑	มัส	๑๔๘/๔๔๔
มสกกุสาร์	๑๕๗/๔๔๖	มิโสทน	๖๓/๓๘๘
มหกุกโต	๙/๔๒๘	มาตุยวีกเรยฺย	๓๒๑/๓๖๘
มหนฺณเว	๖/๓๘๐; ๓๐๖/๓๖๖	มานุสเททวณฺเณ	๑๘๘/๓๔๙;
มหพฺพโล	๒๔๘/๔๑๑		๑๙๒/๓๕๐
มหาอิเส	๑๓๗/๔๔๓	มานุสียจฺจรูปมา	๓๒๖/๔๒๑
มหาชฏ	๓๓๗/๓๗๑	มานุสี	๒๔๑/๓๕๘
มหาเตชา	๒๕๘/๓๖๐	มายาการา	๓๘๐/๓๗๗
มหานุกาโว	๑๔๔/๔๔๔; ๑๗๓/๔๔๘;	มาถภารี	๑๙๖/๓๕๑
	๑๗๗/๔๔๙; ๒๗๗/๓๖๓	มาถมุจฺจนาทน	๒๖๕/๔๑๘
มหาพฺรหฺมา	๑๔๔/๔๐๑; ๑๔๘/๔๐๒;	มาถาคิริ	๑๘๙/๓๔๙
	๑๗๐/๔๐๔	มาลา	๙๗/๓๙๔
มหาภูตคณฺณลโย	๑๖๓/๔๐๓	มาลินี	๑๙๖/๓๕๑
มหามายา	๑๐๙/๔๔๐; ๓๐๙/๓๖๗	มาโส	๑๖๑/๔๐๓
มหารฏฺโฐ	๒๔๘/๔๑๑	มิกณฺณ	๑๐๑/๓๙๕

ปทานุกรกโม

๔๙๑

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
มิกปฏฐิสุ	๔๖/๔๓๑	มฺณโท	๒๗๙/๔๑๕
มิกลทโท	๑๕๙/๓๔๖	มฺตฺทา	๑๐๙/๓๙๖
มิกว	๖๕/๓๘๙; ๑๘๖/๓๔๙;	มฺทิงกา	๒๖๓/๓๖๑
	๒๐๗/๓๕๒	มฺทเวติ	๒๖๔/๔๑๓
มิกา	๒๐๕/๔๐๗	มฺท	๗๙/๔๓๖
มิกาชิน	๑๗๘/๔๐๔	มฺทกา	๑๑๐/๔๔๐
มิกาพิล	๓๐๑/๔๑๘	มฺทสมฺภาสา	๓๑๐/๓๖๗
มิตคิตวาทิต	๓๒๕/๔๒๑	มฺท	๑๕๘/๔๔๖
มิตตทพฺภา	๒๙๖/๔๑๘	มฺทธา	๙๒/๓๙๓; ๒๙๕/๔๑๘;
มิตตทพฺภี	๒๒๓/๔๐๙		๓๑๑/๔๑๙
มิตตทพฺภ	๒๒๒/๔๐๘	มฺท	๙๑/๓๙๓
มิตตทามจปวิพฺยุโพ	๑๗๘/๔๐๕	มฺลา	๒๑๙/๓๕๔
มิตตทามจเจสุ	๔๑/๔๓๐	มฺโพ	๑๗๔/๔๐๔; ๑๘๗/๔๐๖
มียเย	๓๖๔/๓๗๕	เมณฺทิสฺสโร	๙๓/๔๓๙
มิสฺสา	๑๐๕/๔๔๐	เมทฺทิจิตฺต	๘๕/๔๓๗; ๒๔๕/๔๖๑
มิสฺสิตฺตมิจฺฉนฺตี	๑๒๑/๔๔๑	เมว	๒๕๖/๓๖๐
มิสฺสีกาวิตฺติยา	๒๐๘/๓๖๖	โมกฺขิโต	๓๔๖/๓๗๒
มิสฺสีกุตา	๒๙๐/๔๑๗	โมกฺโข	๖๗/๓๘๙
มียนฺติ	๓๓๒/๔๒๒	โมจยฺส	๑๕๒/๔๔๔
มฺขวณฺโณ	๘๕/๓๙๒	โมหยิตฺตมฺสฺสทฺหนฺติ	๓๘๐/๓๗๗
มฺจาเร	๓๖๖/๓๗๕	โมหสฺสาร์	๑๐๔/๔๔๐
มฺจ	๒๑๐/๓๕๓	โมหา	๒๙๒/๔๑๗
มฺจามิ	๑๔๔/๓๔๕		
มฺจิจิตฺต	๑๖๙/๓๔๗; ๑๗๕/๓๔๘	[ย]	
มฺจเจม	๒๕๒/๓๕๙	ยฺกฺขา	๓๗๔/๓๗๖
มฺจเจสิ	๒๒๔/๔๐๙	ยทพฺภิตฺต	๓๗๓/๓๗๖
		ยสฺสฺสินี	๓๑๑/๔๑๙

ปทานุยกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุยกโม	ปพเพ/องเก
ยาทิสโก	๖๐/๓๘๘	รเวยย	๓๖๓/๔๒๕
ยฺธิฏฺฐิโ	๑๕๓/๔๐๒; ๑๗๓/๔๐๔	รตณฺณาสี	๑๔๘/๔๔๔
โยคปโปโยคสงฺฆาตํ	๓๗/๔๓๐	รหํ	๑๕๕/๔๔๕
โยคํ	๑๔๕/๓๔๖	รหโท	๒๑๗/๔๐๘; ๒๘๕/๔๑๖
โยเชนฺตุ	๒๖๒/๓๖๑	รหสฺสํ	๒๗๖/๔๑๕; ๓๓๖/๓๗๐
โยธมิ	๒๑๒/๔๕๕	โรห	๘๑/๓๙๒

[ร]

รกุขโ	๒๒๔/๔๐๙; ๓๐๙/๔๑๙; ๓๒๑/๔๒๐	รากฺรตฺโต	๒๖๓/๔๑๓; ๒๙๒/๔๑๗
รกุเขยฺย	๒๗๒/๔๑๔	รากา	๑๗๒/๔๐๔
รชกํ	๒๒๖/๔๕๗	ราชปฺตฺโต	๒๑๕/๓๕๔
รชตฺถกฺกํ	๑๖๐/๔๔๖	ราหุมา	๙๔/๓๙๔
รชทํ	๔๖/๓๘๕	ริณฺจติ	๗๗/๔๓๖
รชสฺสิรํ	๓๓๗/๓๗๑	รุจิทํ	๒๒๒/๔๕๗
รโช	๑๐๘/๓๙๖	รุจฺจติ	๘๙/๓๙๓; ๑๓๙/๔๐๑; ๑๖๖/๓๔๗
รชชํ	๗๓/๓๙๐	รุจฺจิสฺ	๑๙๐/๔๐๖
รฏฺฐํ	๓๓๔/๔๒๒	รุตตฺถ	๒๔๔/๔๑๑
รฏฺฐาธิปติ	๓๖๕/๓๗๕	รุตฺต	๒๑๑/๓๕๓
รติกัปปิตานิ	๒๔๔/๔๖๐	รุหิรมกฺขิโต	๒๐๘/๔๐๗; ๒๑๗/๔๐๘
รตฺถิ	๑๙๓/๓๕๐	รูปปฏฺฐปฺตฺตมฺภูจิว	๙/๓๘๑
รตฺถินกฺขตฺตมฺภินิ	๓๑๗/๔๒๐	เรณฺมณฺนุปฺปวิสฺส	๒๑๒/๓๕๓
รตฺถินทิวมฺยุยฺยทาวฺธา	๓๒๔/๔๒๑	โรคสมฺมตฺถํ	๓๐๐/๔๑๘
รตฺถิมนฺโร	๑๕๕/๓๔๖	โรโค	๒๐๖/๓๕๒; ๓๒๘/๓๖๙
รนฺธฺยิ	๓๘/๔๓๐	โรจหํ	๑๙๕/๔๕๒
รมสฺส	๒๓๖/๓๕๗		

ปทานุกรกโม

๔๙๓

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
โรทถ	๑๙๐/๓๕๐	[ว]	
โรทาม	๒๐๒/๓๕๒		
โรตติงโก	๒๐๐/๓๕๑		
[ล]		วกขนุติ	๓๑๖/๓๖๗
		วกขสี	๘๙/๔๓๘
		วกกุ	๑๑๔/๔๔๑
		วกกุสสุรา	๒๗๒/๔๖๒
ลกขีรติสมปนโน	๙/๔๒๘	วกกุ	๑๒๗/๓๙๙; ๑๓๑/๔๐๐
ลกฐทวาโร	๒๔๓/๔๑๑	วกงงกา	๑๔๑/๓๔๕
ลกฐโก	๓๓๑/๔๒๒	วจนกรว	๓๓๑/๔๒๒
ลกฐทกา	๑๐๑/๓๙๕	วจนปถิ	๒๑๐/๓๕๓
ลกฐทโก	๑๓๑/๓๐๐	วจสา	๗๔/๓๙๐
ลกฐทปุตตา	๑๐๒/๓๙๕	วโจ	๑๕๓/๓๔๖
ลกฐทา	๑๐๐/๓๙๕; ๑๘๑/๔๕๐	วจัน	๗๐/๔๓๕
ลกฐทานิ	๑๖๐/๓๔๖; ๑๗๔/๓๔๘	วเชยฺย	๒๕๕/๓๖๐
ลกฐเทนามิสจกฺขนา	๓๐๘/๔๑๙	วชฺชา	๒๗๑/๔๑๔
โลกปาลา	๓๑๐/๔๑๙	วญฺจนานิ	๑๗๘/๓๔๘
โลกมิม	๒๙๓/๔๑๗	วญฺญงฺกุลี	๒๗/๒๖๒
โลมหัสโน	๒๙/๓๘๓	วญฺญนาวลิสงฺกาสา	๑๘๒/๔๐๕
โลมานิ	๑๐๔/๔๔๐	วฑฺฒติ	๒๓๐/๓๕๖
โลหิตกโช	๑๘๔/๔๕๐; ๒๗๖/๓๖๓	วฑฺฒว	๑๗/๓๘๑
โลหิตกโก	๑๙๐/๔๕๑	วณฺณยนฺติ	๖๓/๔๓๓
โลหิตจันทเนน	๑๘๔/๔๕๐;	วณฺณรูปสมมติทา	๒๘๙/๓๖๕
	๒๗๖/๓๖๓	วณฺณรูปเน	๑๐๒/๔๔๐
โลหิตกฺกฺกโก	๑๗๐/๓๔๗	วตฺถปทา	๑๓/๔๒๘; ๒๕/๔๒๙;
โลหิตกฺกทา	๑๑๖/๔๔๑		๔๙/๔๓๑
โลหิตกฺกฺกโส	๑๖๑/๓๔๖	วตฺถุ	๙๕/๔๓๙
		วทณฺณ	๗๙/๔๓๖

๔๙๔

ขุทฺตกนิกาเย ชาตกปาลิย์

ปทานกุกโม	ปทุเพ/องเก	ปทานกุกโม	ปทุเพ/องเก
วรตฎีกา	๑๒๖/๓๙๙	วาริเคหสยา	๒๔๗/๓๕๙
วธา	๒๒๖/๔๐๙; ๒๘๓/๔๑๖	วาริธโร	๒/๓๘๐
วธิ	๒๑๒/๔๐๘	วารุณียา	๕๕/๓๘๗
วโร	๑๗๘/๓๔๘	วาวีกเรยยะ	๓๑๘/๓๖๘
วนณญ	๑๐๑/๓๙๕	วาสมกปปิยตถ	๑๙๔/๓๕๐
วนมุลผล	๓๐๕/๓๖๖	วาสโว	๑๓๘/๔๔๓
วนตทสวสส	๑๒๓/๓๙๘	วามิกานุจริเต	๑๘๘/๔๐๖
วนตาโท	๓๕๔/๓๗๓	วาพาน	๒๑๔/๔๐๘
วโย	๓๗๓/๓๗๖	วาหนะสุ	๔๒/๔๓๐
วโยคุณา	๓๖๐/๓๗๔	วาหสทสฺसानิ	๒๘๒/๓๖๔
วรปาสาท	๒๐๙/๔๕๕	วาหิเย	๑๖๘/๔๐๔
วรวณณินิ	๙๗/๓๙๔	วิกนทนต์โย	๒๐๓/๔๕๔
วรวาริวโหมสา	๑๑/๓๘๑	วิกิณณวัจ	๒๕๘/๔๑๒
วสมานาปิยสฺสตี	๑๐๒/๔๔๐	วิจรี	๑๙๘/๔๐๖
วสิสฺสทสฺส	๒๐๖/๓๕๒	วิจิตฺตททฎาภรณา	๑๐๘/๔๔๐
วสุนฺธร์	๒๔๗/๔๑๑	วิจิตฺตรูปฺผ	๕๖/๔๓๒
วสุนฺธรา	๒๕๖/๓๖๐	วิชฌญา	๖๗/๔๓๔
วเสยฺย	๑๘๙/๔๕๑; ๒๐๔/๓๕๒	วิชหาม	๒๐๖/๓๕๒
วเสยฺย	๒๒๕/๓๕๕	วิชหิสฺสามิ	๑๔๓/๓๔๕
วาทชวปฺปหาริโน	๑๐๗/๓๙๖; ๑๑๖/๓๙๗	วิชายามิ	๒๐๗/๔๕๔
วานรินทสฺส	๒๐๐/๔๐๗	วิชาเนมุ	๑๑๑/๓๙๖
วายนฺติ	๑๘๓/๓๔๘	วิชฺชิจฺจนถ	๒๘๕/๓๖๔
วาริ	๑๙๓/๔๐๖	วิชฺชิจฺจนเส	๑๖๕/๓๔๗
วาริคุณา	๒๔๒/๓๕๘	วิชิตาวี	๒๑๑/๔๕๕; ๒๔๘/๔๑๑
		วิชชติ	๑๔๘/๓๔๕
		วิชชาธรา	๓๘๔/๓๗๘

ปทานุกรกโม

๔๙๕

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
วิชชุ์	๑๔๑/๔๔๓	วิปาวลิมุห	๑๙๓/๓๕๐; ๒๐๔/๓๕๒
วิชชวิวนุคตลิกเข	๓๓/๓๘๓; ๑๖๐/๕๔๖	วิปาสาขกุกา	๒๗/๓๘๓
วิชชวราภาส	๑๐๘/๔๔๐; ๒๔๐/๓๕๘	วิปัสสุกขตุ	๓๖๒/๔๒๕
วิชฌิตุมุสสนหุติ	๓๖๙/๓๗๖	วิพลเยย	๙๒/๓๙๓
วิญญ	๒๘๙/๔๑๗	วิพภนุตจิกุกา	๒๔๒/๓๕๘
วิทณโณ	๒๑๔/๓๕๔	วิภมิ	๑๐๓/๔๔๐
วิทตลาโก	๓๔๑/๓๗๑	วิมกุจา	๑๑๑/๔๔๐
วิทตวท	๔๖/๓๘๕	วิมกุจาภรณา	๓๒๘/๔๒๑
วิททานิ	๑๔๓/๔๔๓	วิมโท	๑๒๗/๔๔๒
วิฑู	๑๙/๓๘๒; ๔๙/๔๓๑; ๑๕๖/๔๐๒; ๒๙๙/๔๑๘	วิมโน	๓๒๓/๓๖๙
วิทธัน	๑๙/๓๘๒	วิมานเย	๓๒๗/๔๒๑
วิทธันนุติ	๓๓๖/๔๒๒	วิมานเสฏฐ	๑๗๐/๔๔๘; ๒๘๓/๓๖๔
วิทโธ	๑๒๐/๓๙๘	วิมาน	๑๔๔/๔๔๔
วิฑูรา	๑๔๒/๔๐๑	วิยลงการ	๒๒๘/๔๐๙
วิเรนติ	๓๖๗/๔๒๕	วิราคิชา	๓๒๕/๔๒๑
วินสสนุติ	๓๓๕/๔๒๒	วิราชยิ	๓๑๔/๓๖๗
วินาภาโว	๒๐๒/๔๕๓	วิรูปูเปน	๖๗/๔๓๔
วินาสยนุติ	๔๖/๓๘๕	วิลปถ	๑๙๑/๓๕๐
วินิปาติโก	๒๕/๔๒๙	วิลปนุตสส	๑๗๕/๓๔๘
วินุทติ	๓๓/๔๓๐; ๑๕๖/๓๔๖	วิลปนุติยา	๑๙๘/๔๕๓; ๒๐๕/๔๕๔
วิปจจติ	๓๗/๔๓๐	วิลากา	๑๑๐/๔๔๐
วิปริณามธมม	๑๗๓/๔๔๘	วิลาลปกาโส	๖๖/๓๘๙
วิปริณามธมมา	๑๙๑/๔๕๒	วิลปน	๑๗๕/๔๔๙
วิปาโก	๑๗๒/๔๔๘; ๑๗๖/๔๔๙	วิวชเชนติ	๕๖/๓๘๗
วิปปโมกโข	๗๕/๓๙๐	วิวรี	๒๖๑/๔๑๒; ๒๖๗/๔๑๓; ๒๗๙/๔๑๕

ปทานุกรโม	ปทุเพ/องเก	ปทานุกรโม	ปทุเพ/องเก
วิวเรยฺย	๒๗/๒/๔๑๔; ๓๓๒/๓๗๐	เวกิสฺสา	๒๑/๔๒๙; ๑๙๙/๔๐๗
วิวโร	๑๕๕/๓๔๖	เวณิสฺสํ	๑๒๒/๔๔๑
วิวาหํ	๒๐๕/๓๕๓	เวตฺตฺตฺรณิ	๓๘๓/๓๗๘
วิวาหฺสิ	๓๐๑/๓๖๖	เวทชาตา	๙๑/๔๓๘
วิสสุโล	๑๓๖/๔๐๐	เวทนี	๒๑๒/๔๐๘
วิสาลา	๑๑๖/๔๔๑	เวทา	๓๔๑/๓๗๑
วิสิขฺนฺตฺรานิ	๓๙/๓๘๔	เวทิกุมฺหฺรติ	๒๖๐/๔๑๒
วิสัลลํ	๑๘๐/๓๔๘	เวเทตฺ	๓๔๓/๔๒๓
วิสฺสฺเช	๒๗๕/๔๑๔; ๓๓๕/๓๗๐	เวเททฺปฺตฺโต	๓๐๐/๔๑๘
วิสฺสฺเสยฺย	๒๘๙/๔๑๗	เวทฺทโก	๒๒๗/๓๕๖
วิสฺสาโส	๒๑๓/๔๐๘	เวยฺยาวุญฺญิ	๒๖๑/๓๖๑
วิหฺงฺกฺมา	๑๔๑/๓๔๕	เวรา	๖๘/๔๓๔
วิหฺทฺนฺตฺโร	๑๘๔/๔๕๐; ๒๗๖/๓๖๔	เวสฺมํ	๒๘๕/๔๑๖
วิหฺริสฺสาม	๑๙๙/๓๕๑	เวหฺยสฺ	๓๔/๓๘๓; ๓๕/๓๘๔; ๕๒/๔๓๒; ๓๐๖/๓๖๖
วิหฺยสฺ	๓๑๒/๓๖๗	เวพุริยฺพลกฺกฺตฺเต	๒๖๔/๓๖๑
วิหฺสิติ	๓๕๘/๔๒๔	เวพุริยฺมยํ	๑๖๓/๔๔๗
วิหฺเจกา	๖๙/๔๓๔	เวพุริยฺมิสฺसानิ	๒๘๒/๓๖๔
วิทฺทฺทฺโร	๑๓๖/๔๐๐	เวพุริยฺมฺตฺตาถฺรฺชกฺกฺพนฺธา	๕๐/๔๓๑
วิทฺราโค	๘๕/๔๐๗	เวพุริยฺมยา	๑๐๙/๓๙๖
วิทฺโสกา	๒๓๙/๓๕๗	เวพุริยฺปฺนีลา	๑๕๙/๔๔๖
วิทฺโสโก	๑๓๖/๔๐๐	เวพุ	๒๑๒/๔๐๘
วิทฺธิกฺกฺณา	๒๔๒/๔๖๐	[ส]	
วฺทฺธมา	๓๗๒/๓๗๖		
วฺยฺหฺมานิ	๓/๓๘๐		
วฺปฺสมฺมตฺ	๓๒๓/๔๒๑		
		สตินฺทา	๔๓/๔๓๑
		สตฺสฺสามิว	๓๔๑/๔๒๓
		สฺกฺณา	๑๔๒/๓๔๕

ปทานุกรกโม

๔๙๗

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
สกุโน	๑๖๖/๓๔๗	สตุถานิ	๑๔๙/๔๔๔
สกุภา	๖๕/๔๓๔; ๒๒๒/๔๕๗	สนุนิเกติ	๑๑๓/๔๙๗
สกุณณม	๖๘/๓๘๘	สนุนิคำพิย	๒๐๗/๔๐๗
สกุโกถ	๑๕๗/๔๐๓	สปกุขา	๒๗๐/๔๑๔
สกุขี	๑๔/๔๒๘; ๓๔๓/๓๗๑	สปลณวา	๑๙๔/๔๕๒
สกุบปมณณาย	๑๒๔/๔๔๒	สปลิ	๓๕๓/๔๒๔
สกุบมปีติ	๑๓๗/๔๔๓	สปลณณเสวี	๔๙/๔๓๑
สกุโกโต	๒๘๙/๔๑๗	สปลณโณ	๑๗๗/๔๐๕
สกุเกถว	๒๘๗/๔๑๖	สปลิ	๕๖/๓๘๗
สกุขปาโล	๑๖๒/๔๔๗	สปลิกุมโ	๓๖/๓๘๔
สกุขาทาติมรโนหสมิ	๘๗/๓๙๓	สปลิปายาส	๖๓/๓๘๘
สกุคิสิ	๒๖๔/๔๑๓	สพพกามสมิทธิ	๒๕๐/๔๑๑
สกุกร	๖๗/๓๘๙	สพพกามสมิทธิ	๓๐๔/๔๑๙
สกุจปปฏิณณ	๒๖๐/๓๖๑	สพพกามสมิทธิ	๒๘๔/๓๖๔
สกุจวชเชน	๓๒๓/๔๒๑	สพพกาลิก	๒๓๔/๔๕๙;
สกุจันรกุขี	๖๙/๓๘๙; ๗๐/๓๙๐		๒๔๐/๔๖๐
สกุจิจุ	๒๙๗/๔๑๘	สพพกต	๒๘๒/๔๑๖
สกุชโย	๑๕๑/๔๐๒	สพพกุเปตา	๓๒๘/๔๒๑
สกุณตสนุนิกาโส	๒๙๔/๔๑๗	สพพนิมิตถาน	๒๔๔/๔๑๑
สกุณตุ	๑๐๙/๔๔๐	สพพภยาคิวโต	๒๘๔/๔๑๖;
สกุณหว	๗๙/๔๓๖		๒๙๑/๔๑๗
สกุตชโ	๓๐๗/๔๑๙	สพพโกเกหิ	๓๓๗/๔๒๓
สกุตสงฆา	๒๗๘/๔๑๕	สพพมิตตา	๕๙/๓๘๘
สกุติกุมโพ	๑๗๗/๓๔๘	สพพหุมกา	๔๘/๔๓๑
สกุทวสมปตทา	๓๐๘/๔๑๙	สมงิกิโต	๑๘๕/๔๕๑; ๒๗๗/๓๖๓

ปทานกุกโม	ปทเพ/องเก	ปทานกุกโม	ปทเพ/องเก
สมณพราหมณา	๑๗๔/๔๔๙	สมโมทถ	๒๐๘/๓๕๓
สมปปี	๑๑๙/๓๙๘	สมโมทนติ	๑๕๒/๓๔๕
สมโรจยิ	๓๑๓/๓๖๗	สยตุ	๓๕๒/๔๒๔
สมวิปากิโน	๓๘๖/๓๗๙	สยนติ	๕๔/๓๘๖
สมาคจจิ	๓๒๐/๔๒๐	สรนตุ	๘๐/๓๙๑; ๘๑/๓๙๒
สมายนตุ	๑๐๐/๓๙๕	สรภงโก	๙๔/๔๓๙
สมุททุกเวลา	๑๗๙/๔๕๐	สรโก	๑๕๖/๓๔๖
สมปตติ	๒๒๘/๓๕๖	สรหมปีโต	๓๔๓/๔๒๓
สมปนฺนาวาหโน	๑๖๑/๓๔๖	สรีรเกทา	๑๙๒/๔๕๒; ๓๗๒/๓๗๖
สมปรายสฺซาย	๒๕๗/๔๑๒	สรีริ	๘๘/๓๙๓
สมุปรายนติ	๒๗๔/๓๖๓	สลลั	๑๙๖/๔๕๒
สมุปากมตฺตโน	๑๘๕/๓๔๙	สสฏฺจโก	๙๓/๓๙๔
สมุผลสฺสตา	๒๘๒/๔๑๖	สสุริ	๔๘/๓๘๖
สมุผลุโจ	๑๘๒/๓๔๘	สเสถกานนา	๓๗๐/๓๗๖
สมุผลั	๑๘๒/๓๔๘	สโส	๙๓/๓๙๔
สมุผลั	๓๐๗/๔๑๙	สหาโส	๑๘๑/๓๘๔
สมุโพธยติ	๒๗๔/๔๑๔; ๓๓๔/๓๗๐	สหาสา	๒๗๐/๔๑๔
สมุโพธิปโต	๑๓๓/๔๐๐	สเหยย	๓๒๒/๓๖๘; ๓๓๑/๓๗๐
สมภเมย	๓๖๓/๔๒๕	สัปปมิโต	๑๐๕/๓๙๕
สมภว	๑๕๘/๔๐๓	สยตัม	๒๑๘/๓๔๔
สมภโว	๑๖๙/๔๐๔	สยโม	๑๗๙/๓๔๘; ๑๘๖/๔๕๑;
สมมฏฺจกฺขุทลั	๑๖๑/๓๔๖		๒๗๘/๓๖๓
สมมสิ	๑/๓๘๐	สัจจโร	๑๘๗/๔๕๑
สมมาปณิธิ	๒๓๑/๓๕๖	สัจฺชติ	๒๗๘/๓๖๓
สมมุพฺพหิตฺโต	๓๙/๓๘๔	สัจฺจญฺเอย	๒๕๖/๓๖๐

ปทานุกรกโม

๔๙๙

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
สํวทมา	๑๗๖/๓๔๘	สีมโสถํ	๑๙๕/๓๕๐; ๒๐๑/๓๕๑
สํวรี	๓๓/๓๘๓	สีติภคตา	๓๖๒/๓๗๔
สํวรัชติ	๑๘๖/๔๕๑	สีทติ	๑๕๖/๓๔๖
สํวรุเพห	๑๕๘/๓๔๖	สีลวตี	๒๓๐/๔๐๙
สํสทิ	๒๕๙/๔๑๒; ๒๖๓/๔๑๓	สีหพุกุมนิเสวิตํ	๒๙๘/๔๐๘
สํสทติ	๓๐๘/๓๖๖	สีหา	๒๐๓/๔๐๗
สํเส	๒๗๐/๔๑๔	สุกัจจรูป	๑๙๐/๓๕๐
สํเสย	๒๗๓/๔๑๔; ๓๓๓/๓๗๐	สุกัจจ	๒๓๔/๓๕๗
สํหีรปณฺณสุส	๑๕๕/๓๔๖	สุกิตฺติตานิ	๑๗๙/๔๕๐
สํหีโร	๒๗๓/๔๑๔; ๓๓๓/๓๗๐	สุขาเปย	๒๕๓/๔๑๑
สาขา	๑๙๑/๔๐๖	สุขาวโ	๔๗/๔๓๑
สาครกณฺฑลํ	๒๔๗/๔๑๑	สุขทूरยานิ	๒๓๒/๓๕๖
สาชีวา	๑๑/๔๒๘	สุขมาลรูปา	๒๙๐/๔๑๗
สารจฺจินฺตินี	๒๕๗/๔๑๒	สุชยา	๒๙๐/๔๑๗
สาปสฺสเย	๒๖๘/๓๖๒	สุทวินิจฺฉินี	๓๓/๔๓๐
สํวโรคณฺณ	๑๕๖/๓๔๖	สุทิตฺถา	๑๑๒/๓๙๗
สาสทิ	๒๒๙/๔๐๙	สุทารุณ	๓๐๔/๓๖๖
สาหสาการา	๑๗๘/๓๔๘	สุทจฺจข	๒๓๓/๔๑๐
สิกฺขติ	๑๗๘/๓๔๘	สุทลลภิตฺติ	๓๓๐/๔๒๒
สิรสา	๑๓๖/๔๔๓	สุนขา	๗๑/๔๓๕
สิริ	๗๕/๔๓๕; ๗๙/๔๓๖	สุปณฺณราชา	๒๙๒/๔๑๗
สิริยา	๑๘๒/๔๕๐	สุปณฺโณ	๒๕๘/๔๑๒; ๒๖๖/๔๑๓; ๒๘๔/๔๑๖
สิรี	๓๔๐/๔๒๓		
สิริมโต	๒๐๐/๔๐๗	สุปาปมมฺนิ	๖๙/๔๓๔
สิโร	๑๘๑/๔๐๕	สุปปพิท	๑๘๖/๓๔๙

ปทานกโม	ปพเพ/องเก	ปทานกโม	ปพเพ/องเก
สุผลลา	๑๕๙/๔๔๖	สุหัง	๒๖๓/๔๑๓
สุพยุชฌนา	๙๒/๔๓๘	สุโธ	๑๗/๔๒๘
สุภิสรูป	๓๖๕/๓๗๕	สุรา	๓๖๗/๓๗๕
สุมุไซ	๓๕๐/๓๗๓	สุโร	๒๓๗/๔๑๐
สุยยนติ	๓๘๓/๓๗๘	เสนโก	๓๒๗/๓๖๙
สุรชชัง	๓๖๙/๔๒๖	เสนา	๖๘/๔๓๔
สุรกี	๑๘๔/๓๔๘	เสนปิยา	๓๒๖/๔๒๑
สุริโย	๑๖๑/๓๔๖	เสยยมถนุณปาน	๑๗๕/๔๔๙
สุถรรุโป	๙๘/๓๕๙	เสถกุกิ	๑๙๕/๓๕๐
สุวณณกปปเน	๒๖๒/๓๖๑	เสวิตพพา	๑๙๓/๔๕๒; ๒๗๙/๓๓๖;
สุวณณกาญจรรวาทิ	๑๖๑/๔๔๖		๒๘๐/๓๖๔
สุวณณจิตัง	๒๖๔/๓๖๑	เสเวถ	๘๓/๔๓๗
สุวณณเปสโส	๑๐๕/๓๙๕	เสเวยฺย	๑๘๕/๓๔๙
สุวณณสงกจจรรว	๓๒๖/๔๒๑	โสภกฺกฏาย	๓๐๓/๔๑๙
สุวิคคหา	๓๒๖/๔๒๑	โสจถ	๑๙๒/๓๕๐
สุวินิตฺตโร	๕๙/๔๓๓	โสจสิ	๒๑๑/๓๕๓
สุวิมุตฺตจิตฺตา	๑๓๓/๔๐๐	โสจามิ	๒๓๓/๔๑๐
สุตฺตกหิตนฺตฺชนโน	๑๘/๔๒๘	โสตฺถิ	๗๙/๓๙๑; ๘๒/๓๙๒
สุตฺตมาหิโต	๑๒๓/๓๙๘	โสทริยา	๑๗๖/๓๔๘
สุตฺตมมฺภุจา	๑๑๗/๔๔๑	โสปปาหณ	๑๒๕/๔๔๒
สุตฺตมณี	๑๒๓/๔๔๑	โสปปาหโน	๑๔๐/๔๔๓
สุตฺตโหริว	๕๕/๓๘๗	โสภติ	๑๖๑/๓๔๖
สุตฺตโสณิ	๑๑๑/๔๔๐	โสมนสฺส	๒๑๓/๓๕๔
สุทชฺชา	๓๓๘/๔๒๓	โสมนสฺโส	๒๓๕/๓๕๗
สุทโย	๘/๔๒๗	โสวณฺณฆราวานิ	๒๘๑/๓๖๔

ปทานุกรโม	ปพฺพ/องฺค	ปทานุกรโม	ปพฺพ/องฺค
โสวณฺณปุพฺพมัลยวํชิตกิลฺโล		หิตานุกุมฺมปี	๖๐/๓๘๘
	๒๒๗/๔๕๘	หิมจฺเจ	๑๘๘/๓๔๙
โสวณฺณมยปาสาทะ	๒๖๔/๓๖๑	หิมวณฺโ	๓๑๙/๔๒๐
โสวณฺณมยา	๑๖๑/๔๔๖	หิมวา	๑๖๓/๔๐๓
[ห]		หิมสีตภูฏิกานํ	๒๘๕/๔๑๖
		หิยฺยติ	๓๔๘/๓๗๒
หณฺณตุ	๓๕๗/๔๒๔	หิรณฺณํ	๕๑/๓๘๖; ๓๓๗/๔๒๓
หฏฺฐโลโม	๙๑/๓๙๓	หิริยา	๒๘๑/๔๑๕
หตฺถปาทา	๑๘๑/๔๐๕	หิริมฺนา	๕๓/๓๘๗
หตฺถา	๒๑๔/๔๐๘	หีสติ	๒๑๑/๓๕๓
หตฺถาโรหา	๙๖/๓๙๔; ๓๓๙/๔๒๓	หิเสยฺยํ	๒๐๓/๔๐๗
หทยงฺคมิ	๑๕๖/๔๔๖	หีนชฺชโจ	๑๕๗/๓๔๖
หทยงฺคมา	๒๙๒/๓๖๕	หีนตฺตรูปา	๓๔๕/๓๗๒
หทยตฺถเณ	๒๗๓/๔๑๔; ๓๓๓/๓๗๐	เหจกา	๓๗๗/๓๗๗
หทยสฺส	๓๒๐/๓๖๘	เหจยิโต	๒๑๒/๓๕๓
หทยํ	๑๓๒/๔๐๐; ๒๐๓/๔๕๔	เหเจตฺยทุสฺสํ	๓๐๐/๓๖๖
हनฺนติ	๓๖๗/๓๗๕	เหเจติ	๒๑๑/๓๕๓
หนึสฺสุ	๒๔๔/๔๖๐	เหมจฺจนฺทณฺณนฺธิ	๑๐๙/๔๔๐
ทเนยฺย	๔๙/๓๘๖	เหสฺสติ	๑๙๓/๓๕๐; ๓๐๙/๔๑๙;
ทสาม	๒๐๒/๓๕๒		๓๒๑/๔๒๐
ทสฺสคฺคฺกรา	๓๒๖/๔๒๑	เหสฺสํ	๑๓๕/๔๔๓
ทสฺสา	๒๗๒/๓๖๒; ๓๕๒/๓๗๓	เหหิทิ	๒๐๐/๓๕๑

ขุททกนิกาย ชาตกปาลิย์

อสาธณนามานี

ปทานกถโม	ปพเพ/องเก	ปทานกถโม	ปพเพ/องเก
[อ]		อพมกตโร (ทุโม)	๙๑/๘๗
อภูก	๕๖/๑๓๑	อมพวน	๒๓๙/๔๖๐
อภูกิก	๑๒๙/๓๒	อรุณราชสุต	๑/๙๖
อภูกิมล	๑๑๑/๒๕๑	อลกชี (เทวธิตา)	๖/๔๒๗
อภูกมครา	๑๕๓/๖๔	อลมพสา (เทวภณณา)	๑๐๕/๔๔๐;
อชชโน (ราชา)	๖๙/๔๓๔;		๑๒๑/๔๔๑; ๑๓๖/๔๔๓
	๗๒/๔๓๕	อลีนจิตทำ	๑๑/๓๙
อณฺชน (วน)	๗๐/๑๕๒	อลีนสทโท (ราชปุตโต)	๙๕/๓๙๔
อฏฺฐโก (ราชา)	๕๑/๔๓๑	อวริยปิตา (นาวิโก)	๓/๑๔๓
อฏฺฐิเสน	๕๔/๑๖๙	อสทิส (ราชปุตโต)	๖๑/๔๙
อฏฺฐวสีโล	๑๙/๙๘	อสิทากุยา	๑๖๘/๖๗
อนนทปายี (สกุณ)	๑๓๘/๙๓	อสสกราเชน	๑๑๓/๕๗
อนรุตโร (เถโร)	๓๘/๒๑๖;	อสสทาน	๒/๙๖
	๙๓/๔๓๙; ๙๙/๓๐๓	อสสทถ	๔๓/๑๐๒
อนุสสิโส (ทาบโส)	๙๔/๔๓๙	อฬาร	๑๕๗/๔๔๖; ๑๘๓/๔๕๐
อนมทสสิสุ	๑๔๒/๑๘๐	[อา]	
อปรรณสส	๓๗/๑๔๘	อาณนโท (เถโร)	๙๔/๔๓๙;
อปปจันตี	๑๑๔/๒๘		๙๙/๓๐๓

อสาธารณนามานี

๕๐๓

ปทานกุกโม	ปพเพ/องเค	ปทานกุกโม	ปพเพ/องเค
อานนโท (ปณฺทิต)	๑๒๐/๒๖๘	[โอ]	
อายุโร	๔๑/๑๖๗		
อสาวัตี (ลตา)	๒๖/๑๔๗		โฏฐิจิพฺยารี ๑๐๑/๑๗๕

[อี]

อินฺทสมานโกตฺตํ	๒๑/๔๒
อิสิสํ	๗๘/๑๙
อิสสิสํ (คาปสํ)	๙๖/๔๓๙;
	๑๐๗/๔๔๐; ๑๒๑/๔๔๑;
	๑๓๖/๔๔๓

[อุ]

อุกฺกเสวเสส (รณฺโณ)	๒๓๖/๓๖๑
อุทฺตโร	๒๙/๒๕๖
อุทโย	๔๑/๑๘๙; ๕๓/๒๔๕
อุทฺยิ (เถโร)	๙๔/๔๓๙
อุปฺชติโย	๘/๓๒๖
อุปฺชฌาโย	๘/๓๒๖
อุปฺสาพฺหก	๓๑/๔๔
อุโปสถ	๑๐๕/๒๕๐
อุปฺปลวณฺณา	๑๐๐/๓๐๓
อุพฺพรี	๑๘/๑๒๖
อุสินฺนร	๖๒/๒๖๐

[เอ]

เอราปเถ	๑๐๕/๕๖
เอสุการี	๓๔๗/๓๗๒; ๓๕๖/๓๗๓

[ก]

กจฺจანი	๑/๑๘๓
กจฺจายโน (เถโร)	๙๓/๔๓๙
กฏาหก	๑๒๕/๓๑
กณฺเฑการวณ	๒๓๕/๙๕๙
กณฺห	๑๖๕/๒๓๕; ๑๗๔/๒๓๖
กณฺหาโกตฺมเกหิ	๑๐๕/๕๖
กปฺปสฺส	๑๘๑/๑๒๐
กมฺโพชกา	๕/๒๕๓
กกรณฺทโก	๙๔/๑๗๔
กณฺฑก	๑๒๗/๓๑
กลาพ (ราชา)	๖๙/๔๓๔; ๗๓/๔๓๕
กลิงฺกา (วณฺชิชา)	๑๑๑/๒๑๐
กลิงฺกาน	๙๔/๑๗๔
กสฺสป	๔๑/๒๗๕; ๔๕/๑๐๒;
	๘๕/๒๘๐; ๙๑/๒๘๑;
	๑๐๐/๒๘๒
กสฺสปา (กจฺจปา)	๖๙/๘๔
กสฺสโป	๙๓/๔๓๙; ๙๙/๓๐๓;
	๑๓๒/๔๔๒
กํโส (มหาราช)	๒/๔๒๗; ๙๖/๘๗
กาติยาน	๙/๑๘๔
การณฺทีย	๓๔/๑๒๘

๕๐๔

ขุททกนิกาย ชาตกปาลิย

ปทานกุกโม	ปทุเพ/องเก	ปทานกุกโม	ปทุเพ/องเก
กาลวาเต	๓๗/๑๔๘	เกกเก	๑๕๕/๖๔
กาลิงคุรารา	๕๑/๔๓๑	เกปุ่	๑๐๗/๑๐๙
กาลิงคสมิ	๗๖/๘๔	เกสโว	๑๖๖/๒๓๕
กาลิงโค (ราชา)	๖๗/๒๗๘; ๗๔/๒๗๙; ๘๒/๒๘๐	โกฏสิมฺพลี	๑๒๒/๑๗๘
กาสิก (วตถ)	๑๔๑/๙๔	โกณฺหณณ	๖๐/๔๓๓; ๖๕/๔๓๔
กาสิปุรี	๑๓๕/๔๐๐	โกณฺหณณ (มกฺกฏา)	๖๙/๘๔
กาสียา	๙๕/๘๗	โกณฺหณโณ	๔๗/๑๒
กาสีราชา	๕๑/๑๐๓; ๒๖๖/๓๖๑; ๒๖๘/๓๖๒	โกมาริยปุตฺตสฺส	๑๔๖/๙๔
กาสีวทฺธโน	๒๖๔/๓๖๑	โกรพฺยสฺส (รณฺโณ)	๑๔๕/๔๐๑; ๑๔๙/๔๐๒; ๑๗๑/๔๐๔
กาสิน	๕๕/๒๗๗; ๖๖/๒๗๘	โกรโพนฺย (ราชา)	๒๒๘/๓๑๙; ๒๓๒/๓๑๙; ๒๔๐/๓๒๐; ๒๕๓/๓๒๑; ๒๖๑/๓๒๒
กาฬกณฺธิ	๘๓/๒๑	โกลิโต (เถโร)	๓๘/๒๑๖; ๙๔/๔๓๙
กาฬพาหุ	๑๑๖/๑๑๑	โกสล	๑๑/๓๙
กาฬ	๑๑/๓	โกสล	๗๔/๑๕๒
กาฬี	๔๑/๑๔๘	โกสิก	๑๑/๓๘๑
กาฬุทายี (สกุโก)	๑๐๑/๓๐๓	โกสิย	๗๕/๒๖๒; ๘๔/๒๖๓; ๑๘๖/๗๐
กิมปุก	๘๕/๒๑	โกสิยายเน	๑๔๕/๓๖
กีสวจุโณ (ทาบโส)	๙๔/๔๓๙	โกสิเย	๑๓๐/๓๒
กุนฺฑลนิน	๑๔/๔๒๘	โกสิโย	๑๗/๒๙๑; ๙๐/๒๖๔
กุมภิลกา (สกุณา)	๑๗๔/๓๑๓		
กुरुโย	๑๕๕/๖๔		
กुरुณ	๓๑/๒๑๔		
กุลวทฺธน	๒๑๙/๔๕๖		
กุสนาฬิ	๑๒๑/๓๐		
กุสมาลี	๑๑๕/๒๕๑		

[ข]

ขรปุตฺต

๗๗/๑๕๓

ขราทีย

๑๕/๔

ปทานุภโม	ปพเพ/องเก	ปทานุภโม	ปพเพ/องเก
ชชชชชชช	๑๐๐/๓๐๓	จิณฺจมาณวิกา (มาตา)	๑๒๐/๒๖๘
ชรมาลี	๑๐๙/๒๕๑	จิตฺตโก	๑๒๐/๓๔๓
[ก]		จิตฺตลทา	๒๖/๑๔๗
กงฺกา	๔๙/๒๐๑; ๗๗/๑๙๓	จิตฺโต (อิส)	๒๗/๓๒๙
กงฺกาล	๔๒/๑๘๙	จิตฺโต (คหปติ)	๑๐๐/๓๐๓
กงฺเคโย (มจฺโณ)	๑๐๙/๕๗	จุพเนยฺยสฺส (พฺรหมทตฺตสฺส)	๒๒๕/๔๑๒
กนฺธมาทโน (ปพฺพโต)	๑๖๓/๔๐๓	เจตา	๔๘/๑๒
กนฺธารราชสฺส	๑๙/๒๓๙	เจตีย	๔๗/๑๙๐
กนฺธารานํ	๙๔/๑๗๔	[ฌ]	
กยาย	๘๐/๒๖๒	ฉပ္ฺยาปฺตเตหิ	๑๐๕/๕๖
กิริทตฺเตน	๖๗/๕๐	[ช]	
กุมภิโย	๘๕/๑๓๕	ชนฺสนฺโร (ราชา)	๔๙/๒๕๙
โคทม	๖๘/๑๗๐	ชมฺพุก	๒๖/๔๒๙
โครวินทํ	๘๗/๓๓๗	ชมฺพุโก	๑๐๓/๒๐๘
[ฌ]		ชมฺพุทฺธิปา	๒๕/๒๕๖
มฺห	๒๙/๑๒๗	ชยทฺทิสฺโส (ปญฺจาลราชา)	๖๕/๓๘๙
มฺหริ	๓๘๔/๓๗๘	ชีวกํ	๙๗/๒๔
[จ]		ชฺณทํ	๑๓/๒๓๘
จกฺกวาก	๑๓๕/๒๓๑	[ต]	
จตุรฺกฺโข	๑๐๓/๒๐๘	ตกฺกสฺสิลลา	๑๕๗/๖๕
จนฺทวทฺธิ	๖๖/๒๐๓	ตกฺกการิเย	๑๐๔/๒๘๒
จนฺเท	๑๘/๒๙๒; ๒๐๙/๔๕๔	ตจฺจ	๑๖๓/๓๑๑
จนฺโท	๘๖/๒๖๓	ตจฺจกํ	๑๗๙/๓๑๙
จมฺเปยฺโยโก (นาโค)	๒๕๓/๓๕๙		

ปทานกถโม	ปทุเพ/องุเก	ปทานกถโม	ปทุเพ/องุเก
ตนุฑริ	๖๖/๒๖๑	เทวกุณฺชโร (มฆวา)	๑๒๔/๔๔๒
ทมฺพ	๕๕/๑๓๑	เทวทฺทโต	๑๒๐/๒๖๘; ๑๓๕/๔๐๐
ทาวทีสา (เทวา)	๑๓๘/๔๔๓	เทวิโล (ทาบโส)	๖๕/๑๙๑;
ทาวทีเสสุ (เทเวสุ)	๒๐๘/๓๑๖;		๙๔/๔๓๙
	๒๑๑/๓๑๗; ๒๑๙/๓๑๘	โทเน	๘๐/๒๖๒

ติฏฺฐ	๑๘๙/๓๔๙
ติมฺพร	๘๐/๒๖๒
ติริฏฺฐาจุโน	๒๕/๗๗
ตุณฺทิล	๘๙/๑๕๔
ตุณฺทิล	๑๐๖/๒๘๒

[ท]

ทกฺขิโน	๓๑/๒๕๗
ทณฺทกั (ราชา)	๖๙/๔๓๔; ๗๐/๔๓๕
ททฺท	๑๓/๙๘
ทริมาลี	๑๑๓/๒๕๑
ทริวาทน	๗๒/๕๑
ทพฺภปฺป	๓๑/๑๖๖
ทริมุโข	๑๙/๑๔๖
ทวารกั	๑๖๗/๒๓๕
ทสฺสณฺณกั	๓๙/๑๖๗
ทสรโถ	๘๔/๒๔๘
ทพฺพทมฺมสฺส	๙๘/๑๗๕
ทุชฺชจุโจ	๑๙/๙๘
ทุมฺมุโข	๙๔/๑๗๔
ทุโยธโน (ราชา)	๑๗๓/๔๔๘

[ฐ]

ฐงฺก	๓๐/๑๒๗
ฐทฺรภูจ	๕๐/๑๔๙; ๑๓๖/๓๔๔;
	๑๕๓/๓๔๖
ฐนปาลี	๙๗/๒๒๔
ฐมฺมนฺทรี	๓๘๓/๓๗๘

[น]

นกฺกขี	๙๔/๑๗๔
นนทโก	๓๙/๑๐
นนทนํ (วนํ)	๒๙/๑๙๙; ๓๙/๒๐๐
นนทเน (วเน)	๙๙/๓๙๕;
	๙๙/๔๓๙; ๑๒๔/๔๔๒
นนทียํ (ปฺกฺกํ)	๗๐/๑๕๒
นนทีย	๗๓/๑๕๒
นนทิสเนน	๑/๙๕
นนโท	๑๙/๙๘
นพฺมาลี	๑๑๗/๒๕๑
นารท	๔๘/๒๗๖; ๖๐/๑๙๑
นารโท (ทาบโส)	๙๔/๔๓๙

ปทานุกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกโม	ปพเพ/องเก
นาลิกีโร (ราชา)	๖๙/๔๓๔	ปาลิเลโยโย (นาโค)	๑๐๑/๓๐๓
นิโครฐ	๗๒/๒๒๒	ปิงกลา	๑๑๙/๑๑๑
นิโครฐ	๑๒/๔	ปิงคิยานี (กริยา)	๑๖๔/๑๑๘
นิมิราชา	๙๔/๑๗๔	ปิงคิโย	๑๐๓/๒๐๘
เนรุ	๒๕/๑๔๖	ปียงคิโย	๑๗/๑๒๖

[ป]

ปณจสิโซ	๘๖/๒๖๓
ปณจาลา	๙๑/๑๐๗; ๑๕๕/๖๔; ๒๓๙/๔๑๐; ๒๕๕/๔๑๒
ปณจาลิ	๓๕๕/๓๗๓
ปณจาลอ (ราชา)	๑๖๘/๓๔๗; ๓๕๗/๔๒๔; ๓๖๒/๔๒๕
ปณทรรก	๑๘๙/๓๔๙
ปณทรรโก (นาคราชา)	๒๙๑/๔๑๗
ปณทว	๖๗/๕๐
ปติโกลุมพ	๑๖๕/๓๔๗
ปนาโท (ราชา)	๔๐/๗๙
ปนถก	๙๗/๒๔
ปรนตป	๑๕๕/๑๘๒
ปรินทกูปโต (กิชณปนโต)	๑/๑๙๖
ปาฏลิว	๒๓๗/๔๕๙
ปาฏล	๔๙/๒๐๑
ปาทณชลิ	๑๙๔/๗๑
ปาปโก	๙๗/๒๔
ปาราสริโย	๑๔๓/๖๒

ปุกกุสปริสสุส	๓๒๗/๓๖๙
ปุกกุโส	๔๓/๑๖๗
ปจิมนทส	๔๒/๑๐๒
ปณณลกขณา	๑๐๒/๘๘
ปณณิกา	๑๑๖/๙๐
ปณโน	๙๙/๓๐๓
โปฏจปาท	๑๑๔/๑๑๐
โปฏจปาโท	๙๖/๕๔
โปริสาทส	๗๑/๓๙๐; ๗๗/๓๙๑

[ผ]

ผนทโน (รุกโข)	๑๘/๒๗๓

[พ]

พก	๖๙/๑๗๑
พกส (รวมโ)	๑๖๓/๑๑๘
พนทรรส	๑๑/๑๘๕
พฐมทต	๑๔/๑๒๕; ๑๔/๑๔๕; ๘๙/๑๐๗
พฐมทตส (รวมโ)	๑๖๔/๑๑๘; ๓๖๔/๔๒๕
พฐมทต	๔๒/๑๘๙

ปทานกุกโม	ปพเพ/องเก	ปทานกุกโม	ปพเพ/องเก
พุทธมุตโต (ราชา)	๓๔๘/๔๒๔	ภีมรโถ (ราชา)	๕๑/๔๓๑
พลวามุขี	๑๑๙/๒๕๒	ภีมเสน	๘๐/๒๐
พลลิกโก	๑/๓๘	ภุทธวรา	๒๕๖/๓๖๐
พหุกาย	๘๐/๒๖๒	ภโง	๓๘๒/๓๗๘
พหุจินตี	๑๑๔/๒๘		
พารานตี	๕/๒; ๑๐๔/๒๕๐;		

[ม]

	๒๘๓/๓๖๔	มฆวา (เทวราชา)	๓/๙๖; ๑๘๗/๑๒๑
พาวริกสส (รณโณ)	๑๖๓/๑๑๘	มณฑุพยุ	๗๑/๒๒๑
พาเวรุ	๑๕๔/๑๑๖	มรุตโต (เสฏฐจวานโร)	๑๐๑/๓๐๓
พาหิโก	๑๕/๑๘๕	มโนไซ (มิกราชา)	๘/๑๖๓
พีรณณมกสมี	๑๒๑/๕๙	มนุทธา	๒๒/๗๗

[ก]

ภกุก	๕๕/๔๘	มหิพามุไซ	๒๖/๗
ภกุกวิ	๙๕/๑๗๔	มโหสถ	๓๙/๔๙
ภณทกุกุณิ	๘/๓๒๖	มโหสถ	๘๓/๕๒; ๘๕/๓๓๗;
ภททช	๔๒/๘๐		๑๐๓/๓๔๑
ภททสาโล	๑๔/๒๕๕	มโหสถโร	๒๕๒/๔๑๑; ๓๒๔/๓๖๙
ภททกาโร (ปุตโต)	๑๔๗/๔๐๒	มาตงโค	๑๐/๓๒๖; ๑๐๕/๑๗๖
ภรโต	๑๕/๑๘๕; ๘๔/๒๔๘	มาตล (เทวปุตโต)	๓๑/๘; ๘๖/๒๖๓;
ภรูกุณา	๑๐๙/๒๕๑		๒๐๓/๓๑๖
ภรุราชา	๑๒๕/๕๙	มาลาสิริ	๑๘๙/๓๔๙
ภลลิตโย (ราชา)	๑๘๖/๓๔๙	มาลิตโย	๑๐๓/๒๐๓
ภารทวาไซ (มหาพหุมา)	๖๘/๒๗๘;	มิกาลโป	๓๔/๑๔๗
	๑๔๔/๔๐๑; ๑๔๘/๔๐๒;	มิตจินตี	๑๔๔/๒๘
	๑๗๐/๔๐๔	มิตกโก	๔/๑๑

ปทานุกโม	ปทุเพ/องเก	ปทานุกโม	ปทุเพ/องเก
มิตฺตวีนุ	๑๐/๒๑๒	โรหิตกั	๔๕/๑๒
มุตฺตลฺกฺ	๖๖/๑๖	โรหิตเยยฺยสฺส	๑๖๖/๒๓๕
มุตฺตกา	๑๒๓/๑๔๐		
เมณฑิตฺตโร (ทาบโ)	๙๓/๔๓๙		
โมคฺคฺลฺลาโน	๙๙/๓๐๓		

[ล]

ลฺกฺชนสึตา	๘๔/๒๖๘
ลฺกฺชน	๑๑/๓
โลมสฺกสฺสปี (อิตฺ)	๖๐/๒๐๒; ๖๖/๒๐๓

[ย]

ยณฺณทฺทฺ	๖๒/๒๑๙; ๖๔/๒๒๐; ๗๑/๒๒๑

[ว]

ยณฺณ	๖๑/๒๖๑
ยมนาย	๕๑/๘๑
ยวมชฺฌกสฺส	๑๑๒/๒๘
ยามโน (มจฺ)	๑๐๙/๕๗
ยฺรณฺชย	๗๔/๒๔๗; ๘๑/๒๔๘
ยฺรณฺชิล (ราชา)	๘๓/๒๔๘; ๑๒๘/๑๗๘; ๑๔๕/๔๐๑; ๑๔๙/๖๐๒; ๑๗๑/๔๐๔; ๒๒๒/๓๑๘

วชฺโณ	๑๙/๙๘
วรุณ (ราชา)	๗๙/๓๙๑
วลาเห	๙๒/๕๔
วสนฺธวรา	๒๕๖/๓๖๐
วาทกั	๔๘/๘๑
วาสว	๙๓/๒๖๔; ๑๒๒/๑๓๙
วาสว	๑๑๒/๑๕๘
วาสโว (เทว)	๖๕/๑๗๐; ๑๓๘/๔๔๓
วาเสฏฺฐิ	๓๕๑/๓๗๓
วาเสฏฺฐโ	๑๒๙/๑๗๙
วิทฺเทปฺตฺ	๑๕๑/๔๔๕
วิทฺเทหาน	๙๔/๑๗๔
วิทฺรุ	๑๒๘/๑๗๘; ๒๒๒/๓๑๘; ๒๓๒/๓๑๙; ๒๔๐/๓๒๐; ๒๕๓/๓๒๑; ๒๖๑/๓๒๒
วิทฺรฺวา	๑๔๒/๔๐๑
วิทฺโร	๓๘/๒๑๖
วินฺตกั	๑๙/๔๑

[ร]

รมกั (นกร)	๘๑/๒๔๘
ราร	๑๑๓/๑๑๐; ๑๑๕/๑๑๑
ราม	๘๕/๒๔๘
รุรุ	๑๓๒/๒๘๖
รฺห	๘๑/๕๒
โรมก	๗๙/๘๕
โรหน	๑๐๕/๓๔๑; ๑๐๗/๓๔๒

ปทานกุกโม	ปพเพ/องเก	ปทานกุกโม	ปพเพ/องเก
วิรูปกขุสฺส (มหาราชสฺส)	๕๑/๑๔๘	สมภโว (กนิฏฺโจ)	๑๕๕/๔๐๒;
วิรูปกเชหิ	๑๖๕/๕๖		๑๖๐/๔๐๓; ๑๖๗/๔๐๔
วิสยฺห	๑๕๗/๑๑๖	สมภุทํ	๒๔/๓๒๙
วิสฺสเสโน	๕๔/๘๑	สมมิลลหาสินี	๑๐๙/๑๑๐
วีรก	๑๐๗/๕๖	สยฺห	๓๗/๑๐๑
เวทฺตฺรโณ	๓๘๓/๓๗๘	สรวงโก	๕๙/๔๓๓; ๙๔/๔๓๙
เวทพฺพิ	๔๘/๑๒	สวัญจโก	๑๐๘/๕๗
เวเทห	๗๘/๑๗๒	สํวร	๙๙/๒๕๐
เวเทหปฺปฺโต	๓๐๐/๔๑๘	สาเกทํ	๗๐/๑๕๒
เวเทหิ	๑๙/๔๑; ๔๐/๔๕	สาขมิกํ	๑๑๓/๑๑๐; ๑๑๕/๑๑๑
เวรมฺภานํ	๓๗/๑๔๘	สาขํ	๑๒/๔
เวสฺสณฺตรํ	๑/๔๒๗	สาโข	๗๒/๒๒๒
เวฬุกฺกสฺส	๔๓/๑๑	สาตาคิโร (ยฺกฺโข)	๑๐๐/๓๐๓
		สาธินอ (เวเทโห)	๒๐๕/๓๑๖
		สามา	๗๐/๑๐๕
	[ส]	สารีปฺปฺโต	๓๘/๒๑๖; ๙๓/๔๓๙;
สกโก	๖๒/๔๓๓; ๗๐/๓๓๕;		๙๙/๓๐๓; ๑๒๐/๒๖๘
	๘๖/๒๖๓; ๑๐๙/๑๕๗		
สงฺข	๓๙/๒๑๖; ๔๖/๒๑๗	สาลก	๑๙๘/๗๒
สณฺชโย	๑๔/๔; ๑๕๑/๔๐๒	สาลิโย	๓๕๒/๔๒๔
สณฺชีวโก	๑๕๐/๓๖	สาลิสฺสโร (ตฺวาปฺโส)	๙๓/๔๓๙
สทฺธมฺโม	๕๘/๔๘	สาลูกฺกสฺส	๑๐๖/๘๙
สทฺปฺปฺโต	๑๑๒/๕๗	สวัญจิกิ	๖๖/๒๖๑
สทฺตฺติคฺคฺมโป	๑๗๗/๓๔๘	สิรี (เทวธิตา)	๖/๔๒๗
สทฺตฺกํ	๒๔/๑๘๖	สิวิโย	๖๐/๓๓๔; ๗๙/๓๓๖
สพฺพทฺตฺเตน (ราชินา)	๘๑/๒๔๘	สิวิราเชน	๖๗/๓๓๕
สมฺพฺลา (ภริยา)	๒๙๙/๔๑๘	สิวิ	๖๖/๑๙๑

ปทานุกรโม	ปพเพ/องุเก	ปทานุกรโม	ปพเพ/องุเก
สุขวจนโน	๑๙/๙๘	สุลลสา	๒๔/๑๘๖
สุจิรต	๑๓๘/๔๐๑; ๑๕๑/๔๐๒; ๑๗๓/๔๐๔	สุวณฺณปสฺสโต (กิริ)	๑๐๕/๓๙๕
สุทฺธโจ	๑๙/๙๘	สุสนธิ	๕๕/๑๓๑
สุทฺธมปติ	๑๒/๒๑๒; ๕๔/๓๓๓; ๕๘/๔๓๓; ๗๐/๓๓๕	สุสสิม	๒๕/๔๓; ๑๑๔/๑๗๖
สุชาตาย	๒๔/๙๗	สุหฺนุ	๑๕/๔๐
สุตนา	๑๒๑/๓๔๓	เสกฺคุ	๑๓๓/๖๐
สุตโสม	๑๙๙/๔๕๓; ๒๐๕/๔๕๔; ๒๒๑/๔๕๗	เสกฺเกตุ	๘/๑๔๔
สุทฺธสฺสนํ (นกร)	๒๔๔/๔๖๐	เสนโก	๔๕/๑๖๗; ๗๙/๑๕๓; ๓๒๗/๓๖๙
สุทฺธมฺมายํ (เทวสฺมาย)	๙๕/๔๓๙; ๑๒๑/๓๐๕; ๒๐๔/๓๑๖	เสยฺห	๖๑/๒๐๒
สุปฺตโต	๑๒๔/๙๒	โสณฺน	๑๕/๔๐
สุปฺตฺสา (ภริยา)	๑๒๕/๙๒	โสตุสฺสโน (กุมาร)	๒๙๙/๔๑๘
สุปฺปารก	๑๐๘/๒๕๑	โสมหตฺตโต	๑๐๕/๑๗๖
สุพาหุ	๖๐/๑๓๒; ๑๐๘/๒๐๙	โสมนสฺสโต (กุมาร)	๒๓๕/๓๕๗
สุมุข	๑๓๓/๓๔๔	โสเมยาค	๖๓/๒๔๖
สุเมธ	๑๒๖/๓๐๕	โสโม (ราชา)	๗๙/๓๙๑
สุริโย	๘๖/๒๖๓	[ห]	
สุรจิโน	๑๐๒/๓๐๓	หาวิต	๔๔/๒๐๑
		หิมวโต (ปพฺพตฺส)	๓๗/๒๙๓

ขุทฺทกนิกายสุต ขาตกปาลีย์
 กาถานํ ปฐมปาथा

ปฐมปาथा	ปพเพ/องฺเถ	ปฐมปาथा	ปพเพ/องฺเถ
[อ]		อกุโกเรน ชินเ โกรธ	๒/๓๘
อกุกกสํ อมฺรุตํ	๘๒/๑๕๓	อกุโกสติ ยถากามํ	๑๙๘/๑๒๒
อกทณฺณมกฺกตารํ	๓๑/๑๐๐	อกฺขาทํ เต มยา สพฺพํ	๗/๓๘๐
อกทณฺณสฺส โปสฺสส	๗๒/๑๘;	อกฺขี ภินฺนา ปญฺเญ นฺนุโจ	๑๓๙/๓๔
	๑๐๗/๒๐๙	อเชตฺตพฺพนฺธ อมโม นีราโส	๗๑/๒๙๘
อกทฺวา อปรณฺณสฺส	๓๗/๑๔๘	อกมา นฺนุ โส สทฺโท	๑๕๘/๑๘๒
อกรรมฺหส เต กิจจํ	๒๙/๑๐๐	อกมาสี โส รหํ วิปฺปสฺสนํ	๑๕๕/๔๔๕
อกาเล วสฺสตี ตสฺส	๔๘/๑๙๐	อการา ปจฺจุเปตสฺส	๑๑๖/๑๓๙
อกาสี โยคํ ฐวณฺณปฺปตฺโต	๑๒๑/๕๙	อการีโน อนนฺปานวตฺตทา	๙/๑๔๔
อกิตฺตี ทิสฺวาน สมฺมณฺฑํ	๘๓/๒๘๐	อกุคินา วีย สนฺตตฺโต	๒๑๗/๔๐๘
อกิตาสฺสโน วณฺณปฺเถ ขณฺนทา	๒/๑	อกุคิวั ทินฺนฏฺฐสฺสมี	๖๐/๒๑๙
อกุโกจฺฉนิ มํ อวริ มํ	๑๒/๑๙๗;	อกุเก จ เญทฺวา มชฺฌเ จ	๑๙/๒๕๕
	๑๓/๑๙๗;๑๑๓/๑๓๙;๑๑๔/๑๓๙	อกุพฺพนฺติ มจฺฉา อธิกํ สหสฺสํ	๑๑๒/๙๐
อกุโกธนา ปุณฺณวตี	๒๓๑/๔๐๙	อพฺสฺมิ โกณฺจาวั ยถา หิมจฺจเย	
อกุโกธโน นิจฺจปฺสนนฺนิจฺจโต			๓๕๒/๓๗๓
	๑๑๔/๑๕๘;๑๕๑/๒๘๙	องฺกเมตํ มนฺตฺสถานํ	๕๘/๑๐๓
อกุโกธโน มิตฺตฺวา จาควา จ	๕๓/๑๕๐	องฺการชาตา ปจฺวี	๓๖/๑๘๘

ปรมปาทา	ปทุเพ/องเก	ปรมปาทา	ปทุเพ/องเก
อตุถิ โข พุราหมณา เทว	๒๖๗/๓๒๒	อทุฏฐสฺส ตฺวํ ทุพฺภิ	๒๕๕/๔๑๘
อตุถิ เม ปุริโส เทว	๑๔๙/๖๓	อทุ ปณฺณา กิมตฺถิกา	๔๒/๒๐๑
อตุร จสฺส หุตํ โหติ	๘๑/๒๖๒	อเทยฺเยสฺส อททํ ทานํ	๖/๙๗
อตุริจํ อติโลเภน	๑๖๘/๖๗	อเทยฺเยสฺส ททํ ทานํ	๕/๙๗
อถขุโน นิริเย สตฺติสฺสเล	๗๒/๔๓๕	อทุทส ปจวี คิซฺโณ	๕/๑๙๖
อถ ตฺวํ เกน วณฺเณน	๒๕๑/๔๑๑	อทุทสํ กาม เต มลํ	๓๙/๑๘๘
อถ ตฺวํ ปติโกลมพ	๑๖๕/๓๔๗	อทุธา ตฺวํ ปณฺทิตโกสิ ราช	
อถ มาณโว ตสฺส ปาวทิ	๑๑๘/๒๒๘		๑๑๕/๑๑๑
อถากมา สลิลํ สีมฺโสถํ	๒๐๑/๓๕๑	อทุธา ปชานามิ อหํปิ เอถํ	๑๔๕/๒๘๘
อถาปโร ปณฺนินทิตถ	๑๗๐/๓๔๗	อทุธา ปชานาสิ มเมตมายุํ	๗๕/๑๗๒
อถาพฺรวิ พฺรหา อินฺโท	๙๕/๔๓๙	อทุธา ปาทยชฺฉิ สพฺเพ	๑๙๔/๗๑
อถิมํ ขุทฺทกํ ปกฺขี	๑๒๒/๑๗๘	อทุธา มํ ยกฺขา ชานาสิ	๑๒๐/๑๕๙
อถฺญเจหิ สตฺถวาโห	๑๙๔/๓๑๕	อทุธา รุรฺร อณฺณตโร สทํ โส	
อถฺยถ อธิ มาคจฺนิ	๓๐๓/๓๖๖		๑๒๘/๒๘๖
อถฺยถ กปิ มาคจฺนิ	๑๙๔/๔๐๖	อทุธา หเว ภิกฺขุ มุหุตฺตเกน	
อโถปี ปฏฺิราชฺชนํ	๒๒๙/๔๐๙		๑๙/๓๒๘
อโถปี เม อมจฺเจสฺส	๑๔๙/๓๔๕	อทุธา หเว เสวิตพฺพา สปณฺณา	
อโถปี วาณิชา ฝิศา	๑๐๕/๒๕๐		๑๑๓/๑๕๘; ๑๙๓/๔๕๒; ๑๙๔/๔๕๒;
อโถ พหุ วนโตทา	๑๓/๓๘๑		๒๓๙/๓๕๗; ๒๗๙/๓๖๓; ๒๘๐/๓๖๔
อโถ เม สาทิสํ ภริยา	๑๕๑/๓๔๕	อทุธา หิ คาส สตเมส ฐมโม	
อถฺนทาวจํ มคฺคํ	๒๒๑/๓๑๘		๕๓/๒๙๖; ๗๖/๓๙๑
อถฺนทฺธิยํ ทณฺทยติ	๑๐๘/๒๖๖	อทุธา หิ ทานํ พหฺรธา ปสฺสณํ	๗๖/๑๙๓
อทมฺห เต วาริ ปนฺทุรูป	๔๗/๔๖	อทุธา หิ ทุพฺพิสฺสเมตมาหุ	๒๕๔/๓๖๐
อทสฺสเนน โมรสฺส	๑๕๓/๑๑๖	อทุธา หิ นฺน มิคฺรราชา	๘๘/๘๖
อทาสิ ทานานิ ปุเร วิสฺยุท		อทุธา หิ โน ภกฺโข อโย มนาโป	
	๑๕๗/๑๑๖		๑๕๑/๔๔๕

คาถานี้ ปจฺมปาทา

๕๑๕

ปจฺมปาทา	ปพฺพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺพ/องฺเก
อทฺธา หิ ปญฺญาว สํ ปสฺสเถ	๑๐๒/๓๔๑	อนาคํ ปจฺจุปฺปนํ	๒๕๔/๔๑๑
อทฺธา หิ มํ โว หิตกามา	๙๑/๒๖๔	อนาคํ ปฏิกฺขิราถ กิจฺจํ	๓๖/๒๕๘
อทฺธา หิ สจฺจํ ภณฺสี	๑๐๐/๔๓๙	อนายกนสฺสสฺส	๓๑/๔๓๐
อทฺธา หิ สจฺจํ วจฺนํ ทเวทํ	๔๔/๓๓๒; ๑๕๓/๓๑๐; ๓๔๒/๓๗๑	อนาวสฺสุ จิรฺรตฺตํ สิตํ	๑๓๖/๔๐๐
		อนิกฺกสาโว กาสาวํ	๑๒๒/๓๙๘; ๑๔๑/๖๒
อธโม มิกฺขาทานํ	๔๔/๔๖	อนิจฺจา วต สงฺขารา	๙๕/๒๓
อธมฺมยานํ ทพฺพมารุหิตฺวา	๒๗/๒๔๑	อนินฺโท ฐมฺเภตฺว	๖๑/๒๑๙
อธมฺมรุโป วต พุทฺธมาจารี	๓๖๘/๔๒๖	อนิสฺมม กตํ กมฺมํ	๒๒๗/๓๕๖
อธมฺเมน ตฺวํ ชมฺม	๓๕๓/๔๒๔	อนุกมฺปสฺสี นาคกฺลํ ชนินฺท	๒๖๑/๓๖๑
อริจฺจ ลทฺธํ ปริณามชนฺเต	๑๗๐/๔๔๘	อนุชฺชกามี อฺรคา ทฺวชฺช	๑๓๐/๓๐๖
อริจฺจ เวท ปรีเยท วิตฺตํ	๓๔๐/๓๗๑	อนุตฺตรจารี นงฺกญฺจํ	๓๓/๑๖๖
อริจฺจ เวท สวิตฺตํ	๖๖/๒๖๑	อนุตฺตรจารี ภาทฺทนฺเต	๒๙/๑๖๖
อริปฺนนา ปิสาเจน	๓๐๘/๔๑๙	อนุตฺตเร กามกฺุณฺเ สมิทฺเธ	๙/๙๗
อนคาริยุเปตฺสฺส	๑๐๗/๑๗๖	อนุปาเยน โย อตฺถํ	๔๘/๑๒
อนนฺทณฺตฺสฺส โปสฺสฺส	๑๑๙/๑๕๙	อนุปฺพพา จ เท อฺร	๑๑๑/๔๔๐
อนตฺถา ตาต วทฺทมนฺติ	๘๕/๒๐๖	อนฺวิจฺจ กิจฺจานิ กโรหิ กิจฺจํ	๓/๑๘๓
อนนฺตทสฺสํ ภาควาหฺมสฺมิ	๗๐/๑๗๑	อนฺสาสฺสี มํ ยกฺข	๕๑/๒๔๔
อนนฺตปาเย สกฺุณฺ	๑๓๙/๙๓	อนฺสฺสสฺส จ อานนฺโท	๙๔/๔๓๙
อนนํ นยฺติ ทมฺเมโธ	๙๒/๒๘๑	อนฺปฺลิตฺโต มม อสฺสสมฺมฺหิ	๑๔๑/๓๐๘
อนริยกมฺมโมกฺกนฺตํ	๑๐๘/๒๒๗	อนนฺกตาเล นรเก	๑๑๔/๒๖๗
อนริยมฺวิเยน สหสฺสเนตฺต	๑๕๘/๑๑๗	อนฺโตปํ โส โหติ ปสฺนนฺจิตฺโต	๓๕/๒๗๔
อนลา มุทฺตมฺภาสา	๓๕/๗๘; ๓๑๐/๓๖๗	อนฺธการตฺมิสํ	๑๖/๑๘๕
อนวฺภูจิจฺจิตฺตฺสฺส	๘๓/๑๐๗	อนนฺนฺจ ปานนฺจ ททาติ สทฺโธ	๑๖๒/๒๓๔
อนวฺภูติโต ตโต อากา	๒๑/๑๒๗		

ปรมปาทา	ปพเพ/องเก	ปรมปาทา	ปพเพ/องเก
อนนณจ ปานณจ ปสนนจิตโต	๑๗๔/๔๔๙	อปี เจ ปตตมาทาย	๓๙/๑๐๑;
อนนณจจา จ ภจจา จ	๗๗/๘๔		๔๐/๑๐๑; ๖๓/๒๐๓;
อนนํ ทวียํ ปทํ ยสสสิ	๒/๓๒๕	อปี เจปี ทพฺพโล มิตฺโต	๖๔/๒๐๓; ๑๑๑/๙๐
อนนํ ปานํ กาสิกจหนณจ	๒๖๕/๔๑๓	อปี เจ มณฺณที โปโส	๑๔/๔๐
อนนํ มมยํ ปกํ พุราหมณานํ	๓/๓๒๕		๓๓/๒๗๔;
อนนเนน ปาเนน ปสนนจิตโต	๔๙/๓๓๒		๕๘/๒๗๗; ๑๓๐/๒๘๖
อปจฺจนฺตปปี อิจฺจนฺติ	๑๒๕/๒๒๙	อปี เจ ฌกฺติ มนฺโท	๓๑/๔๒๙
อปจฺเจเนถว กามานิ	๔๔/๒๕๙	อปี ทิพฺเพสุ กามेषุ	๒๔/๗๗
อปณฺฑรา โลหิตนฺตา	๑๑๖/๔๔๑	อปี น หนฺกา สนฺตา	๑๔๖/๓๖
อปณฺณกํ จานเมเก	๑/๑	อปี นาม นํ ปุณฺ ปสฺเส	๓๖/๒๐๐
อปเทน ปทํ ยาทิ	๑๓๘/๓๔๔	อปี ปสฺเสน เสมานํ	๒๓/๖
อปรีปํ สมฺม เท พาลยํ	๗๘/๑๕๓	อปี ภีรฺเก อปี ชีวิตฺตคามิเก	๒๙/๒๙๓
อปรา จ นารี ธรรมานรฺupa	๑๖๖/๔๔๗	อปี สฺ วาณิชา เอกา	๑๘๙/๓๑๔
อปราธกา ทฺฐกา เหจกา จ	๓๗๗/๓๗๗	อปี หนฺตฺวา หโต พุรฺุติ	๑๒๕/๑๑๒
อปราธเก ทฺฐเก เหจเก จ	๓๗๖/๓๗๗	อปฺจฺฉิมฺหา โกสิยโกตฺถํ	๒๖/๔๒๙
อปราโร มหาพฺรหม	๓๖๔/๔๒๕	อเปตยณฺจกฺขมา เอกราชา	๑๘/๔๑
อปายิมฺห อนจฺฉิมฺห	๘๑/๒๐	อเปต โลมทฺสสฺส	๒๔/๔๒๙
อปี อตรมานานํ	๘/๒	อเปตา เท จ พุราหมณฺณา	
อปี เจ ทลิตฺตทา กปณา อนาฬิยา	๓๒๙/๔๒๒		๒๒๘/๓๑๘; ๒๓๖/๓๑๙,
			๒๔๐/๓๒๐; ๒๔๕/๓๒๐,
			๒๔๙/๓๒๐; ๒๕๓/๓๒๑;
			๒๕๗/๓๒๑; ๒๖๑/๓๒๒;
			๒๖๕/๓๒๒
		อเปหิ เอตฺโต ทฺวํ กาฬิ	๔๗/๑๔๙
		อปปเกน ทฺวํ ยกฺข	๑๗/๑๖๔

คำถ่าน ปรมปาทา

๕๑๗

ปรมปาทา	ปพเพ/องเก	ปรมปาทา	ปพเพ/องเก
อปฺปเกนบี เมธวี	๔/๒	อพฺพุพฺพุ วัต เม สลฺล	
อปฺปณฺจ เหนฺ น หิ ทิมมายุ ๖๙/๑๗๑		๑๑/๑๒๕; ๑๑๒/๑๗๖;	
อปฺปตฺวา ปทวิณฺณณํ	๘๗/๑๐๗	๑๒๑/๑๓๙	
อปฺปมณฺ หนิํ จิตฺตํ	๓๘/๔๕	อพฺภนฺตโร นาม ทฺโม	๙๑/๘๗
อปฺปมาโท อมตํ ปทํ	๓๓๒/๔๒๒	อพฺภิกฺขาติ อญฺเฏน	๑๙๙/๑๒๒
อปฺปมบี เจ นิพฺพุติ ญฺชติ ยทิ	๗๗/๒๐๕	อพฺภุโต วัต โภ รมโม	๑๕๖/๔๐๒
อปฺปมเปเก ปเวจฺจนฺติ	๑๓๑/๒๓๐	อพฺภุโต วัต โลกสฺมี	๒๐๒/๓๑๕
อปฺปมฺหา อปฺปํ ทชฺชา	๗๔/๒๖๒	อพฺโภกาสสโย ชนฺตุ	๕๑/๓๓๓
อปฺปสฺส กมฺมสฺส ผลํ มเมทํ ๔๑/๑๘๙		อภเว นนฺทติ ตสฺส	๑๒๕/๒๖๘
อปฺปสฺสทา ทฺชา กามา	๖๙/๒๔๗	อภิกฺขณํ ราชญฺช	๑๔๔/๑๘๐
อปฺปานุภาวํ ทํ มหานุภาวํ ๑๗๗/๔๔๙		อภิจจฺจพลญฺเจว	๒๙/๔๒๙
อปฺปาบี กามา น อลํ	๔๐/๑๘๘	อภิชาโตบี เจ โหติ	๓๒/๔๓๐
อปฺปิจฺจนฺตฺส หิ โปสฺส	๑๓๓/๑๖๐	อภิชาโต นาโค กามํ	๗๓/๒๗๙
อปฺปิจฺจา อปฺปจฺจินฺตาย	๑๓๒/๑๖๐	อภิชฺชมาเน วาริสฺมี	๓๗/๗๙;
อปฺเปว พหฺกิจฺจานํ	๕๔/๔๗	๓๐๘/๓๖๖	
อปฺโปสฺสกุโก ทาท ทฺวํ นิสฺสท		อภิตฺถนฺย ปชฺชนฺน	๗๕/๑๘
๕๒/๒๙๕		อภิตฺถสคฺคโตนาทิ เอหิสฺสิ	๓๒๕/๓๖๙
อปฺโปสฺสกุโกทานิ ทฺวํ กโปต		อภิธาวถ จฺฐปธาวถ จ	๑๕๘/๖๕
๑๒๗/๓๐๕		อภิธาวถ ภาทฺทนฺเต	๘๑/๒๔๘
อปฺโป หุตฺวา พหุ โหติ	๑๖/๒๑๒	อญฺฐวา ภาทฺทสิ ภิทฺช	๓๓/๔๔
อพทฺธา ตตฺถ พชฺฌนฺติ	๑๒๐/๓๐	อภํ เม กถํ น ภณฺติ	๑๙๖/๔๕๒
อพฺพุทฺ วัต เม สลฺล	๑๗๗/๒๓๖	อมจฺเจ ทาท ชานาติ	๑๖/๔๒๘
อพฺพุทฺ วัต เม สลฺล	๑๒๓/๒๒๙	อมาคาปิตฺตสฺสทฺโฆ	๑๑๙/๒๙
		อมาณนา ยทฺถ สียา	๒๓/๑๔๖

๕๑๘

ขุททกนิกายสุต ขาทกपालิย

ปจมปาทา	ปพเพ/องเก	ปจมปาทา	ปพเพ/องเก
อมิตตมชฺเฌ วสโต	๑๒๙/๑๖๐	อัย อิติ อุปสมตฺตมชฺเฌ วสโต	๒๐๐/๗๒
อมิตตทหฺตฺตคฺคกตา	๙๕/๑๓๖	อัย ปุริโส มม อตฺตกาโม	๙๗/๑๕๖
อมิตฺตานวฺ ทตฺตคฺค	๑๖/๑๙๑	อัย ปุเร ลุทฺทมกาสี กมฺม	๓๔๖/๓๗๒
อมิตฺเต ทสฺส ภชฺติ	๑๒๓/๒๖๘	อัย มณิ เวฬุริโย	๑๐๕/๘๙
อมพฺพจกฺกสฺส ชตฺติย	๑๕๒/๑๘๑	อัย มิโค กิจฺจกตสฺส มยฺหิ	๑๔๙/๒๘๙
อมฺพา จ สาธา ติลกา จ ชมฺพุโย	๒๗๓/๓๖๒	อัย วา โส มโต เสติ	๑๐๖/๑๗๖
อมฺพปุกฺกํ ทกํ สีทํ	๖๓/๑๐๔	อัย โส ลุทฺทโก เขติ	๑๑๒/๓๔๒
อมฺพาหมทฺทํ วนมนฺตรสฺมิ	๙๐/๑๗๔	อัย น ทํ ชหิสฺสามิ	๕๐/๘๑
อมฺเพตฺถ วิปฺปสาชฺคฺคา	๒๗/๓๘๓	อรรณฺณํ อุนฺณาย คฺคา	๑๗๓/๓๔๗
อมฺโห โก นาม ยํ รุกฺโข	๑๑๙/๕๘	อรรณฺณา คามมกมฺม	๗๘/๒๐๙; ๑๘๙/๑๒๑
อมฺโห น กิร สทฺเธยฺย	๗๐/๑๐๕	อรรณฺเณ กุฎฺฐิํ กตฺวา	๒๕๙/๓๒๑
อมฺหากมฺปตฺถิ ปุริโส	๑๕๐/๖๔	อรรณฺเณ เม วิหฺรโต	๑๓๐/๔๔๒
อเมหฺ มนฺตฺเสสฺ มนฺตฺสทฺธิส	๗๐/๒๐๔	อรรหา สีสฺสมฺปนฺโน	๔๔/๒๐๑
อยมสฺส อโสภณิกา	๒๓๑/๔๕๘;	อรรณํ จกฺกนาถิํ	๑๙/๒๗๓
	๒๓๒/๔๕๘	อริยวาทสฺส อริยวาทสฺส	๒๙๔/๔๑๗
อัยเมว กาโล น หิ อญฺเณ อตฺถิ	๙๖/๑๗๕	อริยวาทสฺส ปสนฺนเนตฺโต	๑๔๓/๔๔๓
อัยเมว โส ปิงฺคิโย เวณฺสาโช	๑๗/๑๒๖	อริโย อนริยํ กุพฺพํ	๖/๗๔
อยมสฺสกรวาชน	๑๑๓/๕๗	อลกฺกมาลี ติปฺปกฺกณวิทฺโ	๙๐/๓๐๑
อยมสฺส ปาสาทิ	๒๒๗/๔๕๘;	อลงฺกตา กุณฺฑลโน สฺวตฺตา	๕๐/๔๓๑
	๒๒๘/๔๕๘	อลงฺกตโย ปทฺมตฺตรตฺตจา	๓๒๕/๔๒๑
อยมสฺส ปกฺขรณิ	๒๔๑/๔๖๐;	อลงฺกตา สฺวสนา	๑๗๖/๑๑๙
	๒๔๒/๔๖๐	อลงฺกโต มฺภุจกฺกณฺทล	๑๑๕/๒๒๘
อัย อิติ สรรณฺโค ทปสฺสี	๕๙/๔๓๓	อลญฺหิ เต ชคฺคิตาย	๑๓๗/๑๔๑
		อลทฺธปฺพํ ลทฺธาน	๔๐/๔๕

กาถานํ ปจฺมปาทา

๕๑๘

ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
อลทฺฐา วิตฺตํ ทปฺปติ	๕๐/๒๕๙	อลสาเร สารโยคณฺณ	๑๕๖/๓๔๖
อลเมเทหิ อมฺเพหิ	๑๑๖/๑๑๘	อลสา โลกิยฺกัณฺโณ นาม	๖๑/๑๕
อลโส คิหิ กามโมคฺชี น สารุ	๔/๑๒๔;	อลสิจฺมมํ คเหตฺวาน ๗๐/๒๖๑;๒๕๕/๓๒๑	
๑๒๗/๑๑๒;๑๕๓/๒๓๓;๒๒๙/๓๕๖		อลสิ ทิกฺโขว มํสมฺมุหิ	๑๙๔/๑๒๒
อลํ เมเทหิ อมฺเพหิ	๑๑๕/๕๘	อลสิโต จ คมิสฺสสํมิ	๒๐๖/๔๐๗
อลิกํ ภาสฺमानสฺส	๔๖/๑๘๙	อลสิ ยถา สุนฺธิโต	๗๐/๒๔๗
อลิกํ วต มํ สมฺม	๘๑/๑๓๔	อลสิโห สีสฺมาเนน	๑๓๘/๑๑๔
อลินฺจิตฺตํ นิสฺสยา	๑๑/๓๙	อลสฺสทฺธกฺโขสิ ชนฺดานุปาตี	๗๕/๒๐๕
อลลฺลาเยเต อโย รุกฺโข	๑๘๓/๓๑๓	อลสฺส อินฺทสโม ราช	๖๐/๒๐๒
อลวรี วต อตฺถานํ	๑๒๙/๖๐	อลสฺสทฺธิรณฺณจ เอกเมกํ	๑๐๕/๒๖๖
อลมิ พฺรหฺมโณ กาม	๓๕๔/๓๗๓	อลสฺสํ กวํ ราชํ ชาตฺรุปํ	๗๘/๒๙๙
อลสิมฺมุหิ ทฺวาคาเร	๑๖๙/๑๑๙	อลหฺนจ งบฺโกลกโมจฺฉินาปี	๑๙๖/๓๕๑
อลวริยปิตา นาม	๓/๑๔๓	อลหฺนจ โข อคฺคํ จนนฺนจ	๒๐๐/๓๕๑
อลสฺกขี วต อตฺถานํ	๑๖๕/๑๑๘	อลหฺนจ โข อตฺถโน ปาปกริยํ	๘๗/๓๙๓
อลสฺกโยมฺมุหิ กามมฺมุหิ	๗๖/๑๙	อลหฺนจ ทพฺพทรมฺมสฺส	๙๘/๑๗๕
อลสฺสณฺโณ เจปิ ปเรสมฺมตํ	๙๔/๓๓๙	อลหฺนจ วณฺณมฺนุจาย	๓๐๑/๔๑๘
อลสฺสํ โย ปคฺคณฺนุหํ	๑๕๐/๓๖	อลหฺนจ สาริปฺพุโต จ	๙๙/๓๐๓
อลสฺสณฺณํ มํ จิรสนฺนุเตน	๗๒/๑๐๕;	อลหฺนจ สาลสฺส สุปฺปิตฺส	๑๙๘/๓๕๑;
๑๒๙/๑๔๐			๑๙๙/๓๕๑
อลสพฺพตฺถคามิ วาจํ	๑๒๓/๓๑	อลหฺนจิทํ กุรวกโมจฺฉินาปี	๑๙๗/๓๕๑
อลเมกฺขิตกมฺมนํ	๓/๓๘	อลหฺนหิมํ สากฺรเสวิตนํ	๓๕/๑๒๘
อลสมฺปาทาเนนิตฺธิรณฺณ	๑๓๑/๓๓	อลหฺนทฺมมาเตนํ	๙๒/๑๓๖
อลสฺวิทกมฺมนํ ๙๙/๓๔๐;๓๔๐/๔๒๓		อลหฺนทฺรมหฺนทฺริ	๙๑/๑๓๕
อลสฺสํ ชาติชยนฺตทสฺสี	๑๗/๑๘๕	อลหฺนเต ปาริจริยาย	๑๓๑/๔๔๒
อลสํ สาทฺฐเปน	๑๐๐/๒๕	อลหฺนจโก ภิรมฺโก ปณายํ	๕๑/๔๓๑

ปรมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	ปรมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
อหเมว เอโก อิท มชฺช ปตฺโต ๘๘/๒๐๖		อากจฺญํ ไทวาริกา ชคฺคพฺนธา	
อหเมว ทุพฺภาสิตํ ภาสี พาลโ ๑๐๔/๒๘๒		๒๑๗/๓๕๔; ๒๓๓/๓๕๖	
อหเมว ทุสฺสียา ภูนฺททา ๔๔/๑๓๐;		อากมา เจว หตฺถตฺถํ ๑๒๕/๓๔๓	
๔๖/๑๓๐		อากมิตฺตติ เม ปาปํ ๑๕๔/๑๘๒	
อหฺมปฺปี โข ทํ ชานามิ ๔๘/๑๔๙		อากเมหิ มหาราช ๑๒๑/๒๘๕	
อหฺมปฺปี มํสานิ ผลานิ ภูณฺเช ๗๔/๒๐๔		อาจริยภริยํ สฺซี ๖๙/๒๖๑	
อหฺมปฺปี สมฺม ภูณฺชามิ ๑๔๒/๒๓๑		อาจริยมนุสฺสณารํ ๕๗/๒๖๐	
อหํ กปฺปิสฺมิ ทุมฺเมโ ๖๘/๘๓		อาจริโย พฺรหฺมโณ มยฺหํ ๒๗๓/๓๒๓	
อหํ คมิตฺตสํมิ อีธเว โหหิ ๗๕/๓๙๐		อาจริโย เมสิ ปิตา จ มยฺหํ ๙๗/๓๐๒	
อหํ ชาครทํ สุตฺโต ๑๓๖/๑๗๙		อาทงฺกนิ ยถา กุสฺโล ภิสฺสโก ๒๘๕/๔๑๖	
อหํ ทํ ทาท ยาจามิ ๗๘/๒๔๗		อาทาย ทนฺทํ ปริสฺมฺภ ภสฺสํ ๔๙/๑๖๘	
อหํ ทํ สรณํ สมฺม ๑๘๗/๗๐		อาทาย ทนฺทานิ กชฺชตฺตมสฺส ๑๓๑/๔๐๐;	
อหํ ทสฺสทพฺยามํ ๑๒๑/๑๗๘		๑๓๕/๔๐๐	
อหํ นโฏสฺมิ ภทฺทนฺเต ๑๒๔/๕๙		อาทาย ปตฺตํ ปรวีริยมาที ๑๔๔/๒๘๘	
อหํ ปฺเร คิทฺธิคโต กปฺปิตฺยา ๑๒๘/๓๐๕		อาทิจฺจวณฺณสงฺกาสา ๑๐๙/๔๔๐	
อหํ ปฺเร สกฺกคโต รามมิ ๒๐๙/๓๑๖		อาทิตฺตสฺมิ อการสฺมิ ๖๙/๑๙๒	
อหํ รฏฺฐานิ วิจฺรนฺโต ๖๒/๒๗๘		อาทิตฺตํ วต มํ สนฺตํ ๑๐/๑๒๕;	
อหํ รโห น ปสฺสํมิ ๑๘/๙๘		๑๑๑/๑๗๖; ๑๒๐/๑๓๔;	
อหํ โว เตน กาเลน ๑๓๗/๔๐๑		๒๒๒/๒๒๙; ๑๗๖/๒๓๖	
อหาสิ เม อมฺพฺลานิ ปพฺเพ ๑/๒๗๐		อาเนโธ ปโรโลกาว ๒๑๑/๔๐๘	
อหุ อตฺตมทฺธานเ ๕๑/๑๐๓		อาปาสุ เม ยฺยทฺธปฺราจิตฺตสฺส ๒๖/๗๗	
อโห วต เร ปฺริส ๒๑๐/๔๐๗		อาพาโรยํ อสพฺภิรุโป ๓๒๙/๓๗๐	
อาภินฺนลฺลทฺโท ปฺริโส ๑๐๖/๒๐๙;		อามนตฺยามี นิกมํ ๑๙๕/๔๕๒	
๑๑๘/๑๕๙		อามิสํ วา ธนํ วาปิ ๑๑๐/๒๒๗	

ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก
อายที โทสํ นามุยาย	๘๕/๒๑	อาสีวิสมปี มํ สนํ	๑๗๗/๖๙
อายนตุ โทวาริกา ชคฺคพฺนธา	๒๑๓/๓๕๔	อาสีวิสว กุปฺปีตํ	๘๔/๒๐๖
อายุ จ วนฺโณ จ มนุสฺสโลเก	๔๔/๒๔๓	อาสีวิสา กุปฺปีตา อุกฺกเตชา	๓๘๑/๓๗๘
อายุญจ โน วสฺสสทฺสํ ลุทฺท	๒๐๖/๓๕๒	อาสีวิสา กุปฺปีตา ยํ ทํสนฺติ	๓๘๒/๓๗๘
อายุญจ โว กิวดโก นุ สมฺม	๒๐๕/๓๕๒	อาสีวิโส ทาท ปนฺตเตโช	๖๔/๒๒๐
อายุํ นุ วนฺณํ นุ สฺขํ พฺลํ นุ	๖๔/๓๓๔	อาหณณนฺตุ เภริมฺทิงฺกสงฺเข	๓๐/๓๓๐
อารณฺณิกสฺส อิติโน	๖๑/๘๓; ๒๗๗/๒๓๒	อิงฺฆ อากฺขณฺโตเรน	๒๙๖/๓๖๕
อารา ทูเร นยิธ กทาจิ อตฺถิ	๗๐/๒๒๑	อิงฺฆ เอกปทํ ทาท	๑๗๕/๖๘
อารยฺห เสถํ ภวนํ กิณฺนรานิ	๑๐๖/๓๙๖;	อิงฺฆ วทฺธมยํ ปาสํ	๑๑๑/๕๗
	๑๑๕/๓๙๗	อิจฺเจเต โสฬสการา	๑๒๖/๒๖๘;
อาโรคฺยมิจฺเจ ปรมญฺจ ลาภํ	๘๔/๒๑		๑๓๒/๒๖๙
อาโลป สาทสการา	๑๘/๒๑๓	อิจฺเจว วากฺยํ วิสขฺชี สฺปนฺโน	
อาวฏฺฐนี มหามายา	๓๘/๗๙;		๒๘๔/๔๑๖
	๓๐๙/๓๖๗	อิจฺเจวํ ผนฺทโน อิส	๒๓/๒๗๓
อาวาสโก โหตุ มหาวีหเร	๘๘/๓๐๑	อิจฺเจวํ วิลปนฺติยา	๙๔/๑๙๕
อาวี รโห วาปี มโนปโทสํ	๘๑/๓๙๒	อิโตทานิ ปตายนฺติ	๘๔/๑๕๔
อาเวธญจ น ปสฺสามิ	๓/๗๕	อิติ ผนฺทนฺรูกฺโขปปี	๒๐/๒๗๓
อาเวลฺลิตฺตํสิโกโก หิ เมณฺโฑ	๑๐๐/๒๖๕	อิโต พนฺทรา โภคา	๑๐๒/๑๓๗
อาเวลฺลิตํ ปิฏฺฐิโต อุตฺตมํ	๑๑/๓๒๖;	อิโต มยํ กนฺตฺวา สกํ นิเกตํ	
	๑๕/๓๒๗		๑๔๙/๔๔๔
อาสนํ อุกํ ปชฺชํ	๓๒/๓๓๐; ๓๓๙/๓๗๑	อิโต สกฺถานิ คจฺจนฺติ	๘๕/๑๕๔
อาสโว ทาท โลกสฺมี	๔๖/๒๗๖	อิติโย ชีวโลกสฺมี	๑๒๒/๓๐๕
อาสาวที นาม ลทา	๒๖/๑๔๗	อิติโย ทาท โลกสฺมี	๔๗/๒๗๖
อาสีสเทว โส ปกฺขี	๒๘/๑๔๗	อิติโยมฺพสฺส ปวรา	๒๓๐/๔๐๙
อาสีเสถว ปุริโส	๕๑/๑๓; ๓๔/๒๘๖;	อิติณฺเมสา ปวรา ยสฺสตี	๓๑๑/๔๑๙
	๑๓๕/๒๘๗	อิทญจ เต รุจฺจติ ราชปฺตฺ	๘๙/๓๙๓

ปรหมปาทา	ปพเพ/องเก	ปรหมปาทา	ปพเพ/องเก
อิทญจ มยฺหํ อุตฺตักฺกญฺจปฺปญฺหํ	๒๐/๓๒๘	อิทํ วตฺวา มหาราชา	๙๖/๘๗;
อิทญจ เม ชาตฺรปฺปํ ปญฺหํ	๒๘๑/๓๖๔		๓๕๖/๓๗๓
อิทญจ สุตฺวา วณฺโณ อธมฺโม	๓๓/๒๔๒	อิทํ สุนาถ ปญฺจาลา	๒๕๕/๔๑๒
อิทมฺมสุส อมฺพวนํ	๒๓๙/๔๖๐;	อิทํ สุนฺณนฺกายูรํ	๑๘/๑๘๕
	๒๔๐/๔๖๐	อิทํ หิ โส พุราหฺมณํ มณฺณมาโน	
อิทมฺมสุส อญฺยานํ	๒๓๓/๔๕๙;		๙๓/๓๙๔
	๒๓๔/๔๕๙	อิทานิ โขมฺหิ สุขิตฺโต อโรโค	
อิทมฺมสุส กณฺนิการวณํ	๒๓๕/๔๕๙;		๑๓๕/๑๔๑
	๒๓๖/๔๕๙	อิทานิ โข มํ ภายะติ	๑๐๘/๑๓๘
อิทมฺมสุส กุฎฺฐาคารํ	๒๒๙/๔๕๘;	อิทานิ โส อิธาคณฺตฺวา	๑๐๗/๘๙
	๒๓๐/๔๕๘	อิทิสํ เม อิททานํ	๑๒/๒๙๑
อิทมฺมสุส ปาฏฺฐลิวนํ	๒๓๗/๔๕๙;	อิทฺธานิ ผีตานิ กุถานิ อสฺสฺ ๔๕/๓๘๕	
	๒๓๘/๔๕๙	อิธ เจ นํ วิราธะสิ	๓/๑
อิทํ โข ทํ สมากมฺม	๑๕๙/๑๘๒	อิธ เจวานินฺทิตา เยน	๑๔๐/๔๐๑
อิทํ โข สาน ชานาติ	๑๔๐/๙๔	อิธนฺนปํ นํ สยนาสนนฺจ	๔๔/๒๑๗
อิทํ โขหํ ททาโวจํ	๓๒๑/๔๒๐	อิธ สจฺจญฺจ ธมฺโม จ	๑๗๙/๓๔๘
อิทํ จ ตฺยฺหํ รุจิตํ	๒๒๑/๔๕๗	อิธ สีหา จ พฺยํมา จ	๒๑/๑๔๖
อิทํ ททาจริยวโจ	๑๖/๑๒๖;๑๔๓/๖๒	อิธาคมา พุรฺหมจารี	๑๔๒/๑๑๕
อิทํปํ ปาณียํ สีตํ	๑๗๒/๓๔๗	อิธาคมา สมฺโณ ทมฺมวาสี	๑๒/๓๒๗
อิทํ ปุเร นินฺนมาหุ	๑๐/๑๘๕	อิธรรคานํ ปวโร ปวิฏฺโง	๗/๓๙
อิทํ วตฺวาน คิริจโร	๒๑๕/๔๐๘	อิธเว หังส นิปต	๒๗/๒๗๓
อิทํ วตฺวาน ปกุกามิ	๑๐๕/๔๔๐;	อิธเวหํ วสิสฺสามิ	๑๖๒/๓๑๑
	๑๒๑/๔๔๑	อิธญจ ชมฺมํ เนกติกํ	๗๙/๒๒๒
อิทํ วตฺวาน มาตฺตโค	๑๐/๓๒๖	อิธญจ เต ปิตา ภทฺเต	๘๗/๑๕๔
อิทํ วตฺวาน ทาริตฺโต	๔๘/๒๐๑	อิธสมฺมียะว นกเร	๑๔๕/๑๘๐

คำถ่าน ปจฺมปาทา

๕๒๓

ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
อิมฺสฺส ทณฺฑณฺจ วรณฺจ ทตฺวา	๙/๒๗๑	อิสฺสาสิโน กตฺตตฺถาปี วีรา	๓๖๙/๓๗๖
อิมฺสฺสํ ยนฺติ ทิสฺสทิสํ ปุเร	๑๗๐/๓๑๒	อิสฺโส วณานิ จรสฺสี	๑๕/๒๗๒
อิมํ ตณฺฑเทหิ ปกฺเขหิ	๖๙/๑๕๒	อุกฺกฏฺเจ สฺวรมิจฺจนฺติ	๙๒/๒๓
อิมํ เนรุตฺติ ชานนฺติ	๒๒/๑๔๖	อุกฺกฏฺจิสฺสุมิ พาพฺพุ	๒๒๐/๔๕๖
อิมํ มยฺหํ ททฺยสฺสํ	๒๓/๒๙๒;	อุกฺกา มิลาจา พนฺธติ ทิเป	๔๔/๒๙๔
	๒๔/๒๙๒	อุกฺกปฺตฺตราชปฺตฺติยานํ	๙๘/๒๖๕
อิมํ สฺโส สยนํ เสติ	๑๙๕/๑๒๒	อุกฺกฏฺฏปาโท	๑๘๓/๔๐๕
อิมํ จ เท ปกฺขรณฺโณ สมนฺตโต	๒๗๔/๓๖๓	อุจฺเจ สกฺกณ เทมาน	๑๓๙/๙๓
อิมํ ทา ปกฺขรณฺโณ	๒๑๖/๓๑๗	อุจฺจนฺเก เทว เม ปตฺโต	๖๗/๑๗
อิมานิ กิร มํ ตาโต	๑๓๒/๔๔๒	อุจฺจาย สฺโส ลุทฺโท ขรํ กเหตฺวา	๑๒๘/๓๙๙
อิมานิ ทานิ เขตฺตานิ	๒๑๕/๓๑๗	อุจฺเจหิ อมฺม กิ เสสิ	๑๑/๒๓๘
อิมานิ มํ ททฺทฺร ตาปยนฺติ	๑๓/๙๘	อุจฺเจหิ กณฺห กิ เสสิ	๑๖๕/๒๓๕
อิมานิ เม สทฺตสฺตานิ อตฺถิ	๕๒/๑๖๙	อุจฺเจหิ ทฺวํ ธาติ	๒๑๔/๔๕๕
อิมินาว ทฺวํ วยสา	๔๖/๒๔๔	อุจฺเจหิ ทฺวํ ลุทฺท ขรํ กเหตฺวา	๑๒๗/๓๙๙
อิมํ น เทวา น กนฺธพฺพปฺตฺตา	๑๑๐/๒๘๓	อุตฺตมมฺกฺรหา มยฺหํ	๙/๓
อิมํ สฺสํ ยนฺติ ทิสฺสทิสํ ปุเร	๙๘/๘๘	อุตฺตมตฺถํ ลภิตฺวาน	๘๐/๑๕๓
อิสฺสิจฺจานิ ปุจฺจามิ	๒๗๘/๓๒๓	อุทกฺกจฺจรสฺส ปกฺขิโน	๑๐๘/๕๗
อิสฺสิปฺกสมณฺณาเต	๒๐/๓๘๒	อุทปตฺโตสิ เวเคน	๔/๑๙๖
อิสฺสี จ ชตฺตียํ ทิสฺวา	๓๐๖/๓๖๖	อุทฺยฺหเต น รมฺติ	๒๓/๙๙
อิสฺสินมฺนฺตรํ กตฺวา	๑๒๕/๕๙	อุทโยหฺมสฺมิ กลฺยาณิ	๕๒/๒๔๔
อิสฺสรวณํ อธิปตฺนํ	๕๐/๒๗๖	อุทฺรํ นฺน อณฺเณสํ	๕/๒๙๐
		อุทฺมฺพรา จิเม ปกฺกา	๑๔๒/๙๔
		อุทฺเตยฺยจฺกขฺมา เอกฺราชา	๑๗/๔๐

ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
อุเทติ อาปุรติ ขียติ จนฺโท	๓/๑๒๔	อุเร คณฺหาโย พุชฺฌเอสิ	๑๓๓/๔๔๒
อุทฺธกฺควาซี มิกฺรราชา	๑๖๕/๓๑๑	อุลฺลงฺกมฺยิตฺวา อตฺตทํ	๘๕/๑๗๓
อุทฺธกฺกา จ อธกฺกา จ	๑๑๕/๔๔๑	อุสภสฺสเว เต ชนฺโธ	๑๓๓/๙๓
อุทฺธกฺกตฺตํ อหํ ตทา	๑๕๓/๑๘๑	อุสฺมา รุกฺขา คาวิโย ควา จ	๗๗/๑๙
อุทฺธํ ตปฺติ อาทิจฺโจ	๓๗/๑๘๘	อุสฺมาหฺมทฺทํ ยฺยตฺส มชฺฌเ	๙๓/๑๗๔
อุปฺภูจฺฉนํ เม อยฺเย	๒๓๘/๔๑๐	อุสฺโส อหุ พลฺวา คามิกสฺส	๑๓๑/๓๐๖
อุปฺนียติ ธีวิตมปฺปมา	๔๒/๓๓๑;	อุสฺสาโว ตินฺนคฺคฺมุหิ	๗๙/๒๔๘
	๔๓/๓๓๑	อุสฺสาหิโต ชฺฐิเลน	๑๗๖/๓๑๓
อุปฺนียติทํ มณฺเ	๑๘/๒๙๒;	อุพารวณฺณา วต พุราหฺมณฺา อิม	
	๒๒๓/๔๕๗; ๒๒๔/๔๕๗		๘๕/๒๖๓
อุปฺปนฺโนปฺปี เจ โหติ	๑๕๔/๓๔๖	อุรฺกฺกจิ ภคํ ปติโต ขาริภาโร	
อุปฺสาพฺพหฺกนํ	๓๑/๔๔		๙๕/๑๐๘
อุปฺสฺสฺสฺตี มหाराช	๓๔๒/๔๒๓	อุหฺมณฺเต รชคํ	๒๒๖/๔๕๗
อุปฺปชฺช เม น มุจฺจิตฺถ	๕๓/๒๑๘	เอกคฺคจิตฺตาว เอกเมกา	๙๗/๒๖๕
อุปฺปชฺเช เม น มุจฺเจยฺย	๕๐/๒๑๘	เอกจินฺตฺโตยมตฺโต	๑๖๓/๖๗
อุปฺปนฺนํ สรีโร	๔๖/๒๐๑	เอกณฺจ ภคํ ภุชฺชนฺติ	๒๖๘/๓๒๒
อุพฺพริยาปฺปี อยฺเย	๒๔๒/๔๑๐	เอกนฺเต ยาจมานสฺส	๕๗/๓๓๔
อุโป กุมารรา ปพฺพชิตา	๘๓/๒๔๘	เอกปณฺณํ อยํ รุกฺโข	๑๔๙/๓๖
อุโป ขณฺธา อุโป กุณฺ	๗๘/๑๙	เอกปฺตฺตโก ภวิสฺสตี	๑๙๘/๗๒
อุโปปี วิลปฺนเตเต	๓๓/๗๙	เอกรตฺเตน อุภโย	๒๓๙/๔๑๐
อุโปสฺสฺ ตีเรสฺส มยํ ตทา จิตา		เอกสฺส จริทํ เสยฺโย	๑๙/๑๙๘
	๒๐๒/๓๕๒	เอกา อิจฺฉา ปฺเร อาสิ	๖๖/๑๖
อุมฺมตฺติกา อยํ เวณิ	๙๗/๒๐๘	เอกา จ นาริ ธรรมานรฺupa	๑๖๓/๔๔๗
อุมฺมชฺชนฺติ นิมฺชฺชนฺติ	๑๐๘/๒๕๑	เอกา นิสินฺนา สฺจิสฺสณฺฑู	
อุรฺโกว ทจํ ชินฺณํ	๑๙/๑๒๖		๓๗/๒๔๒

ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก
เอกายเน ตํ ปถ อททสฺส	๑๘๒/๔๕๐	เอตาทิสํ ทุมมทินา	๗๔/๒๒๒
เอโก อรณฺเณ กิริกนฺทรายํ	๓๔/๑๒๘	เอตาทิสํ พุราหมณ ทิสฺวา ยุกฺขํ	๔๑/๒๑๖
เอโก อรณฺเณ วิหริสฺส	๒๗๙/๓๒๓	เอตาทิสํ ภาเย ชาเต	๓๔๗/๔๒๓
เอโก จ ตตฺถ สกฺโข	๒/๒๙๐	เอทานิ โข โสตุณานานิ โลเก	๑๖๔/๒๓๕
เอโก จรํ โคคเวโส	๑๘๗/๔๐๖	เอทานิ สุตฺวา นิริยานิ ปณฺทิตํ	๗๔/๔๓๕
เอโกว อินฺโท อสุเร ชินาติ	๑๗๒/๓๑๒	เอตาสุ เว ชายเร สุตฺตมาสุ	๙๙/๒๒๖
เอโกว มจฺโจ อจฺเจติ	๙๓/๒๔๙	เอเต โข พุราหมณา วิหฺร	๒๖๙/๓๒๒
เอตทณฺเณ เมธาวิ	๑๖/๓๘๑	เอเตน สจฺจวชฺเชน	๑๐๔/๓๐๓;
เอตทริยสฺส กลฺยาณํ	๑๓๗/๓๔๔		๑๐๗/๓๐๓; ๑๑๒/๓๐๔;
เอตทเว หิ เม นามํ	๓๓/๑๔๗		๑๑๔/๓๐๔; ๑๑๖/๓๐๔
เอตมฺปิ ทิสฺวา นรวิเรญฺจ	๑๓๐/๖๐	เอเต ภิกฺขุโย สมายนฺติ	๔๗/๑๐๒
เอตสฺมี เท สุตฺปิเต	๑๓/๒๑๒;	เอเต ภุทฺวา ปิวิทฺวา จ	๔/๒๙๐;
	๒๐/๒๑๓; ๒๒/๒๑๓;		๑๔๑/๓๔๕
	๘๕/๒๘๐; ๘๗/๒๘๐;	เอเต ภุทฺวา วิมิตฺวา จ	๓๕๓/๓๗๓
	๘๙/๒๘๐; ๙๓/๒๘๑;	เอเต ยฺฐา ปตฺติยนฺติ	๑๐๔/๓๔๑
	๙๗/๒๘๑; ๑๐๐/๒๘๒	เอเตส โย อญฺญตรํ ลภิตฺวา	๕๕/๑๕๐
เอตสฺมี วนสณฺฑสฺมี	๑๑๙/๒๘๕	เอเต หนถ พนฺธถ	๑๙๙/๓๑๕
เอตสฺส กิจฺเณน อิทานฺตฺโต	๒๗/๗๗	เอเต หัสสา ปกฺกมณฺติ	๑๓๓/๓๔๔;
เอตํปิ ทิสฺวา สิวโย	๘๒/๓๓๖		๑๔๐/๓๔๔
เอตํ เม อุปมํ กทฺวา	๑๕๘/๓๔๖	เอเต หิ ทาทุมรณฺติ	๒๘๗/๓๒๔
เอตํ หนถ พนฺธถ	๑๗๕/๓๔๘	เอเตหิ สพฺเพหิ กุณฺเหฺเปโต	๗๙/๔๓๖
เอตํ หิ เท พุราชานํ	๑๔๒/๓๕	เอตฺตาเวเตทํ ปณฺทิจํ	๖๕/๑๙๑
เอตาทิสํ อาวส ราชเสนฺจ	๒๘๓/๓๖๔		
เอตาทิสํ อิทํ ทุกฺขํ	๒๒๑/๔๐๘		

ปฐมปาทา	ปทุเพ/องฺเก	ปฐมปาทา	ปทุเพ/องฺเก
เอตฺถเณ เต นีหตา หีนวาทา		เอวเมว นุน ราชานํ	๑๙/๔๑
	๑๕๒/๓๑๐	เอวเมว มนุสฺเสสฺสุ ๒๔/๒๗๓; ๓๘/๑๖๖;	
เอถ พุคฺคมา นีวตฺตโวห	๖๖/๘๓		๗๗/๒๙๙; ๘๘/๑๓๕;
เอถ ลกฺขณสีตา จ	๘๔/๒๔๘		๑๓๔/๑๑๓; ๑๓๖/๑๑๔;
เอทิสฺสา เท มิกา เทว	๑๒๙/๓๔๓		๑๘๓/๗๐
เอรณฺฑา ปุจิมฺหา วา	๗/๒๗๑	เอวเมว มยํ ราช	๕๒/๔๗
เอวณฺจ เท รุจฺจติ กาคิยานิ	๘/๑๘๔	เอวเมว โย ทุกฺกุลีโน อนริโย	๑๖๒/๖๖
เอวณฺจ เท รุจฺจติ เทวราช	๗/๑๘๕	เอวเมว โย ธนํ ลทฺธา	๑๒๓/๙๑
เอวณฺจ เม ททโต สพุพฺพกาลํ	๙๓/๒๖๔	เอวมฺปหํ วณฺที น ตสฺส ปาทะ	
เอวณฺจ โส โหติ ตโต จ ปาปียะ			๑๔๒/๓๐๘
	๑๓/๑๖๔	เอวมฺปิ อนฺุปาเยน	๗๗/๑๓๔
เอวณฺจ กณฺหุ ชานาสี	๑๗๒/๒๓๕	เอวมฺปิ อิทฺ รุกฺขมานํ	๙/๑๙๗; ๓๙/๑๔๘
เอวณฺจ มํ วิหรนฺตํ	๖๒/๑๓๒	เอวมฺปิ คามนิกเมสฺส ปณฺฑิตะ	๕/๑๖๓
เอวณฺจ สทฺธา ชานะยฺยํ	๑๘/๕	เอวมฺปิ จตุรา นารี	๖๑/๑๕๑
เอวมาทินวํ ฅตฺวา	๒๐๑/๓๑๕	เอวมฺปิ ทหฺรฺเปโต	๑๖๐/๔๐๓;
เอวมาทียิปโต โลโก	๗๐/๑๙๒		๑๖๒/๔๐๓; ๑๖๔/๔๐๓;
เอวมาปชฺชเต โปโส	๑๒/๑๖๔		๑๖๗/๔๐๔
เอวเมตํ ตทา อาสิ	๔๒/๘๐	เอวมฺปิ พาลสฺส ปชฺปัตานิ	๙๓/๓๓๙
เอวเมตํ ปรีจิตฺตเวทิ	๘๗/๔๓๘	เอวมฺปิ มิตฺเตหิ ทเพหิ ปณฺฑิตะ	
เอวเมตํ มหาราช	๔๑/๒๐๐		๓/๑๖๒
เอวเมตํ มิกราช	๑๓๓/๑๔๑	เอวมฺปิ โลกามิสโมปตฺนโต	๑๖๖/๖๗
เอวเมว อิธะจฺใจ	๘๖/๘๖;	เอวมฺปิ โวหารสฺสิจิ อสาลสิ	๗/๑๖๓
	๑๐๔/๑๕๗; ๑๕๐/๙๕	เอวํ อานนฺทิตะ โหตุ	๑๒๓/๓๔๓
เอวเมว อิเม กาเม	๘๙/๑๓๕	เอวํ กโรนฺติ สปปญฺญา	๑๓/๑๒๕;
เอวเมว ทุมํ พุรฺหม	๕๓/๘๑		๑๗๙/๒๓๖; ๓๖๒/๔๒๕

ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
เอวํ ชชฺชตุ ปญฺจาโล	๓๖๖/๔๒๕	เอวํ สยตุ ปญฺจาโล	๓๕๒/๔๒๔
เอวํ จลิตํ อสณฺจิตํ	๖๗/๑๐๔	เอวํ สุนีเตน สุภาสิตฺเตน	๓๕/๑๘๘
เอวํ จิตฺตํ อุตฺตปาที	๑๘/๒๕๕	เอวํ โส นินฺโท เสตี	๙๖/๑๐๘
เอวํ เจ โน วิหฺรตํ	๓๙/๒๗๕	เอวํ โส สุกฺกิตฺโต โหตี	๑๔๓/๙๔
เอวํ เจ ยาจมานานํ	๓๘/๒๗๕	เอวํ หนฺนตุ ปญฺจาโล	๓๕๗/๔๒๔
เอวํ ชาครตํ สุตฺโต	๑๔๐/๑๘๐	เอวํ โหตี กตฺตพฺพํ	๑๔๓/๑๑๕
เอวํ ฐมฺมํ นีรํกตฺวา	๕๘/๔๘	เอส อฺปฺปฺลสฺสนฺนาโ	๑๔๑/๙๔
เอวํ นิสฺสยสฺสพฺนโน	๑๒/๔๐	เอส ฐมฺโม สิงฺกาสานํ	๖๒/๘๓
เอวํ กุสฺส เต ราช	๑๑๐/๑๓๘	เอส ปาปจโร โปโส	๑๒๒/๒๘๕
เอวํ กุสฺส เม ทาท	๑๑๑/๑๓๘	เอส ภียโย ปเวกฺขามิ	๑๐๐/๑๐๙
เอวํ มนฺทสฺส โปสฺส	๕๙/๒๑๙	เอสฺสุมํ กุเล ฐมฺโม	๑๔๗/๑๑๕; ๑๔๘/๑๑๕
เอวํ มหิทธิยา ปณฺณา	๒๕๗/๔๑๒	เอสา โช ปมฺทา เทว	๒๙๕/๓๖๕
เอวํ เม ปรีตฺตาทฺน	๒๐๔/๔๐๗	เอสา เท อฺปฺมา ราช	๘๙/๑๗๓
เอวํ เม เปกฺขมานสฺส	๔๕/๒๔๓	เอสา หนฺนเชว อฺปรามิ	๙๒/๒๖๔
เอวํ ยกฺข สฺซี โหตี	๒๑/๑๖๕	เอสเ หิ อุตฺตริทโร	๔๘/๑๐๒
เอวํ โย สํ นีรํกตฺวา	๑๓๔/๑๗๙	เอหิ โช ปหิโต กจฺจ	๑๔๓/๔๐๑
เอวํ ลุทฺทก หนฺทสฺส	๒๘/๑๖๕; ๕๔/๑๓๑; ๑๑๘/๓๔๒; ๑๔๕/๓๔๕	เอหิ โคร นีวตฺตสฺส	๙๙/๑๐๙
เอวํ วิทิตฺวา วิฑฺฐ สพฺพฐมฺมํ	๑๙/๓๘๒	เอหิ ทํ อฺปฺกุหิสฺสํ	๒๑/๑๘๖
เอวํ เวเทตุ ปญฺจาโล	๓๔๓/๔๒๓	เอหิ ทํ ปฏฺฐิสฺสามิ	๑๑๖/๒๖๗
เอวํ สกฺก สฺซี โหตี	๒๘/๑๙๙; ๓๘/๒๐๐	เอหิ ทํ ปาปยิสฺสามิ	๒๕/๓๘๒
เอวํ สกํ โหตี สเมจฺจ ราช	๒๕/๒๔๐	เอหิมํ คิริมารุฑ	๓๐๕/๔๑๙
เอวํ สพฺพกฺสพฺนนํ	๒๕๐/๔๑๑	เอหิมํ รตฺมารุฑ	๒๐๔/๓๑๖
เอวํ สพฺเพหิ ณาณฺเห	๑๙๗/๗๒	เอหิ มาณว โอรส	๑๖/๑๖๔
		เอหิ เม ปฏฺฐิมารุฑ	๑๙๙/๔๐๗

ปรมปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปรมปาทา	ปพเพ/องฺเก
โอภิณฺณนฺตรปริกฺขั	๓๙/๒๔๓	กตา มยา พุราหมณฺสฺส ธนาสา	
โอคห รหํ อกทฺทมํ	๙๐/๑๕๔		๖๙/๓๘๙
โอทฺเทนฺตุ วาลปาสาณิ	๓/๒๙๐	กตาย วจฺจนฺสฺส กิสฺสฺส ปุชา	๙๐/๔๓๘
โอทฺทิสฺสามหํ ปสฺสํ	๗๒/๑๕๒	กตาวกาสา ปุจฺจนฺตุ โภณฺโต	๖๑/๔๓๓
โอทาทมฺมํ สฺสิจวาริสฺมภวํ	๖/๑๖๓	กตฺถจฺฉตี กตฺถมฺเปติ จานํ	๑๑๑/๓๙๖
โอทาทวตฺถา สฺสิจ อลฺลเกสา	๑/๑๘๓	กถฺกโร กิณฺติกโร กิมาจฺรํ	๑๕๔/๓๑๐
โอทาทสิงคา สฺสิจวาพา	๑๒๘/๓๔๓	กถนฺนุ ถลฺโซ สนฺโต	๓๖/๑๖๖
โอโนทโร โย สหเต ชิฆจฺฉํ	๒๕/๒๑๓	กถฺกโร โหติ สฺสฺปนฺนราช	๒๘๐/๔๑๕
โอภาสยํ วนํ รมฺมํ	๒๙๘/๔๑๘	กถํ ชาครทํ สฺสฺสฺสโต	๑๓๗/๑๗๙
โอโรปยสฺสฺส กุลยาณิ	๑๙/๑๘๖	กถํ ทวํ ปโมกฺโข ยาสิ	๑๑๙/๓๔๓
โอสีทิ เม ทฺกขํ ทฺยํ	๑๙/๒๙๒	กถํวฺยํ พลวํวิยฺยปฺปนฺโน	๒๔๔/๓๕๘
โอหาย มํ ฌาติคณา	๑๓๔/๓๔๔	กถํ นุ วิสฺสเส ทฺยมฺหิ	๒๘๘/๔๑๖
[ก]		กถํ โภ พุราหมโณ โหติ	๖๗/๒๙๘
กจฺจิ เต พทฺโธ ปุคฺคตา	๑๕๒/๓๔๕	กถํ วิชฺฌณา จตฺตมฺมจฺจรูปํ	๖๗/๔๓๔
กจฺจิ เต สาทิสํ ภริยา	๑๕๑/๓๔๕	กถํ สมฺมทฺทมฺมทริ	๕๖/๑๓๑; ๑๐๖/๑๐๙
กจฺจิ นุ โภโต กุสฺลํ	๑๔๖/๓๔๕	กถํ โน พุราหมโณ โหติ	๗๐/๒๙๘
กจฺฉปา กสฺสปา โหนฺติ	๖๙/๘๔	กถํ หเว ภาสฺติ นาคราชา	๓๐/๒๑๔
กจฺฉโป ปาวีสี วาริ	๑๑๒/๕๗	กทาสฺสฺส นาม ยํ ราชา	๓๔๘/๔๒๔
กณฺหาหิทฺฏจฺจสฺส กโรนฺติ เทเก		กนฺทิกเตน หเว พฺรเหฺม	๑๑๐/๑๗๖
	๑๕๖/๖๕	กปฺโป จ เต ปคฺคจฺจโร อโหสิ	
กตณฺณมฺหิ จ ปสฺสมฺหิ	๗๘/๒๒๒		๗๔/๑๗๑
กตมํ ทิสํ อคม ภฺริปฺปโณ	๑๓/๓๒๗	กมฺมํ สเมกฺเข วิปฺลวฺจ โภคํ	๘/๒๑๑
กตโม นุ รหฺโท อกทฺทโม	๙๑/๑๕๕	กมฺมาย นิกฺขมฺนฺโตหํ	๑๔๖/๑๘๐
กตสฺส เจว กตฺตา จ	๑๗๒/๑๑๙	กรณฺเียนิ มิทฺตานิ	๖๐/๒๙๗
		กรณฺทโก กลิงฺกานํ	๙๔/๑๗๔

ปจมปาทา	ปพเพ/องเก	ปจมปาทา	ปพเพ/องเก
เกร สริกโซ อถวาปี เสฏโฐ	๑๒๑/๓๐	กามิ กณฺทนนฺตุ กุมภณฺทา	๑๘๘/๑๒๑
กโรมิ โอภาสมนฺคฺคหยา	๘๘/๔๓๘	กามิ กามยมานสฺส	๓๗/๒๕๘;
กโรมิ เท เสนก เอตมตฺถิ	๕๕/๒๙๖		๓๘/๒๕๘
กลฺยาณธมฺโมติ ยทา ชนินฺท	๔๑/๔๕	กามิ ชนปโท มาสิ	๑๓๒/๒๙๖
กลฺยาณรูปโป วจยํ จตฺตปโป	๙๓/๑๐๘	กามิ ปตามิ นิริยํ	๔๐/๑๐
กลฺยาณิเมว มุณฺเจยฺย	๘๘/๒๒	กามิ ยหิ อิจฺฉนฺติ เทน กจฺฉ	๑๖๕/๖๗
กสนฺติ วปนฺติ เท ชนา	๒๕/๒๕๖	กามิ รูปปฺตฺวา มา วา	๘๐/๑๗๓
กสิณฺดา ปจวี ธนสฺส ปุรา	๕๕/๒๔๕	กามา วา กามสณฺญา วา	๒๕๕/๓๖๕
กสิณฺนิชฺชํ กาเรนฺติ	๒๔๗/๓๒๐	กามาหํ พพิสํ พุรุมิ	๑๑๙/๒๖๗
กสิณฺนิชฺชา อิทฺธานํ	๑๓๒/๓๔๔	กาเมสฺสุ เว หนฺนเว พชฺฌเว จ	
กสฺเสโส สทฺโท โก วา โส	๒๙๔/๓๖๕		๙๓/๓๐๒
กาณญจ ปสฺส ลฺลภิกํ	๔๓/๑๓๐	กายํ เอพฺภณฺนิคฺคฺมเพ	๑๓๐/๑๔๐
กาโก ตทา เทวทตฺโต อโหสิ		กายํ พลาภา รุจิรา	๗๓/๘๔
	๑๐๑/๑๕๖	กายํ พลาภา สิริณี	๗๐/๘๔;
กาโกลา กากวสงฺฆา จ	๒๐/๑๔๖		๑๓๖/๑๔๑
กา ตวํ สฺสทฺเธหิ วตฺเตหิ	๑๓/๒๕๕	กาเยน โย นาวาเร	๑๐๑/๑๐๙
กานิ กมฺมานิ กุพฺพานํ	๑๒๑/๒๖๘;	กาเยน วาจา ย จ โยธ สณฺณโต	
	๑๒๗/๒๖๘		๗๖/๔๓๖
กานิสฺส กมฺมายตฺตานํ อสฺส	๑๑๐/๒๐๙	กาโย ปโรชชนฺติ วิทิตฺวา	๕๗/๒๔๕
กานุ กาเพน วณฺณเณ	๔๐/๑๔๘	การยณฺตา นครานิ	๑๕/๒๕๕
กานุ เท สา มหานาค	๕/๒๓๗	กาลญจ ฉตฺวา อภิชีหนาย	๑๔๗/๒๓๒
กา นุ ทิพฺเพน วณฺณเณ	๔๙/๑๔๘	กาลญจ ฉตฺวาน ตถาวิสฺส	๖๐/๒๗๗
กา นุ วิชฺชริวา ภาสิ	๑๐๘/๔๔๐;	กาลํ โวหํ น ชานามิ	๓๔/๔๔
	๒๔๐/๓๕๘	กาลิงคภาทรทฺวาโซ	๗๖/๒๗๙
กามิ อหํ ชานปทา จ สพฺเพ	๑๔๘/๒๘๘		

ปจรมปาทา	ปพเพ/องเก	ปจรมปาทา	ปพเพ/องเก
กาลิงโค ภารทวาไซ จ	๖๘/๒๗๘	กินนุ เตเม มิกา โหนติ	๑๑๔/๓๔๒
กาลิงโค ราชา กาลิงค	๗๘/๒๗๙	กินนุ รุรุ ครหสิ มิกาน	๑๒๔/๒๘๕
กาเล นิกขมนนา สารุ	๑๕๑/๖๔	กินนุ วิส ปปาโต วา	๔๕/๒๗๖
กาโล ชสทิ ภูทานิ	๑๙๐/๗๑	กินนุ สนฺตรมาโนว	๖/๑๕๒
กา เวธมานา คิริกนฺทราย	๒๙๗/๔๑๘	กินนุ สุพาหุ ตรมานรูป	๑๐๘/๒๐๙
กาสายวตฺเต สกุณ วทามิ	๖๙/๒๐๓	กินนุ โสจสินฺจจฺจิกิ	๙๗/๓๙๔
กาสิกานิ จ วตฺถานิ	๑๙๒/๓๑๔	กินนุท เทว ทวมตฺถิ โภคา	๒๒๔/๓๕๕
กาสิสฺส รณฺโณ มเหสี ภทฺเต	๑๒๕/๓๙๙	กิมณฺฑกา อิม เทว	๒๑/๙๙
กาฬานิ เกสานิ ปุเร อหสิ	๑๑๔/๑๗๖	กิมตฺถมภิสฺสณฺทาย	๘๒/๘๕
กาฬา มิกา เสตทนฺตา ทวีเม	๒๕/๔๓	กิเมวหิ ตฺถนฺทิลมนฺปุจฺฉิ	๑๐๖/๒๘๒
กาฬา มิกา เสตทนฺตา มมีเม	๒๖/๔๓	กิโส จ ปณฺฑ จ อหิ ภทฺเต	๑๓๕/๓๐๗
กาฬะ วา ยทิ วา ชฺฌนุ	๑๗/๕	กิโส วิวณฺโณ ภวติ	๙๑/๒๔๙
กิงกิดฺดิกาเย กเหตุวาน	๒๓๐/๓๑๙	กิ อณฺณเว กานิ ผลานิ ภูช	๗๑/๒๐๔
กิจฺจนฺกาเล กิจฺจนฺสโ	๖๒/๑๙๑	กิ กมฺม กุพฺพ ทว เทว ปาเท	๗๓/๓๙๐
กินฺเต อุปฺปชฺชิ โน มุจฺจ	๕๓/๒๑๘	กิ กมฺมชาตํ อนฺตปฺปเต ทฺว	๖๘/๓๘๙
กินฺเต ชฺฌาหิ ทุมเมธ	๙๘/๑๐๙;	กิ กมฺมมกรา ปุพฺเพ	๑๘๕/๔๐๕
	๑๓๘/๓๔	กิ กมฺมมกริ ปุพฺเพ	๓๐/๓๘๓
กินฺเต วตํ กิ ปน พุทฺธจฺริย	๙๒/๒๒๔; ๑๗๒/๔๔๘	กิ กิซฺฉ ปริเทเวสิ	๒๓/๑๖๕
กินนุ อุมมตฺตฺรูป	๑๖๔/๓๔๗;	กิ จนฺโท กิมธิปฺปาโย	๑/๓๘๐
	๑๖๗/๒๓๕	กิ ทฺว นฺ ตตฺถเว ททา อโหสิ	๑๔๒/๒๘๗
กินนุ โกะเร วา โทเส วา	๑๕/๒๑๒		
กินนุ เต อกริ ธีโร	๙๕/๒๘๑		
กินนุ เต อกริ พาโล	๙๑/๒๘๑		

ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
กั ทฺวํ วิมโนสิ ราชเสฏฺฐจ	๓๒๓/๓๖๙	กฺลวากา มาตลลิมฺพลิสฺสมี	๓๑/๘
กั นฺ ทฺวํ พฬิสํ พุรุสํ	๑๑๘/๒๖๗	กฺสฺสณฺเจว เม หิสํ	๑๔๗/๓๔๕
กั นฺ ทายํ ทิโช โหติ	๑๔๒/๓๔๕	กฺสฺสฺสฺสฺส เทสฺส ฐิตียา ทพฺพหยา จ	๑๓๒/๓๓
กัปฺปิสฺสเสวเต คณฺธมาทเน	๕๑/๒๙๔	กฺสฺสโล สพฺพนินฺนิตฺตานํ	๒๔๔/๔๑๑
กั วเน ราชปฺตฺเตน	๓๐๒/๔๑๘	กฺหิ คทา กตฺถ คทา	๑๒๓/๑๔๐
กิสฺ วริทฺวา น กทาจิ โสจติ	๖๓/๔๓๓	กฺญเวทึ ปุเร อาสี	๕๒/๒๖๐
กิสฺ นโร ชปฺมธิจฺจ กาเล	๑๕๕/๒๓๓	กฺญฺสฺส หิ สนฺติ กฺญฺกฺญา	๑๓๖/๖๑
กิสฺส ภิกฺขา ชนฺตา อนเภา	๔๙/๒๔๔	เกน ราม ปภาเวน	๘๕/๒๔๘
กิสฺสเเล กิสฺมาจาเร	๔๒/๑๔๘; ๕๑/๑๔๙	เกน สํวร วตฺเตน	๙๙/๒๕๐
กัทิสํ เต อิลฺลทานํ	๘/๒๙๐	เกนानุสฺสฺสฺส อธิมาคฺคโตสิ	๕๓/๓๓๓
กัทิสฺสา เต มิกกา ลุทฺทา	๑๒๗/๓๔๓	เกเนสฺส ยณฺโณ วิปฺโล มหคฺคฺมโต	๑๓๓/๒๓๐
กัทิสฺสานิสฺส ปตฺตานิ	๑๗/๒๗๒	เกวตฺถ คทา อุปฺปชฺชิตฺติโย จ	๘/๓๒๖
กัทิสฺโส คฺคฺยหํ ปริวาริ	๑๐๒/๒๐๘	โกจิเทว สุวณฺณกายูรา	๒/๒๓๗
กัวจิรณฺนํ เม ยกฺข	๙/๒๑๒	โกณฺจา มยฺยูรา ทิวิยา จ หิสฺสา	๒๗๒/๓๖๒
กิสํ หิ วจฺจํ อวกรูย ทณฺฑกั	๗๐/๔๓๕	โกณฺจณฺนํ ตตฺถ ปุเรสิ	๖/๒๙๐
กฺกฺกฺกฺกฺก มณฺโณ ทณฺโฑ	๑๐๒/๘๘	โกณฺฑณฺณํ ปณฺหานิ วิยาจโรหิ	๖๐/๔๓๓
กฺกฺจึ กิลาสี ภวติ	๒๒๓/๔๐๙	โก ทํ อมม โกเปสิ	๒๑๐/๔๕๕
กฺจฺจาริตฺถโก ปุริโส	๑๔/๒๗๒	โก ทํ หิสฺสติ เทเจติ	๒๑๑/๓๕๓
กฺณปาทินิ โลหิตเป	๖๐/๑๕๑	โก ทาทิสํ อรหติ ขาทิตาย	๙๒/๓๙๓
กฺโต น อากจฺฉสิ ทุมฺมวาสี	๑/๓๒๕	โก เต สฺสฺสฺสฺส วา ทิฏฺฐิ วา	๔๘/๔๗
กฺโต น อากจฺฉน โภ ทโย ชนา	๘๗/๒๐๖		
กฺมฺภิลกา สกฺกกา	๑๗๔/๓๑๓		
กฺลปฺตฺโต ปชานาติ	๑๓๑/๙๓; ๑๓๔/๙๓		

ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก
โกณฑนทกานิ คณฺหุ	๑๖๙/๓๔๗	ขณฺเณตาลุกถมฺพานิ	๒๘๐/๓๒๓
โก ทุฑิยํ อสฺสึลิสฺส	๑๑/๑๘๕	ขตฺติยสฺส ปมตฺตสฺส	๕/๔๒๗;
โกธ ชาครทํ สฺสฺสโต	๑๓๕/๑๗๙		๓๓๕/๔๒๒
โกธนา อุปนาทึ จ	๔๔/๑๔๘	ขตฺติยสฺส วโจ สฺสฺสวา	๓๑๒/๓๖๗
โกธํ วริทฺวา น กทาจิ โสจติ		ขตฺติยา พฺราหฺมณา เวสฺสสา	
	๖๔/๔๓๔		๘/๒๗๑; ๖๘/๑๓๓;
โก นฺวํ โฉนฺโตยสฺมิ	๑๓๖/๙๓		๗/๒/๒๙๘; ๗/๓/๒๙๙;
โก นีธํ ทินฺนํ กรทํ อุปเปโต			๗๔/๒๙๙
	๒๖๖/๔๑๓	ขตฺติโย จ อธมฺมภูโจ	๖๗/๑๓๓
โก นฺ เวชฺชตถ อุปาโย โส	๒๘๘/๓๖๕	ขตฺติโย จ อีสึ ทิสฺวา	
โก นฺ โข ภควา เทสุ	๑๗๓/๖๘		๓๐๗/๓๖๖; ๓๑๓/๓๖๗
โก นฺเมว คทา สพฺเพ	๑๖๘/๓๔๗	ขตฺติโย ชาติสฺมปฺนโน	๑๑๘/๓๐๔
โก นามโส ธมฺโม	๒๐๐/๔๕๓	ขนฺตี หเว ภาสฺติ นาคราชา	๓๑/๒๑๔
โก นฺมฺหากํ อธิ สฺสฺส	๑๖๔/๓๑๑	ขนฺตีพลฺโล ยฺยทฺทพลํ วิเชทฺวา	๓๔/๒๔๒
โก นฺ วทฺธิตภทฺโตว	๖๗/๘๓	ขมตฺสฺส มหาราช	๘๐/๒๒๒
โก นฺ สทฺเทน มหตา	๔๓/๔๖	ขมนีโย ยปนีโย	๘๘/๑๙๔
โก นฺ สนฺตมฺหิ ปชฺชโรเต	๗๕/๑๓๔	ขรตฺตจํ เพลลํ ยถาปี สฺสฺสวา	๔/๑๖๒
โก เนวิเมสํ อธิ ปณฺทิตานํ	๕๘/๔๓๓	ขราชินา ชฺฐิตา ปงฺกทฺนฺตา	
โก ปาตุราสึ ทิทฺวา นภมฺหิ	๓๓/๓๘๓		๑๐/๑๔๔; ๖๒/๒๙๗
โกมาริกา เท เทสฺสามิ	๕๙/๑๕๑	ขานฺนมาตสฺมา ราช	๒๓๙/๓๒๐
โกยํ อนริโย เทโว	๑๐/๒๓๘	ขาทฺชชา มํทานิ ปสฺยทฺการี	๙๑/๓๙๓
โกยํ พินฺทุสฺสโร วคฺค	๑๓๐/๙๒	ขาทฺชช มํทานิ มหานฺภาว	๘๘/๓๙๓
โกโส จ ตฺยํ วิปฺโล	๒๑๖/๔๕๖;	จิตฺตํ รตฺติ วิปฺปชฺชิตฺวาน สพฺพํ	
	๒๑๗/๔๕๖		๒๖/๒๑๔
[ข]		จิตฺตาทตฺติสฺมาปฺนโน	๒๓๒/๔๑๐
ขคฺคํ จตฺตณฺจ ปาติณฺจ	๒๐/๑๖๕		

ปฐมปาฐา	ปพเพ/องฺเก	ปฐมปาฐา	ปพเพ/องฺเก
เชตฺตานิ มยฺหํ วิทิตานิ โลเก ๕/๓๒๖		กวั สิงฺคิโน สิงฺคํ	๓๙/๒๕๘
เขมํ ยหี ทตฺถ อวี อูทฺธิโร		กวั สหสฺสํ อุตฺตมฺภจ นาคํ	๓๗/๒๑๖

๑๑๓/๓๓

[ก]

กฺขํ เม ปิทยิสฺสนฺติ	๑๔๖/๔๐๑
กฺกกา กุมฺภินิ สนฺตา	๗๗/๑๙๓
กฺกกาย สิตฺตสมิ กหิตฺตนาวั	๗๓/๑๗๑
กฺจฺเจว โข ทวํ ทรฺมานรูป	

๑๕๔/๔๔๕

กฺชกฺกเมเมหิ หยฺกฺกมาลิกิ	๑๕๗/๖๕
กฺณฺหาหิ นาค กพฺพํ	๓/๒๓๗
กฺริโต ๖ รตฺโต จ อธิมฺจฺฉิตฺโต จ	

๑๕/๑๔๕

กนฺตฺวาน ปาจิณฺมุโข มฺหุตฺตํ	๑๕๓/๔๔๕
กนฺธพฺพา ปิตโร เทวา	๑๑/๔๒๘
กนฺธารราชสฺส ปฺรมฺหิ รมฺเม	๑๙/๒๓๙
กนฺโธ อีสํ จิรทิกฺขิตานํ	๕๕/๔๓๒;

๕๖/๔๓๒

กมนาคมนมฺปิ ทิสฺสติ	๑๒๐/๒๒๙
กมฺภีรจาวี ภาทฺทเน	๓๐/๑๖๖
กมฺภีรปณฺหํ มนฺสาภิจินฺตยํ	๗๗/๔๓๖
กวั สิลํ คาเหตุวาน	๑๙๘/๔๐๖

กวณฺเจ ทรฺมานานํ	๑๓๓/๑๑๓;
	๑๓๕/๑๑๔

กวั นฺนฺจปฺริโส ยถา วเน	๓๔๗/๓๗๒

กวั สิงฺคิโน สิงฺคํ	๓๙/๒๕๘
กวั สหสฺสํ อุตฺตมฺภจ นาคํ	๓๗/๒๑๖
กหปฺตี ราชปฺริโส	๖๓/๒๗๘
กเพยฺย ยํ ปิตฺวา ปเต ปปาตํ	๓๗/๓๘๔
กาเม วา ยทิ วารณฺเณ	๒/๑๔๓;

๕/๑๔๓; ๓๒/๑๒๘; ๕๖/๔๘

การโยห พฺรหมํ ปณฺจปาโล	๓๕๙/๔๒๕
กิมฺหานํ ปจฺฉิเม มาเส	๕๓/๒๐๒
กิริ นฺเชน ชนฺติ	๙/๓๒๖

กิลยฺย ปฺริโส โลภา	๔๐/๑๖๗

กฺณฺเหหิ เอเตหิ อฺเปต ชตฺติย	๓๔/๑๘๘

กฺยฺหฺมฺภจ สสฺส นกฺขาติ	๑๒๔/๒๖๘;
	๑๓๐/๒๖๙

กฺยฺหฺมฺภจกมฺสพฺพทฺธํ	๒๗๔/๔๑๔;
	๓๓๔/๓๗๐

กฺยฺหฺสฺส หิ กฺยฺหฺเมว สาธุ	๓๓๑/๓๗๐;
	๓๒๒/๓๖๘

โกฏฺฐํ มชฺชํ กิราสณฺจ	๕๓/๒๗๖

[ข]

ฆตาสนฺสมา เอตา	๑๐/๒๕๔

ฆตาสนํ กฺยฺชฺรํ กณฺหสฺสปฺปิ	๑๑/๒๕๔

ฆตาโส ฐมฺเภตฺถ	๑๖๖/๔๐๓

ฆมฺเม ปเถ พฺรหฺมณฺเณ เอกภิกฺขุ	
	๔๖/๒๑๗

ฆรนา นานิหฺมานสฺส	๑๗๐/๖๘

ปจมปาทา	ปพเพ/องเก	ปจมปาทา	ปพเพ/องเก
[จ]		จิริยา มํ อัย อัยเย	๒๔๑/๔๑๐
จเช จชนํ วนถํ น กยิรา	๑๓๑/๑๑๓; ๑๔๖/๖๓	จาทุททสี ปณจทสี	๑๑๕/๓๐๔
จณฺหา อฏฺณกา คาวี	๓๖๑/๔๒๕	จาทุททสี ปณจทสี อพาร	๑๘๐/๔๕๐
จณฺหาตปฺโต มม สมฺปทาสี	๕/๒๗๑	จาทุททสี ปณฺณรสี จ ราช	๒๔๖/๓๕๘
จณฺหาตลาหุมฺหาวนฺทีสุ	๓๙/๓๓๑	จาทุรณฺโต มหารฏฺโฏ	๒๔๘/๔๑๑
จตุกกกณฺณว เกทาว	๓๕/๑๔๘	จาเลติ กณฺณ ภาฏฺฐี กโรติ	๑๑๖/๑๑๑
จตุปฺปาที ฏวํ กลฺยาณิ	๕๘/๑๕๐	จิจฺจมาณวิกา มาตา	๑๒๐/๒๖๘
จตุปฺปโท อหํ สมฺม	๕/๓๙	จินฺณา กลิงฺกว จริตา วณิษฐา	๑๑๑/๒๑๐
จตุพฺภิ อฏฺจชฺฌกมา	๑๐๓/๑๓๗; ๑๐๔/๒๖	จิตฺวานิ หิมวโต ปพฺพตสฺส	๓๙/๒๙๓
จตุรงฺคินี เสน สฺภี สฺรูป	๓๖๕/๓๗๕	จิรฺสํ วต ปสฺสาม	๓๓๗/๓๗๑; ๓๓๘/๓๗๑
จตุโร ชนา ปโตถกมกฺกเหตุ	๑๐๘/๒๘๓	จิรฺสํ วต ปสฺสามิ	๑๓๒/๙๓; ๑๓๔/๑๖๐
จตุสฺสทํ กามวํ สมิทฺธ	๘๔/๓๐๐	จิรฺสํ วต มํ ทาโต	๒/๔๒๗
จตุทวารो เม มหาราช	๔๓/๒๐๑	จิรฺสํ วต เม อุตฺปาที อชฺช	๖๔/๓๘๙
จนฺทนสสารานุติตฺตา พาหา	๔๙/๑๓๐	จิรํ ชีวตุ โส ราชา	๑๒/๒๓๘
จนฺทากํ สุริยาภณฺจ	๑๓๕/๓๔	จิรํ ภาฏฺโฆ อภวิสฺส	๓๔/๑๖๖
จนฺโท จ สุริโย จ อฺโภ อธิวาทา	๘๖/๒๖๓	จิรํ สฺเมธ สฺชินี	๑๒๖/๓๐๕
จนฺโท จ สุริโย จ อฺโภ สุตฺตสนา	๑๕๐/๓๐๙; ๑๕๑/๓๐๙	จิรานุฏฺจมฺปิ ปิยํ มนาป	๓/๒๕๓
จนฺโท ยถา ราหุมา ปมฺตฺโต	๙๔/๓๙๔	จฺฐาปี เทเก ชลิตา สกมฺมฺนา	๕๐/๒๙๕
จมฺมํ วหนนฺติ เอพฺกสฺส	๙๙/๒๖๕	เจ เทยฺยรูป เจเตสิ	๒๔/๒๕๖
จร จาริกํ โลหิตฺตณฺฑา มามริ	๒๑/๑๙๘	โจทฺโต สิริวราเชน	๖๗/๓๓๕
จิริยา ทํ อนฺุพฺพนฺธิโต	๒๔๐/๔๑๐	โจรินํ พหุพฺพฺฐินํ	๓๒๒/๔๒๐

ปจมปาทา

ปพเพ/องเก

ปจมปาทา

ปพเพ/องเก

[ข]

ชฎา จ เกสา อชินา นิวตฺตา ๒๒/๓๒๘
 ชนิตฺตํ เม ภวิตฺตํ เม ๕๕/๔๘
 ชปฺเปน มนฺเตน สุภาสิตฺเตน ๙๘/๑๓๖
 ชโย กาลิงฺกานมสยฺหฺสาหิณํ ๒/๙๖
 ชรฺทฺพานํ ชณฺมานา ๑๖/๗๖
 ชเวน ภทฺรํ ชานนฺติ ๑๖๘/๔๐๔
 ชาติ นรานํ อธฺมา ชนินฺท ๓๘/๓๓๑
 ชาติมฺโท จ อติมานิตา จ ๖/๓๒๖;
 ๗/๓๒๖
 ชานนฺโต โน มหาราช ๙๗/๒๔๙
 ชานามิ ตํ น มยํ สมฺปมฺพุทฺธา ๘๑/๘๕
 ชานามิ เต ธนํ ปุทฺธิ ๒๑๙/๔๕๖
 ชานามิ ปุทฺธโสติ ชยทฺทิสฺส ๘๕/๓๙๒
 ชานามิ ลุทฺท ปฺริสทาโก ทฺวํ ๘๔/๓๙๒
 ชินฺโณ ทุพฺพลจกฺขุติ ๓๔๔/๔๒๓
 ชิวฺหา สสฺส ทฺวิธา โหติ ๕๐/๑๙๐
 ชิวฺหา สสฺส น ภวติ ๕๒/๑๙๐
 ชีโน รตฺสสฺ มณิกฺกุลฺทเล จ ๑/๑๒๔
 ชีวกฺกจ มํทํ ทิสฺวา ๙๗/๒๔
 ชีว วสฺสสฺสํ ภกฺก ๙/๓๙
 ชีวามิ วาหํ น มโตหฺมสฺมิ ๖/๑๘๔

[ฉ]

ฉินฺนํ นุ ตฺยฺหํ ทฺยํ ๒๐๓/๔๕๔

[ฌ]

ฌาตโก โน นิสินฺโนติ ๗๕/๑๐๕
 ฌาตเมตํ กุรุณฺส ๒๑/๖
 ฌาตึณฺณจ ปิโย โหติ ๑๒๐/๙๑;
 ๑๗๗/๔๐๕
 ฌาตี เม สฺขสฺสวฺทฺมา ๒๓/๒๕๕

[จ]

จยฺหฺมาโน น ชานาติ ๒๐/๑๒๗;
 ๒๒/๑๒๗; ๒๖/๑๒๗;
 ๒๘/๑๒๗

[ฉ]

ฉกรณฺจ ปลาเสน ๑๘๔/๓๔๘
 ฉกฺขม เต อหฺมกฺขิสฺส ๑๗๒/๔๐๔;
 ๑๘๖/๔๐๕
 ฉจํ ชินฺณํ อฺรโก ปฺราณํ ๑๕๗/๓๑๐
 ฉณฺจ อปฺปณฺจ อฺจฺฉินฺนํ ๕๗/๔๘
 ฉณฺจ อหํ น ปสฺสามิ ๑๖/๒๕๕
 ฉณฺจ ทิสฺวาน ยายนฺตี ๙๓/๑๙๕
 ฉณฺจ ภริยา ปโลภฺส ๓๐๔/๓๖๖
 ฉณฺจ ราชา วิวาเหสิ ๓๐๑/๓๖๖
 ฉณฺจ สกฺทชฺโฏ ลุทฺโท ๓๐๗/๓๑๙
 ฉณฺจ โส สมตฺติกมฺม ๖/๑๙๖
 ฉโต อมตฺมาทาย ๓๗/๒๐๐
 ฉโต อสึ กเหตฺวาน ๒๙๙/๓๖๖

ปรมปาทา	ปพเพ/องฺเ	ปรมปาทา	ปพเพ/องฺเ
คโต อหิ นิกฺขมิสฺส ภทฺทนฺเต	๑๓๖/๓๐๗	ตตฺถททสา โปกฺขรณิ อวิทุเร	
คโต กทฺธิปตฺเตสฺส	๔/๓๘๐		๑๑๗/๓๙๗
คโต กลวิเนเตน	๗๓/๒๒๒	ตตฺถ พุราหฺมณมทฺทกฺขิ	๑๗๙/๔๐๕
คโต จ มฆวา สกฺโก	๖๒/๔๓๓	ตตฺถ วโร จ พนฺโร จ	๑๗๘/๓๔๘
คโต จ ราชฯ สาทิโน	๒๐๕/๓๑๖	ตตฺถเถว เต วตฺตปทา	๑๓/๔๒๘;
คโต ชนา นิกฺขมิตฺวาน กามา			๒๕/๔๒๙; ๔๙/๔๓๑
	๑๓๒/๓๐๖	ตตฺถเถว สฯ โปกฺขรณิ อวิทุเร	
คโต ชานปทา สพฺเพ	๓๐๐/๓๖๖		๑๑๒/๓๙๗
คโต นาคา นิกฺขมิสฺส	๑๙๘/๓๑๕	ตตฺถเถว โส อุกฺกเหตฺวาน วากุญฺ	
คโต มํ หตฺถเถ อฺรโก กเหตฺวา			๑๑๔/๓๙๗
	๑๖๔/๔๔๗	ตถา มํ สจฺจํ ปาเลสุ	๓๒๓/๔๒๑
คโต โส กติปาหสฺส	๖๘/๓๓๕	ตเถว ตฺวํ อเวทสิ	๑๖๐/๑๘๒
คโต โส นพฺปี กนฺตฺวา	๙/๒๓๘	ตเถว ติฏฺฐติ สีสํ	๘/๑๒๕
คโต สิลํ กเหตฺวาน	๒๐๗/๔๐๗	ตเถว ปุณฺณปาติโย	๕๓/๑๓
คโต โส ปพฺพชิตฺวา	๓๑๔/๓๖๗	ตเถวเสสฺส กลฺยาณํ	๑๒๖/๓๑
คโต โส ภริมาทาย	๓๐๒/๓๖๖	ตทสฺส เต พนฺธนา โมจยิสฺส	๑๕๒/๔๔๔
คโต หเว ธิติมา ราชปฺตฺโต		ตเทว เม ตฺวํ วิทิตฺโต	๑๒๙/๑๑๓
	๗๘/๓๙๑; ๙๐/๓๙๓	ตเทว ติ เอตฺรหิ จ มยฺหํ	๑๘/๓๒๘
ตตฺถ กา นนฺทิ กา ชิทฺทฯ	๓๖/๓๓๐	ตปสา ปชฺชนฺติ ปาปกมฺมํ	๔๒/๑๘๙
ตตฺถจฺฉตี กุณฺชโร จพฺพิสาณ		ตปสฺสินิโย ปพฺพชิตา	๖๔/๒๖๑
	๑๐๗/๓๙๖	ตโป นฺ เต พุราหฺมณ ภิสรฺูป	
ตตฺถ ตินฺทกมทฺทกฺขิ	๑๘๙/๔๐๖		๑๖/๒๓๙
ตตฺถตฺตนิ วตฺตปฺนเถ	๑๑๒/๑๑๐	ตมฺทาวตฺต กลฺยาณิ	๑๒๓/๔๔๑
ตตฺถททสา อรณฺณสุมิ	๑๖๐/๓๔๖	ตเมน ปสฺสามิ ปเรน นาริ	๑๑๘/๑๗๗
ตตฺถททสา กุณฺชรํ จพฺพิสาณ		ตเมนํ ตตฺถ ฐาเรติ	๑๒๖/๔๔๒
	๑๑๖/๓๙๗	ตเมว รกฺขาวรณํ กโรนฺโต	๔๘/๒๙๕

ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก
ตโมกฺกมिव อายนฺตี	๑๔๑/๔๔๓	ตสฺมา กาเล อกาเล	๑๒๓/๑๑๒
ตมฺพานิ หิมวโต ปพฺพตสฺส	๓๖/๒๙๓	ตสฺมา ชเน นาตักฺขเน	๑๘/๗๖
ตยา มํ หสฺတာปงฺกิ	๑๕๗/๑๘๒	ตสฺมา ตุเลยฺยมตฺตานํ	๖๗/๑๗๐
ตยา สมฺพทฺมตรี	๑๐๗/๑๐๙	ตสฺมา ปณฺทิตฺตาติโย	๑๒๖/๑๑๒
ตยิ เม นตฺถิ วิสฺสาโส	๒๑๓/๔๐๘	ตสฺมา ปลาสปฺภูสฺเสว	๑๘๕/๓๔๙
ตโย คิริ อนฺตรํ กามยามิ	๑๕๕/๖๔	ตสฺมา มตฺตญฺญตา สารุ	๑๕/๗๖
ตฺรมาโน อิมํ ยานํ	๘๐/๒๔๘	ตสฺมา วิเนยฺย มจฺเจวํ	๑๒๘/๒๓๐
ตว สทฺธญฺจ สีสฺสญฺจ	๗๖/๘๔	ตสฺมา สขิลวาทสฺส	๕๗/๘๒
ตฺวญฺจ โข มํ ปชานาติ	๑๒/๗๕	ตสฺมา สตมฺภ อสฺตมฺภ	๑๓๐/๒๓๐
ตฺวญฺจ โข เม มหาราช	๖๕/๒๗๘	ตสฺมา สตมฺภ อสฺสํ	๖๐/๔๘
ตฺวญฺจ โข เมว อกฺขาหิ	๘/๓๘๐	ตสฺมา สพฺเพน โลเกน	๙๕/๘๗
ตฺวญฺจ ภทฺเท สฺสิจฺฉิณฺเณ	๑๒๔/๓๐๕	ตสฺมา หิ จนนฺทาคมนํ	๕๙/๑๙๑; ๑๒๖/๕๙
ตฺวญฺเวยว มณินา จนนฺ	๑๓๙/๑๖๑	ตสฺมา หิ เต สฺสฺชินฺ วิตฺโสกา	๙๕/๒๐๘
ตฺวเมว จจฺจ กุลฺยาณิ	๑๐๒/๔๔๐	ตสฺมา หิ ธีรสฺส พหุสฺสตฺส	๙๔/๒๔๙
ตฺวเมวทานิมกฺริ	๑๖๗/๖๗	ตสฺมา หิ ปณฺทิตฺโต โปโส	๒๐๐/๓๑๕
ตฺวมุปี ภทฺเท มหีสฺสิ	๙๒/๘๗	ตสฺมา หิ ปาปกํ กมฺมํ	๒๒/๓๘๒
ตฺวมุปี วสฺสสํ ชีว	๑๐/๓๙	ตสฺมา หิ มิตฺตานํ น ทฺพกิตฺทพฺ	๒๙๖/๔๑๘
ตฺวํ อาวีกโรหิ ภูมิปาล	๓๑๖/๓๖๗	ตสฺส กมฺมผรุสฺส	๕๒/๑๐๓
ตฺวํ โขสิ สมฺม อุมฺมตฺโต	๙๘/๒๐๘	ตสฺส กมฺมสฺส กุสฺลสฺส	๑๔๘/๑๘๑
ตฺวํ นุ โข สมฺม พาลิสฺสิ	๗๗/๑๕๓	ตสฺส กามรตํ ฅทฺวา	๒๙๘/๓๖๖
ตฺวํ โน ญาติ ปุริมาสุ ชาติสุ	๙๐/๒๖๔	ตสฺส กามวํ ทมฺมิ	๑๑๗/๒๘๔
ตฺวํ โลหิตกฺโข วิหตฺนฺตรโส	๑๘๔/๔๕๐	ตสฺส จนฺเตปุเร อาสิ	๒๘๖/๓๖๕
ตเวว ทาสีตมฺมตฺถุ ราช	๖๒/๓๘๘		
ตเวว เทว วิชิต	๑๔/๒๕๕		
ตสฺสิ ภามฺสิ เลณมิจฺฉนฺติ	๘๘/๑๕๔		

ปจฺมปาทา	ปทฺเพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปทฺเพ/องฺเก
ตสฺส ชานนฺติ ปิตโร	๑๘/๓๘๑	ตํ ตณฺเฏ อนุโสเจยฺย	๑๑๐/๑๑๐
ตสฺส ตํ ฐมฺมคณฺเฑน	๑๓๐/๑๗๙	ตํ ตถาวาทินี ราชา	๒๙๑/๓๖๕
ตสฺส ตํ วจฺนํ สุตฺวา	๑๖๖/๒๓๕; ๒๑๖/๒๕๔	ตํ ตวํ ภทฺตํ ปฏิกฺกยฺห	๒๗/๒/๓๒๓; ๒๙๙/๓๒๔
ตสฺส ตํ วจฺนํ สุตฺวาน	๒๐๐/๔๐๗	ตํ ตํ ฌาติปริพฺพชฺชํ	๑๐๗/๒๕๐
ตสฺส เตชํ วิริยญฺจ	๑๓๖/๔๔๓	ตํ ตํ วทามิ โกสิย	๗๕/๒๖๒; ๗๗/๒๖๑; ๗๙/๒๖๒; ๘๒/๒๖๒; ๘๔/๒๖๓
ตสฺส เท เปมฺเมนาหํ	๒๗/๓๒๒	ตํ ทาหิสํ ญฺญมิวาทฺตํ วเน	๑๑๔/๒๒๗
ตสฺส โทหพินิ ภริยา	๑๒๕/๙๒	ตํ ทาหิสํ เทวณฺณํ	๑๐๓/๒๙๒
ตสฺส นาคสฺส วิปฺปวาเสน	๑/๒๓๗	ตํ ทาหิสํ ปาณทํ	๒๒๗/๔๐๙
ตสฺส ปาเท กเหตฺวาน	๑๓๙/๔๔๓	ตํ ทาหํ ทาท ยาจามิ	๘๖/๒๐๖
ตสฺส ปุตฺตา จ ทารา จ	๘/๑๙๖; ๓๘/๑๔๘	ตํ เทวา ปิรฺรปาสนฺติ	๒๗/๑๔๗
ตสฺส เม อหุ สํเวโก	๑๒๖/๓๔๓	ตํ นาคกณฺเฑา จริตํ คณฺเณ	๒๖๘/๓๖๒
ตสฺส สกฺโก วตณฺณาย	๑๔๙/๙๕	ตํ เนกมา ชานปทา จ สพฺเพ	๙๖/๓๙๔
ตสฺส สํหิรปณฺณสฺส	๑๕๕/๓๔๖	ตํ ปสฺส สมฺม ผลิมํ อพารํ	๒๗/๑๙๙
ตสฺสา จ กายมานาย	๒๙๓/๓๖๕	ตํ ปุพฺผสมตฺเตหิ	๒๖/๓๘๒
ตสฺสาทิสํ ปสฺสนนฺจิตฺโต	๖๖/๒๗๘	ตํ พลานํ พลํ เสฏฺฐํ	๓๐/๔๒๙
ตสฺสาทํ โอทํ ปสฺสํ	๗๕/๑๕๒	ตํ มํ กาเมหิ สมฺมตฺตํ	๑๕/๑๘๕
ตสฺสาทํ ปรมํ พุรฺหมํ คุญฺหํ	๒๖๒/๔๑๓	ตํ มํ น ตปฺปตี พนฺโธ	๘๘/๑๗๓
ตสฺสาทํ วจฺนํ นากํ	๑๓๔/๔๔๒	ตํ มํ วรฺตุมฺหากฺขุณิ	๗๔/๑๕๒
ตสฺสวํ วิตฺตปณฺณสฺส	๑๐๓/๑๕๗; ๑๐๖/๑๕๗	ตํ เม วตํ ตํ ปน พุรฺหมจฺริยํ	๑๗๖/๔๔๙
ตํ อนริวาเสนฺโต กาลิงฺโก	๗๙/๒๗๙		
ตํ กจฺจนฺตํ ทาวปิตา วิทิตฺวา	๗๙/๓๙๑		

ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก
คัม โลภปกคัม กมมัม	๖๗/๒๐๓	คินัม คินนุติ ลปสิ	๑๔๑/๑๑๔
คัม วุญหมานัม โสเตน	๓/๓๘๐	คินาลทานิ โอสโรย	๓๑๖/๔๒๐
คัม ไว วทามิ ภทฺทเท	๒๒๒/๔๐๘	คินุทกานิ ปิยาลานิ	๑๗๑/๓๔๗
คัม ไว วทามิ ภทฺท ไว	๒๕/๒๗๓; ๑๐๔/๑๗๕	คิปลจจรตฺตูปคตมฺหิ จนฺเท	๒๖/๒๕๖
คัม สุตฺวา กาลิงฺโก	๗๗/๒๗๙	คิโรกฺขทฺมฺหิ คายิตฺวา	๒๙๗/๓๖๕
คัม สุตฺวา ราชากาลิงฺโก	๗๔/๒๗๙	คิโรกฺขทฺมฺหิ คิโรเสถ	๗๘/๓๓๖; ๘๐/๓๓๖
คทา อมพชมฺพตฺตพฺชา	๑๔/๓๘๑	คิโรกฺขวาจิ อสคัม ปวิฏฺโฐ	๔๖๔/๔๑๓
คทา กมฺพกาชฺรชรา สฺวตฺถา	๒๗๐/๓๖๒	คินฺนํ สตฺตสฺถานิ ลุทฺท	๒๐๔/๓๕๒
คทาต มาณวโก เอโส	๔๕/๔๖	คฺจฺจกานิ หิมวโต ปพฺพตฺสส	๓๘/๒๙๓
คทาตติ ปุทฺโต วทมาโน	๕๙/๑๐๓	คฺจฺจสฺมิ เทว คทา ทสฺสเนน	๒๑๒/๓๕๓
คทาสิสย สฺเมธาย	๑๒๓/๓๐๕	คฺจฺจํ อหุ กิปรุโส สภริโย	๑๑๖/๒๘๔
คทานิ จ เชตฺตานิ โส ภูมิกาค	๒๑๗/๓๑๗	คฺจฺจํ ไชยฺย โพรวิสา อฺพารา	๒๕๘/๓๖๐
คทานิสฺส กมฺมายตฺตานิ อสฺส	๑๑๓/๒๑๐	คฺจฺจํ สีนํ พฺยคฺขมานํ	๑๒๖/๑๖๐
คทา จ มฺล จ ฝลา จ เทว	๒๑๙/๓๕๔	คฺจฺจํ มํ ภารต ภูทฺทวณฺทํ	๑๖๗/๔๔๗
คทาตีสสา จ เย เทวา	๑๓๘/๔๔๓	คฺจฺจํ เอโก ภริยา จ เท ปิยา	๘๙/๒๐๖
คทาํ สรํ ทฺกฺชเสยฺย	๘๓/๑๓๕	คฺจฺจํ ปุจฺจามิ อโนมปฺณ	๘๕/๓๓๗
คทิจฺจนฺตมา ราช	๒๒๗/๓๑๘	คฺจฺจํ หิ เสฏฺโฐ คฺจฺจมนฺตฺตโรติ	๓๓/๒๑๕
คทิจฺจนฺติ เท คฺจฺจ มฺลํ ปสฺสเนน	๑๐๘/๓๙๖	คเ อนฺธกรณ กาม	๔๗/๒๐๑
คทิจฺจนฺเต โน มหาราช	๙๘/๒๕๐	คเ กณฺณํ กริสฺสเนน	๒๒/๑๖๕
คทิมาสิ ปลาสมาสิ เมณฺโท	๑๐๑/๒๖๕	คเ จ คคฺค นิสฺสิทฺวา	๑๘๒/๓๑๓
คทิมิว วณฺมิว มิสฺยาณิ	๒๐/๒๙๒		

ปรมปาทา	ปพเพ/องเก
เต จ ตสฺส อนาทิตฺวา	๑๙๗/๓๑๕
เต จ เตน อสนนฺตฺวา	๑๗/๗๖
เต ชนา สุขเมธนฺติ	๑๙๖/๑๒๒
เต ตตฺถ กนฺทิตฺวา โรทิตฺวาน นาคา	๑๓๐/๓๙๙
เต ตตฺถ กาเลนฺสปสงฺกมิตฺวา	๑๕๖/๓๑๐
เต ตตฺถ จตฺวาน อุโก ชนินฺท	๒๐/๒๓๙
เต ตตฺถ ภูตฺวา ชาทิตฺวา	๑๙๗/๓๑๔
เต ตํ กนฺตารมคมม	๑๘๑/๓๑๓
เต ตาหิ ปรีวาเรตฺวา	๑๙๐/๓๑๔
เต ทานิ วกกงฺค กิมตฺถมฺมสฺสกา	๘๐/๘๕
เต เทววณฺณา สุขุมาสฺรูปา	๒๙๐/๔๑๗
เต เทสา ตานิ วตฺถุณี	๑๒๗/๓๑
เตน ปจฺฉา วิชิตฺวา	๖๒/๒๔๖;
	๖๔/๒๔๖; ๖๖/๒๔๖
เต ปณฺณสณฺดตา รณณียา	๓๑/๒๙๓
เต ปาปธมฺมา ปสเวตฺวา ปาปํ	๙๔/๓๐๒
เต ปุพฺผสณฺดตา รณณียา	๓๒/๒๙๓
เต ปพฺพตา ตา จ กนฺทรา	๓๐/๒๙๓
เต มํ ธมฺมคฺเณ ยุตฺตํ	๑๐๑/๒๕๐
เต รุกฺขา สํวิรุหนฺติ	๑๒๔/๑๗๘
เต ลุทฺทกสฺมา ราช	๒๖๐/๓๒๑

ปรมปาทา	ปพเพ/องเก
เต วทฺธมฺยนฺติ นิริยํ	๒๒๕/๔๕๗
เตสญฺจ ทายมานานํ	๑๗๕/๓๑๓
เตสํ ปหิโต ทุโต	๑๒๖/๙๒
เตสํ วจันํ สุตฺวา	๑๐๒/๒๕๐
เต สฺ อุมพรมฺมสฺมี	๑๗๙/๓๑๓
เตสฺ จิตฺตํ ปสาเทตฺวา	๑๔๗/๑๘๑
เต หิ นฺน มริสฺสนฺติ	๑๑๐/๓๔๑;
	๑๑๖/๓๔๒

[ถ]

ถเล จ นินฺเน จ วปนฺติ พิชํ	๔/๓๒๕
ถียา กุญฺหํ น สํเสยฺย	๒๗๓/๔๑๔;
	๓๓๓/๓๗๐
ถิโยว ตสฺส ชายนฺติ	๕๔/๑๙๐
ถินณฺหิ จิตฺตํ ยถา วานรฺสฺส	๔/๒๕๓

[ท]

ทกฺขํ คหปตฺติ สารุ	๖๔/๑๙๑
ทกฺเขยฺเยกปทํ ตาท	๑๗๖/๖๙
ททฺโฆ วาหสฺสเสหิ	๑๘๑/๖๙
ทณฺททฺถา นีวาเรนฺติ	๒๒๐/๔๐๘
ททโต เม น ชีเยถ	๙๙/๒๘๑
ททนฺเต เหนเก วิสเม นิวิฏฺฐา	๑๓๔/๒๓๐
ททํ ภูณฺช มา จ ปมาโท	๑๔๙/๑๘๑

ปจฺมปาทา	ปพฺพ/อจฺเจ	ปจฺมปาทา	ปพฺพ/อจฺเจ
ททามิ เต คามวราณี ปญจ		ททโร จาสี ทุมเมธ	๑๒๕/๑๔๐
๒๔/๒๔๐; ๖๑/๓๘๘		ททโร ทฺวํ ทสฺสนิโยสึ ราช	๑๑๖/๑๗๗
ททามิ เต พุราหฺมณ โรหิณีนํ		ทพฺพปฺปมาณํ มม เอตถ พุรฺเหม	
๓๐/๗๘; ๖๐/๑๗๐;			๔/๑๘๓
๙๒/๑๐๘		ทพฺพํ ทพฺพสฺส ชีปติ	๑/๓๘
ททามิ โว พุราหฺมณา นาคเมถํ		ทิจา ทิจํ กุณฺปมาหรณํ	๙๒/๑๗๔
๗๘/๘๕		ทิจิ ทิจานํ ปวโรสึ ปกฺขิ จ	
ททามิ เม คามวราณี ปญจ	๑๕/๒๓๙		๔๕/๒๙๔
ทเทยฺย ปุริโส ทานํ	๔๔/๑๖๗	ทิจฺจ มยา มานุสกาปํ กามา	
ทมฺมิ นิกฺขสํ ลุทฺท	๑๓๐/๓๔๓;		๑๙๑/๔๕๒
๒๕๐/๓๕๙		ทิจฺจ มยา วเน รุกฺขา	๑๗๗/๕๘
ทริยา สตุตฺต วสฺถานิ	๑๐๓/๘๙	ทิจฺจ มยา วิมานานิ	๒๑๘/๓๑๗
ทวปฺปฺลทฺโร ปุริโส	๔๖/๑๔๙	ทียํทมฺมกุกฺกุ อุตฺเทน กณฺณิกา	๑/๑๖๒
ทวฺยํ ยาจฺนโก ตาท	๑๒๒/๕๙	ทิวา จ รตฺโต จ มยา อฺปปจฺจิตา	
ทวฺยํ ยาจฺนโก ราช	๘๙/๑๐๗		๙๒/๒๐๗
ทวาสตฺตติ โคตม ปุณฺณกมฺมา	๖๘/๑๗๐	ทิสฺโส เว ลหฺจิจิตฺตสฺส	๖๒/๑๗๐
ทส ชฺล มหาราช	๒๒๕/๓๑๘	ทิสฺวา ชฺรปฺเป ธนฺเวกนฺนเน	
ทส ชฺลุมานิ จานานิ	๔๙/๒๕๙		๔๓/๘๐; ๔๔/๘๐
ทสณฺณกํ ทิชิณธารํ	๓๙/๑๖๗	ทิสฺวาน ทนฺตานิ คชฺตมฺมสฺส	
ทสวสฺสสทฺสฺตานิ	๙๖/๒๔๙		๑๓๒/๔๐๐
ทเสวิมา วสฺสทสา	๓๕/๓๓๐	ทิสฺวาน นาคสฺส กตํ จิตฺตํ	
ททรสฺส ยฺวโน จาปี	๓๙/๒๔๓		๑๑๘/๓๙๘
ททรา จ ทิ เย วุทฺธมา	๘๗/๒๔๘	ทิสฺวา ปทมนฺตฺตณฺณํ	๒๐/๕
ททรา วิยลฺงการํ	๒๒๘/๔๐๙	ทิสฺวา ผลํ ทฺวจฺจิจิตฺตสฺส	๓๔/๓๓๐
ททรี กุมาริ อสมฺมตฺตปณฺณํ	๖๙/๒๒๑	ทิสฺวา วทามิ น ทิ อณฺณโต สวํ	
			๑๙/๑๔๖

ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
ทีฆํ กจฺจนฺตํ อทฺธานํ	๑๗๕/๑๑๙	ทฺวิธา ชาตา อฺรชา	๑๑๓/๔๔๑
ทีฆา กมฺพทาลาภาสา	๑๑๔/๔๔๑	ทฺสฺส เม เขตฺตปาลสฺส	๖๒/๑๐๔
ทีโฆตฺตโรฏฺฐา ชฏฺฐิลา	๖๕/๒๖๑	ทฺฐา วิธาวนฺตํ ทิสฺสา จตฺสฺส	๔๘/๓๓๒
ทฺกขฺปนฺนีโตปฺปี นโร สฺปนฺนโย	๑๓๘/๒๘๗	ทฺเต เต พฺรหฺเม ปาเหสี	๕๔/๒๗๗
ทฺกฺโข ปฺนพฺภโว สกฺก	๘๔/๒๘๐	ทฺโต อหํ ราชฺฐิ รกฺขสฺสานํ	๑๘๖/๑๒๑
ทฺชชฺชจฺ จ สฺชชฺชจฺ จ	๑๙/๙๘	ทฺเร อปฺสฺสํ เถโรว	๕๒/๓๓๓
ทฺชชฺชวิตฺมชฺชวิมฺห	๕๓/๑๐๓	ทฺเร สฺฐา โน อีสฺโย สฺมาคตา	
ทฺฐจฺสฺส ผรฺฐา วาจา	๑๗/๒๑๒		๕๔/๔๓๒
ทฺติยํ สฺมจฺฉินฺเตสฺสํ	๑๘๕/๓๑๔	ทฺเร สฺสฺโต เจว พฺรหา จ รกฺโข	
ทฺททฺทํ ททฺมานานํ	๕๙/๔๘; ๑๒๙/๒๓๐		๒๖/๙๙
ทฺททฺสี อปฺปกาโรสี	๑๘๔/๔๐๕	ทฺเวตา นฺธิ สกฺกมฺหา	๑๒๐/๓๐๕
ทฺททฺทายติ ภาทฺทนฺเต	๘๕/๑๐๗	ทฺเวปฺตฺโต มหิทธิโก	๒๐๓/๓๑๖
ทฺพพฺณณฺรูปํ ทฺวมริยวณฺณํ	๑๐๘/๑๕๗	ทฺเวราช ภิเมว ทฺวํ	๙๘/๔๓๙
ทฺพภาสิตณฺหิ เต ชมฺมิ	๓๔๙/๔๒๔	ทฺเวว ยกฺขํ อถวา มนฺตฺสํ	๔๑/๒๔๓
ทฺมปฺผลาเนว ปตฺนติ มาณวา		ทฺเวว น ชีรณฺติ ยถา มนฺตฺสา	
	๑๙๒/๔๕๒; ๓๗๒/๓๗๖		๔๗/๒๔๔; ๔๘/๒๔๔
ทฺมํ ยถา สาทฺตุลล์ อรณฺเบ	๘๙/๓๓๘	ทฺเวว มนฺตฺสา จตฺตปฺปา	๖๖/๑๐๔
ทฺโม ยทา โหติ ผลฺยุปฺนโน		ทฺเวว มุสฺสาวาทมฺปาติ วตฺตา	๓/๙๖
	๒๐/๑๙๘	ทฺเวทธิปฺตฺโตสี มหฺนภาโว	๑๘๕/๔๕๑
ทฺมมฺมี รชฺชชฺลฺลโร	๑๑๙/๓๐๔	ทฺวี อหํ สงฺข มหฺนภาวา	๔๓/๒๑๗
ทฺมเมธานํ สหสฺเสน	๕๐/๑๓	ทฺวี วีย อจฺจรูปฺมา	๑๕๑/๑๘๑
ทฺลลฺลทฺธํ เม อาสี	๒๐๕/๔๕๔;	ทฺว จ สาทิสฺสโย ภริยา	๑๓๑/๓๔๔;
	๒๐๖/๔๕๔		๒๕๑/๓๕๙
ทฺลลฺลทฺธํ เม อาสี สฺสฺโสสม	๑๙๘/๔๕๓	ทฺว เทว คหปฺตโย เกเห	๑๓๘/๖๑
ทฺลลฺลภา พฺรหฺมณฺวา เทว	๒๒๔/๓๑๘	ทฺเวว ตาต ปทกานิ	๑๕/๔๒๘

ปจพปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปจพปาทา	ปพเพ/องฺเก
[๕]			
ธชฌปริมิทํ อนนฺตปาริ	๑๕๕/๖๕	ธมฺเมน โน อธมฺเมน	๑๓๙/๔๐๑
ธณฺณํ ธนํ รชทํ ชาตฺรํ	๔๖/๓๘๕	ธมฺเมน พุทฺธมฺมทตฺตสฺส	๓๕๔/๔๒๔
ธนฺตคฺคหํ ปวริ	๒๓๕/๔๑๐	ธมฺเมน มนฺเต ทว สมนฺปทาสิ	๑๑/๒๗๒
ธนฺตคฺคหํ ปวโร	๒๓๗/๔๑๐	ธมฺเมน โมเจหิ อสทาเสณ	๒๔๘/๓๕๙;
ธนฺตคฺคกฺลาเปหิ	๕๓/๔๗		๒๔๙/๓๕๙
ธนฺ อเทวชฺฌํ กตฺวาน	๑๒๐/๒๘๕	ธมฺเมน วิทฺตเมเสยฺย	๑๐๒/๑๐๙
ธเม ธเม นาติธเม	๕๙/๑๕;๖๐/๑๕	ธมฺโม รหโต อกฺทฺทโม	๙๒/๑๕๕
ธมฺมณฺจเว โยปี สมนฺจกํ จเร		ธมฺโม หเว ปาตุรโหสิ ปุพฺเพ	
	๑๓๒/๒๓๐		๒๘/๒๔๑
ธมฺมญฺโจทํ ปุเร อาสิ	๓๒/๑๖๖	ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจาริ	๑๐๒/๒๒๖;
ธมฺมนฺตริ เวตฺตฺรณฺ จ โภไซ			๓๘๕/๓๗๘
	๓๘๓/๓๗๘	ธมฺโม หเว หโต หนฺติ	๔๕/๑๘๙
ธมฺมํ จรต ฌาตโย	๖๔/๑๕๑	ธิตฺตํ กณฺฑนํ สลฺลํ	๑๓/๔
ธมฺมํ จร มหาราช	๓๙/๔๓๐;	ธิตฺตํ กาเม สฺพหุปี โลเก	๖๘/๒๐๓
	๔๑/๔๓๐;๔๓/๔๓๑;๔๔/๔๓๑;	ธิตฺตํ ทํ มชฺชปานิ	๓๑/๒๗๔
	๔๕/๔๓๑;๔๖/๔๓๑;๔๗/๔๓๑;	ธิตฺตํ ทํ ยสฺสากํ	๓๖/๑๐๑;๓๘/๑๐๑;
	๔๘/๔๓๑		๖๒/๒๐๓;๑๑๐/๘๙
ธมฺมํ จราม น มุสา ภณาม		ธิตฺตํ ทํ วิสํ วนฺทํ	๖๙/๑๗
	๙๓/๒๒๕	ธิตฺตํ อชาตุํ ปุทฺติกาย	๑๒๙/๙๒
ธมฺมํ ภณามิ เวเท	๗๘/๑๗๒	ธิตฺตํ มํ มหากาย	๑๐๘/๑๑๐
ธมฺเม จ เย อริยปฺปเวทิตฺเต รทา		ธิตฺตํ สฺพหุภากาเม	๖๗/๒๔๖
	๓๑/๑๘๗	ธิตฺตํ พาลสฺส หเว ชนินฺท	๑๒๗/๒๘๖
ธมฺเมน กิริ ชาตสฺส	๑๕๑/๑๑๖	ธิตฺตํ จ ไซ สงฺกฺติ สนฺถวานิ	๒๓/๒๔๐
ธมฺเมน กิริ ฌาตินิ	๑๐๖/๒๕๐	ธิตฺตํ จ พลวา สารุ	๖๕/๑๗๐
		ธิตฺตํ จ พาลา จ หเว ชนินฺท	
			๘๔/๓๓๗

ปรมปาทา

ปพเพ/องเก

ปรมปาทา

ปพเพ/องเก

ธีโร จ วิวิธานัญญ

๑๕๒/๖๔

น โข รุจฺจติ เม อาฬิ ๙๖/๒๐๘

ธีโร โภเค อธิคมม

๑๐๗/๑๕๗

นกรปี นาโค ภสฺมํ กเรยฺย ๒๔๕/๓๕๘

ธุตฺตา โสณฺทา จ อกฺตา

๖๘/๑๐๔

น คุยฺหมตฺถํ วิวเรยฺย ๒๗๒/๔๑๒;

ธุตฺโตมฺหิ สมฺม สฺมฺช

๘๐/๑๓๔

๓๓๒/๓๗๐

[น]

นงฺคุญฺจํ เม อวฺกมฺม ๘๙/๑๙๔

น อณฺเณเว สฺนฺติ ฝลฺลานิ ธฺงก

๗๒/๒๐๔

น จตฺถิ โมกฺโข มม นิกฺกเยน

๖๗/๓๘๙

น อุตฺตเห วเน วตฺถุ

๔๑/๒๗๕

น จตฺถิ สฺสโต อมโร ปจฺพยา

๒๖๘/๔๑๔

น กัณฺเณยตฺมตฺเตน

๒/๗๔

น จ มยฺหิ จินฺนํ ทพฺย ๒๐๔/๔๕๔

น กตฺตสฺส จ กตฺตา จ

๑๗๑/๑๑๙

น จาคมตฺตา ปรมตฺถิ กิณฺจิ ๘๑/๓๓๖

น กมฺมฺนา วา วจฺสา ว าทา

๗๔/๓๙๐

น จาปี ฉาเปติ ปรี น อตฺถนํ

๒๙/๑๘๗

น กหาปณวสฺเสน

๒๓/๗๗

น จาหเมตฺมิจฺฉามิ

๒๑๓/๓๑๗

น กามกามา น ภยา น โทสา

๑๔๕/๔๔๔

น จาหํ จิตฺโต สฺสทฺมณฺณโต เม

๒๘/๓๒๙

น กาเล วิเปกฺเขยฺย

๙๙/๒๐๘

น เจว สฺวา กาลกฺตา

๗๑/๑๐๕

น กิรตฺถิ อโนมทสฺสิสฺส

๑๔๒/๑๘๐

น เจวหํ ทตฺถ ททา อโหสิ ๑๔๓/๒๘๘

น กิรตฺถิ รเสหิ ปาปีโย

๑๔/๔

น จจฺจนฺทวณฺณา น พฺหุณ กนฺทา

๑๒/๒๕๔

น กุชฺชตฺตโยคํ น ปุเร อภาณิ

๓/๒๗๐

น กุชฺชตฺตโยคํ ปฏฺิมานยามิ

๒/๒๗๐

น กุชฺชตฺถํ ปฏฺิมาเนนฺตํ

๔๙/๑๒

น ขตฺติโยปี น จ พุราหฺมโณปี

๓๗๘/๓๗๗

น ชาตฺถํ สาครวาริเวโก ๒๗/๒๕๖

น ชฺเห น ชเป มนฺเต ๑๒๙/๔๔๒

นชฺโช จ เตมา ปุณฺณโลมฺมจฺฉา

๒๗/๑/๓๖๒

น โช อยํ พุราหฺมณ โภชนตฺถํ

๒/๑๘๓

น ทกฺกลา สฺนฺติ น อาลฺุปานิ ๘๒/๒๒๓

กาดาน ปจมาพา

๕๕๕

ปจมาพา	ปพเพ/องเก	ปจมาพา	ปพเพ/องเก
น ตยาหิ ตาต อหิตานกมปิ	๙๖/๒๒๓	นนุ ชีวเต น รมติ	๕/๗๔
น ทวั อสสทถ ชานาสี	๔๓/๑๐๒	นนุ ทวั อวจ ลุทท	๑๒๔/๓๔๓
น ทวั ราช วิชาณาสี	๑๔๕/๓๖	นนุ ทารกวรรณาก	๓๐๕/๔๑๙
น ทสส วุฑฒิ กุสสปปสทถา	๑๐๙/๑๓๘	นนุ เท สุตํ พุราหมณ ภาณมาน	๔/๙๖
น ทํ ชิตํ สารุ ชิตํ	๗๐/๑๗	นนุ ปสฺสิมิ กากิ	๕๖/๙๒
น ทํ ปาพา วริสฺสามิ	๑๕๔/๖๔	นนุ มํ สมม ชานาสี	๗๔/๙๔
น ทํ ยาเจ ยสฺส ปิยํ ชิกิเส	๙/๗๕	นนุ มํ สหทโยติ มณฺณสิ	๑๙๙/๗๒
น ทํ สกโกถ อกฺขาตุํ	๑๕๗/๔๐๓	น โน ทาจา น วิชฺชนติ	๑๖๖/๓๑๒
น ทา เอกสฺส น ทวินนํ	๙/๒๕๔	นนุ ทนฺติ สรีรชาติโน	๙๓/๑๕๕
น ทา เอวํ ปชานนฺติ	๑๐๑/๔๓๙	น ปจามิ น ปาเจมิ	๒๙๕/๓๒๔
น ทา ปชานนฺติ กถํ น กิจจํ		น ปญฺหกาโล ภทฺทนฺเต	๑๒๐/๔๔๑
	๒/๒๕๓	น ปฏิจจ กมฺมํ ผุสฺติ	๗๖/๑๐๕
น ตายุ ชินํ มรณญฺ ทูเร	๒๑๐/๓๑๗	น ปณฺทิตา อตฺตสฺสสฺส เหตุ	๑๔๙/๒๓๒
น เท กญฺจานิ ภินฺนานิ	๔๐/๒๗๕	น ปณฺทิตา เวทนมาทियนฺติ	๕๓/๑๖๙
น เท นฺญา โน ปน กิพฺเพนฺยา		น ปาปชนสํเสวี	๑๑/๑๖๓; ๑๔๓/๓๕
	๙๖/๓๐๒	น ปาปสมปวงเคน	๑๑/๑๖๓
น เท ปิจมทายิมฺหา	๑๔๕/๑๑๕	น ปุทฺตเหตุ น ธนสฺส เหตุ	๑๙๓/๔๕๐;
น เท ปุทฺตา ภวิสฺสนฺติ	๓๓๗/๔๒๓		๒๗๕/๓๖๓
น เท สกโกมิ อกฺขาตุํ	๑๔๗/๔๐๒	น มตฺถุ สงฺฆาน สมากทานํ	๙๙/๙๘
น เท สมสมํ ปสฺเส	๑๑๙/๔๔๑	น มนฺตา มุลภสฺสชา	๑๗๔/๒๓๖
นตฺถิ อนฺโต กุโต อนฺโต	๕๕/๑๐๓	น มํ ทปฺติ อาคโป	๓๙/๑๙๘
นตฺถิ โลเก รโห นาม	๑๗/๙๘	น มาตํ ปิตํ วา	๒๑/๗๗
น นํ อุมฺหยเต ทิสฺวา	๑๒๒/๒๖๘	น มายมกฺกิ ทปฺติ	๑๓๐/๖๐
น นามโกตฺถํ คณฺหนฺติ ราช	๑๐๙/๑๕๗	น เม อตฺถิ สหสฺเสหิ	๔๗/๒๕๙
นนุ จิรํ กเหสฺสนฺติ	๔๒/๑๐๒	น เม อยํ ตฺยํ วราย อชฺช	๑๔๔/๓๐๘

ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
น เม อิํ ทถา ทฺกฺขํ	๓๐๙/๔๑๙	นยิํ วิสฺมตฺเตน	๑๕/๔๐
น เม อิํ รุจฺจติ จกฺกวาก	๗๓/๒๐๔	นยิสฺมี กุมฺภสฺมี ทริ วา มรฺ วา	๕๙/๓๘๘
น เม ตโป อตฺถิ น จาปี มนฺตา	๑๗/๒๓๙	นยิมสฺส วิชฺชามยฺมตฺถิ กิณฺจิ	๒๕/๗๗
น เม ทวํ ปุตุตา อหิตานุกมฺปี	๘๙/๒๒๔	นยิมํ มหิ อรหติ ปาณิกปโป	๓๖/๑๒๘
น เม ทาจา น วิชฺชนฺติ	๑๖๙/๓๑๒	น ยฺชฺชมานา น พเลน วสฺสิตา	๓๖๔/๒๗๕
น เม ทฺพฺภาสิตํ พฺรฺเหม	๓๕๐/๔๒๔	น ราชนปฺตฺต อสฺสยามี	๑๐๐/๒๕๐
นเม นมนฺตสฺส ภเช ภชนฺตํ	๑๓๐/๑๑๓;	นรานมารามกฺราสฺ นาริสฺ	๑๖๑/๑๑๗
	๑๔๕/๖๓	นวจฺจนทฺทเก ทานิ ทิยฺยติ	๘๘/๑๕๔
น เม ปิตา วา อถวาปี มาตา	๖๐/๓๘๘	นวปตฺตวณํ ฝุลฺลํ	๑๒๘/๔๔๒
น เม ปิตา วา มาตา วา	๘๙/๘๖	น วาจฺมปฺชีวนฺติ	๔๒/๑๖๗
น เม ปิยํ อปฺปิยํ วาปี โหติ	๒๙๓/๔๑๗	น วายสํ โน ปน กณฺหสฺสโป	๙๖/๑๕๖
น เม ปิโย อาสิ อกณฺหเนตฺโต	๑๘๐/๖๙	น วาหเมตํ ชานามิ	๗๒/๒๒๒;
น เม ภยํ อนนฺวคตํ มนฺนํ	๑๗๙/๔๕๐		๗๕/๒๒๒
น เม รุจฺจติ ภทฺทํ โว	๖๐/๘๒	น วาหเมตํ ภูณฺชามิ	๑๓๗/๒๓๑
น เม รุจฺจิ มิกาโลป	๓๔/๑๔๗	น วาหเมตํ ยสฺสา ททามิ	๖๕/๓๓๔
น เม เวรํ ทยา สทฺธิ	๗/๒๙๐	น วาหเมตํ สทฺททามิ	๑๓๘/๒๓๑
น เม สุตํ วา ทิฏฺฐํ วา	๕๓/๑๓๑	น วาหเมเต อิจฺฉามิ	๑๗๐/๒๓๕
นมุหิ เทวี น กนฺธพฺพิ	๒๔๑/๓๕๘	น วาหํ น กมิสฺสํ	๑๐๓/๔๔๐
นยํ นยติ เมธาวี	๙๖/๒๘๑	น วาหํ วทฺธวํ มนฺนเ	๑๗/๓๘๑
น นาจนาย นปี ปาฏิรูปา	๒๗/๒๔๑	น วิสฺสเส อวิสฺสสฺสเ	๙๓/๒๓
นยิํ จิตฺตวโต โลมํ	๒๐/๗๖	น เว อนตฺถกฺกุสเลน	๔๖/๑๒; ๔๗/๑๒
นยิํ ทฺกฺขํ อทฺ ทฺกฺขํ	๑๔๗/๓๖	น เวทา สมฺปรายาย	๖๙/๑๓๓
นยิํ นิจฺจํ ภวิตพฺพํ พฺรฺหมทฺท	๑๔/๑๒๖	น เว เทสฺสนฺติ สปปนฺวา	๕๘/๑๖๙
		นเวน สฺชทฺทฺเชน	๑๑๔/๕๗

คานาน ปจฺมปาทา

๕๔๗

ปจฺมปาทา	ปพฺพ/องฺค	ปจฺมปาทา	ปพฺพ/องฺค
น เว นินฺทา สุปริวชฺชเยถ ๑๑๔/๒๘๔		น หิ อนฺเนน ปาเนน ๗/๑๒๕	
น เว ปิยเมติ ชนินฺท ทาทิโส		น หิ ฐมฺโม อฐมฺโม จ ๓๘๖/๓๗๙	
	๘๑/๑๕๓	น หิ นฺนิมฺสฺส รณฺโณ ๔๗/๑๓๐;	
น เว ยาจนฺติ สปลฺปนฺนา ๕๙/๑๖๙			๔๘/๑๓๐
น เว สุกณฺ्हํ ปจฺเมเน สญฺจํ ๓๓/๒๕๗		น หิ วณฺเณเน สมฺปนฺนา ๕๕/๙๒	
น สนฺติ เทวา อิติ อาหุ เอเก		น หิ เวเรน เวรานิ ๑๔/๑๙๗;	
	๑๔๙/๓๐๙		๑๑๕/๑๓๙
น สนฺติ เทวา ปวสนฺติ นฺน ๓๑๐/๔๑๙		น หิ สกฺกา ปพฺพชิตฺุ ๒๒/๔๕๗	
น สนฺถวสฺมา ปรมตฺถิ ปาปิโย ๒๓/๔๒		น หิ สกฺกํ สฺนิตฺํ ๑๒๒/๑๑๒	
น สนฺถวสฺมา ปรมตฺถิ เสโย ๒๔/๔๓		น หิ สพฺเพสุ จาเนสุ ๒๓/๑๙๖	
น สนฺถวํ กاپฺริเสน กยิรา ๒๑/๔๒		น หิ โส สกฺกา หนฺตุ ๒๑๑/๔๕๕	
น สปิฏกฺมฺโห นปี เทถกฺมฺโห ๓๖/๓๘๔		นเหตมฺกฺกํ มหตีปี เสนา ๖๘/๔๓๔	
น สพฺพญฺเฑสุ วิเรนฺติ รกฺขํ ๓๖๗/๔๒๕		นเหว อินฺโท น เสน ๑๗๓/๓๑๒	
น สมาธิปโร อตฺถิ ๑๒๐/๑๑๑		น เหว กามาน กามา ๖๓/๑๙๑	
น สสฺสฺส ตีลา อตฺถิ ๖๔/๑๐๔		นเหว จิตํ นาสนํ ๑๑๑/๑๑๐	
น สารุ พลวา พาโล ๑๔/๑๗๐;		น เหว เวทา อผลา ภวนฺติ ๑๓/๑๔๕;	
	๙๐/๓๓๘		๖๕/๒๙๘
น สปิเปเมตํ วิทธาติ โภกํ ๘๗/๓๓๗		นเหว สพฺพตฺถ พเลน กิจจํ ๔๒/๑๒๙	
น สฺพุตฺติ เสงฺเนนตฺถิ ๖๙/๒๙๘		นาโก อยํ นียติ โภชนตฺถํ ๑๔๘/๔๔๔	
น โส อจฺฉาหนํ ภตฺถํ ๑๐๕/๑๕๗		นาโก ชาตผฺโน ตตฺถ ๑๑๕/๒๖๗	
น โสจนาย ปรีเทวนาย ๙๖/๑๓๖		นาโก ยถา ปงฺกมชฺเฌ พฺยสโน	
น โส มิตฺโต โย สทา อปฺปมตฺโต			๔๕/๓๓๒
	๖๔/๑๓๒; ๗๒/๑๓๓	นาจินฺตยนฺโต ปุริโส ๑๑๘/๒๙	
น หรามิ น ภยฺขามิ ๑๑๖/๑๕๙		นาจฺฉนฺตํ นิกฺขิปฺปนฺโณ ๓๘/๑๐	
น หิ อณฺณณฺณจิตฺานํ ๑๐๗/๒๒๗		นาณฺณตฺร วิรุรา ราช ๑๔๒/๔๐๑	

ปรมปาทา	ปพเพ/องเก	ปรมปาทา	ปพเพ/องเก
นาณณํ สุจิริํ ราช	๑๑๒/๑๓๘	นาสมเส กตปาปมฺหิ	๑๐๔/๒๒๖
นาติทึมา สุตมมฺภูจา	๑๑๗/๔๔๑	นาสฺส สึลํ วิชานาถ	๕๐/๔๗;
นาทิกฺกุจา ปฺรโต โทสํ	๑๐๖/๒๖๖		๖๖/๑๕๑; ๑๗๒/๖๘
นาธิจฺจ ถทฺธํ น ปรีณามขํ เม	๑๗๑/๔๔๘	นาหํ ตุมฺเห ปสฺสํามิ	๑๒๔/๑๕๙
นानาณนฺทา มหาราช	๑๑๕/๙๐	นาหํ ตุมฺเห วินินฺทามิ	๕๔/๘๑
นานาทุมกณากิณฺณา	๑๒/๓๘๑	นาหํ ทุกฺขปฺเรโตติ	๑๓๖/๓๔๔
นानาภาวา วิปฺปโยเคน ตสฺสา	๑๒๙/๓๐๖	นาหํ ปุณฺํ น จ ปุณฺํ	๑๔๘/๓๖
นानารตฺเทหิ วตฺเทหิ	๗๖/๒๙๙	นาหํ พลาภา สิชฺชินี	๗๑/๘๔
นानารุกฺเขหิ สณฺณนฺนํ	๒๖๖/๓๖๑	นาหํ โรหณ กจฺจามิ	๑๐๕/๓๔๑;
นानุมิตฺโต คุรุ อตฺถํ	๒๖๐/๔๑๒		๑๑๑/๓๔๒
นानุมมฺตฺโต นาสฺสึโณ	๑๐๙/๘๙	นิกฺขนฺตาย อการสฺมา	๑๐๔/๒๐๙
นानตฺถิกฺขวณน	๑๒๖/๑๔๐	นิกฺขิตฺตภิกฺขุ ภูณฺชนฺติ	๒๕๑/๓๒๑
นาพฺภตฺตทโร โสโก	๓๐/๑๒๗	นิโคธฺธเมว เสเวยฺย	๘๑/๒๒๒
นายํ อิติ อุปสมมฺสณฺณเม รโต	๒๐๑/๗๓	นิกฺคาทกสฺมา ราช	๒๓๕/๓๑๙
นายํ ชฺรณํ กุสฺโส	๑๙/๗๖	นิจฺจํ อุพฺพกฺคททยา	๑๔๐/๓๔
นายํ ฐมฺมํ อฐมฺมํ วา	๑๙๕/๗๑	นิจฺจํ อุพฺพิกฺคิโน กากา	๑๓๐/๑๖๐
นายํ เหนฺรุ วิภชฺติ	๒๕/๑๔๖	นิรํ กตฺวา อภิกฺคิมาทาย พฺรหฺมโน	๖๘/๒๙๘
นายํ ปฺเร อุนฺนมติ	๓๙/๔๕		
นายํ มิกานมฺตถาย	๖๒/๒๖๐	นิสฺสม ชตฺติโย กยฺรรา	๕/๑๒๕;
นายํ รุกฺโข ทฺรทฺโท	๕๔/๑๔		๑๒๘/๑๑๒; ๑๕๔/๒๓๓
นายํ วโย ทารกราชสนฺนิโก	๓๗๓/๓๗๖	นิสฺสม จ กตํ กมฺมํ	๒๒๘/๓๕๖
นายํ สีขา ปุณฺณเหตุ	๑๒๙/๓๒	นิสฺสม ทณฺฑํ ปณฺเวยฺย อิสฺสโร	๒๓๑/๓๕๖
นาริ นโร นิชฺฌปยํ ฐเนน	๔๓/๒๔๓		
นาลํ กพฺพิ ปทาตเว	๒๗/๗	นิสฺสเณปี รโหทานิ	๑๖๓/๓๔๗
นาสกาตคฺคโต โปโส	๗/๑๙๖	นิตฺยติ ปุริโส นินฺนเสวี	๑๔/๑๖๔

ปฐมปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปฐมปาทา	ปพเพ/องฺเก
นีลानी หิมวโตะ ปพพตฺส	๓๔/๒๙๓	ปจฺโจโรห มหาราช	๖๙/๒๗๘
นีลุปฺปลากํ วิมลํ อนคฺฆํ	๓๔/๒๑๕	ปชฺชุนฺนนาถา ปสฺโว	๑๑๓/๒๘๔
นูน ราช น ชานาติ	๙๙/๑๗๕	ปณฺจ ปณฺทิตา มยํ ภทฺทเท	๑๐๐/๓๔๐
เนกนฺตมฺพนา สกฺกา	๑๑๐/๒๖๗	ปณฺจ ปณฺทิตา สมากทาตฺถ	๓๑๕/๓๖๗
เนว อิตฺถิสฺส สามณฺณํ	๑๙๓/๑๒๒	ปณฺจํ สมจฺฉินฺเตสฺสุ	๑๙๓/๓๑๕
เนว กิณปิ นปี วิกกิณามิ	๗๓/๒๖๒	ปณฺจาลราชา มิควํ ปวิญฺโจ	๖๕/๓๘๙
เนว ทํ อุปชฺชวามิ	๑๒๑/๑๕๙	ปณฺณณฺจ โข อสฺสสฺส	๓๔/๔๓๐
เนว ทฺวเจ นโย อตฺถิ	๙๕/๑๙๕	ปณฺณาย ติตฺถินํ เสฏฺฐํ	๔๓/๒๕๙
เนว ยยฺยสฺส สิสฺสํ จ	๙/๑๒๕	ปณฺณาว สุตฺวานิจฺฉินิ	๓๓/๔๓๐
เนว สาลโธ น ชทฺโร	๑๖/๒๗๒	ปณฺณา หิ เสฏฺฐา กุสลา วทฺทติ	๘๑/๔๓๖
เนวภิสชฺชามิ น จาปี กุปฺเป	๑๔๖/๑๑๕	ปณฺเฑ วชฺโณ มโหสฺสโรติ	๓๒๔/๓๖๙
เนส ธมฺโม มหาราช	๓๓๖/๔๒๒		๓๒๖/๓๖๙
เนโส มิโก มหาราช	๑๔๖/๒๘๘	ปณฺโณ ภูมฺนฺตลิกฺขสฺมิ	๒๔๕/๔๑๑
โน เจ อสฺส สกา พุทฺธิ	๘๑/๑๗๓	ปจฺพฺยา สาลิยวํ	๔๐/๒๕๘
โน เจ ทฺวํ อสฺสทสฺส ชนินฺท	๔๗/๓๗๒	ปจฺมํ อิมํ ทสฺสนํ ชานโต เม	๑๘/๒๓๙
โน เจ ทฺวํ มหเสยฺยํ	๓๐๖/๔๑๙	ปจฺเมเนว วิทถํ	๓/๔๒๗
โน เจ ลภเถ นิปํ สหายํ	๑๘/๑๙๘	ปณฺตีํ ภูวชฺส ภาตํ	๑๒๘/๑๖๐

[ป]

ปกฺขนฺทินา ปคพฺภเน	๑๖/๔๐
ปงฺเก จ ปสฺสํ ปลิเป พฺยสฺสนํ	๓๕๕/๓๗๓
ปงฺโก จ กามา ปลิโป จ กามา	๑๔/๑๔๕; ๓๔๕/๓๗๒
ปจฺนโต อปจฺนตฺส	๒๘๒/๓๒๓

ปจฺจทฺทตา สมณกา	๖๓/๒๖๑
ปทกฺขินโต อวฏฺฐา	๗๐/๒๗๘
ปทฺฐจจฺจตฺส น ผาติ โหติ	๑๑๔/๙๐
ปนาโท นาม โส ราช	๔๐/๗๙
ปนฺชช ทฺวเขน สฺสํ ชนินฺท	๑๒/๙๘
ปปโปติ มจฺโจ อติเวลภาณิ	๑๐๕/๒๘๒

ปรมปาทา	ปพเพ/องเก	ปรมปาทา	ปพเพ/องเก
ปภินนา ปคัมภีรสุ เม	๒๑๙/๔๐๘	ปวิสสุ กุจณี มหโต กชสสุ	๑๓๔/๓๐๖
ปรทารณจ ทิสฺวา	๖๐/๒๔๖	ปวิเวกรส ปิตฺวา	๗๔/๑๓๔
ปรปาณมาเต ชีวนโต	๑๔๘/๙๕	ปวุตถณจสฺส สรติ	๑๒๘/๒๖๘
ปรมการุณยตํ ปตฺตํ	๑๘๐/๔๐๕	ปสฺสิปุพเพ กเหตฺวาน	๒๒๖/๓๑๘
ปรสฺส วา อตฺตโน วาปี เหตุ	๙๕/๓๓๙; ๙๗/๓๔๐	ปสฺสปี ตตฺถ หนฺนณฺติ	๒๕๒/๓๒๑
ปริกฺขหํ โลกธมฺมณฺจ สพฺพํ	๒๗/๒๑๔	ปสฺส มนุสฺสา มิคีวเรญฺจ	๕๔/๒๙๖
ปริจารกสฺมา ราช	๒๓๑/๓๑๙	ปสฺสสามิ ไวหํ ทหรี กุมาริ	๑๑๗/๑๗๗;
ปริณายกสมฺปนฺนา	๑๗๑/๓๑๒		๓๔๙/๓๗๒
ปริเทวยาโน เจ	๙๐/๒๔๙	ปหฺนิตฺวาน สมฺโพธิ	๘๑/๒๘๐
ปริปกฺโก เม คพฺโก	๒๐๗/๔๕๔	ปหฺนฺตฺถนฺโต กสิมา ยสฺสตี	๘๐/๒๙๙
ปริปลฺวณเต ปจฺวี	๓/๑๙๖	ปหฺนฺตฺถกฺโข พหฺนฺนปานํ	๒๘/๒๕๖
ปริพฺพช มหา โลโก	๓๕/๑๐๐	ปหฺนฺตํ เมธนํ สกฺก	๗๒/๓๓๕
ปริภูโต มุทุ โหติ	๑๑๑/๒๖๗	ปาจันํ ปาฐํ มจฺฉ	๑๓๖/๒๓๑
ปริมฺภูจฺจา ปณฺธิตา ภาสา	๑๑/๑๙๗	ปาณาทิปาตมกรํ	๖๓/๒๔๖
ปริสงฺกุปฺโต นาม	๑/๑๙๖	ปาณาทิปาตา วิรตฺสฺส พุรุมิ	๑๔๘/๓๐๙
ปริสํยปี เม อยฺเย	๒๔๖/๔๑๑	ปาณาทิปาตา วิรตฺสฺส พุรุหิ	๑๔๗/๓๐๙
ปรุพฺพหฺจจฺฉนฺชโลโม	๑๓๕/๑๖๑;	ปาณาทิปาตา วิรโต นิสฺชช	๑๔๖/๓๐๙
	๒๓๘/๓๑๙	ปาณาทิปาตา วิรโต นุ อชฺช	๑๖๘/๓๑๒
ปรเ จ น วิชานนฺติ	๑๕/๑๙๗	ปาณาทิปาตา วิรมาม สพฺเพ	๙๘/๒๒๕
ปโรสํ เจปํ สมากทานํ	๑๐๑/๒๕	ปาณาทิปาตี ปฺเร อาสี	๕๓/๒๖๐
ปโรสทสฺสํปํ สมากทานํ	๙๙/๒๔	ปาณิ เจ มุทุโก จสฺส	๓๔/๗๙
ปลฺลงกํ ปหิณฺตี ชิปฺปํ	๑๒๕/๔๔๒	ปาณิสฺสฺรา มุทฺติกา จ	๘๗/๒๖๓
ปวิญฺจสฺมิ กาสีรณฺเ	๒๖๗/๓๖๑	ปาณนฺเต เต ปาณเมหํ นิมิสฺสํ	๗๗/๓๙๑
ปวิสิทฺวา ปรภฺลํ	๕๒/๒๗๖	ปาโต จ โช อุกฺกเต สฺสรียมฺหิ	
			๒๐๓/๓๕๒

ปจฺมปาทา	ปพฺพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺพ/องฺเก
ปาโถว ปาตฺราสมฺหิ	๑๐๗/๔๔๐	ปุตฺตทการมฺปิ เจ หนฺตฺวา	๑๙๓/๗๑
ปาปานิ กมฺมานิ กทฺวาน ราช	๑๑/๑๔๔	ปุตฺตา จ ทารา อนุชฺวีโน จ	
ปาปานิ กมฺมานิ กเรยฺย ราช	๖๓/๒๙๗		๑๘๘/๔๕๑
ปาปานิ กมฺมานิ กโรติ พาลโ	๘๖/๓๓๗	ปุตฺตา ตสฺส น ภวนฺติ	๕๖/๑๙๐
ปาโป โขสิ ราชปุตฺต	๒๒/๒๙๒	ปุตฺตาปิ ตฺยํ พหฺว	๒๐๑/๔๕๓
ปาโมชฺชกรณํ จานํ	๗๓/๑๓๓	ปุตฺเตหิ จ เม เอเตหิ	๒๐๒/๔๕๓
पालิเลยฺย ตทา นาโค	๑๐๑/๓๐๓	ปุตฺโต จ อาชณฺณรณํ	๑๖๖/๙๐
ปาสาทวรคโต วิเทเห เสฏฺโ		ปุตฺโต ตฺยํ มหาราช	๗/๒
	๑๐๓/๒๖๖	ปุตฺโต ตวํ ตรุณํ สุรมฺโม	
ปาสาทํ การยิสฺสามิ	๑๗/๒๕๕		๒๓๕/๓๕๗
ปึงคิยานิ สพฺพโลกิสฺสรสฺส	๑๖๔/๑๑๘	ปุตฺโต วา ปิตโร ยา เจ	๗๖/๒๔๗
ปิตโร เม มหาราช	๖๑/๒๔๖	ปุตฺตทโท สมชโน	๑๐/๑๙๗
ปิตโร จ เม อาสุ ปิตามหา จ		ปุนฺนปฺปชฺชสี สมฺม	๗๒/๘๔; ๗๕/๘๔;
	๖๘/๒๒๑		๑๔๐/๑๔๒
ปิตา จ ปุตฺตํ อวจ	๒/๑๙๖	ปพฺพเพว ชนฺตี จ ตโป จ มยฺหํ	
ปิตามโห ตาท สุกฺกพฺพลโ	๘๓/๒๒๓		๑๐/๙๗
ปิยํ โข อาปิ เต โหตุ	๑๐๑/๒๐๘	ปพฺพเพว ทานา สุมฺนา ภวาม	
ปิยํ โข อาปิ เม โหตุ	๑๐๐/๒๐๘		๙๕/๒๒๕
ปิโย หิ เม อาสิ สุปฺณฺนราชา		ปพฺพเพว มจฺจํ วิชฺชนฺติ โภกา	๒/๑๒๔
	๒๙๓/๔๑๗	ปพฺพเพว เมตํ อภฺชิสฺสุ	๙๒/๑๙๕
ปิตานิ หิมวโต ปพฺพตสฺส	๓๕/๒๙๓	ปพฺพเพว สนนฺนิวาเสน	๑๗๔/๖๘
ปุกฺกสฺสปริสสฺส เต ชนินฺท	๓๒๘/๓๖๙	ปรตฺตาภิมุโข นิสินฺโนสิ	๙๐/๑๙๔
ปฺจุจาม กตฺตการมโนมฺปณฺณํ	๒๘/๒๑๔	ปฺราณกุกฺกุฏโย อยํ	๑๑๘/๕๘
ปฺณณํ นที เยน จ เปยฺยมาห		ปฺราณโจราน วโจ นิสมฺม	๒๖/๗
	๑๒๗/๖๐	ปฺรายนํ อเมหฺ อจฺเจติ	๙๗/๔๓๙

ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
ปริสา เท มหาราชา	๖๔/๒๗๘	พลญจ วต เม ชีนํ	๓๒/๑๔๗
ปริสฺสภํ มณฺณมานา	๑๖๔/๖๗	พลํ จนฺโท พลํ สฺริโย	๖๕/๒๐๓
ปริณฺทโท ภุทปตฺติ ยสฺสสฺสี	๕๗/๔๓๒	พลํ ปณฺจวิธํ โลเก	๒๗/๔๒๙
ปุเร ทฺวํ สีสฺวทํ สกาเส	๑๔๕/๙๔	พหุจฺินฺตึ อปฺปจฺินฺตึ	๑๑๔/๒๘
ปุติมจฺฉํ กุสฺสกะเน	๑๘๓/๓๔๘	พหุญฺจิทํ มุถผลํ	๑๖๑/๓๑๑
เปสฺสิตา ราชนิ ทูตา	๒๑๔/๓๕๕	พหุญฺจิทํ อวหา	๗/๒๑๑
โปเสตา เท ชเนตฺถิ จ	๒๒๖/๔๐๙	พหุญฺปิ รตฺโต ภาเสยฺย	๑๑๒/๒๖๗
[พ]		พหุญฺปิ โส วิกฺกเถยฺย	๑๒๕/๓๑
พกสฺส จ พาวริกสฺส รณฺโณ	๑๖๓/๑๑๘	พหุญฺเปตํ อสพฺภิ ชาตเวท	๑๔๔/๓๕
พทฺธา กุลิกา มิตฺมาพฺพเคน	๑๑๒/๒๑๐	พหุญฺเปตํ วเน กญฺจ	๑๐๕/๒๖
พฺยาคาสิ อายุโร ปณฺหุ	๔๑/๑๖๗ ;	พหุญฺหิ วต สนฺตมฺหิ	๕๕/๒๖๐
	๔๕/๑๖๗	พหุสฺสํ จิตฺตกถิ	๔๙/๒๐๑
พฺยาคาสิ ปุกฺกุโส ปณฺหุ	๔๓/๑๖๗	พหุสฺสโต สุตฺตมฺโมสิ สงฺข	๓๙/๒๑๖
พฺรหฺมโลกา จวิตฺวาน	๒๘๔/๓๖๔	พหุณฺ วิชฺชตี โภที	๑๐๙/๑๑๐
พฺรหฺมา อชฺช จารุณฺโข กุโธสิ	๘๓/๓๙๒	พหุณิ จานานิ วิจฺจนฺตยิตฺวา	๔๘/๑๖๘
พฺรหฺมา ปาพฺพมกฺกาโย โส	๑๓๗/๑๑๔	พหุณิ นรสีสานิ	๑๙๑/๗๑
พฺรหฺมณฺณเจว พฺยคฺขณฺจ	๑๗๘/๓๑๓	พหุณิ รุกฺขจฺินฺททานิ	๑๗๘/๑๒๐
พฺรหฺมณฺสสฺส กามวํ	๑๑๗/๙๐	พหุสฺ วต สนฺตีสฺ	๕๔/๒๖๐
พฺรหฺมณฺ ทานิ ปุจฺฉามิ	๒๗๔/๓๒๓	พหุ หิ ชตฺติยา ชีนา	๓๓๔/๔๒๒
พฺรหฺมโณ อชฺชเถน	๑๒๙/๑๗๙	พหุ หิ เม ทนฺตยฺกา อพารา	๑๒๖/๓๙๙
พฺรหฺมโณ จ กถํ ชเห	๒๐/๙๙	พหุ หิ เม ราชกฺุลมฺหิ สนฺติ	๑๐๙/๓๙๖
		พหุ วตฺตจฺริยาหิ	๑๐๒/๒๘๒
		พหฺเวตฺถุ พฺรหฺมทตฺตสฺส	๓๔๕/๔๒๓
		พพิสํ หิ โส นิกิลฺลิตฺติ	๘๓/๒๖๓

ปฐมปาทา	ปพเพ/องเก
พารานสยั อหุ ราชา	๑๗๘/๔๐๕
พารานสยั มหาราช	๑๒๔/๙๒
พาลสฺส มุพฺพสฺส อกตญฺญโน จ	๑๓/๒๗๒
พาลา จ โข สงกตีสนฺถวานิ	๒๒/๒๔๐
พาลา จ โมเหเน รสานุกิฺทธา	๓๕/๒๕๘
เพลฺลวํ ปตฺติํ สุตฺวา	๘๖/๑๐๗
พาลो โข ทฺวํสี มาณว	๑๑๙/๒๒๘
พาลो จ ปณฺทิตมานิ	๖๓/๑๗๓
พาลो วทายํ ทุมสาชโคจโร	๕๑/๔๗
พาลो วทายํ สุนโข	๑๘๔/๗๐

[ภ]

ภกฺโข อยํ มนุสฺสํ	๒๐๕/๔๐๗
ภคินี อปฺปปลวณฺณนา	๑๐๐/๓๐๓
ภจฺจา มาตา ปิตา พนฺธุ	๖๖/๒๙๘
ภณฺ สมฺม อญฺญาโต	๕๙/๘๒
ภณํ กณฺณสฺสํ วาจํ	๑๒๐/๓๔๓; ๑๒๒/๓๔๓
ภตฺตตฺโต ภตฺตกาเล จ	๕๑/๒๗๖
ภตฺตํ ภินฺนํ หตา ภริยา	๗/๑๔๓
ภตฺตํ มนาปา สสฺสํ ปิยา	๑๐๕/๓๐๓
ภตฺตฺรตฺเต ปฺรภกฺกนฺโต	๙๓/๘๗
ภทฺทโก วทายํ ปกฺขี	๑๓/๒๙๑; ๖๕/๑๕๑; ๑๗๑/๖๘; ๑๗๔/๓๔๘

ปฐมปาทา	ปพเพ/องเก
ภทฺทโก วทายํ มาณวโก	๔๘/๒๕๙
ภยฺยภูติ ราควเรน อญฺญา	๑๒๙/๓๙๙
ภยํ นุ เต อนฺวตฺมํ มหนฺตํ	๑๗๘/๔๔๙
ภยา หิ เสฏฺฐสฺส วโจ ชเมถ	๖๖/๔๓๔
ภรฺสฺส มาตาปิตโร	๒๗/๑๖๕
ภรามิ ปุคฺคทาเว จ	๒๗๖/๓๒๓
ภรามิ มาตาปิตโร	๒๔/๑๖๕
ภริยา เจ ปุริสํ วชฺชา	๒๗๑/๔๑๔
ภริยา มเมตา ทิสฺสา อพาร	๑๖๘/๔๔๘
ภรฺกจฺจนา ปยาทานํ	๕๗/๑๓๑; ๑๐๙/๒๕๑; ๑๑๑/๒๕๑; ๑๑๓/๒๕๑; ๑๑๕/๒๕๑; ๑๑๗/๒๕๑; ๑๑๙/๒๕๒

ภลฺลาติโย นาม อโหสิ ราชา	๑๘๖/๓๔๙
ภวนฺติ เหนเก ปุริสา	๑๐๕/๒๒๗
ภวํ นุ จิตฺโต สุตมญฺญโต เต	๒๗/๓๒๙
ภเว จ นนฺทติ ตสฺส	๑๓๑/๒๖๙
ภตโรสมฺ มหาราช	๑๗๖/๓๔๘
ภตโร โหนฺติ เม ลุทฺท	๑๑๕/๓๔๒
ภิกฺขุญฺจทานิ ปุจฺฉามิ	๒๘๓/๓๒๔
ภิกฺโข มํ อาวสิ ปิติ	๗๖/๓๓๖
ภิกฺษา นฺน เม ธาโม	๑๕๕/๑๘๒
ภุชฺ สาลิ ยถากามิ	๑๔/๑๙๑

ปรหมปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปรหมปาทา	ปพเพ/องฺเก
ภุคฺชสฺส โภเก วิปฺเล กุมาร	๒๒๓/๓๕๕	มณฺฑุกิโย กณฺหสฺสเป คิลนฺติ ๗๗/๑๙	
ภุคฺชยจ ปิตฺยจ ทวสฺสम्मฺหิ ๑๕/๒๙๑		มตฺตเมว โรทถ ๖๕/๑๐๔	
ภุคฺชตา จ เม โภคา ทิวิสฺสมี เทว	๒๒๕/๓๕๕	มตํ มริสฺสํ โรทนฺติ ๑๐๙/๑๗๖;	๑๑๘/๑๓๙
ภุคฺชตา มยา นิวาปานิ ๗๑/๑๕๒		มทาน มํสานิ พหุ สฺसानเ ๑๓๓/๓๐๖	
ภุคฺชวา ตินฺนปริฆาสํ ๑๐/๗๕		มตฺตา คชา ภินฺนคพา ปภินฺนา	๓๖๘/๓๗๕
ภุคฺชมฺหิ กุทฺโธติ อเวกฺขิยาน ๒๗/๑๘๖		มทา ปมาโท ชาเยถ ๓๓๓/๔๒๒	
ภะทฺวาน นาสํ อติเรสฺส รชฺชํ	๑๘๑/๔๕๐	มธฺ อิติ มณฺณมานา ๘๖/๑๓๕	
ภะรี มุทฺติกา ปณฺวา จ สงฺขา	๒๖๓/๓๖๑	มธฺวณฺณํ มธฺรตํ ๘๕/๑๓๕	
โภกพลฺลยจ ทิฆวู	๒๘/๔๒๙	มณฺสา อคมา อินฺทํ ๑๒๔/๔๔๒	
[ม]		มณฺณณฺเมว ภาเสยฺย ๒๘/๗	
มกฺขี ปฬาสี สารมฺภี ๔๓/๑๔๘		มณฺสฺสสฺสขฺมาลาณํ ๑๓๗/๑๖๑	
มจฺจนํ โภชนํ ททฺวา ๑๑๓/๙๐		มณฺสฺสสินฺทํ ชหิตฺวาน ๑๘๑/๑๒๐	
มจฺเณรา จ ปมาทา จ ๑๒๖/๒๒๙		มณฺสฺสเสสฺส กตํ ภทฺทํ ๑๓๙/๒๓๑	
มชฺฌนฺนฺทิกะ สมนฺนฺทิกะ ๑๖๒/๓๔๖		มณฺสฺสโส อมณฺสฺสโส วา ๑๙๖/๔๐๖	
มณฺเ อนฺนํ รุจิรํ ปภสฺสวํ ๓๖/๒๑๕		มณฺสฺสโสทํ วสฺมปฺทฺโต ๑๙๗/๔๐๖	
มณฺเ มมํ วิชฺชติ โลหิตฺจโค ๑๙๐/๔๕๑		มณฺสฺสสฺสเสว เท สีสํ ๘๑/๑๐๖	
มณฺทพฺพ พาลิสฺส ปริทฺตปณฺโณ	๒๑/๓๒๘	มณฺสฺสสฺสเสว เม สีสํ ๘๒/๑๐๖	
มณฺทพฺพ ภาสิสฺส อภาสเนยฺย	๗๑/๒๒๑	มโน เจ เท นปฺปณฺมทิ ๗๔/๑๐๕	
		มณฺทากิขฺปฺเปน ปุเรปปี ตฺยฺหํ ๔/๒๗๐	
		มมณฺจ ทิสฺวาน ปวทฺธมฺกายํ ๙๘/๑๕๖	
		มมณฺนปานิ วิปลํ อุฬารํ ๗/๗๕	
		มม โลหิตฺทกฺขสฺส ๓๐/๑๐๐	
		มเมว เทว ปลิตํ น ตฺยฺหํ ๑๑๕/๑๗๗	

กาถานี ปจมปาทา

๕๕๕

ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก
มเมว สุตฺน อตุโถ	๑๙/๑๖๕	มาทรํ ปิตฺรํ จาปิ	๕๖/๒๖๐;
มเมวายํ มณฺณมาโน	๘๔/๘๖		๖๗/๒๖๑; ๖๘/๒๖๑
มยญฺจ ภริยํ นาติกกุมาม	๙๗/๒๒๕	มาตา จ ปิตา จ ภาตโร จ	
มเยกรตฺตํ วิปฺปวสฺสมฺห ลุทฺท	๑๙๓/๓๕๐		๕๖/๒๔๕
มยฺหํ กามวํ เทหิ	๑๑๘/๒๘๔	มา ตาต อิสฺสโรมฺหิตี	๒๓/๔๒๙
มยฺหํปิ ธนํ ปหุตํ	๒๑๘/๔๕๖	มา ตาต กุชฺฌิ น หิ สารุ โภโร	
มถมชฺชตฺมา ราช	๒๖๔/๓๒๒		๘/๑๔๔
มถลํ คิริ ปณฺฑารกํ ติกฺก	๑๘๙/๓๔๙	มาตา ทวิปทชนินฺทเสฏฺฐ	๓๒๑/๓๖๘
มทฺตี วต เท โพนฺทิ	๑๑๖/๕๘	มาตาปิตโร ภคินี ภาตโร จ	๑๐๐/๒๒๖
มทพฺภโย ภิสฺนโก	๑๑๘/๒๕๒	มาตา ปิตา จ เม วุฑฺฒา	๑๐/๒๙๑
มทสฺสาทา สุชา กามา	๖๘/๒๔๖	มาตาปิตา ปรมา พนฺธวานํ	๒๖๙/๔๑๔
มหาชนสฺมาคมมฺหิ โฆเร	๙๖/๒๖๕	มาตา ปิตา ภคินี ภาตโร จ	
มหามตฺตา จ เม อตฺถิ	๑๐๔/๒๕๐		๒๗๐/๔๑๔
มหาราชสฺสทํ ธีตา	๔๑/๑๔๘;	มาตา ปิตา สมนพฺรหฺมณา จ	
	๕๐/๑๔๙		๓๕/๒๔๒; ๓๖/๒๔๒
มหิทฺธิยํ อากมนํ อโหสิ	๘๖/๔๓๗	มาตา เม สห มหาราช	๖/๒๓๗
มเหสี สฺรจฺฉิโน ภริยา	๑๐๒/๓๐๓	มาตาจ ปุตฺตํ ตฺรณํ ตนุชฺชํ	๒๘๒/๔๑๖
มํ สกาจํ อวหาย	๑๕๐/๔๐๒	มาตุ จ เม รุทฺหนฺตฺยา	๒๑๓/๔๕๕
มํสภฺกโข ทฺวํ ราช	๑๒๓/๑๗๘	มาตุ ภริยาย ภาตฺตฺวา	๒๕๖/๔๑๒
มํโสทนํ สบฺบปฺปายาสํ ภูช	๖๓/๓๘๘	มา เท อธิสฺสเร มฺญจ	๒๒/๔๒๙
มา กิณฺจ อวจฺจุตฺถ กงฺกมาถํ	๔๔/๑๘๙	มา เท มิทฺโต อมิทฺโต วา	๑๓๙/๑๔๑
มา โฆ ทฺวํ ตาต ปกฺโกสิ	๔๖/๔๖	มา ทฺวํ จนฺเท รุทฺติ	๒๐๙/๔๕๕
มา จ ปุตฺตํ มา จ ปตี	๒๕/๒๙๒;	มา ทฺวํ จนฺเท โรทฺติ	๒๗/๒๙๒
	๒๖/๒๙๒	มาทิสฺสโย ปวรา เจว	๙๙/๔๓๙
มาทรํ ปจมํ ทชฺชํ	๒๒๕/๔๐๙	มา นํ ททโรทฺติ มณฺณยาสิ	๑๕๘/๔๐๓

ปรหมปาทา	ปทุเพ/องฺเก	ปรหมปาทา	ปทุเพ/องฺเก
มานาติมานา กลหานิ เปสฺสึ ๔๔/๓๘๕		มิกุลุทโท มหาราชา ๑๕๕/๓๔๖	
มา โน เทว อทา จกฺขุ ๕๘/๓๓๔		มิกิ ติปุลลตฺถมเนกมายิ ๑๖/๕	
มา พุราหุณ อิตฺตทตฺสเนน ๙๔/๑๐๘		มิกานํ โภฏฺจุโก อนฺโต ๑๓๕/๙๓	
มา พาลิย์ วิปฺลปปี น หิสฺส ตาทิสํ		มิตฺตฺรเปน พหโว ๑๑๑/๒๒๗	
	๑๖๐/๖๖	มิตฺตฺรเปนเรกฺจ ๑๐๙/๒๒๗	
มา มทฺทสฺส โรทนํ ๙๑/๑๐๗		มิตฺตํ กยิราถ สฺหทยญฺจ ๕๖/๒๙๖	
มา มํ ตาท นีวเรหิ ๗๗/๒๔๗		มิตฺตํ สหายญฺจ กโรนฺติ ปณฺชิตา	
มา มฺนิทฺส ปิหิ ๓๐/๘			๔๖/๒๙๔
มา เม กุชฺฌ มหาวิร ๑๓๗/๔๔๓		มิตฺตํ สหายํ อธิคมฺม ปณฺชิตโต	
มา เม ชนปโท อาสิ ๑๓๓/๒๘๖			๕๘/๒๙๖
มายาการา อฺงคมชฺฌ กโรนฺตา		มิตฺตานิ เว ยสฺส ภวนฺติ สนฺโต	
	๓๘๐/๓๗๗		๑๕๕/๒๓๔
มายาวีโย เนกติกา ๗๒/๒๖๑		มิตฺตามจฺจปริพฺยุพฺพุํ ๗๓/๒๔๗	
มายโย มํ กริ ภทฺทนฺเต ๒๐๙/๔๐๗		มิตฺตาทิราธิ จีรเมว ชีว ๑๕๐/๒๘๙	
มาลญฺจ กนฺธญฺจ วิเลปนญฺจ		มิตฺเต ทสฺสเสว ภทฺติ ๑๒๙/๒๖๙	
	๑๗๕/๔๔๙	มิตฺโต มิตฺตสฺส ปานีโย ๕๙/๒๔๖	
มาลญฺจ โส กาสิกจฺจนฺทญฺจ ๗๙/๒๙๙		มิตฺโต หเว สทฺตปเทน โหติ ๘๓/๒๑	
มาลิโย จตุรฺกฺโข จ ๑๐๓/๒๐๘		มียฺเยถ ภริยา วชฺโต มมชฺช ๔๗/๑๖๘	
มาลี ทิริฏฺฐิ กายูรี ๒๘/๓๘๓		มิสฺเส เทวา ทํ ยาจนฺติ ๙๖/๔๓๙	
มา สาลุกสฺส ปิหิ ๑๐๖/๘๙		มีเพฺหฺน ลิตฺตา รุหิเรน มกฺขิตา	
มาสฺส กุชฺฌ ภูมิปติ ๑/๑๔๓			๑๘/๑๔๖
มา สฺส นนฺทิ อิจฺฉติ มํ ๖๔/๑๖		มญฺจเถถํ มหานาคํ ๗/๒๓๘	
มาสฺส ปทุเพ รติกัปปิตานิ ๒๔๔/๔๖๐		มุตฺตานญฺจ วาหสฺสสถานิ ปญฺจ	
มา เทว ทฺวํ อธมฺมญฺจ ๒๑๒/๔๐๘			๒๘๒/๓๖๔
มิกราชา ปุเร อาสิ ๗๓/๑๕๒		มุตฺโต จมฺเปยฺยโก นาโค ๒๕๓/๓๕๙	

ปจฺมปาทา	ปพฺพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺพ/องฺเก
มุตฺโต จ โส โปริสาทสฺส หตฺถา	๗๑/๓๙๐	ยณฺหิ กยิรา ตณฺหิ วเท	๗๑/๑๓๓; ๗๘/๑๐๖
มุตฺโตว พนฺธนา นาโก	๘/๒๓๘	ยณฺหิ ยาเจ ตณฺหิ ทเท	๖๓/๓๓๔
มุตฺโตสิ หตฺถา วาพานํ	๔๑๔/๔๐๘	ยโต จ โข ปณฺทิตฺโต อาปทาสุ	๙๗/๑๓๖
เมตฺตจิตฺตณฺจ ภาเวถ	๒๔๕/๔๖๑	ยโต จ โข พหุตรํ	๑๔/๗๖
เมธาวันมปิ หีสนฺติ	๔๕/๒๐๑	ยโต จ ชานเยยฺย อลพฺภเนยฺโย	๙๙/๑๓๗
โมกฺขจสฺส หุํ โหติ	๗๘/๒๖๒		
โมฆา ชาติ จ วณฺโณ จ	๖๖/๑๓๓		

[ย]

ยถฺกณฺเสวิตะ กนฺธมาทเน	๔๐/๒๙๔	ยโตปี อากโต อยฺเย	๒๕๒/๔๑๑
ยถฺชา จ เม ปุตุตฺตมาภิสฺส	๑๗/๓๒๗	ยโต มํ สรตี ราชา	๑๒๘/๖๐
ยถฺชา ปิสาจา อถวาปี เปตา	๓๗๔/๓๗๖; ๓๗๕/๓๗๗	ยโต ยโต กรุ ฐุํ	๒๙/๘
ยถฺชา หเว สนฺติ มหानฺถาวา	๑๖/๓๒๗	ยโต สรามิ ชตฺตานํ	๒๐/๑๘๖; ๑๒๐/๒๕๒
ยถฺโขหมสฺมิ กลฺยาณิ	๔๐/๒๔๓	ยตฺถ โปสํ นํ ชานนฺติ	๑๑/๗๕; ๑๕/๙๘
ยถฺกิลฺลิจิ อุมฺโต ตีเร	๑๕/๓๘๑	ยตฺถ วิชานิ รุหนฺติ	๕๑/๒๐๑
ยถฺกิลฺลิจิ ยิฏฺฐณฺจ หุตฺถจ มยฺหํ	๔๕/๒๑๗	ยตฺถ เวรํ นิวิสฺติ	๖๑/๑๗๐; ๑๐๓/๒๖
ยณฺจ อณฺเณ น รกฺขนฺติ	๑๐/๓	ยตฺถ สมนฺตฺตณฺณเณ	๓๒/๑๐๐
ยณฺจ ชณฺณา กุเล ชาตํ	๘๔/๑๓๕	ยตฺถาลโส จ ทกฺโข จ	๒๔/๑๔๖
ยณฺจ ทิสฺวา กิณฺนรกีณฺนรํ	๑๖๒/๑๑๘	ยตฺถเกโก ลภเต พพฺพ	๑๓๗/๓๔
ยณฺจ เหนฺตุ อฺปาทาย	๒๒/๒๕๕	ยถฺนโน ปุริโส โหติ	๑๐๙/๒๗
ยณฺเจตํ อิติ จิตฺติ จ	๑๒๔/๑๔๐	ยถา อคฺคิวั สุริโยว	๑๑๐/๒๕๑
		ยถา อหํ อิตฺโต กนฺตฺวา	๔๒/๒๗๕
		ยถา อิเม วิปฺวาทนฺติ ยถฺชา	๓๐/๒๕๗

ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปจมปาทา	ปพเพ/องฺเก
ยถา อุกฺกตปํ สนฺตํ	๖๖/๒๐๓	ยถา มาณวโก ปนฺเถ	๘๕/๘๖
ยถา กุโส จ สสฺโส จ	๑๑๔/๒๕๑	ยถา ยาจิตกํ ยานํ	๒๑๒/๓๑๗
ยถา เกสา จ มสฺส จ	๓๑/๗๘	ยถา วาจา จ ญฺชสฺส	๑๓๐/๓๒
ยถา คิลิตฺวา พพิกํ	๑๑๗/๒๖๗	ยถา สมํ มณฺณมาโน ปเตยฺย	๑๐/๒๗๑
ยถา จาโป นินฺนมติ	๘/๑๖๓	ยถา สรณฺมาทิตฺตํ	๙๒/๒๔๙
ยถาํ สิวโย สพฺเพ	๖๐/๓๓๔	ยถา สารทิกํ พิชํ	๓๒/๗๘
ยถา ทริ จ ชีรณฺจ	๑๑๒/๒๕๑	ยทา กจฺนปโลมานํ	๗๘/๑๙๓
ยถา นที จ ปนฺโถ จ	๙/๒๕๔; ๖๕/๑๖	ยทา กทาจิ มนุเชสฺสุ พฺรเหฺม	๒๑/๒๔๐
ยถา นโฬว เวพฺพ	๑๑๖/๒๗๑	ยทา กากา อฺลฺลกา จ	๘๔/๑๙๔
ยถา ปัสฺมุฏฺฐิ ปุริโส	๙๓/๑๓๖	ยทา กุลฺโก สกฺุณ	๘๖/๑๙๔
ยถาปี อโยนกรํ มหนฺตํ	๒๗๗/๔๑๕	ยทา จ สรสมฺปนฺโน	๑๕๔/๑๑๖;
ยถาปี อุกฺกกฺมฺโม	๒๗/๑๒๗		๑๕๖/๑๑๖
ยถาปี กิตา ปุริสสฺสฺปาหนา	๑๖๑/๖๖	ยทา ตา ปสฺสนฺติ สเมกฺขมานา	๕/๒๕๓
ยถาปี จนฺโท วิมฺโล	๑๕๙/๔๐๓	ยทา น ปสฺสนฺติ สเมกฺขมานา	๖/๒๕๔
ยถาปี เท สาครวาริมฺชเณ	๓๔/๒๕๗	ยทา นิสฺเสณิमारุยฺห	๘๑/๑๙๓
ยถาปี ทารโก จนฺทํ	๒๕/๑๒๗	ยทา ปราภโว โหติ	๒๖/๑๖๕;
ยถาปี นาวํ ปุริโส ทกฺมฺหิ	๓๔๔/๓๗๒		๒๘/๒๓; ๑๓๙/๓๔๔
ยถาปี ปาวโก พฺรเหฺม	๑๖๕/๔๐๓	ยทา พิมฺโฬฏฺฐสมฺปนฺโน	๘๓/๑๙๔
ยถาปี มาตา จ ปิตา จ ปุตฺตํ	๔๖/๓๓๒	ยทา มกสฺปาทานํ	๗๙/๑๙๓
ยถาปี มาตุ จ ปิตุ อคาเร	๑๘๙/๔๕๑	ยทา มตฺโต จ ทิตฺโต จ	๑๒๒/๙๑
ยถาปี รมฺมโก มาโส	๑๖๑/๔๐๓	ยทา มุพาลปตฺตานํ	๘๕/๑๙๔
ยถาปี ราชชา นนฺเทยฺย	๓๕/๑๖๖	ยทา ยทา ยตฺถ ยทา	๒๔/๗
ยถาปี วิชฺมกฺคิสฺมึ	๗๗/๒๒๒	ยทา สสฺวิสฺธานนํ	๘๐/๑๙๓
ยถาปี หิมวา พฺรเหฺม	๑๖๓/๔๐๓	ยทา สามุทฺทิกํ นาวํ	๘๗/๑๙๔
ยถา มหา วาริชโร	๒/๓๘๐	ยทา สุรารมฺภู ปิตฺวา	๘๒/๑๙๔

ปฐมปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปฐมปาทา	ปพเพ/องฺเก
ยทิ เม อชฺช ปาตวราสกาเล	๙๕/๒๖๔	ยเมตมกฺขา อุทฺธิ มหนฺตํ	๙๒/๓๓๘
ยทิ เหสฺสติ ทสฺสาม	๑๖๐/๑๑๗	ยเมตํ ปรีสฺสปฺปสิ	๑๕๒/๑๑๖
ยเทว ชลฺลว สทิสฺโส มนฺนติ	๒๒/๔๒	ยเมตํ วาริชฺชํ ปุปฺผํ	๑๑๕/๑๕๘
ยเทสฺमानา วิจฺจณฺติ โลเก	๙๒/๓๐๑	ยมฺหิ ชาเต น ปสฺสติ	๕๔/๒๑๘
ยเทสฺमानา วิจฺจิมฺหา	๑๖๐/๓๑๑	ยมฺหิ สจฺจญฺจ ฐมฺโม จ	๓๒/๔๔
ยนฺตํ อปฺจุณฺนิมฺห อภิตฺตยิ โน	๑๐๓/๓๔๑	ยวายุํ สาลิยจฺจนาไปติ	๙๐/๑๓๕
ยนฺตํ วสนฺตสฺสมเย	๖๙/๑๐๕	ยสฺสฺสินํ กุเล ชาตํ	๔๘/๘๑
ยนฺเต ปวิกฺกตฺติทํ ปฺเร	๘๐/๒๐	ยสฺสฺสินโน อุตฺตมปฺกฺกตสฺส	๑๓๙/๑๑๔
ยนฺนิสฺสิตา ชคฺติรฺหํ วิหฺงคฺมา	๓๖/๙	ยสํ สทฺธานํ ทมฺเมโร	๑๒๒/๓๐
ยนฺนํ คิขฺโณ โยชนสฺสํ	๒๕/๑๖๕; ๒๗/๕๓	ยโสภโร ปญฺณกโรหฺมสฺมิ	๒๖/๒๔๐
ยนฺนํ ปุพฺเพ วิกฺกตฺติโต	๕๑/๒๑๘	ยสฺมา จ ปนฺิเรกจฺเจ	๘๒/๑๗๓
ยนฺนํ สมฺม อหํ พาโล	๗๙/๐๕๓	ยสฺมา จ เม อนฺธิมฺโนสฺสิ สามี	๓๒/๓๙๒
ยนฺนฺนิมํ ทเทยฺยํ ปภงฺกโร	๒๑๕/๔๕๖	ยสฺมา จ วาริ คมฺภีรํ	๑๙๓/๔๐๖
ยมฺททสฺสาด ทหฺริ กุมาริ	๑๓๔/๔๐๐	ยสฺมา ทานํ นานินฺนํทํ กทาจิ	๖๓/๒๑๙
ยมนนฺปาเน วิปฺลสฺมิ โหติเต	๓๒๘/๔๒๑	ยสฺมิญฺจ ชายมานสฺมิ	๕๖/๒๑๘
ยมฺริยธฺมฺเมน ปุณฺนติ วุทฺธา	๑๖๓/๒๓๔	ยสฺมิ มโน นินฺวิสฺติ	๓๔/๒๗๔; ๖๘/๑๗
ยมานยิ โสมนสฺสํ	๕๖/๒๐๒	ยสฺส เอตาทิสฺสา อสฺสุ	๑๗๕/๒๓๖
ยมาหุ เทเวสฺสุ สฺซชฺมปฺตฺติ	๕๓/๔๓๒; ๕๔/๓๓๓	ยสฺส กาเยน วาจา ย ๘๑/๒๐๕; ๑๙๑/๑๒๑	
ยมิมํ นทํ ปสฺสฺสสิ สฺสมโสทํ	๑๙๕/๓๕๐	ยสฺส คามे สฺชา นตฺติ	๖๐/๑๐๓
ยมฺกฺกเตโช อฺรโคสิ จาหุ	๒๔๓/๓๕๘	ยสฺส จิตฺตํ อหาลิทํ	๑๐๓/๑๐๙
ยมฺททฺว วาหเน วุชฺชมานํ	๑๒๕/๒๘๕	ยสฺส เจเต น วิชฺชนฺติ	๑๔๘/๖๓
ยเมกรตฺตํ อนฺตปฺปเถตํ	๑๙๔/๓๕๐	ยสฺสทฺตา นาลเมโกว	๓๓/๑๒๘
ยเมกรตฺติ ปจฺมํ	๓๖๓/๓๗๕	ยสฺสทฺธา ทูรมายนฺติ	๒๘/๗๘
		ยสฺส ทิวา จ รทฺโต จ	๒๙/๗๘
		ยสฺส เทวา ปิตโร จ สพฺเพ	๑๕๖/๒๓๓

ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
ยสฺส ภริยา ตุลยฺวยา สมฺภุคา ๑๖๐/๒๓๔		ยํ นิสฺสิตา ชคฺติรุหํ	๕๕/๒๐๒
ยสฺส มงฺกลา สมฺมูหตา เส ๘๗/๒๒		ยํ นุ โลมํ อหาเรสิ	๑๓๖/๑๖๑
ยสฺส ราชา ภูตปตฺตี ยสฺสสึ ๑๖๑/๒๓๔		ยํ โน อปฺปจฺฉิตฺตํ ตํวํ ภาทฺนเต ๑๔๐/๓๐๗	
ยสฺส รุกฺขสฺส ฉายาย ๑๕๑/๒๓๒;		ยํ ปสฺส ชีรํ ญทฺเทติ	๓๕๘/๔๒๔
๑๙๖/๓๑๕		ยํ ปสฺส ปสฺสฺปาลสฺส	๓๖๓/๔๒๕
ยสฺส สากา ปลมฺพนฺติ ๑๘/๒๗๓		ยํ ปสฺสตี นํ ตํ อิจฺฉตี	๑๘๘/๗๑
ยสฺสเสเต จ ตโย ฐมฺมา ๕๘/๑๔		ยํ ปิตฺวา อฏฺฐาย ปเวธฺมาโน ๔๐/๓๘๔	
ยสฺสเสเต จตุโร ฐมฺมา ๕๗/๑๔; ๑๔๗/๖๓		ยํ ปิตฺวา จิตฺตสฺมิมเนสฺมาโน ๓๘/๓๘๔	
ยสฺสเสว ภีโต น ททาตี มจฺฉวี ๑๒๗/๒๒๙		ยํ ปิตฺวา ภาเสยฺย อาภาสเนยฺย	๔๒/๓๘๕
ยสฺสสฺส สกฺขี มรณฺเนน ราช ๓๔๓/๓๗๑			
ยํ อนฺนปानสฺส ปุเร ลภาม ๑๑๓/๑๑๐		ยํ ปุจฺฉิตฺโต นํ ตํ อภฺชาสิ	๑๑๐/๕๗
ยํ อุตฺตฺกกา สงฺฆรณฺติ ๑๐๐/๘๘		ยํ พฺรหฺมโณ อวาเทสิ	๖๒/๑๖
ยํ เอกราชา ปจฺวี วิชิตฺวา ๘๖/๓๐๐		ยํ มนฺตฺตา วิวชฺเชนฺติ สปฺปิ ๕๖/๓๘๗	
ยํ เอณฺนิกุลสฺมี ชนตํ กหิตํ ๗๒/๑๗๑		ยํ มํ โส ยาจิตํ อากา ๗๕/๓๓๖	
ยํ เอตา อุปฺเสวนฺติ ๓๖/๗๙; ๓๙/๗๙;		ยํ ยํ หิ ราช ภาติ ๑๘๐/๓๔๘	
๓๑๑/๓๖๗		ยํ ยาจมานา น ลภนฺติ ปุพฺเพ	๕๔/๓๘๖
ยํ ตํวํ องฺกสฺมี วทฺเธสิ ๑๐๗/๑๓๘			
ยํ ตํวํ อปาเยสิ พหุ มนฺตฺสเสสฺ ๗๑/๑๗๑		ยํ ลทฺธํ เทน ญญจพฺพํ ๑๓๖/๓๔	
ยํ ตํวํ ตาต ตโปกมฺมํ ๔/๔๒๗		ยํ ลภตี น เทน ตสฺสตี ๑๘๙/๗๑	
ยํ ตํวํ ปติ นิสฺสินโนสิ ๑๑/๓๘๑		ยํ วเนชฺช วนเชสฺส ๑๔๔/๙๔	
ยํ ตํวํ สฺสฺเสนานิสมกฺขเส มํ ๔๒/๒๑๖		ยํ เว ปิวิตฺวา อภฺกททฺธมา สยนฺติ	๔๑/๓๘๕
ยํ ทณฺฑกิริยฺโย กตฺตสฺส มาตา ๘๐/๓๙๑			
ยํ เทวสงฺฆา วนฺทนฺติ ๑๒๑/๓๐๕		ยํ เว ปิวิตฺวา อเจโลว นกฺโค	๓๙/๓๘๔
ยํ น ลพฺภา มนฺตฺสเสน ๑๗๓/๒๓๖			
ยํ น สกฺกา นิปาเลตํ ๘๖/๒๔๘		ยํ เว ปิตฺวา อนฺธกเวณฺฑปฺปตฺตา	๕๗/๓๘๗

ปจมปาทา	ปพเพ/องเก	ปจมปาทา	ปพเพ/องเก
ยัม เว ปิตฺวา อุกกฏโจ อาวิลกฺโข	๔๓/๓๘๕	ยา จ มนุสฺสโลกสฺมี	๑๐/๓๘๑
ยัม เว ปิตฺวา เอกถฺปา สยฺนติ	๕๔/๓๘๗	ยา ตีสฺติ สารมยา อนฺนชฺชกา	๒/๑๖๒
ยัม เว ปิตฺวา ทิตฺตฺรปาว นารี	๔๘/๓๘๖	ยา เท กตา พฺรหฺมณฺสฺส ธนาสา	๗๐/๓๙๐
ยัม เว ปิตฺวา ทิตฺตฺรปาว โปโส	๔๗/๓๘๖	ยา เท สา ภริยา อนนฺนียรฺปา	๙๐/๒๒๔; ๙๑/๒๒๔
ยัม เว ปิตฺวา ทฺจจฺริทํ จรฺนติ	๕๐/๓๘๖	ยา ทลิตฺทํ ทลิตฺทสฺส	๘๐/๑๐๖
ยัม เว ปิตฺวา ปตฺตกฺขณฺธา สยฺนติ	๕๕/๓๘๗	ยาทิสํ กุรฺเร มิตฺทํ	๑๘๑/๓๔๘
ยัม เว ปิตฺวา ปุพฺพเทว ปมตฺตา	๕๘/๓๘๗	ยานิ กโรติ ปฺริโส	๑๕/๑๒๖;
ยัม เว ปิตฺวา เปสเน เปสฺยนฺโต	๕๒/๓๘๖		๑๔๔/๖๓
ยัม เว ปิตฺวา หนฺนํโย โปโส	๔๙/๓๘๖	ยานิ ปฺเร ทฺวํ เทว	๒๒/๙๙
ยัม สตฺตา วสฺถานิ มฺมานพฺนฺธิ	๑๔๕/๓๐๘	ยานิ สจฺจานิ ทิปทินฺท	๗๓/๓๓๕
ยัม สาลานสฺมี เสนโก	๓๒๗/๓๖๙	ยา มนฺตนา อรณฺณสฺมี	๑๕๐/๑๑๖
ยัม ทิ กยฺรา ทํ ทิ วเท	๓๑/๑๔๗	ยา เมสา พฺยาภาสิ ปฺมณฺจเกทํ	๑๒๒/๒๘๓
ยัม โหติ กิจฺจํ อนฺนํมฺปนฺเน	๔๗/๒๙๕	ยายณฺณมฺนุสฺสํติ	๑๑๕/๒๙
ยา กาจิ นชฺชํ คณฺมกฺกิสฺสวณฺติ	๙๑/๓๓๘	ยาเยวานฺนํสํนิยา	๖/๑๔๓
ยาจโก อปฺปิโย โหติ	๕๕/๑๖๙	ยาว อนฺนํสํวํ กาเม	๔๒/๒๕๙
ยาจณํ โรทนํ อาหุ	๙๐/๑๐๗	ยาวตา กสิโครฺกฺขา	๑๑๘/๔๔๑
		ยาวตา จตุโร ทิปา	๙๑/๑๙๔
		ยาวตา จณฺทิมสฺสุริยา	๒๒/๗๗
		ยาวตา มณฺเฑ นํสาม	๑๐๔/๘๙
		ยาวทาสีสฺสํติ โปโส	๑๐๑/๑๗๕
		ยาวเทวสฺสํทํ กิณฺจิ	๑๑๘/๑๑๑
		ยาว นุปฺปชฺชํติ พุทฺโธ	๑๕๕/๑๑๖

ปรมปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปรมปาทา	ปพเพ/องฺเก
ยวานุโต อุกุพินฺทฺ	๒๑๘/๔๐๘	เย เต ภวนฺติ นาคา จ	๗๒/๒๗๙
ยวานุโต ปุริสสฺสํ	๒๗๕/๔๑๔; ๓๓๕/๓๗๐	เย ธมฺมํ นปฺปชานนฺติ	๑๓๘/๑๗๙
ยว โส มคฺคตมณฺณสิ	๑๓/๗๖	เยน อตฺถเณน อากณฺณิ	๕๖/๓๓๓
ยา สวํรตี อุกุตฺตมา กามโกณฺโณ	๔๒/๒๔๓	เยน เอโก รโถ ยาทิ	๑๕๙/๑๑๗
ยา สีสวตฺว อนนฺณเณยฺยา	๓๑๗/๓๖๘	เยน กามํ ปณฺนามติ	๑๓/๔๐
ยฺยเต เทว รเถ เทหิ	๕๙/๓๓๔	เยน เกณจิ วณฺณเณน	๗๙/๑๗๒; ๑๕๐/๒๓๒
ยฺยโต รโถ มหาราช	๑๖๗/๓๔๗	เยน ชาเตน นนฺทนฺติ	๕๕/๒๑๘
ยฺวา สฺชาโต สฺมุโข สฺทสฺสโน	๓๕๐/๓๗๓	เยน ชาเตน นนฺทิสฺสํ	๕๗/๒๐๒
เย กุกฺกุรา ราชกฺกุสฺมิ วทฺธมา	๒๒/๖	เยน ภตฺตานิ ปจฺจนฺติ	๕๒/๒๐๒
เย กุณฺธวรา สกฺกตสฺสา อุพฺปวา	๓๒๔/๔๒๑	เยน ภตฺเตน ยาเปนฺติ	๕๓/๒๐๒
เย กุฬีรา สฺมกฺกสฺมิ	๕๑/๘๑	เยน มิตฺเตน สฺสํคฺคา	๖๔/๘๓; ๖๕/๘๓
เย เกจิ อตฺถิ สมณฺา ปจฺพยา	๑๕๕/๓๑๐	เยน สกฺกตฺพิณฺดฺกา จ	๑๑๒/๒๘
เย เกจิเม มจฺจรีโน กทริยา	๘๘/๒๖๓	เยน สิลฺลจฺนฺติ ทฺกฺขิตํ	๕๐/๒๐๑
เย เกจิเม สฺกุกฺกตฺมาสมณฺา	๘๙/๒๖๓	เยนาภิกฺขุโต กุสฺลํ ชหาติ	๕๗/๒๑๘
เย ชตฺติยา เส อนิสฺสมกฺการิโน	๓๐/๑๘๗	เยนาสิ กีสฺสิยา ปณฺฑุ	๔๖/๘๐
เย กุญฺหมนฺตา อวิกิณฺณวาจา	๒๗๘/๔๑๕	เยโนจิตฺตา ชานปทา	๒๓๔/๔๑๐; ๒๓๖/๔๑๐
เย จ โข นํ ปสฺสณฺติ	๘๗/๘๖	เย ปณฺทิตฺตา อตฺถทสา ภวนฺติ	๒๙/๒๑๔
เย จ โข ปฏิสงฺขา	๘๗/๑๓๕	เย ผลคฺคา สมภชฺนฺติ	๓๓/๒๐๐
เย จ สีสเณน สมนฺพนา	๘๘/๑๐๗	เย พฺรหฺมณฺสฺส สมนฺสฺส	๑๒๗/๑๖๐
เย จาปี เม สกฺกนา อตฺถิ พทฺธา	๑๕๘/๓๑๑	เยเม อหํ น ชานามิ	๕๔/๑๖๙
		เย วิปฺปมฺคฺคา อนวชฺชโกชฺชิโน	๒๓๘/๓๕๗

ปจฺมปาทา	ปทฺเท/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปทฺเท/องฺเก
เย วุฑฺฒมปจายนฺติ	๓๗/๑๐	โย จ เอทานิ จานานิ	๖๐/๒๖๐;
เย เว สชินฺ ติสฺสโร ภวนฺติ	๒๒/๑๙๘		๑๐๙/๒๖๗;๑๗๖/๔๐๔
เย สญฺญิโน เทปํ ทุคฺคตา	๑๓๔/๓๓	โย จ กาเล มิตํ ภาเส	๑๒๔/๑๑๒
เยสํ น กทาจิ ภูตปฺพฬํ	๙๔/๒๖๔	โย จ ทวํ สชินฺ เหตุ	๑๔๔/๓๔๕
เยสํ ราโค จ โทโส จ	๒๓/๓๒๘;	โย จ สุตฺตาสี ปลฺลงฺโก	๑๔๐/๔๔๓
	๑๓๙/๑๘๐	โย จ ทํ ทาท รุกฺเขยฺย	๑๗/๔๒๘
เยสํ โว เอทิสํ ฐมฺโม	๖๓/๘๓;	โย จ ฐมฺมวิภวฺคณฺณ	๓๕/๔๓๐
	๙๐/๘๖	โย จ ฐมฺเมน จรติ	๘๒/๒๐๕
โย อตฺตโน ทุคฺคมนานปฺปฺภุจ	๕๙/๒๗๗	โย จ ยาจนชฺวีวโน	๕๗/๑๖๙
โย อตฺตกามสฺส หิทานุภมฺปิโน		โย จ วนฺตทสวสฺส	๑๒๓/๓๙๘;
	๑๖/๑๔๕;๔๓/๑๑		๑๔๒/๖๒
โย อปฺปทฺทจฺจสฺส นรสฺส ทุสฺสติ		โย จ สึลฺลจ ปณฺณณจ	๖๖/๑๗๐
	๙๔/๑๓๖	โย จาปี มิตฺเต อถวา อมิตฺเต	
โย อลฺลเนน จิตฺเตน	๕๕/๑๔		๕๔/๑๕๐
โย อินฺทริยานํ กามเณ	๖๐/๑๙๑	โย จาปี สึเต อถ วาปี อุนฺเห	
โย กิจฺจกตสฺส อาตุรสฺส	๓๑๘/๓๖๘		๕๒/๑๔๙
โย โกปเนยฺเย น กโรติ โกปํ		โย จิรํ กมฺมํ กุรฺเต ปมาย	๑๔๐/๑๑๔
	๒๔/๒๑๓	โย เขมฺมฺมจ อถ มชฺฌิโม	กนิฏฺโจ
โย ขณฺหาโส ปพฺพชิตํ อเนทยิ			๓๑๙/๓๖๘
	๗๓/๔๓๕	โยเชนฺตุ เว ราชรเถ	๒๙/๓๒๙;
โยคปฺปโยคสงฺฆาตํ	๓๘/๔๓๐		๒๖๒/๓๖๑
โย กุญฺหมนฺตํ ปิริกฺขเนยฺยํ	๒๕๙/๔๑๒	โยเชหิ สारถิ ยานํ	๖๙/๓๓๕
โย จ อปฺปฏฺวิเวกฺขิตฺวา	๑๐๗/๒๖๖	โย สุตฺส ทุคฺคชาตสฺส	๕๖/๒๗๗
โย จ อปฺปทิตํ อตฺถํ	๒๖/๑๘๖;	โย ทํ วิทฺธกา นรกา สมฺพุทฺธิ	
	๖๒/๑๕๑;๖๓/๑๕๑;๑๑๒/๒๒๗;		๑๔๑/๒๘๗
	๑๑๓/๒๒๗;๑๖๗/๑๑๘;๑๖๘/๑๑๘		

ปรมปาทา	ปพฺพ/องฺเก	ปรมปาทา	ปพฺพ/องฺเก
โย คัม วิสฺสาสเย ทาท	๘๐/๒๐๕; ๑๙๐/๑๒๑	โย ปุตุโต กาสีราชสุส	๒๙๙/๔๑๘
โย คินฺทุรฺกฺขสุส ปโร ปิลกฺโข	๒๘/๑๐๐	โย ปุพฺเพ กตกถฺยาโน	๘/๙๗; ๑๐๓/๑๗๕
โย เท อิมํ วิสาลกฺขี	๔๙/๒๑๘	โย ปุพฺเพ กรณียานิ	๗๑/๑๘
โย เท ปุตุตฺเต อชาทิ	๑๐๕/๒๐๙	โย พาล มนฺตํ กสิเรน ลทฺธํ	๑๒/๒๗๒
โย เท สขา ททฺทโร สารฺฐโป	๑๐๙/๒๐๙	โย มํ ปุเร ปจฺจุเทติ	๑๐๕/๑๗๖
โย เท หตฺเต จ ปาเท จ	๔๙/๑๐๒	โย มาตรํ วา ปีตรํ สวิฏฺฐ	๘๗/๒๒๔; ๘๘/๒๒๔
โย ทนฺธกาเล ทวติ	๑๗๙/๑๒๐	โย เม หตฺเต จ ปาเท จ	๕๐/๑๐๒
โย ทนฺธกาเล ทนฺธเท	๑๘๐/๑๒๐	โย ยํ ภิสานิ ชนฺติ	๑๑๗/๑๕๙
โย ทิสฺวา ภิกฺขุ จรณฺูปนฺนํ	๑๑๐/๑๕๘;๑๑๑/๑๕๘	โย ยุชฺฌมานานมยฺชฺฌมาโน	๑๐๗/๒๘๓
โย ทุกฺขณฺญาย ภเวยฺย ตาณํ	๑๐๒/๒๕;๑๓๔/๖๑	โย เว อนนฺจํ นนฺจฺนฺติ จาห	๙๑/๓๐๑
โย เทวอยํ ทกฺขิณายํ ทิสายํ	๒๙/๒๕๖	โย เว กตญฺญ กตเวทิ ธีโร	๗๘/๔๓๖
โยธ อุปฺปตฺติํ อตฺถํ	๒๕/๑๘๖	โย เว กเต ปฏิกเต	๑๗๐/๑๑๙
โย ธมฺมลทฺธสุส ททาติ ทานํ	๗๑/๑๙๒	โย เว กาลे อสมฺปตฺเต	๑๒๑/๑๑๒
โย น หนฺติ น ฆาเตติ	๑๔๔/๒๓๑	โย เว ทสฺสนฺติ วทฺวาน	๖๑/๓๓๔; ๖๒/๓๓๔
โย นาวชานาติ สหยมิตฺเต	๑๕๘/๒๓๔	โย เว ธมฺมํ ธมฺมํ กตฺวา	๑๒๘/๓๒
โย นีลียํ มณฺฑยติ	๑๗๓/๑๑๙	โย เว นโร สุทฺทํ มณฺณมาโน	๒๖๓/๔๑๓
โย ปเรสํ วจฺนานิ	๖๓/๑๓๒	โย เว ปีตุํ ททยสุส ปทฺธกฺ	๓๒๐/๓๖๘
โย ปหฺนฺเจน จิตฺเตน	๕๖/๑๔	โย เว เมตฺเตน จิตฺเตน	๓๗/๔๔
โย ปาณญฺทานิ อเหจฺยํ จรํ	๗๔/๑๙๓	โย เว ยาจนชีวาโน	๕๖/๑๖๙
โย ปิฏฺฐิมฺสิโก โหติ	๓๒/๓๘๓	โย เว สพฺพสเมทานํ	๕๒/๘๑
		โย สยฺมเต ปพฺพชิตฺเต อเหจฺยิ	๗๑/๔๓๕

ปฐมปาทา	ปพเพ/องเก	ปฐมปาทา	ปพเพ/องเก
โย สพพโลกสส นีวาทวตฺติ	๑๕๗/๒๓๓	ราชา จ ปพพชฺชมโรจยิตฺถ	๓๕๗/๓๗๔;
โย สาทเสน อธิคมม โภเก	๗๖/๒๐๕		๓๕๘/๓๗๔; ๓๕๙/๓๗๔
โย หเร มตฺติกํ ถาลํ	๑๓๔/๑๔๑	ราชา เต ภตฺถํ ปาเหสิ	๑๕/๑๖๔
โยหํ อตฺถณฺจ ฐมฺมณฺจ	๑๔๑/๔๐๑	ราชา ปสฺสยฺห ปจฺวี วิชิตฺวา	๔๑/๒๕๘
โยหํ ปุพฺเพ นียฺยามี	๒๑๒/๔๕๕	ราชา เม โส ทิโช มิตฺโต	๑๔๓/๓๔๕
โย หิตฺวา ปุพฺพสณฺโณคํ	๒๔/๓๘๒	ราชายตฺนํ อจฺจุปฺภู	๒๔๓/๓๒๐
โยหุ เสฏฺโฐ มนุสฺसानํ	๘๒/๒๔๘	ราชา วิลุมฺปเต รฏฺฐํ	๕๙/๒๐๒
		ราชาหมสฺมิ นรปมทานมิตฺสโร	

[ร]

รชฺชณฺจ ปฏิปนฺนาสฺมา	๑๓๘/๔๐๑
รชฺชวาลมฺพนํ เจสา	๑๒๐/๑๗๗
รณฺโณหํ ปหิโต ทูโต	๑๔๕/๔๐๑;
	๑๔๙/๔๐๒; ๑๗๑/๔๐๔
รฏฺฐเจสฺส กิฑฺธา ราชาโน	๒๘๙/๓๒๔
รตฺติณฺโห จิรา ขาพฺนติ	๓๔๖/๔๒๓;
	๓๕๑/๔๒๔; ๓๖๐/๔๒๕;
	๓๖๕/๔๒๕
รตฺกาโรว จมฺมสฺส	๔๕/๒๕๕
รณฺมณฺจ เต อวสถํ กโรนฺตุ	๓๓/๓๓๐
ราชปฺตฺโต จ อญฺญาโต	๓๐๕/๓๖๖
ราชปฺตฺต นโม ทฺยตฺถ	๗๙/๑๐๖
ราชวตา สรวตา จ อตฺถิ	๕๙/๒๙๗
ราชา อปฺจุณิ วิธู	๑๒๘/๑๗๘
ราชา อโวจ วิธู	๒๒๒/๓๑๘
ราชา อโหสิ มคฺชานมิตฺสโร	๑๗๓/๔๔๘
ราชา กาลิงฺโก จกฺกวตฺติ	๖๗/๒๗๘
ราชา โข ปพฺพชิตฺ	๒๔๓/๔๖๐

[ล]

ลกฺขี วต เม อุกฺปาทิ อชฺช	๑๖/๒๙๑;
	๑๑๒/๑๕๘
ลกฺขี สมฺมทํ ปกฺขนฺติ	๔/๒๑๑
ลกฺขทฺวาโร กโตกาโส	๒๔๓/๔๑๑
ลกฺขายํ ยกฺข นิจฺจิกฺขํ	๑๘/๑๖๔
ลกฺขธา สทฺสทฺสธา	๓/๒๑๑
ลกฺขธา สฺขํ มชฺชติ อปฺปปฺปโย	๘๘/๓๓๘
ลสิ จ เต นิปฺพลิตา	๑๔๓/๓๕
ลหฺณจ วต จิปปณฺจ	๒๔/๑๘๖
ลามวต เม อนปฺปฺรฺปา	๑๐๔/๒๖๖
ลาโม อลาโม ยโส อยโส จ	๑๑๔/๑๑๐
ลาโม สิลโลโก สกฺกาโร	๔๘/๒๗๖

ปจมปาทา	ปพเพ/องเก	ปจมปาทา	ปพเพ/องเก
ลิตฺถํ ปฺรเมน เตชสา	๙๑/๒๓	๘๘/๒๘๐; ๙๐/๒๘๑; ๙๔/๒๘๑;	
ลฺหุโทจรี ปาสหฺตฺโต อรณฺณ ๑๕๙/๓๑๑		๙๘/๒๘๑; ๑๐๑/๒๘๒; ๑๔๒/๔๔๓	
ลฺหุธานํ ลฺหุจฺจุทานํ	๑/๒๕๓	วํ วํ ทฺวํ นิหนํ ปฺเร จริ	๙๗/๘๘
ลฺหุขานิ คิณฺพีขานิ	๑๓๑/๑๖๐	วส เทวานุภาเวน	๒๑๑/๓๑๗
โลहेเน เว หณฺณติ ชาตฺรํ	๓๑/๒๔๑	วเสยฺยํ ทวาคาเร	๓๐/๒๗๔
[ว]		วสฺสํวิ สเร ปาเท	๒๑/๒๙๒
วฏฺฐนาวลิสฺงกาสา	๑๘๒/๔๐๕	วสฺสํนิ ปณฺณาส สมาริกานิ	๗๙/๘๕
วทฺธตฺตเมว นิโคโร	๑๐๖/๑๓๘	วาจํ มนณฺจ ปณฺธิเย สมฺมา	๕๐/๒๔๔
วณฺณวา อภิรฺุโปสิ	๑๓๕/๒๓๑	วาจาย สขิลो มโนวิทฺถุโก	๖๘/๑๕๑
วณฺณาโรहेเน ชาตฺยา	๖๐/๑๓๒;	วาจาว กิร เท อาสิ	๘๙/๒๒
	๖๑/๑๓๒	วาณิซกสมฺมา ราช	๒๔๔/๓๒๐
วริสฺสเมนนฺติ ปฺรามสนฺโต	๑๒๑/๓๙๘	วาณิชา สมิตฺติ กตฺวา	๑๘๐/๓๑๓
วริสฺสํนิ เท ลฺหุคิกเก ปุทฺตทกานิ	๔๑/๑๒๙	วาณิซฺช รฏฺฐจาริปป คจฺจนฺมาโน	
วณฺํ ยทกฺคิ ททติ	๑๗๗/๑๑๙		๑๔๖/๔๔๔
วณิพฺพโก มยฺห วณิ อนฺนุทฺตํ	๕๕/๓๓๓	วาทสฺสิตานิ ภกฺเขสิ	๑๙๐/๔๐๖
วณฺทามิ ตํ กุณฺชเร สฏฺฐิจฺหายนํ	๓๙/๑๒๙	วาทิ กนฺโธ ติมิรานํ	๕๕/๑๓๑
วณฺทามิ ตํ กุณฺชเร เอกจาริ	๔๐/๑๒๙	วาทิ จายํ ตโต กนฺโธ	๑๐๕/๑๐๙
วณฺเท อหิ ปพฺพตฺราช	๓๑๙/๔๒๐	วามเน ภิกฺขมาทาย	๒๘๖/๓๒๔
วณฺเท อินฺทวิรฺสามํ	๓๑๗/๔๒๐	วายเมเถว ปฺริโส	๑๒๔/๓๑;
วณฺเท เท อยิรพฺรุเหม	๔๒/๒๙๔		๑๓๖/๒๘๗; ๑๓๗/๒๘๗
วณฺเท ภาคิรณํ กงฺกํ	๓๑๘/๔๒๐	วาริทา ปฺริมา สาทา	๑๙๕/๓๑๕
วณฺเท สีเห จ พฺยคฺเขม จ	๓๑๕/๔๒๐	วาทมิกานฺนุจริเต	๑๘๘/๔๐๖
วณฺมิกถฺตปฺสฺมิ กิปปิณฺณิกานิ	๑๓๗/๓๐๗	วิกนฺถํ สฺฐกรํ ทิสฺวา	๑๐๘/๘๙
วณฺจ เม หิสฺส ภวํ ทเทยฺย	๒๖/๑๙๙	วิกิณฺณวาจํ อนิกฺขุหมนฺถํ	๒๕๘/๔๑๒
วณฺเจ เม อโท สกฺก	๔๔/๒๑๒;	วิกฺกม เร มหามิก	๕๐/๑๓๐
	๒๑/๒๑๓; ๘๖/๒๘๐;		

คาถานี้ ปรมปาทา

๕๖๗

ปรมปาทา	ปพเพ/องฺเก
วิกุมานิ น ปาเรมิ	๕๑/๑๓๐
วิจรามทานิ คิริวณนทโย	๔๓/๒๙๔
วิเจยฺย ทานํ สุกตปฺปสตฺถํ	๗๓/๑๙๒
วิชฺชาธรา โสมมธียมานา	๓๘๔/๓๗๘
วิทิตํ ฤตํ อุนทุรานํ	๑๔๙/๑๑๖
วิทสวาทํ วสโต	๑๖/๙๘
วิทฺโร จ นาโค โกณฺจมนนาทิ โฆรํ	๑๒๐/๓๙๘
วินาปี ทานา ทว วจันํ ชนินฺท	๒๕๒/๓๕๙
วินีลํ ทุกฺกํ ภเชตฺติ	๒๐/๔๑
วิพฺภนฺตจิตฺตา กุปฺปิตินฺทริยาสิ	๒๔๒/๓๕๘
วิพฺภนฺตจิตฺโต กุปฺปิตินฺทริโยสิ	๔๖/๑๖๘
วิมโต ตีหิ วสฺเสหิ	๑๒๗/๔๔๒
วิรเต เมถุนา รมฺมา	๒๒๓/๓๑๘;
	๒๒๙/๓๑๙; ๒๓๓/๓๑๙;
	๒๓๗/๓๑๙; ๒๔๑/๓๒๐;
	๒๔๖/๓๒๐; ๒๕๐/๓๒๑;
	๒๕๔/๓๒๑; ๒๕๘/๓๒๑;
	๒๖๒/๓๒๒; ๒๖๖/๓๒๒
วิลากา มุทิกกา สุกฺธา	๑๑๐/๔๔๐
วิลุมฺปเตว ปฺริโส	๑๗๘/๖๙
วิวรติมาสํ ทวารํ	๑/๙๖
วิวาเทน กิสสา โหนฺติ	๓๗/๑๖๖

ปรมปาทา	ปพเพ/องฺเก
วิวาโท โน สมฺปฺปนฺโน	๓๑/๑๖๖
วิวิจฺจ ภาเสยฺย ทิวารหสฺสํ	๒๗๖/๔๑๕;
	๓๓๖/๓๗๐
วิวิธ อธิมานา สุโณมฺหํ	๒๑๐/๓๕๓
วิวิธเทหิ อฺปาเยหิ	๗๘/๑๓๔
วิสํ มา ปฏฺิเสวิตฺโถ	๔๔/๒๗๕
วิสํ ยถา หลาหลํ	๗๒/๒๔๗
วิสฺสาสมปาชฺชิมํ อเจลํ	๒๖๑/๔๑๒
วิสฺสาสเย น จ นํ วิสฺสเสยฺย	๒๘๙/๔๑๗
วิมฺสमानอ อิตฺติโนภิสานิ	๙๕/๓๐๒
วิสํ วา ปญฺจวิสํ วา	๑๗๔/๑๑๙
วุกฺกํ เม ภวานํ ทิพฺพํ	๒๑๙/๓๑๘
เวทา น สจฺจา น จ วิตฺถลาลา	๓๔๑/๓๗๑
เวเทหปฺตฺโต ภทฺทเนเต	๓๐๐/๔๑๘
เวสฺสณฺตรนํ ปุจฺฉามิ	๑/๔๒๗
เวหายสํ อคมา ภูริปญฺโณ	๑๔/๓๒๗
เวหายสํ กมฺมากมฺมํ ทิฏฺฐสฺสี	๓๕/๓๘๔
เวหายสํ ทิฏฺฐสฺสี อนฺตลิกฺเข	๕๒/๔๓๒
[ส]	
สกมิตฺตสฺส กมฺเมน	๕๗/๒๙๖
สกํ นิเกตํ อติหิพฺยาโน	๑๓๘/๓๐๗
สกา รฏฺฐา ปพฺพาชิตา	๑๔/๙๘
สกุโณ มยฺหโก นาม	๑๐๒/๑๕๗
สกุภา อฺภินนํ วจันํ ติตฺถกฺขิตํ	๖๕/๔๓๔

ปรมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	ปรมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
สกุโกปปี ปณฺณนทิตถ	๒๐๗/๓๑๖	สเจ จ ชณฺญา อวิสยฺหมตฺตโน	
สกุโกปปี หิ ภูตปติ	๑๐/๔๒๘		๖๑/๒๗๗
สกุโกมฺหสฺมิ เทวินฺโท	๗๑/๓๓๕	สเจ จ ตํ ราชมโท สเหยย	๕๐/๓๓๓
สกุชี ทวํ กุณฺทลนฺนิ	๑๔/๔๒๘	สเจ จ มํ รกฺขติ เทวราชา	๑๘๗/๑๒๑
สกุยฺรูปํ ปุเร สนํ	๕๑/๒๕๙	สเจ จ ราช วิจิกิจฺจนเส ทวํ	๑๔๒/๒๘๘
สขินํ สาสวํกุโร	๗๖/๒๒๒	สเจตสฺส เหตุมฺห อโภ กหิตา	๙๙/๑๕๖
สงฺกปฺปเมตํ ปณฺณิตฺท ปาปํ	๘๔/๒๒๓	สเจ ทวํ ยฺยทฺทพโล อธมฺม	๓๒/๒๔๑
สงฺกปฺปราคโรเตน	๑/๗๔	สเจ ทวํ วิปฺลเ ลทฺธโกเก	๓๓๑/๔๒๒
สงฺเกถว อมิตฺตสฺมิ	๓๐/๔๔;	สเจ เท อุนํ กาเมหิ	๗๔/๒๔๗
	๒๘๗/๔๑๖	สเจ เท ทฺวขมฺปฺปชฺเช	๕๕/๒๗๗
สงฺเกยฺย สงฺกิตฺทพฺพานิ	๔๔/๑๐๒;	สเจ ปนาทิกเนว	๔๗/๘๑
	๑๒๗/๑๗๘	สเจปปี กิมฺหิจิ กาเล	๒๕๓/๔๑๑
สงฺกิตฺตรูปเณ ภวํ มมตฺถ	๓๘/๑๒๙	สเจปปีมํ ปิทยสฺสิ	๑๓๘/๑๖๑
สจาทํ พาโล ปฺรเนยฺโย	๒๒๖/๓๕๖	สเจปปี วาโต คิริมาวเหยย	๒๕๕/๓๖๐
สเจ อยํ นียติ โภชนตฺถ	๑๕๐/๔๔๕	สเจปปี สนฺโต วิวทฺนติ	๔๖/๑๐๒
สเจ อยํ ภูตฺตรํ น สกุโก	๓๗/๑๒๙	สเจปปี เสลสฺมิ วเปยฺย พิชํ	๑๔๗/๙๕
สเจ อรณฺเณ หิตฺวาน	๔๓/๒๗๕	สเจ พฺรหฺมณฺ กจฺเนสฺสิ	๗๐/๑๕๒
สเจ อหํ ทาท ทถา ยถา ปุเร		สเจ มฺจุเจ เปจฺจ มฺจุเจ	๑๙/๕
	๓๒๗/๔๒๑	สเจ โรเท กิสฺสา อสฺสํ	๒๓/๑๒๗
สเจ อหํ มริตฺตสฺมิ	๒๑/๓๘๒	สเจ ลเภถ นิปกํ สหายํ	๑๗/๑๙๗
สเจ อิทํ พฺรเหฺม สฺสรชฺชํ สียา		สเจ โว วุญฺหมานานํ	๒๒๔/๔๐๙
	๓๖๙/๔๒๖	สเจ หิ ตฺยหาทํ ธนเหตุ กาทิโต	
สเจ โข ทวํ อฺทโยสฺสิ	๕๓/๒๔๕		๑๔๓/๓๐๘
สเจ จ โข อฺทฺทโร สจฺจมาห		สเจ หิ สจฺจํ ภณฺสสิ	๔๗/๑๙๐;
	๓๒/๒๕๗		๕๑/๑๙๐; ๕๓/๑๙๐;
			๕๕/๑๙๐; ๕๗/๑๙๐

ปจมปาทา	ปพเพ/องเก	ปจมปาทา	ปพเพ/องเก
สจจณฺส หุํ โหติ	๗๘/๒๖๒	สนฺติ อณฺเณ รุกฺขา เส	๑๒๕/๑๗๘
สจจปฏฺธิณฺนา ทวเมส โหตุ	๒๖๐/๓๖๑	สนฺติ ปกฺขา อปตนา	๓๕/๙
สจจํ กิร ทวเมส ภูริปณฺณ	๑๔๕/๒๓๒	สนฺติ รุกฺขา หริตปตฺตา	๓๐/๑๙๙
สจจํ กิเรวมาหํสุ	๗๓/๑๘ ; ๗๖/๑๕๓ ; ๑๒๓/๒๘๕	สนฺติภูจิกเมว อมม ปสฺสณ	๔๓/๑๘๙
สจจํ โข เขตํ วทสิ กุมาร	๒๒๐/๓๕๕	สนฺธิ กตฺวา อมิตฺเตน	๒๙/๔๓ ; ๒๘๖/๔๑๖
สจจํ โข วทสิ มาณว	๑๒๑/๒๒๙	ส ปณฺณวา กามกฺเณ อเวกฺขิตา	
สณฺชโย นาม เม ภาตา	๑๕๑/๔๐๒		๘๔/๔๓๗
สณฺโณคสมฺโปกวิเสสทสฺสนํ	๗/๙๗	สปปํ ปโมกฺขามิ น ทาว กากํ	
สณฺฺจิ วสฺสทสฺสนานิ	๕๔/๑๐๓		๑๐๐/๑๕๖
สณฺฺจิวาทสฺสนานิ	๘๒/๒๘๐	สพฺพกามทํ กุมภํ	๑๒๑/๙๑
สทํ เอโก จ เม ปตฺตา	๑๕๓/๓๔๖	สพฺพณฺณ สพฺพวิฑู จ	๘๐/๒๗๙
สทํ สทสฺสา นิทฺฐาสิตานิ	๑๑๑/๒๘๓	สพฺพตฺถ กตฺตปณฺณสฺส	๑๐๑/๘๘
สทตฺตทนต์ สุมธฺวํ	๑๘๖/๗๐	สพฺพโรคา ปริชฺฌณํ	๓๓๘/๔๒๓
สทตฺต เม โรหิตา มจฺณา	๖๑/๑๐๔	สพฺพมิตํ จริมํ กตํ	๓๓/๑๐๐
สทตฺตวสฺสา ปพฺพชิตา	๑๒๕/๑๕๙	สพฺพโลกวิฑูโรหิ	๑๔๑/๒๓๑
สทตฺตทเมวาทํ ปสนฺนจิตฺโต	๖๒/๒๑๙	สพฺพสํหารโก นตฺถิ	๑๑๐/๒๗
สทตฺตคฺคฺมโป จ ใจฺรานํ	๑๗๗/๓๔๘	สพฺพํ กริสฺสาม ทวานุสาสนี	๘๙/๔๓๘
สทา มํ คิลเต มจฺจุ	๑๕๔/๔๐๒	สพฺพํ นรานํ สผลํ สฺสจฺฉิณฺณํ	๒๔/๓๒๙ ; ๒๕/๓๒๙ ; ๒๖/๓๒๙
สทททาสี สิงฺคาลสฺส	๑๑๓/๒๘		
สททาย นิกฺขมม ปน นิตฺโต	๖๖/๒๒๐	สพฺพํ ภณฺทํ สมหาย	๑๒๘/๑๔๐
สนฺตา ทนฺตาเยว ปรีพฺพชนฺติ	๖๕/๒๒๐	สพฺพํ สฺสทมธึเยถ	๑๒๗/๑๔๐
สนฺติ อณฺเณปํ สกฺกา	๓๖/๑๔๘	สพฺพา กิเรวํ ปรีนิฏฺฐิตานิ	๑๑/๙๗
สนฺติ อณฺเณปํ สสกา	๑๖๙/๒๓๕		

ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
สพฺพทา ทิสสา อนฺวิสโณหมสฺสุมิ	๓๐/๒๔๑	สมตฺติตฺถิกํ อนนฺวเสกํ	๕๖/๒๔
สพฺพทานิ เอตานิ สุภาสิตานิ	๓๒/๒๑๕	สมปฺปิโต ปุณฺณสฺสเลน นาคโค	๑๒๔/๓๙๘
สพฺพทา ปริกฺขยา เฝกฺกุ	๑๒/๑๘๕	สมา อมฺพญฺจเวสฺสเสหิ	๒๔๘/๓๒๐
สพฺพพาสํ ภูฏมฺติปฺปมาณํ	๑๘๕/๑๒๐	สมาคตา ชานปทา	๑๓๑/๒๘๖
สพฺเพ อปฺปิททา ทวารรา	๒/๒๑๑	สมา โกปนฺนิตาเทหิ	๒๕๖/๓๒๑
สพฺเพปฺปิเม เทวสมา สมาคตา	๙๕/๑๗๔	สมปฺนฺนนาหโน โปโส	๑๖๑/๓๔๖
สพฺเพเว เต ธมฺมกฺุณา	๑๑๗/๓๐๔	สมปฺนฺนํ สาลิกะทาวํ	๑/๒๙๐
สพฺเพเว สมามกมฺม กโรม นาวํ	๓๑/๒๕๗	สมปฺสฺสํ อตฺตนิ เวรํ	๑๔๐/๒๓๑
สพฺเพสเมวํ หิ นรีนฺรานํ	๓๗๑/๓๗๖	สมเปสสิ โข มํ วาจาเย	๒๙/๑๔๗
สพฺเพสํ สิตฺถิกุทานํ	๗๕/๒๙๙	สมเปสสิโต จ รณฺญา นาคโค	๗๕/๒๗๙
สพฺเพสฺส กิร ภูเตสฺส	๔๙/๔๗	สมโพธิปฺปโต จ มหานฺภาโว	๑๓๓/๔๐๐
สพฺเพหิ กิร ญาตีหิ	๕๘/๘๒		
สพฺเพหิ กิสุโก ทิฏฺฐิเจ	๑๙๖/๗๒		
สพฺโพ ชโน หีสิโต ปิงฺกเลน	๑๗๙/๖๙	สมภโว นาม เม ภาทา	๑๕๕/๔๐๒
สพฺโพ โลโก อตฺตมโน อโหสิ	๑๓๓/๖๐	สมมุขา วา ทิโรกฺขา วา	๑๐๔/๑๐๙
สพฺโพ โลโก ปรีจิตฺโต อตฺติจิตฺโต	๑๑๕/๒๔๘	สมโมทมานา กจฺจนฺติ	๓๓/๙
สพฺโพว โลโก เอกโต	๑๑๓/๒๖๗	สยํ อายํ วยํ ชนฺญา	๑๙/๔๒๘
สมณนํ มณฺณมาโน	๙๗/๑๐๘	สยํ ชานปทํ อตฺถํ	๒๐/๔๒๘
สมณํ ทฺวํ พุราหฺมณ อทฺธิเก จ	๖๗/๒๒๐	สยํ วิมานํ นรเทว ทิสฺวา	๑๔๔/๔๔๔
สมณํ พุราหฺมณ จาปิ	๕๘/๒๖๐;	สรณฺจ ชฺหติ โปโส	๘๐/๒๖๒
	๑๑๓/๓๐๔	สรภํ กิรีทฺถกฺกสฺสุมิ	๑๔๐/๒๘๗
สมณํ พุราหฺมณ วนฺเท	๓๑๔/๔๒๐	สรภา สรเท กาลเ	๑๓๒/๑๗๙
สมณํ มยํ พุราหฺมณ อทฺธิเก จ	๙๖/๒๒๕	สรภ จ คเต ทิสฺวา	๑๓๓/๑๗๙
สมณเติ เม สมมตฺตโต อโหสิ	๒๖๗/๔๓๑	สรภสฺส มนํ กตฺวา	๑๓๑/๑๗๙
		ส ราชปฺปโต ปรีเทวณฺโต	๒๑๕/๓๕๔
		ส ราชา อิตินา สตฺโต	๕๘/๑๙๑

ภาคาน ปจพปาหา

๕๗๑

ปจพปาหา	ปพเพ/องเก	ปจพปาหา	ปพเพ/องเก
ส. ราชา ปรีเทเวสี	๒๘๗/๓๖๕	ส่วิคุกรุโป ปรีสหาย มชฺฌเณ	๕๐/๑๖๘
ส. ราชา ปาวีสี พยุมหุ	๒๖๕/๓๖๑	สา อีสสีตา ทุกขิตาจสุมิ ลุทท	๑๑๐/๓๘๖
สรวานี ขียนติ สเสลกานนา	๓๗๐/๓๗๖	สากั ภิสั มรฺ มัส	๒๘๑/๓๒๓
สรวีรรมชฌมฺหิ จิตาติ มณฺณิหิ	๙๓/๒๐๗	สา กาทิยานี สุนิสาย สทฺธิ	๙/๑๘๔
ส. ลกขีตติสมปโน	๙/๔๒๘	สาขาทิ รุกฺโข ลภเต สมณณ	๓๕๑/๓๗๓
สวเนน เอกสฺส ปียา ภวนฺติ	๒๘/๒๗๔	สาครปรียนฺตาย เมทนิยา	๗๑/๒๗๙
สวเนน ปียเ เมสี	๒๙/๒๗๔	สา จ อนฺเตปรุ กนฺตฺวา	๒๙๒/๓๖๕
สวาคทนฺเต มหาราช	๒๐๖/๓๑๖	สา จ อสฺสมมากจฺนิ	๓๑๒/๔๒๐
สวาทิปฺปกา การทฺวาโซ	๑๔๔/๔๐๑;	สา จ ฉินฺนาว ปกฺขริ	๑๘๔/๓๑๔;
	๑๔๘/๔๐๒; ๑๕๒/๔๐๒		๑๘๖/๓๑๔; ๑๘๑/๓๑๔
	๑๗๐/๔๐๔	สา จ ตํ วนโมกฺยห	๑๐๖/๔๔๐
สวาสฺส โคมยจฺณณานิ	๗๖/๑๓๔	สา ตตฺถ อุปสงฺกมม	๒๙๐/๓๖๕
ส. วิตฺวาโก ส. วินยฺย โทส	๘๕/๔๓๗	สา ตตฺถ ปรีเทเวสี	๓๑๓/๔๒๐
สสทฺธา ทาท ราชาน	๔๙/๒๗๖	สา ตฺถจฺจิตา สมนา ปตฺติกา	๔๘/๒๑๗
สสมฺพุทฺธิปริยาย	๓๗/๑๐๑;	สาธฺ ไซ ปณฺทิตอ นาม	๙๘/๒๔
	๖๑/๒๐๒; ๒๔๗/๔๑๑	สาธฺ ไซสิ อนฺนปฺปตฺโต	๒๐๘/๓๑๖
สทสฺสทณฺโท สทเคณฺฑ	๔๑/๘๐	สาธฺ ไซ สิปปกนฺนาม	๑๐๗/๒๖
สทสฺสเวโทปี น ตํ ปฏิจจ	๖๔/๒๙๗	สาธฺ ชาครตํ สุตฺโต	๑๔๑/๑๘๐
ส่วจฺจรํ ทิพฺพรสํนุทฺตฺวา	๑๖๙/๔๔๘	สาธฺนิ รมนียานิ	๑๘๒/๑๒๐
ส่วจฺจโร เม วสโต ทวนฺติเก	๑๘๗/๔๕๑	สาธฺ ปกฺขิ กตํ โหติ	๒๔/๑๙๙;
ส่วสนฺตา วิวสนฺติ	๓๖/๒๗๔		๓๔/๒๐๐
ส่วาเสน หเว สกฺก	๑๐๘/๑๗๖;	สาธฺ ภาสคิยํ ยกฺโข	๕๘/๒๔๕
	๑๑๗/๑๓๙	สาธฺ สมพฺพลา ฌาตี	๑๗๗/๓๑๓
ส่วิคุกรุโป อีสินา พฺยาโกโต	๙๐/๒๐๗		

ปรมปาทา	ปทุเพ/องเก	ปรมปาทา	ปทุเพ/องเก
สารุ วา ยทิวาสารุ	๑๘๕/๑๒๐	สิงคาโล มานถุโธ จ	๑๘๒/๗๐
สาธ สมพหุลา ชาติ	๗๔/๑๘	สิงคี มิโค อายตจกขุเนตโต	
สา นุน ปุน เร ปกกา	๓๕๖/๔๒๔		๔๙/๘๑;๕๔/๑๕๕
สา นุนสา กปณิกา	๔/๒๓๗	สิงเคน นิหนาเหตํ	๘๓/๘๖
สา นุนาห์ อิตो คนตุวา	๑๓/๑๘๕	สิรี จ ทาท อลกขี จ	๖/๔๒๗
สา นุนาห์ มริสสามิ	๑๐๐/๑๗๕	สิรี จ ลกขี จ ทเวว ชตฺติย	
สามกฺขเมว สิกฺเขต	๒๖/๒๗๓		๓๓/๑๘๗
สา มํ อนฺเนน ปาเนน	๕๙/๑๓๑	สิเลสุปมา สิริริว สพฺพภกฺขา	๗/๒๕๔
สา มํ สณฺเฑน มุทฺธา	๕๘/๑๓๑	สีลวนโต น กุพฺพนฺติ	๑๔๔/๑๑๕
สามาปี โข จนนฺตฺตฺตฺตฺตฺตา	๑๘/๑๒๖	สีลํ กิเรว กลฺยาณํ	๘๖/๒๑;
สา มุหฺตํ ปลายิตฺวา	๑๑๓/๓๔๒		๑๑๗/๑๑๑; ๑๑๘/๙๑
สายมฺจ ปาโต อุทกํ สชชาติ		สีลํ เสยฺโย สฺตํ เสยฺโย	๖๕/๑๓๒
	๒๑๘/๓๕๔	สีลํ นหาโต อุปฺปลมลธารี	๑๑๓/๓๙๗
สายเมเก น ทิสฺสนฺติ	๘๙/๒๕๘	สีหา จ พฺยคฺมา จ อโถปี ทิปีโย	
สายํ สมณฺณา อธิ มชฺช ปตฺตา	๔๒/๔๖		๓๗๙/๓๗๗
สารีปฺตฺโต ททา นาโค	๓๘/๒๑๖	สีหา พฺยคฺมา จ ทิปี จ	๒๐๓/๔๐๗
สาลิสฺสโร สารีปฺตฺโต	๙๓/๔๓๙	สีโห จ สีหนาเทน	๔/๓๘
สาลีนํ โอทณํ ภูมฺเช	๓๔/๑๐๐;	สุกฺกสฺส ภาสฺมานสฺส	๑๒๓/๑๕๙
	๑๘๓/๑๒๐	สุกฺกจฺรูปํ ปรีเทวโยวฺห	๑๙๐/๓๕๐;
สาห์ อหีสารตฺธิ	๑๐๖/๓๐๓		๑๙๑/๓๕๐
สาห์ พฺราหมณ ราชานํ	๑๐๓/๓๐๓	สุกฺกจฺจวี เวธเวรา	๗๑/๒๖๑
สา โหตุ นาวา ผลกฺุปฺนนา	๔๗/๒๑๗	สุกฺขมฺจ รุกฺขโกพาป	๓๒/๒๐๐
สาพฺรสงฺฆมฺจ นิเสธยิตฺวา	๑๘๗/๓๔๙	สุกฺขมฺชลิปฺคฺคฺคฺคฺตา	๑๐๖/๒๒๗
สิกฺเขยฺย สิกฺขิตพฺพานิ	๑๐๘/๒๗	สุกฺกาเม ทฺกฺขาเปตฺวา	๖๘/๑๙๒
สิงฺกาล พาล ทมฺเมธ	๑๓๑/๑๔๑	สุกฺกสฺसानนฺตรํ ทฺกฺขํ	๖๑/๑๙๑

ปฐมปาทา	ปพเพ/องเก	ปฐมปาทา	ปพเพ/องเก
สุขี ชีวทรุโปสิ	๑๓๙/๖๒	สุทฺถลภิตถี ปุริสสฺส ย หิตา	๓๓๐/๔๒๒
สุขี ชีวทรุโปสมิ	๑๔๐/๖๒	สุนฺหาโต สุวลิทฺโต	๑๓๘/๑๔๑
สุขี ทุกฺเคน ปรีปายนฺโต	๑๔๖/๒๓๒	สุพฺภา สุภา สุปฺปฏิมุกกมฺพุ	๔๐/๒๑๖
สุขี นิราสา สุปติ	๑๑๙/๑๑๑	สุภาสิตนฺเต อนฺโมทียาน	๖๙/๔๓๔; ๗๕/๔๓๕; ๘๐/๔๓๖;
สุขี นุ ชนฺทโส จินฺนํ	๒๑/๒๕๕		๘๒/๔๓๗
สุขี วท มํ ชีวนํ	๑๐๖/๒๖		
สุชา ชฺรมา วจฺจนช	๑๖๙/๖๘	สมฺชชฺชว จ สุปาสว จ	๘๓/๑๕๓
สุชีปี เทเก น กโรนฺติ ปาปํ		สุรกฺขิตมเมติ กถนฺนํ วิสฺสเส	๙๔/๒๐๗
	๑๔๘/๒๓๒	สุราเมรยมรฺกกา	๖๕/๒๔๖
สุชฺชมาลรูปํ ทิสฺวา	๒๗๐/๓๒๒	สุทฺทลภา ชนกสฺส รหฺโม	๕๑/๑๖๘
สุจิตฺตปตฺตนาทน	๕๗/๑๕๐	สุทฺทลภา โวท เม อโหสิ	๓๑/๓๓๐
สุจฺจํ วท นจฺจชิ	๗๗/๑๐๖	สุวณฺณจิตกํ ภูมี	๒๖๔/๓๖๑
สุณฺนํ มยฺหํ ปรีสาสมากตา	๒๒๑/๓๕๕	สุวณฺณมालํ สทปตฺตผลฺลิตํ	๓๕/๒๑๕
สุณฺนํ เม ชานปาทา	๕๘/๒๐๒	สุวณฺณสงกฺกจฺจรา สุวีกฺกหา	๓๒๖/๔๒๑
สุนิสา หิ มยฺหํ วญฺเฆ อโหสิ	๕/๑๘๔	สุวสฺส จ วรํ ททฺวา	๒๙/๑๙๙; ๓๙/๒๐๐
สุโณม ฐมฺมํ อสทํ สทวฺจ	๙๔/๒๒๕	สุวาสิตํ อีสํ เอรทฺทํ	๙๘/๓๐๒
สุโณมิ ทิฏฺฐามิ วเทหิ พุรฺเห	๑๔/๒๓๘	สุวิชานํ ลีคาถานํ	๓๒/๒๗๔; ๕๗/๒๗๗; ๑๒๙/๒๘๖
สุโณมิ มยฺหํ วจฺนํ ชนินฺท	๑๓/๒๓๘		
สุทฺวาน กาถา ปรมตฺถสญฺหิตา	๙๑/๔๓๘	สุสฺสกฺกิตนฺตชโน	๑๘/๔๒๘
สุทํ เมทํ มหาพุรฺเห	๔๐/๒๐๐	สุสฺสวิตกมฺมนํ	๓๑๔/๔๒๓
สุตา หิ มยฺหํ ปรมาวิสฺสุทฺธิ	๑๔๖/๙๔	สุสฺสํ วท ชีวนํ	๑๒๒/๑๕๙
สุตฺติกขํ อรณฺณมฺหิ	๗๘/๒๐๕	สุสฺสํ วท ชีวามิ	๗๓/๑๐๕
สุทฺสสํ วชฺชมณฺเษ	๑๓๒/๑๔๑	สุสฺส ยถา สกฺขรโธตปาณิ	๘/๗๕
สุทฺธิจฺจุปฺมกฺกตปานุวตฺตินา	๙๑/๒๐๗	สุจฺจิ กมฺมารคามสฺสุมิ	๘๖/๑๕๖
สุทฺทกักรํ กมฺมมกาสิ	๔๙/๒๙๕	สุเรณ พลวณฺเทน	๖๑/๒๙๗

ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก	ปจฺมปาทา	ปพฺเพ/องฺเก
สุโร สุเรน สงฺกมฺม	๑๕๓/๖๔	โส จ เว เกนุทปฺปตฺโต	๒๐๘/๔๐๗
เสทานิ หิมวโต ปพฺพตฺส	๓๘/๒๙๓	โสจํ ปณฺทกฺโกโส โหติ	๓๑/๑๒๘
เสนฺทสฺสคนฺธิตา คนฺธา	๑๙/๒๑๓	โส จินฺนฺวาทํ กมฺสึ อมฺมฺหิ	๓๔/๓๘๓
เสนีโมกฺขปฺลาเน	๗๙/๑๓๔	โสตฺตฺโต สีสฺสโต เจว	๙๔/๒๓
เสนฺว ตฺวํ ปณฺสี สสฺสฺมาโน	๖๖/๓๘๙	โส ตตฺถ ภูตฺวา จ อโถ รมิตฺวา	
เสนโน พลฺลา ปตฺมาโน	๓๕/๔๔		๒๖๙/๓๖๒
เสยฺยํ เสยฺยโส โหติ	๙๔/๘๗	โส ตฺวํ สพฺเพสุ สฺสฺสฺสฺส	๘/๔๒๗
เสยฺโย อมิตฺโต มตฺติยา อุเปโต	๔๔/๑๑	โส เท กริสฺสํ ยถาณฺภาวํ	๒๗/๙๙;
เสยฺโย อมิตฺโต เมธาวิ	๔๕/๑๒		๑๓๒/๑๑๓
เสถ สฺมจฺจํ นรวิโรจิตํ	๙๑/๑๗๔	โส เท สฺว วรํ ทมฺมิ	๒๕/๑๙๙;
เสวมาโน เสวมานํ	๑๘๒/๓๔๘		๓๕/๒๐๐
เสเวถ วุทฺเธ นิปฺเพ	๘๓/๔๓๗	โส ฐน มธฺวํ ภาติ	๑๗๑/๒๓๕
โส อปฺปมตฺโต อกฺกฺโข	๑๒/๔๒๘	โส ฐนาหํ อิตฺถิ กนฺตฺวา	๑๔/๑๘๕
โส อญํ หายตี เจว	๑๓๘/๙๓	โส ปจฺจตฺตํ นิริเย ฆโรรูปํ	๒๕๙/๓๖๐
โสภณฺญาเย ทฺรตฺตฺยาเย	๓๐๓/๔๑๙	โส ปสฺสสฺสนฺโต มหฺตา ผณฺเน	๙๕/๑๕๕
โส กรสฺสฺส อานฺนภาวํ	๘๔/๑๐๗;	โส พชฺชตฺถ ปาสฺสเทหิ จพฺภิ	๘๙/๓๐๑
	๑๔๓/๒๓๑	โส พุทฺธมฺมคฺคฺโต จิรเมว ชีว	๘/๓๙
โส โกสิโย อตฺตมโน อุกฺกฺโค	๑๗/๒๙๑	โส พุทฺธมฺมโน โหตุ อวิตฺราโค	
โส ขตฺติโย โหตุ ปสฺสยฺหการี	๘๑/๓๐๐		๘๒/๓๐๐
โส กามณฺี โหตุ สหามชฺชเ	๘๕/๓๐๐	โสภติ มจฺฉนฺ กงฺเคยฺโย	๑๐๙/๕๗
โส ฆโรรูปํ นิริยํ อุเปติ	๑๗/๑๔๕	โส มํ ทตฺติ รากคฺคิ	๑๓๒/๖๐
โส จ ปกฺขรณฺีตีเร	๗๐/๓๓๕	โส มํ ทิสฺวา กิํ ปณฺทํ	๑๙๕/๔๐๖
โสจยิสฺสตี มํ กนฺธา	๑๕๖/๑๘๒	โสวณฺณมยํ มณฺิมยํ	๑๖๘/๒๓๕
โส จ เวเคน นิกฺขมฺม	๑๒๒/๔๔๑	โสวณฺณมยํ มณฺีมยํ	๑๑๗/๒๒๘

ปฐมปาทา	ปพเพ/องเก
โสวณณมโย ปกสฺสโร	๑๑๖/๒๒๘
โส เวทชาโต อชฺฌณวี อมิตฺเต	๔๕/๘๐
โส वो ओं ปโมกฺขามิ	๑๑๗/๓๔๒
โส สงฺขปาโล ธรรมานรโป	๑๖๒/๔๔๗
โสเสตฺวา นุน มรณํ	๖/๓๘๐
โสหนํ อเปตฺทโร	๕/๓๘๐
โสหนํ อพฺพุพฺพุสฺสโลสฺมี	๑๒/๑๒๕;
	๑๑๓/๑๗๖; ๑๒๒/๑๓๙
	๑๒๔/๒๒๙; ๑๗๘/๒๓๖
โสหนํ เอตาทิสํ หิตฺวา	๒๒๐/๓๑๘
โสหนํ เอวํ ปชานามิ	๓๗/๓๓๑
โสหนํ กนฺตฺวา มนุสฺสเสสุ	๒๑๔/๓๑๗
โสหนํ จตฺตปฺปตฺตมิมํ วิหํกมํ	๑๒๖/๒๘๕
โสหนํ ชนินฺเทน ชนมฺหิ ปญฺโজ	๖/๒๗๑
โสหนํ ตถา กริสฺสามิ	๑๓๕/๔๔๓
โสหนํ ตทฺว ปุณฺณปุณํ	๑๕๐/๑๘๑
โสหนํ ทเมวานุวิจินฺตยนฺโต	๑๑๙/๑๗๗
โสหนํ เทนากิสฺสโตสฺมิ	๒๑๖/๔๐๘
โสหนํ ททามิ สारตฺโต	๒๓๓/๔๑๐
โสหนํ ทสฺสณฺจ โภกฺขณฺจ	๙๕/๒๔๙
โสหนํ นเยน สมฺปนฺโน	๓๖/๔๔
โสหนํ นุน อิตฺถ กนฺตฺวา	๕๖/๑๐๓
โสหนํ สทํ อณฺณตโรสฺมิ หंस	๒๓/๑๙๘

ปฐมปาทา	ปพเพ/องเก
โสหนํ สมากมฺม ชนินฺท เทหิ	๑๔๗/๔๔๔
โสหนํ สหสฺสชีโนว	๖๗/๑๙๒
โสหนํ สหาว สาขาทิ	๑๙๒/๔๐๖
โสหนํ สิลํ สมาทิสฺส	๑๑๙/๙๑
โสฬสากิ จ พตฺตีส	๕/๒๑๑
โสฬสิตฺถีสหสฺसानิ	๒๙/๓๘๓;
	๑๐๘/๓๐๓; ๒๔๗/๓๕๙;
	๒๔๙/๔๑๑

[ห]

หตฺถปาทำ ยถา จินฺนเต	๒๐/๒๕๕
หตฺถปาทา จ เท เสทา	๑๘๑/๔๐๕
หตฺถาโรหา อนิฏฺฐา	๑๐๓/๒๕๐;
	๓๓๙/๔๒๓
หตฺถิ กวสฺสา จิเม พฺพุ	๑๔๓/๑๘๐
หตฺถิ กวสฺสา มณิกฺขณฺทลา จ	๙๘/๓๔๐
หตฺถิ อสฺเสหิ วเรหิ ปตฺตภา	
	๓๖๖/๓๗๕; ๓๖๗/๓๗๕
หนฺติ หตฺถเทหิ ปาทะหิ	๑๙๗/๑๒๒
หนฺตฺวา มตฺวา วริตฺวา จ	๑๙๒/๗๑
หนฺทชฺช ทฺวํ มุจฺจ วธา ทฺวํ	
	๒๘๓/๔๑๖
หนฺทททานิ วนนฺทานิ	๙/๑๖๓
หนฺทยํกมํ กณฺณสฺสํ	๑๖๗/๓๑๒
หนฺ อณฺณณฺจ ปาณณฺจ	๒๐๐/๑๒๒

ปรมปาทา	ปพเพ/องฺเก	ปรมปาทา	ปพเพ/องฺเก
หรีตกัม อาลมกัม	๒๔๒/๓๒๐	หิยโยติ หิยฺยติ ไปโส	๓๔๘/๓๗๒
หฺลิตฺทหฺรํ กปฺปิจิตฺตํ	๘๒/๒๐๖; ๑๒๙/๑๒๑	หิรณฺณํ เม สุวณฺณํ เม	๑๓๗/๖๑
หฺลิตฺ ตุวํ เหวํ มณฺเฑสิ เสยฺโย	๑๑๑/๒๘	หิริโศทฺตปฺปสมฺปนฺนา	๖/๒
หฺโส ปลาสมวา	๑๐๕/๑๓๗	หิรินฺตรนฺตํ วิชิตฺจมนํ	๗๐/๑๓๓
หิตฺเตน ตาสํ นนฺทามิ	๑๐๙/๓๐๔	หิริยา ทิตฺติกฺขาย ทเมนฺเปโต	๒๘๑/๔๑๕
หิตฺวา กนฺธารวิสยํ	๗๗/๑๗๒	หิริมฺนาปี อหิริกภาวํ	๕๓/๓๘๗
หิตฺวา กามสทฺสฺถานิ	๗๖/๑๗๒	หีนชฺจุใจฺปิ เจ โหติ	๑๕๗/๓๔๖
หิตฺวา ฆรํ ปพฺพชฺชิตฺโ อเจโส	๒๗๙/๔๑๕	หิเนน พุรฺหมจฺริเยน	๗๕/๑๙๓
หิมจฺจเย เหมวตฺยาตีเร	๑๘๘/๓๔๙	โหติ สึลวตํ อตุโธ	๑๑/๓
		โหนติ เหนเต มหาราช	๒๔/๙๙

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๒๒๔-๘๒๑๔, ๒๒๑-๘๘๙๒

โทรสาร ๒๒๔-๘๒๑๔

